

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KPF 992(2)

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

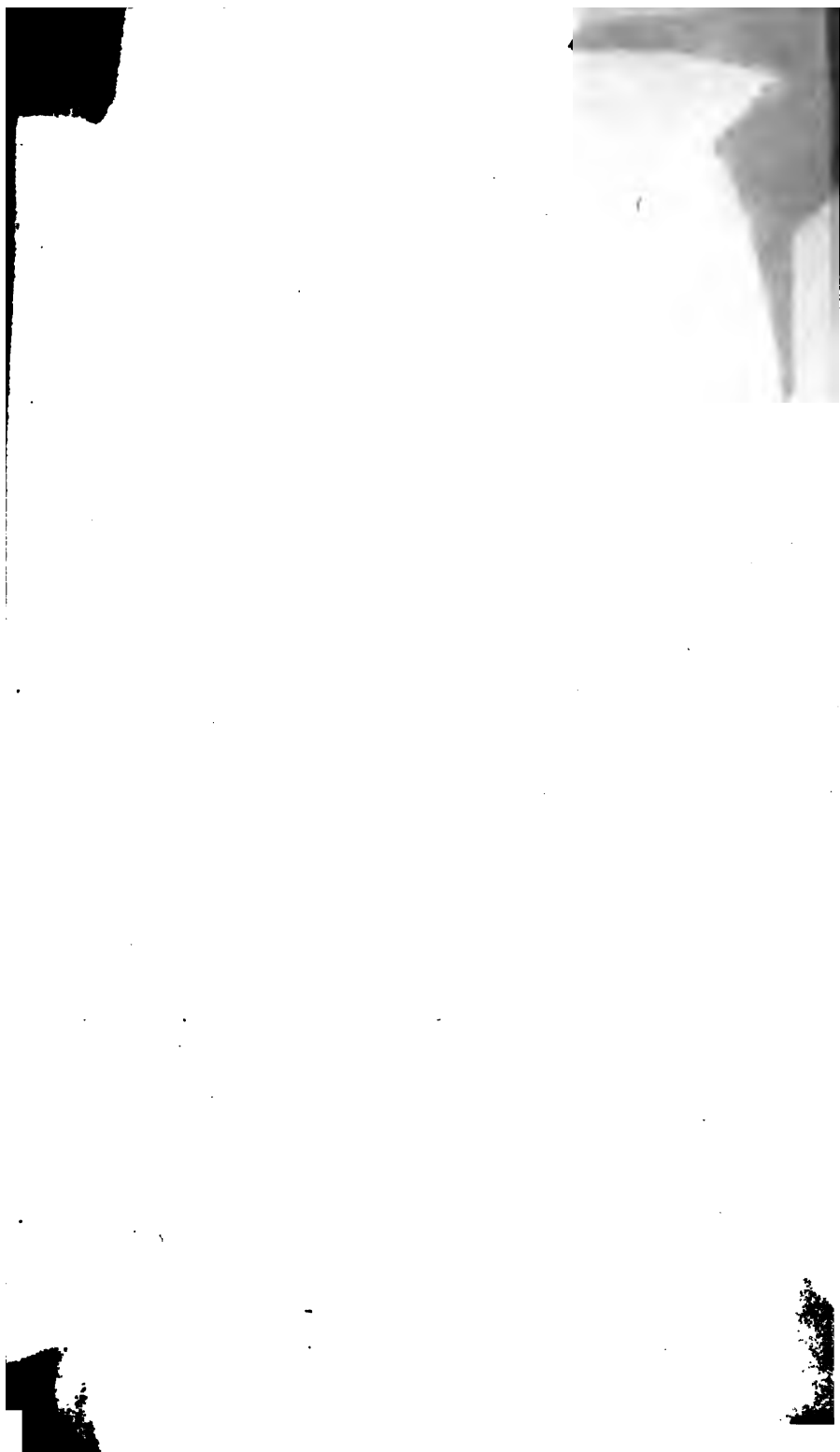

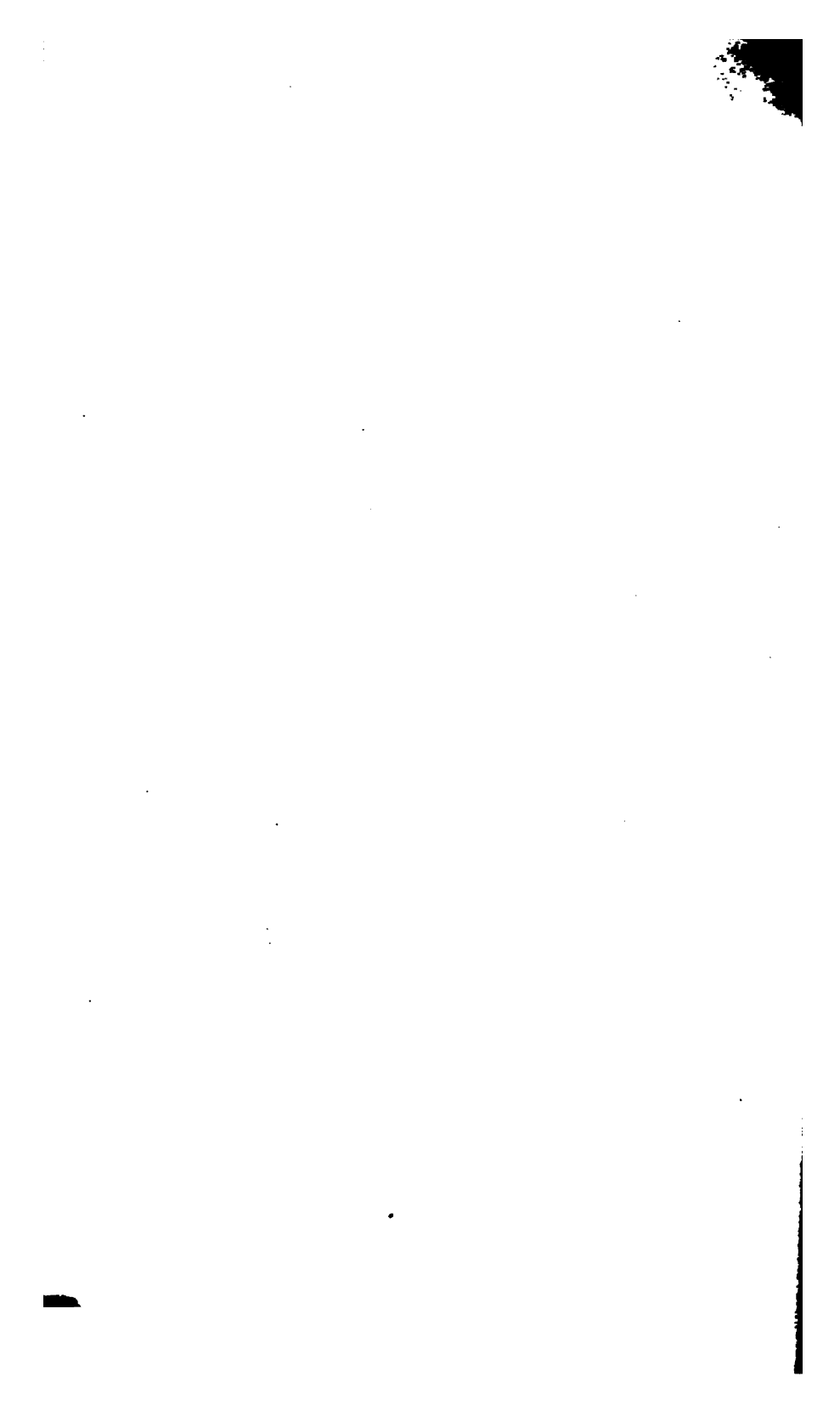
FROM THE LIBRARY OF
ALBERT ANDREW HOWARD
POPE PROFESSOR OF LATIN

THE GIFT OF HIS SON
HERMANN HAGEN HOWARD
Class of 1916

RECEIVED OCTOBER 15, 1929

T. MACCI PLAVTI

COMEDIAE.

EX RECENSIONE

ET CVM APPARATV CRITICO

FRIDERICI RITSCHELII.

ACCEDVNT

PROLEGOMENA

**DE RATIONIBVS CRITICIS GRAMMATICIS PROSODIACIS METRICIS
EMENDATIONIS PLAVTINAE.**

TOMVS II.

**STICHVM PSEVDVLVM MENAECHMOS MOSTELLARIAM
COMPLECTENS.**

ELBERFELDAE

R. L. FRIDERICH S

SVMPVS FECIT

A. MDCCCLI.

LONDINI
WILLIAMS & NORGATE
DULAU & SOC.

NEW-YORK
B. WESTERMANN & SOC.
GARRIGUE & CHRISTERN

VAENVDANT.

T. MACCI PLAVTI
S T I C H V S.

EX RECENSIONE

ET CVM APPARATV CRITICO

FRIDERICI RITSCHELII.

ELBERFELDAE
R. L. FRIDERICH S

SVMPVS FECIT

A. MDCCCLI.

LONDINI
WILLIAMS & NORGATE
DULAU & SOC.

NEW-YORK
B. WESTERMANN & SOC.
GARRIGUE & CHRISTERN

VAENVMDANT.

KPF 992(2)

~~LP 36.195.5~~

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE LIBRARY OF
PROF. ALBERT A. M. V. HOWARD
OCT. 15, 1929

D . M

ET . PERPETVAE . MEMORIAE

CAROLI . REISIGI . THVRINGI

PRAECEPTORIS . DVM . VIXIT . DVLCISSIMAE

POST . FLEBILEM . MORTEM . DESIDERATISSIMAE

SACRVM . ESSE . VOLVIT

SALVBERRIMAE . DISCIPLINAE . ALVMNVS

PIENTISSIMVS

FRIDERICVS . RITSCHELIVS

Nulla e Plautinis fabulis integrior in membranis Ambrosianis quam Stichus habetur. Cuius praeter quattuor vel quinque quae interciderunt membranas et superstites sunt reliquae partes omnes et lectionem, si non ita multa exceperis, cum facilem tum certam habent. Sunt autem hae.

A. a

271. 272 = 1—10. 10—30

51. 52 = 31—58. 59—73

277. 278 = 74—89. 90—103

279. 280 = 104—121. 122—139

65. 66 = 140—155. 156—174

285. 286 = 175—193. 194—210

67. 68 = 211—230. 231—249

LXXXVI

73. 74 = 250—270. 271—284

273. 274 = 285—301. 302—315

57. 58 = 316—331. 331—345

53. 54 = 346—360. 361—377

63. 64 = 378—391. 392—410

59. 60 = 411—429. 430—448

283. 284 = 449—465. 466—485

75. 76 = 486—504. 505—519

LXXXVII

149. 150 = 520—536. 537—551

B. b

167. 168 = 583—597. 598—613

169. 170 = 614—630. 631—647

C. c

155. 156 = 682—693. 694—708

LXXXVIII

VIII

Ex his tam male habitae, ut plurima desperanda fuerint, tres tantum paginae sunt 150. 155. 156: e reliquis fortius corrosae sunt paginarum 53. 59 partes inferiores, superiores paginarum 149. 167 (quae incipit a verbis SPESMEA) 168. 169. — Quod autem duos quaterniones, quod genus complicandarum membranarum constans est in Ambrosiano codice, non item quaternio, sed ternio excipit, tametsi, quae post v. 708 reliqua est pars Stichi, quattuor paginas examussim expletura erat: id nisi fallor e computandi imprudentia librarii repetendum est, qui cum ad v. 520 pervenisset, reliquae parti huius fabulae, quae ipsa postrema esset totius codicis, tria membranarum paria suffectura ratus errorem tum demum animadverteret cum corrigere non liceret. — Primi autem quaternionis superstitionibus membranarum septem eam olim sociavi, quae paginarum numeris 49. 50 inscripta in altera sui pagina memorabilem didascaliam illam tenet, quam ad Terentium ab Angelo Maio Osannoque relatam, Plauto autem cum Niebuhrii auctoritate tum argumentorum probabilitate a Windischmanno Petersenoque reddi iussam, nos Sticho cum C. F. Hermannō tribuebamus Parergon dissertatione iv. De quo me fefellisse opinionem confidehtius quam nunc tum fatebor, cum meis oculis Terentianae fabulae in priore pagina reliquias conspexero, quas ibi indagasse qui post me Ambrosianum librum versavit narratur.

E deperditarum membranarum intervallis non licet in Sticho satis tuto ratiocinari. Nam etsi inter v. 647 et 682 vulgo tres tantum et triginta versus leguntur, quo accedunt a binis scenarum interstitiis quattuor versus personarum inscriptioni destinati: ut ad plenum xxxviii. versuum numerum unus deesse videatur: tamen cum senarios 648 — 673,

qui soli certum computum admittunt, octo excipiant iambici septenarii, horum ipsorum unus potuit sane in Ambrosiano per duos versus pertinere. Quanquam eidem cum ambitu tamen sint mediocri, haud scio an non afuerint ab Ambrosiano duo hemistichia illa (vel similia illorum), quae in Palatinis intercidissee v. 666. 667 persuasit et corruptelae evidentia et necessitas sententiae.

Ceterum insigni haec ipsa fabula documento est, quot quantasque Plautinae comoediae turbas cum post Ambrosiani codicis aetatem tum ante illam sint expertae: cuius rei notabiliora exempla nuper demum Bacchidum *διόρθωσις* praebuit v. 377 sq. 393 sqq. Nihil nunc dicam de lacunis: quarum in Stichio multitudo ex ipso Ambrosiano conspicua fidem facere poterit, non sine ratione in aliis fabulis etiam sine testimoniorum pondere de lacunarum vel frequentia vel amplitudine coniecturam fieri. Mitto alias vel interpolationes vel transpositiones*), nunc demum clara certaque ut puto in luce positas, in duobusque subsisto perveteris *διασκευάσεως* exemplis designandis. Quorum alterum in decem illis versibus 48–57 cernitur, qui nec a verborum sententiarumque tenuitate ullam commendationem habent nec cum proxima scena apte coeunt et non minus post eos qui praecedunt sororum sermones, quam ante eos qui a v. 68 sequuntur, prorsus supervacanei sunt. Hos igitur versus, in quibus iam Scaligero offensioni fuit mira *paenitet* verbi constructio, omissos quidem illos in Ambrosiano codice, ego relictos esse e tali recensione huius

*) Sero intellexi etiam v. 203. 204 sic collocandos fuisse:

Vxorin sit reddenda dos diuortio:

Alienum aes cogat, an pararit praedium.

XII

tis mirum sit PAMPHILIPPVS nomen Epigraemi fratri vulgo inditum, tum uno fabulae loco pro illo PAMPHILVS in ipso Ambrosiano apparet. Estque in locus ita comparatus, ut servata Pamphilippus forma vix ullo pacto rationi satisfiat. Quocumque enim modo versus 393 verba, qualia in Palatinis exstant:

Vidistin uirum sororis Pamphilippum? — Non adest
Immo *e. q. s.*

vel personis distribueris vel interpungendo distinxeris, aut sana sermonum concinnitas desiderabitur aut peccabitur in loquendi consuetudinem Plautinam. Contra sana atque expedita esse omnia senseris, simul atque duce Ambrosiano libro, in quo illius versus haec species est:

VIDISTINUIRUMSORORISPAMPHILUM NON NONADEST
sic colloquentium sermones dispertieris:

PHIL. Vidistin uirum sororis Pamphilum? PIN. Non.

PHIL. Non adest?

PIN. Immo *e. q. s.*

Non me fugiebat aliquanto difficilis e reliquis quinque fabulae locis insititium nomen expelli: sed ut tamen intentius circumspicienti interpolationis vix ambigua vestigia quaedam facile apparerent. Ac primum animum advertebant versuum 506 sq. hae turbae:

Vt mihi uolup est, Pamphilippe, quia uos in patriam
domum

Redisse uideo bene gesta re ambos, te et fratrem tuum.
Quorum alteri etiamsi legitimos numeros non improbabiler sic restituas: *Video bene gestá re rediisse ámbos*, tamen si semel concedendum est traiecta esse Plautina verba, non profecto multo maioris audaciae, quam *rediisse* verbum transponere post *gesta re*, hoc fuerit ut in priorem versum

uideo verbum reluciat turbatique ordinis causa e remouendi *Pamphile* nominis consilio repetatur, cui percommodus in tali versuum illorum conformatione locus:

Vt mihi uolup est, quia uos uideo, Pamphile, in patriam
domum

Bene re gesta rediisse ambos, temet et fratrem tuum. Quam mutationem si qui forte huriolantis potius esse quam diuinando emendantis putabunt, hoc cogitent quaeso, absque illa esset, facere me non potuisse quin aut planissimi testimonii veterem atque antiquam auctoritatem ignave spernerem aut unius in eadem fabula hominis diversis nominibus placide servatis duas quas discernere liceret recensiones mixtas relinquerem. Atque lenitur profecto violentiae si qua est offensio illius eo, quod tam est expedita reliquorum exemplorum tractatio quam huius esse disceptabilem sentio. Etenim versu 583:

Adgrediar hominem. o sperate Pamphilippe, o spes mea,

O mea uita, o mea uoluptas, salue:

quis tandem post *sperate* uocativum languidissima ferat *spes mea* uerba? de quorum corruptela dubitatio non esset, etiamsi nomen hominis nihil quicquam controversi haberet. Poeta quid scripserit, satis docere similium comparatio potest:

Adgrediar hominem. o sperate Pamphile, o salus mea.

Huicine autem uersui Plautinam nominis formam redderem, non redderem ei qui praecedat quantumvis alia offensione libero? Quem cum poeta talem, nisi fallor, emisisset:

Set uideon' ego Pamphilam cum fratre suo Epignomo?

atque is est:

una deleta *suo* uocula licuit uoculae recensitionis auctori *Pamphilippum* suum inuehere. Nec maiore opera quam in

XIV

his duobus, qui quales in Ambrosiano exstiterint ne compertum quidem hodie est, in eis qui supersunt versibus 527. 596 vel ad inferendum supposititium nomen olim opus fuit vel nobis opus est ad verum sic revocandum:

Set eccum fratrem Pamphilum [meum] incedit cum
socero suo.

Quid ais, Pamphile? PA. Ad cenam [hodie] hercle alio
promisi foras.

Quippe in exilium vocularum vel omissione vel accessione, cuius generis infinita est in Plautinis libris frequentia, omnis vertitur mutatio.

Praeter haec quae tractavi dubitationem facile moveat Sagarinus nomen insolenter correpta paenultima singulare. Quod cui servo inditum est, is cum v. 433 duobus nominibus prorsus absurde copulatis *Sagarinus Syrus* dicatur, non profecto inepte quispiam in veri Syrus nominis locum ab interpolatore demum Sagarinum esse substitutum, uno autem hoc loco Plautinae manus vestigium casu relictum opinaretur, nisi talem argumentationem illud everteret quod, nisi omnia fallunt, illo ipso versu *fyrum* vel *firum* nihil est nisi corruptum *feram* verbum.

Aliud est genus, in quo conclamatio Stichi sit quam aliarum fabularum condicio. Nam cum nominum notae illae, quibus singuli inter se sermones discriminati colloquentium actorum personis distribuuntur, nullae usquam in **A** sint, in sat multis scenis Plautinis scenarumve partibus nullae in **CD**, in Sticho quidem singulare hoc accedit quod easdem, idque constanter per totam fabulam, ne **B** quidem servavit. Itaque, quantumvis levis in hoc genere universo vel plane pleneque testantium librorum fides

sit (cuius rei causam Prolegomenis Trin. p. xxxviii significavi), tamen quo non spernendo ratiocinandi praesidio alibi uti licuit, ut in extremis Trinummi scenis, item in Bacchidum prima, eo in duabus potissimum Stichi partibus dolendum fuit nos prorsus destitui: quae sunt ab initio et in fine fabulae. In his igitur ubi ne **CD** quidem quicquam testarentur: quoniam **FZ** (ut l. s. s. p. l. sq. commemoravi) non alio fonte nisi ipso **D** usi sunt: non potui quin prorsus e meo iudicio penderem nec unquam tralaticiam sermonum partitionem curans id sequerer solum quod rei probabilitas suadere videretur. Quanquam haec ipsa optandi potestas deligendique libertas dici nequit quam fuerit plena dubitationis, cum et sententiarum ratio et personarum indoles haud raro diversissimos atque adeo contrarios disperendi modos admittat. Vt non diffitear eas rationes, quas vel Philumenae et Pamphilae vel Stichi et Sagarini sermonibus disponendis adhibui, aliquoties (ut ad v. 88. 682 dixi) necessitatem persuadendi minime habere.

Praeterea in orthographico genere aliquid novavi, de quo breviter esse commonendum video. In quo ut dies diem doceat, cum nuper expertus sum Musei nostri phil. t. vii, p. 318 sq., ubi *conisus conexus coniuvent* formas firmavi quas Vergiliani quoque codices tuentur, tum in contrarii generis scriptura *nollo* pro *nolo* nunc intellexi. Quam receptam a me Stichi v. 631. 718. 733, servandam etiam Milit. 81 (*nollet*), non deberi casui Diomedes docet haec tradens I, p. 381: 'ex hoc uerbo [*uolo*] composita sunt malo nolo. mendose qui (f. quidam) geminant l literam et euuntiant mallo nollo: quoniam principale eorum unum habet l, uolo, et in compositione prima decedit syllaba, sequens

XVI

non immutatur'. Vbi quid mendose fieri iudicet grammaticus, non est quod nos admodum curemus, qui satis ἀναλόγως *nonuolo* transire in *nollo* potuisse perspicimus. Gravius hoc est, quod antiquos auctores habere hanc scripturam illinc discimus: quorum doctrinam non par esse putamus editorem Plauti obscurari pati. Quanquam ut nunc res est, non ausim equidem eandem ceteris quoque locis restituere praeter librorum vel testimonia vel vestigia. Etsi enim in genere orthographico ad certam constantiam revocando, qui posthac Plautum edent, nisi fallor aliquanto longius quam nos nunc consulto volumus progredi et poterunt et debebunt: velut *hau* scripturam ante consonantes perpetuabunt, item *ausculari* formam pro *osculari*, *it at quit quot* pro *id ad quid quod*, *semul* pro *simul*, *essurio* pro *esurio*, *surrupere* pro *surripere*, *pausillus* pro *pauillus*, *rusum* pro *prosum* *susum* pro *rursum* *prorsum* *sursum*, *quor* pro *cur*, *puplicus* pro *publicus*, item *aps* *apsens* *opseco* *optineo* *inprobis* *inritus* *conporto* cum similibus, *u* pro *y*, alia: tamen suapte natura non tam certis finibus hic locus univ ersus circumscriptus est, quin semper quaedam vagatura sint liberius, quae unius normae severitate exaequari aut ratio vetet aut dissuadeat commoditas. Sic qui sapiant merito dubitabunt e legum monumentis *gnosce* ambiguae Festi (p. 174) memoria *gnobilis* in Plautum inferre, quantumvis probabile sit *gnatus* eundem semper, nunquam *natus* dixisse. Item consuetudini fortasse hoc dabunt, ut *quom* scripturam, quae non immerito in *quomplures qui- quomque utquomque* servabitur, transferre ad praepositionem vereantur, quae haud sane saepe, sed tamen non nunquam sic scripta in bonis libris exstat. Nec qui *nollo* constanter

substituere in locum translationis solo formae animum inducat, consultius agere videbitur quam qui exclusa *debere* scriptura ubique *dehibere* ponat, tametsi et *ptuchibere* ubique et semel ipsum *dehibere* testantur codices.

Mitto nunc alia quae de Stichō dicenda restant, uberius ea et fructuosius olim in commentariis explicanda. Superest enim ut *σφάλματα* quaedam sive mea sive operarum corrigam in primo Plauti nostri volumine relictā. Nec tamen id nunc agam ut, quaecunque in ipsis poetae verbis emendari posse intellexerim, hoc loco persequar*): cuius rei

*) Nondum enim repperi quibus machinis fiat ut *αὶ δεύτερον προσέειπε*; non evadant *σοφώτερον*: nedum, quas praedicare verius licet, *αὶ τέλει* vel *τέταρται*. Sic nuper demum, dum Militem gloriosum publicis scholis interpretor, emendationum haud mediocre spicilegium subnatum est. Velut v. 12 vidi *virtutes* relictum pro *virtutis* (ut Bacch. 832 *Tres* pro *Tris*, Stich. 657 *voluptates*: cf. Mil. 32. 655. 1027): v. 18 intellexisse videor ceteris formis omnibus praestare *paniculum*: v. 57 verum esse *inuitissimum*: v. 59 alienā a Plauto *here* formam, Plautinam *heri*: v. 229 elegantius quidem verba sic collocari *Tute hoc si unus recipere ad te* — : v. 250 defensione non carere *agimus*: v. 354 praestare *mentibimur*, proximorum autem versuum eam distinctionem quam in annotatione proposui, relecta quidem cito vocis correptione, hoc autem probato alterius exitu *ac bene ei haec monstra et praecipe*: v. 263 servari posse *sese vidisse*, hem v. 292 *istuc tibi*: v. 313 rectius fortasse scribi *in terris alter test audacior*: v. 367 *Ac potius quam Quin pro Atque*: v. 370 verum vidisse Danzium videri *ego mora moror multum*: v. 376 mellius abesse *haec*, totum autem versum fortasse sic esse formandum *Vnde exit? P. unde nisi domo? S. domo? P. me vide. S. etsi uideo, Nimis mirumst facinus* e. q. s.: v. 382 merito praeferrī *aduortito*: v. 406 paullo rectius ex Ambrosiano erui *planumst id quidem*: v. 410 tenendum fuisse quod olim posueram *foris* — *concrepuit*: v. 425 transponendum lenius *quid negotist*, item v. 441 *Quid tibi in Epheso hic negotist*: v. 436 confidentius amplectendam Acidalii scripturam *homo pro hem*: v. 443 plus fidei habere *fabulemr*: v. 451 non mediocri promouendi asperitate sic liberari

XVIII

in fine totius operae nostrae eo commodior opportunitas erit, quo certius sperare licet fore ut aliorum studiis in Plautum collatis, plura debeam similia eorum quae iam nunc Theodorus Bergkii, C. F. Hermannus, Alfredus Fleckeisenus vel privatim nobiscum communicarunt vel publice prodiderunt*). Velut Fleckeiseno Reizianam

Domiciliumst, Athenis domus est. S. ut erus hic. P. ego istam domum: v. 484 fortasse talem olim exstitisse Nam egomet cubantem tam modo offendi domi, quando antiquos (ut Attium) tammodo pro modo posuisse Festus testatur loco ut arbitror mutilo: v. 545 non opus esse intus scriptura: — ut in prima parte fabulae nunc subsistam. Gravius est autem quod probabiliter posse demonstrari puto interpolationi versus 87 debere eiusque loco duos olim lectos esse, ipsum nomen latinae fabulae prodentes, velut tali exemplo:

Et Militi esse glorioso fabulae

Nomen poeta uoluit uorsae barbatae:

item insititium esse v. 502, eiusque in locum substituendum versum 511: pinguisissimis autem glossematis Palaestronis sermonem oneratum esse qui est initio actus tertii, ubi si non plura, certe v. 600 et 601 a Plauto abiudicandi sunt, servandum autem proximi initio Nam. Adde transponendos videri versus 666—668 post v. 653. Quae omnia cum affinibus e posteriore parte fabulae spero fore ut tempore opportuno otiose persequar.

*) His quartus addendus, cuius dum haec scribo gratissimae litterae afferuntur, Otto Ribbeckius meus. Qui cum in Bacchidibus acre studium posuisset, his in locis gravioribus nostram posse operam emendari significavit. Non magis Plautinum, quam v. 192, sed item ab interprete profectum versum 194 esse. Subditivum etiam v. 67 videri, adiectum ab eo qui ad versum 428 pariter spectaret atque ipsius poetae versus 53 spectat ad 371, v. 56 ad 430, v. 66 ad 117, 376. Porro invertendum esse tralaticium versuum 267 et 268 ordinem. Item transponendos, non segregandos a Plautinis, v. 465. 466, hoc quidem exemplo continuatis v. 457 sqq.:

Hic enim rite productus patri:

In mare it, rem familiarem curat, custodit domum:

Obsequens obediensque mori atque imperis patris.

in Mil. v. 1176 correcturam *ut intro pro ubi intro* (coll. Trin. 429. Amph. I, 1, 276) acceptam referimus; item Lambinianam Trin. 709 *consilium pro concilium*: Hermannus persanatum Trinummi versum 679 *Facile inuentust: dabitur ignis, tametsi ab inimico petas*: item probabiliorē personarum distributionem v. 191 sqq.: *Mæ. domi. Numquid uis? CAL. cures tuam fidem. Mæ. sit sedulo. Set* —; Bergkio autem non paucas in eandem fabulam praeclaras coniecturas, velut has de v. 297. 386. 425. 509: *moror faeceos* (quod tamen prius Reuterus vidit) — *Tute. ad eum adeas ut* — *Olympicho* vel *Olympico**) — *diuiliis*: in quibus non commoro recte v. 359 repositum *hinc*, quia id ipse occupavi Prol. p. CLXXVII. Nam mirum non est alia esse, in quibus quamquam acumen agnoscam, tamen vel necessitatem vel probabilitatem desiderem, alia suapte natura valde dubia esse, quaedam falsa**); rursus autem ea, quibus cum de 'ditto-

Illum meum malum promptare malim quam peculium.

P. Quidum? L. quia, malum si promptet, in dies faciat minus.

[Pol profecto ab adolescente quantum adolescens discrepat:]

Hic sodalis Pistoclero c. q. s.

(Rursum haec et scripseram et pridem typographo tradideram, cum a Mauricio Hauptio benevole ad me transmissas emendationes Trinummi accepi: quas quidem, ne nimis nunc operas morer, Museo nostro philologico propediem inserendas curabo.)

- *) Quo tamen nomine Pio duce recepto haudum persanavit versum producta *drachuma* vocis antepaenultima scabrum. Quem videmus sic non incommode restituas:

Trapezitae mille drachumarum, olim Olympicho

Quas de ratione dehibuisti, redditae.

- **) Ex his tria designo, quae quia ad prosodiacam doctrinam spectant, patent latius: ut, nisi temperi reprimatur, verendum sit, ne Bergkiana auctoritate munitus error longius serpat. Certissimum est enim mea sententia recte corripi *itā tandem, uiden tu* et similia plurimis exemplis plurima, id quod negavit Bergkianus: certissimum

graphiis' Triumphi tam de canticorum descriptione quam quandam doctrinam exposuit, quanquam etiam in his sunt quae sagaciter inventa placeant, ubertius indigere disceptatione sentio quam ut hoc loco, de quibus non esse assentiendum putem, declarari possit.

Igitur relictis eis, de quibus corrigi iudicium poterit, illa sola nunc corrigam quamvis magna ex parte levidensia, quae me nolente irrepserunt et aliquoties testandi veritatem non habent: id autem faciam, postquam in duplici genere crimen cavere quod fidei meae existimationi imminere ex amicis intellexi. Primum enim mirandae non sunt exiles quaedam discrepantiae inter cantici illius exemplum, quod ex Ambrosiano codice expressum Prolegomenon capitè XVIII. posui, et annotationis nostrae de eodem cantico testimonia intercedentes. Quippe in exemplo isto exprimendo cum hoc spectarem praeter cetera, ut qualis finiendorum versuum in Ambrosianis membranis ratio esset cognosceretur, aliquoties in mediis quidem versibus numerandorum punctorum taedium imitandorumque apicum molestia effecit ut brevitatìs causa ea vocabula ponerem plena et integra, quae plena et integra in **A** apparuisse minime testari vellem. Neque enim fieri ullis artificiis potuit ut, cum alia in **A** esse annotassem, alia esse videri, alia posse esse, alia denique videri esse posse, hi tam varii tamque multiplices

penetrare vel latebrose non aequare antispasti epiritivae mensuram, quam ille admisit Trin. v. 276. 278: certissimum a senariis septenariisque abhorrere bisyllabam talium pronuntiationem qualia sunt otio, filium, quam Trin. v. 656 idem tutatus est exemplo ex octonario versu (838) petito. Nec Philippi mihi persuadeo PH'ippi potius quam Philippi pronuntiatam esse: ut nunc alia mittam.

veritatis verique similitudinis' tanquam gradus quidam vel meo calamo vel formis typothetae probabiliter inter se discriminati sine verborum ambagibus ad speciem codicis exprimerentur: id quod ita esse facile intelliget qui exempla lithographi arte parata inspexerit, quas e Mostellaria petita Parergon paginae 447 iungi iussi. Hoc igitur in genere annotationi meae credere quam vellicare testandi inconstantiam praestabit.*). — Alterum est, quod in certis quibusdam orthographicis, in Trinummo potissimum, hanc rationem tenui (idque me facturum prima quaque occasione

*) Vt quam possit minimam dubitationis relinquatur, dubia quaedam hic persequar finitius. Trin. v. 264 cum A....ENDUS exprimendum curavi, in annotatione autem ADHIBENDUS non ex A, sed ex (A) attuli (de quo cf. Prol. p. x), utriusque rei eadem causa haec fuit quod, etsi visa est sane codicis scriptura ad *adhibendus* formam spectare, tamen medias inter A et E litteras reapse DHS esse asseverari non potuit. Item ex (A), non ex A commemoravi ad v. 258 PARTU: ambiguum enim fuit hoc an PARTI potius librarius scripsisset: eoque evenit ut bisyllaba forma in exemplum nostrum transiret. In quo quod v. 277 ASSUM legitur, non id quidem commemoratum in annotatione, eandem in partem valet: ut paullo sane accuratius chartis mandandum fuerit A-SUM. Nec v. 296 affirmari potuit ipsa PRAECIPIONEAFACITO verba certo exstare in codice: quanquam nec discrepantiae certa vestigia apparuerunt. Idem cadit in mona vocem v. 297. Quam quod vocabulum excipit, cum semel sic notavi F....s, semel sic FA...os, id indicio est A et o litteras nec certas ut F et s esse nec iam incertas quam tertiam et quartam. V. 262 potueram annotationi meae hoc addere, ad CONTUTU etiam Ambrosiani vestigia propius accedere videri quam ad CONTUTU: brevius idem significavi hac scriptura CONT...TU in exemplo. Quanquam saepe, quot litterarum spatia notanda esse viderentur, in tam dispari litterarum amplitudine non potui non valde incertus haerere: velut non plus spatii quinque FILIX litterarum quam tres MAN occupant. — Non consueo tamen v. 245 et 283 ABILLE et SAECULUM scripta sunt in exemplo pro ABILLE et SAECULUM: in annotatione autem ad v. 275 oblitus sum IMPROBIS ex A afferre pro *improbis*.

XXII

dixi in annotatione) ut, ubi de novicia scriptura, pro qua ego vetustam poetae constanter reddidissem, codicibus praeter Ambrosianum (quippe semper exemptum) conveniret omnibus, horum nullam prorsus mentionem facerem. Sunt autem illa haec: *sed apud illud aliud pro set apud illud aliut: uester uerfo pro uoster uorte: uulgo seruus pro uolgo seruus* cum similibus omnibus: *aequus* pro *aequos* cum similibus: *mutuum* pro *mutuom* cum similibus: *haud* pro *haut*. Hoc tamen tacito testandi compendium, quod nuper etiam ad *nihil mihi* formas transtuli pro *nīl mi* tantum non semper positas, cum viderem non recte quosdam aut interpretari aut posse interpretari, non parcendum esse chartis arbitratus mox coepi de illorum quoque quibusdam (*ve, vu, quu, uu*) plene et nominatim testari. Quae diligentia si cui forte putida videbitur et inutilis, tamen error quidem ex inconstantia ista nullus oriri poterit si illud memineris, ubicunque ad receptas a me *seruom aequom praeceptuom* formas nihil notatum sit, in nullo eas libro apparere, contra, sicubi in omnibus appareant, id semper dedita opera annotatum esse. Ceterum non huc pertinet *ilico* scriptura, ut quae constans sit in libris omnibus: nec *ne* (pro *nae*) et *erus*, quae tam est constans in vetustis **ABCD**, quam in noviciis **FZ** constans est *herus*, solet esse *nae*: simili discrimine atque quo in vetustis esse *numquam quamquam* cum cognatis omnibus solet, *nunquam quanquam* in noviciis, quantum quidem definire hoc genus licet in tanta frequentia illorum scribendi compendiorum quae sunt *ũ* et *ã*. Solius **F** propria est substitutae *e* pro *ae* vocalis constantia: de qua ita tacere coepi ut, etiamsi *libros* exhibere velut *malae* tester, tamen in **F** exstare *male* credendum sit.

Postremo sciri volo paucis in locis illis, ubi *Aldum* vel *Aldinam* commemoro, plerumque veri esse simillimum idem iam exstare in Iuntina prima Angelii: cuius quidem usus nullisdum machinis effici potuit ut nostram instaurandi Plauti operam comitaretur.

Scr. Bonnae m. Dec. a. MDCCCXXXVIII.

CORRIGENDA ET ADDENDA

TOMI PRIMI*).

IN PROLEGOMENIS.

Pag. XVIII. v. 21 lege *quando-*
quidem pro quandoquidam.
„ XXXII. v. 18 — Capt. III,
2, 4 pro Capt. II, 3, 4
„ XLI. v. 17 — (tribuitur*):
pro tribuitur:
„ XLVIII. v. 11 — plenum (re-
ctius pro plenums (rectia
„ XLIX. v. 26 — 574 pro 274
„ LXXIII. v. 29 — 1092 pro
2092.
„ LXXVII. v. 18 — Persae
pro Stichi
„ LXXIX. v. 20 — futurum
pro futuram
„ CIV. v. 16 — V, 2, 29 pro
V, 2, 9
„ CV. v. 27 — 1046 pro 946
„ CIX. v. 6 — *quis* pro *quis*
„ CXII. v. 7 — 906 pro 906
„ CXXV. v. 11 de *A* et reli-
quia libris dicta ad fabulae v.
649 spectant, non ad 129
„ CXXVIII. v. 26 lege non
corripi pro corripi
„ CLIV. v. 13 lege 559 pro
569
„ v. 24 — 1183 pro
1180
„ v. 29 — inelegantiora
pro inlegantiora

Pag. CLXIV. v. 23 — 106 pro
102
„ CLXX. v. 6 — *quidem* pro
quoque
„ CLXXXIII. v. 15 — IV, 5, 4
pro IV, 5, 7
„ CLXXXI. v. 18 lege *agg-*
pro *agg-*
„ CXCIV. v. 23 — *pugilatu*
pro *pugilatu*
„ CC. v. 29 — *mi ille* pro
mi illi
„ CCIII. v. 19 — I, 1, 17 pro
I, 2, 17
„ CCV. v. 25 adde et Festus
p. 368
„ CCX. v. 7 lege *credam*
pro *credum*
„ CCXV. v. 7 — IV, 2, 52
pro V, 2, 52
„ CCXVIII. v. 11 — 794 pro
184
„ CCXIX. v. 23 — pes pro per
„ CCXXI. v. 2 — dedi*). pro
dedi.
„ CCL. v. 17 — reputo pro
reputo
„ CCL. v. 6. — rationibus
et habent pro rationibus
et habent

*) Nec quaesivissem ego nec puto repperissem nec publice coacer-
vandas duxissem tot quot immixtas vides minutias, si meae res
consilia ageretur. Sed id cum propemodum omne incredibili se-
dultitati praeclari cuiusdam amici mei debeatur, fidei malui etiam
in hoc consulere, ut tam utilem operam perire non paterer.

XXVI

- Pag. CCLIV. v. 2 — exemplorum
pro exemplurum
" CCLVI. v. 12 — causae
pro causeas
" CCLXIV. v. 14 — quidem
pro quidam
" CCLXV. v. 8 — elisa pro
elisia
" CCLXVIII. v. 4 — mihi pro
mi
" CCLXXI. v. 18 — accipi-
entur pro accipéntur
" CCLXXXII. versum 4 a fine
dele
" CCLXXXVI. v. 20 lege
duabus pro duabus
" CCLXXXVII. v. 20 — De-

- ceptus pro Deceptus
Pag. CCLXXXIX. v. 5 — acuitur
pro accuitur
" CCCXXII. v. 9 — appeten-
tiam pro appententiam
" CCCXXIII. v. 5 — ut pro ac
" CCCXXX. v. 16 — CCL.
pro CCE.
Alia quaedam vel emendata sunt
vel emendabuntur suis locis
in annotatione Militis (ut ad
v. 290. 554. 619. 676. 1359),
Bacchidum (ut ad v. 51. 149.
218. 852. 1104), Stichis (ut
ad v. 44. 325. 516), cetera-
rumque fabularum.

IN TRINVMMO.

- V. 42 lege uideam pro uidcam
" 156 — réuenit pro révenit
(et sic aliquoties)
" 264 — áptinendust pro áps-
tinéndust
" 627 — illico pro illoco
" 635 — rei pro re
" 679 — inimicó pro inimicó

- V. 940 — Ad pro At
965 pro 665 substitue in marg.
V. 985 — illum quem pro illum,
quem
" 991 — 'At pro 'An
" 1146 — atque cum á pro
atque á

IN ANNOTATIONE TRINVMMI.

- Ad v. 18: nomen Graecoetiam ad
Heautont. prol. 7 ipse Bent-
leius attulit, Graece nomen
Reizius demum in ed. Lips.
substituit
" v. 23: Me amicum in *BB*
esse, in BB fuisse • è ami-
cum *Pareus et Gruterus* te-
stantur: de quo mea colla-
tio tacet
" v. 31 lege irrigua pro
rrigua
" v. 61 — me imprudentem *BB*
(pro impr.)
" v. 62 — HAVT pro HAVT
" v. 83 — surrupuisse iam *Pa-*
reus
" v. 137 adde: fortasse cum
delendum
" v. 150 —: fortasse mihi in
his demonstraui transponen-
dum
" v. 166 lege libri pro libri

- Ad v. 190: mecum meam pro
meum meam in aliis est
Lambertianae editionis ex-
emplis
" v. 198: numquid primus *Ca-*
merarius
" v. 251: familia ei ante *BB*
Hermannus olim
" v. 277 lege Pader *BB* pro
Pater *BB*
" v. 337 — libri cum pro li-
bri cum
" v. 352: potes etiam *Bentleius*
in *Andr. II, 5, 16*
" v. 385 lege libri pro libri
" v. 399 — quom *ABB.* cum
reliqui
" v. 460: commodum: v. *Wesen-*
bergius Obsero. crit. in Cic.
Sest. p. 25
" v. 428 lege adolescente pro
adelescento
" v. 492 — fatillum pro fatillum

- Ad v. 502 — fabulare pro fabulare
 „ v. 503 — ufus pro ubi ufus
 „ v. 526: illud pro tum haec
afferens Porphyrio in Hor. carm. I, 30, 10
 „ v. 529 lege mesif **B** pro mesif **A**
 „ v. 540: hic ante *Hermannum Camerarius*
 „ v. 545: Stasime ita esse: sed] istasime sed *Nonius: qui etiam antidit et patientia*
 „ v. 552: sit iam *Camerarius*
 „ v. 554: quaerens etiam *Bentleius in Heaut. II, 3, 48*
 „ v. 566 lege licuit si pro licuit
 „ v. 573: istuc ante *Hermannum Lambinus*
 „ v. 582: me ut conuenat ante **R** *Lindemannus*
 „ v. 594 lege nisi quod pro nisi quod
 „ v. 658: conexum (non conn.) *Nonius p. 234 (non 235)*
 „ v. 660 lege *Camerarius* pro *Camerarius*
 „ v. 671: hunc proximo postposuit *Meierus*

- Ad v. 700: Atque agrum dederit *Bentleius in Phaedr. I, 14, 1 assert*
 „ v. 709: quid tibi interrogatio aut consilium huc accessit *Donati testimonium est in ed. princ.*
 „ v. 814 lege isce **F** pro hisce **F**
 „ v. 834 — nisi quod pro nisi quod
 „ v. 882: faxo scies *Bentleius in Heaut. II, 3, 30 et Madvigius Opusc. II, p. 78*
 „ v. 892: Di me ante *Hermannum Lambinus*
 „ v. 1088: obnoxiosae quam ante *Hermannum Pareus*
 „ v. 1051: beneficio inuenias tuo etiam *Bentleius in Eun. I, 2, 69*
 Pag. 136 v. antepaen. — conuenit pro conuenis
 Ad v. 1145 lege: Intellegere *Bothius. Intellegere et BCD. Intellegere et FZ*
 „ v. 1146 adde: atque eum libri. atque *Bothius*
 — — — me lege] me e lege **C**

IN MILITE GLORIOSO.

- V. 20 lege nunquam pro nunquam
 „ 29 — Conisus pro Connisus
 „ 108 — intum pro intimum
 „ 126 — sese Athenas fugere pro fugere sese Athenas
 „ 154 — Set pro Sed
 „ 221 — Anteueni pro Anteueni
 „ 361 — immortales pro immortales
 „ 515 — expostulare pro expostulare
 „ 540 — opsecreo pro obsecreo
 „ 748 — Tamen pro Tamen
 „ 763 — centensumam pro centesimam

- V. 784 — Ingenuamne pro Ige-
 nuamne
 „ 798 et 802 — rei pro rei
 „ 898 — meminisse pro meminisse
 „ 929 — Insistite pro Insistite
 „ 944 — cogitate pro cogitate
 „ 999 — Pyrgopolinice pro Pyrgopolinice
 „ 1044 — PYRGOPOLINICES pro MILPHIDIPPA
 Pag. 101 et 125 scribe III, 1 in
 marg. supr. pro III, 4
 „ 218 et 219 scribe V, 1 in
 marg. supr. pro IV, 9

IN ANNOTATIONE MILITIS.

- Ad v. 2 lege reliqui pro reli-
 quis
 „ v. 24 — VII, 86 pro VIII,
 86

- Ad v. 54: siui uiuerent etiam
Bothius
 „ v. 104 lege Interiuit **Ba**
 (pro **B**)

XXVIII

Ad v. 106 adde: *totum libri*
 „ v. 138 lege hac *BB* pro
 hac *CDa*
 „ v. 151: hinc et illinc *etiam*
Bentleius
 „ v. 158 corr. sublini... cum
 of
ras. Ba. subliniunt *Be*
 „ v. 160: hic pro hoc *Bentleius*
 „ v. 170 lege *PA.* corr. e *PER.*
D
 — —: uidit *etiam BB*
 „ v. 181 lege hicinae *BB*
 „ v. 187: verbis uincat ne so
 iam *Pareus ed. III.*
 „ v. 200 lege *Quero. ego Da*
 (pro *Ba*)
 „ v. 201: curans, cogitans *Berg-*
kius nuper
 „ v. 218: expergit *etiam Ba*
 „ v. 263 corr. eri. f. euidiff&
 eam c. *ros. Ba*
 „ v. 283 lege faciam enim qui
 nescias *Haasius*
 „ v. 292: si te di ament, temere
 haud tollas *ex editoribus*
primus Pylades
 „ v. 301 lege inproximuſt *B*
 „ v. 322: quia lasciuioſus *Ba*
 „ v. 323: *Huc Nonius p. 135*
spectat testimonio ut alibi
dixi (non memini enim, ubi)
mutilo: 'lusciosi Varro
*.... Idem Andabatis: [****
Plautus:] edepol idem caecus
non lusciosus est'
 — — dele illanc *Bb*
 „ v. 328: crepuerunt *etiam*
Lindemannus
 „ v. 341 lege si *CD* pro si
CD
 „ v. 355: docebo doctas *Her-*
mannus olim ap. Lindem. in
Amph. III, 2, 36
 „ v. 356 lege solae quo su-
 perſit *Scioppius (pro solae*
e quo)
 „ v. 359 — *Gellii XV, 15 co-*
dex pro Gellii codex
 „ v. 385: mihi diuorti sunt *etiam*
D
 „ v. 411: laeta laudes *ante*
Bergkium Pareus ed. III.
 „ v. 412: amoeno *idem Pareus*
 „ v. 519 lege Ita istast *B.*
 itast ista *C*
 „ v. 521 — iudeo: i sine et
 „ v. 580 — Vt miles, quem....

demum. Me comprehendat (*de-*
leto D).
 (Ad v. 581 — ego hadie *libra*
 (pro ago)
 „ v. 582 — occultatate *Ba*
 „ v. 624: homo om. *Herman-*
nus de Mado. interpr. qua-
rund. verbi lat. form. p. 11
 „ v. 627: totam *Nonius: unde*
tu? tam Lindemannus non
malo
 „ v. 628: capularis senex *hinc*
affert Isidor. Orig. XX, 11, 7
 „ v. 648 lege geminam c *lit-*
teram pro geminam m lit-
teram
 „ v. 676 in *Nonii testimonio*
 lege est pro est
 „ v. 684 — *CD.* sua pro
CD. sua
 „ v. 694 — nihil pro uihil
 „ v. 700: si istam semel *etiam*
Bentleius
 „ v. 706 lege fortunato pro
 fortunato
 „ v. 715 — *fortasse pro for-*
sasse
 „ v. 763: centesimam *DF*
 „ v. 809 lege hanc ad rem
 tamen *Camerarius (pro hanc*
rem)
 „ v. 830: me uoluit ante *R*
Pareus
 „ v. 928 adde: med *R.* me
libri
 „ v. 932 lege *XXXV, p. 194*
pro XXXV, p. 104
 „ v. 940 — *XXXV, p. 195 pro*
XXXV, p. 105
 „ 997: calim pro clam *Linde-*
mannus de pros. Pl. p.
XXXVII: quod mea senten-
tia non magis hic Plauti-
num quam Trin. 756
 „ v. 1028 corr. Velis ut fero
B. Vaelisſit fero *C.* Vaeli
 sit fero *D*
 „ v. 1041 — mirum si te *libri*
 „ v. 1065 lege Aetna aequo
 non altast *R* (pro aequo)
 „ v. 1092 agone in *B* est, non
 angone
 „ v. 1106 adde: Conueni *R.*
 conuenit *libri*
 „ v. 1127 corr. ornamentaque
 illi *B*
 „ 1129 — intro noli ista re *B*
 „ v. 1139 lege aechitecte *B*
 pro aschitecte *R*

- Ad v. 1170 — tuas *BCDes*
 „ v. 1177: huc ornatus ornatu
Hermannus in Soph. Philoct.
128
 „ v. 1187: Atque adiutes ferri
Bergkii de carm. Saliar.
reliq. p. VI: haudquaquam
feliciter
 „ v. 1211: id om. *B*
 „ v. 1252: mi animo ignoscet
Bentleius in Hor. carm. III,
15, 9
 „ v. 1272 corr. nisi quod mu-
 lieri uideo. *ML* iubent adire
 atque (*spat.*) Extimuit *B*
 „ v. 1277: causa in *B* quod-
 que est

- Ad v. 1279 lege *Scloppium*
Susp. lect. IV, 15 (pro HI,
15)
 „ v. 1319: omnia pietas suadet
Pareus ed. III.
 „ v. 1323: propterea nimium
idem ibidem
 „ v. 1380 lege Inuestigabo
reliqui pro Inuestigabo re-
liqui
 „ v. 1390 — mecum *X* mecum
reliqui
 „ v. 1424 — *Prn. DB. em. re-*
liqui
 „ v. 1425: habeo gratiam ante
B tam *Reinius Qu. Pl. p. 13*

IN BACCHIDIOVS.

- V. 6 scribe *Afuit coll. Fleck-*
eiseno Philol. IV, p. 322
 „ 106 — *causis hinc intro pro*
intro causis
 „ 122 — ego sapere pro sa-
 pere
 „ 232 — *machinam, pro ma-*
chinam
 „ 234, item 335. 371 — *Set*
pro Sed
 „ 244 — *immortales pro im-*
mortales
 „ 290 — *auēs pro auēs,*
 „ 367 — *ēius pro eius*
 „ 432 — *aput pro aput*

- V. 445, item 948 — *causa pro*
caussa
 „ 508 *mendicet meus pater pro*
meus mendicet pater
 „ 599 — *periculo pro periculo*
 „ 930 — *pro 890 in margine*
 „ 953 — *audiui fata pro au-*
diui fata
 „ 958 — *Et de pro Et te*
 „ 1012 — *illi pro illi*
 „ 1097 — *memorat pro me-*
morat
 „ 1120 — *tumulto pro tumulto*
 „ 1135 — *fuere pro fuere*
 „ 1175 — *filium pro filiam*

IN ANNOTATIONE BACCHIDVM.

- Ad v. 38: quoque iam *Retzius*
delebat, commemoratus ab
Hermannus in Ianni Ann. phil.
nov. a. 1837 t. XIX, p. 371).*
 „ v. 40: dixit pro dictis *Her-*
mannus ibidem

- — lege dignus *D* pro
 dignus *D*
 „ v. 41 — *meretricium D* pro
meretriciam D

*) Vbi etiam alia quaedam occupata sunt quae mihi vel in annota-
 tione tribui vel in vernacula de Bacchidibus commentatione quae
 est in *Musei phil. tomo IV*: velut versus 48 emendatio. Quippe
 illo ipso anno cum a patre afuerim, factum est ut Hermannus
 censuram illam nunc primum videam, comiter monitus a Fleckeiseno.

T · MACCI · PLAVTI

S T I C H V S.

ARGUMENTVM.

Senex castigat filias, quod eas viros
Tam perseuerent peregrinantis pauperes
Ita sustinere fratres neque relinquere:
Contraque uerbis delenitur commodis,
Habere ut sineret, quos semel nactae forent. 5
Viri reueniunt opibus aucti trans mare:
Suam quisque retinet, ac Sticho ludus datur.

INCIPI STICVS PLAVTI. ARGVMENTV B. INCIPI STICHVS
PLAVTI C. INCIPI STICHVS PLAVTI. INCIPI ARGVMENTVM
D. Stichus Plauti Z. PLAVTI POETE. CLARISSIMI. STICVS. IN-
CIPI. ARGVMENTVM F, qui STICVS *inscribit per totam fabu-*
lam 1. quod eē D, Bothius. quodaeae B. quo haec C. quod
hae FZ 2. pauperis CD 3. sustine C 4. Contra que
CD: quod defendi potest delinitur F 5. ut] quod F. om. Z
quos] ut F nacte Z. inacta B 6. retineat BCD
Explicit Argumentum addit B, EXPLICIT D

PERSONAE.

PHILVMENA [PANEGYRIS] }
PAMPHILA [PINACIVM] } SORORES

ANTIPHO SENEX

GELASIMVS PARASITVS

CROCOTIVM ANCILLA

PINACIVM PVER

EPIGNOMVS

PAMPHILVS [PAMPHILIPPVS] } FRATRES

STICHVS

SAGARINVS } SERVI

STEPHANIVM ANCILLA

TIBICEN.

ACTVS I.

PHILVMENA. PAMPHILA.

PHILVMENA.

Credo égo fuissé miserám, soror, Penélopam ex animo,
Quae tám diu suo caruít uiro: nam nós eius animum

Act. I. Scen. 1. PHILVMENA PAMPHILA A: quae nomina nos per totam fabulam restituimus. PANEGIRIS PINACIVM SORORES II. BD et, nisi quod due, F. om. C. Panegyris. Pinacium sorores Z. Ceterum in ipsis sermonibus per fabulam universam personarum nominibus omnibus caret B Totam scenam cum iambicis senariis Muretus Var. lect. V, 6, compositis autem e dimetro iambico et iambico penthemimeri versibus

u—u—u—u—|u—u—u

Reizio auctore Hermannus in libro de metris p. 173 sqq. descripsisset: hoc quidem genus numerorum idem nuper in Zimmermanni Diurn. antiq. a. 1837 p. 759 sq. vidit in octo tantum primos versus cadere, quos quidem Sotadeos esse voluerat in Elementis doct. metr. p. 457 sq. Eorum in A haec species est:

CREDO RGOMISERAM

FUISSE PENELOPAM

SORORSUO EX ANIMO

QUAETAM DIU UI DUA

UIROSUOCARUIT

NAMNOS EIUS ANIMUM

DENOSTRIS FACTIS NOS CIMUS QUABUMUIRIHINC ABSUNT

QUORUM QUERNOS NEGOTIIS ABSENTIUM • T • UTAE QUOMEST

De nóstris factis nóscimus, quarum hinc uiri absunt,
 Quorúm quidem negótiis abséntum, ita ut aequomst,
 Sollicitae nocteis ét dies, sorór, sumus semper.

5

P AMPHILA.

Nostrum ófficium aequomst fácere nos: neque id magis
 facimus,

SOLLICITAE NOC • I • SED DIESSOROR SUMUS SEMPER

NOSTRUM OFFICIUM

NOS FACERE AEQUOMST

NEQUID MAGIS FACIMUS

QUAM NOS MONET PIETAS

SED HIC SOROR ASS • • • DUM MULTA UOLO TECUM

LOQUI DE RE UIRI

SALUENE AMABO

SPERO QUIDEM • • • ET UOLO SED HOC SOROR CRUCIOR

Quos versus B (quocum congruunt, nisi ubi contrarium notamus, reliquorum librorum testimonia) sic dispositos exhibet, in unum plerumque binis contractis:

Credo ego miseram fuisse Penelopam
 Soror suo ex animo quae tam diu uidua
 Viro suo caruit. nam nos eius animum
 De nostris factis noscimus quarum uiri hinc absunt
 Quorumque nos negotiis absentum ut est aequum
 Sollicitae noctes sed dies soror sumus semper.
 Nostrum officium nos facere aequum est
 Neque id magis facimus quam nos monet pietas.
 Sed hic mea soror assiduum. multa uolo tecum
 Loqui de re uiri. saluene amabo.

Spero quidem et uolo. sed hoc soror crucior

Nostrae sunt, quae scripturae nec A vel B testem habent nec ad alium auctorem nominatim a nobis referuntur

1. ego sup.

scr. B penelopam C suo om. iam Muretus

Credo

ego Penelopam, soror, miseram suo ex animo. Hermannus parum probabiliter

2. sic Hermannus de metr. p. 175. Quae tamdiu

uidua suo uiro caruit: nam eius animum idem p. 173 et nuper

3. hinc uiri Reizius

4. nos om. BFFZ. Duriusculum in iam-

bicis quidem numeris sit Quorum quidem nostra negotiis aequum

CDFZ 5. sollicitae FZ. sollicitae D noctes et CDFZ

6. PINACIVM praefigunt CD, Pl. FZ officium CDFZ

aequum CFZ. equum D Transpositionem verborum Her-

Quam nōs monet pietās.

PHILVMENA.

Set huc, soror, adsiesdum:

Voló loqui de ré uiri.

PAMPHILA.

Saluaéne, amabo?

PHILVMENA.

Speró quidem et uoló. set hoc,

manno Bothius olim praecerat 7. Sed] PHILUMENAE tribuimus:
PINACIO continuant libri huc Acidalius adsiesdum R duce
A (nisi forte in hoc fuit ADSIEDUM). adfidum etiam CDa. ad-
fidum DBFZ. Facile quispiam de tali conformatione horum
versuum cogitet:

Quam nōs monet pietās. Set hie mea sōror adsiede,
Dum uoló loqui de ré uiri.

8. Voló tecum de ré uiri Hermannus deletó loqui uirum Bo-
thius olim PAMPH.] PINACIO continuant CD, PA. praefigunt
FZ saluaeno Hermannus: quod etiam Trin. 1177 repositum
vellem 9—17. Iambicorum dimetrorum descriptionem incho-
uerat in Elementis p. 391 Hermannus, perfecit nuper. Pergit
autem A in hunc modum:

PATREMTUMMEUMQUEADEOUNICEQUIUNUS
CIUIBUSEXOMNIBUSPROBUSEPHEBETUR
EUMNUNCIMPROBIUIRIOFFICIOUTI
UIRISQUITANTASABSENTIBUSNOSTRIS
FACITINIURIASINMERITO
NOSQUEABRISABDUCEREUOLT
HAECESSUITAKMESOBORSATURANT
HAECHINIIDIUIDIAERTSENIOSUNT
NELACRIMASORNEUTUOIDANIMO
FAC e. q. s.

Eadem descriptione B utitur, nisi quod in unum contraxit quin-
tum et sextum. In singulis cum A reliqui consentiunt, ubi discre-
pantiae nihil commemoró 9. PHIL.] PANEGIRIS CD. Pl. FZ

quidem BCDZ. equidem F. Post EQUIDEM in A duae litterae
sint (id?) an duarum litterarum spatium, non satis liquet

Sorór, crucior, patrém tuum 10

Meumque ádeo, qui unus, únique

Ciuihus ex omnihus probus.

Perhibétur, eum nunc improbi

Viri ófficio uti: qui uir

Tantás absentibus facit, 15

Nostris inmerito iniurias,

Nosque áb eis uolt abducere.

Haec res uitae me, sörör, saturant,

Haec míhi diuidiae et sénio sunt.

PAMPHILA.

Ne lácruma, soror, neu túo id animo 20

Fac, quód tibi pater faceré minatur.

Spes ést eum melius fácturum.

Noui égo illum: ioculo istaec dicit;

10. crucior *BC*

11. Meumque adeo, unus qui únice *Hermannus*

16. *deleto cum solo F nostris catalecticum faciebat Hermannus in Elementis, proximum autem anapaesticum:*

Iniurias immérito,

Nosque áb iis nunc abducere uolt.

Inmerito (*pro imm.*) solus *A* 17. *if B. hic CDFZ* ab-

du...ere cum rasura *Ba.* aducere *D* uult libri praeter *A*

18—33 anapaesticos esse *Hermannus* uidit, qui duobus systematis conclusit. Eandem versuum distinctionem *AB* (et *A* quidem inde a v. 20 pari singulorum initio) servant, nisi quod v. 31. 32 *B* in unum contraxit. 18. hae ref *BCZ.* heres *DF*

foror me *F* 19. Hae libri praeter *A* mi *BCDF*

20. *PAMPH.] PIN. CD. PA. FZ* Ne] Neu libri praeter *A*

lacruma *BCD.* lachruma *Z* neu] ei eu *C* 21. tibi *Bothius.* tibi tuus *ABCDZ.* tuus tibi *F.* tuus *Hermannus* olim, sic ille nuper transponens: neu tu ánimo id fac || Quod tibi tuus pater faceré minatur pater unius syllabae, quippe in anapaesticis: ut soror v. 18. 20. 41, uiri v. 29, decet v. 28, placet v. 47 23. ioculo

Neque illíc sibi moreat Pérsatum

Montís, qui esse aurei pérhibentur,

25

Vt istúo faciat quod tú metuis.

Tamen sí faciat, minume írasci

Decet: néque id immerito enéniet.

Nam ũrí nostri domo ut ábierunt,

Hic tértiust annús.

PHILVMENA.

Ita út memoras:

30

Quom ipsi ínterea uiuánt, ualeant:

Vbi sint, quid agant, ecquí bene agant,

Neque párticipant nos néque redeunt.

PAMPHILA.

An id doles, sorór, quia

Illí suum officium nón colunt,

35

Quom tú tuum facis?

istae libri cum A. istae ioculo Camerarius

24. ille B:

nisi fuit ille hau coll. Mus. phil. Rh. n. IV, p. 582. ille libri cum A

25. montes libri cum (A)

26. ut CDEFZ. Vti B et ut

visum est A

27. TAMETSI A: quo duci ad Tam si videtur

coll. v. 44

minime libri cum A

29. tertius B, bisyllabum

ut in anapaesticis. tertius libri cum A, nisi quod tertius B

Phil.] Pl. FZ: nullo intervallo continuant ABCD

31. quom

A. Cum reliqui, sed Pa. praemisso FZ sorori tribuentes, quae

nos eadem personae continuauimus

32. equi bene agant B.

ecquid agant ABCD. om. FZ. ecquid ament nos non inepte Lo-

manus p. 62, minus recte de trochaicis numeris cum hic tum aliis

locis huius scenae cogitans

Paroemiacum Hermannus hac

distinctione effecit:

Vbi sint, quid agant, ecquid agant, neque

Participant nos neque redeunt.

34—36 iambicum systema est: anapaesticos non sine quibusdam artificibus continuauit Hermannus. Sic autem B distinguit cum A:

An id doles. soror quia illi suum officium

Non colunt quom tuum facis ita pol.

34. PAMPH.] Pl. FZ. om. CD

36. QUOMTUUM A. cum tuum

PHILVMENA.

'Ita pol.

PAMPHILA.

Tace sis: caue sis audiam ego istuc

Posthac ex te.

PHILVMENA.

Nam quid iam?

PAMPHILA.

Quia pól meo animo omnis sápiensis

Suum officium aequomst colere ét facere. 40

Quamobrem égo te hoc, soror, tametsi és maior,

Moneo út tuum meminervis ófficium;

Et si illi improbí sint, atque áliter nos fáciant

Quam aequóm sit, tam pól noxiáé ne quid mágis sit,

CDFZ PHIL.] PA. **CDFZ**. spatium **AB** 37. 38 anapaestico systemate conclusimus: dimetros acatalectos ut proximos Hermannus descripsit. In terminandis versibus non discrepant **AB**, in ordinandis primis duobus solus **A** sic:

POSTHAC EX TE NAM QUID IAM

TACKSISCAURSISAUDIAMEGOISTUC

37. PAMPH.] PL. **CDFZ** 38. Posthac **AF**. Caue posthac **BCDZ**
PHIL.] PA. **CDFZ**. spatium **AB** quid **ADFZ**. qui **BC**

39. PAMPH.] PL. **CDFZ** omnis sapiensis **BCDFZ**, nisi
quod sapiens **Ba** 40. Aequomest **A**. aequum est **B**. aequum est
reliqui 41. SOROBEGOROC TE SOLUS **A** 43. 44 bacchiacos

fecimus cum Hermanno, anapaesticos qui insequuntur. Quorum haec in **A** species:

ETSHILLIIMPROBISINTATQUEALITER

NOSFACIANTQUAMARQUOMSTAMPOL

NEQUIDMAGISSITOMNIBUSOBNIKEPIBUS

NOSTRUMOFFICIUMMEMINISSEDECET

PLACETTACEO ATMEMINERISFACITO

Eadem distinctio versuum in **B** est 43. adque **C** nos] in
nos Pius. nls (h. e. nobis) Guyetus 44. aequom sit Hermannus.
aequum est **B**. aequum est reliqui tam pol, [noxiae] ne quid
magis sit, omnibus obnix opibus **B**: nam de tam forma hoc me

Omnibus obnixē opibūs nostrum

45

Nos officium meminisse decet.

PHILVMENA.

Placet: táceo.

PAMPHILA.

At memineris fácito.

[PANEGYRIS.

Nolo égo, soror, me crédi esse inmemorém uiri:

Neque ille honores, míhi quos habuit, pérdidit.

Nam míhi pol grata accéptaque huius benignitas: 50

Et mé quidem haec condicio nunc non paénitet,

Neque ést quor studeam has núptias mutáriet.

Verúm postremo in pátris potestatést situm:

Faciéndum id nobis, quód parentes imperant.

PINACIVM.

Scio átque in cogitádo moerore aúgeor:

55

testimonium fugerat Prol. Trin. p. CXLIII. tamen pol Ne quid (d e corr.) magis simus omnibus obnoxiosae opibus B. tamen pol ne quid magis simus omnibus obnixē opibus reliqui. tamén pol ne quid magis síemus, || Omnibus obnixē opibūs Hermannus minus pro magis Pius 46. Nos addidit Hermannus 47. PHIL.] PA. CDFZ

PAMPH.] Pl. DFZ. PAN. C at] an F 48—57 *Platinos non esse A evincit, a quo illi prorsus absunt 48. PA. praemittunt FZ. om. CD foro Da inmemorem pro imm. solus C 49. ille Bothius. ille eol libri. eos Guyetus 50. pol mihi B. mihi pol reliqui gr^{ia} D huius benignitas R: (huius Guyetus.) huius est benignitas libri. huius benignitas Bothius 51. hoc B conditio libri poenitet C. penitet B. perit et DFZ 'Mirum loquendi genus': Scaliger 52. cur Guyetus. quor non B. cur non (vel ñ) CD. cur nunc FZ. Perperam de his iudicat Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 18 53. postremo] postea Da est libri 54. Faciendum est nobis fuisse puto 55. Pl. FZ. om. CD adque C cigitando Da merore BCDF augeor BCD, Benlecius in Heautont. II, 2, 3. angor FZ. angor cum Palmerio Acidatius*

Nam própemodum iam osténdit suam senténtiam.

PANEGYRIS.

Igitúr quaeramus, nóbis quid facto úsus sit.]

ANTIPHO. PHILVMENA. PAMPHILA.

ANTIPHO.

Quí manet ut moneátur semper séruos homo officiúm suum,
Néc uoluntate id fácere meminit, séruos is habitu háu
probost.

Vós meministis quótkalendis pétere demensúm cibum: 60
Quí minus meministis, quod opust fácto, facere in aédibus?
Iám quidem in suo quicqué loco nisi erit míhi situm su-
pelléctilis,

57. PA. *FZ.* om. *CD* queramus *BCDF* nobis om.
Da quod *C* facio *BC* usus] opus *F* sit] sit
antipho *B*

Act. I. Scen. 2. ANTIPHO MULIERES *A.* om. *BC.* ANTI-
PHO *D.* Antipho. Panegyris. Pinacium filiae *FZ* 58. Cui *D*
manet] MONEAT *A.* monet *F* SERUUS *A.* seruus relinqui: item
v. proximo 59. Nec] Nam *B* is] HIS (an hic?) *A* ha-
bitus *F* HAU *A.* aut *BCD.* haud *FZ* probost *R.* pro-
bust *B.* probust *CD.* probust est *FZ.* de *A* non liquet 60.
quod kalendis *D.* quot Kalendis *FZ.* quod calendis *BC.* QUOTCA-
LENDIS *A* 61. opust *Buthius.* opus^{fit} *D.* opus sit *ABCFZ*
factre *D* 62. in om. *Bothius* quicque *AB, Pylades.*
quique *CD.* quoque *F.* queque *Z.* quidque *vulgatur inde a Taub-*
manno sita *F* supellectilis *AFZ.* suppellectilis *BCD.*
Vide Prol. Trin. p. CXXIII. CXXXVII. Durioribus numeris huius
versus etsi defensio parata est ibid. p. CCXXV. et OLIV, tamen nescio
an praestiterit

Iám nlsi quídem suo quicque locó mi erit situm supelléctilis

Quom égo reuortar, uós monumentis cómmonefaciam bú-
bulis.

Nón homines habitáre mecum mihi uidentur, sét sues.

Fácite sultis, nítidae ut aedes mēae sint, quom redeám
domum. 65

Iam égo domi adero: ad mēam maiorem fíliam inuisó domum.

Sí quis quaeret, inde uocatote áliqui: aut iam egomet híc
ero.

PHILVMENA.

Quid agimus, soror, si óffirmabit páter aduorsum nós?

PAMPHILA.

Pati

Nós oportet, quód ille faciat, quóius potestas plús potest.

Éxorando, haut áduorsando súmendam operam cénseo. 70

Grátiam si páce petimus, spéro ab eo impetrássere.

63. Quom pro cum soli **AB**. reuortar e reuertar, an hoc
ca illo correctum habeat **B**, obscurum est. reuortar reliqui cum **A**

MONIMENTIS solus **A** 64. MIHI **AZ**. mihi hic **BCD**. hic
mihi **F** UIDENTIB **A**. uidetur **F** 65. Faciete **CD** sultif
AFZ. fulcif **CD**. vacuum spatium **B** aedef meae **ABCZ**.
meae aedef **DE** quom pro cum solus **A** 67. quaeret Guyetus,
Brixius p. 21. me quaeret libri cum **A** 68. PHIL.] PAN. **CD**.

PIN. **FZ** OFFIRMAUIT **A**. offimabit **D**. obfirmabit **F** aduorsum
C. aduersum **ABDFZ** PAMPH.] PIN. **CD**. PAN. **FZ**

69. cuius libri cum **A** 70—83 hoc ordine collocatos **A** ser-
uauit, qui in reliquis libris sic sese excipiunt: 80—83. 75—79.
70—74. Quanquam ut de aliis praeterea turbis huius scenae su-
spicer, cum alia me movent tum praeter ceteros v. 84, qui non
potest non valde importunus videri 70. PIN. huic versui prae-
mittebat Acidalius, proximo PAN. **F**, PIN. **Z**: neutri quicquam **CD**
haud **AB**. om. reliqui aduersando omnes cum **A** 71. Gra-
tiam si pace petimus **B**. GRATIAMPAA••SIPETIMUS **A**, quod PACESI in-
terpretor. Gratiam a patre si petimus reliqui. Gr. a patre si petemus
vel Gr. si a pátre petemus Kampmannus de **AB** praep. p. 10. Gra-

'Aduorsari sine dedecore et scelere summo haut possumus:
Néque ego id sum factura, neque tu ut facias consiliúm
dabo,

Vérum ut exoremus. noui ego nostros: exorabilist.

ANTIPHO.

Principium ego quo pacto cum illis óecipiam, id ratióci-
nor: 75

'Vtrum ego perplexim lacessam oratione ad hunc modum,
Quási numquam quicquam ádeo adsimulem, an quási quid
indandíuerim

Éas in se meruisse culpam: potius temptem leniter,

'An minacitér. scio liteis fóre: ego meas noui optume.

Sí manere hic sése malint potius quam alto núbere, 80
Fácient. quid mihi opúst decurso aetátis spatio eúm meis

tiam si petimus, *addens nos post spero, Hermannus in Iahnii Annal. phil. t. xxxv, p. 193* impetrassere **AB**. impetrasse **CDBFZ**.

imperasse **Da** 72. ADUORSARISINRDEDECORE **A**. aduersari sine

dedecore **FZ**. aduersariis indedecore **DCD** summos **D**

haud cum reliquis **A** ut vid. possumi **B** 73. ego id sum

factura **R**. ego factura sum **BCDEFZ**. EQUIDEMI I FACTURA (*h. e. ut puto EQUIDEM IT F.*) **A**: quod vereor ut defendi possit. ego sum
factura Taubmannus tu] **TE A**. Quo cave velut sic abutare:

Neque equidem id factura neque te ut facias compulsura sum

74. EXORABILIST **A**. exorabile est **BCDZ**. exorabilis est **F** 75.

Ant. om. libri cum illis] **ILLI A** ratiocinor **Z** 76. ego]

Ergo **CDZ** perplexim hinc afferunt Charisius p. 190, Nonius p. 515 et Glossarium Plautinum lascessam **CbD** orationem **Z**, Char., Non. 77. ADROADSIMULEMANQUASIQUID **A**. in eaf

simulem quasi nihil reliqui, nisi quod eassimulem **B**, eaf similem **FZ**
indaudiuerim Pareus, prob. Fleckeis. Exerc. p. 44. inaudiuerim

cum **A** Camerarius. inde audiuerim reliqui libri, item cod. Scaligeri

78. potius **R**. an potius libri cum **A**. ac potius Acidalius

temptem **ABCD**. tentem **FZ** leuiter **CD** 79. LITEIS **A**.

litis reliqui noui optume **AB**. optume noui reliqui 80. ANT.

notam praemittunt **DbFZ** (Am. **Z**) 81. Faciant Acidalius.

Non faciam **ABCD**. non faciant **Z**. nunc faciant **F** opust **ADZ**.

Gérere bellum, quóm nil, quameobrem id faciám, meruisse
árbitror?

Nínime: nolo túrbas. set mi hoc óptimum factu árbitror:
Síc faciám: adsimulábo, quasi quam culpam ad sese ad-
miserint.

Pérplexabilitér earum hodie pérpauefaciám péctora: 85

Póst id igitur dēinde, ut animus méus erit, faciám palam.

Múlta scio faciúnda uerba: ibo intro. set apertást foris.

PHILVMENA.

Cérto enim mihi patérnae uocis sónitus auris áccidit.

P AMPHILA.

Is est ecastor: férre aduorsum homini óccupemus ósculum.

PHILVMENA.

Sálue, mi pater.

opuff *BC.* opuf est *F* deturfo *B* spacio *BCD* meis
Lomanus p. 64. eif libri cum *A* 82. QUOMNIHIL *A.* cum nihil
reliqui id *A.* om. reliqui arbitror libri cum *A.* arbitrer
Lambinus 83. Minime libri cum *A* uolo *FZ*, cum minime
iungentes mi hoc *Bothius.* hoc mihi libri cum *A* factum
Dousa 84. ANT. praemittunt *D&FZ* adsemulabo *B*
QUAMCULPAM *A.* aliquam culpam reliqui, nisi quod cupam *D.* culpam
aliquam *Bothius* ad sese *B.* ADSE *A.* in sese reliqui mi-
serint *F* 85. perplexabiliter hinc receptum in *Gloss. Plaut.*
post earum raueram *B* perparue faciám *F* 86. Post id
igitur deinde *B.* Post id agam igitur deinde libri cum *A.* Prius id
agam: igitur deinde *Acidalius.* Post id ego igitur deinde *Lomanus*
p. 65 palam *Camerarius.* patam *B.* pacem reliqui. de *A* non
liquet 87. facienda libri cum *A* apertaest *CD.* aperta s̄ *B.*
aperta est *FZ* 88. PHIL. *B.* PIN. *CDFZ.* Ceterum tam multos
distribuenti modos sororum in hac scena sermones admittunt, ut
in tanta codicum et inconstantia et omittendi negligentia via ha-
beas ubi sat certo pedem figas. Restabat igitur ut aliquo modo
non incommodo timidioris Philumenae audentiorisque Pamphilae
sermones alternarentur aurif omnes 89. PAMPH. *B.* PAN.
CDFZ ADUORSUM *A* homini *Dousa, Scaliger.* hominem
libri cum *A* 90. PHIL.] PL. *CDFZ.* Nisi haec PAMPHILAE con-

ANTIPHO.

Et uos. ilico ágite istinc abscédite. 90

PHILVMENA.

'Osculum.

ANTIPHO.

Sat est ósculi mihi uóstri.

PHILVMENA.

Qui, amabó, pater?

ANTIPHO.

Quia ita meae animae salsura euenit.

PAMPHILA.

Adside híc, pater.

ANTIPHO.

Nón sedeo istic: uós sedete: ego sédero in subséllio.

PAMPHILA.

Máne puluinum.

ANTIPHO.

Béne procuras mihi: sat sic fultúmst.

tinuanda sunt potius me **B** AN. **FZ.** PAN. **C.** PAN. **D.**
 Et sic etiam proximo v., nisi quod ibi AN. **Dó** ues. ilico
 agite istinc **R.** UOSAMBAELICOAGITEISTIC **A.** uos ambae ilico agite
 reliqui, nisi quod ambe **C.** praemisum autem (initio versus) **A.**
Dó abscedite **ACDFZ.** ascidite **B.** assidite Camerarius:
 unde abstulite Acidalius 91. PHIL.] Pl. libri: item post nostri
 est osculi mihi **AB.** nisi quod oscsculi **A.** est mihi osculi **CDZ.**
 mihi est oculi **F** uastri **AB.** uestri **Z.** uri **CF** **E** 'Ner-
 uolaria' Plauti Festus p. 197 affert 'Osculum sat est mihi . . . qui
 ambo mi pater' 92. AN. om. **CDA** salsura euenit Came-
 rarius. SALSURAEUENIT **A.** salsurae euenit **B.** salsureuenit **C.** sal-
 sure uenit **DZ.** salsure uenit **F** PAM.] Pl. **DóFZ.** om. **CDA**
 ADSIDE **A.** affide reliqui 93. AN. **DóFZ.** PAN. **DA.**
 PAN. **C** sedeo] sed eo **D** EGSEDEZEN **A.** 94. PAM.]
 Pl. libri ANT.] ut v. 93 sat Butthius. satis libri cum **A.**

PAMPHILA.

Sine,

Pāter.

ANTIPHO.

Quid opus est?

PAMPHILA.

'Opus est.

ANTIPHO.

Morem tibi geram. atque hoc est
satis.

95

PAMPHILA.

Nūquam enim nimis curāre possunt sūm parentem filiae.
Quem aequiust potiōrem habere quā te? postideā, pater,
Vīros nostros, quibus tū nos uoluisti esse matres familias?

fultumst. PAM. sine *R*. FULTUST 81.1 *A*. fultum est mihi reliqui

95. Pāter. ANT. quid opus est? PAM. opus est *R*: si modo unius
syllabae esse pater potest. SINEPATER QUIDOPUST OPUST *A*. PL Sine
pater. AN. quid opus est. PL. opus est reliqui, nisi quod PL. ab initio
om. *EDa*, ANTIPHO pro AN. habet *C*, *A* autem (sic: paterAquil)
B, alterum PL. om. *B*. Fortasse pater additamentum est libra-
riorum, ita autem instauranda poetae manus: AN. Nām quid opus
est? PA. opus est *e. q. s.* Quamquam possunt etiam morem geram
interpretis esse (ut v. 742), Plauti autem haec:

PA. sine,

Mi pater. AN. quid opus est? PA. opus est. AN. mōrigerabo,
atque hōc satist.

Non omnium minime elegantes hi sint numeri futuri:

Mi pater. Quid opust? Opust. Morēm geram. atque hoc est satia.

adque *C* ESTSATIS *A*, *B*. satist est reliqui 96. PAM.] PL. *FZ*.
om. *CD* 97. PIN. praemittit *DB* Quem *AF*. Qum *B*.
cum *CDZ* aequiust *R*. ARQUIUSTNOS *A*. aequul est nos reliqui
haberē *B* quam om. *F* postea *F* 98. nostros om.
Da. nostros *B* nos uoluisti esse *R*. uoluisti esse nos libri cum

ANTIPHO.

Bōnas ut aequomst fācere, facitis, quōm tamen absentis uiros
Prōinde habetis, quāsi praesentes sīnt.

PAMPHILA.

Pudicitiast pater, 100

Eos nos magnificāre, qui nos sōcias sumpserūnt sibi.

ANTIPHO.

Nūnqui hic est aliēnus nostris dictis auceps auribus?

PHILVMENA.

Nullust praeter nōsque teque.

ANTIPHO.

Vōstrum animum adhiberi uolo.

Nām ego ad uos nunc inperitus rerū et morū mulierum
Discipulus uenio ad magistras: quibus matronas moribus, 105
Quae optumae sunt, ēsse oportet, id utraque ut dicāt mihi.

PAMPHILA.

Quid istuc est, quod exquaesitum huc mulierum morēs uenis?

- A** ^{ami} fillas **D** ead. m. 99. AN. om. **CDa** AEQUOMST
A. equum est **B.** aequum est *reliqui* quom **AB.** cum *reliqui*
 absentis omnes 100. PROINDE **A.** perinde *reliqui* habetis **B**
 quasi **ADbFZ.** quas **BCDa** presentes **B** PAM.] Pl.
libri PUDICITIAST **A.** pudicitia est *reliqui*, nisi quod pudicitia **F.**
 pudicitiae *Bothius* 101. Eos nos **R.** eos... **A.** Enos (*vel e*
nos) **BCD.** eos **FZ.** Est, nos *Bothius* quis **C** totius **C**
 102. Numqui hic est *Bothius*. Numquis hic est *libri cum A.* Num-
 quis hic *Guyetus. Licebat etiam* Numquis hic, *et in fine* auribus
 103. PHIL.] PAN. **CDbZ.** PIN. **DaF.** Nullust. **R.** Nullus
libri cum A praeter **B** NOSQUETQUE **A.** nosque te qui **BCD.**
 nos teque **FZ** 104. Inperitus, non imp., **C** 106. optime **B**
 oportet, id **R.** OPORTETOSED **A:** quod quid sibi velit nescio.
 oportet sed *reliqui* 107. PAM.] PA. **DdbZ.** Pl. **F.** om. **CDa**
 exquaesitum huc *Guyetus.* huc exquaesitum *libri, nisi quod ex-*
 quesitum **Z,** exquisitum **F.** In **A** utrum **E** an **I** sit, non liquet

ANTIPHO.

Pól ego uxorem quaéro, postquam uóstra mater mórtuast.

PAMPHILA.

Fácilē inuenies ét peiorem et péius moratám, pater,

Quam illa fuit: meliorem neque tu réperies neque sól
uidet. 110

ANTIPHO.

'At ego ex te exquaero átque ex istac túa sorore.

PAMPHILA.

Edepól, pater,

Scio ut oportet ésse: si sint ita ut ego aequom cénseo.

ANTIPHO.

Vólo scire ergo, ut aéquom censes.

PAMPHILA.

'Vt, per urbem quom ámbulent,

'Omnibus os optúrent, ne quis mérito male dicát sibi.

ANTIPHO.

Dic uicissim núnc iam tu.

PHILVMENA.

Quid uis tibi dicám, pater? 115

ANTIPHO.

'Vbi facillurné spectatur múlter, quae ingenióst bono?

108. uostra libri cum *A* MORTUAST *A*. mortua est reliqui

109. PAM.] PA. libri 110. tu. om. *F* repperief *CD*

SOLUIDET *A*, Pylades. uidet sol reliqui. uidit sol 'antiqui codd.' Pii

111. exquaero Bothius. EXQUERO *A*, ut non sit dubia. E littera-
exquo reliqui adque *CDA* PAM.] PL. libri aedepol *F*

112. Mira sententia AEQUOM *A*. aequum *B*. aequum reliqui.

Sic etiam proximo v. 112. ergo scire *F* PAM.] PL. libri

quom *A*. cum reliqui 114. opturent *B*. obturent reliqui cum *A*

115. AN. om. *CDA* PHIL.] PA. *F*. om. *CD* 116. facillime

'ANTIPHO.

Quid illos expectátis, qui abhinc iam ábierunt triénnium?
Quín uos capitis cóndicionem ex péssuma primáriam?

P AMPHILA.

Stúltitiast, patér, uenatum dúcere inuitás canes.
Hóstis est uxór, inuita quae ád uirum nuptúm datur. 140

ANTIPHO.

Cértumnest, neutrám uostrarum pérsequi imperiúm patris?

PHILVMENA.

Pérsequimur: nam quó dedisti núptum, abire nólumus.

ANTIPHO.

Béne ualete: ibo átque amicis uóstra consilia éloquar.

P AMPHILA.

Próbiores, credo, árbitrabunt, sí probis narráueris.

ANTIPHO.

Cúrate igitur fámiiliarem rem, út potestis, óptume. 145

PHILVMENA.

Núnc places, quom récto monstras: núnc tibi auscultábimus.

Núnc, soror, abeánuus intro.

P AMPHILA.

'Immo interuísám domum.

op nor **B** 137. Quid] *d e corr.* **B** EXPECTATIS **A.** expectatis *reliqui* 138. CONDICONEM **A.** conditionem *reliqui*
pessum aprimariam **B.** pessúma pr. **C.** PESSIMAPR. **A** 139. PAM.]
PA. libri STULTITIAST **A.** Stultitia est *reliqui*, nisi quod stulticia
BFZ 140. Vide Prol. Trin. p. CLXXV. 141. Certumne
est libri cum **A** neutrum **BF** uostrarum omnes cum **A**
142. Pl. libri Persequitur **Ba** 143. adque **C**
UESTRA solus **A** 144. PA. libri credo] uero Nonius p. 470
arbitrarunt **CDa** 145. Curate **B** obtume **D.** optume
reliqui cum A 146. PA. **DFZ.** om. **C** PLACES **A.** Ga-
lielmus. placet *reliqui* QUOM **A.** cum *reliqui* AUSCULTABIMUS
A 147. PIN. praemittit **F** habeamus **B** PAM.] Pl.
CDZ. PA. **F** domum libri. prius domum *Pylades*

Si ab uiro tibi forte ueniet nuntius, facito ut sciam.

PHILVMENA.

Néque ego te celabo, neque tu me celassis quod scias.

Ého Crocotium, i, parasitum Gélasimum huc accéssito: 150

Técum adduce. nám illum ecastor mittere ad portum uolo,

Si quae forte ex Asia nauis héri eo aut hodie uenerit.

Nám dies totós apud portum séruos unus adsidet:

Sét tamen uolo interuisi. própera atque actutum redi.

148. AB *A.* a reliqui nunciuf *CD* facito] PAN. facito
DBZ, iungentes antea domum, si —. Corréxit Acidalius 149.
 PHIL.] PA. addidit Acidalius. om. libri me om. *Da* SCIAS
A. scief reliqui 150. EHOCROCOTIUM *A.* Ehoc ro cotium i *B.*
 ého crocotium *CD.* ého crocotium *F.* eo crocotium *Z* gé-
 lasinum *F* accerfíto *F* 152. EO *A.* om. reliqui 153.
 porcum *B* feruof omnes ADSIDET *A.* affidet reliqui
 154. ATQ'ACTUTUM *A.* actutum reliqui. actutum atque huc *Pylades.*
 ac actutum *Camerarius*

ACTVS II.

GELASIMVS. CROCOTIVM.

GELASIMVS.

Famem égo fuisse súspicor matrém mihi: 155
 Nam póstquam natus súm, satur numquám fui.
 Neque quisquam melius réferet matri grátiam,
 Quam ego mátri refero mēae Fami inuitíssimus.

*Act. I. Scen. 3. Actus II, quem a proxima scena ordiuntur
 vulgo, initium hic feci cum Bothio GELASIMVS CROCOTIVM
 Aut videtur. CELASIMVS CROCOTIVM B. ANCILLA CROCOTIV
 GLASIMVS PARASIT D. om. C. Gelasimus ancilla. Crocotiū. Pa-
 rasitus Z. Gelasinus parasitus. Crocotium ancilla F 155. Famen
 F ego fuisse suspicor B. egosuspicoFuisse A. fuisse suspicor
 reliqui 156. saturnū quam B 157. 158 sic scripti sunt in A:
 NEQUEQUISQUAMMELIUSREFEBETMATRIGRATIAM
 QUAMEGOMEAEMATRIREFEROINUITISSIMVS*

sic autem in B:

Quam ego matri meae refero inuitissimus
 Neque rettulit quā ego refero meę matri fami
 Quocum C congruit, nisi quod is retulit habet. Ex hac autem
 scriptura D codicis:

Nūquam fui quam ego matri meę refero inuitissimus: quā : neque retulit
 Ego refero meę matri fami nam illa me in alio menses gestavit decem
 hae turbæ manarunt in FZ: quam ego matri meę (meo Z) refero
 inuitissimus: quā neque retulit Ego refero meę (meę Z) matri fami.
 Vnde Pylade auctore confictum est quod vulgatur suatore Aci-
 dalio: (Sed) quam ego matri meae retuli inuitissimus, Eam mihi nun-
 quam retulit mater gratiam. Nostram scripturam, quam praeiit

Nam me illa in aluo ménsis gestauit decem:

At égo illam in aluo gésto plus annós decem. 160

Atque illa puerum mé gestauit páruolum,

Quo minus laboris cépisse illam existumo:

Ego nóu pausillulam in utero gestó famem,

Verum hércle multo máxumam et grauissumam.

Vteri dolores mi óriuntur cottídie: 165

Set mátrém parere néqueo, nec quid agám scio.

Ita indaudiui saepe hoc uolgo dicier,

Solére elephantum gráuidam perpetuós decem

nuper *Bothius*, *Charisius* firmat p. 40: 'Plautus in *Sticho* fami
datiua casu.' Alioqui licebat Quam méae ego matri réfero iam inui-
tissimus 159. Nam me illa *Pylades*. Na illa me *B*. nam illā me

C. nam illa me reliqui cum *A* mensel libri cum *A* 161.

PARUOLUM *A*. paruulum reliqui 162. CEPISSELLAM *A*. illam ce-
pist *B*. illam cepisset *CD*. illam cepisse *FZ*. illam cepse *Dousa*.

Nugatur cum Wasio Schneiderus Gramm. lat. I, p. 558 EXISTUMO

A. existimo reliqui 163. Ego non *B*. EGONUNC *A*. At ego non

BCDBZ. Atque ego non *DaeF* PAUSILLULAM *A*. pauxillulam

reliqui. pauxillam *Guyetus* seruat At gesto famem *AZ*. gestor

amem *BCD*. gestor famem *F* 164. MAXUMAM *F*. maximam

reliqui cum *A* grauissimam omnes cum *A* 165. 166 hic

collocant *BCDFZ*, post v. 160 *A* UTERIDOLORES *A*, *Iuntina*.

Vt teri didolores *B*. ut te ridi dolores *C*. uteri dolores *D*. ut aridi

dolores *F*. aridi dolores *Z* mi oriuntur *B*. mihi oboriuntur libri,

nisi quod *MIRIO*...RIUNTUR *A*. Deleto Vteri *Bothius*: Dolores ob-

oriuntur mihi; idem autem nuper Vteri dolor mihi oboritur cotidie

ACD. cottidie *B*. quotidie *FZ* 166. NEQUEO, non NESICIO quod

Maius testabatur, *A* cum reliquis NECQUIDAGAMSCIO *A*. nescio

quomodo reliqui 167. Ita indaudiui saepe hoc *B*. AUDITAUISAE-

PEROC *A*. Aut diuise pehoc *B*. audiui sepe hoc *CDFZ*, nisi quod

sepe *Z*. De frequentativa forma auditaui via licebit cogitare

uologo *B*. uulgo *F*. UOLEO etiam *A* dicier || Solere elephantum

distinguit *B*. DICIERSOLERE || ELEPHANTUM *A* dicier] a multis

dicier *Pylades*. dictum dicier *coni. Camerarius*. uere dicier *Pareus*.

dictarier non male *Bothius* 168. GRAUID • s *A*

Esse ánnos: eius ex sémine haec certóst fames.

[Nani iam complures annos utero haeret meo.]

170

Nuuc sí ridiculum quaérat hominem quíspiam,

Venális ego sum cum órnamētis ómnibús:

Ináuimentis éxplementum quaérito.

Gelásimo nomen mi índidit paruó pater,

Quia iam á pausillo púero ridiculús fui.

175

Proptér pauperiem hoc ádeo nomen répperi,

Eo quia paupertas fécit ridiculús forem:

Nam illa ártis omnis pérdocet, ubi quem áttigit.

Per cáram annonam díxit me natúm pater:

Proptérea, credo, núnc adessurio ácrius.

180

Set géneri nostro haec rédditast benignitas:

169. haec **AFZ.** hac **BCD** CERTOST **A.** certo est reliqui

170. aperte insiticius, *quanquam existans in A: confectus ad exemplum versus 236* heret **BCD** 171. quaeret hominem

Bentleius in Heautont. IV, 7, 8. hominem queret BCDFFZ, nisi quod queret Z. HOMINEMQUAERAT A quípiam **Da** 173. EX-

PLEMENTUM **A,** *Camerarius. explementum B. exi. supplementum CD* **Z,** nisi quod *supl. Da. ex supplementum F* 174. gelasino **F**

reddidit **F** 175. 176 hoc ordine *Acidalius, inverso libri cum A*

Quia iam a pausillo puero **R,** *Guyetus. QUIA INDE IAM APAUSILLOPUERO A, item FFZ, nisi quod pauxillo F.* Quia inde iam apaufi illo puero **B** et, nisi quod illof, **CD.** Quia inde iam a pauxillo sine puero *Acidalius. Quia inde a pauxillo puero Bothius. Cf. Brizium Quaest. pros. p. 20 sq., Kampmannum de ab praep. p. 6., Hermannum in Iahnii Ann. phil. t. xxxv, p. 190 sq.* 176.

PAUPERIEMHOCADEO **A.** pauperiem hoc adeo **B.** paupertatem hoc adeo reliqui. paupertatem adeo hoc *Guyetus. Vide Proh. Trin. p. cxxi.*

REPPERIT **A** ut videtur 178. ARTISOMNIS **A.** omnis artef **B.** omnes artef reliqui adtigit **BC** 179. caram annonam *Bothius. annonam caram libri cum A* 180. adessurio **R.** ESSURIO **A.** esurio reliqui. ego esurio *Guyeto auctore Bothius* 181. RED-

DITAST **A.** redditast **B.** reddita est reliqui

Nulli negare sóleo, si qui essum vocat.

Oratio una intérit hominum péssume,

Atque óptuma hercle méo animo et scitissima,

Qua ante útebantur: 'uéni illo ad cenam: sic face: 185

Promitte uero: né grauare: est cómodum?

Volo inquam fieri: nóu amittam quín eas.'

Nunc réppererunt uérbo ei iam uicárium,

Nihili quidem hercle uérbum id ac uilissimum:

'Vocém te ad cenam, nísi egomet ceném foris.' 190

Ei hércle uerbo lúmbos defractós uelim,

Ne périure iteret, súae si cenassit domi.

Haec uérba subigunt mé uti mores bárbaros

182. NULLIS *A* negare *AB*. nugare *reliqui* si qui esum
Bothius. si quis esum me *BCD*. si quis esum me *FZ*. siquis.....
 SUM *A*, quae siquisMESSUM *interpretor*. qui esum me sine si *Ca-*
merarius. si quis me, deleto esum, *Gulielmus Verisim. I, 18*
 183. INTERIT *A*, *Pylades*. Interit *reliqui* 184. adque *C* OPTUMA
A. optima *reliqui* SCITISSUMA *A*, *codd. Pyladis*. scitissima *F*.
 scitis summa *BCD*. satis summa *Z* 185. utebatur *F* ADCE-
 NAM *AF*. accenam *B*. ad cenam *CD*. ad coenam *Z* 186. PRO-
 MITTE *A, DZ*. promitto *BCF* 187. fieri *BCD* 188. reppere-
 runt uerbo ei iam *R*: nisi repperere ei uerbo iam *males*. REPPERE-
 RUNTIAMRIUKRBO *A*. reppererunt ei uerbo *BCD*. reperere ei uerbo *FZ*.
 repperere ei uerbulo *Hermannus apud Beckerum Quaest. p. 106*
 189. NIHILI *A, F*, *Pylades*. Nihil *reliqui* quidem *om. Da* uer-
 bum id *R*. UERBUM IT *A*: quod sive IT sive ET est, valere ID *apparet*.
 uerbum *reliqui*. uerbulum *Gruterus, Hermannus ibidem* ACUILISSI-
 MUM *A, Z*. acuilissimum *BCD*. accuilissimum *F* 190. CENAM *A*
BF. cenam *CD*. coenam *Z* CENAM *A, RCDF*. coenam *Z*
 191. HERCLE *A*. hercle ego *reliqui* 192. Ne périure iteret, suae
 si *R* *dubitanter*. Ni uere perlerit si *B*. Niue repleuerit si *CDFZ*.
 Ni uere perlerit, si *Camerarius*: quo non disconuenire *A* *visus est*.
 Ni uere peieret, si *Bothius*. nae te repleuerim si coenassent domi 'in
 puris exemplaribus legi' Pius dicit CENASSIT *A, BF*. cenassit
CD. cenassit *Da*. coenassit *Z* DOMI *A, Camerarius*. domo
reliqui 193. uerba *D* me uti mores *Bothius*. me ut mori

Discam, átque ut faciam praëconis conpëndium

Itaque aúctionem praëdicem, ipse ut uénditem.

195

CROCOTIVM.

Hic illést parasitus, quem árcessitum míssa sum.

Quae lóquitur, auscultábo, prius quam cónloquar.

GELASIMVS.

Set cúriosi súnť hic quomplurés mali,

Aliénas qui res cúrant studio máxumo,

Quibus ípsais nullast rés, quam procurént, sua.

200

Ei quándo quem auctiónem facturúm sciunt,

Adeúnt, perquirunt, quíd siet causae, ilico:

Aliénum aes cogat án pararit praédium:

Vxórin sit reddénda dos diuórtio.

Eos ómnis tametsi hercle haút indignos iúdico,

205

B. me ut moref **CDF.** me ut morē **Z.** me moref ut *Camerarius*:
a quo discrepantiam codicis A nullam notavi. nunc me ut mores
Pytades 194. adque **C** **PRÆCONIS(A), Z.** praeconef **B.**
 præconef **D.** preconef **CF** ac praconis ut faciam *transposuit*
Bothius conpendium **B.** comp. reliqui cum **A** 195. Itaque]
 Atque *Acidalius*, post ipse *interpungens.* Ita qui *Scaliger* au-
 tionem **BCDa** predicem **CD** UENDITEM **A.** me ueni
 item **BCD.** inueni item **F.** uenire item **Z.** uenitem 'h. e. ueneam,
prisca lectio Pii 196. Cro. om. **C** ILLEST **A.** ille est
 reliqui ARCESSITUM (**A.**) accersitum reliqui 197. autscultabo
B conloquar **BCD.** colloquar **FZ.** LOQUOR **A** 198. GEL.
 om. **CDZ** quomplures **B.** COMPLURES **A.** qui amplures **B.** qui
 iam plures reliqui. quamplures Pius 199. aliena **F** qui res
R. ref qui libri cum **A** maximo libri cum **A** 200. NULLAST
A. nulla est reliqui qua **CD** 201. E]si **A** quando om. **F**
 202. QUID **A.** *Camerarius.* quicquid reliqui ilico]illi quod
F 203. COGATA (cogant?) **A** PARARI (pararit?) **A**
 PRÆDIUM **A.** prandium reliqui. praelium *Lipsius teste Taubmanno*
(voluit puto praedium) 204. Vxor inest **BCD.** uxori an sit **F**
 rededa **D** 205. Eo **CD** omnis libri HAUD cum re-

Qui mŭltum miseri sāt laborent, nīl moror.

Dicam auctōnis cāusam, ut damno gaudēant :

Nam cūriosus nēmost, quin sit mālēuolus.

Damna ēuenerunt mākuma, heu, miserō mihi.

Ita mē mancūpia mīserum adfecerūnt male: 210

Potātiones plūrumae demōrtuae :

Quot ādeo cenae, quās defleui, mōrtuae,

Quot pōtiones mūlsi, quot item prāudia,

Quae intēr continuom pērdidi triōnnium.

Prae maērore adeo mīser atque aegritūdine 215

Consēui: paene sūm fame demōrtuos.

CROCOTIVM.

Ridiculus aequē nūllust, quam quando ēsurit.

liquis *A* iudicio *CD* 206. Qui *ABCDEF*. qui ut *Z*
sat *R*. SUNT *A*. sint reliqui 207. autōnif *Z*. auticonif *CD*

damno *R*. am no *B*. NIMNO netavi eo *A*, sed duas lītteras
primas ut dubias. animo reliqui 208. nemo est cum reliquis *A*

QUIN *A*, Pylades. qui non reliqui (quā *D*) maliboluf *B*.
maliuoluf reliqui Sequitur in libris interpretamentum versus

207, quod om. *A*:

Ipse egomet quamobrem auctionem praedicem
ubi ego pro egomet *C*, predicem *CDEF*. Vt insititium iam Guyetus
notavit. Contra in *A* hic scripti sunt vv. 232, 233, suo loco iterati

209. G praemittit *D*, vacuum spatium *C* Damnae uene-
runt *B* maxuma *BCD*. maxima *FZ* cum *A* heu *R*. om.

libri cum *A* 210. MANCIPIA solus *A* afecerunt *FZ* cum
A male *B* 211. potiones *F* plurimae libri cum *A*

demortuo *Da* 212. quot *A*, *FZ*. Quod *B*. quo *CD*
CENAE *A*, *BF*. cenae *CD*. coenae *Z* defleui mortuas Bothius

213. quot *A*, *DeFZ*. quod *BCDa*. Et sic etiam post mūl-
item Brixius p. 32. autem libri cum *A* 214. intra Doua

continuum cum reliquis *A* 215. moerore *Z*. merore reliqui
cum *A* ADEO *A*, *FZ*. adeo *Da*. deo *BC* egritudine

BCDF 216. PAENE (*A*), *F*. prene *BC*. prene *D*. pene *Z*
demortuos *R*. emortuuf libri cum *A*. ipsa emortuus Pylades.

ipse emortuus Acidalius 217. CROCOTIE dedit Pistorem secutus
Gruterus: GELASIMO cum proximis continuant libri nullust

GELASIMVS.

Nunc auctiōnem facere decretūmst mihi:

Forās necessūmst, quidquid habeo, uēdere.

Adēste sultis: praēda erit praesentium.

220

Logós ridiculos uēdo. age licēmini.

Quis cēna pōscit? ēcqui pōscit prāndio?

Herculeo stabunt prāndio, cenā tibi.

Ehem, adnuistin? nēmo meliorēs dabit

[Nulli meliores esse parasito sinam]

225

Cauillationes, adsentatiunculas

Ac perieratiunculas parasiticas.

Robiginosam strigilem, ampullam rúbidam

quam quando **R**: nullus est quam quando *Camerarius*. nullus est

quando *libri cum A* **ESURIT A cum reliquis** 218. auctiōnem

C. aut cionem D **DECRETUMST A. decretum est reliqui**

219. aut **NECESSUST aut NECESSREST A. necessum est reliqui** quid-
quid **B, non A** 220. **ADESTESULTIS A, Camerarius**. Ad sese

ultif **BCD**. Age sultif **Z**. At stultus **F** preda **B** presen-

tium **BC** 221. Logos *Camerarius*. Locos **A, BCD**. locof **FZ**

age *libri cum A*. agite *Pylades* 222. quis **A**. qui **BCDZ**.

quid **F** cena] ut v. 212. Sic etiam v. 223 possit **F**

ECQUI **A, BDZ**. et qui **C**. et quid **F** possit prandium **F**

223. Herculeo stabunt **R**. Hercules te amabit **BCDFZ**. HEROU-

LE-SAMAUI **A**. Nihil profecerunt *Acidalius cum aliis* prandio

aut cena malim tibi] cibo *Bothius* 224. ADNUISTIN cum re-

liquis **A** 225. interpretamentum est Nulli et parasito

Dousa fil. NULLI et PARASITOS **A**. Nullis et parasitos reliqui. Nullis

et parasitis *Gulielmus* 226—230 hoc ordine *Acidalius*. 229. 230.

226. 227. 228 libri cum **A**, sed ut in **A** verum 226 a prima manu

omissum altera manus litteris minoribus inseruerit talibus, qua-

libus *Argumentum Pseuduli scriptum est cuius exemplum A. Maius*

aeri incidi iussit Cauillationes] i ante o e corr. **R**. Captationes

Guyetus assentatiunculas solus **F** 227. AD **A** PERIE-

RATIUNCULAS **A**. periuratiunculas **BCD**. periuratiunculas **F**. periur-

atiunculas **Z** 228. ROBIGINOSAM (non quod testabatur *Maius*

ACRIGINOSAM) **A**, item **B**. rubiginosam reliqui ampullam rubi-

Ad unctiones graecas sudatorias,

Vendó: puluillos malacos crapulários:

230

Parasitum inanem, quó recondas réliquias.

Haec uénuisse iam opus est quantum potest:

Vt, decumam partem si Hérculi polluceam,

Eo maior * * * *

CROCOTIVM.

Ecástor auctiónem hanc haut magni preti.

235

dam] 'scortearum ampullae uetustate rugosae et coloris eiusdem rubidae dici solent': *Festus p. 262 sq. M. huc ut videtur respiciens*

229. Ad unctiones **R**. VEL 1UNCTIONES **A**. Vel unctiones reliqui. Vel ad unctiones *Acidalius* subdatorias **B** 230. Vendo: puluillos malacos crapularios **R**: quod missum faciam, simul atque huc conveniens feminini generis nomen indagatum erit. UENDOUE-LALIASMALACASCRAPULARIAS **A**. Vel alias mala castra pullarias **BCD**. Vel alias malacas ampullarias **FZ**. Vel alias malacas alias crapularias mss. *Schobingeri*. Vel alias malis malacas ampullarias *Pylades* et crapularias substituto *Camerarius*. Vel ad alias magis malacas crapularias *Acidalius* 232. 233, errore in **A** post v. 208 scripti, recte hic redeunt Haec uenuisse (vel uenum iuisse) *Fleckisenus Exerc. p. 48. HARCEUENISSE A* priore loco, *HARCEUENISSE* altero. Haec uenisse **BCDZ**. haec uenisse **F** IAMPUSEST **A** hoc loco 233—235. *Trium versuum vestigia apparuerunt in librorum memoria, quorum BCDFZ duos hos prodiderunt:*

Vt decumam partem herculi polluceam.

CR. Ecástor auctiónem haud magni pretii

(nisi quod precii **FZ**); hos autem duos **A**:

UTDECUMAMPARTEMHERCULIPOLLUCEAM

EOMAIORAUCTIONEMHAUDMAGNIPRETI

Vt etiam *Priscianus IX, p. 874 P. (t. I, p. 470 Kr.)* Vti *Camerarius* partem si Herculi **R**. partem herculi cum libris idem *Priscianus: excusatum a Lomano p. 23.* partem ex uoto *Herculi Pylades: quod transit in Prisciani exemplum Putschianum* Alterum versum redintegrare in hanc sententiam licet:

Eo maior [pes sit me útero parturúm famem.]

auctionem **Daz**. auctiones *Scaliger*

hanc haud] fortasse non

Iamne éxta cocta sũnt? quot agnis fécerat?

CROCOTIVM.

Illá quidem nullum sácrificauit.

GELASIMVS.

Quómodo?

Quid igitur me uolt?

CROCOTIVM.

Tritici modiós decem

Rogáre opinor.

GELASIMVS.

Méne, ut ab sesé petam?

CROCOTIVM.

Immó tu ut abs te mútuom nobís duis.

255

GELASIMVS.

Nega ésse quod dem míhi, nec quod uolt mútuom,

Neque áliud quicquam, nísi quod habeo hoc pállium.

in *Eun. I, 1, 22* 251. namne **D** extactocta **B** quot
AGNIS **A**, *Camerarius*. quodtactis **B**. quod tactis **C**. q̄ tamis **DE**.
quod tarmis **Z**. quod tramis *Scutarius* 252. SACRIFICAUIT **A, B**.
sacrificabit *reliqui* 253. 254 sic turbat **A**:

QUIDIGITURMEUOLTMENKUTASESEPTAM

TRITICIMODIOSDECEMROGAREOPINORTEUOLT

253. uult **F** 254. roga^{to} **D** opinor. Gr. mene, ut ab sese
R, *Gruterus*. opinor te uolt. Gr. mene ut ab sese *libri*, nisi quod
uol **B**. opinor uolt. Gr. mene, ab sese ut *Guyetus*. opinor te uolt.
Gr. mene? ab se ut *Bothius* 255. Immo tu ut **R**: nisi Immo
ut tute *males*. IMMO...UT *vel* IMMO...UT **A**. Immo ut *reliqui*. Immo
hercle ut *Pylades* ABTE **A** mutuom **B**. mutuom *reliqui*
cum **A** duis *Bothius*. daref *libri* cum **A** 256. NEGA **A**,
Bothius. Negato *reliqui*. Negito *cod. Scaligeri* dem míhi,
nec quod uolt mutuom **R**. dem nec míhi nec mutuom *libri* cum **A**
(nisi quod neque bis **F**). dem nunc míhi nec mutuom *Bothius*. dem
nec mu nec mutuom *Gruterus Varrone de l. lat. VII, §. 101 M*.
abusus 257. quicquam **B**. quicquam *reliqui* cum **A**
quod habeo hoc *Bothius*. hoc quod habeo *libri* cum **A**. quod habeo

Linguám quoque etiam uéndidi datáriam.

CROCOTIVM.

Au,

Nullán tibi linguast?

GELASIMVS.

Quasé quidem dicát 'dabo',

260

Veterém reliqui: eccillam, quae dicát 'cedo'.

CROCOTIVM.

Malúm di tibi dent * * * * *

GELASIMVS.

Malúm quidem si uis, hóc eadem dabit tibi.

CROCOTIVM.

Quid núnc, ituru's án non?

GELASIMVS.

Abi sané domum:

Iam illó uenturum dicito. propera átque abi.

265

Gygelus 258. uendidi datariam *Bothius*. VENDIDITARIAM *A*. uendit ariam *B*. uenditariam *reliqui* 259. Au, || Nullán *B*. AU-NULLAM *A*. Au nulla *BCD*, hau nulla *F*. haud nulla *Z* *Hugua* est. *Gr.* quae quidem dicat dabo || *Veterem libri (nisi quod in B spatium pro Gr.)* GELASIMO continuantes quae inde a *Pylade* sic distinguuntur: lingua est, quae quidem dicat dabo? *Gr.* Veterem —. *Personae spatium inter EST et quae etiam in A est* 261. *Veterem*] UENERI *A* riliqui *D* eccillam *Bothius*. ECCAM *A*. eccam illam *reliqui* 262. 263. *Duorum versuum vestigia latere in A*:

MALUMQUIDEMSIUIS HAECEADEMDICITTIBI

concedet qui haec cum reliquorum librorum scriptura contulerit:

Malum tibi di dent. *Gr.* haec eadem dicit tibi.

Vbi dii F: toti autem versui GEL. praemittit C (iterans ante haec).

Exemplo, qualia excidere potuerint, haec sunt:

Malúm di tibi dent, [mihimet si dicás 'cedo'.]

di tibi *B*

hoc eadem dabit *B*

264. *iturus vulgo*

Demíror, quid illac me ád se arcessi iússerit,
 Quae númquam iussit me ád se arcessi ante hunc diem,
 Postquám uir abiit éius. miror quíd siet:
 Nisi út periculum fiat, uisam quid uelit,
 Set éccum Pinacium éius puerum. hóc uide: 270
 Satin' út facete aeque átque ex pictura ástitit?
 Ne iste édepol uinum póculo pauxíllulo
 Saepe éxanclauit súbmerum scíiasume.

266. illec **Z** ad se om. **F** ARCESSI **A**, accerfi reliqui:
 item proximo 269. periculum **F**. periculum reliqui cum **A**
 270. Pinacium Bothius cum hic tum per totam fabulam, permire
 tamen seruans mulieris idem nomen: contra quem Balbadius
 dixit *Observ. p. 45 sq.* piacium **BB**. dinacium reliqui. de **A** nihil
 notavi puerum. hoc defendit Hermannus *Elem. doctr. metr.*
p. 191. puerum. hoc sis et eleganter et fortasse vere Fleckeisenus
Philologi t. II, p. 90 271. aeque atque idem. atque libri cum
A: quod nullo modo debebat Hermannus defendere ATQUE
 PICTURA **A** ASTITIT **A** cum reliquis. hic astitit *Pyladè auctore*
Acidalius 272. poculo] uide Fleckeisenum *ibid. p. 112*
 PAUXILLULO cum reliquis etiam **A**. plautus illulo Nonius *p. 292*
 273. EXANCLAUIT cum reliquis **A**, Nonius. exantlauit Sergius
Putschii p. 1628 (in Eichenfeldi Endlicherique Anal. gramm. p.
476): 'ante t nunquam inuenimus d t nisi in paucis, ut exantlauit
quod in Plauto lectum est, hoc est exhaustit.' sub merum **BB**.
 submerum **F**. submetrum **Z**. merum Non. scitissimum **BCDF**
 cum **A**, nisi quod scitif fume **B**. scitissime **Z**

PINACIVM. GELASIMVS.

PINACIVM.

Mercúrius, Iouis qui nūntius perhibétur, numquam aequé
patri

Suo nūntium lepidum attulit, quam ego nūc meae nunti-
ábo erae. 275

Itaque onustum pectus porto laetitia lubéntiaque:

Néque lubet nisi glóriose quicquam proloqui profecto.

Amoénitates ómnium venerum ét uenustatum ádfero,

Ripisque superat mi átque abundat pectus laetitiá meum.

Nunc tibi potestas adipiscundist glóriam, laudém, decus: 280

Act. II. Scen. 1. PINACIVM GELASIMVS *A.* PVER PARASITVS *B.* *om.* *C.* DINACIV PVER GELASIM' PARASIT' *D.*: item *FZ*, nisi quod Gelasimul *F* 274—308 octonarii iambici sunt, quibus trochaici mixti octonarii 276. 277. 281. 291. 292. 302, septenarii ut videtur 288. 293. 306. 'Continuatione numeri' copulatos v. 274—283 Hermannus interpretabatur *Elem. doctr. metr.* p. 175 274. nunciul *CB* (non *A*): item v. 275 numquid *B* 275. nuntiabo erae *R.* KRAENUNTIABO *A.* aere nuntiabo *B.* erae nunciabo *C.* nunciabo *Da*, nunciabo *DB*, herae nuntiabo *FZ* 276. atq' *Da*, Hermannus. "atq' *DB*. Itaque reliqui cum *A* ONUSTUM *A* PROPTO (sic) *A* LAETITIA *A.* laticia *Da*, laticia *DB*, letitia *CD*, leticia *FZ* libentiaque *ABC* 277. lubet *A*, *Z*. libet reliqui glorioffe *B* proloqui]pro loco qui *B* profecto, vulgo constructum cum proximis, superioribus iunxi 278. Amoenitate somnium *B* et libri omnes cum *A*. atque Camerarius UENUSTATEM *A.* uenustarum *F* ADFFERO *A*, *B*. affero *DBCF*. afferit *Da*. afferet *Z* 279. Ripisque libri cum *A*. Nimisque Iuntina. Ripasque Lambinus exuperat *Da*. exuperat *DB*. superat reliqui cum *A* in *Da*, in *DB*. mihi reliqui cum *A* at *Da*, at' *DB* habundat *BD* (non *A*) laeticia *BF* 280. 281 hoc ordine Bothius, inverso libri cum *A* ADIPISCENDIST *A.* adipiscendi est reliqui

Própera, Pinaciúm, pedes hortáre, honesta dicta factis,

Eraéque egenti súbueni * * *

Quae mísera in exspectátionest Épignomi aduentús uiri:

Proinde út decet, uirum amát suum et cupide éxpedit. nunc,

Pinaciúm,

Age út placet, curre út lubet: caue quémquam flocci fé-

ceris: 285

Cubitís depulsa dé uia, tranquillam concinná uiam.

Si réx obstatit óbuiam, regem ípsum prius peruórtito.

GELASIMVS.

Quídam dicam Pinaciúm tam líxabundum cúrrere?

Harúndinem fert spórtulamque et hámulum piscárium.

281. PROPERA **A**, *Acidalius*. propterea reliqui PINACIUM
A, **B**. dinacium reliqui honesta **Ba** 282. EGENTI **A**, **B**.
genti **BCD**. merenti **F**, *codd.* Lambini subueni] subueni be-
nefacta malorum tuum **B** cum **A**. subueni benefacta malorum tuorum
CDF. subueni. benefacta malorum tuorum exauge **Z**, *e v. 304 ut*
apparet ascito exauge. Sed ex eo loco totum potius hemistichium
irrepsit et tale quiddam pepulit quale hoc est:

Eraeque egenti subueni, [benefactis adiuta eam tuls.]

Servato v. 280. 281 ordine sic transposuit Guyetus duce Acidalio:

Benefacta maiorum tuorum exauge, heraeque subueni.

283. misera in **B**. MISERAMIN **A**. misera reliqui EXPECTATIONEST
A. expectatione est reliqui aduentus *vel* aduenti Dousa *Expl.*
IV, 17. ADVENTUM **A**. aduentū **B**. aduentu reliqui Bonum
septenarium trochaicum efficiunt quae vulgantur: Quae misera
expectatione est Épignomi aduentús uiri 284. uirum amat suum
Guyetus. amát uirum suum libri cum **A**. CUPIDEXPETITUNCPI-
NACIUM **A**: quibus et praemisi. cupide. nunc expidi pina cui' **B**. cu-
pide. nunc expidi pinaciúm reliqui. Dinacium primus Saracenus

285. curre **FZ** cum **A**. currere **BCD** 287. obstatit obuiam
DeFZ cum **A**, obstatitor uiam **BCDa** peruortito omnes

286. 289 sic scripti sunt in **A**:

SIREXOBSTATITOBUIAMREGEMIPSUMPRIUSPERUORTITO

QUIDNAMPINACIUM

LASCIUIBUNDUMTAMLUBENTE••CURRERE

HARUNDINEM *c. g. s.*

PINACIVM.

Set tandem opino aequomst eram mihi esse supplicem at-
que eam 290

'Oratores mittere ad me donaue ex auro et quadrigas,
Qui uehar: nam pedibus ire nou queo. ergo iam reuortar
'Ad me adiri et supplicari mi egomet aequom censeo.
An uero nugas censeas nilue esse quod ego nunc scio?
Tantum a portu adportu bonum, tam gaudium grande ad-
fero: 295

et ita quidem ut post PINACIVM nihil sequatur; sic autem in B:

Si rex obstabitor ulam regem ipsum prius peruortito.

Quidnam dicam pinacium

Lasciuibundum tam lubenter currere.

Harundinem e. q. s.

Qua versuum descriptione probata dimetrum trochaicum iambi-
cumque senarium pro clausulis esse Hermannus volebat Elem. p.
184. Vno versu Quidnam dicam . . . currere comprehendunt reli-
qui libri, dinacium exhibentes. tam lubenter pro glossemate habuit
olim Bothius, nos lubenter tantum, qui lixabundum Scaligero debe-
mus. Festus Pauli p. 116: 'lixabundus iter libere ac prolix fa-
ciens.' Glossae Isidori (item Pithoecanae, ubi lunabundus): 'lixa-
bundus ambulat qui uoluptatis causa ambulat.' Quae nescio an
ad hunc ipsum locum spectent. Vix defendas hoc exemplo con-
formatum versum:

Quidoam tam dicam Pinacium lasciuibundum currere.

289. hamulum B. hamum reliqui cum A 290. opino aequomst

B. OPINORAEQUIUMST A. opinor aequius est reliqui, nisi quod aequi-

us B heram Z supplicem atque eam || Oratores B. sup-

pllicem || Atque oratores libri cum A donaue B. DONA. . . QUE A

292. ERGOIAM A, FZ. ergo nam BD. ego nam C reuor-

tar omnes cum A 293. ADIRI A. iri reliqui mi egomet B.

egomet mihi libri cum A AEQUOMCENSEO A. censeo accam B.

censeo aequum reliqui 294. GEL. praemittunt CDZ, DIN. in-

sequenti versui An] fortasse Ne potius, sine interrogatione

centent cod. Scaligeri nilue B. nihil libri cum A. nililque

Acidalius. nihilli Scaliger, Bothius 295. APORTU A, Pylades.

hortu B. portu reliqui ADPORTO A, B. apporto reliqui

GRANDAEADP — A. adfero grande B. affero grande reliqui. Transpo-

Própera, Pinaciúm, pedes hortáre, honesta dicta factis,

Eraéque egenti súbueni * * *

Quae mísera in exspectátionest Épignomi aduentús uiri:

Proinde út decet, uirum amát suum et cupide expetit. nunc,

Pinaciúm,

Age út placet, curre út lubet: caue quémquam flocci fé-

ceris: 285

Ophitis depulsa dé uia, tranquillam concinná uiam.

Si réx obstatit óbuiam, regem ipsum prius peruórtito.

GELASINVS.

Quidnam dicam Pinaciúm tam lixabundum currere?

Harúndinem fert spórtulamque et hámulum piscárium.

281. PROPERA *A*, *Acidalius*. propterea reliqui PINACIUM
A, *B*. dinacium reliqui honesta *Da* 282. EGENTI *A*, *Z*.
genti *BCD*. merenti *F*, *codd.* Lambini subueni] subueni be-
nefacta malorum tuum *B* cum *A*. subueni benefacta malorum tuorum
CDE. subueni. benefacta maiorum tuorum exauge *Z*, e v. 304 ut
apparet ascito. exauge. Sed ex eo loco totum potius hemistichium
irrepsit et tale quiddam pepulit quale hoc est:

Eraeque egenti subueni, [benefactis adiuta eam tuis.]

Servato v. 280. 281 ordine sic transposuit Guyetus duce *Acidatio*:

Benefacta malorum tuorum exauge, heraeque subueni.

283. misera in *R*. MISERAMIN *A*. misera reliqui EXPECTATIONEST
A. expectatione est reliqui aduentus vel aduenti *Dousa Expl.*

IV, 17. ADVENTUM *A*. aduentū *B*. aduentu reliqui Bonum

septenarium trochaicum efficiunt quae vulgantur: Quae misera

expectatione est Épignomi aduentús uiri 284. uirum amat suum

Guyetus. amat uirum suum libri cum *A* CUPIDEEXPETITNUNCPI-

NACIUM *A*: quibus et praemisi. cupide. nunc expidi pina cui? *B*. cu-

pide. nunc expidi pinaciúm reliqui. Dinacium primus *Saracenus*

285. curre *FZ* cum *A*. currere *BCD* 287. obstatit obulam

DeFZ cum *A*, obstatitor uiam *BCDa* peruortito omnes

288. 289 sic scripti sunt in *A*:

SIREXOBSTATITOBUIAMREGEMIPSUMPRIUSPERUORTITO

QUIDNAMPINACIUM

LASCIUBUNDUMTAMLUBENTE •• CURRERE

HARUNDINEM e. q. s.

PINACIVM.

Set tándem opino aequómsť eram mihi ésse supplicem át-
que eam 290

'Oratores mittere ad me dónaque ex auro ét quadrigas,
Qui uehar: nam pédibus ire nóu queo. ergo iám reuortar
'Ad me adiri et súpplicari mi égomet aequom cénseo.
An uéro nugas cénseas niluo ésse quod ego núnc scio?
Tantum á portu adportó bonum, tam gáudium grande ád-
fero: 295

et ita quidem ut post PINACIVM nihil sequatur; sic autem in B:

Si rex obstititor uiam regem ipsum prius peruortito.

Quidnam dicam pinacium

Lasciuibundum tam lubenter currere.

Harundinem e. q. s.

*Qua versuum descriptione probata dimetrum trochaicum iambi-
cumque senarium pro clausulis esse Hermannus volebat Elem. p.
184. Vno versu Quidnam dicam . . . currere comprehendunt reli-
qui libri, dinacium exhibentes. tam lubenter pro glossemate habuit
olim Bothius, nos lubenter tantum, qui lixabundum Scaligero debe-
mus. Festus Pauli p. 116: 'lixabundus iter libere ac prolixè fa-
ciens.' Glossae Isidori (item Pitthoeanae, ubi lunabundus): 'lix-
abundus ambulat qui uoluptatis causa ambulat.' Quae nescio an
ad hunc ipsum locum spectent. Vix defendas hoc exemplo con-
formatum versum:*

Quidoám tam dicam Pinacium lasciuibundum currere.

289. hamulum **B**. hamum reliqui cum **A** 290. opino aequomst

R. OPINORAEQUIUMST **A**. opinor aequius est reliqui, nisi quod aequi-
ius **B** heram **Z** supplicem atque eam || Oratores **R**. sup-
plicem || Atque oratores libri cum **A** donaque **B**. DONA. . . QUE **A**

292. ERGOIAM **A**, **FZ**. ergo nam **BD**. ego nam **C** reuor-
tar omnes cum **A** 293. ADIRI **A**. iri reliqui mi egomet **R**.
egomet mihi libri cum **A** AEQUOMCENSEO **A**. censeo aecum **B**.
censeo aequum reliqui 294. GEL. praemittunt **CDZ**, DIN. in-
sequenti versu An] fortasse Ne potius, sine interrogatione

censeat cod. Scaligeri niluo **R**. nihil libri cum **A**. nihilque

Acidalius. nihili Scaliger, Bothius 295. APORTU **A**, Pylades.

houtu **B**. portu reliqui ADPORTO **A**, **B**. apporto reliqui

GRANDEADE — **A**. adfero grande **B**. affero grande reliqui. Transpo-

Nimis uellem hae fores erum fúgissent, ea causa ut haberent málum magnum.

Deféssus sum pultádo.

Hoc póstreum esto uóbis.

GELASIMVS.

Ibo átque hunc compellábo.

315

Saluós sis.

PINACIVM.

Et tu sálue.

GELASIMVS.

Iam tú piscator fáctu's?

PINACIVM.

Quampridem non edísti?

GELASIMVS.

Vnde is? quid fers? quid féstinas?

PINACIVM.

Tua quód nil refert, né cures.

320

Somnóne operam datis? éxperiar fores áu cubíti mei plús ualeant.

fores male eiecit cum Guyeto Bothius 312. fôres ĕrum (pro quibus fugit eum *Da*) monosyllaba nihil offensionis habere significavi Prot. Trin. p. ccii. herum eiecit Guyetus: unde profectus non inepte proponas Nimis uellem haec fores fúgissent fugit fentea *B* malum magnum Hermannus. manum *BCD* cum *A*. malum *FZ*. cf. Trin. 1062 213—225 continuos dimetros Hermannus descripsit. In *AB* duo tetrametri sunt 319. 320 et 321. 322: reliqui dimetri omnes 314. postremum esto *B*. postremum est libri. est postremum Camerarius et ab initio versus addito Nunc Hermannus. POSTREMUM •• UAT visus sum in *A* legere: in quo latet fortasse

Hoc póstreum fuit uóbis.

315. COMPELLABO *A*, Camerarius. compello reliqui 316. SALUUS *A* cum reliquis 317. factus vulgatur. Interrogantis esse Dousa vidit Expl. IV, 17 318. edisti *FZ* cum *A*. dedisti *BCD* 319. fef *B*

GELASIMVS.

Quid istic inest?

PINACIVM.

Quas tu edes colubras.

GELASIMVS.

Quid tam iracundus?

PINACIVM.

Si in te

Pudor adsit, non me appelles.

GELASIMVS.

Possúm scire ex te uerum?

PINACIVM.

Potis: hodie non cenabis.

325

321. ISTICINEST *A*, *Camerarius*. istinc est reliqui. istic est *Pius*, *Hermannus* olim: istuc est idem nuper quas tu edes colubras *Hermannus*: vid. *Prol. Trin. p. cciii.* qua tui des colubras *Ba*, qua tu id es c. *Bb*. quas tu uidet colubras reliqui: a quibus discrepantiae nihil ex *A* notavi. uides colubras 'in priscis codd.' esse *Pius* testatur. qua tu id re excolubras coni. *Camerarius*: quod cum 'suos libros veteres habere' *Lambinus* dicit, fidem vix habet. Contra *Camerarium* *Muretus* dixit *Var. lect. XIV, 19* 322. iracundus vulgatur si in te non apparuerunt in *A*, a quo tamen abfuisse non dixerim 323. ADSIT *A*, *B*. affit reliqui

324. ex te scire *D* 325. DIN. om. *C* potis *R*, POTIS *A* ut videtur. potes *FZ*. potest *BCD*. potis (de quo vide *Prol. Trin. p. cxi*) videor etiam *Milit. 781* servare debuisse, ut potis pro potest ibid. 782 coll. *Stich. 454*: quanquam ut spernerem certa me ratiocinatio movebat CENABIS *A*, *BF*. cenabis *CD*. coenabis *Z*

PHILVMENA. GELASIMVS. PINACIVM.

PHILVMENA.

Quisnam óbsecro has frangit foris? tun fácis haec? tun mi
hostís uenis?

GELASIMVS.

Sálue: tuo arcessitu uenio.

PHILVMENA.

Ean grátia foris effringis?

GELASIMVS.

Tuos inclama. tui delinquent: égo quid me uclés uisebam.
Nám me quidem miserébat harum.

PINACIVM.

Érgo auxilium própere latumst.

Act. II. Scen. 2. PANECIRIS B. PANEGIRIS M̃ GELASIM' PARASIT' DINATIŮ PVER D. om. C. Panegyris mulier. Gelasimus parasitus. Dinacium puer FZ, nisi quod Gelasimus F. In A nihil legi potuit praeter PANEGYRIS. Nos Philumena nomen substituimus
326. PANEGIRIS praemittit D, PANEGYR. C Iambicum octonarium feci e duobus qui in AB sunt hisce:

QUISNAMOBSECROHASFRANGITFORESUBIST
TUNHAECFACISTUMIRIHUCHOSTISUENIS

SALUTUO e. q. s.

Quorum priore ubi est BCDFZ: altero Tunc haec B, tun haec reliqui: mox tun mihi BCDFZ 327. ARCESSITU A. accersitu reliqui UENIO A. uenio huc reliqui. Licebat huc uenio fore libri 328. Tuo inclamatui F. Tuos inclamatui B delinquent B. DELINQUENT A. delinquent reliqui 329. ante nam personae spatium C me quidem miserebat harum B Prol. Trin. p. LXXVII. MEQUIDEMHARUMMISEREBANT A. equidem harum miserebat reliqui. me quidem iam Rittershusius. me harum quidem miserebat Bothius LATUMST A. latum est B. latum est reliqui

PHILUMENA.

Quisnam loquitur hic tam prope nos?

GELASIMVS.

Pinacium.

PHILUMENA.

Vbi is est? 330

PINACIVM.

Réspice

Ad me et relinque egentem párasitum, Philúmena.

PHILUMENA.

Pinacium

PINACIVM.

Istuc indiderunt nómen maiorés mihi.

PHILUMENA.

Quid agis?

PINACIVM.

Quid agam, rógitas?

PHILUMENA.

Quidni rógitem?

PINACIVM.

Quid mecúmst tibi?

330. loquitur hic *B*. hic loquitur libri cum *A* nāq *B*
 post nos personae spatium nullum *A*, DIN. *CFZ*. Nos *GELASIMO*
 tribuimus cum *Acidatio* pinacium *B*. dinacium reliqui. de *A*
 non liquet ubi is est? PIN. respice || Ad med. *B*. ubi is est? || RE-
 SPICADME *A*. ubi is est? || Respice me *B*. ubi is est. DL. respice me
 reliqui, nisi quod is om. *E* Philumena *B*. panegyris libri cum
A, nisi quod panegyris *C*, pane giris *B* 332. PA. om. *DE*
 PINACIVM *A*, *B*. dinacium reliqui INDIDERUNT vius est *A* ha-
 rare. indideri *BC*, indidera reliqui 333. Personarum nūas
 inde ab hoc v. per totam scenam *CAD* nullas habent, nisi ubi con-
 trarium testabimur mecum est libri cum *A*

PHILVMENA.

Mëin fastidis, própudiose? elóquere propere, Pínacium.

PINACIVM.

Iúbe me omittere igitur hos, qui rétinent.

PHILVMENA.

Qui retinént?

PINACIVM.

Rogas? 335

'Omnia membra lássitudo míhi tenet.

PHILVMENA.

Linguám quidem

Sát scio tibi nón tenere.

PINACIVM.

Ita céleri curriculó fui

Própere a portu, honóris causa tui.

PHILVMENA.

Écquid adportás boni?

PINACIVM.

Nímio adporto múlto tanto plús quam speras.

334. Mein fastidis *Scioppius Susp. lect. 11, 9.* MIHINFASTIDIS *A.*
 Mihí infastidif *BCD.* men infastidif *F.* men fastidif *Z.* Men rogas
Camerarius propudiose tanquam adverbium hinc excerptum
Gloss. Plaut. pinacium *BCD.* om. *FZ.* de *A* non liquet.
Dinacium Camerarius 337. 338 hoc ordine *BCDFZ,* inverso
A fui cum *ABCD* *Charisius p. 100.* lui *FZ* 338. a om. *Z*
 honoris causa tui *Bothius.* tui honoris causa libri cum *A*
 ADPORTAS *A, E.* apportat reliqui boni] omi *A.* cf. ad v. 304
 339. Nímio adporto *R.* Nímio impartí *BC.* nímio in partí *D.*
 nímio impartí *F.* nímio impartior *Z.* NIMIAM — ab initio versus
 exstare visum in *A* tanto *Pius, Salmasius, Acidalius.* tanta
 libri *PA.* om. *CD* (sine spatio)

PHILVMENA.

Sálua sum.

PINACIVM.

'At ego perii, quói medullam lássitudo pérbibit. 340

GELASIMVS.

Quid ego, quói miseró medullam uéntris percepit fames?

PHILVMENA.

Écquem conuenísti?

PINACIVM.

Multos.

PHILVMENA.

'At uirum ecquem?

PINACIVM.

Plúrumos:

Vérum ex multis néquiores nállum quam hic est.

PHILVMENA.

Quómodo?

GELASIMVS.

Iándudum ego istunc aégre patior dícere iniusté mihi.

Praéterhac si me ínritassis

340. peri *B*

quo imedullam *B*. cui medullam reliqui

In *A* inter ego et quói plus fuit quam PERII, quói vocem excipiebat LASSITUDO, inter LASSITUDO et PERBIBIT rursum aliquid interpositum fuit 341. Gr. om. *CD* (sine spatío) . . . cui libri

percepit libri cum (*A*). percipit *Gulielmus*. peredit *Palmerius*.

percepit *Lipsius Ant. lect. V, 17* 342. PA. post multos om. *F*

at (*A*) *B*. ad reliqui ecquem] ecquidem *A* Dm. om. *F*

plurimos libri. quam plurimos *Camerarius* 343. vacuum

spatium praecedit in *C* PHILVMENAE tribui Quomodo, quod:

una cum proximis *GELASIMO* libri. 344. IANDUDUM *A*. Iandudum reliqui. Nam Iandudum *Bothius* . . . ego istunc aegre *B*. ego

istum libri cum *A*, nisi quod ego sup: scr. *B*. Poteris etiam ego

istum impune 345. Praeterhac. *B* . . . Iaritas libri cum *A*

PINACIVM.

Édepol essuriés male. 345

GELASINVS.

'Animum inducam, ut né istuc uerum te élocutum esse
árbitrer.

PINACIVM.

Múnditias uolo fieri: ecferre huc scópas simulque harún-
dinem,

'Vt operam omnem aránearum pérdam et texturam inprobam,
Děiciamque earum ómnis telas.

GELASINVS.

Míserae algebunt póstea.

PINACIVM.

Quid? illas itidemne ésse censes, quási te, cum ueste
única? 350

Cápe illas scopas.

ESSURIÉS *A.* esuriet reliqui 346. ut ne istuc *R.* UTUÍSTUC
A. ut istuc reliqui locutum Bothius 347. Mundiciat *BF*
uolo]foro *Da* ecferre Bothius. hec ferte *BCD.* hic. ferte. *FZ*
SIMULQUE cum reliquis *A:* ut v. 306. simul commendaci-*Mus.*
philol. IV, p. 575 et Prol. Trin. p. CXLVI harundinem libri
cum *A* 348. operam omnem libri cum *A.* operat Nonius p. 193
araneorum *Pylades.* araneorum *BCDFZ, Nonius* perdam]
tergam Nonius improbam *CFZ, Camerarius, R l. s. s.* im-
probam an improbam in *D* sit, non satis liquet. improbem *B,* No-
nius: a quo non discrepare visus (*A*) 349. Deiciamque Nonius,
Pylades. De hic, iamque *B.* dehinc iamque *CDZ.* dehinc iam atque *F*
earum libri. eorum Nonius *GEL. om. F* miserae al-
gebunt *Camerarius.* miserae fulgebunt *B.* misera fulgebant *C.* misera
fulgebunt *DZ.* miserae fulgebunt. *F.* misera frangebunt 'in quibusdam
codd.' *Pit:* unde miserae frangebunt *Pylades* 350. *Pix.] GEL. F*
itidemne esse censes *R.* ITIDEMNECENSES *A.* itidem esse cen-
ses reliqui. itidem censes esse Bothius. De illasne itidem censes esse
cave cogites *Proxima, a verbis Quasi tectū ueste usque ad*

GELASIMVS.

Cápiam.

PINACIVM.

Hoc egomet, tu hóc conuerre.

GELASIMVS.

Ecfécero.

PINACIVM.

Écqui huc effert nássiternam cúm aqua?

GELASIMVS.

Sine suffrágio

Pópuli tamen aedílitatem híc quídem gerit.

PINACIVM.

Age tu ócius

Térge humum, conspérge ante aedis.

GELASIMVS.

Fáciam.

PINACIVM.

Factum opórtuit.

Égo illim araneás de foribus dēiciam et de páriete. 355

uenalef logi sunt Illi (v. 390) et suo loco in **Z** apparent folii 215
 paginam priorem implentia, et (sine Illi) errore aliquo mediae
 Persae (inter me et Argentum I, 1, 40) inserta in folii 186 pa-
 gina posteriore posita sunt. Nec quicquam discrepantiae est prae-
 ter unum illud quod ad v. 386 commemoravi **TECUM A.** te
 cum **B.** tectum reliqui **UESTAE A** 351. CAPILLAS **A**

GEL. om. **E** **CÁPIAM A** conuerre h. l. cum libris (**A**).
 cf. v. 375 **ECFCERO A.** fecero reliqui 352. Ecqui Guyetus.
 Ecquis libri cum (**A**), Festus p. 169 M. hunc versum afferens e
 Neruolaria nássiternam Festus. nasciternam libri 353. otius
CZ 354. Terge **B** Mus. phil. IV, p. 575. Pingo libri. Stringe
 Guyetus. Tinge Lipsius Ant. lect. V, 17 355. Ego illim **B.**
 Ego hinc libri, nisi quod ergo **D.** Hinc ego Guyetus araniat **B**

PINACIVM.

Édepol essuriés male. 345

GELASIMVS.

'Animum inducam, ut né istuc uerum te élocutum esse
árbitrer.

PINACIVM.

Múnditias uolo fieri: ecferte huc scópas simulque harún-
dinem,

'Vt operam omnem aránearum pérdam et texturam inprobam,
Dëiciamque earum ómnis telas.

GELASIMVS.

Miseræ algebunt póstea.

PINACIVM.

Quid? illas itidemne ésse censes, quási te, cum ueste
única? 350

Cápe illas scopas.

ESSURIES *A.* esurief reliqui 346. ut ne istuc *R.* UTUISTUC
A. ut istuc reliqui locutum *Bothius* 347. Mundicial *BF*
uolo] foro *Da* ecferte *Bothius*. hec ferte *BCD*. hic. ferte. *FZ*
SIMULQUE cum reliquis *A*: ut v. 306. simul commendavi *Mus.*
philol. IV, p. 575 et *Prol. Trin.* p. CXLVI harundinem libri
cum *A* 348. operam omnem libri cum *A.* operat *Nonius* p. 199
araneorum *Pylades*. araneorum *BCDFZ*, *Nonius* perdam]
tergam *Nonius* improbam *CFZ*, *Camerarius*, *R* i. s. s. im-
probum an improbam in *D* sit, non satis liquet. improbem *B*, *No-*
nius: a quo non discrepare visus (*A*) 349. Delciamque *Nonius*,
Pylades. De, hic, iamque *B.* dehinc iamque *CDZ*. dehinc iam atque *F*
earum libri. eorum *Nonius* *GEL.* om. *F* miseræ al-
gebunt *Camerarius*. misera falgebunt *B.* misera fulgebant *C.* misera
fulgebunt *DZ*. misera] fulgebunt *F.* misera frigebunt 'in quibusdam
codd.' *Pii*: unde miseræ frigebunt *Pylades* 350. *Pin.*] *GEL.* *F*
itidemne esse censes *R.* ITIDEMNECENSUS *A.* itidem esse cen-
ses reliqui. itidem censes esse *Bothius*. De illasne itidem censes esse
cave cogites *Proxima*, a verbis Quasi tectū ueste neque ad

GELASIMVS.

Cápiam.

PINACIVM.

Hoc egomet, tu hóc conuerre.

GELASIMVS.

Ecfécero.

PINACIVM.

Écqui huc effert nássiternam cúm aqua?

GELASIMVS.

Sine suffrágio

Pópuli tamen aedilitatem hic quídem gerit.

PINACIVM.

Age tu ócius

Térge humum, conspérge ante aedis.

GELASIMVS.

Fáciam.

PINACIVM.

Factum opórtuit.

Égo illim araneás de foribus dēiciam et de páriete. 355

uenales logi sunt illi (v. 390) et suo loco in **Z** apparent folii 215 paginam priorem implentia, et (sine illi) errore aliquo mediae Persae (inter me et Argentum I, 1, 40) inserta in folii 186 pagina posteriore posita sunt. Nec quicquam discrepantiae est praeter unum illud quod ad v. 386 commemoravi TECUM **A**. to cum **B**. tectum reliqui UESTAE **A** 351. CAPILLAS **A**

GEL. om. **F** C. PIAM **A** conuerre h. l. cum libris (**A**). cf. v. 375 ECFECERO **A**. fecero reliqui 352. Ecqui Guyetus. Ecquis libri cum (**A**), Festus p. 169 M. hunc versum afferens e Neruolaria nássiternam Festus. nasciternam libri 353. otius **CZ** 354. Terge **B** Mus. phil. IV, p. 575. Pinget libri. Stringe Guyetus. Tinge Lipsius Ant. lect. V, 17 355. Ego illim **B**. Ego hinc libri, nisi quod ergo **MD**. Hinc ego Guyetus araniaf **B**

PHILVMENA.

Tún' eum ipsus ípsum uidistí?

PINACIVM.

Lubens.

GELASIMVS.

Hércle uero cápiam scopas átque hoc conuorrám lubens.

PINACIVM.

Argentique auríque aduexit nímlum.

GELASIMVS.

Nimis factúm bene. 375

PINACIVM.

Lánam purpurámque multam.

GELASIMVS.

Hém, qui uentrem uéstiam.

PINACIVM.

Léctos eburatós, auratos.

GELASIMVS.

'Accubabo régie.

PINACIVM.

Túm Babylonica péristromatia, cónchyliata tapétia

MULIERI, *reliqua* GELASIMO *Guyetus* 373, tun' eum ipsus ipsum

B. TU.....SIPSUM *A.* tun eum ipsum *reliqui*, nisi quod tú *Z*

LUBENS *A.* ita ego libens *reliqui*. ita ego, ac libens *Bothius*

374. 375 hoc ordine *Acidalius*: *inverso libri* 374. adque *C*

CONUORRAM LUBENS *A.* conuerram libens *reliqui* 375. PIN.

om. libri Argentique *Guyetus*. Argenti libri cum *A* NIMIUM

A. multum *reliqui* GEL. *Acidalius*. PAN. *FZ* 376. pupu-

ramq; *D* GEL. *Z.* PAN. *F* equi *B.* hem qui *reliqui*. hehem

qui *Pylades*. chem qui *Camerarius* 377. GEL. *Z.* PAN. *F*

ACCUBABO REGIE *A.* *Z.* accubabor egle *BCD.* accubabo egle *F*

378. TUMBABYLONICAETPERISTROMATONSILIATATREPETIA *A.* in quo non

prorsus certas esse tres quibus puncta subscripsi litteras anno-

tavi. (Non satis accurate sive ego sive operae testati sumus Pa-

'Aduexit.

GELASIMVS.

Nimiũ bonae rei. h ercle rem gest m bene.

PINACIVM.

P st, ut ocepi narrare, fidicinas, tib cinas, 380
S mbucas adu xit secum f rma exumia.

GELASIMVS.

E gepae.

Qu ndo adbibero, adl diabo: t m sum ridicul ssimus.

PINACIVM.

P st unguenta m ltigenorum m lta.

GELASIMVS.

Non uend  logos:

I m ego non facio a ctionem:  ptigit mi her ditas.

verg. I, p. 268.) Tam babilonica et peristromaton silla et tapetia reliqui, nisi quod Tum babilonica et **FZ**, sella et **CDFZ**. Tum babilonica peristromata sellas et tapetia *Pylades* (et sellas 'atibi scriptum esse' dixerat Pius): T. B. peristromata consutaque tapetia *Camerarius*: T. B. p., consillata t. *Pareus*: T. B. p., conchylata t. *Gronovius*. Reliquum erat ut peristromatia scriberemus 379. Aduexit. GEL. nimium bonae rei. hercle **R**. Aduexit nimium bonae rei. GEL. hercle libri, nisi quod pro GEL. spatium **BCD**, PAN. **F** hercle om. **A** 380. POSTRAUT **A**. Post ut reliqui FLAICINAS planissime **A** tibicina[]tabulas **Da** 381. Sambucas aduexit secum libri cum **A**. sambucinas 'in codicibus antiquis scribi' Pius notavit: recepit *Camerarius*. Sambucicinas *Salmasius*, *Guyetus* aduenit **B** secum aduexit *Guyetus* exumia **BCDZ**. eximia **F** cum **A** GEL. **Z**. PAN. **F** EUGEPAE **A**, **B**. eugepe **CD**. euge **FZ** 382. GEL. praemittit **F** adhibero **Z** adladiabo omnes cum **A** ridiculissimus **CDF** (non **A**) 383. Post *Guyetus*. POSTEA **A**. Poste **B**. post hec reliqui UN-SENZA **A** multigena *Guyetus* GEL. om. **F** logos] locof 'libri veteres' *Lambini*. In **A** LOGOS an LOCOS sit, non liquet 384. GEL. praemittit **F** Iam ego **R** Prol. Trin. p. CLXXXVI. Iam libri cum (**A**.) Iam iam *Bothius* facio (**A**) **B**. faciam re-

Máleuoli perquisitores auctiōnum pérlerint. —

385

Hércules, decumam ésse adanctam, tibi quam uoui, grátulor.
[Spé]s est, tandem aliquánde inportunam éxigere ex[u[teró
fa]mem.

PINACIVM.

Póst autem aduexit parasitos sécum

GELASIMVS.

Hei, perii miser.

PINACIVM.

Rídiculissumós.

GELASIMVS.

Reuorram hercle hóc, quod conuorri modo.

Vénales logi sunt illi, quós negabam uéndere.

390

liqui auctiōnem **D** optigit mi **R**. mihi optigit **BCD**. mihi
optigit **FZ** cum **A**. nam optigit mi **R** olim: *quo non opus esse
videtur* 385. Máleuoli líbri auctuonum **B** PERIERUNT
A ut videtur 386. HERCULES **A**, **Z**. Hercolelef **B**. hercoledef **C**.
hercole def **D**. hēcolidef **F** DECUMAM **A**. decimam reliqui
uoui **BCD** cum **A**. uoui **FZ**: *pro quo uoui 'ex prisca lectione
scribendum' esse Pius annotauit: atque ita Z habet priore loco
illo de quo ad v. 350 dixi* 387. Huius versus, quem om. **BC**
DFZ, hae in **A** reliquiae apparuerunt:

...SESTTANDEM ALIQUANDO INPORTUNAM EXIGERE EX UTERO FAMEM

quarum litterarum dubiae visae sunt paenultima et antepaenul-
tima. Post ALIQUA quas Maius legit **ND** litteras, ego incertas esse
annotavi: ut sic potius scripsisse poetam suspicer:

Spes est tandem aliqua me inportunam exigere ex utero famem.

388. aduenit **B** PARASITOSSECUM **A**. secum parasitos reliqui
hei **FZ**. ei **BCD** 389. ridiculissimos **F**, Acidalius. ridiculosissi-
mos reliqui cum (**A**) reuorram **BCD**. reuerram **FZ** con-
uorri **R**. conuerri libri 390—392 hic collocauit Bothius: post
v. 395 habent libri cum **A** 390. Logi planissime **A**, item **Z**.
loci **B** et sup. scr. **D**. loci **F**, libri Lambini Ceterum in **Z**
folium 315 rectum terminatur hoc versu:

Gel. uenalef logi sunt III. 2c Et. pſeqſe ut ſi follo ſeqſeti.
proxima pagina vacua est, folium autem 316 incipit a verbis III

'Ilicet: iam mēo malost quod māleuolentes gaudeant.

Hércules, qui déus sis, sane discessisti nōn bene.

PHILVMENA.

Vidistin uirūm sororis Pámphilum?

PINACIVM.

NOB.

PHILVMENA.

Nón adest?

PINACIVM.

'Immo uenisse ĕum simitu aiebant illi: ego húc citus

Præcucurri, ut nūntiarem nūntium exoptābilem.

395

PHILVMENA.

I intro, Pinaciūm: iube famulos rém diuinam mi āpparent.

Béne uale.

GELASIMVS.

Vin āministrem?

quos negabam 391. Ilicetiammeomalost **A**. Illico et meo malo est reliqui: unde Ilicet: meo malo est *Acidalius* maleuontes **CD** gaudeant *Pius*. audeant **BCDZ**. audiant **F** 392. erculef **B** quidreussissane **A**. sane qui deof. sif *c. ras.* **B**. sane qui deof sif **C**. sane qui deof sif **DE**. sane qui de⁹ sif **Z**. sane qui deus es *Guyetus* DISCESSISTINONBENE **A**. discessississet non male reliqui 393. PAMPHILUM NON NONADEST **A**. Pamphilippum? DIN. non. PAN. adest libri, nisi quod DIN. et PAN. om. **BCD**. adest? cum interrogatione *Pylades: pro quo abest? Guyetus. Vide praefationem* 394. IMMOUENISSEUIMSIMITU... ILLIEGOHUCCITUS **A**: quae ita ut posui interpretatus sum *Prot. Trin. p. CXLIII*. Immo alebant uenisse eum simul. sed ego huc citus **B**: item reliqui, nisi quod Immo et eum uenisse omnes, aiebant **FZ**, hic **F**. simitu hinc affertur in *Glossario Plantino: vid. ad v. 371* 395. nunciarem nuncium **CDZ**, non **A** EXOPTABILEM **A**, *Priscianus X, 8 p. 901 (503 Kr.)* obtabilem **BCD**. obtalef **Da**. optabilem **FZ** 396. I intro **F**, *Scutarius. I i intro reliqui cum (A): nisi quod li Z* PINACIVM **A**. panacium **BCD**. dinacium **FZ** iube **B**

PHILVMENA.

Sát seruorum habeo domi.

GELASIMVS.

Ēntnuero, Gelásime, opinor próuenisti fútile,

Sí neque ille adést, neque hic qui pénit quicquam súbuenit.

'Ibo intro ad librós et discam dé dictis melióribus: 400

Nám ni illos hominés expello, ego óccidi planíssume.

397. DIN. *praemittit F* 398. *gelasine F* uenisti *Da.*
uenisti Db FUTILE *A, BCDZ.* fútile *F* 399. UENI-
 QUICQUAM *A* 400. *liberos Z* DICAM *A* dictis *libri.*
de A non liquet. legis suspicer scriptum fuisse, quanquam non
immemor Capt. III, 1, 22 401. *occido F* planissime *F*
cum A

ACTVS III.

EPIGNOMVS. STICHVS.

EPIGNOMVS.

Quom béne re gesta sáluos conuorior domum,
 Neptúno gratis hábeo et tempestátibus:
 Simúl Mercurio, quí me in mercimóniis
 Iuuit lucrisque quádruplicauit rém meam. 405
 Olím quos abiens ádfeci aegrimónia,
 Eos núnc laetantis fáciam ego aduentú meo.
 Nam iam 'Antiphonem cónueni adfiném meum,
 Cumque ẽo reueni ex ínimicitia in grátiam.
 Vidéte quaeso, quíd potest pecúnia. 410

Act. III. Scen. 1. EPIGNOMVS STICHVS AB. om. C.
 EPIGNOM' ADOLESCENS STICHVS SERV' *D: item FZ, nisi*
quod Sticuf F 402. quom *A. Cum reliqui* SALVVS *A cum reli-*
quis 408. Neptino *B* gratel libri 405. Luuit *B*
 406. adfeci aegrimonia *Pylades, consentiente A, nisi in eo potius*
arr est. adfectio grimonia Bæ. adfectae grimonia Bb. adfecta egri-
monia CDZ et, nisi quod negr., F 407. laetantif *CDZ. letantif*
BF ego *Guyetus, Hermannus apud Beckerum: Quaest. p. 102.*
om. libri cum A. Contra laetantis nunc faciam male transponebat
Bothius 408. adfinem omnes cum *A* 409. eore ueni *B*
 imicitia *B. inimicitiam C. inimicicia F* ⁱⁿgratiam *D*

Quoniam bene gesta ré rediisse mé uidet
 Magnasque adportauisse diuitias domum,
 Sine áduocatis ibidem in cercuro, in stega,
 In amicitiam atque in grátiam conuórtimus.
 Et is hódie aput me cénat et fratrér meus. 415
 Nam heri ámbo in uno pórtu fuimus: sét mea
 Hodié solutast náuis aliquantó prius.
 Abdúce hasce intro, quas mecum adduxí, Stiche.

STICHA.

Ere, si ego taceam seu loquar, scio scíre te,
 Quam múltas tecum misérias mulcáuerim: 420
 Nunc hunc diem unum ex illis multis misériis
 Volo mé eleutheria iam ágere aduenientém domum.

411. Quoniam] Qũo *B* BENEGESTARE *A*, *Beckerus p. 109.*
 bene regesta *B*. bene re gesta *reliqui*. re bene gesta *Camerarius*
 REDIISSE *A* 412. apportauisse *F* cum *A* 414. amicitiam
F adque *C* conuertimus *F* 415. is *A*, item *F*. ¶ *BCD*.
 sic *Z*. hic *Lambinus* apud *B* CENAT *A*, *BF*. cenat *CD*.
 coenat *Z* 416. HERI *A*, *FZ*. hieri *B*. hi heri *CD* portus *B*
 417. SOLUTAST *A*. soluta est *reliqui* 418. Abduce hasce *B*.
 AGEABDUCHASCE *A*. Age abduc aus *B*. age abduc has *reliqui*. Age
 duc has *Lambinus*. Age illatum est e v. 435: ut v. 725 419.
 si ego taceam seu *BCD*, *Scioppius Susp. lect. I, 31.* SIEGOTACH-
 ANSIUE *A*. siue ego taceam seu *FZ*. Cf. *Prolog. Trin. p. LXXXIV.*
 loquar] lo e corr. *B* scio scirecte *B* 420. QUAM *A*, *BC*.
 quas *DFZ* multas *B* mulcauerim *BCDF*. multauerim
Z. Nihil in *A* legi potuit. multauerim *Camerarius*. antlauerim *Acidalius*.
 mutauerim *Guyetus, Gronovius. Ineptit Dousa Eoep. IV, 18.*
 Novi qui de emulserim cogitaret. *Emendationem expectat verbum*
haud dubie corruptum 421. NUNCHUNC *A*, *CFZ*. Nunc nunc
B. E nunc *D*, sed E a m. sec. In hunc *Lambinus* ILLIEMUL-
 tis *A*, *BC*. multil illis *DFZ* 422. mé eleutheria iam agere *B*
coll. Pers. I, 1, 39. me eleutheriam capere *libri*, nisi quod ele ut
 heriam *B*. MELEUTHERIAM visa sunt etiam in *A* existare. eleutheria
praetii Pius, et elenoboria (e cod. suo puto) ascribens Scaliger

EPIGNOMVS.

Et iūs et accū póstulas: sumás, Stiche,
Tibi hūc diem: te nīl moror. abi quó lubet.
Cadūm tibi ueteris uīni propinó.

STICHVS.

Papae,

425

Ducam hódie amicam.

EPIGNOMVS.

Vél decem, dum dé tuo.

STICHVS.

Quod hoc . . . ?

EPIGNOMVS.

Quid . . . ?

STICHVS.

Ad cenam ibo

Sic hoc placet

EPIGNOMVS.

Vbi cénas hodie?

423. EPI. om. **CD** et om. **Z** accū **R**. accū **BCD**.
aequū **FZ**. **AEQ** apparuit in **A** 424. Tibi hūc **R**. In hūc
libri cum **A**. Istūc **Bothius** 425. Cadūm]ea dum **F**
427—429. Tres in solo **A** sequuntur valde laceri versus, quorum
fragmenta sic imitati sumus:

QUODHOCIIIIA.....M QUID.....OSN....APIDI —

ADCENAMIBONESI...A|USCINLIC — — —

SICHOCPLACET...C.....ENIN•LMORCA — —

In primo inter **M** et **Q** vacuum spatium est personae nomini de-
stinatum. Tertii exitum interpretor NIHL MOROR 430. Personae
notam nullam libri praemittunt CENAS **A**, **BF**. cenat **CD**. coe-
nat **Z**. Quae discrepantia cum constans sit, tacebitur posthac
hodie? **St.** sic hanc **R**. HODIE SICHANC **A** cum spatio. hodie si hanc
BCD, EPIGNOMO continuantes: item **Lambinus**. hodie. **St.** si hanc

STICHVS.

Sic hanc rationem institi.

430

Amicam ego habeo Stéphanium hinc ex próxumo,

Tui frátris ancillam: ěo condicam: súnbolam

Ad cénam ad eius conséruiom Sagarinúm feram.

Eadémst amica ambóbus: riualés sumus.

EPIGNOMVS.

Age ábduce hasce hinc întro. hunc tibi dedó diem.

435

STICHVS.

Me in cúlpa habeto, nîsi probe excruciávero.

Iam hercle ěgo per hortum ad amicam transibó meam,

Mi hanc óccupatum nóctem: eadem súnbolam

Z. hodie? **St.** hanc **F** institi **R.** INSTITUTE **A.** institi **BCD.** institui **Z.** insto **F** 431. *St., praefixum a Lambino, om. libri*

ste • • phanium **c. ras.** **B.** spephanium **C.** spe phanium **D**

proxumo *omnes cum A* 432. ancillam: eo condicam: sumbolam

Ad cenam ad eius conseruom Sagarinum feram **R.** ancilla meo condici in simbolam Ad cenam adeluf conseruum sagarinum firum **B:**

item **CD**, nisi quod ancillā eo **C**, ad eluf uterque, syrum **D.** ancilla meo Conducam simbolo ad cenam ac eiuf conseruum sagarium

syrum **F.** ancillā. eo Cōdictū symbolam ad coenā. ac eiuf conseruum sagarinū syrum **Z.** ei condicam ad symbolam ad coenam e 'libris

veteribus' suis *Lambinus affert: unde profectus ei condixi Douss*

Expl. IV, 18. eo condixi in symbolam Ad coenam, ac eius conseruum Sagarinum Syrum *Camerarius. Nihil discrepantiae ex A notavi nisi ANCILLULAM et SANGARINUM* 434. EADEMST **A.** Eadem

est reliqui ambabus **CD** sumus **F.** Pius: item **A.** simus reliqui 435. Epi. om. **CD** abduce hasce hinc **R.** ABDUCE-

ASCE **A.** abduc eas reliqui nunc **Z** debeo **F** 436. STL. om. **CD** Me in culpa *Salmasius.* Meam culpam libri cum **A**

PEREXCRUCIAVERO **A.** *Camerarius.* pro ex cruciauerō **B.** perexcruciauerō **CDE.** perexcruciauerō **Z.** excruiuerō *Scaliger, Douss*

437. HORTUM **A, FZ.** ortum **BCD** AD **A.** Saracenus, *Acidalius. om. reliqui* 438. mi **CDZ.** MIHI **A, B.** In **F**

noctem] *m dubium visum in A* nocte meadem **B.** noctem. eadem **F** SYMBOLAM **A, Z.** simbolam **BCD.** symbolum **F**

Dabo ét iubebo ad Sagarinum cenám coqui.

Aut egomet ibo atque obsonabo obsonium. 440

Sagarinu

Seru nam meae

Aduors cum uerberibus . . .

Dar. ut... m uerberabundum adducam domum

Paráta hic faciam ut sint. set egomet mé moror. 445

Atque id ne uos mirémini, homines séruolos

Potáre, amare atque ád cenam condícere:

Licet hóc Athenis nóbis. set quom cógito,

439. IUBEBO **A**, **CDZ**. Iudebo **B**. uidebo **F** sangarium
libri cum **A**, nisi quod sangarium **F** Proxima in **D** sic col-
locata sunt, sed ut notis appictis transponi iubeantur:

Id ne uos miremini hominif seruulof putare amare atque ad cenam
Cenam coqui. aut egomet ibo atque obsonabo obsonium atque
Condicere e. q. s.

Quorum versuum primum in margine tantum **C** habet 440.
OPSONABO fortasse **A** 441—445. Quinque versuum, qui in solo
A sequuntur, has reliquias expiscati sumus:

SANGARINU... GAGATHICA, IRIL... M... GA... N... —

SERU... CQUILNS... NAMMEAE

ADUORSI... RIS... CUCUMUERBERIBUS IIO —

DARIUT... MUEBBERABUNDUMADDUCAMDOMUM

PARATAHISFACKAMUISIIIGOMETMEMOROR

Tertii versus tertiam ab initio litteram non esse certam notavi;
ante CUM Maius EGO legil: mihi nec E apparuit et GO etiam UD
esse posse visum est. Quarti initio DARIUTEUM exstare Maius testa-
tus est: ego inter T et M trium litterarum spatia numeravi. In
quinto ambiguae sunt HIS et CI. De supplendis lacunis, praeter ul-
timum versum, desperandum fuit, cum nec e necessitate sententiae
ratiocinari liceat, et praeterea suspicio sit vel traiectis versibus
aliquid turbatum esse vel adeo duarum recensio-num partes naqal-
hijlou; hic haberi 446. adque **C** homines seruulof **Z**. homi-
nif seruulof reliqui. HOMINISSEUOLI **A** 447. POTARE **A**, **FZ**.
Putare **BCD** adque **C** conducere **F** 448. hoc **F**,
Camerarius. hec **B**. hec **CD**. HAEC **A**, **Z** cum libri cum **A**

Potius quam inueniam inuidiam, est etiam hic ostium

Aliut posticum nostrarum harunce aedium: 450

Ea obsonatum ibo, eadem referam obsonium:

Per hortum utroque commeatus continet.

Ite hac secundum uos. ne ego hunc laceró diem.

449. inueniam inuidiam **B**. INUIDIAMINDIUIDIAM **A**: (*nisi in eo potius INUENIAMINDIUIDIAM exstat.*) indiuidiam inueniam (*vel in diuidiam inueniam*) **BCD**. indiuidiam ueniam **Z**. in diuidiam ueniam **F**, *Scutarius* ostium **A, B**. hostium reliqui 450. ALIUD **A, B**. aliud autem reliqui HARUNCE **A, B**. harum reliqui edium **B** *Sequuntur in B C D F Z haec, quae in edd. pro uno versu sunt*: Posticam partem magis utuntur aedium: quae absunt ab **A**. Omisit iam Aldus, revocavit Camerarius, deleri iusserunt Pistoris, Sagittarius (*de ianuis veterum*), Balbachius p. 49. Interpolationis indicio haec est in **B** distinctio:

Posticam partem magis utuntur aedium. ea ibo obsonatum. eadem referam obsonium.

451. Ea obsonatum ibo: eadem **B** IBOOBSONATUMATQ' EADEM **A** (*sine RA*). Ea ibo obsonatum eadem reliqui. *Obscurius delitescat ea, quam ut placere possit* Ea ibo obsonatum atque eadem obsonium: Per hortum utroque **B**. obsonium Per hortum: utroque vulgo HORTUM **A, CZ**. hur tū **B**. ortum **DaF**. hortum **Db** continet **BCD b F Z**, conuenit **Da**, CONUE... **A** 453. ITE **A, DFZ**. Ita **BC** uof. ne ego **F**: cf. *Amph. II, 1, 1*. uof me. ego reliqui. UOSMIHGO **A** h. e. ut puto UOSMETEGO hinc **F**

GELASIMVS. EPIGNOMVS.

GELASIMVS.

Librós inspexi: tám confido quám potis,
 Meum me óptenturum régem ridiculís logis. 455
 Nunc interuiso, iámne a portu aduénit,
 Vt eum áduenientem díctis meis deléniam.

EPIGNOMVS.

Hic quídem Gelasimus ést parasitus, qui uenit.

GELASIMVS.

Auspicio hercle hodie ego óptumo exií foras.
 Quom stréna mi obscaeuaúit, spectatum hóc mihist: 460

Act. III. Scen. 2. GELASIMUS EPIGNOMUS AB. om. C. GELASIM' PARASIT' EPIGNOMVS AD-L. D: item FZ, nisi quod Gelasinuf (ut constanter) F, adolescent FZ Personarum notis caret C 454. POTIS (an POTES?) A. potist CDZ. potest BC. cf. v. 325 455. Meum me R. Me meum libri cum A

OPTENTURUM A. obtenturum reliqui rgem B LOGIS A. meis reliqui 456. interuisi vitium Gruterianae Gronovianaeque iamne] lame Da 457. dictis meis Bothius. meis dictis libri cum A. Nisi fuit meis logis coll. v. 400 deleniam Bothius. deliniam libri 459. Auspicio B hercle hodie ego R. hodie libri cum A. huc hodie ego Pylades. de hercule cogitabat Acidalius

exii R. exiui libri cum (A). 'Duos versus misere truncatos in unum constatos esse, in ultima autem syllaba exiui formae latere aut (scil. sinistra) suspicatus est Fleckeisenus Exerc. p. 23

460. 461 hoc ordine R: inverso libri cum A Quom strenna mi obscaeuaúit R. QUOMSTRENAOBSCAE • AUIT A. Cum strenna obfcaeuaúit BC. Cum strenna obfcaeuaúit D. Cum strenna obfcaeuaúit F: et obfcaeuaúit etiam codd. Pyladis. Cum strenna obfcaeuaúit Z. Quae strenue obsonauit Saraccenus. 'Sunt qui legunt Tum renes obfcaeuaúit': Pius. Eum strenna obsonauit Pylade duce Camerarius. Eam (voluit haud dubie Eum) strenue obsonauit Acidalius. Eum strenue obfcaeuaúit Bownius, Salmasius. Eum strenna obfcaeuaúit Guyetus. Quoniam stre-

Mustella murem ut abstulit praeter pedes.

Nam ut illa uitam reperit hodie sibi,

Item me spero facturum, augurium ac facit.

Epignomus hic quidemst, qui astat: ibo atque adloquar.

Epignome mi, ut ego nunc te conspicio lubens: 465

Vt praeter laetitia lacrumae prosiliunt mihi.

Valuistin' usque?

EPIGNOMVS.

Sustentatumst sedulo.

GELASIMVS.

Propino tibi salutem plenis faucibus.

EPIGNOMVS.

Bene atque amice dicis. di dent quae uelis.

nam obscaeuauit *Bothius* spectatum] stratuf **F** hoc **A**,
Camerarius. hic reliqui MIHIST **A**. mihi est reliqui *Ceterum*
persanatum esse versum nego. Quem non inepte conicias talem
a poeta profectum esse:

Bona strena mi obscaeuauit, quom spectrum mihist,

Mustella murem ut abstulit praeter pedes.

461. Mustella **F**. Mustela reliqui cum **A**: sed cf. v. 459 murem
 ut **B**. murem libri cum **A**. murem mihi *Acidalius*. murem mi *Bent-*
leius in Hor. Epist. I, 7, 29 462. reperit libri. paullo plus
litterarum visum est in A exstare Totum versum talem po-
tius olim exstitisse suspicor:

Nam ut illaec hodie reperit uitam sibi

463. ITEM **A** AC **A**. hac **BCD**. hoc **FZ**. haec *Acidalius*, in-
 terpungens post facturum facit om. **F** 464. QUIDEMST **A**.
 quidem est reliqui quia stat **B**. qui astat reliqui adque
C adloquar **B**. alloquar reliqui cum (**A**) 465. Epignome
 mi **B**. Epigno me **B**. Epignome reliqui NUNCST **A**. te nunc
 reliqui 466. pre **B** laetitia **CFZ**. leticia **B** LACRUMAE
A, **B**. lacrimae **CDF**. lachrymae **Z** PROSILIUNT **A**, *Bothius*.
 praefiliunt **BCD**. praefiliunt **FZ** 467. sustentatumst **BCDZ**.
 sustentatust **A**. sustentatum est **F** SEDULO **A**, **DE FZ**. sedulo
BCDA 468. 469 hoc ordine **A**: inverso reliqui, utrumque
GELASIMO tribuentes. *EPIGNOMO* di dent quae uells *Bothius* dabat

GELASIMVS.

* * * * *

470

EPIGNOMVS.

Cenem illi aput te?

GELASIMVS.

Quóniam saluos áduenis.

EPIGNOMVS.

Locástast opera núnc quidem: tam grátiaſt.

GELASIMVS.

Promítte.

EPIGNOMVS.

Certumſt.

469. AMICAE **A**
certissimum est. Velut470. *Excidisſe aliquem Gelasimi verſum*Igitur tu ut aput me cenes hodie, dent uolo:
vel etiam ſimplicius

Cenabis hodie aput me, peregre quom aduenis.

*Niſi forte de gravioribus turbis ſuſpicabere, quales breuiter hoc
exemplo ſignificamus:*

GR. Cenabis aput me, quoniam ſaluos aduenis.

EP. Cenem illi aput te? GR. * * * * *

471. EP. Cenem illi aput te? GR. quoniam **B**. CENEMILLIAPUDTEQUO-
NIAM **A**, **BCD**: niſi quod aput et qm̃ **B**. cena apud me qm̃ **F**.
coenabit apud me quoniam **Z** ſaluus libri cum **A** 472. EP.om. **D** LOCATAST **A**, Balbachius p. 50. Vocata eſt reliquiOPERANUNCQUIDENTAMGRATIAST **A**: item, poſt quidem interpen-
gens, Scioppius coll. Manecchm. II, 3, 36: quod recte iudicat
Ladewigius Diura. antiq. ſtud. a. 1842 p. 1070. opera numquidem.
tam grām eſt **B** et, niſi quod num quidem et gratiam, **CD**, opera.
GR. num quidem tam graue eſt **Z** et non pro num ſubſtituens **F**.
opera. GR. nam quid enim tam graue eſt Scaliger. opera. GR. num-
quid emta? ni graueſt cum proximis iungens Gulielmus 473. GR.
om. **CDEFZ**. Perſonarum notas, niſi quas commemoramus, uſque
ad v. 491 omnes om. **D** CERTUMST **A**. certum eſt reliqui

Vin ad te ad cenam ueniam?

EPIGNOMVS.

Si possit, uelim:

Verum hic aput me cenant alieni nouem.

GELASIMVS.

Hau póstulo equidem in lécto med adcumbere:

Scis tú med esse unum ími subselli uirum.

EPIGNOMVS.

At ei óratores pópli sunt, summí uiri:

490

Ambrácia ueniunt húc legati públice.

GELASIMVS.

Ergo óratores pópli summatés uiri

Summi áccubent, ego ínfumatis ínfumus.

EPIGNOMVS.

Haut aéquomst te inter óratores áccipi.

GELASIMVS.

Equidem hérole orator súm, set procedít parum.

495

486. possit *Acidalius*. possim libri cum *A* 487. *E praemittit D* GE.] *G D* 488. HAU *A*. Haud reliqui QUIDEM *A*
 in lecto med *R*. me in lecto libri cum *A*. med in lecto *Camerarius*: quod in libris vet. esse testans *Lambinus* fidem vis habet.
 summo in lecto *Pytades*: quod non displicuit *Kampmanno* de *IN praep.* p. 6. medio in lecto *Lipsius Ant. lect. III.* ADCUMBERE
A. accumbere reliqui 489. *E praemittit D* med esse
Camerarius. me esse libri cum *A* unum ími *R*. UNI *A*, *BCDZ*.
 unius *F*. ími *Pius* tute med esse ími *Bothius* SUBSELLII.
 solus *A* ut videtur 490. At ei *R*. At il libri. de *A* non liquet
 populi sunt *R*. sunt populi libri cum *A*. sunt popli *Bothius*
 491. Ambroccia *Ba*. Ambraccia *BbCD*. ambrachia *F* ante huc
 personae spatium *CD* pullice *B*. Prave huc rettulerunt *Charisii* p. 190 testimonium publicitus e *Sticho* afferentis: de quo vide
Parerg. I, p. 368 sqq. 493. accubent *R*. accumbent libri,
Priscianus VII, p. 762 (332 *Kr.*) et *XII*, p. 943 (549). INCUBA-
 BUNT *A* ínfumatis ínfumus libri cum *A* 494. Haut *B*. HAU
A. haud reliqui AEQUOMST *A*. aequum est *B*. aequum est reliqui

EPIGNOMVS.

Cras dé reliquiis nós uolo. multúm uale.

GELASIMVS.

Perii hércle uero pláne, nihil obnóxie.

Vnó Gelasimo mínus est quam dudúm fuit.

Certúmst mustellae pósthac numquam crédere:

Nam incértiorem nállam noui béstiam.

500

Quaen' éapse deciens in die mutát locum,

Eam aúspicaui ego in re capitali mea?

Certúmst amicos cónuocare, ut cónsulam,

Qua légo nunc med éssurire opórteat.

orationes **CD** 496. RELIQUIIS **A, F**, Pius. reliquis *reliqui*

497. Sic *Camerarius*. Peri hercle uero plane nihil obnoxie **BC** et, nisi quod **PERIT**, **A**. Peri hercle uero plane nihil obnixie **Da** (obnixie **Db**) **Z**. Perii uero hercle nihil obnixie **F**. Nunc ego hercle perii plane non obnoxie *Gellius VII, 17: quod Nunc hercle ego esse debebat*

498. Hunc post v. 502 collocat **B** (non **A**) 499 et 500 totos in loco fortiter raso scriptos **B** habet CERTUMST **A**. Certum est *reliqui* MUSTELLAE **A**. multellae **B**. mustellae *reliqui*

500. nulla **B** 501. Quaen' eapse **R**: nisi quid aliud latet in QUARENATISI **A**. Quarenet ipsa **B**. quae net ipsa **C**. quae nec ipsa **DF**. quin et ipsa **Z**. Quin ipsa *Camerarius*. Quae ne et ipsa *Grullus*. Quae ne ipsa *Acidalius* decient **BCD**. decies (**A**) **FZ**

502. Eam auspicauit ego in re *Acidalius*. Eam ego auspicauit in re **CDFZ**. Ea ego auspicauit **B**. Ea ego auspicauit in re *Nodius* p. 468. EUGAUSPICABINRE **A** CAPITATI **A** 503. CERTUMST **A**. Certum est *reliqui* 504. nunc med *Botkins*. nunc me sibi cum **A**. me nunc *Pylades* ESSURIRE **A**. ésurire *reliqui*.

ACTVS IV.

ANTIPHO. PAMPHILVS. EPIGNOMVS.

ANTIPHO.

'Ita di bene me amént measque mîhi seruassint fîlias, 505
'Vt mihi uolup est, quia uos uideo, Pámphile, in patriám
domum

Béne gesta re rédiisse ambos, témet et fratré m tuum.

PAMPHILVS.

Sátis abs te accipiám, nisi uideam mîhi te amicum esse,

'Antipho:

Núnc, quia te mi amicum experior ésse, credetúr tibi.

Act. IV. Scen. 1. ANTIPHO PAMPHILIPPUS EPIGNOMUS
A. ut videtur: item, nisi quod ANTIPHON, B. ANTIPHO SENEX
PAMPHILIPP' EPICNOM' AD E. II. D. om. C. Antipho fenex. Pam-
philippus Epignomus adolescentef duo F et, nisi quod II., Z. PAM-
PHILVS cur posuerim, praefatio docet Personarum notis, nisi
ubi contrarium testabimur, carent CD . 505. di bene me
ament measque mihi R. me di bene ament measque mihi bene libri
cum A. mihi debebat Bothius seruassent Da. serua sint B
506. uolu pest B. uolup est reliqui cum A quia uos uideo,
Pamphile R. Pamphilippe, quia uos libri cum A. De quo videnda
praefatio 507. Bene gesta re rediisse ambos temet et R. Red-
idisse uideo bene gestare ambos te et libri cum A, nisi quod gesta re
FF, rediisse A. Rediisse ambos bene re gesta uideo te et Bothius
508. abs] a F Antipho om. F 509. quia te mi amicum
Bothius. QUITA.....AMICUM A. quia te amicum mihi reliqui. quia
amicum mihi te Guyetus credetur R, Bothius. creditur libri

ANTIPHO.

Vócem ego te ad me ad cénam, frater túus ni dixissét
mihi, 510

Te āput se cenáturum esse hodie, quóm me ad se ad ce-
nám uocat.

Ét magis par fuerát me uobis dāre cenam adueniéntibus,
Quam ád illum me promittere, ei nísi nollem aduorsárier.
Núnc me gratiam ábs te inire uérbis nil desídero:
Crás aput me eritis ét tu et ille, cúm uostris uxóribus. 515

PAMPHILVS.

'At aput me peréndie: nam ille herí me iam uocáuerat
'In diem hunc. set sátine tecum pácificatus sum, 'Antipho?

ANTIPHO.

Quándo ita rem gessistis, ut uos uélle amicosque áddecet,

510. NI *A.* nisi *reliqui*511. SEAPUTSECNATURUMESSE *A.*

Te aput se c. esse *reliqui*. Té apud se cenáturum *Bothius*, *Fleckei-*
senus Philologi II, p. 96 QUOM *A.* cum *reliqui* ADSE *A.*

FZ. adesse vel ad eē *CD.* ad ce (an ad ee?) *B* 512. UOBIS

DARE *A.* dare uobis *reliqui* 513. Quam ád illum me promittere,

ei nísi nollem *B.* Quam me ad illud promittere nisi nollem ei *CD*

FZ. Quam mea dilit promittere nisi nolle mei *B.* In quibus facile

susplicere Quám illuc me promittere, ei nísi nollem *latere*, nisi Quam

me ad illum pr. nísi nollem ei *visus esset etiam A habere*. quam me

ad illam permittere 'in priscis exemplaribus legi' Pius scribit. Quam

promittere me ad illum, nisi nollem *Guyetus* 515. APUT *A.*

apud *reliqui* uestris *FZ.* (non *A*) 516. AT *A.* Eat *reliqui*.

Et *Pylades* peréndie: nám ille herí *pronuntiandum*, non pe-

réndié: nám ille hère *scribendum*. (Etiam *Milit.* 59 heri *praestite-*

rit.) peréndie: nám ille héri in hunc iám uocáuerat || Mé diem *trans-*

posuit Bothius 517. diem hunc *B.* diem hanc *Guyetus*. hunc

diem *libri cum A* set satine *B.* SIIISATINEGO *A.* sed satín ego

reliqui 518. ut *Bothius*. uti *libri cum (A)* UELLEAMI-

cosque *A.* uellem amicosque *reliqui*, nisi quod adque *C.* uellem

Pax commerciumque est vobis mecum. hoc facito ut cogites :
 'Vt quoique homini res paratast, perinde amicis utitur; 520
 Si res firmast, itidem firmi amici sunt: si res labat,
 'Itidem amici conlabascunt. res amicos inuenit.

EPIGNOMVS.

Iam redeo. nimias voluptas, si diu afueris domo,
 Domum ubi redieris, si tibi nulla aegritudo animo obuiamst.

amicosque *Dousa, Scaliger* 519. pax commerciumque est **Z**. Pax
 commerciumque est **BCD**. commercium paxque **F**. PAXCOM— apparuit
 in **A** — CRISMECUMHOC FACITOUT **A**. vobis mecum. nam hoc tu
 facito reliqui. vobis mecum. nam hoc tu *Guyetus*. mecum. nam hoc tu
 facito *Bothius* 520. 521, quos uno versu **BCDFZ** hoc com-
 prehendent:

Vt cuique homini res parata est, firmi amici sunt. si res laxa labat
 (nisi quod laxa labant **CZ**, laxa labant **DF**), in **A** sic laceros
 castare annotavi:

UTCUIQ' HOMINIRESPARATAEST •• IN IIA MICISUNTU—

•••• SF ••••• F — — — — LAXELABAT

Quos cum in *Diurn. antiqu. a. 1837 p. 744* sic, dum *Mediolani*
 moror, supplevissem:

Ut cuique homini res parata est, itidem amici sunt voluptas:

Si res firma est, firmi amici sunt: si res laxa labat,
 mox reversus in patriam collato *Charisii p. 188* testimonio 'Per-
 inde pro proinde: Plautus in *Sticho*: ut proinde homini res parata est
 perinde amicis utitur' facile intellexi in **A** haec potius scripta fuisse:

UTCUIQ' HOMINIRESPARATAEST PERINDE AMICISUTITUR

SIRESFIRMASTITEMFIRMIAMICISUNT SIRESLAXELABAT

Restabat igitur ut pro item substitueretur itidem, eiceretur autem
 e glossiema ortum laxa 522. collabascunt **F** (non **A**)

523. NIMIASTVOLUPTAS **A**. nimia est voluptas **F**. nimia est voluptas **B**.
 nimia est voluptas **CD**. nimia voluptas **Z** si diu afueris **R**:
 quanquam quom diu afueris magis placitum sit. si diu fueris
BCD. si diu abfueris **Z**. "diu "si abfueris **F**. U ••••• FURIS **A**: in
 quo nescio an ubi lateat domo *Acidalius*. a domo libri cum **A**

524. UBI **A**. si reliqui tibi nulla **R**. tibi nulla est **BCDZ**.
 nulla tibi est **F**. Nihil legi in **A** potuit egritudo **CDF**

obuiamst **R**, quia in fine versus et apparuit in **A**. obuiam libri
 Nec *Acidalius inepte*: si tibi nulla est aegritudo animo obuiam,
 nec deleta Domum *Guyetus*: Ubi redieris, si tibi nulla est a. a. o.

Nam ita me absente familiarem rem uxor curauit meam: 525

'Omnium me exilem atque inanem fecit aegritudinum.

Sed eccum fratrem Pamphilum meum incedit cum socero suo.

PAMPHILVS.

Quid agitur, Epignome?

EPIGNOMVS.

Quid tu? quamdudum in portum uenis?

PAMPHILVS.

Hau longissumè.

EPIGNOMVS.

Postilla iam istest tranquillùs tibi?

ANTIPHO.

Magis quam mare, quo ambo estis uecti.

EPIGNOMVS.

Facis ut alias res soles. 530

Hodiene exoneramus nauem, frater?

PAMPHILVS.

Clementer uolo:

525. absentem *BCD* 526. me post fecit transposuit *Bo-*
thius. Vide Prot. Trin. p. cxxxiii. exilem suspectum. exulem
Pius *Integrum versum* Atque . . . pamphilippum a *Da* omis-
sum inseruit *DB* egritudinum *EF*. AEGRITUDINEM *A* 527.
 Pamphilum meum *R*. pamphilippum libri cum *A*, nisi quod pamphi-
 lippi *B*. *Consultenda de hoc praefatio* quom *B* socere *O*
 agit *F* quamdudu *B* in portum uenis? || *PA.* Hau lon-
 gissime. *EP.* postilla iam *B*, *Guyetus.* INPORTUMUENIS || *H.* LON-
 GISSIMEPOSTILLA IAM *A*. in portum uenit || Huc longissime post illa
 iam *B*. in portum uenit Huc longissime postilla iam *CD*. in
 portum uenit huc. *PA.* longissime. *EP.* post illa iam *Z* et omisso po-
 stilla *F*. a portu uenit || Huc? *PA.* longissime. *EP.* postilla iam *Bo-*
thius isto est libri 530. quo *F*, *Camerarius.* qua *CDE*.
 om. *B*. quod *A*, ita quidem ut ultima littera uisa sit *D* esse
EP. *Z.* *PAM.* *F* 531. *EP.* praemittit *F*, nihil *Z*, vacuum
 spatium *CD* *HODIE (sine NE) A* ut uidetur

Nósmet potius nós uicissatim óneremus uoluptátibus.

Quám mox coctast céná? inpransus égo sum.

EPIGNOMVS.

Abi intro ad me ét laua.

PAMPHILVS.

Děos salutatum átque uxorem intró modo deuortór domum.

[Haéc si ita ut uoló conficio, cótinuo ad te tránseo.] 535

EPIGNOMVS.

'Aput nos eccillám festinat cúm sorore uxór tua.

PAMPHILVS.

'Optumest: iam istóc morai mínus erit.

EPINOMVS.

Iam ego apút te ero.

532. NOSPOTIUS *A*. Nosmet potius reliqui nos uicissatim oneremus *Bothius*. ONEREMUSNOSMETUICISSATIM *A*, *BCD*b. oneremus NOTITI& uicissatim *Da*. oneremus uicissatim *FZ*. uicissatim hinc transiit in *Glossarium Plautinum*. Cuius vocabuli non audeo hanc mensuram u u — defendere eis exemplis quae *ProL. Trin. p. CXXIII. et CXXXVII. tractavi* 533. COCTAST *A*. cocta est *F*, *Pius*, coactaef vel coasta ef *BCD*. cocta ef *Z* INPRANSUS *A*, *BCD*. im-pransus *FZ* laua].... *A*: ut, quid in ipsa continuitate verborum posuerit librarius, non appareat 534. intro modo *Guyetus*, *R* *ProL. Trin. p. CXXIX. modo intro libri (de A non liquet)* 535. e solo *A* prodit, ubi haec apparuerunt:

HAEC SHITAUOLOCONFICIO • ON • • • • • AITIIIRANSI)

nisi quod non satis certa *R* littera. Negligenter ut solet alteram versus partem sic descripsit *Maius*: conficio...ait per annos. Vncis autem circumdedi, ut ad similitudinem versus 633 fictum 536. APUT *A*, *B*. Apud reliqui nos eccillam *Bothius*, *Lomanus p. 67. NOSSE • CILLAM A*: in quo fortasse nos se eccillam latet. nos ex illa *B*. nos hec illa *CF*. nos hec illa *D*. nos haec illa *Z* 537. OPTUMEST *A*. Optimum est reliqui morai *Lachmannus Indic. lect. aest. Berol. a. 1847 p. 3. morae BCD. more FZ*

ANTIPHO.

Prius quam abis, praesente ted huic apologum agere unum
uolo.

EPIGNOMVS.

Máxume.

ANTIPHO.

Fuit ólim, quasi nunc ego sum, senex. ei filiae
Dúae erant, quasi nunc mēae sunt. eae erant dūobus nu-
ptae fratribus, 540
Quási nunc meae sunt uóbis.

PAMPHILVS.

Mirror, quo euasurust apologus.

ANTIPHO.

Érat illorum uni ádulescenti, [quási nunc tibi,] tibicina:
Péregre aduexerát, quasi nunc tu. sét ille erat caelébs senex,
Quási ego nunc sum.

PAMPHILVS.

Pérge porro: praesens hic quidemst apologus.

apud **B.** apud *reliqui* 538. praesente ted *Guyetus*. presen-
tet **BC.** praesent& **D.** praesente te **FZ** apologum me agere,
servato te, *Acidalius* unu **B** 539. nunc **R.** om. *libri*
senex ei **BC.** senex et **D.** senex ei et **FZ** 540. eae]aeae **C.**
ae **D** 541. nuc **D** sint **Z** PA.] **E.** **D**
euasurust est **F** 542. Erat illorum uni **R** dubitanter. Aere mi-
nori illi **B** et praemisso **AN.** **CD.** An. minori illi **Z.** An. Minor
ille **F.** ERAT. MINOR ab initio legi potuit in **A** adulescenti
[quasi nunc tibi] tibicina **R.** adulescenti fidicina et tibicina **BCD**
aperto glossemate. adulescenti fidicinā et tibicinam **Z.** adulescenti fidi-
cinam et tibicinam **F** Erat adulescenti minori f. et t. *Guyetus*
543. erat **D** celeb[er] senex **DFZ.** celeb[er] senex **C.** celepsenex
B 544. PA.] **E.** **D** porro **B.** obsecro *reliqui* presen[ter]
est hic quidem est **F** quidem est apologus *libri.* quidem apologust

ANTIPHO.

Deinde senex ille illi dixit, quōtus erat tibicina, 545

Quāsi ego nunc tibi dico:

PAMPHILVS.

Ausculdo atque animum aduerto sédulo.

ANTIPHO.

‘Ego meam tibi filiam, bene quicum cubitarés, dedi:

Nūne mihi reddi ego aecum esse abs te, quicum cubitem,
cénseo.’

PAMPHILVS.

Quis istuc dicit? an ille quasi tu?

ANTIPHO.

Quāsi ego nunc dico tibi.

‘Immo duas dabo’ inquit ille aduléscens ‘una sí parumst: 550

Ét si duarum paénitebit’ inquit ‘addentúr duae.’

PAMPHILVS.

Quis istuc, quaeso? an ille quasi ego?

ANTIPHO.

Is ipse quasi tu. tūm senex

‘Ille quasi ego ‘sí uis’ inquit ‘quattuor sané dato,

Dúm quidem hercle quód edant addas, mēum ne contrun-
cént cibum.’

Bothius 545. Dein *Bothius* illi om. *F* cuius libri
546. PA.] *E D* adque *C* aduerto omnes 547. AN.] *E D*
cupitaref *C* 548. aecum *B*. aequum reliqui cupitem
C 549. quasi tu inquit ille om. *B*, uno versu compre-
hendens Quis istuc . . . parum est 550. personae spatium prae-
cedit in *CD*. ‘In nonnullis exemplaribus hic loquitur Pamphi-
lippus’: Pius adolescent *DFZ* PARUMST *A*. parum est
libri 551. Et om. *F* inquit *C* 552. tum *Acidalius*.
om. libri 553. si ut] fuit *BC* quattuor *DFZ* 554. quidem
F, *Lambinus*, *R* *Prolog.* Trin. p. LXXIX. eodem *CDE*. equum *B*
quod] quidem *F* quod edant] quo dedant *B*. quod edant *Act*.

PAMPHILVS.

Videlicet parvum fuisse illum senem, qui id dixerit, 555
Quom ille, illi qui pollicetur, eum cibum poposcerit.

ANTIPHO.

Videlicet nequam fuisse illum adolescentem, qui illico,
'Vbi ille poscit, denegarit dare se granum tritici.
Quin hercle aequom postulabat senex, quandoquidem filiae
Quam ille dederat dotem, accipere eum voluit pro tibicina. 560

PAMPHILVS.

Hercle ille quidem certo adolescens docte versutus fuit,
Qui seni illi concubinam dare dotatam noluit.

ANTIPHO.

Senex quidem voluit, si posset, indipisci de cibo:
Quia nequit, qua lege licuit, uelle dixit fieri.

dalius contruncent **F**, *Pius*. contruncent **BCD**. cōtrācet **Z**
cybum **D**. cibum **B** 555. Videlicet uidetur **F** parvum **B**
fuisse illum *Guyetus*. illum fuisse *libri*, nisi quod frusse **Z**.
id *Lomanus* p. 67. om. *libri*. hoc *Bryardus* 556. Quom ille,
illi qui pollicetur, eum **B**: *quanquam* Quom ille, sibi qui p., eum
magis etiam placiturum sit. Quom ille illi pollicetur qui eum **B**: item
reliqui, nisi quod ab initio quoniam **CDF**, qm **Z**, pollicetur **F**.
Nihil profecerunt Dousa et Acidalius cybum **D** 557. Vi-
detur (ut v. 555) **F** nequam fuisse illum *Bothius*, *Lomanus*.
non (vel ã) fuisse illum nequam **BCD**. fuisse illum nequam **FZ**
adulescentem **Z**, adolescentem **F**. adolescentiã **BCD** 558. deneg-
arit *Acidalius*. denegavit *libri* dare se *libri*. se dare *Came-*
rarius 559. 560. Sic emendavi quorum in **B**, et sine versuum
distinctione in reliquis, haec species:

Hercle quia equum postulabat ille senex quandoquidem
Filiae illae dederat dotem accipere pro tibicina:
nisi quod aequum **FZ**. Quin hercle *Bothius*: Hercle quin *Acidalina*.
ille pro illas *Pius* 561. Hercle quia equum ille **B** certe **Z**
ad. **DFZ** versutus **F** 562. Qui seni **BF**. quis enim
CDE 563. poscet **DFZ** nequid **CD**. nequid **Z**
564. vacuum spatium praecedat in **D** inquit **B**

'Fiat' ille inquit adulescens. 'facis benigne' inquit senex. 565
'Habeon rem pactam?' inquit. 'faciam ita' inquit 'ut fieri
uoles.'

Sét ego ibo intro et grátulabor uóstrum aduentum fíliis.
Póst lauatum in pyelum ibo: ibi fouébo senectutém meam:
Póst ubi lauero, ótiosus uós opperiar áccubans.

PAMPHILVS.

Gráphicum mortalem 'Antiphonem: ut ápologum fecit fa-
bre. 570

Étiam nunc sceléstus sese dúcit pro adulescéntulo.

Dábitur homini amíca, noctu quae ín lecto occentét senem:
Námque edepol aliút quidem illi quíd amica opus sit, néscio.
Sét quid agit parasítus noster Gélasimus? etiám ualet?

EPIGNOMVS.

Vídi edepol hominem haút perdudum.

PAMPHILVS.

Quíd agit?

565: fortasse inquit ille praestat adol. **F** ante facit
spatium **CD**. a facit **B** benigne **Da** inquit **B** 566. rem
pactam **Acidalius**. rem factam **libri**, nisi quod rem. A. factam **D**
ita inquit **BC** 567. uestrum **F** propter illis formam
his utitur **Priscianus VII**, 3 p. 733 P. (297 K.) 568. Post
lauatum in pyelum ibo: ibi **R**. Postea ibo lauatum in pilum. ibi **libri**,
nisi quod ibo pro ibi **F**. Postea ibo lauatum in pyelum, ibi **Lambi-**
nus ociosus **F** operiar **F** accubans **Pylades**. accum-
bant **BCDF**. accumbent **Z** 570. PA.]E. **D** fecit fabre
R. fecit quam fabre **libri** 571. spatium praecedit in **CD**
Etiam **R**, **Bothius**. It iam **B**, id iam **CDFZ**. Vt etiam **Acidalius**
sese **Dousa**. esse **libri**. se esse **Acidalius** adul. omnes
572. occentet **Pistoris**. acentet **B**. accendit **CDZ**. accedet **F**
573. spatium praecedit in **CD** nanque **F** opus sit **Ca-**
merarius. opus sit **B**. possit reliqui 575. 576 integri in solis
DFZ exstant. In unum **B** contraxit omissis haud perdudum....
uocasti hominem. Culus erroris societas ad **Cita** pertinuit ut, con-

EPIGNOMVS.

Quod famélicus. 575

PAMPHILVS.

Quín uocasti hominem ád te ad cenam?

EPIGNOMVS.

Aduéniens ne quid pérderem.

'Atque eccum lupum ín sermone: praésens esuriéns adest.

PAMPHILVS.

Lúdifícemur hóminem.

EPIGNOMVS.

Capti cónsili memorém mones.

GELASIMVS. PAMPHILVS. EPIGNOMVS.

* * * * *

* * * * *

* * * * *

GELASIMVS.

Sét ita ut ocepí narrare uóbis: quom hic non ádfui,

*gruens in reliquis cum D, pro haud perdudum habeat ad coenam**aedepol FZ 576. uocasti hominem ad te ad B ut v. 510.**511. uocasti hominem ad libri. hominem uocasti ad Guyetus. uocasti hominem ad Bothius adueniens ne quid Bothius. ne quid**aduenient libri. ne adueniens quid Guyetus perdedere B**577. eccum B. eccum tibi libri, nisi quod ectum Ba. An fuit Ecum tibi lupum? 578. consill B. consillil reliqui**Act. IV. Scen. 3. GELASIMVS. PAMPHILIPPVS. EPIGNOMVS B. om. C. GELASIM' PARASIT' PAMPHILIPP' EPICNOM'**ADOLESCS. II. D. Gelasimuf (Gelasinuf F) Parasituf. Pamphilippuf Epignomuf adolescentef duo (ado. II. Z) FZ Personarum**notis, nisi ubi contrarium testamur, in hac quoque scena carent CD Initium scenae intercidisse Acidalius vidit 579. Sed**ita ut Acidalius. Sed ita quod libri. Est ita ut Lambinus. St, ita ut Dousa Expl. IV, 19. Sed (id quod . .) Bothius uobis: quom*

Cum amicis deliberaui iam et cum cognatis meis. 580

'Ita mi auctores fuisse, ut egomet me hodie iugularém fame.

Sét uideon' ego Pámphilum cum fratre suo Epignomo?

átque is est.

'Adgrediar hominem. ó sperate Pámphile, o salús mea,

'O mea uita, o méa uoluptas, sálue. saluom gaúdeo

Péregre te in patriám redisse. sálue.

PAMPHILVS.

Salue, Gélasime. 583

GELASIMVS.

Váluistin bene?

PAMPHILVS.

Sústentaui sédulo.

GELASIMVS.

Edepol gaúdeo.

Édepol ne ego núnc mihi modium mille esse argenti uelim.

R. uobis, cum *vulgo cum libris*. uobis: cum *Goellerus in Trin. v.*

895 non] modo *Acidalius* 581. Ita] *Id Lambinus* actores

B. autoref **F** Totum versum nescio an talem potius poeta

dederit: 'Ita mihi auctores fuere ut me hodie iugularém fame

582. ego] egomet me hodie **B** Pamphilum cum fratre suo Epi-

gnomo **R**: de qua dictum in praefatione. pamphilippum cum fratre
epignomo libri, nisi quod fratre pignomo (vel fratrepignomo) **BCD**

is] hic **D** 583. aggrediar **FZ** o sperate *Lomanus*
p. 68. sperate libri Pamphile, o salus **R.** pamphilippe o spes

libri. spes in *A* quoque est, in quo ea vox prima est paginae

584. saluum libri cum **A** 585. te **BC.** om. **DFZ.** Non opus
est transpositis in patriam te redisse. salue, Pa. salue **R.** re-

diffe saluum. Pa. salue **FZ** et sine Pa. (**A**) **BCD** 587. EDE-

POLNREGONUNC — — MILLE **A**, sed ut inter c et m non videri mihi
modium exstare notarim. Edepol nae egomet mihi medediã (diã e

corr.) nunc mille **B.** edepol ne egomet mihi mediam (media **F**)
nunc mille **CDF** et modium pra mediam substituto **Z.** Edepol ne

ego mihi nunc modium mille *Hermannus Philologi* III, p. 466 sq

EPIGNOMVS.

Quid eo tibi opust?

GELASIMVS.

Hunc hercle ad cenam ut uocem, te non uocem.

EPIGNOMVS.

Aduorsum te fabulare.

GELASIMVS.

Illut quidem, ambos ut uocem

.. equidem s ic ne uostrae uitassem
dom . 590

N . me s us a . nihil est atque hoc
scit . u .

EPIGNOMVS.

Edepol te uocem lubenter, si superfiat locus.

GELASIMVS.

Quin tum stans obstruero aliquid strenuue.

ARGENTIUE LIM **A, B**, *Pylades*. uelim argenti *reliqui* 588.

TIBIOPUST **A**. tibi opus est **B**. opus est *sine tibi reliqui* Gr. om **C**

HERCLEAD CENAM **A**. ad cenam hercle *reliqui* 589. fabulare.

Gr. illud quidem, ambos *Gruterus: quae uerba excepisse in proximo versu uolui dicere uidetur (cf. Mus. philol. n. VII, p. 312)*, qui tamen *versus* haud scio an interciderit. fabulare illud quidem am-
bos libri. fabulare illud quidem. Gr. ambos *Gamerarius* 590. 591.

*Duorum, qui a B C D F Z absunt, versuum has in A laceras reli-
quias investigare licuit:*

IIKQUIDEMS ICNEUOSTRAEUITASSEMDOM —

NIMES INS AINIHILESTATQHOCSCIT . . U . S —

*Prioris versus initium visum est ET (an IT?) esse posse, alterius
NE (an NI?) Ante NIHIL fortasse AT fuit, inter SCIT et U fortasse
una tantum littera (SCITIUST?). Sententiae summa dubitari nequit
quin talis fuerit: 'sed cum mihi nihil sit, malo a uobis invitari'*

582. LUBENTER **A**. libenter *reliqui* superfuat *Passeratius*,

Dousa 593. tum stans *Scaliger, Bothius*. tu stans (**A**) **BCD**:
unde tu, stans *Pylades*, tu? stans *Is. Pontanus*. tu stas **FZ**. et
stans *Guyetus* obstruero **C**: obstruxero **F**

EPIGNOMVS.

Immo unum hoc potest:

GELASIMVS.

Quid?

EPIGNOMVS.

Vbi conuiuae abierint, tum ut uenias.

GELASIMVS.

Euax, attatae.

EPIGNOMVS. •

Vasa lautum, non ad cenam dico.

GELASIMVS.

Di te perduint. 595

Quid ais, Pamphile?

PAMPHILVS.

'Ad cenam hodie hercle alio promisi foras.

GELASIMVS.

Quid, foras?

PAMPHILVS.

Foras hercle uero.

GELASIMVS.

Qui malum tibi lassó lubet

594. abierint (A)Z. abirent BCD. abierunt F tum ut R.
 UTTUM A. tum reliqui euax, attatae R. ut (an ut) aetati tuae
 D. ue aetati tuae CF. uae aetati tuae B. ue aetati tuę Z. -ATTITAE
 visum est in A quoque exstare. de uae uitaę tuae cogitare notí
 595. UASA A. Vna reliqui dil F PERDUINT (A), Pius. perdunt
 BCDZ. perdiunt F 596. G praemittit B ais Acidalia.
 agif libri cum A pamphilippe libri hodie R. om. libri cum A.
 Vide praefationem promissi B 597. QUIDMALUM A libet libri

Fōris cenare?

PAMPHILVS.

Vtrūm tu censes?

GELASIMVS.

Iūbe domi cenám coqui

'Atque ad illum renūtiari.

PAMPHILVS.

Sólus cenabó domi?

GELASIMVS.

Nón enim solus: mé uocato.

PAMPHILVS.

At ille ne suscēaseat, 600

Mēa qui causa sūmptum fecit.

GELASIMVS.

Fácile excusari potest.

Mihi modo auscultá: domi cenam iūbe coqui.

EPIGNOMVS.

Non mé quidem

Fáciet auctore, hódie ut illum décipiat.

GELASIMVS.

Non tu hinc abis?

598. foris] tibi foris **DZ** (tibi *servantes ante lasso*). Quo sic quispiam utatur:

G. Quid foras? P. foras hércle uero. G. quid malum lassó lubet
Tibi foris cenáre? P. itan' censes? G. iūbe domi cenám coqui.

iube domi *Camerarius*. iubendo mi **BCD**. iubedum mi **F**. iubedum
mibi **Z** 599. adque **C** renunciari **Z** cenabo **BF**.
cenabo **CD**. coenabo **Z**. **C.N.** 600. *A h. e. haud dubie CENABIT: quod
causae defensum eas* 600. succenseat **F** 601. *vacuum spa-*
tium praecedit in C 602. domi cenam iube **R**. iube cenam
domi libri. iube domi coenam (**A**), *Camerarius*

Nisi me non perspicere censes, quid agas. caue sis tú tibi:
Nam inhiat ille homo heréditatem túam quasi esuriéns
lupus. 605

Nónne tu scis, quam áfflictentur hómines noctu hic in uia?

PAMPHILVS.

Tánto plureis, qui defendant, íre aduersum iússero.

EPIGNOMVS.

Nón it, non it: quía tanto opere suádes ne bitát.

GELASIMVS.

Iube

Dómi mihi tibiue túaeque uxori céleriter cenám coqui.

Si hércle faxis, nón opinor díces deceptúm fore. 610

PAMPHILVS.

Pér tibi hanc cenam incenato, Gélasime, esse hodié licet.

GELASIMVS.

Ibisne ad cenám foras?

PAMPHILVS.

Aput frátrem ceno in próxumo.

605. inhiat ille homo hereditatem tuam **R**, illic homo tuam hereditatem inhiat libri cum (**A**), nisi quod tuam om. **Da**, tum habent **CDdZ** (correctum a Pio), hered. **Z** 606. Nonne tu scis quam **R**. NONNESQUISQUAM **A**. Non tu scis quam reliqui. Non tu scis ut Guyetus. Non tu scis quantum Kampmannus de IN praep. p. 11 afflictentur (**A**)**F**, Camerarius. afflictentur reliqui, 'nonnulli veteres libri' Lambini 607. PA. Pylades. EP. **FZ** PLUREIS **A**. plurif **BCDdFZ**. om. **Da** 608. EP. Pylades. GEL. **FZ**, Bothius Non it non it quia **BCD** cum **A**. Non it quia **FZ**. Non I, non I. EP. quid Bothius soloece tanto opere **BCD** cum **A**. tantopere **FZ** ne bitat Camerarius. ne ebitat **BCDF**. ne euitat **Z**. NEA. EBITAT **A**: quod quid esse dicam nescio GEL. Camerarius. om. **FZ** 609. TIBIQUE **A**. tibi **BCDZ**. om. **F** 611. tibi hanc cenam **R**. hanc tibi cenam libri cum **A**, nisi quod caenam hoc loco **C**. coenam hanc tibi Guyetus 612 APUD **A, B**. apud reliqui proximo **F** (non **A**)

GELASIMVS.

Cértumnest?

PAMPHILVS.

Certum.

GELASIMVS.

Édepol te hodie lápide percussúm uelim.

PAMPHILVS.

Nón metuo: per hórtum adibo, nón prodibo in púplicum.

EPIGNOMVS.

Quíd ais, Gelasime?

GELASIMVS.

'Oratores tu áccipis: habeás tibi. 615

EPIGNOMVS.

Túa pol enim refért.

GELASIMVS.

Si quidem mea refért, mea opera útere:

Pósce.

613. CERTUMNEST *A*. Certumne est *reliqui* aedepol *FZ* hodie e lapide *F* 614. ortum *F* adibo *R*. transibo *libri*. transeo *Bothius*. *Vix licebit de traibo forma cogitare* puplicum *B*. publicum *reliqui* 615. aif *B*, *Acidalius*. agif *reliqui* gelatine *DF* 616. enim refert. *Gz*. siquidem *R*. refert enim si quidem *BCD* (*nisi quod* enim quidem *Da*) et ante si inserto *Gz*. *FZ*. REFERT ENIMVEROSIGU — *A* cum personae spatio. Quo uti nescio nisi sic reliquis conformatis paullo liberius:

Túa pol enim refért. *Gz*. enimvero siquidem mea refért, meam Operam posce. Ep. edepól tibi opino unúm locum etiam cónspicor. refert. *Gz*. enim si quid *Bothius* mea refert] in ea refert *Z* mea opera *R*. opera *libri* 617. Posce. Ep. edepol *Palmerius* p. 760. Posse edepol *B*, vacuo spatio praemisso *CD*, Ep. praemisso *FZ*. Quod sic tuebatur *Acidalius*: Ep. Posse edepol tibi optior etiam uni locum esse: conspícor —. Esse edepol *Dousa*

EPIGNOMVS.

Edepol tibi opinor etiam uní locum unum cónspicor,
'Vbi cubes.

PAMPHILVS.

Sané faciundum cénseo.

GELASIMVS.

O lux oppidi.

EPIGNOMVS.

Si ártē poteris áccubare.

GELASIMVS.

Vél inter cuneos férreos.

Tántillum loci, úbi catellus cúbet, id satis erít mihi. 620

EPIGNOMVS.

Éxorabo aliquó modo: ueni.

GELASIMVS.

Húcine?

EPIGNOMVS.

Immo in cárcerem.

Nam híc quidem geniúm meliorem túum non facies. cámus, tu.

etiam uní locum unum *R*: nisi unum uní locum etiam *males*.
etiam uní locum *libri*. unum *pro* uní *Bothius* conspícor] *CONCII* —
vidum est in A apparere: quanquam incertam esse c (post n)
litteram notavi 618. cubes *R*. accubes *libri* o om. *A* ut
videtur oppidi *F* 619. inter]v. *ProL Trin. p. cxxviii*.
cunetof *D* 620. tantillú *Z*. Tantulum *Bothius* LOCUM
A id]ibi *F* satis erit mihi *R*. mihi faterest (*vel* fater est)
loci *BCD*. mihi sat est loci *FZ*. mihi sat erit loci *Bothius*
621. Exorabo . . . ueni *EPIGNOMO tribuit Acidalius*. *PA*. exorabo ali-
quo modo. *EP*. ueni *Z* et omisso *PA. F* hucine *BCDZ* cum
A. hucine *F* 622. GENIUMMELIOREM *A*. meliorem geniúm reliqui
ante eamuf personae spatium *C* tu]malim hinc

PAMPHILVS.

Dēos salutabó modo: post ad té continuo tráuseo.

GELASIMVS.

Quíd igitur?

EPIGNOMVS.

Dixi équidem in carcerem íres.

GELASIMVS.

Quin si iússeris,

Eo quoque ibo.

EPIGNOMVS.

Dí ímmortales, híc quidem pol summam in crucem 625

Céna aut prandió perducí pótis.

GELASIMVS.

Ita ingeniúm meumst:

Quicumvis depúgno multo fácilius quam cúm fame.

EPIGNOMVS.

Nóui ego: aput me sátis spectatast míhi iam tua íacilitas

623. modo] domo **A**: e quo efficiat quispiam domi post ad
 Guyetus. POSTEAD **A**. postea ad reliqui 624. igitur **BCD** cum
A, Scioppius Susp. lect. I, 19. agitur **Z**. agit **F** Ep.] nullum
 in **A** spatium est DIXIS **A**, sed ut lineolam per **S** antiqua
 manus duxerit si **A**, Pylades. om. reliqui 625. Ep. Aci-
 datius. P **Db**. PA. **FZ** díi **BCD** POLSUMMAM IN CRUCEM
A. iusum ma' crucem **B**. uis umma in crucem **C**. uis summa in crucem
DZ. summam in crucem **F**. ut in summam crucem Saracenus. in
 summam crucem Gulielmus 626. CENAUT **A** potis Bothius.
 potestest **A**. potest reliqui GE.] **G Db** meum est libri
 627. ante multo vacuum spatium **C**, item ante quam 628. 630
 hoc ordine eoque continuo **BCDFZ**: inverso **A** 628. EPIGNOMO
 tribuit Acidatius, PAMPHILIPPO **FZ** Noui ego: aput me satis **B**:
 Noui ego: ista apud me satis Acidatius (cui etiam post ita, vel post
 me interpungi posse videbatur). NO·EGO ISTA APUD ME·SATIS **A**. Non
 ergo isti apud te satis **B**. Non ergo isti apud te satis **CD** (cum spa-
 tio). non ergo is tu apud te satis **F**. non ergo is tu apud me. satis
Z. Non ergo is tu? apud me satis Lambinus. Num eguisti apud me?
 satis Scioppius Susp. lect. I, 19 SPECTATAST **A**. spectata est
 reliqui tūa ista **B**, ista ascito e versus principio. tua libri

* * * * *
 Dúm parasitus mi átuq̃ fratri fūisti, rem confrégimus. 630
 Nunc ego nollo mi éx Gelasimo fieri te Catagelasimum.

GELASIMVS.

Iámne abis tu? [abít profecto.] núnc consilio sáno opust.
 [‘Ambo abi]erunt: uide, Gelasime, quíd capturu’s cónsili.

* * * * *
 Égone? tu ne. míhine? tibi ne. uiden ut annonást grauis? 635

cum (A) facilitas Bothius. felicitas libri cum (A). Quod si videretur defendi posse, in promptu esset pro glossemate habere apud me verba (ut apud illum Milit. 24), sic servatis reliquis:

Noui ego: ista satis spectatast mihi iam tua felicitas

629. *Excidissee talem versiculum puto:*

Qua depugnans ventris causa, homo nihili, cum alienis bonis:
nec raro lacunae indicio est traiectione partium 631. nollo mi ex Gelasimo fieri te Catagelasimum **B**, NOLOEXGELASIMOMIHIFI (eri te) CATAGELASIMUM **A**: quod servabat Fleckeisenus *Exerc. I, 43*. nolo e gelasimo mihi te catagelasimum reliqui, nisi quod nollo **BC**, uolo **F** — gelasino **F**. nolo te e Gelasimo Catagelasimum fieri Lomanus p. 69. De nollo scriptura vide praefationem 632. 633. Duos versus reconcinnavi, pro quibus singuli eique valde turbati exstant in libris, hic quidem in **B**:

Iamne abisti gelasime uide quid es capturus consilii,
 tatis autem in **A**:

.....ERUNTGELASIMEUIDENUNCCONSILI•JANOOPUST

(pro quibus Maius legerat ero negatas im . . . nunc consilio . . . opust). **A** **B** non discrepant reliqui, nisi quod **G**. praemittunt **FZ**, gelasime habet **F**, spatium ante uide **C** 632. abis tu Bothius. abisti defendit Fleckeisenus l. s. Ceterum poteram etiam:

Iamne abis tu? [hercle abist. pol] nunc consilio sanost opus.

633. uide Gelasime Lomanus. Gelasime uide Fleckeisenus tuebatur capturu’s pro es capturus eidem 634. Aliquid excidissee consentaneum est, quo in proximo v. egone et tibi referrentur.

Ludi multa possunt: explorari nihil 635. Egone? tu nae. míhine? tibi nae. Bothius: cf. Fleckeisenus Philologi II, p. 92. KOONE TUNE MIHINE TIBINE (sic cum spatiis) **A**. Egone? tune? míhine? tibi? reliqui, nisi quod tibi om. **F** uiden Fleckeisenus, **B** *Probl. Trin. p. CXLIX*. uidef libri cum **A** UTANNONAST **A**. utan

Viden benignitátes hominum ut pèriere et prothýmiae?

Viden ridiculos níhili fieri, atque ipsos parasitárier?

Núnquam edepol me uíuom quisquam in díem prospiciet

crástinum:

Nám mihí iam intus pótionē iúncea onerabó gulam,

Néque ego hoc committam, út me esse homines mórtuom

dicánt fame.

640

non a est **B**, ut annona est *reliqui* 636. VIDEN **A**. Videt *reliqui*

hominum ut periere et *Acidalius*. HOMINUMUTPERIERE • • ET **A**. ho-
minum periere et *reliqui* PROTHYMIAE **A, Z**. prothymiae *reliqui*

637. VIDEN **A**. Videt *reliqui* mihili **C** adque **C**

638. UIUOM **A**. uiuum *reliqui* in diem prospiciet crastinum **B**

Parerg. Pl. I, p. 375 sq. in crastinum prospiciet diem **CDFZ** cum

A. in crastinum inspiciet diem **B** 639. mihi iam-intus **BC** cum

A. intus mihi iam **DFZ**, non improbabiler IUNCEA **A**, item

CF, *Guyetus*. iuncea **BDZ** gilam **BCD** 640. hoc]for-

tasse hau fuit potius, ut *Bacch. 1037* MEESSEHOMINESMORTUUM

A. homines mortuum me *reliqui*. homines ut me mortuum *Bothius*

fame **BC**

ACTVS V.

STICHVS.

More hóc fit atque stúlte mea senténtia,
 Si, quem hómínem expectant, ěum solent prouisere:
 Qui hércle illa causa níhilo citius áduenit.
 Idem égo nunc facio, quí prouiso Ságarinum:
 Qui níhilo citius uéniet tamen hac grátia. 645
 Iam hercle égo decumbam sólus, si ille huc nón uenit.
 Cadúm modo huc a me hunc cum uino transférám:
 Postídea accumbam. quási nix tabescit dies.

Act. V. Scen. 1. STICHUS AB. om. C. STICVS SERVVS
D. Stichus seruus F. Stichus seruus Z 641. ATQUESTULTE A,
Camerarius. atqueſt utte B. atque ě ultę CD, nisi quod adque C.
atque est ita FZ 642. Si, quęm R. Si quem vulgo EXPECTANT
A, B. expectant reliqui 643. QUHERCLE A, sed ut superscripta
littera possit etiam n esse nihilo citius aduenit Acidalius. ni-
hilotius uenit B. nihil otius uenit CZ. nihil ocius uenit DF, nisi
quod nil Da. OCIUSNIHLOUENIT A 644. SANGARINUM ABCD
645. NIHILOCITIUSUENIET A. nihil ocius uenit B: unde nihilo
citius uenit Camerarius. nihil otius uenit CD. nihil ocius uenit F.
nihil otius uenit Z 647. huc a me hunc R. hinc a me huc libri.
hunc ad me Saracenus CUM A, B: item Saracenus. om. FZ
et cum vacuo spatio CD iuno Z 648. Postidea R. Postea
libri. Postilla Bothius. Nisi Postea decumbam malueris quasi
nix tabescit idem. quafenex tabescit B, qua fenex tabescit CDFZ.
quia senex t. Pius. quasi senex t. Gruterus. quia sensim extabescit
Camerarius

SAGARINVS. STICHVS.

SAGARINVS.

Saluete, Athenae, quae nutrices Graeciae:

Erilis patria, salue: ut te uideó lubeus.

650

Set amica mea et consérua quid agat Stéphanium,

Curást ut uideam. nám Sticho mandáueram,

Salútem ei ut nuntiáret atque ei diceret

Me hodié uenturum, ut cénam coqueret témpери.

Set Stíchus est hic quidem.

STICHVS.

Fécisti, ere, facétias,

655

Quom hoc dónauisti dóno tuum seruóm Stichum.

Pro di immortales, quót ego uoluptatés fero,

Act. V. Scen. 2. SAGARIN' STICHVS. II. DEFZ, nisi quod
Sticuf et duo F. om. C. Sic autem B:

Postea accumbam. quatenex tabescit dies.

SANGARIO

STICHVS

Saluete athene quae nutrices graeciae

Personarum notis carent CD 649. athene *CD* nutrix
et pro nutrices 'in veteri lectione haberi' Pius scribit grece CD

650. Erilis patria, salue: ut te *R* coll. Bacch. 170. Terra erilis
 patria te *libri*, nisi quod herilis *CDEFZ*. O terra herilis patria, te
Lambinus. Vt t. h. p. te Dousa Expt. IV, 20. Te terra te herilis
 patria te (sic) *Scaliger*. Herilis terra patria, te *Bothius*. *Ineptit Sci-*
oppius Susp. lect. I, 19 libens *libri* 651. Set mea amica

et transponere noli 652. Curast ut uideam *R*. Cura est ut ua-
 leat *libri*, nisi quod ut om. *F*. Vt ualeat, cura est *Acidalius*

653. ei ut nuntiaret atque ei *R*: nisi ut etiam delendum est. ut nun-
 tiaret atque ei ut *libri*, nisi quod nuntiaret *Z*, adque *C*. ut nun-
 tiaret ei atque ut *Bothius* 654. temperi hinc excerptum in Gloss.

Plant. 658. Cum *libri* Stichum om. *F* 657. diti *F*

Quot risiones, quót iocos, quot sáuia, ..
Saltátiones, bláuditias, prothýmias.

SAGARINVS.

Stiche, quíd fit?

STICHVS.

Euge, Ságarine, lepidíssume:

660

Feró conuiuam Díonysum mihique ét tibi.

Namque édepol cena cóctast: locus libér datust

Mihi ét tibi aput uos. nam áput nos est conuiuium:

Ibi uóster cenat cum úxore adeo et 'Antipho:

Ibidem érus est noster. hóce mihi donó datumst.

665

SAGARINVS.

Quid? sómniastin?

STICHVS.

Vérum [hercle ego dicó tibi.

quod **BCD** ferro **C** 658. Quorisonis quod locof quot
suauia **B**, et ante corr. locuf **Ba** 659. blandiciaf **BCF**

prothimias **F**. prothimias **D** 660. SA. Stiche quid fit? St. euge
R. SA. Stiche. St. hem. SA. quid fit? St. euge **FZ** et sine perso-
narum notis **BCD** (nisi quod Stiche **B**). SA. Stiche quid fit?
St. hem. euge **Bothius** sangarine libri lipidissime **C**. lepi-
dissime **FZ** 661. dionisum mihique **CD**. dionysium mihique **FZ**.
dioni hique summi hique **B** Fortasse transponendum: Fero

Dionysum conuiuam huc mihique 662. coctast **R**. dicta est libri
datuf est libri 663. apud uof. nam aput **B**. apud uof. nam
apud reliqui 664. ibi uoster **CD**, Acidalius. Ibidemeruf uoster

B. ibi noster **Z**. tibi Noster (duobus versibus distributa) **F**
665. Ibi demeruf **B**. Itidem perus Acidalius hoc **R**. hoc libri
dona **C** datum est **B**. datumst reliqui 666. 667. Sic
fere redintegranda putavi, quae unius versus ambitu conclusa ta-
lia sunt in **B**:

Quis somniant aurum? qui di datte attinet?

Vbi SA. praemittunt **FZ**: Quia somniant uerum habent **F**, libri
veteres Lambini, cod. Scaligeri: St. inserunt **FZ**: quid id ad te

SAGARINVS.

Quis igitur hoc donauit?]

STICHVS.

Quid id ad te attinet?

Volo eluamus hódie peregrina ómnia.

[Relinque: Athenas nunc colamus: sequere me.]

Proin tú lauare própéra.

SAGARINVS.

Lautus sum.

STICHVS.

'Optume:

670

Sequere érgo hac me intro, Ságarine.

SAGARINVS.

Ego ueró sequor.

[Pol mi hóc] domum redeúnti principium placet:

Bona scaéua strenaque óbuiam occessit mihi.

attinet exhibent **CDFZ**, nisi quod adtinet **C**. Qua servata personarum distributione Quis summanauit aurum *Meursius, Palmerius*, Quis obsonauit autem eodem duce *Guyetus*, Quis id donauit autem *Acidalius*. Ceterum vide praefationem 668—672 sic uti feci probabiliter restituere conatus sum, qui his turbis depravati sunt in **B**:

Pro intu lauare propera. lautus sum. Optime.

Sequere ergo hac me intro. ego uero sequor.

Volo eluamus hodie peregrina omnia.

Relinque athenas nunc colamus. sequere me.

5 Sequor et domum redeundi principium placet.

A quo exemplo in his discrepant reliqui: 1. proin tu **CDFZ**propera. SA. **FZ** sum. St. **FZ** 3. St. praemittunt**FZ** eluamus hodie: peregrina omnia Relinque iungitur vulgo.Glossemata uncis inclusi 5. SA. praemittunt **FZ** redeunti

Acidatio debetur 673. Bona scaeua suorum 'librorum vet. au-

ctoritate' *Lambinus*. Bona sceua **CD**. Bonas caeua **B**. Bona scena**FZ**. Bona coena *Pius* obuiam *Camerarius*. obulam **BC**. obolitum**D**. obolum **FZ** accessit **FZ** mihi stephanium **BCDF**

STEPHANIVM.

Mirum uideri nemini nostrum uolo, spectatores,
 Quid ego hinc, quae illi habito, huc exeam: faciam uos
 certiores. 675

Domo dudum huc arcessita sum. nam quoniam nuntiatus est
 Istarum uenturos uiros, ibi festinamus omnes:

Lectis sternendis studuimus munditiisque apparandis.

Inter illud tamen negotium meis curavi amicis

Sticho et conseruo Sagarino meo cena cocta ut esset. 680

Stichus obsonatus: ceterum id curando aliquem adlegavi.

Nunc ibo hinc et amicos meos curabo hic aduenientis.

Act. V. Scen. 3. STEPHANIVM ANCILLA **DFZ**, om.
BC 675. illi habito, huc **R**. illic habito *libri* 676. arcessita
C. arcessita **B**. accersita **DFZ** nam quoniam **R**. quoniam *libri*
 (qm **B**). quoniam iam *Gruterus* nuntiatum est **CF**. nuntiatum
 est *reliqui* 677. uiro tibi **D** omnis **C** 678. studuimus
BFZ. fiduimus **CD** munditiisque **CDF** 680. *vacuum*
spatium praecedit in C Sagarino **DaF**. Sagarino **BCDZ**
 681. obsonatus est *libri* id curando aliquem **R**. ego curando
 id *libri: quae pro incorruptis habuit Handius Turs. II, p. 34*
 adlegavi **BDZ**. adligavi **C**. allegavi **F** Ceterum de curando
 id *dubito atque haud scio an scripserit poeta* ceterum id curauit
 aliquem adlegando (*vel ceterum aliquem adlegando id curauit*). Nisi
 alium *pro aliquem males* 682. aduenientes *libri*

SAGARINVS. STICHVS. TIBICEN.

SAGARINVS.

'Agite ite foras: férte pompam. Stiche, te praefició cado.

'Omnimodis temptáre certumst nóstrum hodie conuiuium.

'Ita me di ament, lépide accipimur, quom hóc recipimur in
loco. 685

Qui praetereat, cómissatum uólo uocari.

STICHVS.

Cónuenit,

Dúm quidem hercle quisque ueuiat sũ cum uino: nam
hinc quidem "

Hódie polluctúra praeter nós iam dabitur némini.

Act. V. Scen. 4. SAGARIN STICHVS SERVI. II. DZ. Sagarinus Sticuf serui duo F. om. BC Personarum notis per totam scenam carent CD. Quae cum in FZ demum accesserint, sermonum STICHO et SAGARINO distribuendorum et libera potestas fuit et multis in locis tam incerta fides, ut pari commoditate vel contraria partitio institui potuerit: similiter atque in scena 3. actus I. 683. Stiche te praeficio cado R. cado te praeficio stiche libri, nisi quod perficio stiche C 684. Omnimodis Scaliger, Bothius. omnimodis A. Omnibus modis reliqui temptare BDZ. tempere C. tentare F. temperare Lipsius Ant. lect. lib. III. certumst Z. certum si BC. si certum si D. certum est F 685. Stichus personam praemisit Bothius. amant C accipimur Guyetus. accipiamur BCDZ. accipiemur F quom]cum Camerarius. qm (K. e. quoniam) BCD. quoniam FZ: quod cave tuare deleta in recipimur Guyetus. recipiamur BCD. recipiemur FZ 686. Qui R. Quisquis libri cum A cómissatum BCD. cómessatum F. comeffatum Z STI.] SAG. Bothius 687. ercle B suo cum uino R. cum uino suo libri (et B quidem verum his verbis terminans unoque versu Nam . . . nemini concludens) 688. polluctura Pius. pollectura libri iam Camerarius. lactura libri dabitur nemini B. nemini dabitur reliqui

SAGARINVS.

'Vter amicam utrubi decumbamus?

STICHVS.

'Abi tu sane superior. 700

'Atque adeo ut tu scire possis, pacto ego tecum hoc diuido:
Vide, utram tibi lubet etiam numo capere, cape prouinciam.

SAGARINVS.

Quid istuc est prouinciae autem?

STICHVS.

Vtrum fontine an Libero

'Imperium te inhibere mauis?

SAGARINVS.

Nimio liquido Libero.

Sét interim, stratège noster, cur hic cessat cantharus? 703

Vide, quot cyathos bibimus.

STICHVS.

Tot quot digiti tibi sunt in manu.

700. Vter amicam utrubi **R**: Vter amicae utrubi *Guyetus*. Amica
uter utrubi **BC**. amica ut uir ubi **D**. amica uter uir ubi **Z**. amica
ut uir ubi **F**. Amicae uter utrubi *Camerarius*. Amice uter utrubi *Sca-*
liger 701. adque **C** ut tu **B**. ut tu **C**. nltv **D**. ut tu **FE**
pacto **R**. facto *libri*. factum *Saracenus*, *Aldus* tecum hoc
B. hoc tecum *reliqui* diuido **B** Ceterum in **D** facto ego
hoc tecum diuido in ipso fine paginae, postquam prima manus omi-
serat, adscripsit altera vix recentior 702. libet *libri*
etiannunc capere **CDFZ**. etiannuncapere **B**: unde etiannum ca-
pere *Camerarius* 703. Quis **Ba** autem **R**. om. *libri*
FONTINE **A**. fontale **BCDZ**. feudale **F**. fontal *Saracenus*, *Ca-*
merarius. Fontinali *Turnebus Advers. XVI, 11* 704. imperium
C mauir **B** nemio **Da** 705. interim] *vide Prol. Trin.*
p. CXXIX stratege **BZ**. stratege **CDF** 706. quod **BC**
cyathos **BC**. cyathos hof **BF**. cyathos hof **Z**. Vbi nos 'alibi
scriptum' esse dicit *Pius* quod **B** tibi sunt **B** cum **A**.

Cántio Graecást: ἡ πέτρ' ἡ τέλα πῖν' ἡ μὴ τέτραρα.

SAGARINVS.

Tibi propino. decumum a fonte tibi tute inde, si sapis.

Béne uos: bene nos: béne te: bene me: béné nostram
etiam Stéphanium.

STICHVS.

Lépide hoc actumst. tibi propino cántharum.

SAGARINVS.

Vinúm tu habes: 710

Nímis uellem aliquid púlpamenti.

sunt tibi *reliqui* 707. SAG. *praemisit Bothius eidemque proximos duos continuauit* CANTIO GRAECAST **A.** Cantio est greca *reliqui*, nisi quod greca **Z.** Cautio est graeca *Scaliger.* Cantio est *Bothius* ἡ πέτρ' ἡ τέλα πῖν' ἡ μὴ τέτραρα **R:** pro quibus lacuna est in **A.** cepente pine et trispine elnet et tara **B.** cepente pine & tris pine emet ettara **CD:** item **FZ,** nisi quod cepente **Z,** emet el tara **F.** Quae sic graeca fecit *Scutarius:* καὶ πέτρε πῖνε καὶ τὰς πῖνε ἡμὶ τέτραρα, sic autem *Camerarius:* ἡ πέτρε πῖν' ἡ τὰς πῖν' ἡ μὴ τέτραρα. Vbi *τέλα* suadebat *Turnebus Adv. XVI, 11.* Graecis verbis *Plantus* usus esse ut latinis videtur, ita ut ad latini septenarii rationes prosodiacas accommodaret. Qui si graecorum numerorum mensuram seruasse credetur, facile cuiuspiam sic scripsisse videbitur:

Cantio: ἡ πέτρε πῖνε ἡ τέλ' ἡ μὴ τέτραρα:

quam formam *παροιμία* testantur *Plutarchus Quaest. sympos. III, 9 p. 657, Athenaeus X, p. 426 D, Photius lex. p. 599, Eustathius in Odys. IX, p. 1624, 45. 49* 708. SAG. *Acidalius. om. FZ*

propino. decumum a fonte tibi tute **B.** PROPINODECUMUMAFONTE **ANTE** (sine tu) **A.** propino decū ama fonte tibi tute **B.** propino decuma fonte. tibi tute *reliqui.* propino decem: affunde tu tibi *Lipsius Ant. lect. III.* propinod eccum a fonte: tu tibi *Muretus Var. lect. XV, 19.* propinod eccum: a fonte tibi tute *Acidalius.* propino decuma. fontem tibi tute *Bothius*

709. SA. *praemittunt FZ:* om. *Acidalius* nos]uof **B** *Sequuntur hic in libris quae transponimus post v. 733* 710. STL. **R.** om. **FZ** actum est. libri

cantarum **C**

SAG. **R:** sine intervallo **FZ,** vulgo

vinum libri. uini vitiose *Gruteriana, Gronoviana* 711. STL. *praemittunt FZ,* SAG. *Acidalius: om. Guyetus, Taubmannus* aliquid in altquit mutatum **B** ead. m. pulpamenti **BCD**

STICHVS.

Si hórũm, quæ adsunt, pænitet,

Nihil est. tene aquam.

SAGARINVS.

Mélius dicis: nil moror cuppédia

Bibe, tibicen: bibe si bibis. bibéndum hercle hoc est: né
nega.

Quid fastidis, quód pides faciúndum tibi esse? quín. bibis?

'Age si quid agis. áccipe inquam: nam hoc inpendit públi-
cum. 715

Háũ tuumst istuc, uereri te. éripe ex ore tibias.

STICHVS.

'Vbi illic biberit, uel seruato mēum modum, uel égo dabo.

Nóllo ego nos hoc prósum ebibere: mílli rei erimus pætea.

SRI. *Acidalius*. SAG. **FZ** poenitet **Z**. poenitet reliqui
712. Nihil es *Guyetus* teni **BCD** SAG. *Acidalius*. SRI. **FZ**
mellus dixit *Pius*. merum lus dixit 'vir doctus' apud *Taubman-*
num cuppédia omnes, praemisso vacuo spatio **C** 713. SAG.
praemittunt **FZ**: om. *Camerarius* *Sticho* continuans bibe si
bibis: bibéndum **R**. age si quid agis. bibendum *libri* (nisi quod agis-
bibendum **B**): quas irrepsisse e v. 715 puto. Quanquam ad legi-
timos numeros etiam sic licuit versum revocare:

Bibe tibicen, bibe: bibendum hercle hoc est. bibendum: ne nega.

714. Quid **R**. Quid hic *libri*. Quid hoc 'alii' apud *Plum*, *Camera-*
rius uides faciundum **R**. faciundum uides *libri* bibe **Da**

715. nam hoc inpendit **R**. non hoc inpendit **C**. non hoc inpendit
B et, nisi quod inpendit, **DF**. nō hoc impende **Z**. hoc non impedit
Acidalius 716. Haud *Saracenus*, *Pius*. Aut *libri* tuumst

istuc **R**. tuum istuc est *libri* uereri te *Acidalius*. te uererer
B. te dereri reliqui ante eripe personae spatium **BCD**

ex ore *libri*. ore *Bothius* 717. biberit]ri e corr. **D** seruata
Da ego dabo **R**. tu dabo **BCDZ**. tu dato **F**, *Pius*, *Adina*

719. Nollo **BCDZ**, ut v. 631. Nolo **F**. Vole *Turnebus* *Ad-*
uers. IV, 21, *Scaliger* *Lect.* *Auson.* II, 26 nas hoc **R**. nol
BCDZ. am. **F** prosum ebibere **R** (*cf.* *Procl.* *Teren.* p. 107)

Námque edepol quam uis desubito uél cadus uortí potest.

SAGARINVS.

Quid igitur? quamquám grauatús fūisti, non nocuit tamen. 720

'Age tibeau, quóm bibisti, réfer ad labeas tības :

Súfla celeritér tibi buceas quási proserpens béstia.

'Agedum, Stiche: uter démutassit, póculo multábitur.

STICHVS.

Bónum ius dicis: impetrare opórtet, qui aecum póstulas.

SAGARINVS.

Érgo obserua: si peccassis, múltam hic retinebo ílico. 725

STICHVS.

'Optimum atque acquissimum oras.

SAGARINVS.

Én tibi hoc primum ómnium.

perculus obstruere *Matth. Lascians apud Gruterum*. presumo bibere *B.* pro summo bibere reliqui, *Turnebus l. s. s. et VI, 21 et IX, 21*

rei erimus *Gruterus*. reuerimus. *Ba.* reuerimus *Bb.* cum reliquis

719. Nunquam *F* aedepol *Z* quam uis desubito *B.* quamuis desubito *FZ.* quamuis subito *BCD* uerti omnes

720. igitur *Saracenus, Scioppius Susp. lect. I, 19.* agitur libri non *CD.* num (cum interrogatione) *Scioppius: sed v. ad v. 766*

721. quom bibisti *Bothius.* quando bibisti libri, *Nonius p. 210* Fortasse igitur fuit quando biberis referi *CD* labeas

BCD, Nonius. labea *Z.* labia *F.* labias *Camerarius* 722. Súfla *B* proferrent *BCD* 723. Ante hunc v. nescio an aliquid

exiderit ut *C* demutassit *F* poculo multabitur *Pius.* poculo, multabitur *Eac. Cruquius apud Taubmannum,* poculo cum

demutassit iungens. poculo mutabitur *B.* procul mutabitur reliqui. pro culpa multabitur. *Turnebus Advers. IV, 21. Cf. Bentley in*

Bor. Sermon. II, 2, 123 724. imperare *B* quicquid *B.* quicquid *CD.* quia equum *PE* postulat *BFZ.* postulat *CD*

725. *SAG. F. spatium CD om. Z.* Ergo *B. Prot. Trin. p. CXXVII, Gurgus.* Age: ergo libri. (*v. 721. 723: similiter aliqua v. 448*) peccassit *F* mactam *Pius.* multa libri 726. Súfl.

F. Sag. Z. optimum: et acquissimum libri *Sag. F. Str. Z.* nullum spatium *BCD* en *B.* huius. *Nöri.* huius tibi. hoc

primum omnium. *Rasa Acidalia placuit*

STICHVS.

Haéc facetiást, amare inté se riuális duos,

'Vno cantharó potare et únum scortum dúcere.

Hóc memorabilést: ego tu sum, tú's ego: unanimi sumus.

Vnam amicam amámus ambo: mécum ubist, tecúmst ta-
men, 730

Técum ubi autemst, mécum ea itidemst: neútri neuter in-
uidet.

SAGARINVS.

Ohe,

Iám satist: nollo óptaedescat: álium ludum núnc uolo.

STICHVS.

Bíbe si bibis.

SAGARINVS.

Non móra erit apud me. sét pol conuiuí sat est:

727. STI. R. om. FZ facetiast Z. facetiast reliqui
riualis B. riuales reliqui 728. et Camerarius. om. libri
729. memorabile est F tu et libri unanimi F, libri Lam-
bini. uni animi reliqui 730. ubi est tecum est libri 731. ubi
autemst]ubi aú est B. autem ubi est reliqui mecum ea itidemst
R: nisi itidem mecumst praetuleris. mecum ibi aú est B. mecum
autem ibi est CDZ. mecum ibi est F. ibi item mecum est Guyetus
neutri neuter Guyetus. neuter utri libri. neuter alteri Camera-
rius 732. SAG. Z. STI. F Ohe || Iam satist R. Ohe iam
satist libri nollo BCD, ut v. 718. 733. nolo FZ optae-
descat: alium ludum R. optaedef catall ut ludu B. optedef catall
ut ludum CD. obcedef catulli ut ludunt FZ. obcaedes nomen com-
positum interpretatur, catall ut ludu autem in 'membranis mortu-
icinis' esse testatur Turnebus Advers. IX, 21. obscaeuus, catulli ut
ludunt bolo Palmerius. obscaeuus, staticulum dum Scaliger. obscaeuus
etiam Pistoris, obcaedas (h. e. occidas) Bothius nunc uolo
BC. uolo nunc DFZ 734. 735 huc transposui, qui in libris
habentur post v. 709 734. STI. om. FZ Bibe si bibis
Scutarius. Bibeslibibis B. Bibes si bibis CD. Bibe sic bibis Z. Bibes
sic bibe F SAG.]STI. FZ post apud vacuum spatium C
me. set pol R. me. SAG. edepol FZ et sine SAG. reliqui

Módo nostra huc amica accedat: si id adest, aliut níl ab-
est. 735

STICHVS.

Vín amicam huc éuocemus? éa saltabit.

SAGARINVS.

Cénseo.

STICHVS.

Méa suavis, amabilis, amoena, ad túos amores, Stéphanium,
Fóras egredere: sát mihi pulcra's.

SAGARINVS.

'At enim mihi pulcérroma.

STICHVS.

Fác nos hilaros hílariores ópera atque aduentú tuo.

SAGARINVS.

Péregre aduenientés te expetimus, Stéphaniscidium, méi
meum, 740

Sí amabilitas tibi nostra placet, sí tibi accepti sumus.

735. si id adest *R.* id adest *libri* nihil aliud *F* 736. *Sti.*
om. FZ. vacuum spatium CD amicam amicam *F* *SAG. F.*
Sti. Z 737. *Sti. F. SAG. Z* stephanum *BCD* moref *Z*
738. sat *R.* fatif *libri* *SAG. F. Sti. Z* mihi *post*
Acidalium Lomanus p. 69. om. libri pulchra ef *libri* pul-
cherrima *libri* 739. *Sti. om. F. SAG. Z* adque *CD*
740. *SAG. om. FZ* expectimus *C* [Stephaniscidium]
stephani squium *F* 741. tibi *R. Guyetus.* tibi ambo *libri.* Nisi
males si ambo accepti tibi sumus. *Quaquam, ne quid dissimulem,*
totum versum talem potius a poeta profectum esse suspicor: Si
amabilitas tibi placet nostra, ambo si accepti sumus. sumus *Ca-*
merarius. sumus. stephanium libri

STEPHANIVM. SAGARINVS. STICHVS. TIBICEN.

STEPHANIVM.

Mórigerabor, mēae deliciae: nam ita me Venus amoēna
amet,

'Vt ego huc iamdudum simitu exissem uobiscum foras,
Nisi me uobis exornarem, nam ita ingenium muliebrest:
Bene quom lauta, tersa, ornata, fictast, infectast ta-
men; 745

Nimioque sibi mulier odium meretrix reperit ocius
Sua immunditia, quam in perpetuum ut placeat munditia sua.

STICHVS.

Nimium lepide fabulatast.

SAGARINVS.

Veneris mera ea oratioast.

STICHVS.

Sagarine.

Act. V. Scen. 5. STEPHANIVM ANCILLA KIDÉ DZ. om.
BC. Stephanium ancilla. Stichus Sagarinus serui duo F Perso-
narum notis usque ad finem fabulae carent CD 743. Mori-
gerabor R. Morem uobis geram libri. Morem ergo geram Guyetus
743. huc Scaliger, Guyetus. hinc F. hic reliqui simitu ex-
issem B, Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 34. sim id uexissem D.
sim aduexissem C. exissem FZ 744. exornare vitium Grono-
vianae ita ingenium muliebrest R. ita est ingenium muliebrem
B et, nisi quod muliebrest, reliqui. ita ingenium est muliebrest Bothius
745. cum libri lauta Scaliger, Guyetus. lauta est libri
ficta est libri infecta est BCDZ. infecta est F, Bothius
746. odium meretrix reperit R. meretrix repperit odium libri
ocius BC 747. immunditia B. immundicia C. imunditia DZ.
imundicia F imperpetuum F mundicia CF 748. Sti.
F. Sag. Z fabulata est libri Sag. F. Sti. Z ea ora-
tioast R. est oratio libri 749. Sti. F. om. Z Sagarine

SAGARINVS.

Quid est.

STICHVS.

Tótus deleo..

SAGARINVS.

Tótus? tanto miserior.

STEPHANIVS.

'Vtrubi accumbo?

SAGARINVS.

'Vtrubi in vis?

STEPHANIVS.

Cum ámbobus noto: nam ámbó amo. 750

STICHVS.

Vápulat pecúlium: actumst: fúgit hoc libertás caput.

STEPHANIVS.

Dáte locum mi, ubi accubem, amabo, si quídem pláceo:
iám mihi

Cúpio cum utroque ésse bene.

STICHVS.

Dispáreo. quid ais?

libri, sed paenultimam litteram e. corr. B. deleo. C. totus.
 Saracenus. potest libri 750. Vtrubi. Camerarius. Vtrū ubi B.
 Vtrum, tibi reliqui accubo C. Fortasse fuit ego accumbo Sati.
 Camerarius. Szl. FZ utrubí idem., utrū ubi libri alijus C
 ambabus CD ambo amo B. ambos amo B. ambos amo
 reliqui 751. actum est libri. ante fugit personae spatium
 CD caput RC. 752. locum, mi ubi accubem B. mihi lo-
 cum ubi accubam libri iam, mihi B. tum mihi CAZ. tum mihi
 BF. tum ibi. Rothius 753. esse bene B. et mihi bene RCIAZ.
 esse mihi bene F, Pins. Szl. om. RCID sine intervallo
 dispereo. quid, ais B. atque ita B. dispereo. Szl. quid ais FZ. di-
 spereo. quid, ais CIZ. nisi, quod dispereo BZ. Szl. hom.

Nósmet inter nós ministremus mónotropi.

SAGARINVS.

Hoc conuiuium

Pro ópibus nostris sátis commodulumst núcibus, fabulis,
fículis, 690

'Oleae tryblió, lupillo cómmينو, crústulo.

STICHVS.

Sátíust seruo hominí modeste fácere sumptum quam ámpliter.

Sũum quemque decet: quíbus diuitiae dõmi sunt, scaphiis,
cántharis,

Bátíacis bibúnt; nos nostro Sámiolo potério

689. monotropi. SA. hos **R**: monotrophi. hoc *Scaliger*: monotrope. hoc *Bothius*. mono trophe hoc **B**. monotrophe. hoc *reliqui*: defensum a *Turnebo Advers. IX, 21*. monostrophe hoc, interpungens post ministremus, *Gulielmus Verisim. III, 24* SAG. **R**. om. **FZ**, **STICHO** continuantes conuiuium et proximo versu commodulumst **R**. conuiuium est et commodule libri cum **A** (nisi quod is CONUITIUMST)

691. Oleae tryblio **R**: quanquam olearum potius expectari concedendum est. Olea in tryblio *Turnebus Advers. XVI, 11*. Oleae interiblio **B**. Oleę interiplio **CD**. Oleae in triplio 'libri veteres' *Lambini*. Oleae interrupto (cum lupillo iungentes) **FZ** lupillo comminuto crustulo libri: quae ego post comminuto interpunxi. lupillo, cum minuto crustulo *Turnebus*. lupilli comminuto crustulo *Gulielmus*. lupillis, comminuto crustulo *Bothius*. Ad lupillo a *Scaligero* adscriptum est puluillo 692. STI. **R**. om. **FZ** Satiust seruo homini modeste facere **R**, *Guyetus*. sat est serui homini modeste facere *Nonius p. 511*. Sat est seruo homini modeste melius facere libri. Fuit qui Sát est: seruo homini modice mellust fácere proponeret. Sat est deleri *Lomanus p. 69* iubebat ampliter hinc excerptum in *Gloss. Plaut.* 693. domi sunt] cyatho *Guyetus*

scaphiis *Bothius*. scaphio et **Z**. caphio et *reliqui* 694. Batiacis *Turnebus l. s. s. ex Athenaeo, apud quem βατιάκη est XI, p. 784 A et 484 E, βατιάκιον p. 784 A, 480 A et 484 r*. Batiochif **BDZ**: eodem spectare **BATIOC**. I. videtur quod in **A** apparuit. batiochif **C**. bathiochif **F**. Batiolis *Camerarius*: quod poculi nomen e *Plauti Co-*

[Si nunc] bibimus, tamen effluimus pro ópibus nostra mó-
dia. 695

SAGARINVS.

Sed amica mea et tua dum comit se atque exornat, nos uolo
ludere inter res. strategam te facio huic conuulso.

STICHVS.

Nimium lepide in mentem uenit.

SAGARINVS.

Pótiusne in subséllio

Cynice accipimur hic quam in lectis?

STICHVS.

'Immo enim hic magis est dulcius.

lace Nonius p. 345 affert, testantur etiam Glossaria Lubbei p. 704
Lond. 'batioca, patera' est in *Excerpt. Pithoean.* p. 54; 'batiotira,
patera' in *Gloss. Isid.* p. 5; 'batioca, patera argenti ad sacrifican-
dum' apud *Placidum* p. 444; 'batioca, ποτήριον qualocudé: ita in
glossis aliis mss.' *Labb.* p. 357 bibunt **CDZ**. bibum **B**.

uiuunt **A** nos nostro famulo **Z**. at nos nostre famulo **F**. ad
nos nostros amulo **BD**. ad nos nostro amulo **C** 695. Si nunc

bibimus, tamen **B**. Tamen uiuimus nos tamen **BCDZ** cum **A**: quae
uulgo post uiuimus interpungunt. tamen uiuimus nos **F**. *Violman*, nos
tamen *Scaliger* 696—699 huc transposui, qui in *Méris*, etiam
in **A**, sequuntur post 704 696. Sag. **B**. om. **FZ** dum

comit se atque exornat **B**. dum cenat dumque se exornat libri. dum
comit dumque se exornat *Camerarius*. dum comit se exornatque *Guyetus*.
dum comit, dum se exornat **B** *Prol. Trin. p. cxxx.*

697. Ludere **B** ibidem, *Lomanus* p. 69: sed ante utrumque *Guyetus*.

Tamen ludere libri cum (**A**) ante strategam personae spatium
BCD hic **BCZ** 698. mente **CDZ** Sag. **B**. om.

FZ potiusne in **B**. potius quam in libri cum **A**. potius in *Sa-
racenus*, *Camerarius* 699. accipiamur **FZ** hic quam in

lectis **B**. quam in lecticif libri. quam in lectis *Pius* **STI. B**.

69. **FZ** enim hic] ENIM apparuit in **A** in fine uersus: in
proximo nihil legi praeter DULCIS potuit. Quae fortasse spectant
ad hanc scripturam: ENIM || MILLESTULCIUS

SAGARINVS.

'Vter amicam utrubi accumbamus?

STICHVS.

'Abi tu sane superior. 700

'Atque adeo ut tu scire possis, pacto ego tecum hoc diuido:

Vide, utram tibi lubet etiam nunc capere, cape prouinciam.

SAGARINVS.

Quid istuc est prouinciae autem?

STICHVS.

Vtrum fontine an Libero

'Imperium te inhibere mauis?

SAGARINVS.

Nimio liquido Libero.

Set interim, stratege noster, cur hic cessat cantharus? 705

Vide, quot cyathos bibimus.

STICHVS.

'Tot quot digiti tibi sunt in manu.

700. Vter amicam utrubi **R**: Vter amicae utrubi *Guyetus*. Amica uter utrubi **BC**. amica ut uir ubi **D**. amica uter uir ubi **Z**. amica ut uir ubi **F**. Amicae uter utrubi *Camerarius*. Amicae uter utrubi *Sca-liger*

701. adque **C** ut tu **B**. ui tu **C**. nity **D**. ni tu **FE** pacto **R**. facto *libri*. factum *Saracenus*, *Aldus* tecum hoc **B**. hoc tecum *reliqui* diuiclo **B** *Ceterum in D* facto ego hoc tecum diuido in ipso sine paginae, postquam prima manus omiserat, adscripsit altera via recentior

702. libet tibi etiamnunc capere **CDFZ**. etiamnuncapere **B**: unde etiamnum capere *Camerarius*

703. Quis **Ba** autem **R**. om. *libri* FONTINE **A**. fontale **BCDZ**. feudale **F**. fontali *Saracenus*, *Camerarius*. Fontinali *Turnebus Advers. XVI, 11*

704. imperium **C** mauir **B** nemo **Da** 705. Interim] *vide Prolog. Trin. p. cxxix* stratege **BZ**. stratege **CDF** 706. quod **BC**

cyathos **BC**. cyathos hos **DF**. cyathos hos **Z**. Vbi nos 'atibi scriptum' esse dicit *Pius* quod **B** tibi sunt **B** cum **A**.

Cántio Graecást: ἡ πέντ' ἢ τετρα πέν' ἢ μὴ τέτταρα.

SAGARINVS.

Tibi propino. decumum a fonte tibi tute inde, si sapis.

Béne uos: bene nos: béne te: bene me: béne nostram
etiam Stéphanium.

STICHVS.

Lépide hoc actumst. tibi propino cántharum.

SAGARINVS.

Vinúm tu habes: 710

Nimis uellem aliquid púlpamenti.

sunt tibi reliqui 707. SAG. praemisit Bothius eidemque proximis duos continuauit CANTIO GRAECAST **A.** Cantio est greca reliqui, nisi quod greca **Z.** Cautio est graeca Scaliger. Cantio est Bothius ἡ πέντ' ἢ τετρα πέν' ἢ μὴ τέτταρα **B:** pro quibus lacuna est in **A.** cepente pine et trispine einet et tara **B.** cepente pine & tris pine emet ettara **CD:** item **FZ,** nisi quod cepente **Z,** emet ei tara **F.** Quae sic graeca fecit Sentarius: καὶ πέντε πίνε καὶ τρεῖς πίνε ἡμὶ τέτταρα, sic autem Camerarius: ἡ πέντε πέν' ἢ τρεῖς πέν' ἢ μὴ τέτταρα. Vbi τετρα suadebat Turnebus Adv. XVI, 11. Graecis verbis Plautus usus esse ut latinis videtur, ita ut ad latini septenarii rationes prosodiacas accommodaret. Qui si graecorum numerorum mensuram seruasse credetur, facile cuiquam sic scripsisse videbitur:

Cantio: ἡ πέντε πίνευ ἢ τετ' ἢ μὴ τέτταρα:

quem formam παρομοίας testantur Plutarchus Quaest. sympos. III, 9 p. 637, Athenaeus X, p. 426 D, Photius lex. p. 599, Eustathius in Odys. IX, p. 1624, 45. 49 708. SAG. Acidalius. om. **FZ**

propino. decumum a fonte tibi tute **B.** PROPINODECUMUMAFONTE **pinne** (sine tu) **A.** propino decū ama fonte tibi tute **B.** propino decuma fonte. tibi tute reliqui. propino decem: affunde tu tibi Lipsius Ant. lect. III. propinod eccum a fonte: tu tibi Muretus Var. lect. XV, 19. propinod eccum: a fonte tibi tute Acidalius. propino decuma. fontem tibi tute Bothius 709. SA. praemittunt **FZ:** om. Acidalius nos]uef **B**

Sequuntur hic in libris quae transposuimus post v. 733 710. STL. **R.** om. **FZ** actum est. libri

cantarum **C** SAG. **R:** sine intervallo **FZ,** vulgo unum libri. ulni vitiose Gruteriana, Gronoviana 711. STL. praemittunt **FZ,** SAG. Acidalius: om. Guyetus, Taubmannus aliquid in allquit mutatum **B** ead. m. pulpulmenti **BCD**

STICHVS.

Si hōrum, quae adsunt, paenitet,

Nihil est. tene aquam.

SAGARINVS.

Mélius dicis: nil moror cuppēdia

Bibe, tibicen: bibe si bibis. bibendum hercle hoc est: né
nega.

Quid fastidis, quod vides faciundum tibi esse? quīn. bibis?

Age si quid agis. accipe inquam: nam hoc impendit publi-
cum. 715

Hau tuumst istuc, uereri te. eripe ex ore tibias.

STICHVS.

Vbi illic biberit, uel seruato meum modum, uel ego dabo.

Nollo ego nos hoc prosum ebibere: nulli rei erimus postea.

STI. *Acidalius*. SAG. **FZ** poenitet **Z**. penitet reliqui
712. Nihil es *Guyetus* teni **BCD** SAG. *Acidalius*. STI. **FZ**
mellus dixit *Pius*. merum lus dixit 'vir doctus' apud *Taubman-*
num cuppēdia omnes, praemisso vacuo spatio **C** 713. SAG.
praemittunt **FZ**: om. *Camerarius* *Sticho* continuans bibe si
bibis: bibendum **R**. age si quid agis. bibendum *libri* (nisi quod agis-
bibendum **B**): quae irrepsisse e v. 715 puto. Quanquam ad legi-
timos numeros etiam sic licuit versum revocare:

Bibe tibicen, bibe: bibendum hercle hoc est. bibendum: ne nega.
714. Quid **R**. Quid hic *libri*. Quid hoc 'atque' apud *Plum*, *Camera-*
rius vides faciundum **R**. faciundum uides *libri* bibe! **Da**
715. nam hoc impendit **R**. non hoc impendit **C**. non hoc impendit
B et, nisi quod impendit, **DF**. nō hoc impende **Z**. hoc non impendit
Acidalius 716. Haud *Saracenus*, *Pius*. Aut *libri* tuumst
istuc **R**. tuum istuc est *libri* uereri te *Acidalius*. te uerereri
B. te dereri reliqui ante eripe personae spatium **BCD**
ex ore *libri*. ore *Bothius* 717. biberit] ri e corr. **D** seruota
Ba ego dabo **R**. tu dabo **BCDZ**. tu dato **F**, *Pius*, *Aldina*
718. Nollo **BCDZ**, ut v. 631. Nolo **F**. Vole *Turnebus* *Ad-*
versa, *IV*, 24, *Scaliger* *Lect. Auren.* *II*, 26 nas hoc **R**. nos
BCDZ. am. **F** prosum ebibere **R** (cf. *Procl. Trin. p. 107*)

Námque edepol quam uis desubito uel cadus uorti potest.

SAGARINVS.

Quid igitur? quamquam grauatus fūisti, non nocuit tamen. 720

'Age tibiceu, quom bibisti, réfer ad labeas tibias:

Súffa celeritér tibi buceas quási proserpens béstia.

'Agedum, Stiche: uter démutassit, poculo multábitur.

STICHVS.

Bönum ius dicis: impetrare opórtet, qui accum póstulas.

SAGARINVS.

Érgo obserua: si peccassis, múltam hic retinebo ílico. 725

STICHVS.

'Optimum atque acquissimum oras.

SAGARINVS.

En tibi hoc primum ómnium.

perius obhibere 'Matth. Larentius' apud Gruterum. presumo bibere

B. pro summo bibere reliqui, Turnebus l. s. s. et VI, 21 et IX, 21

rei erimus Gruterus. reierimus. Ba. relesimus BB cum reliquis

719. Nunquam F aedepol Z quam uis desubito R. quamuis desubito FZ. quamuide subito BCD uerti omnes

720. igitur Saracenus, Scioppius Susp. lect. I, 19. agitur libri

non CD. num (cum interrogatione) Scioppius: sed v. ad v. 766

721. quom bibisti Bothius. quando bibisti libri, Nonius p. 210

Fortasse igitur fuit quando biberis referi CD labeas

BCD, Nonius. labea Z. labia F. labias Camerarius 722. Súffa

B proferrent BCD 723. Ante hunc v. nescio an aliquid

exiderit ut C demutassit F poculo. multabitur Pius.

peculo, multabitur Iac. Cruquius apud Taubmannum, poculo cum

demutassit iungens. poculo mutabitur B. procul mutabitur reliqui.

pro culpa multabitur Turnebus Advers. IV, 21. Cf. Benticium in

Hor. Serm. II, 2, 122 724. imperare B quicquid B. quom

equum CD: quia sequuntur FE postulat BFE. postulat CD

725. SAG. F. spatium CD: om. Z Ergo R Procl. Trin.

p. cxxvii, Gugelinus. Age ergo libri (v. 721. 723: similiter aliqua

v. 448) peccassit F matetam Pius. multa libri 726. Súffa

F. SAG. Z optimum: et acquissimum libri SAG. F. Srs. Z.

optimum BCD en R. hum. Neri: hem tibi. hoc

primum omnium. Baac. Acidalia placuit.

E quadraginta una, quae olim fuere, Pseuduli membranis Ambrosianis hodie deperditae sunt octo, superstites tres et triginta haec.

119. 120 =	Didasc. Arg., 1—16	} LXXV
341. 342 =	17— 35. 36— 54	
345. 346 =	55— — — 91	
185. 136 =	92—110. 111—130	
137. 138 =	131—142. 143—156	
351. 352 =	157— — — 181	
355. 356 =	182—194. 195—205	
121. 122 =	206—222. 223—254	

A. a		} LXXVI
141. 142 =	263—277. 278—299	
115. 116 =	299—316. 317—334	
133. 134 =	335—353. 354—370	
139. 140 =	371—387. 388—402	
125. 126 =	403—419. 420—438	
131. 132 =	439—457. 458—476	

C. c		} LXXVII
165. 166 =	552—570. 571—583	
117. 118 =	584—595. 596—610	
163. 164 =	611—624. 625—644	
173. 174 =	645—662. 663—679	
123. 124 =	680—695. 696—711	
171. 172 =	712—727. 728—743	

D. d

VI

E. e		}	LXXVIII
147. 148 =	816—834. 835—853		
99. 100 =	854—872. 873—892		
145. 146 =	893—907. 907—919		
159. 160 =	919—934. 935—944		
109. 110 =	945—958. 959—975		
157. 158 =	976—993. 994—1012		
F. f			
395. 396 =	1049—1065. 1066—1084	}	LXXVIII
G. g			
393. 394 =	1120—1132. 1132—1150		
405. 406 =	1151—1166. 1167—1184		
419. 420 =	1184—1200. 1201—1220		
399. 400 =	1221—1239. 1240—1256		
H. h			
397. 398 =	1282—1295. 1296—1312		
389. 390 =	1313—1326. 1326— —	}	LXXX
J. i			
K. k			
L. l			
M. m			
N. n			
O. o -			
403. 404 =	Rud.		

E tot tamen paginis vix ulla est in qua legi omnia potuerint: plurimarum mediocris quaedam condicio est, ut in quibus nec pauca nec vel omnia vel pleraque nunc appareant. Ceteris integritate praestant paginae 134. 139. 126. 164, ad quas aliquo intervallo accedunt p. 121. 122. 140. 125. 124. 171. 172. 147. 148. 99: contra Plautinae

scripturae prorsus nihil servant paginae p. 345. 346. 351. 352. 356. 390 et initia paginarum 131. 132. 118. 123. 148. 145. 146. 159. 160. 110. 157. 158, prope nihil vel perpaululum paginae 120. 141. 132. 109. 110. 157. 158. 396. 405. 406. 419. 420. 399. 400, nec multum p. 397. De p. 400 et 397 dixi ad v. 1240. 1282, de p. 166 et 117 ad v. 573; aliarum, quae in canticis versantur, exempla quoad eius fieri potuit repraesentavi in annot. v. 205. 209. 903. 920. 935. 1120. 1133. 1296. 1313.

Quaternionis numerus in ima pagina 398 apparuit LXXVIII, in p. 404 LXXX, in p. 122 autem, quantum quidem annotavi, non LXXV, sed LXXVII, qui non potest non error esse sive meus sive librarii.

De veteri Pseuduli didascalia, quae una cum quindecim versuum argumento scripta est in pagina 119, explicatius dixi Parergon t. I, p. 283 sqq. Argumenti autem illius versus a fine alter et tertius cum mendose sic scripti sint:

Dat subditicio caculae cum symbolo:

Lenonem fallit secophantacie cacula:

etsi licet sane numeris consulere verbis transpositis:

Dat cáculae subditício cum sýmbolo:

Lenónem fallit cácula sycophántiis:

tamen non potest haec ipsa transponendi necessitas in eodem genere duplex non gravem dubitationem iniicere. Nec quenquam fugit quanto per se lenior haec sit corrigendi via:

Dat súbditíuo cáculae cum sýmbolo:

Lenónem fallit sýcophanta cácula.

De cuius veritate ne scrupulus quidem opinor ullus relictus esset, nisi natura brevem fuisse *cacula* vocis ante-

VIII

paenultimam certissimo testimonio constaret Trinummi v. 721 :

Videó caculam militarem mé futurum haut lóngius.

Atqui produxit eandem etiam acrostichidis scriptor:

Venientem caculam interuortit symbolo.

Quae cum ita sint, non dubito equidem quin illud ipsum immutatae atque adeo vitatae prosodiae exemplum merito in eis documentis habeatur, quibus Argumenta Plautinis fabulis praemissa aliquot post Plauti aetatem saeculis esse facta doceamur: id quod iudicavi Proleg. Trin. p. cccxvii sqq. Quo spectare ipsam *Pseudalus* formam dixi, qua usus est acrostichidis poeta: contra atque in Ambrosiane argumento fit, in quo bis servata est vera atque antiqua nominis scriptura *Pseudulus*. Cuius formae non apud grammaticos tantum quaedam vestigia supersunt, ut praeter Nonium Serviumque apud Charisium p. 57. 117, Priscianum t. I, p. 374 Kr., Probum p. 1446. 1470, sed ipsius Vaticani **D** quinque in scenarum inscriptionibus planissima testimonia, quae ad v. 594. 666. 955. 1016. 1037 commemoravi. Quibus locis eandem formam opinor etiam **C** servaret, nisi ab eo inscriptiones illae prorsus abessent. Neque enim in Osanni disputatione, quae Diurnis antiqu. stud. anni 1849 (inde a p. 193) inserta est, inveni quo meam sive de *Pseudolus* forma sive de aetate Argumentorum sententiam labefactari sentirem. Nisi qui forte Osanno credent ad *Pseudolus* defendendum illud valere, quod etiam *Neruolaria* dicta sit et *Friuolaria*, non *Neruularia* et *Friuularia*.

Prologum fabulae prope totum iam anté Ambrosiani codicis aetatem intercidisse ex eo perspicitur certissime, quod pagina 120, in cuius superiore parte nihil nunc litterarum relictum est, Pseuduli versu 16 terminatur. Quodsi

inscriptioni scenae primae duos versus tribueris, unusque praeterea intervallo a prologo ipsam fabulam distinctam fuisse putaveris, facile intelliges ab eisdem duobus versibus prologi extremis incepisse paginam, qui in ceteris libris soli supersunt. Quibus qui vulgo praemittuntur xxiii. versus longe ineptissimi, ei primum aut in Pii editione Mediolanensi prodierunt, ut suspicabar in commentatione 'de crisi Plautina' p. 200, aut in eo exemplo quod numero 5 signatum ibidem descripsi p. 189 sqq.: in quo etsi illi, quod tum nesciebam, leguntur sane, tamen de tempore quicquam definiri nequit. Nec mirum novicii supplementi etiam codices quosdam novicios participes esse: nam non in Longolii tantum 'codice Romano' illud repertum est, ut l. s. s. p. 167 dixi: qui 'codex' dubitari potest scriptusne liber an impressus interpretandus sit: sed exstat etiam in Florentino U. Eodemque spectat quod in Florentino Q duae paginae ita sunt vacuae relictae, ut in fine demum alterius duo versus illi vere Plautini scripti sint, his autem adscripta in margine Ciceronis ad famil. ix, 16 narratio de Servii Clodii iudicio Plautino.

De deperditis membranis Ambrosianis in promptu est sic ratiocinari e superstitum intervallis. Ac primum quidem quoniam inter v. 54 et 92 septem tantum et triginta senarii interpositi sunt, veri satis est simile in paginis 345. 346, quarum prorsus evanida scriptura, unum exstitisse nunc deperditum. Cuius sedem haud scio an cum aliqua probabilitatis specie aut prope v. 72 aut prope v. 92 quaeras. — Porro qui inter v. 476 et 552 vulgo leguntur LXXVII. senarii, eorum unus necesse est a paginis B. b. C. c auferi. Qui potest aut v. 485 fuisse, aut quem delevimus

post v. 543, aut illorum unus qui susceptis glossematis e singulis in binos creverunt v. 502 sq. et 523. — Contra apprimè convenient in quattuor paginas *D. d. E. e* duo et septuaginta versus 744—815 partim senarii partim trochaici septenarii, his ubi quattuor versuum intervalla addideris duarum scenarum inscriptioni servientium. — Rursum paginas *F. f* non complent, qui inter v. 1012 et 1049 in ceteris libris habentur senarii xxxiii. cum unius scenae inscriptione. Vnde grave pondus eis rationibus accedit quibus, ut tribus in locis lacunam signarem singulorum versuum, 1023. 1036 et 1047 sq., motus sum. — Paginam autem *g* cum prima pars cantici illius occuparit, quo actus IV. scena septima continetur vulgo, non mediocrem commendationem metrorum descriptio nostra hinc accipit quod, quos nos xvii. versus posuimus 1103—1119, hi adiecta personarum inscriptione iustum xix. versuum numerum examussim aequant.

Quod autem in paginis *F. f* ita calculos subduxi, ut unius tantum scenarum interstitii rationem haberem, tametsi inter v. 1012 et 1049 duarum vulgo scenarum initia fiunt, non inconsulto feci. Etenim quam ego describendarum scenarum sequi rationem soleo, breviter eam significatam Musei nostri philol. t. IV, p. 608 sqq.: ut, ubi nova persona non prodeat, sed e pluribus una sola restet, non fiat nova scena, sed eadem continuetur: eam rationem luculentis in hac ipsa fabula documentis firmat Ambrosiani codicis auctoritas. Qui quemadmodum sine ullo intervallo superioribus continuat versus 230. 667. 1063. 1239, a quibus novas scenas ordiri editores consueverunt, ita eundem prorsus credibile est continuasse v. 1016. 1017.

Praeter Ambrosiani indicia cum alias quasdam lacunas signavi tum v. 1187 et 1208 aliquid desideravi ad integritatem sententiae concinnitatemque sermonum. Atque in ea fabulae parte reapse aliquid excidisse aliunde cognoscitur. Nam cum in Glossario illo Plautino, cuius identidem mentio iniecta est, excerptae e Pseudulo glossae hoc se ordine excipiant: *manipulatum, alicunde, bombax, temperi, cupienter, nitidiuscule, altrinsecus, ex traverso, simitu, quotumo, rursus, saeuiter, blanditer, afflicter*: etsi reliquae voces suis quaeque locis exstant, tamen inter *quotumo* quod ad v. 1173 spectat, et *saeuiter blanditer* quae leguntur v. 1290, *rursus* illud hodie nusquam comparet. Huc simile quiddam accedit etiam magis singulare. In duobus enim codicibus illius Glossarii, altero Scaligerano, Darmstadino altero, post *afflicter* quod e v. 1295 petatum est sequitur *fanus*, additis in Scaligerano verbis *gratulantis uox*. Quod etsi quid esse dicam nescio, tamen fidem facit plura in male habitis canticis illis, in quae desinit fabula, intercidisse quam nunc assequi coniectura liceat.

De **BB** duo restant non indigna memoratu. In eo enim codice primum sciendum est personarum in mediis sermonibus notationem per hanc quidem fabulam fere constanter et singulis tantum litteris fieri, ut *P.* sit pro *Pseudulo*, non *Ps.*, *B.* pro *Ballione*, non vel *BA.* vel *BAL.*, et colore partim rubro partim caeruleo, non atro. Vnde cum postmodum demum eas esse adiectas intelligatur, minus etiam mirandi sunt tot errores in distinguendis fabularum Plautinarum personis admissi. Cuiusmodi erroris vix aliud exstat tam luculentum exemplum, quam quod in *Ballionis* persona cernitur in ultimam scenam perperam invecta, a qua dubi-

XII

tari nequit quin illa tam sit aliena quam est patienter ad-
huc tolerata.

Alterum ad distinctionem versuum spectat. Quae qualis in **EB** sit cum soleam diligenter testari, ubique aut ipsa metra dubia sunt ut in canticis omnibus, aut aliquid in verborum scriptura dubium est quod aliquo modo aliquam illinc lucem accipere posse videatur: tamen idem consilium etiam in eis scenis sive iambicis sive trochaicis tenere, de quarum vera descriptione ne leviissima quidem esse dubitatio posset, tam est molestum visum ut et operae et chartis parcendum ducerem. Quid enim utilitatis inde percipietur, si, ut exemplo utar, versus 1147 sqq. dixerò hoc exemplo male dispestos esse:

H. Quin tu mecum . . . B. fabulor. quid uis tibi. H. argentum accipias.

H. Iandudum si des porrexisti manum. H. accipe. hic sunt
quinque argenti lecte numurate minae.

Hoc tibi erui me iussit ferro polymacheroplacides.

Quod deberet atque ut mecum mitteret phoenicium.

Erui tuus. H. ita dico. B. miles. H. ita loquor. B. macedonius. H. admodum inquam.

B. Te ad me misit polymacheroplacides. H. uera memoras.

B. hoc argentum ut mihi dares.

H. Si tu quidem es leno ballio. B. atque ut a me mulierem tu abduceres. H. ita:

similesque turbas per eam scenam totam ita pertinere ut reliquorum versuum initia haec sint: *Phonictume — At maturitate — Video — Mane — Quid agimus — An nescis — Edepol — Commentum est — Dedit — Pseudolus — Habes nergentum — Heus — Commune — Quam mox — Exploratorem*

— *Adeo* — *Sequere* — *Suarum* — *Nam ego* — *An etiam* —
Quotum — *Strenui* — *Vbi* — *Quid ais* — *Etiamne* — *Sani* —
Noctu — *Conueniebantne* — *Ire* — *Mane* — *Quid est* — *Mitte* —
Quid domino — *Meo* — *Vncti* — *Responde* — *Quid meret* —
Præceptor — *Quem tu* — *Quem ego* — *Nihil* — *Nanties* — *If*
quidem — *Puruf* e. q. s. Id igitur, fidei existimationi meae
consulturus, in huius potissimum fabulae praefatione gene-
ratim commemorandum putavi, quod in Pseudulo frequentius
quam in aliis hoc genus perversitatis redit.

Ceterum cum de **A** tum de **B** testantem in hac quidem
fabula adiuvit Fleckeiseni mei beneficio mecum com-
municata Schwarzmanni Vratislaviensis collatio eo-
rundem librorum, facta illa aliquot annis ante iter Italicum
meum. Qui etsi nec in omnibus quae superstites sunt Pseu-
duli membranarum Ambrosianis elaboravit, nec plerumque
tantum quantum ego pristinae scripturae expiatus est
laudabili ceteroqui industria sua, tamen in eis quas per-
tractavit aliquoties indagavit quibus mea testimonia intelli-
gerem aut dubia confirmari aut manca suppleri.

Dum in eo sum ut prooemiandi finem faciam, Fleck-
eiseni mihi litterae redduntur, quibus de dubiis quibusdam
locis Pseuduli suam sententiam significat. Et versus quidem
526. 532. 720 eodem ille modo atque ego corrigit, v. 362
ita ut ex Ambrosiano scripsi. Versu autem 314 *En um-*
quam suadet, v. 349 *qui hunc occidam una atque me*, v. 760
cor meum mihi nunc peritumst, v. 802 *Avaritia hominum*
factus sum, v. 1142 *quia enim te ipse*, v. 1164 *dimidium*
mi istinc, v. 1175 *Stræque tu mēhercle iuisti*, v. 1202 *Ēri*
mei imagine: eum autem versum qui ante 1138 vulgo talis
legitur: *Heus ubi estis vos? B. heus adulescens, quid istio*

XIV

debetur tibi? ἀδελφότης dicit: cuius ego initio non sine certa ratione ad concludendum canticum esse utendum putavi. Eundem Fleckeisenum quod v. 311 dixi de spondiaca mensura *uixit* vocabuli mihi persuasisse, id rationem hanc habet, quod quae de producta ultima syllaba aliarum verbi formarum ego Proleg. Trin. p. CLXXI sqq. docui exempto perfecto, -ille perspexit pariter ad ipsum perfectum pertinere: ut iam non plus dubitationis *perdidit* et in Captivis *uendidit* et *astilit* in Milite et in Sticho *repperit* aliaque similia habeant quam *uelit solēt afflictūt*. De qua re, ut de aliis multis pari diligentiae sagacitate exploratis, sperare licet fore ut mox luculenter ipse exponat. — Item moneor a Ribbeckio meo, peramicam mihi in corrigendis typothetae erroribus operam praestante, interpolationi videri versum 467 deberi, quippe confictum e v. 477. — Praeterea ipse perspexisse videor non posse defendi v. 150, qualem cum libri produnt tum Hermannus toleravit. Quem haud scio an sic potius poeta dederit una cum proximo:

Verum ita uos estis negligentes, perditī, ingenio inprobo,

Officium uostrum ut uos malo cupiatis commonerier.

Versu autem v. 239 qui nescio quo casu tribrachus irrepsit pro anapaesto, proceleusmatico cedit quem servato *ego* pronomine revocamus:

O Pseudule mi, sine sīm nihili. sine sis. Ps. sino: sine

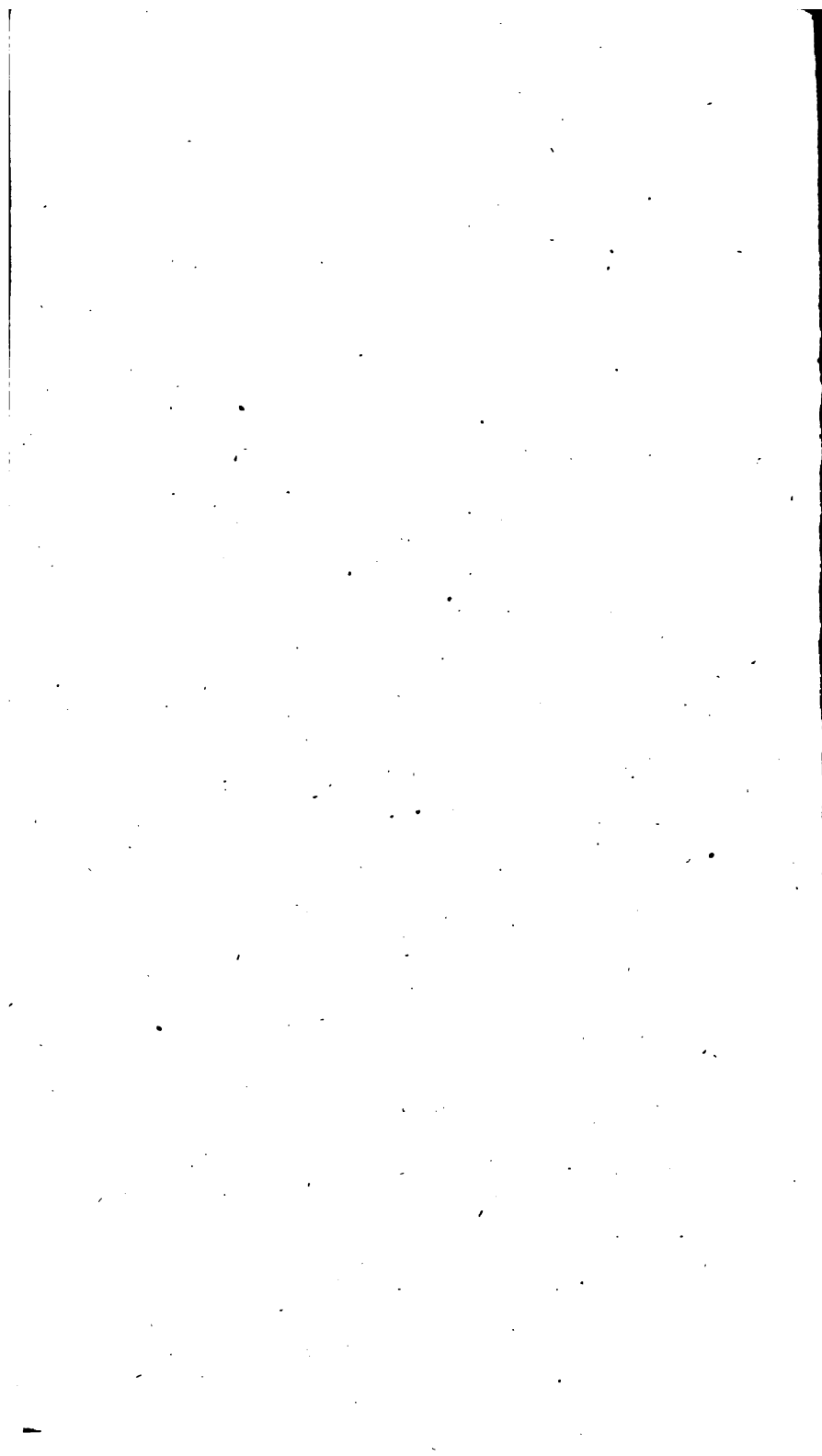
modo ego ábeam:

quales numeri in hoc quidem metri genere minime alieni sunt a Plautina arte. — In annotatione versus 106 corrige quod pro PSEVDVLO scripsi PALAESTRAIONI: simili sive calami sive mentis aberratione atque qua in praefatione Stichi διασκευάσεως forma scribenti excidit pro διασκευῆς. Gravius

est, quod hac occasione emendo: e Bothiano exemplo, quod a me perpolitum tradere typothetis soleo, eiusdem Stichi v. 737 imprudenter propagatum verborum ordinem *ad tuos amores Stéphanium*, qui debebat hic esse: *Stéphanium ad amorés tuos*.

Ad v. 421 Pseuduli commemorare debebam Lingii de hiata p. 67 coniecturam *sentio et subolet mihi*. Per totam autem fabulam sero video me oblitum esse Rostii commentationes Plautinas consulere: quae res etsi gravius detrimentum non attulit, tamen rationes annotationis nostrae aliud iuebant. Elaboravit igitur ille in interpretando Pseuduli v. 38 Opusc. p. 221 sqq.: in v. 154 p. 128 sqq.: in v. 301 sq. p. 181. 236 sqq.: in v. 499 p. 278; tutatus est *factu est optimum* scripturam v. 185 p. 139, *inaniloquus* formam v. 256 p. 95; parum feliciter v. 232 *bene curassis* defendit p. 235, v. 370 *oleum* proposuit p. 180, v. 733 *summam* p. 182, v. 1143 *duro* p. 244.

Scr. Bonnae m. Apr a. CIC.ID.CCC.L.

T · MACCI · PLAVTI

P S E V D V L V S.

M · IVNIO · M · FIL · PR · VRB ·

ACTA · MEGALESIIS

T · MACCI · PLAVTI

P S E V D V L V S.

M · IVNIO · M · FIL · PR · VRB ·

ACTA · MEGALESIIS

A R G V M E N T V M I.

Praeséntis numerat quíndecim milés minas:

Simúl consignat sýmbolum, ut Phoenícium

Ei det leno, qui ěum cum relicuo ádferat.

Veniéntem caculam intervortit sýmbolo

Dicéas Syrum se Bállionis Pseúdolus,

5

Praepostero ordine duo, qui soli superstites sunt, Plantini prologi versus in libris collocantur ante novem versuum argumentum. Illis praemittunt INCIPIT PSEVDOLVS. PROLOGVS BCD, Pseudolus Z, PROLOGVS F; his PROLOGVS DZ, PROLOGVS C, PSEVDOLVS B, PLAVTI POETE CL^{mi} PSEVDOLVS INCIPIT F. Argumentum inscripserunt Saracenus et Beroaldus, ordinem mutavit Camerarius. Cum Mercatoris exitu duos prologi versus nullo intervallo conglutinat cum aliis recentis aetatis codex bibliothecae Angelicae T. 6. 11 formae max., scriptas a Nicolao Romano comoedias xx. complectens: prorsus omittit Florentinus S. De novicio supplemento prologi dictum est in praefatione

Argum. I. 1. Presentif B milles B 2. Cymbulum Z.

Simbolum reliqui phenicium B. pheonicum C. phenicum D

3. Ei **BZ**. Ei **CD**. Sibi **F** reliquo libri afferat **CDFZ**

4. caculam]caculam ^{a. parpacē binominus fuit} **D**. har pacē. binominus fuit caculá.

C interuertit **Ba** Simbolo **CDF** 5. Ballionis]tabellio-

Opémque suo erili ita tulit. nam Simmiae
 Lenó mulierem, quem is supposuit, trádedit.
 Venit Hárpax uerus: rés palam cognóscitur,
 Senéxque argentum, quód erat pactus, réddidit.

nem **F** 6. suo **R.** *vacuum spatium* **B.** *om. reliqui* ita
 tulit *libri*. is ita tulit *Pylades*. ita tetulit *Camerarius*. ita attulit
Bothius Simmiae *Bothius*. *Simimiae* **BD.** *Simimiae* **C.** *Simimiae*
FZ 7. mulierēs **C** 8. har pax **B.** ^{p nom} harpax **D** rem **F**
 9. Senexque **B**

ARGUMENTVM II.

Calidórus [meretricem ádulescens Phoenícium]

Efflictim deperibat, nummorum indígnis.

Argumentum II, in solo A seruat, tale infra posui quale legere sibi visus est A. Matus: nisi quod v. 10 addidi P litteram perperam ab illo omissam. Qui cum ad instaurandam veterem scripturam fortiore medicina usus sit, factum est ut hodi plurima legi nequeant: quae quidem uncinatim inedusi

[CALIDORUS]

[EFFLICTIMDEPERIBATNUMMORUMINDIGŪS]

KANDE[MMILESQUIUGINTIMULIEREM]

MINISMERCATUSABIITABSOLUITQUINDECIM

5 [SCORTUMRELIQUITADL]ENONEMACSYMBOLUM

UTQUIATTULISSE[TSIGNUMSIMILRCETERO]

[CUMPRART]IOSECUMAUEHERRETEMPTA[MMULIEREM]

[MOXMISSUSADPRAEHENDITSCORTUAMILITE]

UENITCALATORM[ILITABISNUNC . . .]

10 ADGREDITURADULESCENTISSERUUSPSEUDULUS

[TAMQUAMLENONISATRIENSISSYMBOLUM

ADFEETMINASQUINQUEACC[EPTASMTUAS]

DATSUBDITICIOCACULAECUMSYMBOLO

LENONEMFALLITSECOPHANTACIECACULA

15 SCORTOCALYDORUSPOTITURUIUOSEUDULO

Versum 1. sic uti supra scriptus est ego supplevi. Calidorus scortum luuenis Phoenícium proposuerat Matus

Eándem miles, qui uiginti mŭlierem
 Minis mercatus abiit, soluit quíudecim,
 Scortum reliquit ad lenonem, ac sýmbolum, 5
 Vt, qui attulisset signum simile, cétero
 Cum pretio, secum auéheret emptam mŭlierem.
 Mox missus ad prendéndum scortum a mŭlite
 Venit calator militaris. ěum [dolis]
 Adgréditur adulescéntis seruos Pseúdulus 10
 Tamquám lenonis átriensis, sýmbolum
 Aufért, minasque quinque acceptas mútuas
 Dat súbditiuo cáculae cum sýmbolo.
 Lenónem fallit sýcophanta cácula:
 Scortó Calidorus pótitur, saluo Pseúdulo. 15

4. soluit *RE* quíudecim. Scortum *Maius* 8. praehen-
 dendum *Maius* 9. eum dolis *RE*. nunc artibus *Maius* 12. Au-
 fert *Maius* minasque *RE* 13. súbditiuo caculae *RE*
 14. sýcophanta cacula *RE* 15. saluo Pseúdulo *RE*. astu Pseuduli
 vel fraude Pseuduli *Maius*

P E R S O N A E.

PSEVDVLVS SERVOS

CALIDORVS ADVLESCENS

BALLIO LENO

LOARIVS

SIMO SENEX

CALLIPHO SENEX

HARPAX CACVLA

CHARINVS ADVLESCENS

PVER

COCVS

SIMMIA SVCOPHANTA

PHOENICIVM.

PROLOGVS.

* * * * *

Expórge meliust lumbos atque exsúrgere:
Plautína longa fábulá in scenám uenit.

Prólogi v. 1. Exporgi *Scutarius*. Expórge *libri* meliust
Pius. metuif *F.* meliuf *reliqui* expurgere *Parus*. exsurger *B.*
exurger *CFZ.* exsurgier *D*

ACTVS I.

PSEVDVLVS. CALIDORVS.

PSEVDVLVS.

Si ex té tacente fieri possem cértior,•

Ere, quæ miseriae té tam misere mácerent,

Duorúm labori ego hóminum parsissém lubens: 5

Mei té rogandi et tís respondendí mihi.

Nunc quóniam id fieri nón potest, necéssitas

Act. I. Scen. 1. Inscriptio scenae haec est in B:

P PSEVDOLVS C CALYDORVS

SERVVS - ADVLESCENS,

PSEVDOLVS SERVVS CALYDORVS ADOLESCENS in C, PSEVDOLVS CALLIDORVS in reliquis, nisi quod PSEDOLVS D

3—6 affert Gellius xx, 6, versum 5 Diomedes I, p. 365, versus

5. 6. Nonius p. 501 3. PSE. praemittunt CDZ cercior B

4. que C miseriae te tam Z, Gellius. miseria te tam F.

miseria & etam B. miseria et eam D. misera eam C macerent

Gellius. macerat F. macerant reliqui 5. Duum Pareus passissem

B. arsissem Z lubens Z. libens reliqui 6. Mei te rogandi

BCDZ, Gellii edd.: e culus tamen codd. Reg. et Leid. terrogandi,

e Guelf. et rogandi affertur. Mei interrogandi F, X Gronovii. me

interrogandi Nonius. Mis te rogandi Popma de usu ant. loc. II, 10:

fortasse vere et tis Vossius de anal. IV, 4, Gellii ed. Steph.

et in tit Gellii cod. Reg., et ultil cod. Leid., et tultil cum ceteris

cod. Guelf. et te BCD. et tui FZ, Nonius. et tu Plautinus codex

Gronovii ad Gell. 7. quô B necessitas C

Me súbigit ut te rógitem. respondé mihi:

Quid ést, quod tu exanimátus iam hos multós dies

Gestás tabellas técum, eas lacrumís lauis,

10

Neque tui participem cónsili quemquám facis?

Eloquere, út quod ego néscio, tecúm sciam.

CALIDORVS.

Miseré miser sum, Pseúdule.

PSEVDVLVS.

Id te Iúppiter

Prohibéssit.

CALIDORVS.

Nihil hoc Ióvis ad iudiciúm áttinet:

Sub Véneris regno vápulo, non súb Iovis.

15

PSEVDVLVS.

Licétne id scire quíd sit? nam tu me ántidhac

Suprému habuisti cómitem consiliis tuis.

CALIDORVS.

Idem ánimus nunc est.

10. lacrimis **BD**. lacimis **C**. lachrymis **FZ** gestas tabellas
eas lacrimis lauis hinc afferunt *Diomedes I, p. 377 et (nisi quod*
laui codd.) Priscianus IX, 6 p. 861 (453 Kr.): eas lacrimis lauis
Nonius p. 503 et (nisi quod laui) p. 466 11. consilii libri

12. tecum **A**. id tecum reliqui ^{ad abiū} 13. misere **D**. misere aduerb **C**
ipseudole **B** ante rasuram iupiter **F** 14. nil **F**

iudiciū **C**. iudicium **B** 15. uapulo **Ca** 16. **Pse.]C B**

LICETNE (**A**), *Dousa fil.: atque ita P*. Licet me reliqui
^{ante hac} meant id hac **C**. ^{i. ante hac} me antidhac **D**. me antehac **F**. **M. OANTIDHAC A**

17. *Huius v. haec apud Festum v. suppressum p. 305 litterae*
superstitēs sunt: mum habuisti se tuis

^{supremū} **D** 18. **CAL.]P B** **Pse. om. B sine spatio**

PSEVDVLVS.

Fác me certum, quíd tibist.

Iuuábo aut re te aut ópera aut consilió bono.

CALIDORVS.

Cape hás tabellas: túte hinc narrató tibi,

20

Quae mé miseria et cúra contabéfacit.

PSEVDVLVS.

Mos tibi geretur. sét quíd hoc, quaesó?

CALIDORVS.

Quid est?

PSEVDVLVS.

Vt opinor, quaerunt lítterrae hae sibi líberos:

Aliam ália scandit.

CALIDORVS.

Lúdin me ludó tuo?

PSEVDVLVS.

Has quídem pol credo, nísi Sibulla légerit,

25

Intérpretari potís esse alium néminem.

ⁱ quid **C** tibist **BCD**. tibi sit **FZ** - 19. IUBABO ^{ua} **A**. iubo
C aut re te **R**. aut re libri. te aut re *Camerarius, Hermannus*
Epit. d. metr. p. 34. Aut re iuuabo *transposuit Bothius. Frustra*
fuere Schneiderus gramm. lat. I, p. 146 et Lingius de hiatu p. 43
 20. narrabo **F** 21. me *sup. scr.* **B** 22. qui hoc **D, Cb**
post rasuram. quid hoc **Ca** queso **B** 23. querunt **BD**.
 quae **C** littere **D** he **D**. haec *Bothius* 24. Aliam
 alia **R**. aliã aliã **C**. alia aliã *reliqui* LUDIN **A**. ludis *reliqui*
 tuo] meo *Scaliger* 25. SIBULLA **A**. sibilla **CD**. sibylla *re-*
liqui 26. Interpretari potis esse alium **R**. Interpretari alium posse
 libri cum **A**, *Lingius p. 13.* Int. alium potesse *Camerarius*. Alium
 potesse interpretari *Bothius* Ceterum uno versu conclusa verba
 Posse neminem . . . lepidis literis in **C** collocantur post v. 32 in fine
 paginae, sed notis additis ad suum locum revocantur

CALIDORVS.

Cur inclementer dicis lepidis litteris,
Lepidis tabellis, lepida conscriptis manu?

PSEVDVLVS.

An, obsecro hercle, habent quas gallinae manus?
Nam has quidem gallina scripsit.

CALIDORVS.

Odiosus mihi's.

30

Lege, uel tabellas redde.

PSEVDVLVS.

Immo enim pellegam.

Aduertito animum.

CALIDORVS.

Non adest.

PSEVDVLVS.

At tu cita.

CALIDORVS.

Immo ego tacebo: tu istinc ex cera cita.

Nam istic meus animus nunc est, non in pectore.

PSEVDVLVS.

Tuam amicam uideo, Calidore.

CALIDORVS.

Vbi east, opsecro?

35

27. clementer **C** literis **C** 28. conscripta **Ca** 29. **Ps.** **Z.**
om. reliqui HABENTQUAS **A.** habentque *reliqui.* habent quoque
Pylades 30. mihi est **libri** 31. Pellegam *adscriptum* **D** *urg.*

32. **CA.** non adest: at tu cita. **Ps.** Enim ego citabo? **CA.** tu *e. q. s.*
Acidalius 33. **CA.** *om.* **CD** tu istinc *Bothius.* tu hinc *libri,*

nisi quod hinc **C.** hinc quidem *Pylades.* tu hinc eum (*cui praestabat*
tu eum hinc) *Camerarius.* tute hinc *neacio quis* 34. non *om.* **C**

35. calydore **BC** ea est *sola* **Z** opsecro pro obl. so-

PSEVDVLVS.

Eccam in tabellis porrectam: in cerâ cubat.

CALIDORVS.

At te di deaeque, quantumst,

PSEVDVLVS.

Seruassint quidem.

CALIDORVS.

Quasi solstitialis herba paulisper fui:

Repente exortus sum, repentino occidi.

PSEVDVLVS.

Tace, dum tabellas pellego.

CALIDORVS.

Ergo quin legis?

40

PSEVDVLVS.

'Phoenicium Calidoro amatoris suo

Per ceram et linum litterasque interpretes

Salutem mittit et salutem abs te expetit,

lus B 36. 37 in marg. tantum *B* habet, sed eundem m. scriptos, et prima quidem verba Eccam in tabellis porrectam in loco fortiter raso, abscissis nunc in altero versu eis litteris quae sunt inter quam et seruassint *ceira D* cubat] ADCUBAT visus est *A* habere posse 37. CA. om. *B* dii *FZ* deaeque *D*

QUANTUMST (*A*). quantumst *F*, cod. Scaligeri, item Passeratius. quantus *CD*, etiam *P*. quantus et *Z* Ps. *FZ*. spatium *CD* post seruassint iterum spatium *C* 38. CA. om. *CD* solsticiali *BDFZ*. solsticial *C* sui *BF*. sui *CDZ*

39. repentino] repente *B* 40. •apellat *B* pellego *FZ*. pelligo *BCD*. PELL apparuit in *A* perlego, ergo. CA. quin Bothius quin] quum *Z* 41. salutatio: o adscriptum *D*

mrg. (*h. e. salutatio*) phoenicum *C*. pheniciu *D* calydoro *CDZ*. callidoro *F*, atque ita mire Bentleyus in Eun. V, 4, 14

42. linum libri, Dousa Expl. II, 24. lignum Muretus Var. lect. IX, 6 litterasque *BCD*, et post eam vocem lacunam e rasura *B*

interpretis *B* 43. expetit] utramque litteram e corr. post ras. *B* In *A* visum est utro potius et expeto custare posse

Lacrumáns titubantique ánimo, corde et pectore.'

CALIDORVS.

Perii: salutem núsquam inuenio, Pseudule,

45

Quam illi remittam.

PSEVDVLVS.

Quám salutem?

CALIDORVS.

Argénteam.

PSEVDVLVS.

Pro lígnean salúte uis argénteam

Remittere illi? uíde sis quam tu rém geras.

CALIDORVS.

Recitá modo: ex tabéllis iam faxó scies,

Quam súbito argento mi úsus inuentó siet.

50

PSEVDVLVS.

'Lenó me peregre míliti Macédonio

Minís uiginti, méa uoluptas, uéndidit.

Ei, priús quam hinc abiit, quíndecim milés minas

Dederát: nunc unae quíunque remorantúr minae.

Ea caúsa miles híc reliquit súmbolum

55

Expréssam in cera ex ánulo suam imáginem:

44. Lacrimans *BCD*. lachrymans *FZ* titubantique animo, corde *R*. titubanti animo corde libri, fortasse etiam *A*, nisi quod visum est ibi TITUBANS esse posse. titubanti et animo et corde Pareus

45. Peri *B* nunquam *Ba* ipseudole *B* ut v. 13

47. Ps. om. *B* lígnean *R*. lígneā *C*. lígnea reliqui. línea Sarracenus URIS *A* 51. epístola *D* mrg. perege *C*

milicia *B* Macedonio *R*, Scriverius. macedonico libri 52. ulgint!]-XX. *C* MEAUOLUPTASUENDIDIT *A*. uendidit uoluptas mea reliqui 53. Ei *R*. Et libri abiit *F*, Pylades. abit reliqui

54. unaequin quere morantur *B* quaq; *C* 55. reliquid *C*

símbolum *B*. símbolum *CDF*. símbolum *Z* 56. cera *D*

Vt, qui hūc adferret eius similem sūmbolum,
 Cum eo sūmul me leno mitteret. ei rei dies
 Haec praēstitutast prōxuma ad Dionýsia.'

CALIDORVS.

Cras éa quidem sunt: própe adest exitiū. mihi, 60
 Nisi quid mi in ted est auxili.

PSEVDVLVS.

Sine pérlegam.

CALIDORVS.

Sino: nám mihi uideor cūm ea fabulárier.
 Lege: dūlce amarumque úna nunc miscés mihi.

PSEVDVLVS.

'Nunc nōstri amores, móres, consuetūdines,
 locus, lūdus, sermo, suáuis sauiátio, 65
 Compréssiones ártae amantum cómparum,

annulo **Z** 57. afferret **F** symbulum **B**. simbulum **CDF**.
 symbolum **Z** 58. Qum **B** leno **R**. om. libri. Quo si vide-
 remur carere posse, probarem Cum eo me simitu coll. v. 1011

mitteret ei rei **FZ**. mittere te ire i **B**. mittere; ei rei **CD**

59. prostituta **B** est proxima libri ad Dionysia **R**.
 dionysia **FZ**: nec aliter Bentleius in Heautont. I, 1, 110. dionysia

D. dionysia **B**. dionysia **C** 60. CA. Cras ea quidem sunt: prope
 Taubmannus Pistorem et Acidatium secutus. Ps. Cras ea quidem

fuit. CA. prope **BCDZ** et omisso Ps. **F** exitum **C** 61. mi
 in ted **R**. mihi in te libri auxilli libri pellegam **FZ**.

perligam **BCDa**. perlegam **Db** 62. cum ea **F**. quom ea **Z**.
 quo mea **BCD** 63. Ps. praemittit **B**, vacuum spatium **C**

64. adhuc epi **D** mrg. Ps. om. **B** 65. Locuf **D**

leno **D** suauis sauiatico **B**. suauis sauiatio reliqui. An suauis-
 sauiatio fuit ut Bacch. 116. 120? 66. Compr., non Compr., **B**

artae Lipsius Ant. lect. IV, 4. arctae codd. Pyladis, Beroat-
 dus. arte libri amantum comparum Lipsius e 'Vaticanis.' aman-
 tum comparum **CD**. amantum corporum **B**. amantium comparate, **FZ**

CALIDORVS.

Istócine pacto me ádiuuas?

PSEVDVLVS.

Do id, quód mihist:

Nam is mihi thensaurus iúgis in nostrást domo.

CALIDORVS.

Actum hódie de mest. sét potes nunc mútuam 85

Drachumám mihi unam dáre, quam cras reddám tibi?

PSEVDVLVS.

Vix hércle opino, etsí me opponam pignori.

Set quíd ea drachuma fácere uis?

CALIDORVS.

Restím uolo

Mihi émere.

PSEVDVLVS.

Quamobrem?

CALIDORVS.

Quí me faciam pénsilem.

83. Istoccine **F** adiuuas **F**, *Bothius. adtuas vel ad tuas*
BCD. adlutat **Z** mihi est *libri.* 84. thenfaurus **Da.** then-
 fauros **B.** thesaurus **CDdFZ** nostra est *libri.* uoſtra est *Sca-*
tiger 85. de me ē. fed **Z.** iam de me ē. fed **CD.** iam ē de me.
 fed **F.** iam de me est. qđ **D.** *Quo quis sic utatur audacius:*

CA. Actum hodie de mest. Ps. quid iam? CA. potine mutuam
 86. Drachumam **BCDa.** drachmam **DdZ.** dragmam **F** mihi
 unam dare *Bothius.* dare mihi unam *libri, nisi quod darem mihi unam*
B orat **Z** beddam **B.** reddibo, *ordine verborum seruat,*
Bentleius in Hor. Serm. II, 2, 99 87. opino, etsi **R.** opinor
 ē si *libri.* opinor, si *Pylades* me *sup. scr.* **D** pigneri **F**
 88. quid ea drachuma **R.** quidē a drachuma **BCD** (drachma
Dd). quid de drachma **Z,** *Porphyrio in Hor. l. s. s. (omittens is*
uolo mihi). quid una dragma **F.** quid te drachma non *displicebat*
Scioppio Susp. lect. IV, 19, Acidalio CA. om. **B**
 89. CA. om. **C** pendulum *Porphyrio*

Certúmst mihi ante ténebras tenebras pérsequi.

90

PSEVDVLVS.

Quis mi igitur drachumam réddet, * * * ?

An tu éa te causa uís scieus suspéndere,

Vt mé defrudes dráchuma, si dederim tibi?

CALIDORVS.

Profécto nullo pácto possum uiuere,

Si illa á mè abalienátur atque abdúcitur.

95

PSEVDVLVS.

Quid flés, cucule? uiues.

CALIDORVS.

Quid ego ní fleam,

Quoi néc paratus númmus argénti siet,

Neque libellai spés sit usquam géntium?

PSEVDVLVS.

Vt litterarum ego hárum sermonem áudio,

Nisi tu illi lacrumis fléueris argénteis,

100

90. Certúmst ^{est} **B**. certúm est mihi. *reliqui* tenebras tenebras
persequi **BC**. tenebras : persequi : tenebras **D**. tenebras persequi te-
nebras **FZ** 91. drachumam] *libri ut supra* post reddet
sequuntur in libris si dederim tibi (*nisi quod ñ h. e. non pro si C*):
quae iterata e v. 93 aliud quiddam pepulerunt, velut quom eris
mortuos. Totus versus subditicius videbatur Madvigio Opusc. acad.
II, p. 101 92. tu éa te **B**. tu te éa *libri*. éa te *Bothius*
93. defrudes **B**. defraudes *reliqui* drachumam] *libri ut supra*,
nisi quod drachumam **B** 95. illa **D** adducitur **Z**
96. Quisf **B** uiue *Gruterus* 97. Quo in ec **B**. quo in
hęc **CD**. cui nec **FZ** 98. Neque libellai **R**. Neque libellae
^{i. libe} **BCDZ** cum **A**, *nisi quod* libellae **D**. (*Sic autem vocabula dis-*
cerpti B: Neque libella est possit ut quam). Neque hñe (*h. e. habere*)
F. Neque libellae ulla *Pytades*. Neque cui libellae *Camerarius*. An
fuit Neque uel libellae? usq; **F** gencium **B** 99. Pa-
om. **C** .i. epistole huius *sup. scr.* **D** 100. illis **F** la-

Quod tu istis lacrimis té probare póstulas,
 Non plúris refert, quám si imbrem in cribrum ingeras.
 Verum égo te amantem, né pauo, non déseram.
 Spero álicunde hodie mēa bona opera hercle aut mala
 Tibi me inuenturum esse auxilium argentárium. 105
 Atqui id futurum unde, unde dicam nésco;
 Nisi quia futurumst: ita superciliúm salit.

CALIDORVS.

Vtinám, quae dicis, diotis facta súppetant.

PSEVDVLVS.

Scis tú quidem hercle, méa si commouí sacra,
 Quo pácto et quantas sóleam turbellás dare. 110

CALIDORVS.

In té nunc omnes spés sunt aetati meae.

PSEVDVLVS.

Satin' ést, si hanc hodie múlierem effició tibi

crumis *Bothius*: dacrumis *Meursius*. dracmif *B*. drachmif *CDZ*.
 dragmif *F* argentef *B* 101. lacrimif *BCD*. lachrumif *FZ*
 prouare *B* 102. ingeras *Salmasius*. gerat libri 103. pauç
Z: unde pauca *Lingius* p. 35 non om. *B* 104. mea bona
 opera hercle aut mala *R*. me bona opera aut haec (vel hec) mea
BCD et hac pro hac substituta *Z*. me bona opera aut mala *F*,
Iuntina. me bona aul, opera mála *Gulielmus* 105. me *R*.
 om. libri aut xilium *B* 106. Atqui id futurum unde,
 unde dicam *R*. Atque id futurum unde unde dicam *B*; atque id fu-
 turum unde unde unde dicam *CD*: PALAESTRIONI continuantes. At-
 que id futurum. CA. unde? Ps. unde unde dicam *F*. CA. At id futu-
 rum unde. Ps. unde unde dicam *Z*. CA. At qui id futurum? unde?
 Ps. unde dicam *Bothius* 107. Nisi om. *DFZ* futurum
 est *FZ*. futuruf est *BCD* 108. supetant *D* 109. com-
 mouissem *Seruius* in *Aen. IV*, 301 110. pacto]alto *Fest*
codex p. 355 et quantas]quantas *Bothius* turbellaf
libri. turbelaf *Festus*. turbaf *Seruius* 111. OMNESSPRESSUNT *A, B*.
 sunt omnes spes reliqui. spes sunt omnes *Bothius*. sunt spes omnes
 cum *Pareo Kampmannus* de *in praep.* p. 18 112. tibi]b e corr. *B*

Tua ut sit, aut si tibi de uiginti minas?

CALIDORVS.

Satis, si futurumst.

PSEVDVLVS.

Roga me uiginti minas,

Vt me effecturum tibi, quod promisi, scias.

115

Roga, obsecro hercle: gestio promittere.

CALIDORVS.

Dabisne argenti mi hodie uiginti minas?

PSEVDVLVS.

Dabo: molestus nunc iam ne sis mihi.

Atque hoc, ne dictum tibi neges, dico prius:

Si neminem alium poterò, tuum tangam patrem.

120

CALIDORVS.

Pietatis causa uel etiam matrem quoque.

Di te mihi semper seruent, uerum si haud potes?

PSEVDVLVS.

De istac re in oculum utrumuis conuiésco.

CALIDORVS.

In oculumne an in aurem?

-
113. Tu aut **B** 114. satim **Z** FUTURUMST **A**. futurum est **BD**. futurum est **CFZ** 115. affecturum **B** quod **FZ**. quo **BCD** 116. Roga obsecro hercle: gestio uni **PSEVDVLO** continuauit **Acidalius**. Roga. **CA**. obsecro hercle. **Ps**. gestio] **libri**, nisi quod opsecro **B** 117. Dauidne **BC** hodie **B** 118. hoc om. **Z** neces **B** prius] tibi prius **C** 121. 122 hoc ordine **Bothius** nuper: *inverso libri cum A* 121. cf. **Rostium** *Opusc. Pt. p. 233 sq.* matrem quoque] ante quoque in **A** *uim est i potius quam n esse* 122. dii te **Z**. dicite **BaC** mihi semper seruent **R** ut **Asin.** 111, 3, 64. **MINIS... I** SERUENT **A**. mihi seruent **BCDFZ**. mihi omnes seruent **Pylades** si haud potes? **R**. si potes **libri cum (A)** 123. **Ps**. om. **C** utrum sup. scr. **D** 124. In oculumne an in **R**. Oculum utrum an

PSEVDVLVS.

Hóc peruolgatúmst nimis.

Nunc, né quis dictum síbi neget, dico ómnibus, 125
 Pubé praesenti in cóntione, omní poplo,
 Omníbus amicis nótiisque edlcó meis,
 In húnc diem a me ut cáueant, ne credánt mihi.

CALIDORVS.

St,
 Tace, óbsecro hercle.

PSEVDVLVS.

Quíd negotist?

CALIDORVS.

Ostium 130

Lenónis crepuit.

PSEVDVLVS.

Crúra mauellém modo.

CALIDORVS.

Atque ípse egreditur íntus, periurí caput.

in **BCDFZ**. UTR — in principio versus apparuit in **A**: quo duce
 Vtrum in oculum án in cuiuspiam placeat. Oculum anne in Kamp-
 mannus de **IN** praep. p. 30 hoc **R**. at hoc libri. de **A** non

liquet post hoc vocem **A**. tanquam personae notam **B** habet

PERUULGATUMST **A**. peruulgatum est **BCDZ**. peruulgatum est

F nimis Bothius. minuf libri. om. **A**, ut in quo spatii nihil
 relictum sit 126. presenti **B** contione (**A**) **BCDZ**. con-

cione **F** POPLO **A, B**. populo reliqui 128. aime **D**

nec **B** 129. STTACE **A**. Sit taceo (nisi quod St m. rec.) **B**.

sit tace **D**. si tace **C**. sic tace **F**. tace **Z** HERCLEOBSECHO **A**

ut videtur negoti est **BCD**. negotii est **FZ** hestium **Z**

131. leonif **C** Ps.] **C. B** crura mauellæm **C**. crurâ auel-

lem **B**. curâ auellem **Da**, curâ auellem **Db** modo] domo Goel-

lerus in Truc. v. 436 132. intus Rittershusius apud Scioppium

Susp. lect. I, 1, Actdalius. penitus libri. Poenus Muretus Var. lect.

IX, 6 per iuri **B**: unde per iuri coll. Rud. IV, 4, 55 Pareus.

periurum **CDZ**. perlurium **F** capud **C**

BALLIO. LORARI. SERVAE. PSEVDVLVS.
CALIDORVS.

BALLIO.

Éxite, agite exíte, ignaui, mále habiti et male cónciliati,
Quórum numquam quicquam quoiquam uénit in mentem ut
récte faciant,

Quibus, nisi ad hoc exéplum experior, nón potis usura
úsurpari. 135

Néque homines magis ásinos umquam uídi: ita plagis có-
stae callent:

Quós quóm ferias, tibi plus noceas. éo enim ingenio hi
súnt flagritribae,

Act. I. Scen. 2. LENO CALIDORUS PSEUDOLUS A. LENO. LORARI. IV. ET IDEM C. B. LENO. LORARI. IV. PSEVDOLVS SERVVS. CALIDORVS ADOLESCENS DZ. om. C. Ballio. Lorarij
III. Calidorus. Pseudolus F. Non quattuor; sed quinque lenonis
serui apparent v. 157. 158. 161. 162: ut LORARI IV ortum esse
e LORARIVS suspicer, cum unus tantum loquatur. v. 158. Neque
enim mutarum personarum mentio fieri in scenarum inscriptione
solet. Addidi tamen SERVAE Tractavit hanc scenam Her-
mannus Elem. doct. metr. p. 184 sqq. ut exemplum continuati
numeri trochaici: cui quidem de versibus hypermetris assentiri
non potuimus 133. B. praemittit B, Leno D, Le. Z agite
exite Hermannus. agite ite libri. agite ite ite Bothius 134. num-
quam CD. nunc quam B. nunquam FZ cuiquam libri
recte sup. scr. D 135. ad]ob F potis Bothius. potest libri
USURAUUSURPARI A, CDFZ. usurpari usura B 136. Neque
R. Neque ego libri homines Z. hominis reliqui NU. QUAM
A 137. quom R. qui. M A h. e. quum ut videtur. dum reliqui
flagritribae B. flagritribae CDF. flagriticb Z

Qui haec habent consilia: ubi data occasio est, rape, clepe,
tene:

Harpaga, bibe, es, fuge.

Hoc eorum opus, ut mauelis lupos apud ouis, quam domi 140

Linquere hos custodes.

138—141. *Versuum distinctionem servavi qualem A praebuit, nisi quod hoc ex alterius fine transtuli in principium tertii:*

QUI HAEC HABENT CONSILIA UBI DATA IIII N.

HARPAGA BIBE ES FUGE HOC

eorum STOPUS L • S LUPOS APUD OVIS QUAM —

LINQUERE ES

a quorum primo abesse clepe visum est, tertium via est dubium, quin terminarint hos domi, quartum custodes litterae. Absque quo esset, licebat etiam:

. lupos apud ouis quam custodes
Linquere hos domi.

Quod si tetrametros poeta continuerit, hos non tales potius fuisse Bothio credes:

Qui haec habent consilia: ubi data est occasio,
Rape, clepe, harpaga, tene, bibe, es, fuge. hoc est eorum opus,
'Vt lupos apud ouis malis linquere quam hos domi custodes:

quam velut hoc exemplo factos:

Qui haec habent consilia: ubi data est occasio, rape clepe tene,
Harpaga bibe es fuge. hoc eorum opus, ut mauelis
Lupos apud ouis quam domi relinquere hos custodes.

Minus concinne Hermannus octonarium trochaicum hypermetrum voluit a catalectico dimetro trochaico et iambico tetrametro hypercatalecto excipi:

Qui haec habent consilia, ubi data occasio est, rape, clepe, tene,
harpaga

Es, bibe, fuge: hoc est eorum opus:

Vt mauelis lupos apud ouis linquere, quam hos domi custodes.

Denique ceticos in ed. alt. Bothius descripsit: Qui haec habent consilia: 'Vbi data occasio est: Rape clepe tene harpaga es: Bibe fuge. hoc eorum opus: 'Vt lupos apud ouis mauelis linquere: Quam hos custodes domi. Hac autem B horum et scriptione et descriptione utitur:

Qui haec habent consilia ubi data occasio est rape clepe tene harpagabile est.
Fugit hoc est eorum opus ut induellit

Lupus apud ouis linquere quam hoc domi custodes.

'At faciem quom aspicias eorum, haut mǎli uidentur: ópera
fallunt.

Núnc adeo hanc edictionem nisi animum aduortétis omnes,
Nisi somnum socórdiamque ex pectore oculisque ámouetis,
'Ita ego uostra látera loris fáciam ualide uária uti sint, 145
'Vt ne peristromáta quidem aeque picta sint Campánica,
Neque Aléxandrina béluata cónchylia ta tapétia.

Atque herí iam edixeram ómnibus dederámque suas pro-
uíncias:

Verum ita uos perdití éstis, neglegéntes, ingenio improbo,

A quo reliqui in singulis quidem sic discrepant:

ocasio^{est} **D** — rape **Z** — herpaga **Z** — bibe ē fuge **CDb** (fugi
Da), bibe efuge **Z**, bibe confuge **F**, bibe es fuge **Pylades** — in-
duellif **CD**, manellif **FZ** — lupus **CDZ**, lupof **F**, **Béroaldus** —
apud **CDZ**, ad **F** — linquere **CDFZ** Ceterum rape clope
arpaga affert **Nonius** p. 30 142. Atq' **D** quum **A.** cum
reliqui aspicias **Camerarius**. aspiciet libri eorum om. **Bo-**
thius 143. adeo libri, **Scioppius** *Susp. lect. III, 15.* habeo
Donsa, **Acidalius**. ad fuit qui coniceret edicionem **B.** editio-
nem **F** aduortetif **BDFZ**. aduertitif **C** 144. somnium
Da socordiam que **CD** oculisque] oculif **F** 145. ue-
stra **BFZ** cum **A.** ura **CD** ualide uaria uti sint **R.** ut ua-
lide uaria sint libri, nisi quod sunt **C.** ut ualide uaria fiant **Her-**
mannus 146. peristromata] mata e corr. **B.** et ut post ta ante
rasuram in fuerit atque **CD.** eque **FZ** cumpanica **C.**
campaca **B** 147. alexandrina beluata **CDFZ**. alexandri na-
beluata **B.** Alexandrina belluata **Pylades** conchylia ta tapetia
Camerarius: prob. **Bentleius** in *Hor. Epist. I, 10, 19*, **Beckerus**
Quaest. p. 51. confiliat appetia **B.** confilia tappectia **C.** confilia ta-
petia **B.** confuta tapetia **FZ.** TAPETIA legi potuit in **A** 148. heri
iam edixeram **R.** herii a me dixeram **B.** heri a me dexteram **C.** heri
ante dixeram **DFZ.** Nec atque hère scribendum est, quando hère
formam a **Plauto** alienam uideri dixi ad *Stich. 516*, nec ut puto
atque hère pronuntiandum ad eorum similitudinem quae *Prot. Trin.*
p. cXLVII. tractavi, sed atque heri, de qua correptione *ibid. p. cXXV.*
dictum suas **R.** eaf libri prouintiaf **C** 149. perditif
estis **R.**, **Bothius**. estif perditif **FZ.** estif praeditif reliqui (pdit **C.**,
pdit **B**). De transponendis neglegentes perditif **Hermannus** cogi-

Officium uostrum ut uós malo cogátis commonérier. 150

Nempe ita ánimati estis, uincere durítia tergi hoc átque me.

Numquam édepol durius uóstrum erit tergúm, quam ter-
ginum hóc meum.

Hoc uíde sis: alias rés agunt. hoc ágite, hoc animum ad-
uórtite.

Quid núnc? doletne? hem sic datur, si quis erum seruos
spérnit.

Adsistite omnes cóntra me, plagígerula genora hóminum: 155

Huc ádhibete auris: quae égo loquar, [omnés] aduortite
áuimum.

tabat negligent **FZ** inprobo (non impr.) **B**
150. uestrum *libri* cogitatis **Da** 151. Némpe ita ánimati
Hermannus, Brizius p. 20 estis, uincere duritia tergi hoc **R**:
estis, uincere hoc uos duritia tergi *Hermannus*. estis uos uincere hoc
duricia tergi **F**, *Pylades*. estis uos uincite hoc duritia ergo *reliqui*
(*nisi quod duricia BZ*): unde duritiae ergo *Bothius*. NEMPEITAANI-
MATIESTISUOSUINC apparuit in **A** 152-156 hoc ordine **R**. 153.
156. 152. 154. 155 **BCDFZ**: sed 153. 152. 156. 154. 155 **A**.
Quorum v. 156 neutro loco ferri potest, versu autem 153 inter-
ceptam esse versuum 151. 152 continuitatem minime est probabile
152. durius uostrum erit tergum *Bothius*. uestrum durius tergum
erit *libri cum A et (nisi quod is durum) Nonio p. 227* qua
B hoc om. **A** meum *libri cum A et Nonio*. meumst cre-
dibile est *Plautum scripsisse* 153. Hoc uide sis: alias *Bothius*.
Hoc uide sis ut alias **DF**. Hoc uide sis ut auas **B**. Hoc uideffis ut
alias **Z**. Hoc uidisse (uidissem **Ca**) sis ut alias **C**. HOCUIDESIS *legi*
potuit in A. Hoc sis uide: alias *Fleckeisenus Philologi II, p. 90*
An fuit Vide sis ut alias? 154. Quid **F**, *Bothius*. qui **A, BCD**,
Acidalius. Cui **Z**. Quin *Pylades* doletne? hem *Iuntina*: doletne.
hem *Pylades*. doletne? em **BCD**. dolet? hem **FZ**. DOLETNE: **A**,
ita quidem ut paenultima littera visa sit C vel O esse sic
datur] **STUR A**. Ceterum cf. *Fleckeisenus ibid. p. 110* 155. 156
sic uti feci reconcinandos putavi, qui in libris (eo quo ante dixi
ordine) ita scripti sunt:

Adsistite omnes contra me. quo loquor aduortite animum.

Huc adhibete auris quo ego loquar plagigera genera hominum.

Tu qui úrnarn habes, aquam íngere: face plénium ahenum
sít cito.

Te cúm securi caúdicali praeficio prouínciae.

LORARIVS.

At haéc retunsast.

BALLIO.

Síne siet. itidém uos estis plágis:

Num quí minus ea grátia tamen ómnium utor ópera? 160

Tibi praecipio, ut níteant aedes. hābes quod facias: pró-
pera, abi intro.

Tu ésto lectistérniator. tu árgentum eluito, itidem exstruito.

Haéc, quom ego a foró reuortar, fácite ut offendám parata,

Vórsa, sparsa, térsa, strata, laúta structaque ómnia ut sint.

Sic quidem B (cum ras. post me), a quo reliqui in his discrepant:

Affistite **F**— me eque **C**, me eque **D**, me et que **FZ** cum (**A**) —
aures **CDFZ**— plagigera omnes cum **A**, pro quo plagigerula **Bo-**
thius 157. íngere] **GERE A** FACE an FAC in **A** sit, non
satis liquet **AHENUM A**. aenum reliqui scito **B**. coro ap-
paruit in **A** 158. prouíntiae **C** 159. Lor. om. **BC**
retunfast **F**. retunsa est **Z**. retunsa est reliqui **B. B. Lo. DFZ.**
om. **C** uos estis plagis *Bothius nuper: cui nescio an uos estis*
omnes non praestet. uos quoque estis plagis omnes *libri, nisi quod*
uos sup. scr. **B**, quoque uos **Z**. estis plagis omnes *Hermannus*
160. gracia **B** utor opera *Bothius. opera utor libri, nisi quod*
operanuro e corr. **C**. opera ego utor *Hermannus* 161. Tibi **R**.
Tibi hoc libri precipio **B** níteat aedis *Bothius imperite*
habes unius syllabae ut in octonariis propere *Bothius:*
fortasse vere abintro **B** 162. itidem **R**. idem **BC**.
Ide **Db**. id **DaFZ** extruito **BF** 163. Hec **C** cum
libri ego **FZ**. eo **BCD** reuortar **R**. reuortor **CD**.
reuertor **BF**. reuerror **Z** offenda **C** 164. Vorsa sparsa
tersa strata *Acidalius. Vorfaspraftergastrata B. Vorfasprafter ga-*
strata C. Vorfasprafterga strata D. Vorfaprefterga strata Z. Vorfap-
perferga strata F. uersa sparsa hinc commemorat Diomedes I, p.
375: inueniant omnia uersa i. e. sparsa Servius in Aen. I, 478, e
cuius tamen cod. Fuldensi affertur inueniam omnia uersa strata aut

Nám mi hodie natális dies est: décet eum omnis cóncele-
brare. 165

Pérnam, callum, glándium, sumen fáce in aqua iaceant.
satin' audis?

Mágnifice uolo mé uiros summos áccipere, ut rem mi esse
reantur.

'Intro abito atque haéc celerate, né mora quae sit, cócus
quom teneat.

Ego eo in macellum, ut piscium quicquid ibist, pretio praes-
tinem.

I, púere, prae: crumínam ne quisquám pertundat, cautiost. 170
Vel opperire: est quód domi fui paéne oblitus dicere.

unctaque * omnia lauta structaque omnia ut sint **R**, structaque
praeunte, ut post vidi, *Pistori*. lautaque coctaque omnia uti sint
libri, nisi quod sunt **CD**, sient **FZ**. lauta coctaque omnia ut sint
Acidalius. lautaque unctaque omnia ut sient *Ladewigius in Diurn.*
antiq. stud. a. 1842 p. 1073, deleta cum Hermanno sparsa voce
septenarium efficiens 165. omnis **R**. omnis uos **B**. omnes uos
reliqui concebrare **B** 166. Paternà **C** callum *Scu-*
tarius. gallum libri face **R**, *Kampmannus de in praep. p. 3.*
facito libri ina. qua cum ras. **B** De proximis *nugatur*
Gulielmus c. 5 167. me **BCD**, *Scioppius Susp. lect. IV, 19.*
enim **FZ** uiros summos *Bothius*. fummos uiros libri ut *sup.*
scr. B rem mi esse reantur **R**. mihi rem esse reantur **BCDZ**
et m. rec. **F** mrg. mihi remorantur **F** 168. haec celerate **R**:
nisi accelerate *potius scriptum fuit*. haec cito celebrate libri, nisi
quod caelebrate **B**. haec cito celerate *Gulielmus c. 1, Oudendor-*
pius in Appul. Met. II, p. 100 a. haec celebrate *Bothius* ne-
moraq. aedit **B** quae om. **F** cum libri ueniat **R**.
ueniat mihi libri 169. eo ego **F** ibist **R**. est libri
precio **DFZ**. pocio **C**. praecio **B** praestinem **FZ**. praesenti-
nem **BCD**: unde praesenti emam *Pareus* 170. crumenam ne
quisquam pertundat *Bothius nuper*. ne quisquam pertundat cruménam
BCD et, nisi quod crumenam, **FZ** caucio est **B**. cautio est
reliqui 171. opprire **B**. operire **DF** fui paene oblitus di-
cere **R**. dicere paene fui oblitus **B** et, nisi quod pene, **CDF**. di-

Auditin? uobis, mulleres, hanc habeo edictiōnem.

Vós, quae in munditiis, mollitiis déliciosisque aetátulam agitis
Viris cum summis, inclutae amicae: nūnc ego scibo atque
hódie experiar,

Quae capiti, quae uéntri operam det, quae suae rei, quae
sómno studeat: 175

Quám mihi fore libértam credam et quám uenalem, ego
hódie experiar,

Fácite mi hodie ut múnera multa huc ab amatoribús con-
ueniant.

Nám nisi mi annuos cóngeretur pénus, cras populo pró-
stituam uos.

cere pene sum oblitus **Z.** fui etiam *Pyladis codd.* fui dicere paeno
oblitus *Bothius cum catalexi et sum pro fui substituto Heindorfius*
in *Hor. Serm. I, 4, 24* 172. ediccionem **B.** editionem **F**

173. Vosque **BC** lūnditiis **F.** in munditiis *reliqui* mol-
litiis *libri* delitiisque **F** aetatem *Kampmannus de in praep.*
p. 15 male 174. inclutae **B.** inclitae **CZ.** inclite **D.** incluta **F**

175. capiti **FZ.** capitis **BCD** quae suae rei *Bothius olim:*
quaeque rei *nuper.* quaeque suae rei *libri* summo **C** 176. mihi
fore libertam **B.** libertam fore mihi *libri* ego hodie experiar **B.**
hodie experiar *libri: quae tamen suspicor e v. 174 iterata aliud*
quiddam loco suo pepulisse. Licebat etiam credam, quam autem
uenalem, h. e. 177. mi hodie ut **B.** hodie ut mihi *libri*

178. Nam nisi mi annuos congeretur penus **B** *Prisciano duce, qui*
l. V, p. 658 (196 Kr.) haec affert: nisi mihi annuus penus hic ab
amatoribus congeratur (congeretur, congregetur al. codd.), cras po-
populo prostituam uos o puellae, haec autem l. VI, p. 713 (270 Kr.):
nisi mihi annuus penus ab amatoribus congeratur. Rursum Servius in
Aen. I, 703: nisi mihi annuus penus datur. Contra Nam nisi penus
annuus hodie conuenit BCDEFZ et addito mihi post nisi Cledonius
p. 1896 correctus nisi fallor a Putschio. De Charisio vide ann.
v. 228. Quanquam e Prisciani testimonio non minus commodè hanc
cras horum scripturam:

Fácite mi hodie ut múnera multa huc ab amatoribus cóngerantur.

Nám nisi mi annuos conueniet pénus, cras populo próstituam uos.
prostruam uos **F.** prostituam **B**

Nátalem mi esse hunc diem scitis: úbi isti sunt, quibus
uós oculi estis,

Quibus uitae estis, quibus deliciae, sáuia, mammillae mel-
litae? 180

Mánipulatim múnigeruli fácite ante aedis íam mi hic adsint.
Cúr ego uestem, aurum átque ea, quibus est uóbis usus,
prae híbeo?

Quid mihi, nisi malúm, uostra operast, ínprobae, uiní modo
cupidae?

Ēo uos uostrosque ádeo panticés madefacitis, quom égo
sim hic siccus.

179. mi esse hunc diem scitis **R**: *quonquam transponendi viae
multae patent*. scitis mihi esse diem hunc libri, nisi quod sitis **BCD**

180. uitae estis, quibus deliciae, sauia **R**. uitae quibus deliciae
estis quibus sauia libri, nisi quod delitiae **CD**, suauias **Z** mamil-
lae mellitae *Bothius*. mamilla? mellitae? *vulgo cum BCD*. mamilla.
mellita **FZ** 181. manipulatim hinc receptum in *Gloss. Plaut*.

Manipulatim et in fine mi hic adsint **R** duce *Bothio* (qui hic
mihi ads.). Manipulatim mihi et in fine hic adsint libri, nisi quod hinc
D. Manipulatim mihi *Brizius* p. 43 et transponens ante aedis iam
facite hic adsint *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 35* muner-
geruli **B**. munergeruli reliqui 182. ergo **Z** usus nescio
quis apud *Pareum*. usui libri prohibeo **B**. perhibeo vel phibeo
reliqui 183. qui^d mihi, superiori versui iuncta, **B**. qui^d mihi **D**.
cum mihi **F** nisi **R**. Domi nisi libri, et **AB** quidem in versus
initio uestra **FZ** opera est *Bothius*. opera est hodie libri

improbae *Pylades*. improbe **B**. improbe vel improbe reliqui
uiní *Beroaldus*, *Lambinus*. uino cum libris *Nonius* p. 394 et 500
deceptus veteri vitio scripturae, quod defendebat *Lipius* *Epist.*
quaest. V, 12 modo]mō **Z**. meo **F** cupidae *Bothius*. cu-
pidae estis **BZ** cum *Nonio*. cupide estis **CDF** 184. Eo libri
cum **A**: *fortasse corruptum ex* Enim uos uestrosque adeo pan-
ticis *Nonius* p. 395. uos uestros panticis et adeo **BCDZ**. uos ue-
stros panticis adeo **F**. uos uostros — *legi potuit in A* made-
facitis **B**. madefacitis reliqui. madefactatis *Nonius*. In **A** post O lit-
teram apparuit MADEFAC.... 9 — **A**. cum reliqui hic om.

Nunc ádeo hoc factust óptimum, ut nómine quemque ap-
pellém suo, 185

Ne dictum esse actutúm sibi quaepiám uostrarum mihi neget.

Aduórtite animum cúnctae.

Principio, Hedylium, técum ago, quae amíca's frumentáriis,
Quibus cúnctis montes máximi fruménti sunt structi domi:
Fac sis sit delatum húc mihi fruméntum, hunc annum quód
satis 190

Mi et fámiliae omni sit meae, atque ádeo frumento áffluam,

Bothius 185. factu est *Lambinus*, *Madvigius Opusc. I, p. 188.*
factum est *libri*, defensum ab interpretibus *Appulei Met. I, p. 52 b.*

Oud. optimum *libri* quemque vel quèque *BCD.* quaque
Z. quanque *F* 186. Nec *BC* actuí *C* quaeiam *Z*
uestrarum *libri* 187. Haec superiori versui continuant *AB* :

separavit *Bothius* cuncte *CD* 188. Hedylium *Taubman-*
nus: Hedulium *Pareus*: Hedilium *Camerarius*. hedyllum *B.* hedil-
lum *CDZ.* edillium *F* que *D* amíca's *R.* amíca et *FZ.*
amícef *B.* amícif *CD* Ceterum verba Quae . . . frumentariis
versu singulari concludunt *DZ.* et ut puto etiam *C* 189. mon-
tes máximi frumenti sunt structi domi *R.* montes máximi acerui frum-
menti sunt domi *libri*, nisi quód máximi *F.* FRUMENTIACERUISUNTDOMI
in fine versus apparuerunt in *A.* aceruati pro acerui *Bothius olim,*
metro nullo. *E glossemate* acerui esse *Acidalius* suspicabatur. *Lon-*
gius progressus Hermannus sic hos versus disposuit:

Quibus cúnctis montes sunt domi, fac sis sit delatum húc mihi
Fruméntum, hunc annum quód satis mi et fámiliae omni sit meae,
Atque ádeo ut frumento áffluam, ut ciuitas nómen mihi

Commútet, meque ut praédicet

Lenóne ex Ballióne regem Iásonem.

Aúdin. furcifer quae loquitur? sátin magníficus tibi uidetur?

Pól iste, atque etiam máleficus. sed st' tace atque hanc rém gere.

Quorum tres ultimos ita iam *Bothius* distribuerat. Nostram ver-
uum divisionem *AB* testantur, nisi quód *Ps.* pol iste uerba su-
periori versui *B* annectit, in *A* autem post AUDINFURCIFER eóitum
nihil legi potuit 191. Mi et *Bothius*. Mihi etiam *libri* adque
B ádeo *R.* ádeo ut *libri*. Nisi males atque delere áfluam

Vt ciuitas nomén mihi commútet meque ut praédicet
Lenóne ex Ballióne regem Iásionem.

CALIDORVS.

Audin, fúrcifer

Quaé loquitur? * * sátin magníficus tibi uidetur?

PSAVDVLS.

Pol iste, atque etiam málficus. set táce nunc atque hanc
rém gere. 195

BALLIO.

Aéschrodora, tú, quae amicos tibi habes lenonum aémulos
Lánios, qui item ut nós iurando iúre malo rem quaérunt,
audi:

Nisi carnariá tria grauida tégoribus onere úberi hodie
Mihi erunt, cras te, quási Dircam olim ut niémorant duo
gnatí Iouis

BC. **AF** • **UAM A** 192. me quae **B** 193. Iasionem *Passe-*
ratius, Salmasius, Ladewigius l. s. s. p. 1083. Iasionem *libri cum (A)*
CA.] E B. om. C 194. loquitur **Da** tibi *sup. scr. B*
Lacunam quam signavi velut sic supplere licebit: Quaé loqui-
tur, quae cómminatur? Nisi forte aliud redintegrandi exemplum
hoc placebit:

Lenóne ex Ballióne regem Iásionem. **CA.** audin, Pseudulē,
Fúrcifer quae lóquitur? satine tibi esse magníficus uidetur?
195. Adque **B** maleficus **F** nunc **B. om. libri**
196. **Lx.] B. B. om. C** 197. iurando iure **BC.** iure **D.** iure
F. iure iurando **Z** malo *libri.* malam *Dgusa.* male *Bentleius*
in Andr. IV, 3, 13 rem quaerunt *Bothius.* querunt rem *libri,* nisi
quod quaerunt **Z** ante audi *spatium D* audi] uide **F.** adi
Bentleius 198. grauida **BCF, codd. Lambini.** grauia **D.** gran-
dia **Z** tegoribus **BC.** tegoribus **D.** tergoribus **FZ** onere
uberi *Lambinus.* oneri uberis **F, Camerarius.** oner luberi **BCD.**
onerata iuberi **Z.** onerata uberis *Pylades* 199. te cum **BCDF**
Pyladis codd. om. Z dircam **BCD.** dircē **Z.** dierecto **F**
olim memorant duo gnatos Iouis deuinxit *Acidalius* duo ignati ||
Iouis et carnarium id || Tibi profecto *distinguit B*

Deiunxere ad taurum, item hodie cōstringam ad carná-
rium. 200

Tibi profecto id táurus fiet.

CALIDORVS.

Nimis sermone huius íra incendor.

Hūcine hic hominém pati nos cōlere iuuentutem 'Atticam?
'Vbi sunt, ubi latént, quibus aetast íntegra, qui amant á
lenone?

Quín conueniunt? quín una omnes péste hac populum lí-
berant?

Sét ego nimis sum stúltus, nimium indóctus: nempe illi
aúdeant 205

200. deiunxere ad thaurum **F** constringam **R**. stringam
libri. stringam te *Hermannus* 201. Tibi profecto id **R**. id tibi
profecto libri thaurus **F** CAL. **CDFZ**. C. **B**. PSEVD.
Acidalius duce *Taubmannus* 202. cum sqq. eidem personae
continuandos esse *Acidalius* vidit. Ps. praemittunt **CDFZ**, P. **R**
huncine **FZ** hinc **D** nos *Hermannus*. om. libri
hocinē **B** iuenem **C**. iuuentem **DFa**. uiuentem **Fb**: cui
sup. scr. tu m. rec. iuuentam *Pyladis codd.* 203. aetast ínteg-
ra **R**. aetas íntegra est libri. aetas íntegra cum *Bothio Herman-*
nus 204. Qui **B** una sup. scr. **D** omnis **B**
populum *Bothius*. populum hunc libri liberunt **D** 205 sqq.
sic restituendos putavi, quorum in **B** haec species:

Sed nimis sum stultus nimium fui

Indoctus ne illi audeant id facere quibus ut seruiant

Sui amor cogit simul prohibet faciant

Auersum eos quod nolunt. CA. uah tace. Ps. quid est?

Male morigerus male facis mihi cum sermone huic obsonas. Ps. taceo.

Eademque versuum descriptione **CD** utuntur, nisi quod Ps. taceo
in principio proximi versus collocata sunt. In **A** legi haec potu-
erunt in ipso principio paginae:

IDFACEREQUIBUSUTSERUIANT

SUUSAMORCOGITSIMULPROHIBETFACIANTADURSUM

EOSQUOD •• LINT

TACE QUIDEST MALEFACISMIHIQUOSERMONI •• L ••

In senarios *Hermannus* primos versus sic redigebat:

Plauti Com. II. 2. Pseudulus.

'Is id facere, quibus ut [miseri] séruiant, suus amor cogit.
[Simul prohibeat faciant aduersum eos, quod malint.]

PSEVDVLVS.

Táce.

CALIDORVS.

Quid est?

PSEVDVLVS.

Vah mále morigeru's. quór sermoni huic óbsonas?

CALIDORVS.

Táceo.

PSEVDVLVS.

At taceas málo multo, quám tacere dicas.

Sed nimis sum stultus nimiumque indoctus fui,
Nae illi audeant id facere, quibus ut seruiant,
Suus amor cogat, simul eosdem prohibeat,

Faciant aduersum eos quod uolunt. CA. uah tace. Ps. quid est?

205. ego **R.** om. libri nimium] *fortasse fuit nimisque. Nisi Bothiana scriptura nimium stultus, nimium indoctus fui uti uoles ad iambicum talem formandum:*

Set nimium stultus, nimium indoctus fûi. nempe illi ut audeant
nempe **R.** ne libri. Cf. *Fleckeisenum Philolog. t. II, p. 101*

206. id et seruiant non prorsus certa in **A** Is id **R**: nisi Id
eis males. id libri. His id iam Lambinus miseri addidi: *praeter*
libros 207. Haec prorsus non dubito quin ex interpretatione
irrepperint: qui fons fuit reliquarum turbarum prohibet et
aduersum etiam **CDFZ** QUOD] *od litterae dubiae* MALINT
visum est in A exstare potius quam aut uolent aut nolint. nolunt
BCD. uolunt **FZ** 208. Deletis male facis mihi verbis, quae
in **A** pepulerunt male morigerus, transposito autem, quod item om.
A, uah simul personarum distributionem aliam feci. Cum **B** fa-
ciunt **CDFZ**, nisi quod uahc **C**, uahc **D** — quiesc **C** — CA.
Male **DFZ** quor effeci e quo: item scripsi sermoni haic
obsenas num in **A** exstet, valde incertum. Pro huic nescio an huius
praestet 209 sqq. Pergit **B** sic:

CA. At taceas malo multo quam tacere te dicas. B. tu autem xitillif
fac ut animum

210 Aduortas quouif amato

Resolui dy nam indomi habent maxumam.

Si mihi non iam huic cullius oleum deportatum

Te ipsam culleo ego cras faciem ut deportere in pergulam.

215 Ibi tibi adeo lectus dabitur, ubi tu aut somnum capias

Sed ubi usque ad languorem tenes quo se haec tendant quas loquor.

BALLIO.

Tu autem,

Xýstylis, face ut ánimum aduortas, quóius amatorés oliui 210

Dýnamini domi habent máxumam:

Sí mihi non iam huc cúlleis

'Oleum deportátum erit,

Te ipsam culleo ego cras faciam ut deportere in pérfulam.

Quam descriptionem servant CD, nisi quod xitillif fac ut ánimum insequenti versui sociant. Contra in A haec sic perscripta sunt:

TACEO ATTACHASMALOMULTOQUAM.....C.S.—TU—

210 X..TILISFACUTANIMUMADUORTASQUOIUSAMATOR.....

DYNAMINDOMOHABENTMAXIMAM

SÍMIHINONIAMHUCULLEIS

OLEUMDEPORTATUMER..

TEIPSAMCULLEOGRASFIACIAMUTDEPORTEREINPERFULAM

215, IXTIMIADROLECTUSDABITURUBITUMHAUSOMNUMCA...ASS.P..

USQUEADLANGUOR....NES

QUOS,HAECTENDANTQUAELOQUOR

209. CA. et Ps. R. Ps. et CA. CDFZ tacere Bothius.

tacere te BCFZ. tacere¹⁰ D BA. F. LR. CDZ 210. Xystyllis Camerarius. Xitillif Z. Xutillif F. Xitillif CD face R.

fac libri aduortif D quouif Z. cuiuf F. quouif CD

amatores oliui Dynamini domi Camerarius. amato Refolui dynamini domi C. amato Refolui dinā indomi D. amatores oliuinam In domo F. amatores Oliuinam domi Z 212. huc culleis Camerarius.

huic culleis C. huic culleis D. hinc culleis F. huc culleis Z

213. oleum CD. oliui FZ DEPORTATUMERIT in A legit Maius. deportatum CD. deportatur FZ. deportabitur Pylades Tetrametrum qui expetierit, aut hoc exemplum habeto:

Si mihi non iam huc cúlleis oliuom deportátum erit,
aut Bothio duce hoc:

Sí mihi non iam cúlleis huc óleum deportátum erit.

Iambicum septenarium Hermannus effecit:

Nam si mihi non iam huc cúlleis oliui deportátur

214. de A non possum in hoc versu spondere singula fac-
ciem Ba. faciam Bb cum reliquis deportare D

'Ibi tibi adeo léctus dabitur, úbi tu hau somnum cápias,
set ubi 215

'Vsque ad languorém — : tenes,

Quósum haec tendant quae loquor.

'Ain, excetra tu, quae tibi amicos tót habes tam probe
óleo onustos?

Númqui quoiplámst tuorum tua opera hodie cónseruorum
Nítidiusculúm caput? aut num ipse égo pulmento utór ma-
gis 220

'Vnctiusculó? set scio ego, tu óleum hau magni péndis: uino

215. haud **FZ**. aut **C**. haud **D** somnium **DZ** 216. 217.

Tetrametrum cum Hermanno sic licet describere:

Tu úsque ad languorém — tenesne, quósum haec tendant
quae loquor.

langorem **F** quosum haec **R** coll. Prol. Trin. p. civ.

quosae haec **CD** cum **AB**. quorsum haec **FZ**, codd. Lambini

218 sqq. quo iure anapaesticos esse Hermannus dixerit, me fugit

AINEXCETRATU **A**. Enex cetratu **B**. En excetra tu **CD**. En ex
cetrato **F**. En execrato **Z** HONESTOS **A** 219. Numqui quoi-
plámst tuorum tua opera hodie **R**: nisi forte hodie malueris aut
post tua aut post conseruorum collocare. NUMQUOIPIAMESTHODIETUA
TUORVMOPERA **A**: et sic Camerarius. Num cupiam est hodie & tua tuo-
rum opera **BC** (nisi quod et ua **C**). Nunc cupiam est hodie & tua-
tuorum opera **D**. Nunc tua iam est hodie et tuorum opera **Z**. Nunc
etiam est hodie tuorum opera **F** 220. NITIDIUSCULUM **A**, Pal-
merius p. 621. Nitidissimum **BCDFZ** ego libri omnes cum **A**

221 sqq. sic exhibet **B**:

Vnctiusculo? sed scio tu oleum haud magni pendis. uino te deuincis.
sine modo.

Reprehendam ego cuncta hercle una opera nisi

Quidem hodie tu omnia facis scelesti haec ut loquor.

*A qua descriptione CD ita tantum discrepant, ut Sine modo in-
sequenti versui iungant. Contra sic A:*

UNCTIUSCULOSERDSCIOTUOLEUM... MAGNIPENDISUINO

TED... NGISSINKMODO

REPREHENDAMEGON... CUNCTAUNAOPERANISI...

HODIEHAECOMNIA

FACIS, FF... AQUARLOQUOR

221. Vnctiusculo]unio in ulsculo **F** scio ego **R**. scio **CD**
FZ. Nisi oliuom audebis hau **R** duce **A**. haud reliqui

Tú te deungis. sine modo:

Réprehendam ego cuncta hércle una opera, nisi quidem
hodie haec ómnia

Fácis effecta quae loquor.

Tu autem, quae pro cápite argentum mihi iam tam diu
sémper numeras, 225

Quae pacisci módo scis, set quod pácta's, non scis sóluere,
Phoenícium, tibi ego haec loquor, deliciae summatúm uirum:
Nisi hodie mi ex fúndis tuorum amícorum omne huc pénus
adfertur,

222. Tu te **R.** te **CDFZ** deungis *Palmerio duce Acidalius. deulncif libri* 223. reprehendam etiam **CDFZ**. rependam *Angelius, Acidalius. Quod tam esse necessarium videtur, ut de multo gravioribus turbis suspicer et velut hoc exemplo scripsisse poetam coniciam:*

'Vactiusculó? scio tu oleum hau mágni pendis: uíno te ungis.

Sine modo: repéndam ego cuncta hercle una opera, nisi tu ómnia hodie

Fácis effecta haec quae loquor.

In **A** inter NISI et HODIE nihil fuisse videtur nisi tu, omisso
quidem. Pro hercle in **D** est herche haec omnia] at quatenam
omnia? Vt sic demum rationi satisfieri videatur:

Sine modo: rependam ego cuncta una opera, nisi quidem tu hercle hodie

Facis effecta quae loquor.

Practerea haud scio an versibus 218—224 commodior locus sit
post v. 211 224. effecta quae **R** duce **A**. scelesta haec ut **DFZ**.
celestia hae ut **C** 225. iam tam diu semper numeras **R**: quando

iam tam diu pernumeras *vix probabile. IAM.....PERNUMERAS A. iam*
iamque sepe numeras **BCD** et, nisi quod saepe, **Z**. iamque sepe

numeras **F** 226. Quae pacisci **R**. Capacisci **D**. Ea pacisci re-
liqui cum **(A)**. Et pacisci mire *Bothius* scissesquod **A, BF**.

scisset quo **CD**. scilf sed quae **Z** pacta est libri cum **A**
nescis **F**. non scis libri cum **A**, nisi quod post non spatium **D**

227. Phenícium **DF**. Phenitium **C**. Phenítium **B** EGOMAC
A, Hermannus. haec ego reliqui delitiae **CD** fumatum

F 228. huc **BCDF** cum **(A)**, sed e correctura **B**. penus
Z. Simul huc et ad v. 178 Charisius p. 57 spectat: 'Plautus in
Pseudulo eodem fere loco et masculino genere dicit hic penus et
neutro hoc penus' affertur **F**. affertur etiam **A**

Crás, Phoeniciúm, poeniceo cório inuises pérulam.

CALIDORVS.

Pseudúle, non audis, quae híc loquitur?

PSEVDVLVS.

Aúdio, ere, atque ánimu aduórto. 230

229. Phoeniciúm, poeniceo **B** (h. e. puniceo ut Rud. IV, 3, 59. 61): id quod post vidi etiam Lambino placuisse. Idem voluisse Scaliger videtur, qui phoeniceo **ad**scripsit. PHOENICIUMPOENICIO ea **A** notavi, sed ut paenultimam litteram nunc intelligam **E** potius esse. phoenici phoenicio **B**. pheni phenicio **DF**. poeni phoenicio **Z**. phoenicio **C**. Phoeniciúm Phoenicio Pylades: quod fraudi fuit Hermanno chorio **Z** INUISUS **A**

Act. I. Scen. 3. Sine ullo intervallo continuat **A**. Novam scenam reliqui ordiuntur, sic inscriptam in **B**:

CALIDORVS ADVLESCENS BALLIO
PSEVDOLVS SERVVS LENO

Nihil nisi CAL. PSE. BALLIO **D**. Calidorus. Pseudolus. Ballio Leno **FZ** (nisi quod Call. **Z**). om. **C** 230—242 anapaesticos septenarios descripsi, ut quorum restitutio paullo minus mutationum requirat quam trochaicorum velut talis continuatio (cuius pauca quaedam Bothius praeiit):

C. Pseudúle, non audis quae híc loquitur? P. áudio, ere, equidem atque ánimu aduórto.

C. Quid mi's auctor huic ut mittam, né amicam híc meám prostituat?

P. Nil curassis, liquido's animo: égo pro me et pro té curabo.

Iám diu ego huic et híc mihi uolumus béne et amicitíast antiqua: Mittam hodie hulo suo díe natali ego rém malam magnam ét maturam.

235 C. Quid opúat? P. potin' ut rem áliam cures? C. át P. bat. C. erucior. P. át cor dura.

C. Nón possum. P. fac pössia. C. quonam pácto possim uincere ánimu?

P. 'In rem quod sit, praéuortaris, quám re aduorsa tuo ánimu auscultes.

C. Núgae istaec sunt: nón iocundumst, nisi amans faciat stúlte. P. pergin?

C. 'O mi Pseudule, sine sim nihili, mitte me sis. P. sine modo abeam.

240 C. Máne, mane; iam, ut mé uoles esse, ita ero. P. nunc demúm sapis, tu.

B. 'It díes: ego mihi cesso. I prae, pñere, C. heus, abít: quia reuocat?

P. Quid properas? placide. C. át prius quam abeat. B. quid, málum, tam plácide is, puere?

CALIDORVS.

Quid mi's auctor huic út mittam, ne amicam hic meam
prostituat?

PSEVDVLVS.

Nil cūrassis: liquido's animo. ego pro me ét pro te curábo.
Iam diu ego huic et mi hic béne uolumus, et amicitiant
antíqua.

Mittam hódie huic suo die náali malam rém magnam et
mafúram.

CALIDORVS.

Quid opíst?

PSEVDVLVS.

Potij' aliam rem út cures?

CALIDORVS.

At

PSEVDVLVS.

Bát.

E quibus versibus trochaico numero maxime refragatur ultimus: quanquam ne paenultimus quidem et antepaenultimus placere possunt

280. audio ere *B*. audio ere equidem libri cum *A*, nisi quod here *FZ*, audi cere *BC* ab equidem necum versum or-
ditur *B* aduerte etiam *A* 281. mi es libri cum *A*

auctor *F* 282. NIMILCURISSIS *A*: prob. *Madvigijs Opusc. II*,
p. 105. Bene curassit reliqui. Sine cura sis *Pricacus in Appul. Met.*
p. 186 b ed. *Oud. (t. III)*. Vel sic vel Ne curassis *Scaliger, Aci-*
dalius. Tu ne curassis *Pistoris*. Caecutire in luce *Bothius maluit*

liquido es libri cum *A* 283. Ego huic et mi hic bene uolu-

mus *B*. EGORUICBENRETMHIMICULINUS *A*. ego huic bene et hio mli
uolumus reliqui, nisi quod huic pro hic *D* amicitia est *Z* cum
A. amicitia est *BCE*, amittia est *D* 284. MITTAMEGONODIE *A*

natali *Z*. natalio *BDEF*. natalitio *C* 285. Quid opis est.

Acidalius. Quid opus est? libri. Quia opus est. *Bothius* potin]o
e corr. *D* bat libri. Quo cum retulissent *Charisii p. 218 verba*:
'bat sonus ex ore cornic[ia] situm eximentis, ut *Caesellius Vindan*

CALIDORVS.

Crucior.

PSEVDVLVS.

Cor dura. 235

CALIDORVS.

Non pössum.

PSEVDVLVS.

Fac possis.

CALIDORVS.

Quonam pacto ánimum uincere pössim?

PSEVDVLVS.

In rém quod sit, praeuórtaris, quam re áduorsa animo
auscúltes.

CALIDORVS.

Nugae istaec sunt: non iócundumst, nisi amáns facit stulte.

PSEVDVLVS.

Pérgin?

CALIDORVS.

O Pseudule mi, sine sím nihili. siue sis.

lib. B. litterae scribit: *his adhaesit G. Fabricii additamentum* 'Vt-
tur Plaut. in Pseud.' — but restitui *Charisio iubeat, Plauto male-*
bat Bondamus Var. lect. p. 238. bat formae nescio an defensio
parata sit a butubatta, quod 'pro nugatoriis' positum a Naevio
Festus Pauli p. 36 M., 'pro nihilo et pro nugis' a Plauto Chari-
sio p. 214 testatur crucior **C** cor dura] condura *Scaliger*
possim uincere animum libri 237. Ps. om. **CD** quod
sit] quidem sic **F** quam re **CD**, qua in re **B**. quam rem **FZ**
aduorsa **B**. aduerso reliqui 238. Ca. om. **CD** istaec
B. istec **CF**. ista hec **DZ** iocundum est **CF**. iocundum est
reliqui, nisi quod du e corr. **B** pergam **F** 239 et 240
trochaicorum septenariorum in formam redigere *Reizius et Her-*
mannus de metr. p. 121 instituerunt 239. O o **DF** mi
sine sim] mihi nescim **BCD** nichill **C** sine sis. Ps. sino:

PSEVDVLVS.

Sino: sine modo ábeam.

CALIDORVS.

Mane, máne: iam, ut tu med ésse uoles, ita eró.

PSEVDVLVS.

Nunc tu sapis [démum]. 240

BALLIO.

It díes: ego mihi cesso. í tu prae, puere.

CALIDORVS.

Heús, ille abít: quín réuocas?

PSEVDVLVS.

Quid próperas? placide.

CALIDORVS.

At prius quam abeat.

BALLIO.

Quid, málum, tam placide is, púere?

sine modo abeam **R**. Mitte me síf. P. sine. C. modo ego abeam **BCD**.
 Ps. Mitte me síf. sino modo ego abeam **F**. Ps. Mitte me síf. CA. sino.
 Ps. modo ego aberam **Z** 240. CA. **BFZ**. Ps. **CD** iam
 ut tu med esse uoles **R**: *quauquam etiam iam tui licebat*. iam ut
 uoles me esse *libri* ero **BbD**, *Scutarius*. ergo **BaCZ**. oro **F**
 Ps.]CA. **CD** tu **BbF**. tū **BaCDZ** demum **R**.
 om. *libri* 241. B. It.]Bit **B** concessio **C** tu *Flecke-*
sius Exerc. p. 40. om. libri ille abít **R**. abít *libri* 242. Quid
D. Quod **B** habeat **C** BA. **DE**, *Taubmannus. om. BCZ*
 quid, malum, tam **R**. quod hoc malum tam *libri*. quod hoc ma-
 lum? tam *Pylades* placide is *Camerarius*. placidif **BCD**.
 placidif **FZ** *Ceterum in duos versiculos haec B dispescuit:*

P. Quod properas

Quod hoc malum

Non male autem *Boethius nuper*:

quin reuocas,

Pseudole? quin properas, prius quam abeat? c. q. s.

PSEVDVLVS.

Hódie nate, heus, hódie nate: tibi ego dico: heus, hódie
nate,

Redi ét respice ad nos. tamétsi occupátus,

Morámur. mane: ést, conloquí qui uolúnt te. 245

BALLIO.

Quid hóc est? quis ést, qui morám mi occupáto
Moléstam optulit?

PSEVDVLVS.

Qui tibi sospitális

Fuit.

BALLIO.

Mortuóst, qui fuit: qui est, is uiuost.

243 sqq. Praeclare haec (praeter v. 260—263) sic descripsit Hermannus Elem. doctr. metr. p. 306 sq.: nisi quod 'epodicam formam' non ausim non casui tribuere. Tali autem haec initio in **B** sunt:

Hodie nate heuf hodie nate tibi ego dico heuf hodie nate

Redi et respice ad nos tam et sis cupatus.

Moramur mane est conloqui qui uolunt.

B. Quid hoc est? quis est qui moram mihi occupato Molestam optulit?

P. Quid tibi sospitali Fuit. **B.** mortuus est qui fuit. qui situssus est.

In quibus pristinae veraeque versuum descriptionis indices **M** et **F** litterae relictae sunt (item ut **V** v. 252, **M** v. 303): de quo *Prol. Trin.* p. xxix. dici

243. puere || Hodie nate **B.** puere. hodie ||

Nate **CD.** puere hodie || **Ps.** Nate **FZ** 244. occupatus **D**

245. moramur BALLIONI tribuebat *Boethius* est **CDEF.** fuit **Z**

colloqui **F** 246. quis est sup. scr. **D** mihi **B.** mi

Hermannus. om. **CDFZ** occupato **D** 247. optulit **D.**

obtulit **CFZ** **Ps.** libri: quod seruandum duci. **CA.** Camerarius

qui **FZ.** quid reliqui sospitalis **FZ.** sospitali **CD**

248. mortuus est **CDFZ** qui est, is uiuost *Hermannus.* qui est

uiuus est **FZ.** qui situssus est **CD.** *Fallit Scioppius Susp. lect. II, 11*

PSEVDVLVS.

Nimis superbe.

BALLIO.

Nimis molestus's.

CALIDORVS.

Réprehende hominem: adsequere.

BALLIO.

I, puere.

PSEVDVLVS.

Occédamus hác obuiám.

BALLIO.

Iuppitér te

250

Perdát, quisquis és.

PSEVDVLVS.

Te uolo.

BALLIO.

'At uos ego ámbos.

249 sqq. *Peryit H in hanc speciem:*

P. Nimis superbe. B. nimis molestus. C. reprehende hominem. adsequere.

B. I puere. P. accedamus ac obuiam. B. Iuppiter te P. perdat quisquis es.

P. Te uolo. B. at uos ego ámbos. Voste hac te puere. P. non licet
conloqui te?B. At mihi non lubet. C. sin tuam est quippiam in rem? B. licet neopse
255 Cro uluere an non licet? uah manta. B. omitte. C. ballio audi.B. Surdus sum profecto inanilogiste. C. dedi dum fuit. B. non peto
quod dedisti.

C. Dabo quando erit. B. ducto quando habebis. C. he heu

Quam ego malis perdidisti modis

260 Qued tibi detuli et quod dedi. B. mortua

Verba re nunc facis. Stultus es rem actam magis. P. nosce saltem
hunc quis est.

B. iam diús Scio qui fuit. nunc qui estis ipse sciat. Ambula tu.

249. molestus vulgo

250. accedamus *Passeratus*, Gu-lietma. accedamus *libri*hac *FZ*. ac *CD*Iuppiter *DFZ*.251. uos ego ámbos *CDZ*. uos uolo ámbos *F*. uos uolo ámbos

Vorte hác te, puér.

PSEVDVLVS.

Non licét conloquí te?

BALLIO.

At míhi non lubét.

PSEVDVLVS.

Sin tuám quíppiam ín remst?

BALLIO.

Licétne, opsecró, bitere án non licét?

PSEVDVLVS.

Vah,

Mánta.

BALLIO.

Omitte.

CALIDORVS.

Bállio, audi.

BALLIO.

Súrdus sum.

CALIDORVS.

Proféceto [saeuo's]. 255

BALLIO.

Inániloquos és tu.

Beroaldus 252. ac te *D.* hic te *F* puer *Hermannus*.
 puere *libri* colloqui *F* 253. *PSEVD. R.* *CA. libri* tuam
 quíppiam in remst *R.* tuam quíppiam in rem *C.* tuam est quíppiam
 in rem *DFZ* 254. obsecró *CDFZ* bitere *Lipsius*
Epist. quaest. I, 14. uiuere *libri*: *mate defensum ab Acidalio*
PSEVD. Pylades. om. CDZ. *CA. F* 255. manta an manca in *B*
sit, ambiguum. mane *F, codd. nonnulli Lambini* *BA.* omitte
CF. *Ps.* omitte *DZ* profecto [saeuo's]. *BA.* Inaniloquos es tu
R. profecto [resta]. *BA.* Inanis logista es *Hermannus*. profecto in-
 anilogistae *CD.* profecto inanilogus es *FZ.* profecto Inani logistae
Salmasius. Glossae Labbei p. 257: 'Inanilogus (sic) *νερολόγος*.'

CALIDORVS.

Dedí, dum fuit.

BALLIO.

Non petó, quod dedisti.

CALIDORVS.

Dabó, quando erit.

BALLIO.

Ducitó, quando habébis.

CALIDORVS.

Heú heu, quam ego malis pérddidi modis,

Quód tibi détuli et quód dedi.

BALLIO.

Mórtua

260

Vérba re núnc facis: stúltus es, rem áctam agis.

PSEVDVLVS.

Nósce saltem hunc, quis est.

BALLIO.

Iam díu scio, qui fuit: núnc qui is est, ipsús sciat. am-
bulá tu.

258. *affert Festus p. 258* dicto *Ba* 259. heu heu
FL. he heu *C.* heheu *D.* eheu *Bothius.* hei hei *Hermannus:* a quo
dum in versuum descriptione insequentium discedendum fuit
260. mortua uerba re *CD.* mortua uerba *Z.* mortuo uerba *F*
acta magis *CD* 262. saltim *C* qui est vitium *Gronovianae*
263. *iambicum septenarium feci ut proximum. In A paginae*
141 primi versus non sunt eodem cum ceteris initio, sed aliquanto
breuiore: quanquam nihil ibi legi potuit praeter incertissimos
apices et ipsa initia haec:

1 ——— ——— ———
PO . 11 ——— ——— ———
RESPIC . . . ——— ——— ———

dul seio *CDA* qui is est *Bothius.* qui estis *libri.* qui est is
Pis. quis est is *Camerarius* ipsius *C*

PSEVDVVS.

Potin' út semel modo, Bállio, huc cùm lucro respicias?

BÁLLIO.

Réspiciam istoc prétió: nam si sácrificem summó Ioui, 265

'Atque in manibus éxta teneam ut póriciam, intereá loci

Sí lucri quid détur, potius rém diuinam déseram.

Nón potest pietáti obsisti huic, útuti res sunt céterae.

PSEVDVLVS.

Děos quidem, quos máxume acumst métuere, eos minumí
facit.

BÁLLIO.

Cómpellabo. sálue multum, sérue Athenis péssume. 270

PSEVDVLVS.

Dí te deaeque amént uel huius árbitratq uél meo:

264. huc **Bb.** hunc **Ba** cum reliquis 265. praetio **B.**
 precio **CF** sacrificem libri praeter **F** 266. affert Festus
p. 218, ubi nihil nunc superstes est nisi atque in — — intebrea loci
 exta teneam ut poritiam **CD** et, nisi quod poriciam, **Z.** extete
 neamunt A poritiam **B** (nisi quod extate **Bb**), *ila quidem ut A*
rubro colore scriptum videatur pro personae nota esse. exta te-
 neam ut porrigam **F.** porriciam primus Beroaldus 267. potius
B deferam **FZ.** de stram **B.** dextram **CD** 268. 269
affert Servius in Aen. I, 378. Priorem BALLIONI, alterum PSEVDULO
tribuimus cum Bothio: nisi forte alter CALIDORO etiam aptior.
Ambos lenoni continuat C, servo ambos tribuunt reliqui. Partem
tantum priorem prioris lenoni Acidalius continuat potest F
 cum Servio, Pius. potest reliqui pletati libri. pietate Servius,
 Pius ututi **B:** ututi Bothius: utat Pylades. ut libri. siue ut
 Servius céterae **C** 269. quod **B** cum Servio, Pylades.
 quod reliqui maxime **C.** maxime **B** aeque est **B.** aeque
 est reliqui. est aeque Servius minime **C.** mími **Z.** mími
 reliqui cum Servio 270. **BA.** non om. **C** Ceterum hunc
 versum (Compellabo... di te) in ipso principio paginae bis eadem
 manu scriptum **C** ostendit, sed priore loco rursus erasum
 serueat henf **B** piissime **C,** sed pessime in loco raso. pessime
 reliqui 271. Di te] **DH F** ament. cum ras. **B.** amente **C.**

Vél, si dignu's álio pacto, néque ament nec faciánt bene.

BALLIO.

Quid agitur, Calidóre?

CALIDORVS.

Amatur átque egetur ácriter.

BALLIO.

Misereat, si fámiliam alere póssim misericórdia.

PSEVDVLVS.

Héia, scimus nós quidem te quális sis: ne praédices. 275

Sét scin quid nos uólumus?

BALLIO.

Pol ego própemodum: ut male sit mihi.

PSEVDVLVS.

Ét id et hoc, quod té reuocamus, quaéso animum aduerte.

BALLIO.

Aúdio:

'Atque in pauca, ut óccupatus núnc sum, confer quíd uelis.

PSEVDVLVS.

Húnc pudet, quod tibi promisit quáque id promisit die:

Quía illas tibi minás uiginti pró amica etiam nó n dedit. 280

amente **D** 272. dignus vulgo neque faciant solus **F** 273. CA.

amatur **F**, *Acidalius*. amatur **C**. Ps. amatur **BDZ** 274. mise-

reatur **C** 275. Heia **BCD**. eia **Z**. eia **F** simul **BCDa**

hae predioes **B**: in quo huic versui adhaerent sed scin quid nos uolumus

276. uolumus om. **C** prope modum *Beroaldus*: propemodum

Bothius. prope modo **B**. prope modo reliqui mihi]hi e corr.

B 277. et hoc]ae hoc **C** BA. **DFZ**. om. **BC**. CA. et-

illum *Camerarianae* 278. confer sum **C** 279. Ps. **DFZ**.

B **B**. om. **C** Hunc *Camerarius*. Hun **B**. Heu **C**. Heu **DFZ**

quaque **F**, *codd. Pyladis*. quamquam vel quâquâ reliqui die]

dare *Saracenus*, seruato quamquam 280. Quia illas **B**. Quia libri

Póstilla omnes cautiōres sūnt, ne credant álteri.

CALIDORVS.

Nímis miser sum: númmum nusquam réperire argentí queo:

Ita miser et amóre pereō et inopia argentária. 300

BALLIO.

Émito die caeca hércle oliuom, id uéndito oculatá die:

Iam hércle uel ducéntae possunt fieri praesentés minae.

CALIDORVS.

Périi: annorum léx me perdit quínaucenária.

Métuont credere ómnes.

BALLIO.

Eademst míhi lex: metuo crédere.

PSEVDVLVS.

Crédere autem? eho, paénitetne, quáto hic fuerit úsui? 303

298. POSTILLAOMNES *A.* Ab alienis *reliqui* ne credant alteri
Saracenus cum A. nec reddant alteri *BCDZ.* ne reddunt alti? *F*

299. miser sum] *MISERUM A* ausque *F* reperire *Z.* re-
periri *F.* repperire *BCD* argentique oc *D.* argentiq; hoc *C*

300. miseret amore *B* argenteria *Ba* 301. Festus
Pauli p. 179: 'oculatum pro praesenti posuit Plautus quum dixit
oculata die'. Vnde apud ipsum Festum relicta sunt: . . . *P[er]cu*
dolo oculatum pro prae to die caeca hercule —. Hinc
recte *Muellerus p. 391* Emito: pro quo et me *C.* eme *reliqui cum*
(*A*) diae *B* ceca *BZ.* caeca *C.* coeca *D.* ceca *F.*

A h. e. CECA oliuom *B.* olium *reliqui* pro uendito haud
scio an uenito in *A* sit occulta *F* 302. hercle om. *F*

ducente *BCD* POSSUNT FIERI *A.* fieri possunt *reliqui*
presentes *B* 303. ANNORUM *A.* annorum *BCD.* an non tam

FZ: de quo iure *Fleckeisenus Exerc. p. 17* dubitabat an non
me lex dum porcet *Acidalius* quinaucenaria *R.* quina uicenaria
DZ. quina cenaria *C.* quina cenaria *F.* quina uiceria *B.* inuens
huic versui proxima Metuunt (sic, non metuunt) credere omnes
verba. quina uicennaria *Meursius, Lipsius. Ceterum cf. Visseringi*
Qu. Pl. II, p. 87 sqq. 304. BA. om. *F* eadem est mihi

BCDFZ. EADEM MIHI EST *A* 305. auteme *B.* in *A* opatiom
inter AU et EHO intercedens non sufficit tribus litteris eho

BALLIO.

Nón est usui quisquam amator, nisi qui perpetuát data.
Aut det usque, aut quádo nil sit, simul amare désinat.

CALIDORVS.

Nílne mei miserét te?

BALLIO.

Inanis cédís: diéta nón sonant.

Atque ego te uiuóm saluúmque uéllém.

PSEVDVLVS.

Eho, an iam mórtuost?

BALLIO.

Vtut est, mihi quidé[m] profecto cum ístis dictis mórtuost. 310

Illico uixít amator, ubi lenoni supplicat.

Sémper tu ad me cum árgentata accédito querimónia:

Nám istuc, quod nunc lámentare, nón esse argentúm tibi,

Bothius. ho an **B.** Eohan **CD.** Eho an **FZ.** cf. v. 314 paenitetne **R.** penitet me **C.** penitet te *reliqui, nisi quod poen. Z. PENIT apparuit in A* huc **A** 308. ulul **F.** cod. *Scaligeri, 'Vatic.' Lipsii Ant. lect. IV, 4. iustul BCD FZ* quicquam (**A**)

307. Aut det usque aut quando **R.** • I I D I T U S Q U E Q U A N D O **A.** Detque usque (*sine quando*) **B.** detque usque quando *reliqui.* Datque usque, quando *Pylades ante nihil una littera erasa in B* nil sit] an nihil est *potius?* 308. Nihil^{no} **C** mei miseret te **R.**

Bothius. temet miseret **BCD.** te mei miseret **FZ.** TEMISERET **A:** quod concedo *defendi posse* BA. om. **F** cedis *Saracenus.* cedet **BCDZ.** accedit **F.** accedat *codd. Pyladis* 309. te *sup.*

scr. **D** uiuom saluúmque **B.** uiuum saluumque *reliqui* Ps. om. **F** eo **DZ** mortuus est **B.** mortuus est *reliqui.* MORTUUS EST (**A**) 310. Hunc v. om. **CDFZ:** *servarunt AB* quom **B**

mortuus est **AB** 311. BA. praemittit **F** uixit recte *produci* *Fleckeisenus persuasit* ubi] nisi **F** SUPPLICAT **A.** placet *reliqui*

312. quom **B** QUAEERIMONIA **A** 313. istuc *libri.* istoc *Comerarius* lamentare *Lambinus.* clametare **B.** clamet are **D.** clametare **C.** clamitare **FZ** este **Ba.** est **F**

Āput nouercam quérere.

PSEVDVLVS.

An umquam tu huius nupsisti patri?

BALLIO.

Dí meliora fáxint.

PSEVDVLVS,

Face quod té rogamus, Bállio, 315

Měa fide, si istí formidas crédere. ego in hoc trídno

Aút terra aut mari álicunde aliqua euóluam id argentúm tibi.

BALLIO.

Tibi ego credam?

PSEVDVLVS.

Cúr non?

BALLIO.

Quia pol, quá opera credám tibi,

'Vna opera alligém canem fugitiuam agniqis láctibus.

CALIDORVS.

Sícine mi abs te béne merenti mále refertur grátia? 320

BALLIO.

Quíd nunc uis?

314. An umquam **B**. eho an umquam **BC**, at *Trin.* 943. eho numquam **D**. eho nūquam **FZ**. eho ah numquam *codd. Pyladis*. eho nunquid tu 'Vaticani' *Lipsii Ant. lect. II, 9: atque nunquid 'in priscis exemplaribus' esse Pius dicit*. eho tun' umquam *Lambinus*. Nisi males eho umquamne tu *coll. v. 305* 315. DIMELIORAFAXINT **A**. Dī meliuf faciant reliqui FACEQUOD **A**. fac hoc quod reliqui balho **B**. balcho **C**. balclio **Da** 317. álicunde aliqua **B** *coll. Epid. III, 1, 10*. álicunde libri: quod adverbium hinc transiit in *Gloss. Plaut.* 318. operaf **BC**. opera sic *Pareus* 319. allicem *Nonius p. 331* canem fugitiuam *Bothius*. fugitium canem *Nonius*. fugitiuam canem libri cum **A**, nisi quod cane (canē *m. rec.*) et magninif pro aguinif **B** TACTIBUS (**A**). 320. Siccine **F** gracia **B** 321. BA. om. **C**

CALIDORVS.

Vt ópperiare hos séx dies festós modo,
Né illam uendas neú me perdas hóminem amantem.

BALLIO.

Animó bono's:

Vél sex mensis ópperibor.

CALIDORVS.

Eúge, homo lepidíssume.

BALLIO.

Immo uin etiám te faciam ex laéto laetantém magis?

CALIDORVS.

Quíd iam?

BALLIO.

Quia enim nón uenalem iám habeo Phoenícium. 325

CALIDORVS.

Nón habes?

BALLIO.

Non hércle uero.

CALIDORVS.

Pseúdule, accerse hóstias,

operiare **DF** sex dies festos modo **R.** sex dies saltem modo **BDFZ**, et, nisi quod saltem, **C.** Ea **A** alio tempore notavi sex
.....qu —, alio legere posse mihi visus sum sex festos quos modo

322. neu] ne **C** me perdas **B.** perdas me *reliqui* animo
bono et **B** cum **A.** bono animo et *reliqui* 323. mensis libri
opperibor mensis **Z** operibor **F** lepididissime **B.** lepi-
didissime *reliqui* 324. uim **B** lacto **Z** 325. uenalem
iam **R.** uenalem...m cum ras. **Ba.** uenalem **Bb** cum *reliquis*
phenicium **DF.** phenicium **C** 326. uero. **Ca.** pseudole **D.** uero
opseudole, cum *vacuo spatio e rasura orto post opseudole*, **B.**
uero o pseudole **C.** uero. **Cal.** dole (sic cum lacuna) **Z.** uero.
Ca. o pseudole **F,** *Bothius* accerse **Beroaldus.** ACCERS. **A.**

Victumas, laniós, ut ego huic sacrificem summó Ioui.
Nam híc mihi nunc est multo potius Iuppiter quam Iuppiter.

BALLIO.

Nólo uictumas: mininis me éxtis placari uolo.

CALIDORVS.

Própera. quid stas? áccerse agnos: audia quid ait Iuppiter? 330

PSEVDVLVS.

Iam híc ero: uerum éxtra portam mi étiam currendúmst prius.

CALIDORVS.

Quid eo?

PSEVDVLVS.

Lanios inde accersam dúo cum tintinnábulis:

Éadem duo gregés uirgarum inde úlmeorum adégero,

arcessi **BC**. accerfi **DFZ** 327. VICTUMAS **A**. Victimaf reliqui.
lanios ut ego (**A**) **F**. lanios et ego **Z**. laniosus tego **BDe**
(laniosaf **Db**) laniosus te ego **C** hulce **B**. huic **libri cum (A)**
sacrificem **C** 328. mihi *sup. scr.* **D** nunc *om.* **F**
potior an potius in **A** sit, non satis liquet Iuppiter quam Iup-
piter 'ex antiquis codd.' *Pytades cum (A)*. Iuppiter queam Iuppiter
BC. Iuppiter quea Iuppiter **De** (quid pro quea **Db**). Iuppiter inquam
Iuppiter **F** et, nisi quod in qua, **Z** 329. **BA. F. om. reliqui**
uictumas (**A**) **D**. uictimas **B**. uictimas reliqui mininis **R**.
at mininis vel at minis *Lipsius Ant. lect. II, 1: quod ad minas h.*
a. oves glabras (ut Bacchid. 1139) spectare Palmerius p. 711 et
Dousa Expl. III, 19 viderunt. agnalis (quod fuit interpretamen-
tum) Saracenus cum (A): defensum a Rostio Opusc. II, p. 329 sqq.
ac nimis B. achimis C. ac nimis DZ. at minimis F, quod defendi
posse Handio Turs. I, p. 426 visum. minimis (mox autem med)
Scaliger 330. **CA. F. om. reliqui** accerse libri cum **A**
Iuppiter **FZ** 331. **Ps. FZ. om. reliqui** uerum **B** mi
etiam *e BEFZ R proem. ind. schol. Bonn. aest. a. 1832. uictimas*
CD. Metiam Saracenus: atque ita in codd. ant. scriptum esse
Pius dicit. Cf. Beckeri Antiq. Rom. I, p. 178. 555 currendum
est **F**. currendus **C**. currendus **BDZ** 332. duo *Pytades. duos*
libri tintinnabulis **Z** 333. duo **ABCDZ**. domo **F** unde **F**

Vt hodie ad litationem huic suppetat satias Ioui.

BALLIO.

I in malam crucem.

PSEVDVLVS.

Istuc ibit Iuppiter lenonius.

335

BALLIO.

Ex tua re non est, ut ego emoriar.

PSEVDVLVS.

Quidum?

BALLIO.

Sic: quia,

Si ego emortuos sim, Athenis te sit nemo nequior.

Ex tua rest, ut ego emoriar.

CALIDORVS.

Quidum?

BALLIO.

Id ego dicam tibi:

334. satias (A), *Camerarius*. facias B. fatiuf CDZ. fatif F
Sociat huic versui verba In malam crucem B 335. in
malam libri, personae nota nulla praemissa. • INMALAM A: quod
INMALAM interpretatus haec tribui BALLIONI cum Grutero
PSEVDVLO alterum hemistichium dedi cum eodem: CALIDORO CDZ:
sine intervallo PSEVDVLO continuant BF Istuc ibit Iuppiter
R. Isti cibiti oppiter B. Istic ibit Iuppiter reliqui, nisi quod Iuppiter F
336—339 sic constitui, quorum in B haec species:

Isti cibiti oppiter lenoniuf. B. ex tua re non est ut ego emoriar.

P. Qui dum? C. ego dicam tibi. quia edepol dum ego uiuuf uiuam
numquam eris frugi bonae.

P. Ex tua re non est ut ego emoriar. B. qui dum? P. sic quia

Si ego emortuf sim at heniste sit nemo nequior —:

haec autem in CDZ:

CA. Istic ibit Iuppiter lenoniuf. ex tua re non est ut ego emoriar.

Ps. Qui dum? CA. ego dicam tibi. quia edepol dum ego uiuuf uiuam
Numquam eris frugi bone. ex tua re non est ut ego emoriar.

CA. Qui dum? Ps. sic quia si ego emortuuf sim athenis te sit

Nemo nequior e. q. s.:

Quia edepol, dum ego uiuos uiuam, nūquam eris frugi
bonae.

CALIDORVS.

Dic mihi, obsecro hércle, uerum sério, hoc quod té rogo: 340
Nón habes uenálem amicam tú meam Phoenícium?

BALLIO.

Nón edepol habeo profecto: nám iam pridem uéndidi.

CALIDORVS.

Quómodo?

BALLIO.

Sine órnamētis, cum intestinis ómnibus.

CALIDORVS.

Mēam tu amicam uéndidisti?

BALLIO.

Válde: uigintí minis.

nisi quod aedepol **Z** — uiu^v **D** — bone **Z** — se ego **Da**, si ergo
C — nequor **D**. *Congruit F, nisi quod, quae inter bone et si ego
posita sunt, omittit omnia cum 'codd. antiquis' Pyladis, perso-
narum autem notas et post lenoniuf et ante ego dicam habet BA.*
In A haec apparuerunt:

EX QU EG — —

QUIAEDEPOLDUMEGOUIUUSUINAMNUMQUAMERISFRUGIBONAE

EXTUA GOEMORIA STERI QU — —

,SIEGOMORTUOSSIMA ST EMO .. QUIOR

*nisi quod in altero versu haudquaquam omnia certa. Quibus ve-
stigiis non inepte utare ad talem conformationem horum versuum
commendandam:*

BA. Ex tua re non ést ut moriar. Ps. quidum? BA. id ego dicám tibi:
Sí ego mortuós sim, Athenis té sit nemo néquior.

Ex tua re, ut ego emóriar, magis est hércle. CA. quidum? BA. sic: quia,
Dúm edepol ego uiuos uiuam, nūquam eris frugi bonae.

340. CA. Saracenus. Ps. libri uerum hércle **Z** rogo Aci-
dalius cum (**A**). rogo ést vel rogo é libri 341. phenícium **D**

342. BA. om. **BCD** abeo **CD** 343. cum testinif **B**

CALIDORVS.

Viginti minis?

BALLIO.

Vtrum uis, uel quater quinis minis: 345

Militi Macédonio. et iam quíndecim habeo dōmi minas.

CALIDORVS.

Quid ego ex te audió?

BALLIO.

Tuam esse amicam factam argenteam.

CALIDORVS.

Quór id ausu's fácere?

BALLIO.

Lubuit: méa fuit.

CALIDORVS.

Eho, Pseúdule,

I, gladium adfer.

PSEVDVLVS.

Quid opust gladio?

CALIDORVS.

Qui hunc nunc occidam áque me.

345. CA. om. C: in quo hic versus, quanquam suo loco positus, tamen in ima pagina iteratur 346. macedonico Z et iam Pius, Acidalius. etiam libri domi R. om. libri cum (A). Nisi intus malueris

347. tuam esse amicam R. amicam tuam esse libri. tuam amicam esse Bothius. Poteris etiam tuam esse factam amicam arg. 348. CA. om. C quæ A, B. Cur reliqui

ausus scribebatur BA.] P. B. Ps. C libuit libri cum A

349. Pro I aut una amplior aut duæ litteræ in A fuerunt: n puto. Et C adfer BbCZ. adfert BaD. affer F opust R. opus libri hunc nunc R. hunc CDFZ, sup. scr. B. hoc ut videtur A occidat B

BALLIO.

Nímio id, quod pudét, facilius fértur quam illud quód piget.
Nón dedisse, istúnc pudet: me, quía non accepi, piget.

PSEVDVLVS.

'At dabit, parábit: aliquot hós dies mantá modo.
Nám id hic metuit, né illam uendás ób simulatém suam.

BALLIO.

Fúit occasió, si uellet, iám pridem argentum út daret. 283

CALIDORVS.

Quid, si non habui?

BALLIO.

Sí amabas, ínuenires mútuom.

'Ad danistam déuenires, ádderes faenúsculum:

Súrruperes patri.

PSEVDVLVS.

Súrruperet hic patri, audacíssume?

Nón periculumst, né quid recte mónstres.

BALLIO.

Non lenóniumst.

-
281. 282. *affert Nonius p. 433* 282. DEDISSE ISTUNC **A.** dedisse istum *codd. Pyladis, Nonius, Beroaldus.* dedissetis tum **BCD FZ** 283. aliquot *Acidalius.* aliquod **BCD.** aliquid **FZ:** unde profecti aliquid: tres dies *Dousa,* aliqui: duos dies *Scioppius Susp. lect. III, 15* maneat **F** 284. IDHIC **A.** hic it **BCD.** hic id **FZ** uenda] das *e. corr. B* 285. occasio **D** iam pridet **C.** iam di pridet **B** 286. SIAMABAS **A.** iam abas **B.** iam abas **D.** iam habes **CFZ.** amabas *Gruterus* inuenires mutuum 'ex priscis exemplaribus' *Pius, qui 'alibi inuenire est tuum legi' dicit.* inuenires tuum **BCDFZ** 287. faenusculum **BCF.** faenusculum **Z.** phenusculum **D** 288. SURRUPERES **A:** atque surripes *Pylades.* subripuisset **F.** furripuisset reliqui **SURRUPERET A.B.** surriperet **CD.** furripere **Z.** subriperet **F** audacissime **CDFZ** 289. PERICULUMST **A.** periculum est reliqui **mon-** stret **B** lenonium est *Scutarius.* lenonium est *libri*

CALIDORVS.

Égon patri subrúpere possim quícquam, tam cautó seni? 290

'Atque adeo, si fácere possim, píetas prohibet.

BALLIO.

Aúdio:

Píetatem ergo istam ámplexator nóctu pro Phoenício.

Sét quoniam píetátem amori uídeo tuo praeuórtere:

'Omnes homines tibi patres sunt? nállus est tibi, quém roges

Mútuom argentúm?

CALIDORVS.

Quin nomen quóque iam interiit mútuom. 295

PSEVDVLVS.

Heús tu, postquam hercle ísti a mensa súrgunt saturatá cute,

Quí suum quom repetúnt, alienum réddunt nato némini,

290. subrúpere *Ba.* furripere *CDZ.* sabripere *B&F* quícquam *sup. scr. D* tam *F. om. Z.* quã tã *C.* quantã *D.* ... tam cum *ras. B* 291. possim *C.* possem reliqui 292—296 hoc ordine *BCDFZ.* Quorum *vv. 293—295* prorsus omissis reliquos duos sic collocat *A:* 296. 292 292. Affert hunc *v. sine* istam *Diomedes I, p. 330* pheniceo *CD.* phoeniceo *Z* 293. quoniam pietatem *Camerarius.* cum pietatem *F,* *Pylades.* cum pietate reliqui amori uideo tuo *CDZ.* amori u deo tuo *B.* amator uideo *F* prouertere *B.* praeuortere reliqui 294. Omnes homines *Bothius.* Omnis *B.* omnes reliqui roges || Me tuum *B.* roges me tuum *CD.* roges mutuum *FZ* 295. *Ca. B,* *Scutarius.* om. reliqui quin *F,* *Beroaldus,* *Pius.* qui reliqui interiit *BF.* interiit reliqui 296. *Psevdvlo* tribuit *Bothius,* *BALLIONI* libri isti a] legi non potuerunt in *A* a e corr. *B* saturata cute *Kampmannus de AB praep. p. 25:* quod reicere poterit qui melius substituerit. saturi poti libri, sed ut in *B* et ultima littera saturi vocis e corr. sit et aliquid post eam erasum. In *A* post SAT nihil apparuit. satrapae *Scaliger.* 'saturi et uidi vel distenta cute reperisse se' (coniectura puto) *Lambinus* scribit 297. suum cum *R.* suum libri redeunt *B* nemine *B.* memini *Z*

Póstilla omnes cautiōres sūnt, ne credant alteri.

CALIDORVS.

Nimis miser sum: nūmmum nusquam réperire argenti quæ:

Ita miser et amore pereō et inopia argentária. 300

BALLIO.

Émito die caeca hércle oliuom, id uéndito oculatá die:

Iam hércle uel ducéntae possunt fieri praesentés minae.

CALIDORVS.

Périi: annorum léx me perdit quinauicenária.

Métuont credere ómnes.

BALLIO.

Eademst míhi lex: metuo crédere.

PSEVDVLVS.

Crédere autem? eho, paénitetne, quánto hic fuerit úsui? 303

298. POSTILLAOMNES *A.* Ab alienis *reliqui* ne credant alteri
Saracenus cum A. nec reddant alteri *BCDZ.* ne reddunt alti *F*

299. miser sum] MISERUM *A* nusque *F* reperire *Z.* re-
periri *F.* repperire *BCD* argentique oc *D.* argentiq; hoc *C*

300. miseret amore *B* argentaria *Ba* 301. Festus
Pauli p. 179: 'oculatum pro praesenti posuit Plautus quum dixit
oculata die'. Vnde apud ipsum Festum relicta sunt: . . . P[seu]
dolo osculatum pro prae to die caeca hercule —. Hinc
recte Muellerus p. 391 Emito: pro quo et me *C,* eme reliqui cum
(*A*) diae *B* ceca *BZ.* caeca *C.* coeca *D.* ceca *F.* c . . .
A h. e. CECA oliuom *B,* oliuom *reliqui* pro uendito haud
scio an uenito in *A* sit occulta *F* 302. hercule om. *F*

ducente *BCB* POSSUNT FIERI *A.* fieri possunt *reliqui*
praesentes *B* 303. ANNORUM *A.* annorum *BCD,* an non tam
FZ: de quo iure Fleckeisenus *Exerc. p. 17* dubitabat an non
me lex dum porcet Acidalius quinauicennaria *B.* quina uicennaria
DZ. quina cenaria *C.* quina cenaria *F.* quina uiceria *B,* iungens
huic versui proxima Metuunt (sic, non metuunt) credere omnes
verba. quina uicennaria Meursius, Lipsius. Ceterum cf. Visseringi
Qu. Pl. II, p. 87 sqq. 304. *Ba.* om. *F* eadem est mihi
BCDFZ. EADEMMIHIST *A* 305. auteme *B.* In *A* opatiua
inter AU et RHO intercedens non sufficit tribus litteris eho

BALLIO.

Nón est usui quisquam amator, nisi qui perpetuát data.

Aut det usque, aut quándo nil sit, simul amare désinat.

CALIDORVS.

Nilne mei miserét te?

BALLIO.

Inanis cedis: dieta nón sonant.

Atque ego te uiuóm saluomque uellem.

PSEVDVLVS.

Eho, an iam mórtuost?

BALLIO.

Vtut est, mihi quidém profecto cum istis dictis mórtuost. 310

Illico uixit amator, ubi lenoni supplicat.

Sémper tu ad me cum árgentata accédito querimónia:

Nám istuc, quod nunc lámentare, nón esse argéntum tibi,

Bothius. ho an **B.** Eohan **CD.** Eho an **FZ.** cf. v. 314 pael-
tete **R.** penitet me **C.** penitet te *reliqui, nisi quod poen.* **Z.** PENIT
apparuit in **A** huc **A** 306. usul **F.** cod. *Scaligeri, 'Vat-*
tic.' *Lipsii Ant. lect. IV, 4.* iustul **BCDFZ** quicquam (**A**)

307. Aut det usque aut quando **R.** •••••ITUSQUEQUANDO **A.** Detque
usque (*sine quando*) **B.** detque usque quando *reliqui.* Datque usque,
quando *Pylades ante nihil una littera crasa in B nil sit]*
an nihil est *potius?* 308. Nihil^o **C** mei miseret te **R.**

Bothius. temet miseret **BCD.** te mei miseret **FZ.** TEMISERET **A:**
quod concedo defendi posse **BA.** om. **F** cedis *Saracenus.*
cedet **BCDZ.** accedit **F.** accedat *codd. Pyladis* 309. te *sup.*

scr. **D** uiuom saluomque **B.** uiuum saluumque *reliqui* **Ps. om.**
F eo **DZ** mortus est **B.** mortuus est *reliqui.* MORTUUS
(**A**) 310. Hunc v. om. **CDFZ:** seruauit **AB** quom **B**

mortuus est **AB** 311. **BA.** praemittit **F** uixit recte *produci*
Fleckeisenus persuasit ubi] nisi **F** SUPPLICAT **A.** placet *reliqui*

312. quom **D** QUAEERIMONIA **A** 313. istuc *libri.* Istoc
Camerarius lamentare *Lambinus.* clametare **B.** clamet are **D.**
clametare **C.** clamitare **FZ** este **Ba.** est **F**

Āput nouercam quérere.

PSEVDVLVS.

Au umquam tu huius, nupsisti patri?

BALLIO.

Dí meliora fáxint.

PSEVDVLVS.

Face quod té rogamus, Bállio, 315

Měa fide, si istí formidas crédere. ego in hoc trídúo

Aút terra aut mari álicunde aliqua euóluam id argentúm tibi.

BALLIO.

Tíbi ego credam?

PSEVDVLVS.

Cúr non?

BALLIO.

Quia pol, quá opera credám tibi,

'Vna opera alligém canem fugitiuam agniqis láctibus.

CALIDORVS.

Sícine mi abs te béne merenti mále refertur grátia? 320

BALLIO.

Quíd nunc uis?

314. An umquam **R**. eho an umquam **BC**, *et Trin. 943*. eho numquam **D**. eho nūquam **FZ**. eho ah nunquam *codd. Pyladis*. eho nunquid tu 'Vaticani' *Lipsii Ant. lect. II, 9: atque nunquid 'in priscis exemplaribus' esse Pius dicit*. eho tun' unquam *Lambinus*. Nisi males eho umquamne tu *coll. v. 305* 315. DINELIORAFAXINT **A**. Dī mellus faciant *reliqui* FACEQUOD **A**. fac hoc quod *reliqui* balho **B**. balcho **C**. balcello **Da** 317. álicunde aliqua **R** *coll. Epid. III, 1, 10. álicunde libri: quod adverbium hinc transit in Gloss. Plaut.* 318. operas **BC**. opera sic *Pareus* 319. allicem *Nonius p. 331* canem fugitiuam *Bothius*. fugitium canem *Nonius*. fugitiuam canem *libri cum A, nisi quod cane (canē m. rec.) et magninif pro agninif B* TACTIBUS (**A**). 320. Siccine **F** gracia **B** 321. BA. om. **C**

CALIDORVS.

Vt ópperiare hos séx dies festós modo,

Né illam uendas neú me perdas hóminem amantem.

BALLIO.

Animó bono's:

Vél sex mensis ópperibor.

CALIDORVS.

Eúge, homo lepidíssume.

BALLIO.

Immo uin etiám te faciam ex laéto laetantém magis?

CALIDORVS.

Quíd iam?

BALLIO.

Quia enim nón uenalem iám habeo Phoenícium. 325

CALIDORVS.

Nón habes?

BALLIO.

Non hércle uero.

CALIDORVS.

Pseúdule, accerse hóstias,

operiare **DF** sex dies festos modo **R.** sex dies saltem modo **DDFZ**, et, nisi quod saltim, **C.** Ex **A** alio tempore notavi sex
qu —, alio legere posse mihi visus sum **SEXFAESTOSQUOSMODÒ**

322. neu]ne **C** me perdas **B.** perdas me *reliqui* animo
 bono ef **B** cum **A.** bono animo ef *reliqui* 323. mensis libri
 operibor mensis **Z** operibor **F** lepididifume **B.** lepi-
 disime *reliqui* 324. uim **B** lacto **Z** 325. uenalem
 iam **R.** uenalem...m cum *ras.* **Ba.** uenalem **Bb** cum *reliquis*
 phenicium **DF.** phenicium **C** 326. uero. **Ca.** pseudole **D.** uero
 opseudole, cum *vacuo spatio e rasura orto post opseudole*, **B.**
 uero o pseudole **C.** uero. **Cal.** dole (*sic cum lacuna*) **Z.** uero.
Ca. o pseudole **F.** **Bothius** accerse **Beroaldus.** **ACCERS.** **A.**

Víctumas, laníós, ut ego huíce sácrificem summó Ioui.

Nam híc mihi nunc est multo potíus Iúppiter quam Iúppiter.

BALLIO.

Nólo víctumas: mínimis me éxtis placári uolo.

CALIDORVS.

Própera. quid stas? áccerſe agnos: audíſ quíd ait Iúppiter? 330

PSEVDVLVS.

Iam híc ero: usum éxtra portam mi étiam currendúmſt prius.

CALIDORVS.

Quíd eo?

PSEVDVLVS.

Lanios inde accersam dúo cum tintinnábúlis:

Eadem duo gregés uirgarum inde úlmeorum adégero,

arcessi **BC**. accerſi **DFZ** 327. VICTUMAS **A**. Victimaf relinqui.

lanios ut ego (**A**) **F**. lanios et ego **Z**. laniosuf tego **BDA**

(laniosaf **Db**) laniosuf te ego **C** huíce **B**. huic líbri cum (**A**)

sacrificem **C** 328. mihi *ſup. ſcr.* **D** nunc *om.* **F**

POTIOR AN POTIUS IN **A** ſit, non ſatis liquet Iuppiter quam Iup-

piter 'ex antiquis codd.' Pylades cum (**A**). Iuppiter queam Iuppiter

BC. Iuppiter queã Iuppiter **Da** (quid pro queã **Db**). Iuppiter inquam

Iuppiter **F** et, niſi quod in quã, **Z** 329. BA. **F**. *om.* relinqui

victimas (**A**) **D**. ultimas **B**. ultimas relinqui minis **B**.

at minis vel at minis Lipsius *Ant. lect. II, 1: quod ad minas A.*

a. oves glabras (ut Bacchid. 1129) spectare Palmerius p. 711 et

Douss Expl. III, 19 viderunt. agnis (quod fuit interpretamen-

*tum) Saracenus cum (**A**): defensum a Rostio Opusc. II, p. 329 ſqq.*

ad nimis B. achimis C. ac nimis DZ. at minimis F, quod defendi

poſſe Handio? Turs. I, p. 426 viſum. minimis (mox autem med)

Scaliger 330. CA. **F**. *om.* relinqui accerſe líbri cum **A**

Iuppiter **FZ** 331. Ps. **FZ**. *om.* relinqui uerom **B** mi

etiam *e BFZ R prooem. ind. ſchol. Bonn. aest. a. 1633. metiam*

CD. Metiam Saracenus: atque ita in codd. ant. ſcriptum *ſae*

Pius dicit. Cf. Beckeri Antig. Rom. I, p. 178. 555 currendum

est **F**. currendus e **C**. currendus **BDZ** 332. duo Pylades. duos

líbri tintinnabulis **Z** 333. duo **ABCDZ**. demo **F** unde **F**

'Vt hodie ad litationem huic suppetat satias Ioui.

BALLIO.

I in malam crucem.

PSEVDVLVS.

Istuc ibit Iuppiter lenonius.

335

BALLIO.

Ex tua re non est, ut ego emoriar.

PSEVDVLVS.

Quidum?

BALLIO.

Sic: quia,

Si ego emortuos sim, Athenis te sit nemo nequior.

Ex tua rest, ut ego emoriar.

CALIDORVS.

Quidum?

BALLIO.

Id ego dicam tibi:

334. satias (A), *Camerarius*. facias B. fatius CDZ. fatif F

Sociat huic versui verba In malam crucem B

335. in

malam libri, personae nota nulla praemissa. • INMALAM A: quod INMALAM interpretatus haec tribui BALLIONI cum Grutero

PSEVDVLO alterum hemistichium dedi cum eodem: CALIDORO CDZ: sine intervallo PSEVDVLO continuant BF

Istuc ibit Iuppiter

R. Isti cibiti oppiter B. istic ibit Iuppiter reliqui, nisi quod Iuppiter F

336—339 sic constitui, quorum in B haec species:

Isti cibiti oppiter lenoniuf. B. ex tua re non est ut ego emoriar.

P. Qui dum? C. ego dicam tibi. quia edepol dum ego uiuuf uiuam numquam eris frugi bonae.

P. Ex tua re non est ut ego emoriar. B. qui dum? P. sic quia

Si ego emortuf sim at heniste sit nemo nequior —:

haec autem in CDZ:

CA. Istic ibit Iuppiter lenoniuf. ex tua re non est ut ego emoriar.

Ps. Qui dum? CA. ego dicam tibi. quia edepol dum ego uiuuf uiuam Numquam eris frugi bone. ex tua re non est ut ego emoriar.

Ca. Qui dum? Ps. sic quia si ego emortuf sim athenis te sit

Nemo nequior e. q. s.:

Quia edepol, dum ego uiuos uiuam, nūmquam eris frugi
bonae.

CALIDORVS.

Dic mihi, obsecro hércle, uerum sério, hoc quod té rogo: 340
Nón habes uenálem amicam tú meam Phoenícium?

BALLIO.

Nón edepol habeo profecto: nám iam pridem uéndidi.

CALIDORVS.

Quómodo?

BALLIO.

Sine órnamētis, cum iūtestinis ómnibus.

CALIDORVS.

Mēam tu amicam uéndidisti?

BALLIO.

Válde: uiginti minis.

nisi quod aedepol **Z** — uiu^v **D** — bone **Z** — se ego **Da**, si ergo
C — nequor **D**. *Congruit F*, nisi quod, quae inter bone et si ego
posita sunt, omittit omnia cum 'codd. antiquis' Pyladis, perso-
narum autem notas et post lenoniuf et ante ego dicam habet BA.
In **A** haec apparuerunt:

EX QU EG — —
QUIAEDEPOLDUMEGOUIUUSUIUAMNUMQUAMERISFRUGIBONAE
EXTUA GOEMORIA STERI QU — —
SIEGOEMORTUOSSIMA ST EMO .. QUIOR

*nisi quod in allero versu haudquaquam omnia certa. Quibus ve-
stigiis non inepte utare ad talem conformationem horum versuum
commendandam:*

BA. Ex tua re non est ut moriar. Ps. quidum? BA. id ego dicam tibi:
Si ego mortuós sim, Athenis té sit nemo néquior.

Ex tua re, ut ego emóriar, magis est hércle. CA. quidum? BA. sic: quia,
Dum edepol ego uiuos uidam, nūmquam eris frugi bonae.

340. CA. Saracenus. Ps. libri uerum hércle **Z** rogo **Ac**-
dalius cum (**A**). rogo est vel rogo ē libri 341. phenícium **D**

342. BA. om. **BCD** abeo **CD** 343. cum testinif **B**

CALIDORVS.

Viginti minis?

BALLIO.

Vtrum uis, uel quater quinis minis: 345

Militi Macédonio. et iam quindecim habeo dōmi minas.

CALIDORVS.

Quid ego ex te audió?

BALLIO.

Tuam esse amicam factam argenteam.

CALIDORVS.

Quór id ausu's fácere?

BALLIO.

Lubuit: méa fuit.

CALIDORVS.

Eho, Pseudule,

I, gladium adfer.

PSEVDVLVS.

Quid opust gladio?

CALIDORVS.

Qui hunc nunc occidam atque me.

345. CA. om. C: in quo hic versus, quanquam suo loco positus, tamen in ima pagina iteratur 346. macedonico Z et iam Pius, Acidalius. etiam libri domi R. om. libri cum (A). Nisi intus malueris 347. tuam esse amicam R. amicam tuam esse libri. tuam amicam esse Bothius. Poteris etiam tuam esse factam amicam arg. 348. CA. om. C qua A, B. Cur reliqui ausus scribebatur BA.] P. B. Ps. C libuit libri cum A 349. Pro I aut una amplior aut duae litterae in A fuerunt: n puto. Et C adfer HbCZ. adfert BaD. affer F opust R. opus libri hunc nunc R. hunc CDFZ, sup. scr. B. hoc ut uidetur A occidat B

PSEVDVLVS.

Quin tu ted occidis potius? nam hunc fames iam occiderit. 350

CALIDORVS.

Quid ais, quantum in terra degit hominum periurissime?
Iurauisti te illam nulli uendituram nisi mihi?

BALLIO.

Fateor.

* CALIDORVS.

Nempe conceptis uerbis.

BALLIO.

Etiam consultis quoque.

CALIDORVS.

Periurauisti, scelest.

BALLIO.

At argentum intro condidi.

Ego scelestus nunc argentum domo potissimum promere; 355
Tu qui pius es, istoc genere gnatus, nummum non habes.

350. ted Bothius. te libri cum *A* occides *CDZ* potius *B* famel[m] e corr. *D* fame fiam *B* 351. in terra degit Lipsius Ant. lect. IV, 4. terra tegit *BCDFZ*. IEGIT *A*. Ineptit Scioptius Verisim. I, 12 periurissime libri cum *A*

352 sqq. sic distincti sunt in *B*:

Iurauisti te illam nulli uendituram nisi mihi? *B*. fateor.

C. Nempe conceptis uerbis. *B* etiam consultis quoque. Periurauisti scelest.

B. At argentum intro condidi.

Ego scelestus *e. q. a.*

352. iurauisti te *C*. iurasti te *FZ* 353. consultis *e. q. a.* *tuus exemplaribus* Pius: item Beroaldus. consultis *CDZ*. consilis *F*. consultis *A* ut uidetur 354. *CA. FZ. om. CD* Periurasti *F* *BA.* *CA. CD, Z iterum* 355. domo potissimum

promere *B*. promere possum domo libri. osauimo in sine abiam in *A* legi potuit. promere potis sum domo Bothius. possem Gueetus

356. qui pius est istoc *F*. pius est istoc *D*. qui pius est oc *B*. qui pius sistoc *C*. qui sit istoc *Z*. qui pius apparuit in *A* remus

CALIDORVS.

Pseudule, adsiste altrinsecus atque ónera hunc maledictis.

PSEYDVLVVS.

Licet.

Númquam ad praetorem aequae cursim currám, ut emittár manu.

CALIDORVS.

'Ingere mala multa.

PSEYDVLVVS.

Iam ego te differam dictis meis.

'Impudice.

BALLIO.

Itást.

PSEYDVLVVS.

Scelesté.

A. numinú **Z** 357. **CA.** **F.** om. reliqui adfiste altrinsecus atque **DEFZ.** Nihil nisi am legi in **A** potuit. adfistera trinsecus atque **BCD.** Accentus insolentiam sic Bothius tollere sibi visus est: adsiste atque altrinsecus, vitioso dactylo admissio. Fortasse scriptum erat adsiste alterim atque tunc ónera: vid. *Mus. phil. n. VII, p. 476* 366. pretorem **BD.** aequae Pylades. atque libri ut emittar manu *Camerarius.* lite mittar manus **BCD.**

Item utar manu **F.** Ille utar manu **Z.** licet utar manu *codd. Pyladis*

Haec autem horum proximorumque in B descriptio est:

Numquam ad pretorem atque cursim currám lite mittar manus Ingere mala multa.

P. Iam ego te differam dictis meis impudice. **B.** ita est. **P.** scelesté.

B. dicef uera.

P. Verbero. **B.** quid pini. **C.** bustirape. **B.** certe. **C.** furcifer. **B.** factâ optume.

C. Sociofraude. **B.** sunt meaec ista. **P.** parricida. **B.** perge tu. **P.** sacrilege.

B. Fateor. **C.** periura. **B.** uetera uaticinamini. **C.** legirupa. **B.** ualide.

P. Permiisf adulescentum. **B.** acerrame.

C. Far. e. q. z.

359. **CA.** om. **BCD** 360. impudice pro imp. **AD** ITAST

BALLIO.

Díois uera.

PSEVDVLVS.

Vérbero.

360

BALLIO.

Quíppini?

PSEVDVLVS.

Bustírape.

BALLIO.

Certo.

PSEVDVLVS.

Fúrcifer.

BALLIO.

Factum óptume.

PSEVDVLVS.

Sóciofraude.

BALLIO.

Súnt mea istaec.

PSEVDVLVS.

Párricida.

BALLIO.

Pérge tu.

CALIDORVS.

Sácrilege.

BALLIO.

Fateór.

A. ita est reliqui dicis (**A**), *Scutarius*. dicef **CDF**. dief **Z**
 361. **PSEVD.** bis posui pro **CAL.** CERTO **A.** certe reliqui
 factum **FZ** cum **A.** factâ **CD** optime **F** 362. **Ps. R.**
CA. libri sóciofraude **BCZ.** sóciofraude **D.** sóciofraude **F.** só-
 ciofraude **A.** sóciofraude *Pareus* MEAISTAE **A.** *Guyetus*.
 mea ec ista **C.** mea ^hec ista **D.** mea haec ista **FZ.** mea eccista *Bothius*

CALIDORVS.

Periure.

BALLIO.

Vétera uaticinámini.

CALIDORVS.

Légirupa.

BALLIO.

Validé.

PSEVDVLVS,

Pernicies ádulescentum.

BALLIO.

Acérrume.

CALIDORVS.

Fúr.

BALLIO.

Babae.

PSEVDVLVS.

Fugitiue.

BALLIO.

Bombax.

CALIDORVS.

Fraús popli.

BALLIO.

Planíssume. 365

PSEVDVLVS.

Fraúdulente.

363. CAL. Sacr. *R.* Ps. Sacr. *libri*uaticinamín *C*364. PERNICIES *A.* perniciés *FZ.* permilief *CD* adolescentum*F* (non *A*) 365. babae *ABZ.* babe *C.* habe *D.* abi *F*bombax hinc receptum in Gloss. Plaut. bompax *C* CA.] Ps. *F*popli *Bothius.* populi *libri* 366. fraudalente *C.*

CALIDORVS.

Impûre leno.

PSEVDVLVS.

Caenum.

BALLIO.

Cantorés probos.

CALIDORVS.

Vérberauistî patrem atque mâtrem.

BALLIO.

Atque occidî quoque

Pótius quam cibûm, praeberem: nûm peccaui quíppiam?

PSEVDVLVS.

'In pertussum ingérimus dicta dóñum: operam lúdimus.

BALLIO.

Númquid alium me étiam uoltis dícere?

CALIDORVS.

Ecquid té pudet? 370

BALLIO.

Téd amatorem ésse inuentum inánem quasi cassám nucem.

Vérum quamquam mûlta malaque dicta dixistís mihi,

impure, non imp., **AC** inter IMPURE et LENO personae spatium **A** Ps. (post leno) **FZ**. CA. (iteratum) **BCD**

CAENUM **A**. cenum reliqui 367. Verberasti **B** quoque
 sup. scr. **D** 368. PRAEBEREM **A**. prehibere **B** 369. In
 pertussum **CD**. Inpertus sum **Ba**. Inpertusum **BbFZ** inger-
 rimus **C** docta **B** 370. Nunquid (**A**), Scutarius. Nunc
 quid **BC**. Nûque **D**. Nûquâ **FZ** alium me Gruterus. alium
BCD cum **A**. aliud **FZ** uoltis **Z** ecquid te *Pylades*.
 ec quide **BCD**. ecqui te **FZ**. HARC+IDTE **A** 371. Ted Came-
 narius. TEN **A**. Te reliqui RESINVENTUM **A** ut uidetur, *Bothius*.
 inuentum esse reliqui 372. UENUM **A**. Sed reliqui MALAQUAS
A. mala que, **BCZ**. mala que **D** dicta dixistis mihi **B**. in me
 dicta dixistis mihi *libri cum A*. in me q. d. modo *Pylades*

'Nisi mihi hodie attulerit' mites quinq̄ue quas debet minas,
Sicut haec est praestituta summa ei argentó dies:

Si id non adfert, possee opinor facere me officium meum. 375

CALIDORVS.

Quid id est?

BALLIO.

Si tu argentum attuleris, cum illo perdidero fidem:
Hoc officium meumst. magis operae si sit, plus tecum loquar.
Set sine nummo frustra's qui me tui misereri postulas.
Haec meast sententia: at tu, hinc porro quid agas, consulas.

CALIDORVS.

Iamne abis?

BALLIO.

Negoti nunc sum plenus.

373. mihi hodie visum est in lacera vestigia codicis *A* (MIMI.....)
quadrare. mihi reliqui. mi actutum *Guyetus*. mihi iam *Bothius*

mites *BCDa* 374. prestituta *B* summa ei *Gruterus*.
SUMMA • 1 *A*. summe *B*. summe reliqui. summa *Lipsius Ant. lect.*
IV, 4 et ei post argento addens Acidalius. numerando Camerarius

375. IDNONADFERIT *A*. Is non aderit reliqui *NEOFFICIUM A*.
officium reliqui. officium me *Camerarius* 376. quom illo *B*

PERDIDERO *A*. perdiderim reliqui, nisi quod Perdiderim (sic) *B*
inter fidem et hoc personae spatium *D* 377. OFFICIUM

NEUMESTMA... OPERASI *A*: quae sic ut edidi interpretatus sum.
meum est officium. ego operae si reliqui, nisi quod officium *D*, opere

CDFFZ 378. sine nummo *B*. sine argento libri cum *A*. Quae
vocabula permutata sunt v. 643. Cf. *Prolog. Trin. p. CXLVIII*

FRUSTRAESQUI *A*. frustra est quod reliqui, nisi quod frustra *Da*.
frustra es quod *Sciotpius Susp. lect. I, 13* 379. Hec *C*

SENTENTIA MEAST *A*. mea est sententia reliqui, nisi quod sententia
B at *Bothius*. ut libri cum *A* consulas] *COSE. I. 1. 5 A*

380. CA. om. *C* habet *BCD* Ba. om. *BCD sine*
spatio NEGOTI *A*. negotii *BCD*. negotii *FZ* NUNC *A, B*.

om. reliqui Pa. *BFZ*. Ba. *CD*. BALLIONE continuat Bo-

PSEVDVLVS.

Paulo póst magis. 380

'Illic homo meúst, nisi omnes dí me atque homines déserunt.

Éxossabo ego illúm simolter itidem ut muraenáam coquos.

Núnc, Calidore, té mihi operam dáre uolo.

CALIDORVS.

Ecquid imperas?

PSEVDVLVS.

Hóc ego oppidum ádmocnire, ut hódie capiatúr, uolo.

'Ad eam rem usust hómínem astutum, dóctum, scitum et

cállidum, 385

Qui imperata ecfécta reddat, nón qui uigilans dórmíat.

CALIDORVS.

Cédo iam mihi, quid és facturus?

thius PAULO **A** 381. meus est libri cum **A** NI-SI **A**
 dli **F** Ceterum simillimus est v. 600, unde intelligitur
 nisi... deserunt cum eis quae praecedunt iungenda esse, non cum sqq.

382. Exoffabo ego illum simulter itidem **Nonius** p. 170: unde
 Exoffuabo simulter ego illum itidem **F**. EXOSSABOEGOILLUMSIMILITER
 ITIDEM **A, Z**. Exoffabo similiter ego illum itidem **BD**. Exoffabitur
 similiter ego illum itidem **C** murténam **C**. murenám reliqui cum
A quouuo apparuit in **A**. quouuf **B**. quouuf **CD**. quouuf **Z**.
 coquuf **F** 383. NUNCCALUDORETEMIHIOPERAMDAREUOLO **A**. Sed
 nunc Calidore operam mihi te uolo dare reliqui, nisi quod callidore **Z**

ecquid **CDFZ** cum **A**. quid **B**. quin Acidalius 384. Ps.
 om. **F** opidum **DF** amenire **F** uapiatur **Z**

Ceterum redit hic versus in interpolatis vv. 586 sq. 385. rem
 ufust **CDZ**. REMUSUSEST **A**. remuf et post rasuram ufst **B**. rem
 ufui ef **F** hominem astutum doctum cum reliquis **A**, in quo

scitum et legi non potuit. In **B** Scitum scriptum est in medio versu
 callidum **CDFZ**. calidum **B**. CALLIDO **A**: unde gravis suspi-
 cio oritur etiam homine astuto docto scito Plautum scripsisse

386. Cui **D** imperata ecfecta **B**. imperat haec facta **CDZ** et,
 nisi quod hec, **F**. IMPERATAEFFECTA **A** non] Ps. non **F**

domiat **D** 387. iam **R**. om. libri cum **A** et **F** cum **A**,

PSEVDVLVS.

Tēperī ego faxō scies.

Nólo bis iterári: sat sic lóngae fiunt fábulae.

CALIDORVS.

'Optumum atque acquissimum oras.

PSEVDVLVS.

Própera: adduce hominem húc cito.

CALIDORVS.

Paúci ex multis sūnt amici, hómini certi qui sient. 390

PSEVDVLVS.

Égo scio istuc: érgo utrumque tibi nunc delectum para,

'Atque exquaere ex illis multis unum, qui certus siet.

CALIDORVS.

Iam híc faxo aderit.

PSEVDVLVS.

Pótin' ut abeas? tibi moram dictis creas.

Pius. est reliqui temperi *Glossarium Plautinum et ut visum*
est A. tempori reliqui 388. N.... bis *B* cum rasura

iterari: sat *Bothius*. iterarís at *BC*. itarís ac *D*. iterare. sat *FZ*

389. OPTIMUM *A, FZ*. Optimum *BCD* ARQUISSIMUM *A, Z*.
 equissimum *BCDF* adduce *R*. adduc (*A*)*F*, *codd. Pyladis*.
 adhuc *BCD*. addiac *Z*, unde adi ac *Scutarius* hominem huc
 cito *R*, quia post HOMINEM septem vel octo, quae tamen legi non
 potuerunt, litteras in *A* numeravi. hominem scito *C*. hominem cito
 reliqui 390. CALIDORO tribuimus cum *F*: PSEVDVLO continuant

reliqui CERTIQUI *A*. qui certi reliqui 391. Ps. Ego scio
 istuc. ergo utrinque *F*. CA. Ego scio istuc. Ps. ergo utrumque re-
 liqui, nisi quod utrinque *Z*. EGOSCIOISTUN....G....UMQ *A*. utrumque
 iam Acidalius: qui etiam de utrumque cogitabat delectum
 (*A*) *Z*. dilectum reliqui, *Fleckeisenus Exerc. p. 18* 392. Atque

exquaere ex illis multis unum *R*. EXMULTISATQ EXQU....ILLISM...ISU-
 NUM *A* (ubi tamen septima a fine littera visa est *C* esse). Ex multís
 exquire illís unum reliqui. Ex illis exquire multis unum *Bothius*
 qui]quasi *F* 393. CA. om. *C* hoc *Z* Ps. om. *BCD*.
 sine spatio abeas *F*, *Beroaldus*. habeas *BCZ*. †abeas *D*
 tibi] CA. tibi *FZ* moram dictis creas] moré geram *F*

Postquam ille hinc abiit, tu ástas solus, Pseudúle.
 Quid núnc acturu's, póstquam erili filio 395
 Largítu's dictis dápsillis lubéntias?
 Quoi néque paratast gúttá certi cónsili,
 Neque ádeo argenti * * * * *
 Neque éxordiri primum unde occipiás, habes,
 Neque détexundam ad télam certos términos. 400
 Set quási poeta, tábulas quom cepít sibi,
 Quaerít quod nusquam géntiumst, reperít tamen:
 Facit illut ueri símile, quod mendáciumst:
 Nunc égo poeta fíam: uigintí minas,

Act. I. Scen. 4. Novam scenam ordiuntur libri, PSEVDOLVS SERVVS DV. inscriptam in B; PSEVDOLVS in reliquis. Vnius versus interstitium est in A 394. ille hinc *Guyetus*.

Illic hinc libri cum *A*. Illic *Bothius* nuper adstas *F* (non *A*)

Pseudolus A, Iuntina. pseudolus B. pseudolus reliqui 395. acturus scribebatur 396. *LARGUS A. Largitus reliqui* dictis

dapsillis lubentias? *B*. dictis dapsillis? ubi sunt ea? libri (nisi quod ut pro ubi *F*): nec discrepat *A*. Quod defendebat *Dousa Expl.*

III, 30, et sic interpungens Largitus, dictis dapsillis Gutelmus c. 3. dicta es dapsilla? commendabat Lipsius Ant. lect. I, 17, dicta dapsilla es Lambinus 397. quoi *A*. Qui *BCD*. cui *FZ* paratast gutta *B*. parata gutta *BCDFZ* (nisi quod gutta *F*). PARATUSTQUICQUAM *A*

CONSILI *A*. consilii reliqui 398. Neque adeo argenti: neque nunc quid faciam scio libri cum *A*: interpolatione manifesta, qua aliquid huiusmodi expulsum est:

Neque adeo argenti inueniundi ulla spes adest.

399. OCCIPIASHABES *A, B*. accipias habes reliqui, nisi quod ac-
 cipeas *Ca*. occipias 'alibi scriptum esse' dicit *Pius* 400. de-
 texundam ad *Guyetus*. ad detexundam libri cum *A*, nisi quod DETEX-
 ENDAM *A*, detexundum *F* 401. CUMCEPIT *A*. cum cepit *BD*.
 cū caepit *Z*. concepit *C*. cōceptas *F* 402. Querit *BCDF*

GENTIUMST *A*. si gentium *BCD*. est gentium *FZ* REPERIT

A, Scutarius. repperit BCDZ. Reppet h. e. Reppererit F

403. Fecit *B* illut *B*. illud reliqui mendatium *CD*
 est libri 404. MINAS *A*. minae reliqui, nisi quod minae *D*

Quae nūquam nunc sunt gēntium, inueniām tamen. 405

Atque ego me iam pridem huic daturum dixeram,

Ac uolui inicere trágulam in nostrum senem:

Verum is nescio quo pacto praesensit prius.

Set cónprimunda uox mihi atque orátio est:

Erum ecceum uideo huc meum Simonem uná simul 410

Cum sũo uicino Cálliphone incédere.

Ex hóc sepulcro uétere uigintí minas

Effódiam ego hodie, quás dem erili filio.

Nunc húc concedam, ut hórur sermonéin legam.

405. nusquam nunc **BCDZ**. NUNCNUSQUAM **A**. nusquam **F**

406. ego me iam pridem huic **R**. ego huic iam pridem me *libri*, nisi quod huic sup. scr. **D**. Sed ROOM — apparuit in **A**. huic iam pridem ego me *Guyetus* ante DATURUM visum est esse *existare* in **A**

407. INICERE **A**. inicere 'prisca exemplaria' Pii. Incipere **BC DFZ** 408. praesent it **D**. praesent it **Z**. praesent id **F**, sed d littera postmodum erasa 409. CONPRIMUNDAUOXMIHIATQUEORATIONEST **A**. conprimendaest uox mihi atque oratio *reliqui*, nisi quod cõprimendaest (vel comp.) **CDZ**, compmendaest **F** — mihi uox **Z** — oratio **BC** Ceterum redit hic versus infra 788 410. Erum]

uerum **C** huc meum Simonem una **R**. huc Simonem una *libri* cum **A**. istuc Simonem una *Pylades*. huc una Simonem *Camerarius*

411. cum **A, FZ**. Quom **B**. quem **CD** calliphone **Z**. calliphone *reliqui* cum **A** 412. SEPULCRO **A**. sepulchro *reliqui* uiginta **Ca** 413. Effodiam cum *reliquis* **A** cual **D**

SIMO. CALLIPHO. PSEVDVLVS.

SIMO.

Si dé damnosis aut si de amátoribus 415
 Dictátor fiat nunc Athenis 'Atticis,
 Nemo ánteueniat filio credó meo.
 Ita nunc per urbem solum sermoni omnibust,
 Eum uelle amicam liberare et quaerere
 Argéntum ad eam rem. hoc álli mihi renúntiant: 420
 Atque id iam pridem sénsi, et subolebát mihi,
 Set dissimulabam.

PSEVDVLVS.

Iám illi [subolet] filius:

Act. I. Scen. 5. SIMO CALLIPHO PSEUDOLUS A. Símó Pseudolus Calipho F. SIMO. CALLIPHO. SENES II. PSEVDOLVS. SER. DV. B et, nisi quod SERV' pro SER. DV., DZ. om. C

415. Si de] Vide F dampnosif D OUTSIDE A, Bothius. aut de reliqui. datis et Pylade duce Camerarius 417. ANT.....T A, quod anteueniat interpretatus sum. antecedit reliqui 418. solum sermoni omnibust R: nisi solum hoc malueris. SOL...SERMONI OMNIBUSEST A. solu sermone est omnibus B. solu sermone omnibus Da. solu sermone est omnibus CDb. solu sermo est omnibus Z. soluit sermonem cum omnibus F 419. querere BCD 420. alli] ALI A ut videtur renunciant B (non A) 421. adque D id] HOC A et om. C subolebat R. SUB...LE.T A h. e. SUBOLLEBAT ut videtur. subolet reliqui, nisi quod sodolet Da 422. prodiit e solo A, in quo haec legi potuerunt:

SERDISSIMULABAM IAMILLI.....FILIUS

Vnde apparet alterum hemistichium PSEVDVLO tribuendum esse illi subolet, R, sed ut aliud quippiam latere oporteat. illudetur Bothius. Illi notus con. Maius: quanquam nec ultima littera ullo modo S est nec prima post ILLI visa est N esse posse. Alteram notavi S videri vel fortasse B: paenultimam, quanquam paene totam evanidam, non nimis abhorrire ab S formae similitudine

Occisast haec res, haeret hoc negotium.

Qua in comēatum uolueram argentarium

Proficisci, ibi nuno mihi oppido opsaeptast uia. 425

Praesensit: nihil est praedae praedatoribus.

CALLIPHO.

Hominēs qui gestant quique auscultant crimina,

Si meo arbitratu liceat, omnes pendeant,

Gestōres linguis, auditores auribus.

Nam istaec quae tibi renūntiantur, filium 430

Te uelle amantem argento circumducere,

Fors fūat an istaec dicta sint mendacia.

Set si sint ea uera, ut nunc mos est, maxime,

Quid mirum fecit? quid nouom, adulescēns homo

423. Ps. praemittunt **D^bFZ**. om. **BCDa** Oclofa **F**
est libri cum **A** HAERET pro heret solus **A** negotium **BZF**

424. Qua in Scaliger: Quo in Camerarius. Quia **BCDZ**.

Quom **F** comēatum **CD** uolueram **R**. uolui libri cum **A**.

uolui hinc Hermannus apud Beckerum Quæst. p. 106. iam uolui

Lambinus: cui praestabat uolui iam Transposuit Bothius:

Quo comm. uolui in arg. 425. profisci **CD** ibi nunc mihi

R. ibi nunc libri cum **A**. nunc ibi Guyetus. 'probior est lectio illi':

Pius OBSAEPTASTULA **A**. obsepta est uia Camerarius. opsa ep-

taula **BC**. opsaepastula **D**. opposta obstacula **F** et, nisi quod op-

posita, **Z** 426. p̄sens it **C** praedae **B**. praede **CDZ**

predatoribus **C** 427. Ca. om. **Cda** 428. leceat **C**

429. sauribus **Ba** 430. ISTAEC **A**, **B**. istae **CD**. ista **FZ**

que **C** 431. FORSFUATANISTAEC **A**. Forsitan ea tibi reliqui.

Fors sit an ea tibi Bentleius in Adelp. I, 1, 30 sint **A**, **B**.

sunt reliqui: quod et Bentleio fraudi fuit et Handio Turs. II, p.

716 mendatia **D** 432. SINTEAUERA **A**. ea uera sunt reliqui;

omisso nunc Bentleius. uera ea sunt Camerarius mos **A**, **B**.

om. **CDFZ** est maxime iungebantur ante Acidalium. In

A post est hi apices apparuerunt: MAXIMUM: BIN —: quorum

extremi visi sunt ad BEN — spectare 434. nouom **B**. noum

A. nouum reliqui adul. **ABC**, adel. **DFZ**: itidem v. 437

Si amát, si amicam liberat?

PSEVDVLVS.

Lepidúm senem.

435

SIMO.

Vetus nólo faciat.

CALLIPHO.

'At enim nequiquám neuis:

Vel tú ne faceres tále in adulescéntia.

Probúm patrem esse opórtet, qui gnatúm suum

Essé probiorem, quam ípsus fuerit, póstulet.

Nam tú quod damni et quód fecisti flágiti,

440

Populó uiritim pótuít dispertírier.

Id núnc mirare, sí patrissat filius?

PSEVDVLVS.

Ω Zeū, Zeū, quam pauci éstis homines cómmodi.

En, illoc est patrem ésse, ut aequomst, filio.

435. Ps. om. **C** 436. Si. et mox CA. om. **C** Vetus]uerum **F** at enim nequiquam **BC**. at enim nequicquam **DFZ**. NEQUIATENIMQUAM **A** neuis]uif **Z** 437. adulescencia **B** 438. patrē **C** 440. dampni **D** flagitii libri 441. postulo **Da**. paulo **F** dispartirier **Z** 442. Id nunc **R**: item nuper Bothius. Id ne tu libri. cf. *Prol. Trin. p. cxxxviii*. mirare 'legi alibi' Pius scribit. mirari **BCDZ**. mirari **F**, Bereandus patrifat **D**. patrizat **F** 443. Ps. Ω Ziū Ziū **R**. omey **BCD**, nisi quod **P** praemittit **B**. a gñū **Z**. azer **F** commodi. || En illoc est **R**. commodiem || Illic est **BCD** (nisi quod aq pre est **D** h. e. esse **Da**, est **Db**). comodiem. || Ps. illum esse **F**. commodiorem || Illic esse **Z**. In **A** quoque alter versus ab ill. incipit. comodi. || Hem illoc est *Pylades*. comodi. || Ehem illa est *Camerarius*. Enim pro Hem nuper Bothius esse ut aequum est idem. esse ut equo est **BCD**. esset ut equior **Z**. esset ut equus **F**

SIMO.

Quis loquitur hic? meus hic quidem seruost Pseudulus. 445

Hic mihi corrumpit filium, scelerum caput:

Hic dux, hic illist paedagogus: hunc ego

Cupio excruciri.

CALLIPHO.

Iam istaec insipientiast,

Sic iram in promptu gerere. quanto satius est

Adire blandis uerbis atque exquaerere,

450

Sintne illa necne sint, quae tibi renuntiant?

SIMO.

Tibi auscultabo.

PSEVDVLVS.

Itur ad te, Pseudule:

Orationem tibi para aduersum senem.

445. Si. Quis *Camerarius*. quis *A*. Si quis *B*. *vacuo spatia praemisso* si quis *C*. Si. si quis *DZ*. Si. sed quid *F*, *codd. ant. P4* loquitur hic *B*. hic loquitur *libri cum A* quidem seruost *B*: nisi quidemst seruos *males*. est quidem seruost *libri* pseudulofuf *Z*

447. Illi est *Gulielmus, Douza Expl. III, 30*. ille *B*. ille est reliqui *pedagogus libri* 448. excruciare *C* *Ca. om.* *C. Ps. Z sola* iste *C* insipientia est || Sic iram *Camerarius*. insipientia si || Iram *B*. insipientia si iram reliqui. *insipientiast apparuit in A* proptu *B* gereret *F* faciat *B*

450. EXQUAERERE *A* exquirere reliqui 451. Sintne illa necne sint, quae *B*. sint illa nec ne sint quae *FZ*. Sint illa negnet inique *BC*. sint illa ne gnesint quae *D*. *SINTNEILLAUERANECKQUAE A*, non omisso TIBI renuntiantur *FZ*, nisi quod e pro t *Z*. renunciant etiam *codd. Pyladis* 452. 453. 454 hoc ordine *B*:

454. 452. 453 libri cum *A*, primum continuantes *CALLIPHONI*

452. *Personarum nomina usque ad v. 523 (praeter unum v. 509) omnia om. C* abscultabo *B*. auscultabo igitur *Pylades* 'ex vet. codd.', quod fidem viam habet. Vnde profectus auscultabo ego *Acidalius* ad te *FZ*. adie *BCD*. ad me *Donatus in Andr. I, 5, 16* 453. Oracionem *B* ADUORSUM *A*. aduersum

Bonus ánimus in malá re dimidiúmst mali.

Erúm saluto primum, ut aequomst: póstea, 455

Si quíd superfit, id uicino impértio.

SIMO.

Salué. quid agitur?

PSEVDVLVS.

Státur hic ad hunc modum.

SIMO.

Statúm uide hominis, Cállipho, quam básilicum.

CALLIPHO.

Bene cónfidenterque ádstitisse intéllego.

PSEVDVLVS.

Decet innocentem, qui sit, atque innóxiúm 460

Seruóm superbum esse áput erúm potíssimum.

CALLIPHO.

Sunt quae te uolumus pércontari, quae quasi

BFL. aduersem **CD** 454. DIMIDIUMST **A.** dimidiust **BCD.**

dimidium est **FZ** 455. Herum. salutato **Z** Herum, non

Erum, hoc loco **C** praeter morem aequost **BC.** equomst **D.**

equom ē **Z.** equumst **F** 456. superfit **D.** Camerarius. superfit

FZ, vulg.: nec discrepantiam notavi e **BC,** in quibus utrum

exstet, ambiguum visum est Pareo Gruteroque id uicino **R.**

uicinos libri cum **A.** uicinum hoc **I.** Cotteritius apud Taubmannum

IMPERTIO **AB.** impertio **CD.** impartio **FZ,** codd. Pyladis

457. Si. om. **D** Ps.] Si. **D** 458. Si. om. **BD** calipho

F quam basilicum Rittershusius: idemque Scaliger adscripsit

addita **V.** nota, qua vetus codex alibi significatur. qui ambasilicum

B. quiambas illicū **C.** qui ambas illicum **D.** qui amabas illicum **F.**

quasi basilicum **Z** 459. CA. om. **B.** Ps. **D** confidenter

que adstitisse **B.** confidenter que te adstitisse **CDZ.** confidenter q̄

astitisse **F** intellego **BD.** intellege **C.** intellige **Z.** intelligo **F,**

Beroaldus 460. Ps.] Si. **D** innocent qui **F.** innocent quin

codd. Lambini innoxium Bothius. innoxius libri 461. Seruom

B. seruom reliqui apud erum] atque hero **F,** cod. Scaligeri

potissimum libri 462. CA.] Ps. **D** que **C** percontari **D.** que **B**

Per nébulam uosmet scimus atque audiuius.

SIMO.

Conficiet iam te hic uérbis, ut tu cénseas

Non Pseudulum, set Sócratem tecúm loqui.

465

Quid ais?

PSEVDVLVS.

Iam pridem tú me spernis, séntio.

Paruam ésse aput te míhi fidem ipse intélligo.

Cupis me ésse nequam: támen ero frugí bonae.

SIMO.

Fac sis uacinas, Pseudule, aedis aúrium,

Mea út migrare dicta possint quó uolo.

470

PSEVDVLVS.

Age lóquere quiluis, tāmetsi tibi suscénseo.

SIMO.

Mihim dónino seruos tú suscenses?

PSEVDVLVS.

Núm tibi

Mirum id uidetur?

465. *personae spatium praecedit in CD*

466. Quid ais?

Ps. iam *B*. C. Ita est, iam *B*. Ita est iam *C*. Ps. Ita est iam *reliqui*, nisi quod *Ista D*

467. *vacuum spatium praecedit in C, Si.*

in *D*. *SIMONI* tribuendum esse ipse suspicor, sed sic mutatum: Paruam esse aput me tibi fidem ipse intellegis ipse *BDF*,

codd. Iyladis, et sup. scr. C. esse Z intelligo *Z* 468. Ps. praemittit *D*, spatium *C* bone libri 469. Fax si sua ciua

B. Fac sis uacinas *D*. Fac sis uacinas *FZ* 470. *spatium praecedit in C* Me aut *B*. mea et *Z* dicta *B* 471. Ps.]

spatium D succenso *DFZ* 472. *Si.] spatium D* Michin *B* seruus solus *A* succenset *FZ*. suac etiam *A*

num *B*. iam libri. nam *Bothius*. itan *Acidalius*

Simo.

Quin hercle, ut tu praedicas,

Cauendumst mi aps te iráto, atque haut alió modo

Me uerberare, atque égo te soleo, cógitas.

475.

Quid cénsest?

- CALLIPHO.

Edepol mérito esse iratum árbitor,

Quom aput té tam paruaſt éi fides.

Simo.

Iam síc sino

Irátus sit: ego, né quid noceat, cáuero.

Set quíd ais? quíd, quod rógo te?

PSEVDVLVS.

Si quíd uís, roga.

Quod scíbo, Delphis tibi responsum dúcito.

480

478. Si. om. **D** .quin hercle **R**, hercle qui **BDZ**. ercle qui **C**. hercle quin **F**, Pistoris, et transponens tu ut Acidalius. hercle cui Ladewigius. hercle sine qui affert Bentleius in Phorm. II, 3, 31. Ceterum in **A** quoque CLEQUIUTTUPRAEDICAS legere visus sum predicat **B** 474. spatium praecedit in **CD**

cauendum est **F**. cauenduſt **Z**. Cauenduſt é **B**. cauenduſt ef **C**. cauenduſt ef **D** apſte **B**. abſ te reliqui atque haut alio **R**. atque alio tu libri, sed lo e corr. **B**. haudque alio tu Bothius

475. tu soleo **C**. ut ſoleſt 'in priscis exemplaribus' esse Pius dicit

476. Quid cenſeſt? Si. edepol **D** et ſpatio pro Si. relicto **C**. Quid cenſeſt? **C**. edepol **B**. Ps. Quid cenſeſt? Si. edepol **FZ**. CA. Quid cenſeſt? edepol Acidalius. 477. Quom **B**. Cum reliqui tam

paruaſt ei **R**. parum ſtet **Z**: deſenſum ab Acidalio. parum ſte **BCD**. paruum eſt **F**, cod. Scaligeri. parum ſiet **Lipsius Ant. lect. IV, 4. ſtet** parum Bothius. Licebat etiam tam parui eluſ ſtet, vel fides in fide mutato tam parua (an paruae) ſit fidei **F**, cod. Scal.

Si. **B**. Ps. **DFZ** ante iam ſpatium **D** 478. ante cauero ſpatium **D** 479. Sed **B**, Saracenus. Si. Sed **DFZ**

quíd, quod rogo te **R**. quíd hoc quod te rogo libri ſi quíd] d e corr. **D** 480. Qued] Si quíd **F** dúcito **R**. dúcito libri

S I M O.

Aduórte ergo animum et fác sis promissí memor.

Quid ais? ecquam scis filium tibícinam

Meum amáre?

P S E V D V L V S.

Ναὶ γάρ.

S I M O.

Liberare quám uelit?

P S E V D V L V S.

Καὶ τοῦτο ναὶ γάρ.

S I M O.

Écquas uigintí minas

[Per súcophantiam átque per doctós dolos]

485

Paritás ut a med: aúferas?

481. Si. **B**, Saracenus. om. **Z**. Ps. **DF** aduorte **P**ius,
Beroaldus. auorte libri et om. **F** faxil promissis **BCD**

482. Quid ais? ecquam **Pylades**. Si. quid ais? ecquam **DFZ**.

P. Quid ais? **S**. ecquam **B**, Scutarius 483. Ps. om. **CFZ** sine
spatio ναὶ γάρ **Bothius**: ναὶ val **Gronovius**. nae gar mea est **B**.
negar mea ē reliqui. negare mea est **Pylades**. negare meum est **con**.
Camerarius. οὐ δὲ τοῦτο negare **Lambinus**. Graeca esse primus vi-
derat **Petitus Misc. II, 18**, non tamen Graeca potius quam bar-
bara comminiscens Si. **B**, **Pylades**. om. reliqui sine spatio

qua **B** 484. **PSRVD**. **Pylades**. C. **B**. om. reliqui ναὶ
τοῦτο ναὶ γάρ **Bothius**. Cetuton kalto itone graf **B**. ceu ton kalto ito
negar **C**. centon kalto ito negar **D**: item, nisi quod negari, **Z**,
simul vacuo spatio non exiguo ante ceuton relicto. ceu tu au ita
negar **F**. seu tu aut ita negari **cod. Scaligeri**. καὶ τοῦτο καὶ τοῦτο
nego auctore **Camerario** vulgatur. δὲ nec τοῦτο negare **Lambinus**

Si. **B**, Saracenus. om. reliqui equal **BCD** 485. uncis
inclusi, ut qui redeat post v. 527, ubi aptior ei locus sicophanti
amatque **BD**, et ut nti e. corr. sit in **B**. sicophantiam atque **CZ**,
lyc. atque **F** 486. ut a med auferas **B**. ut a me auferas **B**. ut
me auferas reliqui. ut auferas a me **Camerarius** te **B**. te ego libri

PSEVDVLVS.

Abs te aúferam?

SIMO.

Ita: quas meo gnato dés, qui amicam liberet?

Fatére? dic.

PSEVDVLVS.

Καὶ τοῦτο val, καὶ τοῦτο val.

SIMO.

Fatétur. dixin, Cállipho, dudúm tibi?

CALLIPHO.

Memini.

SIMO.

Quor haec, tute ubi rescuisti ílico,

490

Celáta me sunt? quór non rescui?

PSEVDVLVS.

Éloquar:

Quia nólebam ex me mórem progigní malum,

-
487. Si. **BF**, *Saracenus. om. reliqui* meo gnato **FZ**.
 ame cognato **CD** et cum ras. post e **B** 488. Fatere? dic. Ps.
 καὶ τοῦτο val, καὶ τοῦτο val *Bothius*: Fateri δὲ καὶ τοῦτο val. Ps. καὶ
 τοῦτο val *Camerarius*, uni autem *PSEVDYLO* omnia tribuens *Taub-*
mannus. Fateri di chaytoyna P. Chaitoyional **B**. fateri Dichaytoyna
 chaitoyional **C**. fateri Dichay toyna et post magnum spatium chaitoyional **D**.
 fatere Dycal toyna (*spat.*) chaytorional **Z**. fateri dicat
 (*spat.*) torna carthorional **F**. fatetur dicar toina carthiovia nai *cod.*
Scaligeri 489. Si. Fatetur. dixin *Bothius*. C. Fatetur. Si. dixin
B. fatetur. Dixin **C**. fatetur. Si. Dixin **D** et magno spatio praemis-
 misso **Z**. Ps. fatetur. Si. Dixin **F** callipho Iuntina. caliphen **Z**.
 calipho reliqui 490. quor **B**. cur reliqui hec **B** ead. m.
 hec **C** tute ubi **B**. tu ubi libri. ubi tu *Pylades* ~ refluisti
B. rescuisti **D**. ref sciuisti **F** rescuisti, illico *Handius Turs.*
III, p. 210 491. cur libri refluí **BCD** Ps. om.
BCD sine spatio 492. Ps. praemittit **D** ex me morem
BCDF, *codd. Pyladis*. te memorem **Z** progigni *Scaliger*,

Erum ūt suum seruos criminaret apud erum.

SIMO.

Iuberen tu hunc praecipitem in pistrinū trahi?

CALLIPHO.

Numquid, Simo, peccatumst?

SIMO.

Immo maxime.

495

PSEVDVLVS.

Desiste: recte ego meam rem sapio, Callipho.

Peccatau' ea sunt? animum aduerte nunc iam,

Quapropter te expertem huius amoris habuerim.

Pistrinum in mundo scibam, si dixem, fore.

et ante Bothium Gifanius Conlect. in Lucr. s. v. praegigni CDZ, nisi quod preg. D. que gigni B. peregrini F 493. herum 'in quibusdam exemplaribus non legi' Pius dicit ut suum seruos

R. ut seruos libri. ut seruos suum Camerarius. ut ego seruos Pylades codices commemorans criminari apud erum C. criminaret apud erum D et, nisi quod herum, FZ. criminare ita pudorem B. criminaret apud herum Pius, Pylades (e codd.?) 494. Si. om. BD

Iuberen tu R: Iuberen Bothius olim. Iubere FZ, et cum interrogatione idem nuper: sine interrogatione, sed PSEVDVLO continuatum, Scaliger. Iubere BCD. Iubere Gruterus precipite min pistrinum B 495. CA. om. R Simo, peccatum est Bothius. peccatum est simo libri Si. F, Saracenus. om. BDZ

imo perraro exemplo B maxime BCDZ 496. PSEVD. Pylades. Si. BDZ. om. F recte sup. scr. D

meam rem libri. rem meam inde a Taubmanno editur cal- lipho B. callyppho C. calipho FZ 497. Si. praemittit B, Pa. DFZ. PSEVDVLO continuavit Pylades Peccatau' ea Bo-

thius. Peccata mea libri 498. te expertem huius amoris R. te expertem amoris nati libri: ubi nati e glossemate est. nati amoris te expertem Bothius. Non recte de his Naeus iudicat Opusc. I, p. 188

499. Pistrinum B in mundo Camerarius. inmundū BCD. ineundū FZ si dixem R (coll. v. 543). si id faxem libri,

quod offensioni non fuit Bentleio in Phorm. IV, 5, 12. si id faxim proponebat vel etiam rectius si id faxim requirebat Madvigius

SIMO.

Non itidem scibas pistrinum in mundó fore,
Quom ea mússitabas?

500

PSEVDVLVS.

Scibam.

SIMO.

Quin dictúmst mihi?

PSEVDVLVS.

Illút malum aderat, [ístuc aberat lóngius:
Illút erat praesens,] huic erant diéculae.

SIMO.

Quid núnc agetis? nam hinc quidem a me nón potest
Argentum auferri, quí praesertim sénserim.
Ne quisquam credat númmum, iam edicam ómnibus.

505

PSEVDVLVS.

Numquam édepol quoiquam súpplicabo, dúm quidem

Opusc. II, p. 69. Quanquam ne sic quidem satisfít sententiae fore R. mihi libri, nisi quod miki B. Illud asciscendum fuit ex hoc Charisii p. 180 testimonio: In mundo pro palam et in expedito et elto. Plautus in [excidit nomen fabulae] 'quia sciebam' inquit 'In pistrinum in mundo fore' Ceterum hunc versum dederi iubentem Osannum Anal. p. 302 non intelligo 500. Si.] N. (sic) B itidem R. a me libri pistrinum B in mundo BCD. in eundem FZ fore R. tibi libri. E glossemate et mihi et tibi sunt 501. Cum libri ea mussitabas FZ. eamuf scitabas BCD. ea mussitas Bothius Ps.] D. (sic) B quin R. cur non libri dictum est B. dictum est reliqui miki B 502. Illut R. Quia illud Acidalius, Bentleius in Heaut. IV, 2, 1. Quia aliud DFZ. Quid aliud C. Qui aliud B Quae inclusi, interpretis esse puto: de quo nihil suspicatus esse Bentleius videtur. In B et ante istuc et ante aberat rasura est present BD erant Pylades. erat libri diecule C 504. Si.] O. B 505. praesertim BCD 506. creda D nammum B 507. Nunc quam BCD quolquam B. cuiquam reliqui

Tu uiuos uiues: tú mi hercle argentúm dabis:

Abs te équidem sumam.

SIMO.

Tu á me sumes?

PSEVDVLVS.

Strénue.

SIMO.

Exlidito mi hercle óculum, si dederó.

PSEVDVLVS.

Dabis.

510

Iam dico ut a me cáueas.

SIMO.

Certe edepól scio:

Si apstúleris, mirum et mágnus facinus féceris.

PSEVDVLVS.

Faciam.

SIMO.

'At si non apstúleris?

PSEVDVLVS.

Virgis caédito.

508. uiuos uiues **R** coll. v. 339. uiues libri. Alioqui licebat
 ipse inserere post hercle miki **B** 509. Si. **FZ**. **CA**. **D**.
CA. **BD** cum **C** me] mea **BA** 510. Si. Exlidito **R**. **S**.
 Sex cludito **B**. Si. Excludito reliqui (nisi quod Si. om. **C**): non
 suspectum Faerno in Ter. Phorm. V, 8, 96. Si. exculpito Lambi-
 nus: quod tueri licet Bembini codicis auctoritate Ps. dabil
BD et sine Ps. **C**. Ps. si dabil **FZ** 511. SIMONI certe edepol
 e. q. s. **F** tribuit: CALLIPHONI reliqui 512. apstuleris (an apstul-
 teris?) **B**. abstuleris reliqui facinus feceris **B**. feceris facinus
 reliqui 513. Si. At si **R**. Si. si **BDFZ** et sine Si. **C**
 abstuleris **B**. abstuleris reliqui Ps. Pylades. om. libri cedito libri

Set quid, si abstulero?

SIMO.

Dó louem testém tibi;

Te actátem inpune habitúrum.

PSEVDVLVS.

Facito ut mémineris. 515

SIMO.

Egon' út cauere néqueam, quoi praedícitur?

PSEVDVLVS.

Praedíco, ut caueas. díco, inquam, ut caueás. caue.

En, ístis tu hodie mánibus mi argentúm dabis.

SIMO.

Edopól mortalem gráphicum, si seruát fidem.

PSEVDVLVS.

Seruítum tibi me abdúcito, ni féceró.

520

SIMO.

Bene átque amice dícis: nam nunc nóñ meu's.

PSEVDVLVS.

Vin étiam dicam, quód uos magis mirémini?

-
514. Ps. praemittunt **DFZ**, non **B** abstulero libri
 515. etatem **B** inpune, non imp., **B** ut e corr. **B**
 516. nequam **B** cui libri praeditur **CD**. preditur **B**
 517. Predico **BCD** 518. En, istis tu hodie manibus mi **R**. En
 istis mihi ut hodie manibus libri, nisi quod emisit **CD**, hem istis **FZ**,
 mihi **B**. tu pro ut Pius 519. SIMONI tribui, quem libri CAL-
 LIPHONI, defensi a Ladewigio p. 1082 sq. 520. me om. **F**
 fecero]ecfecero fuisse suspicor 521. CALLIPHONI primam par-
 tem versus, SIMONI alteram tribuit Bothius amice, **B**
 dicef **Z** nam nunc non meu's **R**: quanquam pro nam etiam
 aptius nempe fuerit. nam nunc nam meust **BCD**. nam nunc iam
 meust **Z**. nam nunc iam meuf ef **F**, Pylades. nam nunc haud meus
 est Gruterus. nam nunc es meus Guyetus. De nunc iam meu's vel
 nam iam nunc meu's cogitare noli 522. ecliam **C**

S I M O.

Agédum: studeo hercle audire: te auscultó lubens.

PSEVDVLVS.

Prius quam istam pugnam púgnabo, ego etiám prius

Dabo áliam pugnam cláram et commemoráblem. 525

S I M O.

Quam púgnam?

PSEVDVLVS.

Hem, ab lenóne hoc uicinó tuo

Per súcophantiam átque per doctós dolos

Tibicinam illam, túus quam gnatus déperit,

Ea circumducam lépide lenonem: ét quidem

Efféctum hoc hodie réddam útrumque ad uésperum. 530

S I M O.

Si quidem istaec opera, ut praédicas, perféceris,

523. *Eiectis glossematis unum verum effecti e duobus, qui hi sunt in B:*

C. Studie hercle audire. nam te ausculto lubens.

S. Agedum. nam satis libenter te ausculto loqui.

A quo reliqui ita discrepant: CA. om. C — studio Z, studeo

F — te ausculto DFZ, te auscultá C, sed ausculto Camerarius —

libent CFZ; — altero autem versu CA. pro Si. C 524. Ps.]

CA. C ergo Bothius 525. commemorabilem B 526. hem

ab FZ. eme ab CD. emabe B lenone hoc R. hoc lenone

libri 527. lycoph. F. sicoph. reliqui 528. Tibicina illa

Selmasius tui quam natui B 529. Ea BCD, Scaliger,

Dousa. eam FZ lepidule lenonem: et quidem Acidalius. lepidule

nomen. S. quid é B. lepidule nomen. Si. quid é CB. lepidule. Si.

mirum quidem est F. lepidule nomen. Si. mirum quidem est Z. lepidule

lenonem. Si. quid est? Camerarius. lepidule nōne e 'priscis exem-

plaribus' affert Pius 530. Ps. praemittunt libri: om. Acida-

lius hoc hodie CFZ. ^{hoc} hodie D. hodie hoc B. Fuit fortasse

ego hodie hoc pro reddam lacuna est in B (sine rasura)

531. [ita et B. [ita hec F ut] aut CD predica[BD

Virtute tu regi 'Agathocli antecésseris.

Set si id non faxis, númquid causaest, ilico

Quin te in pistrinum códam?

PSEVDVLVS.

Non unum in diem,

Verum hércle in omnis, quántumst. set si effécero, 535

Dabín mi argentum, quód dem lenoni, ilico

Tuá uoluntate?

CALLIPHO.

Iús bonum orat Pseudulus:

Dabo inque.

SIMO.

At enim scín quid mi in mentém uenit?

Quid si hisce inter se cónsenserunt, Cállipho,

Aut dé conpecto faciunt consultís dolis 540

Qui argénto circumuórtant?

p̄feceris **F** 532. tu regi Agathocli **R**. regi agathocli **Z**. regi agatocli **F**. rei agathocli **CD**. rei agat hoc li **B** (*continuans is liante cefferis*). regis Agathocli, et antea Virtutem, *Pylades 'ex codd. ant.'* antecēsseris **D** 533. id **R**. om. libri nunc quid **B**

causae est *Camerarius*. causa est libri 534. pistrinum **B**

unum in diem, || Verum *Bothio duce* **R**. unum quidem diem modo, uerum *sublata versuum distinctione libri*. condam *delete* unum quidem diem modo, || Verum *Acidalius* quantum est *Camerarius*. quantus est **BCDZ**. quantum potest **F**, *codd. Pyladis*

536. lenon ilico **B** 537. post bonum *rasuram* **D**

538. inque **Z** 539. hisce **BCDFZ**. hicc *Pylades* se. om. **C** confecerunt **B**. confenserint **F** calipho **F** 540. de-conpecto **B**. de conpacto **CD**. de cōpacto **FZ** consultis cum *Guyeto* **R**, *quanquam non immemor Amph. I, 1, 211. confutis libri*

541. argento circumuórtant *Lambinus*. me argento circumuertant *libri*. med argento emungant *Guyetus* audatior **CD**. audtior **B**

PSEVDVLVS.

Quis me audácior

Sit, si istuc facinus aúdeam? immo síc, Simo,

Si súmus conpecti seu consilium umquam iniimus,

Quasi quom in libro scribúntur calamo litterae,

Stilis me totum usque úlmeis conscribito.

545

SIMO.

Indice ludos núnc iam, quandó lubet.

PSEVDVLVS.

Da in hunc diem operam, Cállipho, quaesó mihi,

Ne quó te ad aliut óccupes negótium.

CALLIPHO.

Quin rús ut irem, iám heri constitúeram.

PSEVDVLVS.

At núnc disturba, quas statuísti, máchinas.

550

545. si sup. scr. **D** fatinuf **D** audeam ante *Acidalium*
Pylades. audeam facere **B**. audeam dicere *reliqui* 548. conpecti
 siue *Acidalius*: conpecti seu *Bothius*. conspectif lue **B**. conspecti
 siue *reliqui*. conpecti aut *Guyetus*. *Ceterum cf. Prol. Trin. p. cccxxiv*
inilmus Bothius, Kampmannus de reb. mil. p. 33, Fleckeisenus
Exerc. p. 38. inilmus libri. inilmus Camerarius: atque ita Bent-
leius in Andr. I, 3, 11 *Sequuntur in libris haec:*

De istac re aut si de ea re umquam inter nos conuenimuf
 nisi quod ista **F**, conueniamuf **BCD**. *Quae delenda esse ut aperte*
insiticia dixi Prol. Trin. p. cxxxI. Deletis de istac re verbis ac-
quieit Bothius 544. cum in libro *Guyetus*. in libro cum *libri*

calamo litterae **B**. litterae calamo *reliqui*, nisi quod *littere D*

545. ulmeis] uel meis **F** 546. post ludof versum 550 inse-
 rit **F** nunciam **B**. nuntiam **D** 547. Ps. om. **BF** da
 in]dam **C** diem mihi **F**, omisso in fine mihi capho **B**.
 calipho **F** queso **BD** 548. aliut **D**. aliud *reliqui* occu-
 pet **F** negocium **Z** 549. ut irem **FZ**. utirem **C**. uti rom
B constitúeram scripsi *Reizii exemplo apud Hermannum*
Elem. doctr. metr. p. 303. constitueram libri. constitueram Sal-
masius, Bothius 550. At]iam **F** (*vid. ad v. 546*)

CALLIPHO.

Nunc nōn abire cōrtumat istae grātia:

Lubidost ludos tūos spectare, Pseudule:

Et si hūnc uidebo nōn dare argentūm tibi

Quod dixit, potius quam id non fiat, ego dabo.

SIMO.

Non demutabo.

PSEVDVLVS.

Nāmq̃ue edepol, si nōn dabis, 555

Clamōre magno et multo flagitābere.

Agite amolimini hīnc uos intro nūnc iam,

Ac mēis uicissim dāte locū fallāctis.

SIMO.

Fiat.

CALLIPHO.

Geratur mōs tibi.

PSEVDVLVS.

Set tē uolo

Domi usque adessee.

551. CA. om. *F* certumst *F*. certum est reliqui 552. Lu-
bido est ludos *BCDFZ*. LUBIDOSTINLUDOS *A* 553. Etsi vulgo

554. DIXIT *A*, Saracenus, dixi libri 555. Non demutabo
SIMONI tribuit *Bothius*: *CALLIPHONI* libri continent ^{non}

D. ^{non} *B*. 556. multo *Scaliger*. multōm *B*. multitudo *Da*.
multum *DBCFZ* flagitabere *FZ* cum *A*. flagit habere *B*.

flagito abere *C*. flagitoabire *Da*. flagitoabere *DB* 557. *P. pra-*
mittit B, *Ps. C* amolimini *B* cum *A*. amouemini reliqui

nuc *C* 558. fallatilis *BCD* 559. Si Fiat. CA. geratur

Bothius. CA. fiat geratur *BC*, nisi quod Fiat *B*. Si fiat geratur
reliquit. In *A* quoque spatium inter FIAT et GERATUR nullum ap-

paruit mos tibi. *Ps.* sed *Pylades*. Mos tibi sed *DFZ*. Nos tibi
sed *C*. uos tibi et *B* 560. usque *B* *St. Camerarius*.

Simo.

Quin tibi hanc operam dico.

560

CALLIPHO.

At ego ad forum ibo. iam adero hic.

PSEVDVLVS.

Actutum redi.

Suspiciost mihi nunc uos suspiciarier,

Me idcirco haec tanta facinora his promittere,

Quo uos oblectem, hanc fabulam dum transigam,

Neque sim facturus quod facturum dixeram.

565

Non demutabo, ut quod ego iam certo sciam;

Quo id sim facturus pacto, nil etiam scio;

Nisi quia futurumst. nam qui in scenam prouenit

Nouo modo, nouom aliquid adferre addecat.

CA. **BFZ**. Ps. **D**. om. **C** 561. CA. *Camerarius*. Sl. **BCD**.om. **FZ** iam adero hic **B**. IAMADERO **A**. iam hic adero *reliqui*
actutum redi PSEVDULO tribui: CALLIPHONI **BCD**, SIMONI **FZ**562. Ps. *praemittunt libri* Suspicio est libri cum **A**563. Idcirco **F** (non **A**) his addidi praeter libros, quia in **A**
cum inter —BA et PR— aliquid interiectum est, quod tamen legi
non potuit, tum ab initio MEIDCIRCOHARCTA— plane apparuerunt.
tanta facinora haec transposuit nuper *Bothius* 564. quo **A**.Quin **BCDZ**. Qui **F**, *Pius* 565. ut quod ego iam certo sciam
B: nisi coll. *Bacch.* 511 ut quod ego pro certo sciam *malueris*.
atque etiam certum sciam libri (nisi quod adque **C**): a quibus nondiscrepare **A** visus 567. quoid **A**. Quo **BFZ**. cum **C**. cum **D**nihil etiam **C**. nichil etiam **B** 568. qua **C** FUTURUMST**A**. futurum est *reliqui* 569. Nouo modo, nouum aliquid *Dousa*.
Nouo modo, nouom aliquid inuentum libri cum **A** (nisi quod nouum
CDFZ): quod mirere non suspectum fuisse *Bentleio* in *Phorm.***F**, 8, 79. Nouo modo, nouum inuentum *Pareus*. Nouus, nouum ali-
quid inuentum *Guyetus*: non improbabili^{quo}ter, modo cum *Pio* aliquid
scribas. Noue, nouom aliquid inuentum *Bothius* ADFERRE **A, B**.

Si id fácere nequeat, dét locum illi qui queat.

570

Concédere aliquantisper hinc mi intró lubet,

Dum cóncenturio in córde sucophántias.

Tibicen uos intérea híc delectáuerit.

aferre reliqui 570. id om. **A** nequeat det **FZ**. nequeat et
BCD. NEQAJ...T **A** 571. Concidere **Z**. addeceat *sup. scr.* **D**
 intro **BCDa** libet libri 572. sycophantias **FZ**. sico-
 phantias **B**. siconphantias **C**. sicophantif **D**. sycofantia est *Nonius*
p. 11 573. Tibicentuof **Da** intera **B**

ACTVS II.

PSEVDVLVS.

Pro Iuppiter, ut mihi, quicquid ago, lepide omnia prospereque eueniunt.

Act. II. Scen. 1. Novam scenam orditur A, videtur etiam B ordiri, in quo perparvum spatium intercedit. Sine ullo intervallo vel inscriptione continuant reliqui, in medio adeo versu F. PSEVDOLVS praemittunt AB Est autem in B huius scenae haec species quam infra posui: a qua reliquorum discrepantiam, ita afferam ut, ubi nihil notarim, congruere cum B, non cum nostra scriptura credendi sint

Pro Iuppiter ut mihi quicquid ago lepide omnia Prospereque eueniunt.
375 Neque quod dubitem neque quod timeam meo in pectore conditumst consilium.

Nam ea stulticia si facinus magnum timido corde credere. nam
omnes resper inde sunt.

Vt agas ut eas magnificias. nam ego in meo pectore prius ita
paravi copias

5 Duplicis triplicis dolos perfidias. ut ubique cum hostibus congregiar

581 Malorum meorum fretus uirtute dicam

• Me industria et malicia fraudulencia.

Facile ut uincam. facile ut spoliem meos perduellis meis perfidis.

584 Nunc inimicum ego hunc communem meum atque uostrum omnium

10 Ballionem exballistabo lepide. date operam modo.

Hoc ego oppidum admoenire ut hoc die capiatur uolo.

Atque ut hoc meas legiones adducam. si hoc expugno

Facilem ego hanc rem meis cluibus faciam.

Post ad oppidum hoc uetus continuo mecum exercitum Protinus obducam.

15 Inde me et simul participi omnis meos preda onerabo atque opplebo.

589 Metum et fugam perduellibus meis me esse ut floant natum.

Néque quod dubitem, néque quod timeam, in pectore con-
ditumst consilium. 575

Nam éa stultitiast, facinus magnum tímido cordi credere :

Nam omnes res perinde sunt,

'Vt agas, eas ut mágni facias. iam in meo pectore égo prius

'Ita paraui cópias

Dúplici, triplici égo perfídias, út, ubi cum hostibús con-
grediar — 580

Éo sum genere gustus. magnum me facinora decet effundere

Quae post mihi clara et diu cluent.

Sed hunc quem uideo quis hic est qui oculis meis obuiam ignora-
bilis obicitur.

^{hic}
20 Libet scire quid uelit cum machera. et hinc quam rem
594 Agat hinc dabo infidias.

Eadem versuum distinctione A utitur, nisi quod et. 6. 7 et 12. 13 et 20. 21 contracti sunt in singulos. Praeterea propter membranae angustias per binorum spatium pertinent v. 1 (dispestus post PROSPEREQUE), 2 (post PECTORE), 3 (post CRE), 4 (post PRIUS), compositus e 6 et 7 (post ET), 8 (post MEIS), 9 (ante OMNIUM), compositus e 12 et 13 (post HANC), 15 (ante ATQUE), 19 (post OBUIAM), compositus e 20 et 21 (post QUAM) 574. Cum B et A congruit totum versum asserens Charisius p. 214: ut non sit de iambici velut tali exemplo cogitandum:

Pro Iuppiter, ut, quicquid ago, lepide prospereque omne euenit.
Anapaesticum igitur feci: nam prospere paulum offensionis habet.
Trochaicum esse Hermannus de metr. p. 127 sq. volebat, sed de-
leto Pro Iuppiter F ut] u. t cum ras. D EUENTUNT A.
ueniunt reliqui 575. quod — quod etiam A. quo — quo Bothius
tim. eam cum ras. D conditum est (A) Z meo
Hermannus deleuit 576. STULTITIAST A. Callicia est FZ

577. ref perinde CDFZ 578. eas ut Bothius. UTRAS
etiam A magnificas Coda nam ego in meo pectore]....
01...PECTORE A. e. ut videtur ...MEOSPECTORE. in meo pec-
tore delet Bothius: quae si insiticia sunt (iterata e v. 575), etiam
ego et prius eiectis unum septenarius concinnandus erit:

Vt agas, eas ut magni facias. iam ita paraui copias

580. ego perfídias B: nisi forte triplicibus perfídias uidebis.
doles etiam A. vide ad v. 583 ut ubicumque cum
hostibus CDFZ. utuniqu .. quostibus A. e. ut ubiqueque hosti-

Maiorum meum fretus uirtute dicam

Meaque industria et malitia fraudulenta —

Facile ut uincam, facile ut spoliem meos perduellis meis dolis.

Nunc inimicum ego hunc communem meum atque uostro-
rum omnium

Balione exbalistabo lepide: date operam modo. 585

Nunc ad oppidum hoc ego uetus continuo legiones meas

Protinus adducam. hoc si expugno, facilem ciuibus rem
faciam:

Inde me et simul participes meos praeda onerabo atque
opplebo.

Metum et fugam perduellibus meis inciam, med ut sciant

bus. Turbas creauit prisca scriptura ut ubi quom hostibus. Ceterum
ubi ubicumque vitium est Ernestianae 581. maiorum Dousa. me-
lorum *Ba.* MALORUM etiam (*A*) MEUM *A*, Gruterus 582.
Meaque *R.* MEA *A*, Camerarius. me *CDF.* mei *Z.* an Scaliger. an
mea Gruterus malitia *CD* cum *A* fraudulenta Bothius. frau-
dulencia Camerarius cum (*A*). fraudulentii *CDFZ* 583. UIN-
CAMFACILEM *A* eol *F* perfidiis *FZ* cum *A*. dolis *e. v.* 580
asciui. Quodsi perfidiis seruire hoc loco uoles, superiore illo scri-
bendum erit

Duplicis, triplicis ego dolos, ut, ubiubi cum hostibus congrediar
584. comunem *D.* conueni *F* nostrum *Z.* uestrum *F.* uo-
strorum Guyetus 585. exbalistabo *BbFZ* 586. 587 sic
fere restitui, gravissimis liberatos glossematis, Philologi I, p. 304.
Quattuor, qui in *B* sunt, versusum primo opidum *F* — hoc hodie
F — 3. ad pro ut Pylades — siexpugno sine hoc *A*: ut fortasse
scribendum sit *v.* 587 Protinam adducam: si expugnabo — 4. opidum
DF — meum pro mecum Acidatius — protinaus adducam *F.* *p.* on
litterae apparuerunt in *A*, sed iam ita perrectae in marginem, ut
vix potuerit obducam vel adducam verbum subsequi 588. mecum
Z et] ut *D* participes omnes *CDFZ* omnes deleri iussi
Prol. Trin. p. OXLVI praeda *Z* 589. inciam, quod Pyladi
debetur, om. *ACDFZ* esse me ut sciant natum *CDFZ*.
MEUTSCIANTATUM *A*: unde profectus proponebam *l. s. s.* meis la-

Quó sim genere gnátus. magna mé facinora décet efficere, 590

Quaé post clara díu mihi clueant.

Set quem hic uideo? quis hic ést, qui oculis meis óbuiam
ignobilis óbicitur?

Lubét scire, hic quid uenerít cum machaéra :

Pol hinc, quam rem agát, nunc iám dabo ego insídias.

HARPAX. PSEVDVLVS.

HARPAX.

Hí loci atque hae súnt regiones, quae áb ero mihi sunt
démonstratae, 595

ciam, natum me ut sciant 590. Quo sum **FZ** NATUS **A**
591. in **A** totus esse qualis in **B** videtur que **D**
post me **F**. posteri mihi **Z** clara et díu] claritudine *Scatiger*,
Salmasius clueant **CD**. cluant **Z**. cluceát **F** Non cre-
dibile est anapaesticum fuisse:

Quae póst mihi clara díu clueant

592. anapaesticum descripsi SEDRUNCQUEM etiam **A**

OCULISMEISOBUIAMIGNOBILISOBICITUR **A**, *Festus p. 174. Absque quibus
esset, lenius sane sic fuisset versus: oculis meis ignorabilis óbicitur.*
Vt nunc res est, obuiam in duas syllabas contrahendum obilci-
tur **FZ** 593. Bacchiaci non minus certi quam v. 581 sq.,

quanquam mutilus alter liberius supplendus fuit LUBETSCIRE
QUIDHICUENERIT **A**. libet scire quid hic uelit **CDFZ** machaera **Z**

594. et huc] et huc **F**. et chlamyde dubítanter *Acidalius*

Act. II. Scen. 2. HARPAX PSEUDOLUS **A**. om. **C**. HARPAX
CÁCVLA. PSEVDOLVS SERVVS **BDFZ**, nisi quod PSEVDVLVS
D, SERUOS **B** 595. HAR. praemittunt **CD** atque hae

sunt *Bothius*. sunt atque hae libri. Fortasse haec potius fuit
que **D** ab ero mihi **B**. mihi ab ero libri (hero **FZ**) demon-

Vt oculis rationem capio. nam ita erus meus mihi miles
dixit,

Septimas esse a porta aedis, ubi illic habitat, quod me
iussit

Symbolum ferre et hoc argentum * * *

Nimis uelim, certum qui id faciat mihi, ubi Ballio hic leno
habitat.

PSEVDVLEVS.

St, tace: meus est hic homo, ni omnes di me atque ho-
mines deserunt. 600

Nouo consilio nunc mihi opus est: noua res subito mi
haec obiectast.

strate **BCD** 596. Vt *Hermannus de metris p. 136*. Vt (VI **B**)
ego libri rationem **B** nam *Lipsius Ant. lect. IV, 4*. quam libri
ita erus meus mihi miles dixit (vel dixit miles) **R**. mihi ita dixit
erus meus miles libri, nisi quod miles **C** 597. Septimas libri

esse a porta aedis **R**. esse aedif a porta libri. a porta esse ae-
dis *Bothius* ubi illic habitat, quod me iussit || Symbolum ferre
R deleto glossemate. ubi ille habitat leno cuius sit || Symbolum mae
ferre **B**: item reliqui, nisi quod cui iussit **FZ**, Symbolum **Z**, me
omnes *Mutilum versum sic supplere licet*:

Symbolum ferre et hoc argentum, [simul abducere hinc mullerem.]

Lacunae indicio vel versuum distinctio est sic turbata in **B**:

Symbolum mae ferre et hoc argentum. nimis uelim

Certum quid mihi faciat ballion le-no ubi hic habitat.

P. Sitace tace meus hic est homo ni omf di atque homines deferunt.
nouo consilio nunc

Mihi opus est. noua res subito mihi hec obiecta est.

599. qui id faciat mihi *Bothius*. qui id mihi faciat **C**. quid mihi faciat
BD. qui mihi faciat **Z**. quidem me faciat **F** ubi Ballio hic leno
R. ballion leno ubi hic **ODFZ**. Ballio leno ubi hic *Camerarius*:
ubi Ballio leno hic *Bothius* 600. St tace *Bothius*: St tace tace
Camerarius. Si tace tace **BC**. Sitace tate **D**. Si tace tare **Z**. En
tace tace **F**. Sis tace *Pius* est hic **C**. hic est reliqui dii **F**
me **B** ut v. 381, *Bothius*. om. libri 601. obiecta est libri

Hoc praeuortar principio: illa missa habeo, quae ante agere
occepi.

Iam stratoticum hunc ego nuntium aduenientem pol per-
cutiam.

HARPAX.

'Ostium pultabo atque intus euocabo aliquem foras.

PSEVDVLVS.

Quisquis es, compendium ego te facere pultandi uolo: 605

Nam ego precator et patronus soribus processi foras.

HARPAX.

Tunc's Ballio?

PSEVDVLVS.

'Immo uero ego eius sum Subballio.

HARPAX.

Quid istuc uerbist?

PSEVDVLVS.

Condus promus sum, procurator peni.

602. Huc *Bothius*. hoc etiam *A* praeuortar *B*. praeuortar
reliqui cum *A* princirio (an princino) *B* illa *Guyetus*.
illa omnia *libri*. omnia *Bothius olim*. ILLA post PRAEUORTAR appa-
ruit in *A* 603. sic conformatum *R*: ut potuerim tamen etiam
Iam ego hunc nuntium stratoticum ab initio. Iam pol ego hunc strati-
oticum nuntium aduenientem probe percutiam *B*: item reliqui, nisi
quod nam *Z* — stratoticum *CZ*, stratoticum cum *D*, stratiocum *F* —
nuntium *F* — percutiam *CFZ*. IAMPOLRGO ab initio, PERCURIAM
in fine visus sum etiam in *A* legere. Iam pol ego hunc stratoticum
aduenientem nuntium percutiam *Guyetus*. Iam pol nuntium ego hunc
stratoticum aduenientem probe percutiam *Bothius* 604. HA. Ostium
CD. Hostium *B*. HA. hostium *FZ* pul subo *B* 605. con-
pendium (non comp.) *B* pultandi *DBFZ*. putandi *BC*. pu-
tando *Da* 606. peccator *B*. praecator *Pylades* 607. Tunc
es Ballio *A*, *Pylades*. Tunc e oballio *B*. tunc est oballio *C*. tu ne
esto ballio *FZ*. est pro es notavi e *D*: in quo probabile est etiam
oballio esse eius om. *Ca* suballio *F*, cod. *Scatigeri*
608. uerbist *BCD*. uerbi est *FZ* condus promus]cappromus *F*

HARPAX.

Quási te dicas átriensem.

PSEVDVLVS.

Immo átriensi ego impero.

HARPAX.

Quíd tu, seruosné's an liber?

PSEVDVLVS.

Núnc quidem etiam séruio. 610

HARPAX.

Ita uidere: et nón uidere dignus qui libér sis.

PSEVDVLVS.

Nón soles respicere te, quom dícis iniuste álteri?

HARPAX.

Húnc hominem malum ésse oportet.

PSEVDVLVS.

Dí me seruant átque amant:

Nam haéc mihi incus ést: procudam ego hinc hodie mul-
tós dolos.

HARPAX.

Quíd illic secum sólus loquitur?

PSEVDVLVS.

Quíd ais tu, adulescéns?

HARPAX.

Quid est? 615

poeni **F** 609. HA. om. **BCD** atriensen **C** immo]
Ego immo **Z** 610. seruofne ef **B**. seruufne ef *reliqui* **Ps.**
spatium **B** 612. quom (**A**)**B**. cum *reliqui* dicit **A**. dicat
reliqui 613. dil **F** ferunt atq **B** 614. haec mihi incus
BCD. hic meuf **FZ**. haec mihi mens *Scutarius*. hic mihi incus *Lam-*
binus procundam **C** hinc hodie **R**, *Guyetus*. hodie hinc
libri. hoc die hinc *Bothius* doluf **Ca** 615. illi secum **C**.
cf. illicū **D** quiaistū **CD** adel. **FZ**

PSEVDVLVS.

Ésne tu an non és ab illo milite e Macédonia?
 Séruos eius, qui hinc a nobis ést mercatus mulierem,
 Qui árgenti meo eró lenoni quíndecim dederát minas,
 Quínque debet?

HARPAX.

Súm. set ubi tu mé nouisti géntium,
 Aut uidisti aut cónlocutu's? nam équidem Athenas ántid-
 hac 620
 Númquam adueni néque te uidi ante húnó diem umquam
 oculis meis.

* * * * *

PSEVDVLVS.

Quía uidere inde ésse: nam olim, quom ábiit, argento haéc
 dies
 Praéstitutast, quóad referret nóbis, neque dum réttulit.

HARPAX.

Immo adest.

PSEVDVLVS.

Tun' áttulisti?

616. milite e Macedonia *Hermannus in Iahni Annał. nov. t. xxxv, p. 194.* militite macedonio *B.* milite macedonico *reliqui*

617. Seruuf libri cum *A* 618. meo hero *Pylades.* ero meo libri
 (nisi quod hero *FZ*). *Transposuit Bothius* Qui hero meo lenoni
 argenti *DEDERATMINAS A, B.* minas dederat *CDF.* minas de-
 derit *Z* 619. sed dubito me *C* 620. conlocutus *CFZ.*

conlocutus *B.* cū locutus *D.* quidem *C* *ATHENAS A, B, Acidalius.* athenis *reliqui* antidhac]i fortasse e corr. (pro e) *B.*
 antid hac *D.* antehac *F* 622. *Excidisse aliquem versum puto*
iam ante Ambrosiani aetatem, hac fere sententia:

Qui tu igitur me a milite esse dicis e Macedonia?

623. quom *B.* cum *reliqui* haec (*A*), *Beroaldus, Acidalius.*
 hic libri 624. *PRAESTITUTAST (A).* Praestituta est libri, nisi quod
 preft. *Z* quo ad *DZ* rettulit *Z.* retulit *reliqui* 625. tum

HARPAX.

Égomēt.

PSEVDVLVS.

Quid dubitās dare? 625

HARPAX.

Tibi ego dem?

PSEVDVLVS.

Mihi hērcle uero, quī res rationēsque eri
Bāllionis cūro, argentum accēpto et, quoi debēt, dato.

HARPAX.

Siquidem hercle etiām supremi prōmptes thensaurós Iouis,
Tibi libellam argēti numquam crēdam.

PSEVDVLVS.

Dum te strēnuas,

Rēs erat solūta.

HARPAX.

Vinctam pótius sic seruāuero.

630

(vel tū) **FZ** 626. ego]HERCLE **A** dlem **CF** raclo-

nesque **B**. rationesq **C** 627. argentom **B** accepto et Bo-
thius. accepto expenso et libri cum (**A**) quoi **B**. cui. reliqui

628. suppremi **C**. subpremi **DF** promptes thensauros **R**:
promtes thesauros *Acidalius*. promptaf thena . . . rof (cum ras.) **B**.

prompta thesaurof **C**. proptatheaurof **D**. promptaf thesaurof **FZ**.
PROMPTAS visum est etiam in **A** esse IOVIS **A, BZ**. Ioui **CDF**

629. libellam om. **B**, sed addidit in marg. eadem manus
Ps. dum te strenuas, Res erat **R**: si modo fuisse strenuare verbum
satis credibile est. dum tu sternuas. Ps. Ref erit libri cum (**A**). Ps.
i dum tu sternuas (vel sternuis), Res erit *Salmasius*. Ps. dum tu
strenuas, Res erat *Acidalius*. Ps. dum tu strenuu's, Res erit *Pareus*.
Ps. da dum strenue: Res erit *Gronovius*. Nihil profecit vel *Guliel-*
mus vel Scioppius uinctam (**A**), *Gruterus*. uinciam **B**, *Sciop-*
pius Susp. lect. I, 1. untiam **CDZ**. nunc iam **F**, *codd. Pyladis*

PSEVDVLVS.

Vae tibi: tu inuentu's uero, mēam qui furcillēs fidem.
Quāsi non mihi sescēnta tanta sōli soleant crēdier.

HARPAX.

Pōtis ut alii ita ārbitentur ēt ego ut ne credām tibi.

PSEVDVLVS.

Quāsi tu dicas mē te uelle argēto circumducere.

HARPAX.

'Immo uero quāsi tu id dicas, quāsiq̄ ego autem sūspicer.
635

Sēt quid est tibi nōmen?

PSEVDVLVS.

Seruos ēst huic lenonī Surus:

Ēum esse me dicām. Surus sum.

HARPAX.

Sūrus?

PSEVDVLVS.

Id est nomēn mihi.

631. Ve **BCD**. UAL apparuit in **A** inuentus scribebatur.
inuentus **C** furcilles *Passeratius*, quanquam vix recte 'stabilire
ut infirmam' interpretans. Ad quam formam nescio an *Pauli Diac.*
p. 88 notatio spectet 'furcilles siue furcilla' quippe quae et mutila
et turbata esse videatur. forcillos libri, nisi quod forcillas **Ca.** floccides
(*h. e. ut puto flocci des*) quidam apud *Lambinum*. sugilles
vel forilles vel furciles *Palmerius*. sugilles vel forioles *Salmasius*.
focilles alii 632. non mihi **B.** mihi non libri cum **(A)**
sexcenta **FZ** soli **(A)B.** om. reliqui 633 et 634 suo
loco omissos **C** in fine paginae scriptos habet post v. 642 Potis
B. Potest libri cum **(A)** alii **(A)FZ.** aui **BCD** ita] te
F' arbitentur **C** 635. id dicas **B.** dicat libri quasi-
quego **D.** quasiq̄ ego **C** SUSPICER **A.** id suspicer reliqui
636. seruus **D.** seruus **A** cum reliquis SURUS **A.** seruus **CD.**
Cyrus **BFZ** 637. me sup. scr. **D** SURUS bis **A.** Cyrus bis reliqui

HARPAX.

Vérba multa fácimus. erus si túus domist, quin próuocas,
'Vt id agam, quod míssus huc sum, quícquid est nomén
tibi?

PSEVDVLVS.

Si íntus esset, éuocarem. uérum si dare uís mihi, 640
Mágis solutum erít, quam si ipsi déderis.

HARPAX.

At enim scín quid est?

Réddere hoc, non pérdere, erus me mísit. nam certó scio
Núnc febrim tibi ésse, quia non lícet huc inicere úngulas.
Égo, nisi ipsi Bállioni, argéntum credam némini.

PSEVDVLVS.

'At illic nunc negótiosust: rés agitur aput iúdicem. 645

HARPAX.

Dí bene uortant. át ego, quando cum ésse censebó domi,
Rédiero. tu epístulam hanc a me áccipe atque illi dato:

638. Verbam...ulta cum ras. **D** fatimuf **D** tuuf domi
est (**A**)**BC**. domi est tuuf **DFZ** 639. quod (**A**), **Acidalius**.
quo libri huc (**A**), **Camerarius**. hic libri sum, quicquid
Acidalius. sum. Ps. quicquid libri 640. Ps. **Acidalius**. om. libri
641. solutum erit **Bothius**. erit solutum libri cum **A** QUAMSI
A, **Scaliger**, **Bothius**. quam reliqui scín **A**, **FZ**. sín **BCD**
642. me (**A**), **Pylades**. om. libri MISITNAMCERTO **A**.
non
mísit exerto **B** ead. m. mísit non certo **CD**. mísit nunc certo **F**.
mísit nunc certe **Z** 643. Nunc **R**. Hoc libri cum (**A**) FEBRIM
A, **Z**. febrin reliqui HUC **A**, **Guyetus**. hoc reliqui INICERE
A, **CD**. initere **Z**. inicere **F**. ini..... **B** cum ras. hungulas
D 644. ARGENTUM (ut tamen GRNTUM litterae non tam clare
quam AR apparuerint) **A**. nummum reliqui 645. illic om. codd.
Pyladis negoíiosuf est libri, nisi quod negoc. **FZ** 646. Dii
F uortant omnes cum **A** censabo **B** 647. epístulam
BDZ cum **A**. epístolam **C**. epístolam **F**

Nam istic sūmbolūmst inter eorū meū et tuū de muliere.

PSEVDVLVS.

Scio equidem; qui argētum adferret atque expressam impēginem

Hūc suam ad nos, cū eo aiebat uelle mitti mulierem. 650
Nam hīc quoque exemplū reliquit eius.

HARPAX.

Omne rem tenes.

PSEVDVLVS.

Quid ego nī teneam?

HARPAX.

Dato istunc sūmbolum ergo illi.

PSEVDVLVS.

Licet.

Sēt quid est tibi nōmen?

HARPAX.

Harpax.

PSEVDVLVS.

'Apage te, Harpax: haut places.

Hūc quidem hercle haut ibis intro, nē quid harpax feceris.

648. sūmbolum est **BCD**. sūmbolum est **FZ**. SYMBOLUMST **A**
649. qui **H**. ut qui **libri** argtū **C** afferret **F** (**non**
A). ^{ad}ferret **D** imaginē **B** 650. Huc suam **Rothius**. Suam
huc **libri** cum **A** cum eo **F**, quom eo *reliqui*. i. cū illo homine
sup. scr. **CD** aiebat **B** 651. hic quoque **CD** reli-
quid **BCD** ^{imaginis} etuf **C**. ^{imaginis} etuf **D** **HA. om. BCD** 652. **Ps.**]
HA. CB nī *sup. scr.* **B** **HA.] P. B. Ps. CD** istunc
sūmbolum ergo **A**. ergo istū sūmbolum ergo **BCD**. ergo istū
sūmbolum **FZ** **Ps. om. BCD** 653. harpax **AZ**. arpax
B. harpax **C**. har pr **D**. harpax sum **F** post te spatium **B**
hapax **B** haut **BD**. hat **C**. haud **FZ** 654. hoc **C**
haud ibi **CD FZ**. haut ibi. • cum **ras. B**. AUDIBIS **A** intro
ne **F**, **Pylades** intro nī **CDZ**. lacunam pro eis vocibus **B**
qui **B** harpax fecerit **libri** cum **A**: quod *vix sanum*. harpaga-

HARPAX.

Hóstitis uiuos rápere soleo ex ácie: ex hoc nomén mihi est. 655

PSEVDVLVS.

Pól te multo mágis opinor uása ahená ex aédibus.

HARPAX.

Nón itast. set scín quid te oro, Súre?

PSEVDVLVS.

Sciam, si fíxeris.

HARPAX.

Égo deuortar éxtra portam huc ín tabernam tértiam
'Aput anum illam dóliarem, clúdam, 'crassam, Chrýsidem.

PSEVDVLVS.

Quíd nunc uis?

HARPAX.

Inde út me accersas, érus tuus ubi uénerit. 660

ueris *Scrivenerius*. harpagefeceris *Scaliger* 655. ostis *Z* atie *D*
ex *A*, *Camerarius*. om. reliqui mihi est libri 656. pol
te multo *A*, *Scutarius*. Poltemuito (an utto) *B*. poltemuito *D*
et aut sic aut pol temuito *C*. pol te inuito *Z*. pol ten uiuof? *F*.
pol tu uiuof *Vaticanus Lipsii Antiq. lect. IV, 4* ahená *A*, *Bo-*
thius. ahená *BC*. ahená *DFZ* excedibus *B*. excedibus *CD*
657. ISTAST *A*. ita est reliqui scín *AFZ*. sn *BCD*
ORO *A*. orem reliqui SURE *A*. foyre *B*. fyre reliqui 658. HA.
om. *B* deuortar *Scaliger*. deuortor libri cum (*A*) ter-
ciam *BD* 659. doliarem cludam *Donati in. Andr. IV, 4, 31*
ed. princ.: unde doliarem commendabat *Turnebus Adv. III, 12*.
DOLIAREMCLAUDAM *A*. diabolá recludam *Bas* (recludam *Be*). dio-
boliare cludam *C*. dioboliarecludam *D*. doliarem cladum *Z* (clau-
dam *Scutarius*). diaboliam recludam *F*. diobolarem clúdam *Came-*
rarius grassam *BCD* chyrsidem *B*. chrísidem *C*. CHYR-
SIDEM etiam *A* Huc inserendum esse *Plautinum versum a*
Festo v. subuerbustam p. 309. servatum coniectura Gulielmi fuit
660. nunc *ABC*. om. *DFZ* ACCERSAS *A, F*. arecessat

PSEVDVLVS.

Tuo árbitratu: máxume.

HARPAX.

Nam ut lássus ueni dé uia,

Mé uolo curáre.

PSEVDVLVS.

Sane sápis, et consiliúm placet.

Sét uide sis, ne in quaestióne sís, quando accersám, mihi.

HARPAX.

Quín ubi pranderó, dabo operam sómno.

PSEVDVLVS.

Sane cénseo.

HARPAX.

Númquid uis?

PSEVDVLVS.

Dormítum ut abeas.

HARPAX.

'Abeo.

PSEVDVLVS.

Atque audin, Hárpaxe? 665

Iúbe sis te operirí: beatus éris, si consudáueris.

reliqui uenirit **Da** 661. arbitrio ^{ato} **C** MAXUME **A.** maxime
reliqui: quod HARPACI tribuerunt Scaliger, Guyetus 662. uolo
AF. nolo *reliqui* Ps.]S. **B.** St. **D** 663. uide fef **C**
 questione omnes arcessam] ut v. 660 miki **B.** tibi **CD.**
 te **FZ** 664. ibi **Z** dobo **Da** 665. Numquid Lambi-
 nus. Nunc quid libri cum (**A**), nisi quod Hunc **D** habeas **D**
 666. lubes siste **B.** iube siste **D.** iube si te **C.** lubessis te **Z**
 operiri **Z**, iam a Scutario correctum, a Camerario revocatum
 et usque ad Bothium propagatum beatueris **D.** beatus ef **F**
 si consudaueris] si confideraueris **Z**, correctum a Scutario. Pro
 eis vocibus pseudolus **B**

Di immortales, cónseruauit me illic homo aduentú suo.

Sũo uiatíco reduxit me úsque ex errore ín uiam.

Námque ipsa Opportúnitas non pótuit mi opportúnus

'Aduenire, quam haéc allatast mi ópportune epístula. 670

Nam haéc allata córnu copiaést, ubi inest quicquíd uolo:

Híc doli, hic falláciae omnes, híc sunt sucophántiae,

Híc argentumst, híc amanti amíca erili filio.

'Atque ego nunc me ut glóriosum fáciam: copi pectore,

Act. II. Scen. 3. Sine intervallo continuat A. Novam scenam ordiuntur reliqui, SERVOS. C. inscriptam in B, PSEVDVLVS SERVVS in D, Pseudolus seruus in FZ 667. Dilmortales B. ù immortales C. Dii imortales reliqui aduenienti suo CD

668. redduxit meus que B 669. NAMQ'IPSAOPFORT — A. Nam ipsa mihi opportunitas reliqui, nisi quod oportunitas BD, oportunitas nonoportunitas C mi R. om. libri: in A nihil hic legi potest

opportuniu C 670. haec allata est Saracenus, Lipsius Ant. lect.

IV, 8. haec cauata est libri (nisi quod hec BF): item X. haec nauata est Pius. haec cauata est Scaliger Festo p. 61 M. abusus. haec aduenta est ('pro aduent') Salmasius. haec captata est Dousa Expl.

III, 20. haecce data est Scioppius. haec curata est Gronovius. haecce allata est Gruterus. In A quoque apparuit QUAM.....LL —

oportune CD epistola FZ (non A) 671. allata BCDF.

illa ea Z cornu copie ē Z. cornu coplast BCD. coplast cornu

F quidquid B. (non A) 672. doli. (vel doli..) cum ras. B.

dolori CD fallaciae B. fallatae CBD. falsatae Ca OMNESHIC

SUNT A ut videtur, Bothius. omnes sunt: hic sunt reliqui. omnes sunt,

hic Scaliger, Guyetus sycophantiae F, Bervaldus. sicophanie B.

sicophanie CD. sycophante Z 673. argentum est, hic Camerarius. argentum hic libri. ARGENTUM.....A amanti amica

F, Bothius. amica amanti reliqui herili rarissimo exemplo B

674. Atque B MEUT A, Nonius p. 84, Lambinus. me reliqui.

me et Scaliger faciam: copi pectore B. faciam ut copi pectore

B. faciam ut pectore C et vacuo spatio post ut relicto D. faciam

et copi pectore Z, Nonius. faciam et copi in pectore F. faciebam

etc. p. Lambinus. FV.....ITC, A...PECTORE A: in quibus quid la-

teat nescio Ceterum nunc (me ut gloriosum faciam, ut copi pe-

ctore) Qui quidque agerem, uti Bothius

Quómodo quicque ágerem, ut lenoni ériperem muliérculam, 675
 iam ínstituta, ornáta cuncta mi órdine, animo ut nólueram,
 Cérta, deformáta habebam. sét profecto hoc sic erit:
 Céntum doctum hominúm consilia sóla haec deuincit dea,
 Fórtuna. atque hoc uérumst: proinde ut quisque fortuna útitur,
 'Ita praecellet, átque exinde sápere eum omnes dícimur. 680
 Béne ubi discimus consilium quói cecidisse, hominém catum
 Éum esse declarámus: stultum autem illum, quói uortit male.
 Stúlti haut scimus, frústra ut simus, quóm quid cupientér dari
 Pétimus nobis: quási, quid in rem sit, possimus nóscere.
 Cérta amittimús, dum incerta pétimus. atque hoc éuenit 685
 'In labore atque ín dolore, ut mórs obrepát interim.

675. Quomodo cum reliquis **A** quicquid **A** quidque Berol-
 dus. quique reliqui eriperem **R**: quanquam surre etiam in **A**
 apparuit. furruperem **Ba**. furriperem **BbCDZ**. subriperem **F**
 676. mi ordine **R**: nisi ex ordine malueris. in ordine libri (nisi
 quod hordine **D**): quod iam Acidatio offensioni fuit Ceterum
 via tantum spatii in **A** est, quantum capiendis ornata cuncta in
 ordine verbis satis fuerit animo] habeo **FZ** 677. deforta
 (an deferta) **Ba** habeam **F** profecta **Da** hoc sup.
 scr. **C** 678. hominem **B** SOLA **A, B**. om. reliqui hec **B**
 diuincit vitium Gronovianae 679. uerum est libri per-
 inde **F** 680. praecellet **B**. Num praecellit potius fuit? 681. di-
 scimus consilium quói **R**. quid discimus consilium libri. quod consi-
 lium discimus Camerarius. scimus vel rescimus (immo rescimus) pro
 discimus Acidalius. Novi cui didicimus vel noscimus placeret. Ele-
 gantissimum omnium hoc sit futurum:

Bene ubi quói consilium accipimus accidisse — .

cecidisse Acidalius. accidisse libri catum **B**. catum reliqui

682. quo **BCD**. cui **FZ** uertit omnes 683. haut **Ba**.
 haud **BbCDZ**. autem **F** sumus **F** frustra ut simus Ca-
 merarius. frustra ut scimus **BCDZ**. frustraue scimus **F** cum
 libri quid Dousa auctore Lipsio. quod libri cupienter
 hinc receptum in Gloss. Plaut. 684. syt **B** 685. mittimus
BCD euenit Pylades. uenit libri 686. atque **D**

Sét iam satis est philosophatum: nímis diu et longúm loquor.
 Di inmortalés, aúrichalco cóntra non carúm fuit
 Měum mendaciúm, modo hic quod súbito commentús fui,
 Qui á lenone me ésse dixi. núnc ego hac epístula 690
 Trís deludam, erum ét lenonem et qui hánc dedit mi epí-
 stulam.

Eúgepae: pórro áliut autem, quód cupiebam, cóntigit:
 Vénit ecceum Calidórus: ducit néscio quem secúm simul.

CALIDORVS. CHARINVS. PSEVDVLVS.

CALIDORVS.

Dúlcia atque amára aput tē sum élocutus ómnia.
 Scís amorem, scís laborem, scís egestatém meam. 695

697. philosophatum *B* 698. Dñ in. *B*. Dñ in. reliqui
 AURICALCO *A*. auricalcho *CD* 699. meum *em*. *C* menda-
 tium *CD* modo hic *B*. hic modo libri 690. Qui a lenone
Dousa. Quia lenonis libri epístula *BbCD*. pepístula *Ba*.
 epístola *FZ* 691. Tres *Z* deludam] LUDAM *A* dedit
 mihi *B*: quod nunc intelligo etiam Trin. 674 recipiendum fuisse.
 mihi dedit reliqui epístolam *C*. epístolam *Z* 692. Eugepae.
 porro aliud Acidalius. Euge par pari alius libri, sed r pari a e corr.
B 693. calido] *D*

Act. II. Scen. 4. CALIDORUS CHARINUS PSEUDOLUS (*A*).
 CALIDORVS. CHARINVS ADHVLSICENS. II. PSEVDOLVS SER-
 VOS *B*. CALIDORVS CHARINVS, sed versus 693 initio posita, *C*.
 CALIDORVS. CHARINVS. ADOCENTES. PSEVDVLVS *D*. Calido-
 rus. Charinus adulescentis. Pseudolus seruus *F*. Calidorus. Charinus
 adulescent. Pseudolus *Z* 694. C. praemittit *B*, Ca. *D*
 apud¹⁰ *D*. ap apud te *B* electus *C*

CHARINVS.

Cómmemini omnia: id tu modo, me quid uis facere, **fác**
sciam.

CALIDORVS.

Pseúdulus mi ita imperauit, áliquem ut hominem strénuom,
Béneuolentem addúcerem ad se.

CHARINVS.

Séruas imperiúm probe:

Nám et amicum et béneuolentem dúcis. set istic Pseúdulus
Nóuos mihist.

CALIDORVS.

Nimiúmsť mortalís gráphicus: heureta is mihist. 700

'Is mihi haec sese effecturum dixit, quae dixi tibi.

PSEVDVLVS.

Mágnifice hominem cómpellabo.

CALIDORVS.

Quóia hic uox sonát?

696. id] dic **FZ**
Taubmanno editum

me quid *libri cum A.* quid me *inde a*
FACSCIAM A, B. faciam *reliqui*

Sequuntur vulgo e-glossematis nati duo versus, quos om. A. Eo-
rum in B haec species est:

CA. Quom hec tibi alia sum elocutus uis scires si scis de simbolo.

CH Omnia inquam. tu modo quid me facere uis fac ut sciam.

Quorum priore Cum CDFZ — haec CDZ — elocutus F —
uis] ius **D**, ut **FZ** — scirē **Z** — scis **D**, si quid **F** — simbolo
FZ —: altero inquam quae tu **F** — quid] quē **Z** 697. miki **B**
aliquem ut **B**. ut aliquem *libri* strenuum cum reliquis **A**

698. abducerem **F** 699. Nam ut **Z** ducis sed istic **FZ**.
ducis set istinc **D**. ducisset istinc **C**. ducisse sed istinc **B** 700.

Nouus mihi est **FZ** cum **A**. Nouus si mihi est **BCD** nimium
est *libri* gráphicus] *scritus A h. e. ut puto scritus* heureta
is **B**. heuretes *libri* mihi est *libri* 701. His **BCD**
sesse **A**. esse *reliqui*, dixitq; dixi **BCD** 702. quóia hic uox

PSEVDVLVS.

Io,

Té, io te, turanne, te uocó, qui inperitas Pseudulo:

Quaéro, quoi ter trínas, triplicis, tribus demeritas ártibus

Dém laetítias, dé tribus partas pér malítiam et pér dolum, 705

In libello hoc ópsignato quás tuli pauxillulo?

CALIDORVS.

Illic homost. ut páratragoedat cárnufex.

sonat? Ps. io || Te, io te, turanne **R**. cuius uox sonat? Ps. io || Iote tete tyranne **BCD**: item, nisi quod alterius versus principio Io te te tyranne, **FZ**. QUOI...NESONAT IO|| TETETURANNE **A** te uoco **R**. 1. uoco **A**. te rogo relinqui. ter ego *Gulielmus*. ter regi amicus *Acidalii* imperitaf pseudolo **FZ**. imperitaf pseudoli **BD** (nisi quod in **P**). imperitaf pseudoluf **C**. IMPERITAS • PSEUDOLO **A**: ubi decima littera visa est **A** esse 704. 705. Sic fere restituenda putavi, quae his sunt glossematis onerata in **B**:

Quero quo iter trina triplicia tribuf modif me tria gaudia

Artibuf tribuf ter demeritaf dem leticiat de tribuf

Fráude partaf per maliciam et per dolum et fallaciám.

Nec **ACDFZ** discrepant, nisi in his: 1. QUaERO **A**. Cal. Quaero

FZ quoi ter *Scutarius*. QUOIPER (**A**). quid id est? **P** trina] Ps. trina **FZ** me deleuit *Beroaldus* 2. ter demeritaf] **TR**...MERITAS **A** LAETITIAS **A**. letitias **C**. laeticias **D**

de] dem **F** 8. malitiam et **C**. MALITIAM sine et **A** fallatiam**CD**. FALLACIAS **A** 706. opsignato (pro obf.) solus **B**quas tuli **R**. ad te attuli libri. ABSI • KOCATTULI **A** h. e. ut videtur

ABSTEHO C pauxillulo **C** Ceterum multo minus placituram talem horum conformationem confido:

Quaero, quoi ter trina, triplicia, artibus tribus gaudia

Dem demerita, de tribus parta per dolum et fallacias,

In libello hoc opsignato quae attuli pauxillulo?

707. Proxima sic scripta sunt in **B**:

Ch. Illic homo est. P. ut parat rago edat carnifex. C. confer gradum.

C. Contra pariter. P. por claudaciter ad salutem brachium.

(nisi quod paliter **Bas**); sic autem in **D**:

Ca. Illic homo est. Ch. ut par atrago edat carnufex. Ca. confer

Gradum contra

ad salutem brachium.

PSEVDVLVS.

Confér gradum

Cóntra pariter. pórge audacter ad salutem bráchium.

CALIDORVS.

Dic, utrum Spemne an Salutem té salutem, Pseudule?

PSEVDVLVS.

'Immo utrumque.

CALIDORVS.

Vtrúmque salue. sét quid actumst? quid taces? 710

'Attuli hunc.

PSEVDVLVS.

Quid? attulisti?

CALIDORVS.

Addúxi uolui dicere:

Cum **B** congruit **A**, nisi quod habet **CARNUFEX** et altero versu **PABITER** **ROGIAUDACTER** et **BACHUM**: cum **D** reliqui, nisi quod v. 1 **CA.**] **CH.** **CZ** **CH.**] **Ps** **C.** om. **FZ** paratrango edat **F.** paratrangoedat **Z.** paratrangoedat **primus Gronovius** **earnifex F** **CA.**] **spatium F** 2. Gradum. **CA.** contra **C** contra at sine lacuna **Z.** contra et post lacunam At **F** porge audacter **Guyetus**: porrige audaciter **Camerarius** **Personas meo iudicio distinxi** 709. **CA.** **B**, **Pylades.** om. reliqui. **CH.** **Camerarius** **SPERMNEAN** **SALUTEM A**, **Camerarius.** **spem neanf matrem B.** **spemneanf matrem CD.** **spemne an matrem FYZ**: quod placuit **Lipsio Ant. lect. IV, 8**, **Scioppio Susp. lect. II, 11**, et de **Matre Matuta** interpretantibus **Gronovio Bothioque!** te refalutem **Z** 710. **CA.**] **CH.** **D** set quid actumst? quid taces? || Attuli uni **CALIDORO** continuata **R.** sed quid actum est? **Ps.** quid actū? || **CA.** Attuli **C.** sed quid actum est? **Ps.** quid times? || **CA.** Attuli reliqui, nisi quod Attulit **D**, Attuli tibi **F.** SEDQUIDACTUNST QUID— || ATTULI **A.** **Ps.** sed quid actum est? **CA.** quid times? Attuli **Bothius**, **impugnatus a Ladewigio p. 1083** hinc **BCD** (non **A**) inter **P.** et quid rasuram **B** quid attuli (non item sti) e corr. post ras. **D**

PSEVDVLVS.

Quis istic est?

CALIDORVS.

Charinus.

PSEVDVLVS.

Euge, iām χάριν τοῦτω ποιω.

CHARINVS.

Quin tu, quod opus ést, mi audacter imperas?

PSEVDVLVS.

Tam grátiaſt.

Béne sit tibi, Charine: nolo tibi molestos éſſe nos.

CHARINVS.

Vós molestos míhi? molestumſt id quidem.

PSEVDVLVS.

Tum igitúr mane. 715

CALIDORVS.

Quid istuc est?

PSEVDVLVS.

Epístulam hanc modo íntercepi et súmbolum.

712. Ps. om. **B** Quif **BC** cum **A**. quid **DFZ** χάριν τοῦτω ποιω Scaliger. char y toi ιοηολω **B**. charytoηιο noηio **C**. charytoi io noηo **D**. charynū uolo **Z**. charinum uolo **F**. χάριν (vel Χαρίνον) οἰωνόν ποιω coni. Camerarius. χαῖρε, οἰωνόν ποιω Lambinus. χαλρειν Χαρίνον uolo Acidalius 713. Ch. om. **BCD** tu, quod opus est mi. **R**. tu quicquid opuf est mibi **BCDFZ**. tu • iquido ••••• stmibi **A** (ab initio tute ut videtur) audac- ter **B**. audacter **Z** Ps. tam gratia est Pareus: ut Stichi 472. P. tam gratiam **B**. om. reliqui. In **A** nihil nisi RAT apparuit. iam gratiam Camerarius. iam gratia est Dousa 714. sit tibi, Charine **R**. s ••••• CHARINE **A**. sit charine reliqui. siet Charino Bo- thius 715. molestum est id quidem Pius. molestum est quidem libri. molestus es tu quidem Scaliger tum **CDFZ**. tum tu **B** 716. Ca. **F**. Ch. reliqui epístula • **B**. epístolam **FZ** hanc modo Guyetus. modo hanc libri. MANC sine modo (**A**) SUMBO-

CALIDORVS.

Sumbolum? quem sumbolum?

PSEVDVLVS.

Qui a milite allatust modo.

Eius seruo, qui hunc ferebat cum quinque argenti minis,
 Tuum qui amicam hinc arcessebat, ei ego os subleui modo.

CALIDORVS.

Quomodo?

PSEVDVLVS.

Horum causa haec agitur spectatorum fabula: 720

Hi sciunt, qui hic adfuerunt: vobis post narrauero.

CALIDORVS.

Quid nunc agimus?

PSEVDVLVS.

Liberam hodie tuam amicam amplexabere.

CALIDORVS.

Egone?

LUM (A). simbulum **BCD**. symbolum **FZ** 717. CA. **F**. CH. **reliqui** **SUMBOLUMQUEMSUMBOLUM A**. Sumbolum quem simbulum **BCD**. Symb. q. symb. **FZ** quia milite **B** allatust modo **Camerarius**. ALLATUSTMODO (A). allatust modo est **B**. alienatust modo est **CD**. alienatust modo **FZ** 718. Eius seruo qui **Camerarius**. Eius seruof qui **B** et, nisi quod seruof, **reliqui**. 1. USSK QUI **A**, sed ut et secunda littera amplior fuerit quam I, nec qui post **E** apices apparuerunt, visi sint in vulgatam scripturam quadrare ferebat cum quinque ut v. 753. F QUINQUE **A**, h. e. ut videtur FEREBATETQUINQUE MIN·S **A** h. e. fortasse MINAS 719. ACCERSEBAT **A, FZ**. arcessabat **D**. arcessabat **C**. arcessabat **B** ei ego os **B**. Eius cum reliquis (A). illi os **Guyetus**. eii os **Bothius** 720. hec **BCD** fabule **C**. fabule **BD** 721. Hi] Hic **F**. An Ei fuit? abfuerunt **F**. ADF— etiam **A** 722. CA.] **C**. **C** nonc **C** amplexabero **C** 723. CA. Egone? Ps. tute. CA. ego? Ps. ipsus **Acidalius**, cui tamen CA. Egone? Ps. tute ergo

PSEVDVLVS.

Tute.

CALIDORVS.

Ego?

PSEVDVLVS.

'Ipsus, inquam, si quidem hoc uiuét caput:
Si modo hominem mi inuenietis própere.

CHARINVS.

Qua facié?

PSEVDVLVS.

Malum,

Cállidum, doctúm, qui quando princípium prahéndierit, 725
Pórro sua uirtúte teneat, quíd se facere opórteat:

'Atque qui hic non uisítatus saépe sit.

CHARINVS.

Si séruos est,

Númquid refert?

PSEVDVLVS.

'Immo multo máuolo quam liberum.

CHARINVS.

Pósse opinor mé dare hominem tibi malum et doctúm, modo

ipsus *placebat magis*. CA. Egone. Ps. tute. ego ipsul **BCDZ**. CA.

Egone? Ps. tute. CA. ego ipsul **F**. EGONE TU E-OIPSUS **A**. uiue

caput **C**. uiuecaput **D**. uiue **B** ead. m. 724. hominem mi **R**.

mihl hominem *libri cum* **A** INUENIETIS PROPER. QUA **A** cum

duobus personarum spatiis et ut propemodum visum sit PROPERA

potius quam PROPERE scriptum esse. CR. Camerarius. CA. *libri*

Ps. om. **BCD** sine spatio 725. prehenderit **CD**. prehenderit

(**A**) **BFZ** 727. ATQ' QU... CNONUISITATUS (*h. e.* Atque qui

hic non) **A**. Atque eum qui hic uisítatus *reliqui*. uisítatus iam *Pius*,

Beroaldus, Salmasius, Scaliger, Gifanius sepe **B**. sepe **CD**

sit. CR. si seruof **D** **BFZ**. sit si seruof **BCD**. SIT U-SERU—**A**

728. Nunc quid **B** mauulo **C** 729. CR. **F**. CA. *reliqui*

Qui ad patrem aduenit Carysto, nec dum exit ex aedibus 730
Quóquam, neque Athenas aduenit úmquam ante hesternum
diem.

PSEVDVLVS.

Béne iuuas. set quínque inuentis ópus est argentí minis
Mútuis, quas hódie reddam: nam huius mihi debét pater.

CHARINVS.

Égo dabo: ne quaére aliunde.

PSEVDVLVS.

O hóminem opportunum mihi.
Étiam chlamyde opust, machaera et pétaso.

CHARINVS.

Possum a mé dare. 735

PSEVDVLVS.

Di immortales, nón Charinus mi híc quidemst, set Cópia.
Sét istic seruus, éx Carysto qui húc aduenit, quid sapit?

730. Qui ad patrem **R**. Qua ⁱpatre **B**. Qui a patre *reliqui*
caristo **CDF**. charisto **Z** EXIT **A**. exít *reliqui* aedibus **B**

731. nequeat henaf **B** 732. IUUAS **A**, *Camerarius*. lubaf
BCDF. lubeffis **Z** inuentus **C** 733. NAMHUIUS **A**, *Ca-*
merarius notis postumis, Gulielmus. nam unam huius *reliqui*
pro mihi numeravi in A quinque litterarum spatia. fortasse fuit
tot mihi *vel* mihi plus 734. CH. **DdF**. CA. **BdAZ**. om. **C**

nequere **C**. neque re **D** o]et **D** hominem **B**
opportunum **CD** 735. chlamyde opust **R**. opust chlamyde et
vulgo: nec discrepantiam ex A notavi. opust te chamyde et **B**.
opust chamide et **C**. opust chamyde et **D**. opust chalmyde et **Z**. opust
est chlamyde et **F** mechaera **Ba**. machera **CD** CH. om.
BCD a me possum **Z** 736. Ps. om. **BCD** Dii

BCDF quidemstcop — **A**, *quod addito in fine est suppleas*.
quidem est sed copia *reliqui* 737. istic **Z**. isti **BCD**. iste **F**

seruunt libri charysto **D**. charisto **FZ** qui huc aduenit
Bothius. qu...cad...is **A**. hic qui aduenit *reliqui* quid[qu
B (non **A**) Totum versum sic formabat Scaliger: Sed qui
seruus ex Carysto aduenit huc, ecquid sapit?

CHARINVS.

Hircum ab alis.

PSEVDVLVS.

Mánuleatam túnica[m] habere hominem addedet.

Écquid autem homo hábet aceti in pectore?

CHARINVS.

Atque acidíssumi.

PSEVDVLVS.

Quid, si opust ut dulce promat indidem, ecquid habét?

CHARINVS.

Rogas? 740 .

Múrrinam, passúm, defrutum, mélinam, mel quouíquomodi.

738. CH. Camerarius. om. *F.* CA. reliqui Hircum ab alis
 'schedae vetustissimae' Turnebi Adv. XX, 10. Hirquum ab aliis *B.*
 Hif cum (vel Hifcum) ab aliis *CDFX.* IRC. UMABALIS *A.*, ut prima
 littera aut I aut E sit, non prorsus certa autem tertia. Vtque a
 cunabulis *Z.*, Lipsius Ant. lect. IV, 8. a cunabulis offertur etiam e
 mss. Schobingeri. Lambini autem haec est annotatio: 'Hircum ab
 aliis] sic diserte scriptum reperi in nostris codicibus manuscriptis,
 nisi quod in duobus erat hircum ab aliis, in aliis ifcum ab aliis'

Ps. om. *F.* ADDECT *A.*, Nonius p. 536, Priscianus IV, p. 637
 (164 Kr.). decet *BCDFZ.* 739. Ecquid autem homo habet *B.*
 EQUIDEMHOMOHABET *A.* Ecquid habetif homo *BCD.* Ecquid habet if
 homo *Z.* et, nisi quod Et quid, *F.* Ecquid habet istic homo Guyetus.
 Ecquid habet homo iste Bothius CH. *F.* CA. reliqui acidif-
 simi libri praeter *A.* 740 et 741 affert Plinius N. H. XIV, 13,
 15 (92), cum levi paucorum codd. discrepantia, unde inutiliter
 nugatus Salmasius Exerc. Pl. p. 501 a. 740: Quod Plin.

opust *B.* opus sit libri. opus fiet Plin. etquid *C.* CH.
FZ., Plin. CA. *BCD.* rogant *C.* ^{fru} 741. Murrinam (*A*) *B.*
CDF. murinam *Z.* defrutum *B.* detum *D.* melinam, mel
 quouíquomodi *B.* (coll. Bacch. 400). MELLAMMELQUOUIUSMODI *A.* me-
 linam mel quouif modi *B.* mellinam mel quouif modi *CDF.* mellinam
 mel quouifmodi *FZ.* mella nec quicquam amplius Plinius. melinam
 et si seruandum duai, a Plautia tamen scriptum esse mulsu[m] suspi-

Quin in corde instruere quondam coépit thermopólium.

PSEVDVLVS.

Eúgepae: lepidé, Charine, mēo me ludo lámberas.

Sét quid nomen ésse dicam ego ísti seruo?

CHARINVS.

Símmiae.

PSEVDVLVS.

Scítue in re aduorsá uorsári?

CHARINVS.

Túrbo non aequé citust. 745

PSEVDVLVS.

Ecquid argutúst?

CHARINVS.

Malorum fácinorum saepíssume.

PSEVDVLVS.

Quíd, quom manifestó tenetur?

cor. melliniam Bothius 742. thermopolium *Pius. hermapolium libri. PAR. . . POLIUM A* 743. Eugepae lepidé *Gruterus cum A. Euge pae lepidé B. Eugepe lepidé CD. Euge pellepide F. Euge pellepide Z. Euge pol inutiliter Handius Turs. II, p. 612 MEOME A, Bothius. me meo reliqui LAMBERAS ABCDF, cod. Scalligeri. iam beaf Z. 'lamberat: scindit ac laniat' Festus Pauli p. 118 M.* 744. quid *Camerarius. qui libri. quod Pylades ego om. F* CA. *BCD* Símmiae *Bothius. simiae BCD. simie DF* 745. aduorsa uorsari omnes CA. *BCD* eque *D* citust est libri 746. Hecquid *D* argutust est libri CA. *BCD* fanorum *B* saepíffime *BZ*, sepíffime *CDF* Huc *Priscianus respicit X, p. 882 (481 Kr.) satis mire sic disserens: 'argui argutum. unde et participium argutus id est conuictus. Plautus in Pseudolo: argutus malorum facinorum.' Et paullo post: 'Plautus iterum in Pseudolo de sycophanta: ecquid argutus es.' Quae non possunt non turbata esse* 747. cum libri manifestó libri praeter *F* CA. *BCD* anguilla est elabitar *F*.

CHARINVS.

'Anguillast: elábitur.

PSEVDVLVS.

Écquid is homo scítust?

CHARINVS.

Plebi scítum non est scítius.

PSEVDVLVS.

Próbus homost, ut praédicare te áudio.

CHARINVS.

Immo sic scias:

'Vbi te aspexerit, narrabit últro, quid sesé uelis. 750

Sét quid es actúrus?

PSEVDVLVS.

Dicam. úbi hominem exornáuero,

Súbditiuom fieri ego illum mílitis seruóm uolo:

Súmbolum hunc ferát lenoni cúmq; quinque argentí minis,

Múliorem ab lenóne abducatur. én tibi omnem fábulam.

Céterum quo quícque pacto fáciat, ipsi díxero. 755

anguillast elabitur **Z**. anguillaste labitur **CD**. angulas te labitur **B**

748. Ecquitif homo scituf est **B**. Ec quitif homo è scituf **C**. Hec-quitif homo è scituf **D**. Ecquid if homo è scituf **FZ** CA. **BCDZ**

plebi scitum **R**. plebis citum **B**. plebiscitum *reliqui* est sci-
tius *Camerarius*. est cituf **BCD**. eque scitum est **FZ** 749. homo
est libri predicare **BC** CA. **BCDZ** sic scias **R**.

sci scias **B**. si scias *reliqui* 750. aspexerit omnes sese Ca-
merarius. esse libri 751. quid est **D6F**. quif est **CDaZ**. qui-
elef **B** *Scriptum fuisse conicias* Set quid eo facturuf?

752. Subditiuom **R**. Subditum **B**. Subditium **C**. Subdicium **D**. Sub-
dititium **F**. Subditiuum **Z** seruo muolo **B**. seuum uolo **D**. ser-
uum uolo *reliqui* 753. Simb. **BCD**. Symb. **FZ** fera' **D**

cum] quom **B** 754. en **R**. em **BCD**. hem **FZ** 755. Cè-
terum **Z** ceterum quo iterat **F** quidque **F**

CALIBORVS.

Quid nunc igitur stamus?

PSEVDVLVS.

Hominem cum ornamentis omnibus
Éxornatum addúcite ad me iam ad trapezitam Aéschinum.
Sét properate.

CALIBORVS.

Prius illi erimus, quam tu.

PSEVDVLVS.

Abite ergo ócius.

Quicquid incertí mi in animo prius aut ambigúom fuit,
Núnc liquet, nunc defaecatumst: cór mihi nunc est. pér-
uium. 760

'Omnis ordine égo sub signis dúcam legionés meas
'Aue sinistra, auspicio líquido atque éx mea senténtia.
Cónfidentíast inimicos mēos me posse pérdere.
Núnc ibo ad forum átque onerabo mēis praeceptis Símmlam,

756. CHARINO haec fortasse rectius tribuentur quom or-
namenti fominibus **B** 757. abducite **F** iam attrapezitam **CD**.
attrapeziam **B** aefchynum **F** 758. CA. **F**. CH. **Z**.
Ps. **BCD** illi Bothius. illic libri Ps. om. **BCD**
otius **CD** 759. ambiguum libri 760. defecatum est. cor **F**.
defecatum, si cor reliqui, nisi quod fícor **B** est peruium **R**.
peruiast **BCZ**. peruiamst **Da**. peruiumst **Dd**. peruiast **F** 761.
Omnes libri ordine ego Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 11:
ordine Scaliger, Boethornius. ordinet libri sub om. **C**
legionis meae 'Lanoius' apud Gruterum 762. Aue Bothius.
Aul libri. ab Nonius p. 334 liquido atque ex mea Bothius olim.
liquide-liquide atque ex idem nuper. liquido atque ex libri, Nonius
sentencia **B** 763. est libri meos me]ment mea Nonius
764. honerabo **BCD** meis]mi íf **B** preceptissimam
B. praeceptis simlam reliqui

Quid agat: né quid titubet, docte ut hanc serat falláciam. 765
lám ego ipsum oppidum éxpugnatum fáxo erit lenónium.

765. Quid ⁱ **B** nequit **B** hunc **CD** serat *Sciop-*
pius Susp. lect. I, 13. ferat libri fallatiam **CD** 766. ego
ipsum **B**. ego hoc ipsum *libri*. hoc ipsum *Guyetus*. ego hoc *Bothius*
opidum **F** lenocinium **F**

ACTVS III.

P V E R.

Quoi séruitutem dí danunt lenóniam
 Pueró, simitu quom áddunt turpitúdinem,
 Ne illí, quantum ego nunc córde conspició meo,
 Malám rem magnam múltasque aerumnás danunt. 770
 Volut^a haéc mi euenit séruitus, ubi ego ómnibus
 Paruís magnisque mĩnisteriis praefúlcior:
 Neque égo amatorem mi ínuenire ullúm queo,
 Qui amét me, ut curer tándem nitidiúscole.
 Nunc huíc lenonist hódie natalís dies. 775
 Intérminatust léno a minumo ad máximum,

Act. III. Scen. 1. PVER DV **B**. PVER I-I-I. **D**. om. **C**
 Pueri duo **F**. Puer **Z** 767. Cui **BCDF** et hunc v. *afferens*
 Nonius p. 97. Qui **Z** seruientem díi **F** lenoninam **Z**
 768. simitu quom **R**. atque eidem si *libri*, nisi quod idem **CZ**
 769. conspicio *Scrivertius* 770. erumnas **BCD** 771. uellit
CDA hec **B** euent **C** 772. magn-isque cum ras. **B**
 ministeriis *Acidalius*. miseris *libri* praefulcior *Beroaldus*.
 praefulgior **CZ**. praefulgior **BDF** 773. amytorem **Ca** ínue-
 nire ullum *Pylades*. ullum ínuenire *libri* 774. ut curer tandem
Gulielmus. ut currenandem **Da**. ut currettandem **Db**. ut curet tan-
 dem *reliqui*. et curet tandem *Bothius* nitidiúscole *hinc Gloss.*
Plant. 775. lenoni est hodie *Pylades*. lenon hodie est **B**. lenoni
 hodie est **CFZ**. lenoni odie est **D** 776. Interminatust leno a
 minumo **R**: nisi erus *pro leno malueris*. Interminatuf tam inimo **B**.

Si quis non hodie múnus misissét sibi,
 Eum crás cruciatu máxumo perbíttere.
 Nunc hércle nescio, rébus quid faciám meis:
 Nam nisi lenoni múnus hodie misero, 780
 Cras míhi potandus frúctus est fullónius.
 Neque ego illut possum quód illi, qui possúnt, solent.
 Eheú, quam illi rei ego étiam nunc sum páruolus.
 Atque édepol, ut nunc mále malum metuó miser,
 Si quispiam det quí manus grauiór siet, 785
 Quamquam illut aiunt mágno gemitu fieri,
 Conprimere dentis uídeor posse aliquó modo.
 Set cómprimundast uóx míhi atque orátio:
 Erus éccum recipit sé domum et ducit coquom.

interminatus ta minimo **C**. interminat' táinimo **D**. interminatus a minimo **Z**. interminatus est a mínimo **F** maximum **libri**

777. nondie **B**. non odie **D** 778. Tum **BCD** maximo **BCDZ** prēbíttere **Z**. perdere **F**. 'perbíttere Plautus pro perire posuit' *Festus Pauli p. 215 M.* 779. hercle nescio **R**. nescio hercle **libri** quia **B**. qua **C** mi lí **B**

780. 781. 782 hoc ordine **R**. 782. 780. 781 **libri** 780. Nam **R**. Nunc **libri** 781. potantuf **B** fructus *vix sanum*.

fructus *Pius*. fucus *Beroaldus* 782. ego]ego pol **F** possunt qui *Mercerus apud Gulielmum* 783. heu **Z**. heu'heu

F. hei hei *cod. Scaligeri* illi rei ego **R**: illae rei ego *Gruterus*. ille relego **BCDb**. ille recego **Da**. ille delego *cod. Scaligeri*. ille hercle ego **FZ** paruuluf **B**. paruuluf *reliqui*

784. nunc male malum **B**. nunc male eum **libri**. male nunc eorum *longius sit a libris*. Novi cui ututi male nunc eam *placeret* 785.

quol **F**, *Gruterus* Ceterum recte haec interpretatus est *Douss* *Expl. III, 22*, inepteque qui anus latior fua; *Dissaldeus* *suasit*

787. Compr. (non Compr.) **B** dentes **libri** 788. comprimenda est **libri** uox míhi **R**. míhi uox **libri**, nisi quod míhi **B**, mi **C** oracio **B** Ceterum dubitari potest num praestet

comprimunda — oratio est ad exemplum versus 409: quando neutro sat commodé posse carere videmur 789. ecum **B** ducet

CD coquom **B**. coquum *reliqui*

BALLIO. COQVOS. PVER.

BALLIO.

Forūm coquinum qui uocant, statim uocant: 790

Nam nōn coquinum est, uerū furium forum.

Nam ego si iuratus pessimum hominem quaererem,

Peciorē hui potui, quam hūc quem dūco, dūcero,

Multilocum, gloriosum, insulsum, inutilem.

Quin ob eam rem Orcus recipere ad se hunc noluit, 793

Vt esset hic, qui mortuis cenam coquat.

Nam hic solis illis coquere, quod placeat, potest.

COQVOS.

Si me arbitrabare isto pacto, ut praedicas,

Quor conducebas?

BALLIO.

Inopia: alius nōn erat.

Set quor sedebas in foro, si eras coquos, 800

Tu solus praeter alios?

Act. III. Scen. 2. B. BALLIO LENO C. COCVS. PVER. DV
B. om. C. BALLIO LENO. COCVS. PVER DFZ, nisi quod Co-
quus F 790. *BA. praemittunt CD, B B* 791. coquinum
est libri furium *R. furinum est libri* 792. ego si *B. si*
ego reliqui pessimum *R. pelorem BACD. pelorem BDFZ:*
quod e proximo v. huc irrepsit quaererem *BCD* 793. Pe-
lorē hui R. Coquum non BFFZ, Coquum non CD: immisso glos-
semate 794. Multi locum *B. Multiloquum reliqui* insulsum
BACD 795. ad se hunc *Guyetus. hunc ad se libri* 796. Vt
est Bothius mortui *O* cenat *F* 797. solis *R. solus*
libri 798. CA. *C. CA. D* arbitrabere *Z* 799. Quor
R. Qur B. Cur reliqui conducebas *D* 800. cur *libri*
coquus BCD. coquus FZ 801. praeter *BC. post F* alius

COQVOS.

Ego dicám tibi.

Hominum égo auaritia factus sum improbiór coquos,
Non méopte ingenio.

BALLIO.

Quá istuc ratione?

COQVOS.

Élequar.

Quia ením, quom extemplo uéniant conductúm coquom,
Nemo illum quaerit, qui óptumus et carissumust: 805
Illúm conducunt pótius, qui uilissumust.
Hoc égo fui hodie sólus obsessór fori.
Illí drachmis sunt míseri: me nemó potest
Minóris quisquam númmo, ut surgam, súbigere.
Non égo item cenam cóndio, ut alii coqui; 810
Qui míhi condita práta in patinis próferunt,
Bouís qui conuiuas fáciant, herbasque óggerunt,

BCD CA. **C**. CA. ^o**D** dico **FZ** 802. ego auaritia
factus sum **B**. auaritia ego sum factus libri, nisi quod auaricia **B**
FZ improboor **B** cocuf **B**. coquf **D**. coquuf reliqui
803. me opte **B**. meo te **CDA** ratione **B** CA. **C**.
^o**CA. D** 804. cum libri exemplo **BCD** cecum **CD**.
coquum **B**. coquum **FZ** 805. Nemo Camerarius. Ne libri
optimus **C**. optimus reliqui carissimus est **F**. carissimust reliqui
806. uilissimust **B**. uilissimust **C**. uilissimust **DZ**. uilissimust **F**
808. drachmis sunt *Gulielmus*: cui tamen nescio an sunt dra-
chmis praestet. drachmis sent **B**. drachmis essent **CD**. drachmis is-
sent **Z**. dragma issent **F**. drachmisant '*libri veteres*' Lambini. drachma
issent *Dousa Expt. III, 23*. issent drachmis Lambinus. drachmis is-
sent cum Gronovio *Fleckeisenus Exerc. p. 10* miserrime nemo **B**
809. Miseri qui, quam *Acidalius* subigeret **Z** 810. ego
om. **Z** itaem **B** coci **BCD** 811. condit aprata **B**
812. Boues libri qui om. *Bothius* faciunt idem olim.
faciunt libri hoggerunt **B**. aggerunt **FZ**

Eas h  rbas herbis   liis porro c  ndiunt:

Ind  unt coriandrum, f  niculum, alium,   trum olus:

App  nunt   rnicem, br  ssicam, bet  m, blitum: 815

Eo l  sarpici libram pondo d  luunt:

Teritur senapis sc  lera, qu  e illis qui terunt,

Prius qu  m triuerunt,   cull ut exstill  nt facit.

Ei h  mines cenas   bi cocunt, quom c  ndiunt,

Non c  ndimentis c  ndiunt, set strigibus, 820

Viuis conuiuis intestina qu  e   xedint.

Hoc hic quidem homines t  m breuem uit  m colunt,

Quom hasce h  rbas huiusmodi in suum aluom c  ngerunt,

814. foeniculum **C** alium **B Da**. allium **D b CFZ**

holuf **BCD** 815. blitam **F** 816. Eo lasarpicii **Z**. Eola
sarpici **B**. eo las. arpici **C**. eolas. ar pici **D**. eolas arpici **F**. **E. A.**
ser— **A**, ita quidem ut secunda littera visa sit **O** esse, quarta **S**.
Eo laserpicii Beroaldus diluunt libri 817 et 818 afferunt
Charisius p. 117, qui tamen p. 47 e 'Plauto' posuerat, teritur sinapi,
et Priscianus VI, p. 682 (226 Kr.) 817. feritur Servius in
Aen. IX, 496 sinapis scelera Char. p. 117, Serv., Prisciani

cod. Halberst. m. pr.: Vossius de anal. III, 30. **SIN. . . . LASE. L. . . .**
A. tenapis celera **BC**. sinapis celera **DF**. sinapis scelerata **Z**, **Priscianus vulg.** 'haec senapis declinasse Plautum in Pseudulo' **Pro-**
bus tradit p. 1446 et 1470 P. (107 et 128 Lind.), 'haec sinapis'
Sacerdos p. 49 Endl. quae illis **Scaliger**, **Lindemannus** in
Char. q.   LLIS (h. e. q.   LLIS h. e. q.   RILLIS) **A**. quod    illi Char. cum
illis **BCDFZ**, **Prisc.** terunt libri cum **(A)**. terit Char.

Totum v. sic Bothius: Teritur sinapi sceleratum: illis qui terunt
818. triuerunt libri cum **A**, **Prisciani codd. Luth. et Halb.**
trierint **Prisc. vulg.** teruerunt ex edd. **Prisc. Vossius l. s. s. et**
Dousa III, 24. contriuit Char. ex'tillent Char. extillent **FZ**,
Prisc. extillent **B**. exillient **C Da**. exillant **D b** 819.   BIC. . . UNT

A. libico quint **B**. sibi coquint **CD**. sibi coquunt **FZ** cem **B**.
cum reliqui cum **(A)** condiant **DaZ** 820. condunt **Z**
strygibus **Z**. s. . . . SIBUS **A** 821. uiuas **A** intestinaq. **BCD**
exedunt **FZ** . 822. qolunt **A** 823. quom **A**. Cum re-
liqui herba **B** huiusmodi] huius **C** in suum aluom

Formídulosas dictu, non essú modo.

Quas hérbas pecudes nón edunt, hominés edunt. 825

BALLIO.

Quid tú? diuinis cóndimentis útere,

Qui prórogare útam possis hóminibus,

Qui ea cúlpes condiménta?

COQVOS.

Audacter dícito:

Nam uél ducenos ánnos poterunt uiuere,

Meas qui éssitabunt. éscas, quas condíuero. 830

Nam ego cícilendrum quádo in patinas índidi

Aut cépolindrum aut máccidem aut saucáptidem,

Ipsaé se patinae féruefaciunt ilico.

FZ. in suum saluum **BD.** insípum saluum **C.** INSUOMMALUM **A.**
incerta tamen O littera. 'alium Plautus masculino ait genere, quo
 non utimur': *Servius in Aen. II, 50* 824. Formidulosas **BCD.**

Formidulosas **FZ.** FORMID•LOSAM **A** ut videtur **essu A.** esu

FZ. esum **BCD** 825. peccudes **Z** 826. Quid **Z**

828. culpes **CD.** Quo confirmatur de Milit. glor. v. 737 iudicium
i. vituperef

nostrum **CA. C. CA. D.** Et sic per totam scenam au-
 dactar **Z** 829. ducentos **F** 830. QUIESSITABUNTESCAS **A** et, nisi
 quod essitabunt, **FZ.** (pro quo essitabunt *Scutarius*). quifessit habunt

escas **B.** quif essit habunt escas **C.** quif essit habunt e••cas **Da** (e•scas
i. manducant **D**). essitabunt **D** mrg. m. pr., essitabunt m. sec. quas om. **F**

CONDIUERO **A.** Camerarius. condidero reliqui. condiero **Aldus**

831. ciciliendrum **F.** —LENDRUM apparuit in **A** PATINASINDIDI
A. unus *Vaticanus Lipsii Ant. lect. IV, 8, 'codd. mss.'* Lambini:
 et sic iam *Scutarius*. patina scindidi **BFZ.** patinas cindidi **C.** pa-
 tinascindidi **D.** patina sciscidi *Gifanius* 832. CEP•LENDRUM **A.**

spollindrum **BCDZ.** si pollindrum **F.** *Scutarius* MACCIDEM
A. **B.** maecidem cum **CDZ** etiam **F.** macidem *Camerarius*

saucaptidem **R.** faucaptidem **B.** sauccaptidem **C.** fauc captidem **D.**
 sano captidem **FZ.** s•SAPT•DIM **A.** sed ut tertia littera visa sit
 etiam **C** esse posse. sancaptidem *Camerarius* 833. Ipsaé se

Guyetus. Eae ipsae fessé libri, nisi quod eat **Z.** ipse **B.** EA•PS•AK

Haec ad Neptuni pécudes condiménta sunt:

Terréstris pecudes cicimandro cóndio,

835

Hapalópside, aut cataráctria.

BALLIO.

At te Iúppiter

Dique ómnes perdant cúm condimentis tuis

Cumqué tuis istis ómnibus mendáciis.

COQVOS.

Sine sis loqui me.

BALLIO.

Lóquere atque i in malám crucem.

COQVOS.

Vbi ómnes patinae féruont, omnis áperio:

840

Ibi odós dimissis mánibus in caelúm uolat.

BALLIO.

Odóa dimissis mánibus?

A. Nulli usui est caepe patine *B* 834. Acc *BD*. Acc
C. He F neptum *B* 835. Terrestris . . . hapelopside
hoc loco om. Z, sed ante v. 841 habet in principio paginae
Terrestres libri cicimandro *C. cecimandro Z* 836. Hapalopside
Guyetus. A aud hapalopside *B.* aut hapalopside *C.* aut apolopside *DF.*
aut paropside Z. Vitiose vulgo happalopside aut cataractria
Camerarius. aud cactaractria *B.* aut catactria *C.* acataractria *D.*
achataractria F. ac atharathrio Z ad *B* Iuppiter *DF*
 837. Dique libri quom *B* 838. TUISISTIS *A, Pylades. tuis*
reliqui omf C mendatiis *CD* 839. SINESISLOQUI *A, FF.*
Sinefcisloqui B. Sinefcis loqui *D.* Sine fcis loqui *C* BA. loquere]
 boquere *B* i in *Camerarius. in libri* 840. FERUONT *A.*
feruent BCDF, codd. Pyladis. fuerunt Z 841. Ibi *Acidalius.*
la libri cum A (et B quidem sic: i fodof) dimissis *Z.* demissis
reliqui MANIBUS A. pedibus reliqui celum B 842. 843.
 844 *hoc ordine Acidalius. 844. 849. 848 libri cum A* 845. ODOS
A. Odor reliqui dimissis libri. demissis vulgo MANIBUS *A.*

COQVOS.

Peccani insciens.

PSEVDVLVS.

Quidum?

COQVOS.

Dimissis pēdibus uolui dicere.

Eum odorem cenat Iuppiter cottidie.

BALLIO.

Si nūquam coctum is, quidnam cenat Iuppiter? 845

COQVOS.

It incenatus cūbitum.

BALLIO.

I in malām crucem.

Istācine causa tibi hodie nummum dabo?

COQVOS.

Fateor quidem esse me coquom carissimum:

Verum pro pretio facio ut opera appareat

Mea, quō conductus uenio.

pedibus reliqui inscitis *Da*. inscitis *Db* 843. qui
 dum d-missispēdibus *A*. B. Quidem *C*. quādam demissis manibus *B*. *BA*,
 quidem. *BA*. quia demissis manibus *C*. *BA*, quidē. *Co*. quia dimissis ma-
 nibus *D*. *BA*. quid est? *Co*. quia dimissis manibus *FZ*. quia enim *pro*
 quia *Camerarius: quod fraudi fuit Reizio et Hermanno in Iahnii*
Annal. phil. nov. t. XXXV, p. 191 844. EUMODOREM *A*, *Gu-*
lielmus. Eum modorem *BC* (*nisi in B potius modo rem est*). eū-
 modorem *Da*, eumodorem *Db*. Eū in odorem *Z*. Eum in adorem
F Iuppiter *F* COTTIDIE *A,BC*. cotidie *D*. quottidie *Z*.
 quotidie *F* 845. NUSQUAM *A,BZ*. nūquam *CDF* COCTUMIS
A. If coctis *BC*. If coctis *D*. If coctum *FZ* Iuppiter *DF*
 846. IT *A,FZ*. I *B*. Id *C*. Id *D* I om. *C* 847. Istācine
F (*non A*) 848. quidem *R*. equidem libri cum *A* esse
 me *Pylades*. me esse libri cum *A* coquom *A*. cocum *BCD*,
 coquom *FZ* carissimum libri praeter *A* 849. precio *BDFZ*
 oppera *B* 850. UENIO *A*. ueni reliqui

BALLIO.

Ad furandũ quidem.

850

COQUO.S.

An tu inuenire póstulas quemquám coquom,
Nisi míluinis aut aquilinis úngulis?

BALLIO.

An tú coquinatum te íre quoquam póstulas,
Quin íbi constrictis úngulis cenám coquas?
Nunc ádeo tu, qui méus es, iam edicó tibi, 855
Vt nóstra properes ámoliri hinc ómnia;
Tum ut húius oculos ín oculis habeás tuis.
Quoquo híc spectabit, ẽo tu spectató simul.
Si quo híc gradietur, páriter tu progrédimino.

851. tu **BCDF** cum **A**. om. **Z** coquom **A**. coquam **B**.
coquum **CD**. coquum **FZ** 852. Nisi om. **C** 853. **BA**. Sa-
racenus. om. libri quoQUINATUM **A**. coquinatum reliqui: quod
dubito num defendi possit eis exemplis quae composui Mus. phil.
n. VII, p. 315. coquitatum Aulul. III, 1, 3 Hermannus probabat
Elem. d. metr. p. 91, Festi p. 61 testimonio usus: 'coquitare pro
coctitare, id est frequenter coquere, Plautus posuit' TEIRE **A**,

Camerarius. tere **B**. tere **D**. te re **C**. ire **FZ** coquam **CD**

854. Quin . . . adeo om. **C** constructif **Z**. CONST. CTIS **A**
tigulif **Da** quoquaf **B** 855. adeo. **BA**. tu **D** ef
iam edico **DF** cum **A**, codd. Pyladis. est amedico **B** (ef pro est
Bb). est ame dico **CZ** 856. ut **A,BCDZ**. ne **F**. Vti **Came-**
rarius nostrã **D** PROPERES **A,F**, Beroaldus. properaf reliqui
amoliri hinc omnia **R**. AMOLIRI.....OMNIA **A**. ammoliri omnia
Ba. amoliri omnia **Bb**. amoliri omnia **CF**. ammoliri omnia **D**.
amolliri omnia **Z**. omnia amolirier **Bothius**. amoliri ante nostra col-
locabat **Guyetus** 857. in oculis **Da** 858. huic **Ba**

spectabit eo tu **FZ** cum **A**. spectauit te o tu **B**. spectauit te o tu **C**.
spectauit te o tu **D** semul **F** 859. quohic **A,B**. hic quo re-
liqui tu **R** coll. Mil. 610. om. libri cum **A** PROGRÉDIMINO
A,B, **Lambinus**, **Meursius**, **Parus**. progredimini reliqui. progredi-
minor **Camerarius**, defensum ab **Acidatio**. Vide **Madvigi** Opusc. II,

Manum si protollet, páriter profertó manum.

860

Suum si quid sumet, id tu sinito sumere:

Si nóstrum sumet, tú teneto altríasecus.

Si iste íbit, ito: stábit, astató simul.

Si cónquiniscet, ístie conquiníscito.

Item hís discipulis priuos custodés dabo.

865

C O Q V O S.

Habe módo bonum animum.

B A L L I O.

Quaéso, qui possúm, doce,

Bonum ánimum habere, quí te ad me adducám domum?

C O Q V O S.

Quia sórbitione fáciám ego hodie té mea

Item út Medea Péliam concoxít senem,

Quem médicamento, et sũis uenenis dicitur

870

-
- p. 240 860. Manum si cum reliquis *A.* Manum *Guyetus* profecto *Z* 862. altrínsecus hinc *Gloss. Plant.* 863. ibíto *B.* ibi cito *F* semul *F* 864. Si conquiniscet ístie *CD&Z* cum *A.* Si conquiniscit ístie *Da.* Si conquisceit ístie *B.* Si conquiniscit *F.* si conquinisceit ístie *Nonius p. 84, e cuius libris aliis si conquinisce si ístice et idem conquinisceit ístie et si conquinisceit ísto Pareus affert* CONQUINISCITO *A.* conquinif cito simul *B.* conquinif cito simul *C.* conquiniscito simul *DZ* et, nisi quod semul, *F.* ceueto simul *Nonius, e cuius libris aliis simul ueto et caueto simul affert Pareus* 865. priuos *Gulielmus Verisim. I, 4. prius libri dato F* 866. BONUMANIMUM *A, B, Acidalius.* animum bonum reliqui POSSUM *A, F.* possim reliqui doce om. *A* 867. BONUMANIMUM *A, Bothius.* Animum reliqui. Animum bonum *Pylades* quid *F* te ad te me *B* 868. sobitione *C* HODIETE *A, Bothius.* te hodie reliqui 869. ut medea peliam *Scutarius:* ut me dea peliam *Z.* utme deapelleme *B.* ut me de appellem me *C.* ut medeappellem *D.* ut medea peleum *F.* UTMORAPPELLAM *A.* concoxit libri cum *A, codd. Pyladis.* recoxit *Z* Ceterum cf. *Muretum Var. lact. VI, 10* 870. mendicamento *C*

Fecisse rursus ex sono adolescentulum:

Item ego te faciam.

BALLIO.

Eho, an etiam ueneficu's?

COQVOS.

Immo edepol uero sum hóminum seruatór magis.

BALLIO.

Ehem,

Quanti istuc unum mé coquinare pérdoces?

875

COQVOS.

Quid?

BALLIO.

Vt te seruem, né quid surripiás mihi.

COQVOS.

Si crédis, nummo: sí non, ne miná quidem.

Set utrúm tu amicis hódie an inimicis tuis

Datúru's cenam?

871. rursus *A*, *Pylades*. rursus *reliqui* exene *D* adol.
Z (non *A*) 872. an tu etiam *sola Z* (non *A*) ueneficif
F 873. Immo *B* edepol uero sum *R*. edepol uerum *Ca*.
 edepol uero *Cb* cum reliquis, nisi quod edepol *Z*. uero edepol *Bo*-
thius 874. 875. *BA*. Ehem || Quanti istuc unum *R*. *BA*. Ehem
 mane. quanti istuc unum *BCDF* et, nisi quod Hem, *Z*. QUANTI
 istucunum in ipso principio versus *A*. *BA*. Hem mane. quanti istuc
Guyetus. *BA*. Hem mane: quanti unum *Bothius*, *Brinius Qu. p. 35*
 coquinare]vide ad v. 853 876. subripiat *F* 877. Sic
Camerarius: nec *A* discrepat, nisi quod pro ne plus litterarum
 fuisse hoc quod notavi exemplum docet: *SINON. . . MINA*. Sic reddif
 nummos inof nemiast quidem *BCDca* (reddif *Dca*). Sic reddif num-
 mos inof ne metast quidem *Z* et, nisi quod *Si*, *F* 878. utramtu
A. utrum reliqui, nisi in *B* potius uerum est. utrumne *Brinius*
Qu. p. 41 879. *BA*. om. *BCDca*

BALLIO.

Pól ego amicis scilicet.

COQVOS.

Quin tu illo inimicos pótius quam amicos uocas? 880

Nam ego ita conuiuis cénam conditam dabo

Hodie, átque ita suauis suauitate condiam:

Vt quisque quidque conditum gustauerit,

Ipsus sibi faciam ut dígitos praerodát suos.

BALLIO.

Quaeso hérele, prius quam quicquam conuiuis dabis, 885

Gustáto tute prius et discipulis dato,

Vt praerodatis uóstras furtificas manus.

COQVOS.

Fortásse haec tu nunc mihi non credas, quas loquor.

BALLIO.

Molestus ne sis: nímium tinnis: nón places.

En, illi ego habito: tu intro abi et cenám coque 890

880. Co. em. *BCDaeZ*, non *F* ille *Acidalius*, *Pistoris*:
 nisi delendum est potius. Illos libri cum (*A*) uocas] *TU* .. *A*
 (rues ut visum est) 881. Co. praemittit *F* 882. SUA-
 UASUATE *A*, *Gruterus*. suauitate *BCD*. suauiter *FZ* con-
 diam *Camerarius*. condim *BCD*. conditam *FZ* inter condiam
 et ut (in medio quidem versu) spatium non paruum relictum est
 in *CD* 883. quidque] quicquam *A*. quicque reliqui 884. Ipsus
Dona III, 24. ipse *A*. Ipsos reliqui dietos prerodit *B*
 885. BA. em. *B* Quae *BD* prius quam quicquam *CDFE*.
 PRUDU...g...g— *A*. prius quam *B* conului *BCDe*
 886. GUSTATO *A*, *Camerarius*. Gasta reliqui dissipant *C*
 887. *K B* prerodatis *BC* uoceras *A*. uas *CD*. uostrat
FE. nostra *B* 888. noⁿ *D* que *B* 889. BA. em.
CD. C. B Molestos *BaCa* tinnis *Guyetus*. iam tinnit
BCDF. iam tu nimis *Z*. iam tu mihi codd. *Pyladis* places]
 tacet *B* 890. En illi *R*. En illic *B*. BA. em. illic *CD*. Hem
 illic *FE*. ELIC *A* tu intro abi et *R*. INTRO..... (*h. e. ut puto*

Properé.

PVER.

Quin tu is accúbítum? i et conuiuás cedo:

Conrúmpitur iam céna.

BALLIO.

En, subolem sis uide:

Nam hic quóque scelestus ést coqui sublingio.

Profécoto quid nunc primum caueam, néscio:

Ita in aédibus sunt fúres, praedo in próxumost.

895

Nam hinc méus uicinus áput forum pauló prius

Patér Calidori a me ópere petiit máxumo,

Vt míhi cauerem a Pseudulo seruó suo,

Ne fidem ei haberem: nám circumiro in hunc diem,

INTROABIT) *A.* intro hablet *BCD.* intro abi et *FZ.* intro abi sis et *Pylades.* intro huc abi et *Camerarius* quoque *BCD*

891. PVER *Bothius.* C. *R.* CA. *CD.* Co. *FZ* quin tu is *Pa-reus.* QUITTUIS *A,* nisi quarta littera D potius est. quin uis *BCD.*

quin is *FZ* i et *R:* i *Gulielmus.* et *libri: de quo non recte iudicat Handius Turs. II, p. 11* 892. Corruptitur *FZ*

BA.] C. B. om. F et *F. em BCD.* hem *Z* subolet *FZ*

893. *BA. praemittit F* Nam *R:* iam *libri* coqui sublingio *Turnebus Adv. III, 21 (sed non, quod dicit Lambinus, e codd.), Lambini 'codd. veti., Salmasius.* coqui sublingio *BCD.*

coqui ut conicio *Z.* coquus ut conicio *F.* coquit sub linteo *Camerarius* 894. qui^d *F* nesgio *B* 895. predo *BCD.*

preda *F* proxumo est *F.* proximo est *reliqui* 896. Nam

Acidatius. iam *libri* hinc meus *R.* mihi hic *libri.* me hic *Camerarius.* a me hic *Lambinus* apud *reliqui* 897.

Hinc *reliqui huius scenae versus non sunt pari cum superioribus initio in A, sed paullo longius promoti* a me opere petit *R.*

opere fecit *libri,* nisi quod opere *CD.* opere petiit *Camerarius.* opere efecit *Bothius* maximo *BCDZ* 898. inter A et

Pseud spatium in A est unius litterae, quae fortasse b fuit 899. NE *A.* Neu *reliqui* fidem ei] fide me *BA.* fide m. c. *ras.*

Bb nam *Bothius.* nam eum *libri* circum iret *BCD*

III, 2, 110-IV, 1, 1 PSEVDVLVS. 129

Vt mé, si posset, mûliere interuórteret. 900

Eum prómisisse firmiter dixit sibi,

Sese ábducturum a mé dolis Phoenícium.

Nunc íbo intro atque edícam familiáribus,

Profécto ne quis quídquam credat Pscúdulo.

PSEVDVLVS. SIMMIA.

PSEVDVLVS.

Si úmquam quemquam di ímmortales uóluerè esse auxiliú
adiutú, 905

diem *om.* **Da**, *add.* **De** 900. Vt a me et mulierem **F**,
codd. Lambini in possit **B** interuortier *codd. Lambini*

901. promísse **C** a]A'an AB in **A** sit, incertum phe-
nícium **F**. phoenítium **CDZ**. phenítium **B** 903. familiariuf **B**
QUIDQUAM **A**. quicquam *reliqui* pseudole **CD** Post
hanc scenam, quae explicít in media pagina 164 b, in **Z** vacuum
spatium est dimidia et unius integrae paginae

Aet. IV. Scen. 1. PSEUDOLUS SIMIA **A**. P. PSEVDOLVS
SER. C. SYCOPHANTA. C. **B**. *om.* C. PSEDOLVS. SICOFANTA
C **D**. Pseudolus. Simia sycophanta **FZ** In Ambrosiani paginis
145 et 146 haec fere apparuerunt:

15 SIUMQUAMQUICQUAMDIIMMORTALESUOLUERESSE

AUXILIOADIUTUM

TUMMI...CALYDORUMSERUATUM.....TESSEETIENON

CUMTEADIUTOREMGEN — — — TUMHOMINEM

910 TUM — — — AB...NEQUE...OPUS QUOD

UOLUTHODIREFFI —

Iam mihi Calidorum uolunt seruatum esse et lenonem extinctum,

SEDECCU — — — STATAM.....MAGNIFIC —

FERTSESE

HEM...HERCLEGOCIRCUMSPECTABAMNIMISM —

10

— ABISSES

FUITMEUMOFFICIUMUTFACEREMFAT —

UBIRES — — — UBIMIRILIBITUMEST

914

ISTUCEGOSATISSCIO QUIDNEGQUODSCISM —

ATHOCUOLOMONKRETE MONENDUSNEMEMONEAS

15

NIMISTANDEMEGOABSTECONTENOR

QUIPPERG NAM

STRATIOTICUSQUIHOMOCLU — IAM

919

HOCULOQUON.....TUMESTAGI

Eorundem versuum in B haec species est (a qua discrepantem tantum, ut soleo, reliquorum librorum scripturam singillatim perscribam):

905 Si umquam quemquam dii mortales uoluere esse auxilio adiutum
Tum me et Calydorum seruatum uolunt esse et lenonem extinctum.
Quom te adiutores generant mihi tam doctum hominem atque astutum.

Sed ubi illic est? sumne ego homo insipiens quid hec mecum ego-
met loquar solus? dedit

Verba mihi hercle ut opinor Malus cum males stulte capi.

919 Tum pol ego interii homo si ille habuit neque hoc opus Quod uoluit
ego hodie efficiam.

Sed heccum uideo uerberoam statuam uti ut magnifice infert sese.
Khemto hercle ego circumspectabam. nimis metuebam male ne abisset.
Fuit meum officium ut facerem fateor. P. ubi restiteras? S. ubi
miki libitum est.

915 Ipsu... ego iam satis scio. S. quid ego quo scis me rogas? P. at
hoc uolo monere te.

S. Monendus ne me moneat. P. nimis tandem ego apte contemnor.

Quippe ego te ni contemniam Statilocus homo qui cluear. P. iam
Hoc uolo quod oceptum stagi. nunc quid agere aliud me uidet?

905—907 trochaicos esse volui cum Bothio et Brizio Quaest. p. 16 sq.,
non, quos transpositis seruatum esse uolunt verbis facile quispiam
efficiat, anapaesticos

905. diimortales *CD*, di immortales *Z*
et, nisi quod dii, *F* 906. iam mihi *R*. Med et Bothius Pareo
duce callidorum *C*, calidorum *DFZ* uolunt seruatum Bo-

Quóm te adiutorém genuerunt mihi tam doctum hominem
átque astutum.

Set ubi illic est? sumne ego homo insipiens, qui loquar
haec mecum egomet solus?

Dedit híc mihi verba hercle, út opinor: malus cúm malo
stulte cáui.

Pol ego interii, homo si illic abit: neque quód uolui, hodie
efficiam. 910

Sét eccillum uideó uerbeream státuam: ut magnifice infert
sese.

thius. seruatum uolunt **FZ**. seruum uolunt **CD**. De uolunt saluom
cogitabat *Brixius* 907. Cum **CDFZ** genuer (h. e. genuerunt) **CD**. genere **FZ** astutum **C** 908—910 *anapaesticos descripsi octonarium cum duobus septenariis: duos dimetros anapaesticos excipi a bacchiato hexametro (quem Bothius praeierat) et trochaico octonario Brixius uoluit, ego inserens v. 909 ante opinor* 908. ego om. **F** quid haec **C**. quidhec **D**. qui haec **FZ** loquor *Camerarius, fortasse recte* qui loquar haec mecum egomet **R**: *quanquam etiam* qui haec mecum loquar egomet *defendi potest.* qui mecum egomet loquar haec c. *Brixius* 909. uerbamea hi **Da**, uerbami. hi **Db**. hic mihi uerba **R** opinor **C** cum malo **CDFZ**, *Acidatus.* quom malos *Brixius* 910. Tum om. **R** illic *Bothius olim* abilit **BFZ**. habilit etiam **CD**. abilit **R** hoc opus ut ab interprete addita om. *Brixius, ex parte duce Bothio. Quae uix tuere, nisi octonario sic conformato paullo asperius: neque hoc opus, quod uolui, hodie efficiam* uolui **FZ** (non **CD**) ego cum **A** om. *Bothius* Non improbables trochaicos *Brixius et Fleckeisenus* *Kerc. p. 55* hos constituerunt:

Tum pol ego interii, homo si ille abilit, neque quod uolui, ego
hodie efficiam:

Tum pol ego interii, homo si ille abilit: neque opus quod uolui,
hodie efficiam.

Quod genus numerorum qui probaverit, poterit etiam Pól ego interii, homo ille si abilit 911. 912 trochaicos esse quam anapaesticos malui eccum **CDZ**. eccam **F**. eccillum **R** ueruecam 'Romanus cod.' Longolii: idemque et 'in priscis exemplaribus legi' Plus dieit et adscripsit Scaliger ^{at} suam **C** ut pro

PSEVDVLVS.

Haec est occasio: dum ille dormit, uolo

Tu prior occupa.

SIMMIA.

Quid properas? placide: ne time. ita uolo faxit Iuppiter,

Vt ille palam ibidem adsiet, quisquis, qui adest a milite.

Numquam edepol erit ille potior, quam ego. habeo animum
bonum: 925

Quos versus sic scriptos exhibet B:

P. Ambula ergo cito. S. Immo otiose uolo. Hec ea occasio est dum
ille dormit uolo

Tu prior ut occupa adire. P. quid properas? placide.

o time. ita ille faxit Iuppiter ut ille palam

Ibidem adsiet quisquis ille est qui adest a milite.

925 Numquam edepol erit ille potior harpax quam ego. habeo animum bonum.

Pulche ego hanc explicatam tibi rem dabo.

Siege illum dolis atque mendaciis In timorem dabo militarem ad-
uenam ipse

930 Sese ut neget eum esse qui flet Meque ut esse aut tu et qui ipse
est. quid potest?

S. Occidis me cum istuc rogitas. P. o hominem Iepidum.

Tu quoque etiam dolis atque mendaciis.

P. Iuppiter te mihi seruet. S. Immo mihi.

920. otiose C

921. Ps. praemittunt CDFZ haec

CDZ . est occasio pro ea occasio est (ea occasione D) R

illa F 922. tu]ut Z ut et adire ut glossemata delevi, so-
lum adire Bothius. Ceterum hexametrum qui uolet coniunctis v.

921. 922 efficere poterit

923. P.]Sy. Pylades. om. CDFZ

quin F Sy. placide FZ ne CDFZ uolo pro

ille R. illa D faxet Da Iuppiter DF 924. ibidem

assiet Camerarius. ibidem adsiet C. ibidēti& Da. ibidēti& Db. ibi-

dem ante FZ. ibi dentiat Pylades quisquis pro quisquis ille

est R: nisi malueris quisquis ille est quis a milite qu]q2 D.

quia C

925. trochaicum descripsi deleto harpax (sic enim

CDFZ), iambicum Bothius sic transponens:

Numquam edepol potior ille erit Harpax quam ego. habeo ani-
mum bonum.

Pulchre ego hanc explicationem tibi rem dabo.

Sic ego illum dolis atque mendaciis

'In timorem dabo militarem aduenam,

'Ipsus sese ut neget esse eum, qui siet,

Méque ut esse autumet, qui ipse est.

PSEVDVLVS.

Qui potest? 930

SIMMIA.

Occidis me, quom istuc rogitas.

PSEVDVLVS.

Hominem lepidum.

SIMMIA.

Té quoque etiám, dolis atque mendaciis

Qui malis par mihi's, * * *

PSEVDVLVS.

Iúppiter té mihi séruet.

SIMMIA.

Immó mihi.

habe]abe **CD**

926. pulchre **CDFZ**

explicatū **C**

927. sic ego pro **π** ego cum **A** Pylades

mendatiis **CD**

929. esse eum cum **A** Bothius, Hermannus Elem. doctr. metr. p. 307

930. neque **F**

autumet **FZ**. aut tumet **CD**

est. Ps.

qui **FZ**. est. Ps. quid **CD**. est. Ps. qui id Pareus

931. rogas

Bothius, f. vere o om. idem

932. SIMMIAE personam prae-

posui

atque pro atque etiam cum **AF** Bothius, iungens haec

omnia cum hominem lepidum Acidalii suasu

mendatiis **CD**

933. malis par pro MEIS . . R **R**

Sententiam sic fere sup-

plebis: faxo obstupidus sies, sed verbis ad codicis vestigia propius accedentibus

934. P. omisso superioribus haec continuant

CDFZ, quae PSEVDVLO tribuenda fuerunt

iuppiter **F**

Sét uide, ornátus hic sátine me cóndecet?

935

PSEVDVLVS.

'Optume habet.

SIMNIA.

Estó.

935. Hinc *A* in primis decem versibus paginae 160 ne umbram quidem litterarum servavit, in reliquis novem haec:

POTINUT . . . EAS EMFACITQUIMONETQUOD
MEMORMENINIT
TENEOINPECTOREOMNIACONDITASUNTMRDITATI SUNT
DOLIDOCTE
PROBUSHICESTHOMO NEQ'HICESTNEQ'EGO ADUIDENETITU 15
DES POTINUTTACEAS
— — NT ITANONFACIENTMERAM . . . \ . \ . \ . YFUNDES
UTEGOOBTUAM — — — — — TRAMORTAMORTMETUOET
. . . NIFICO

Codicis autem B exemplum hoc est:

935 P. Sed uide ornatus hic me satis condecet. P. optume habet. S. esto.

Tantum tibi boni dii mortales dunt quantum tu tibi optes.

Nam si exoptem quantum dignus tantum dent minus nihilo est.

938 eque ego hoc homine quemquam uidi magis malum et maleficum.

S. tun id mihi?

942 Taceo. sed ego quantibi Dona dabo et faciam si hanc sobrie rem accurasse.

940 Potinultaceas. memorem immemoram facit qui monet quod memor meminuit.

941 queo omnia in pectore condita sunt. meditati sunt doli docte.

939 P. Probus hic est homo. S. neque hic est neque ego. P. atude ne titubet. S. poti nū taceas?

943 Ita me dii amment. S. ita non facient. mera iam mendacia fundes.

P. Vt ego optuam simiam perfdiam te amo et metuo et magnifacio.

935. satine me *B*: neque enim satis placet men satis con-
cedit *Ca*, condecet *Cb* 936—939 praestare visum est tro-
chaicos septenarios continuare quam ad hos sic transire a creticis:

Ps. 'Optume habet. Si. esto. tantum boni di tibi

'Immortales dunt, quantum tu optes tibi.

Nam si exoptem tantum quantum dignu's, nihilo sit minus:

Néque ego hoc homine quemquam uidi magis malum. Si. tun' id mihi?

Ps. Probus hic est homó. Si. neque hic est neque ego. Ps. at ne titubés, uide.

PSEVDVLVS.

Tantum boni tibi di immortalés dulst,
 Quántum tu tibi óptes. nam si exóptem quantum dignus es,
 Minus sit nihilo: néque ego hoc homine quémquam uidi
 mágis malum.

SIMMIA.

Tún mi id?

PSEVDVLVS.

Probus est híc homo.

SIMMIA.

Neque hic est néque ego.

PSEVDVLVS.

At ne titubés, uide.

SIMMIA.

Potin' út taceas? faciū iamemorem, qui mónet, homo quod
 memor méminit. 940

936. obtume **CD**. optime **F** boni tibi di **R**. tibi boni di
CDZ. tibi di boni *Bothius* immortales **CBFZ** dunt *pro*
 diunt *Pius* 937. tu om. **DFZ**, don **C** tantum dent ut
glossema deleui, solum dent *Bothius* 938. sit nihilo **R** neque
CBFZ ego] *malim* enim et maleficum *deleui* ut *glossema*

939—942, *misere turbatos non in BCBFZ tantum, sed in*
A quoque, sic uti feci reconcinnare studui. Indicio veri iterata
potin ut taceas verba fuerunt, similiter atque Bacch. 939 sqq. *re-*
petita quod (te) iubeo id facias, *Stich.* 672 sequor *De quibus*

turbis nihil suspicatus Hermannus Elem. doctr. metr. p. 393 sq.
diversissimam viam ingressus est 939: *Potueram etiam Tún*

mihl id? Probus hic homost tum pro tun **C** Si. om. **F**
 Ps. om. **F** At uide ne titubef **FZ**. At tude ne titubef **C**. Attu

denetitubef **D** 940. *Hinc anapaesticos numeros regnare Her-*
mannus vidit Si. potin ut taceaf *priore loco CDZ*, utroque

F. Si. potinū taceaf *posteriore CD*, Si. potin ut tacêf *eodem Z*
inmemorem CD. inmemorem FZ memor aut *pyrrhichius*

Teneo ómnia: in pectóre cóndita sunt: meditáti sunt doli dócte.

PSEVDVLVS.

Taceó. set quid tibi bóne faciam, si hanc sóbrie rem accurássis?

Ita mé di ament

SIMMIA.

Ita nón facient: mera iám mendacia fúndes.

PSEVDVLVS.

Vt ego ób tuam, Simmia, pérfidiam te amo ét metuo et magnífico.

SIMMIA.

Ego istúc aliis dare cóndidici: mi oprúdere non pote pálpum. 945

PSEVDVLVS.

Vt ego hódie te accipiám lepide, ubi tu efféceris hoc opus.

SIMMIA.

Háhahē.

aut *unius syllabae* 941. teneo **CDFZ** doli *monosyllabum*
 942. quae tibi **FZ**. quam tibi **C**. quā tibi **D** dona] bona
Dousa III, 24. Immo interpretis sunt quae — dona dabo et
rem sobrie pro sobrie rem Z. sobrie duarum syllabarum est
accurassit CDFZ 943. Ps. praemittunt **CDFZ** dli
omnes ament BbCDFZ MENDACIAM fortasse fuit in A
mendatia CD fundit Z 944. ob tuam **CDFZ** simia
BbFZ me tuo **C** magnifico **CDFZ** 945—956. *Ho-*
rum descriptio nec in B alia est nec in A, ubi tamen principia
tantum versuum apparuerunt in pagina 109 945. obtrudere
FZ pote **R**: poti' *Bothius. potes libri, nisi quod f e corr. D*
 946. hodie te **B**. te hodie reliqui tu **R**. *qm. libri* accipiem
B effeceris **Ba**. *ecfexis Bothius* ha habet **F**. ha ha he reliqui

PSEVDVLVS.

Lepidó uictu, uino, únguentis et intéꝛ pocula pulpámentis.
Ibidem úna aderit muliér lepida, super sáuia tibi quae sá-
uia det.

SIMMIA.

Lepide áccipis me.

PSEVDVLVS.

Immo si éfficiēs, tum fáxo magis id dícas.

SIMMIA.

Ni effécero, cruciábilem me cárnufex accípito. 950
Set própéra mihi monstráre, ubi ostiúmst lenonis aédium.

PSEVDVLVS.

Tértium hoc est.

SIMMIA.

St', tace: aedes híscunt.

PSEVDVLVS.

Credo animó malest

Aédibus.

947. pocla inter *Fleckeisenus Philologi t. III, p. 118* 949. libi-
dem **B** aperit **BCD** super saula tibi quae saula det **R**.
tibi saula super saula quae det **Z** et, nisi quod decet, **F**. tibi saula
super uiaque decet **BCD** 949. efficies *Hermannus*. effici **B**.
efficiť *reliqui* magis id **R**. magis libri. etiam magis *Hermannus*
950. 951 iambici sunt *septenarius cum octonario* Ni *Bo-*
thius. Nisi libri cum **A** cruciabilem me carnufex **R**. cruciabiliter
carnifex me libri, nisi quod cruciabiliter **B** 951. ostiumst lenonis
R. sit ostium lenonis **Z** et, nisi quod ostium, **F**. sit sito lenonis
B. sit ostionis **CD**. ostium lenonis *Camerarius* 952—953 tro-
chaici 952. Ps. om. **B** Tercium **B** hoc] an ab hoc
potius? st, tace *Gruterus*. Sttace **B**. si tace **C**. si tace **D**.
tace **FZ** edef **B**. aedif **D** Ps. om. **B** malest omnes

SIMMIA.

Quid iam?

PSEVDVLVS.

Quia edepol ipsum lenonem euomunt.

SIMMIA.

'Illicineſt?

PSEVDVLVS.

Illic ipſus eſt.

SIMMIA.

Mala merceſt.

PSEVDVLVS.

Illuc ſis uide:

Nón prorsus, uerúm transuorsus cédit, quasi cancér solet. 955

953. SI.] Q. **B** Ps.] S. **B** 954. ILLICINEſT **A**. Illicineſt **F**. Illicine eſt **D**. Illic ineſt **BC**. Illicine eſt **Z** ipſus **R. om. libri** merceſt **R**. merceſt **BCDBZ**. merceſt **Da**, merceſt eſt **F**. merx eſt **Pius** Totum v. ſic **Bothius**: S. Illicine eſt? P. illic. S. mala merx eſt, Pseudole: illuc ſis uide 955. Non prorsus, uerum transuorsus **R**. Non prorsus uerum ex transuerso **CD**, *codd.* **Pygladis**: item, niſi quod ex tran uerſo, **B**. Atque ita etiam **Bentleius** in *Hor. Serm. II, 1, 64*. Non prorsus uerum transuersus **Z**. Non pro horſus uerum ex transuerso **F**. NONPRORSUS— *legi potuit in A. Aut extraherſus aut extra uerſus aut ex. extraherſus aut x. extra uerſus scriptum eſt in codicibus Glossarii Plautini. Contra Varro de l. lat. VII, 81 (p. 359 Sp.) e cod. Flor.*: 'Apud Plautum: Aut (al. Vt) transuersum, non prorsus cedit quasi cancer solet': quod *Plauto restitui Spengelius iussit. Pergit autem Varro sic*: '[prorsus] dicitur ab eo, quod in id quo it [quod *codd.*] eſt verſus: et ideo qui exit in ueſtibus, quod eſt ante domum, prodire et procedere. quod cum leno non faceret, ſed ſecundum parietem transuersus iret, dixit: ut transuersus cedit quasi cancer, non prorsus ut homo.' cedit **F**

BALLIO. PSEVDVLVS. SIMMIA.

BALLIO.

Mínus malum hunc hominem ésse opinor, quám esse cen-
sebám, coquam:

Nám nihil etiam dum hárpagauit praéter cyathum et cán-
tharum.

PSEVDVLVS.

Heús tu, nunc occásiost et témpus.

SIMMIA.

Tecum séntio.

PSEVDVLVS.

'Ingredere in uiám dolo: egomet híc in insidiís ero.

SIMMIA.

Hábui numerum sédulo: hoc est séxtum a porta próxu-
mum 960

'Angiportum: in id ángiportum mé deuorti iússerat.

Act. IV. Scen. 2. BALLIO. IDEM. C **B.** BALLEO. IDEM **C.**
BALLIO. PSEVDVLVS. SICOFANTA CA. **D.** Ballio. Pseudoluf. Sy-
cophanta **Z.** Ballio. Pseudoluf. Simia sycophanta **F** 956. **B. prae-**
mittit B. BA. **B.** PA. **C** coquam **BFZ.** cocum **CD**
957. DUMETIAM **A** ut videtur. Cf. Bentley in Eun. III, 5, 22
preter **CD** et cum rasura post eam vocem **B** cyathum **B.**
crathum **B.** ciathum **F** et]et et **B** cantarum **CD**
958. occasio est libri Si., non Sy., **CD** constanter, Sy. **FZ.**
S. **B** fencio **C** 959. dolo: egomet híc **R.** dolof ego et híc
B. dolof et ego et híc **CD.** dolif et ego híc **FZ.** dolose, et ego
híc *Camerarius.* dolose. i, ego híc *Gulielmus.* at ego híc *posterius*
hemistichium afferens Bentley in Phorm. I, 4, 52 960. ni-
mirum pseudolo hoc **F.** proximum libri 961. Angiportumini
dangiportum **B** diuorti **F** iusserat *Acidalius.* iusserat libri

Quótumas aedis díxerit, id ego ádmodum incertó scio.

BALLIO.

Quís hic homo chlamydátus est? aut úndest? aut quem
quaéritat?

Péregrina faciés uidetur hóminis atque ignóbilis.

SIMMIA.

Sét eccum, qui ex incérto faciet míhi, [quod quaero, cér-
tius. 965

BALLIO.

'Ad me adit recta. únde ego hominem hunc ésse dicam
géntium?

SIMMIA.

Heús, cum hirquina qui ástas barba, résponde hoc, te
quód rogo.

BALLIO.

Eho,

'An non prius salútas?

SIMMIA.

Nullast míhi salus datária.

962. Quotumas aedis *Camerarius*. Quotum aedif *B*. Quo tum
haf aedif reliqui, nisi quod haf *D* egadmodum *D* 963. *PA*.

C clamidatus *BCD* unde est libri querit at libri

965. *Sl. om. libri, addidit Saracenus* heccum *D*

faciem *B*. facit *F* quot quer *B*, sed ut post r manus re-
cens aliquid addiderit quod non est o cercius *B* 966. *BA*.

Saracenus. om. libri mea directa *B*. mea directa *CD*

967. Heus, cum hirquina qui astas barba *R*: *quantquam etiam* qui
hircina cum barba astas *licebat*. Heuf tu qui cum hirquin astas barba
B: item reliqui, nisi quod hirquina stas *CFZ*, hir quina stas *D*,
hirquina astas *Camerarius* responde hoc te quod *R*: nisi sic:

responde hoc quod *males*. responde quod libri 968. Eho || An *R*.

Eho an libri, nisi quod Eo *Z* saluta *Z*, corr. iam a *Scutario*

Sl. om. BCD nulla est libri datacia *Dea*

BALLIO.

Nám pol hinc tantúmdem accipies.

PSEVDVLVS.

Iam inde a principiô probe. 970.

SIMMIA.

Écquem in angipórtó hoc hominem tú nouisti, té rogo.

BALLIO.

Égomét me.

SIMMIA.

Pauci istuc faciunt hómines, quod tu praédicas:

Nam in foro uix décumus quisquest, qui ípsus sese nóuerit.

PSEVDVLVS.

Sáluos sum: iam philosopatur.

SIMMIA.

Hóminem ego hic quaeró malum,

Légirupam, impiúm, periurum atque improbum.

BALLIO.

Me quaéritat: 975

Nám illa mea sunt eógnomena. nómen si memorét modo.

970. BA. om. **CD** Nam]an iam potius? Ps.]Si. **BCD**
 probe Bothius. probi **BCD**. probus **FZ**: quod saltem probus
 esse debebat. Nisi praestat improbe 971. Si. om. **CD**
 hoc om. **B** nouisti **Z**, nouisti **B**, non uidisti **CDF** 972. Ego
 memet me **Z**: corr. iam a *Pylade* qd **C** predicas **B** 973.
 decimus **F** quisque est **F**, *Pylades*. quisquis est reliqui ipso
 sese nouerit **B**. ipso est enouerit **C**. ipsofesenouerit **D** 974. Pa.
 om. **B**. Saluos **BCF**. Saluos **D**. Saluos **Z** Si.]S. **C**
 quero **B** 975. Legorupam **B** implum **CD** et cum
 ratura post eam vocem **B** pelurum **B** improbum **C**
 BA.]Ps. **C** queritat **B** 976. mea *Camerarius*. om. *libri*
 eógnomena **B&Z** si memor et **B**. si memor Et **C**. si me

Quid eist homini nómen?

SIMMIA.

Leno Bállio.

BÁLLIO.

Sciui'n' ego?

'Ipse ego is sum, aduléscens, quem tu quaéris.

SIMMIA.

Tune's Bállio?

BÁLLIO.

Égo enimuero is sum.

SIMMIA.

'Vt uestitu's, pérforator párietum

* * * * * 980

BÁLLIO.

Crédo, in tenebris cónspicatus sí sis me, apstineás manum.

SIMMIA.

Érus meus tibi mé salutem múltam uoluit dícere.

Hánc epístulam áccipe a me: tibi med hanc iussit dare.

mor Et **D** 977. Quod **F**, *Pius* ei est *Guyetus*. est ei *libri*

St.]S. **C** sciui'n' ego? || Ipse ego is sum *partim Camera-*
rius partim Gruterus. scibinego || Ipse ego istum **B**. Sciabin ego
ipse ego istum **C** et, nisi quod Sciui'n, **Da** (Sciabin **Db**). Sum ego
ipse sum **Z**. cum ego ipse || Ego sum **F** adol. **F** quaeris

R. queritas **HF**. quetas **B**. quaeritas *reliqui* St. om. **BC**
tune ef ballio *libri*, nisi quod ballino **D**. tun Ballio es *Bothius*
servato quaeritas 979. ut uestitu's, perforator parietum **R**:

quae verba tale quiddam excepit: Multo magis uidere. — ut uestitus
est perforor parietum **BCD**, nisi quod paretum **C**. ut uestitus est
perforor parietum **FZ**. ut uestitus, es p. p. *Bothius duce Acidalis*

980. *Intelligi nequit lenonis responsum, nisi excidisse statueris*
quo ille respexerit 981. apstineas **B**, sed ut p e f correctum
sit. abstineas *reliqui* 982. St. om. **CDZ** Serus **B** multa

B 983. Hanc] Hanc a se **B** epístulam **ABZ**. epístam **CD**.

BALLIO.

Quis is homost, qui iússit?

PSEVDVLVS.

Perii, núnc homo in medió lutost.

Nómen nescit: haéret haec res.

BALLIO.

Quém misisse ad me autumas? 985

SIMMIA.

Nósce imaginóm: tute eius nómen memorató mihi,

'Vt sciam te Bállionem esse ípsum.

BALLIO.

Cedo mi epístulam.

SIMMIA.

'Accipe et cognósce signum.

BALLIO.

Eho, Pólymachaeroplágides

Púrus putus est ípsus: noui. heus, Pólymachaeroplágides

epístolam *F*. Atque sic in proximis constanter, nisi quod, ubi compendio scribendi non utuntur, u in *CD* quoque est tibi med

hanc *R*. hanc me tibi libri 984. Ba. om. *BC* homost

CDZ. homo *B*. homo é *F* qui iussit]quis sit *C* Ps.] Si.

BCD periit *BC* luto est *FZ*. tuto est *BCD*

985. haera et hec *B* quem *R*. quem hanc libri auttumas *C*

987. ballionem te *Z* 988. et *Z* cum *A*. om. *BCDF*. hem Camerarius

eho *F*, Camerarius. oho *BCDZ*. oh Bothius. Duarum tantum litterarum spatium in *A* est inter *M* et *P*, ut aut interiectio nulla aut nulla personarum distinctio locum habuerit

Polymachaeroplacides *R*, Guyetus: Polymachaeroplegides Salmasius. polymaceroplacides *B*. polymachaero (sic, sed in fine versus) reli-

qui, nisi quod i pro y *DF*, e pro ae *CDF* 989. Hunc suo

loco omisum in *C* eadem manus scripsit in summa pagina ante v. 982 mutus est *BCD*. putust Bothius ipsust (*A*)

heus, Polymachaeroplacides || Nomen est. Si. scio Acidalius. heus. Sy. Polym. || Nomen est. scio Camerarius. heuf. P. polymachaero-

Nómen est.

SIMMIA.

Scio iam me recte tibi dedisse epístulam, 990

Póstquam Polymachaéroplogidae élocutus nómen es.

BALLIO.

Quid agit is?

SIMMIA.

Quod homo édepol fortis átque bellatór probus.

Sét propera hanc pellégere quaeso epístulam: ita negótiumst:

'Atque accipere argéntum actutum múlIERemque emítere.

Nam hódie Sicyoní necessest me ésse aut cras mortem

éxsequi: 995

'Ita erus meus est imperiosus.

BALLIO.

Nóui: notis praédicas.

SIMMIA.

Própera pellegere érgo epístulam.

placides || Nomen est. S. scio **B**. heuf. (*sp.*) polymacheroplacides No-
men est. Si. scio **C**. heuf. (*sp.*) polimacheroplacides || Placides nomen
est. Si. scia **D**. heuf. polimachero placides. || Si. Placides nomen est.
scio **F**. heruf. polymacheroplacides. || Sy. Placides nomen est. scio **Z**
me recte tibi (**A**), Guyetus. tibi me recte reliqui. tibi recte me Bo-
thius 991. polymacheroplacide libri, nisi quod i pro y **DF**,
chq **Z** ne locutus **B** es om. **F** 992. QUIDAGITIS **A**:
nisi Quid is agit praestat. Sed quid agit **CD**. sed quid agit is, et
superiori quidem versui continuata, **B**. Sed quid agit is **FZ**. Sed
quid agit Bothius Si. Quod] quod **B** depol **C** 993. Sed]
ed **B** pelligere **CD** queso **BCD** negótium est **B**.
negotium est reliqui, nisi quod e pro t **FZ** 994. emittere post
Guyetum Bothius. mihi emittere libri 995. hodie Sicyoni necessest
B. necessest hodie Sicyoni cum resura **B**. necessest hodie Sicyoni
C. necessest hodie Sicyoni **DFZ**, nisi quod Sicyoni **F**, Sicyoni
Z 996. notis] doctis adscriptum a Scaligero, sed rursus de-
letum 997. Si. om. **B** legere Guyetus ergo epistolam

BALLIO.

'Id ago, si taceás modo.

'Milés lenoni Bállioni epístulam

Conscriptam mittit Pólymachacroplágides,

ImáGINE obsignátam quae inter nós duo 1000

Conuénit ólim.'

SIMMIA.

Súmbolust in epístula.

BALLIO.

Video ét cognosco sígnum. set in epístula

Nullám salutem mittere adscriptám solet?

SIMMIA.

Ita militaris dísciplinast, Bállio:

Manú salutem mittunt bene uoléntibus, 1005

Eadém malam rem mittunt male uoléntibus.

Set ut ócepesti, pérge opera experírier,

Quid epístula ista nárreret.

Bothius. epist. ergo libri 999. *Pergitur in A paullo longius*
remotis versuum initiiis millef **Z** epístulam **B** cum **A**.
om. reliqui 999. Conscriptam **C** polymacheroplacidef
BCDZ, polim. **F** 1000. *Imagine Gulielmus. Imaginem libri,*
nisi quod in imaginem D nos *sup. scr. D* 1001. *Si. om.*
BCD sumbolust **B**. *Simbolus est BCD. symbolum est FZ*
 1002. 1003 *hoc ordine BCDZF, inverso A* 1002. *BA.*
om. BCD sed *sup. scr. B* epístula]e *corr. e p B*
 1003. mittere adscriptam **B**. mittere scriptam *libri, nisi quod*
mittere tantum sup. scr. in B. mitterene scriptam Camerarius. mit-
 tere inscriptam *Bothius* 1004. *sr A. est reliqui* baltio
BC 1005. *beniuolentibus Z* 1006. *pro mittunt in A vi-*
detur tantum mittit locum habere potuisse 1007. *ut sup. scr.*
B opera (**A**), *Lipsius Ant. lect. V, 9. operam reliqui. opere*
Scaliger experier **Z** 1008. *Qui B*

BALLIO.

Auscultá modo.

‘Harpáx calator méus est, ad te qui uenit.’

Tuné's is Harpax?

SIMMIA.

Égo sum: atque Harpáx quidem. 1010

BALLIO.

‘Qui epístulam istam fért, ab eo argentum áccipi

Et cum ẽo simitu múlierem mittí uolo.

Salútem scriptam dígnunst dígnis mittere:

Te si árbitrarem dígnum, misissém tibi.’

SIMMIA.

Quid núnc?

BALLIO.

Argentum dés, abducas múlierem. 1015

SIMMIA.

Vtér remoratur?

BALLIO.

Quín sequere ergo intró.

SIMMIA.

Sequor.

1009. callator **C** 1010. Tune es is Harpax *Bothius*. tune
 ef harpax **FZ**. Tunef saphax **B**. tune ef saphax **CD**. Tune is es
 Harpax *Pylades* atque Harpax **B**. ATQ.....PAX **A**. atque ipse
 harpax *reliqui*, nisi quod arpax **B**, atque om. **F** Ceterum **SL**
 ego sum. **BA**. atque iste Harpax quidem, Qui *Bothius* 1011. **BA**.
 om. **B**, add. m. rec. accipi || Et cum eo *Gruterus*: accipi et ||
 Cum eo *Camerarius*. accipiet || Quo meo **B**. accipiet Cum eo **CD**.
 accipiet. Cum eo **FZ**. accipe, et Cum eo *Lambinus* simitu *Ca-*
merarius. simit **B**. simul *reliqui* mullierem] multe rem **B**
 1013. dignum est *libri* 1015. **SL**. om. **B** 1016. **SL**. om. **B**
 Vterre moratur **B**. Vter moratur **F** **BA**.] spatium **B**
 ergo] rego **BC** **SL**.] spatium **B**

PSEVDVLVS.

Pelórem ego hominem mágisque uorsuté malum
 Numquam édepol quemquam uídi, quam hic est Símmia:
 Nimisque égo illunc hominem métuo et formidó male,
 Ne málus item erga mé sit, ut illum ergá fuit: 1020
 Ne in ré secunda núnc mi obuortat córuua,
 Si occásionem cápsit. quoi, si sit malus,
 * * * * *
 Atqui édepol equidem nólo: nam illi béne uolo.
 Nunc ín metu sum máxumo triplici modo. 1025
 Primum ómnium iam hunc cómparem metuó meum,
 Ne déserat me atque hinc ad hostis tránseat.
 Tum métuo ne erús rédeat etiamdum á foro:
 Ne cápta praeda cápti praedonés fuant.
 [Iuxtá cum his] metuo, ne ille huc Harpax áduénat 1030

Act. IV. Scen. 3. Continuavi eandem scenam. Novam or-
diuntur libri. SERVOS DV **B**, PSEVDVLVS **D**. om. **C**. Pseudolus
FZ 1017. uersute libri 1018. similia **B**. simia reliqui
 1019. Nimisque] an Nimis potius? illunc **B**. illum libri
 1020. Nec **Z** ergasme **B** illum erga **R**. erga illum
 libri 1021. obuertat libri 1022. capsit *Camerarius*. cepert
 capsti **B**. cepert Capsti **CD**. caeperit Cautio est **FZ** quoi, si
 sit malus **R**: haec uerba ut minatio exceperit in deperdito uersu
 proximo: quode cf. praefatio. quisit malus **B**. qui sit malus reliqui
 qui siet malus *Camerarius*. qui sit malus malo *Bothius* 1024. At-
 qui **R**. Atque libri equidem] id quidem malim 1025. maximo
 libri praeter **F** 1027. me atque hinc **R**. me atque libri. nunc
 me atque *Camerarius*. med atque *Bothius* transeat **B**. transeat
CD 1028. Tum metuo **R**. metuo meum **C**. Metuo autem reliqui. •
 Nec Metuo itidem placet nec Metuo iterum erof **D** etiam do-
 mum *Gulielmus* 1029. preda et predones **BZ** fuant **B**.
 fiant reliqui 1030. iuxta cum his metuo **R** dubitanter. Quom
 haec metuo, metuo **B** et, nisi quod Cum, **CDZ**: quae interpretis
 esse puto. Tum hoc metuo **F** aduenat **BD**. adueniat **C**. ueniat **FZ**

Prius quam hinc hic Harpax abierit cum muliere.

Perii hércle: nimium tarde egrediuntur foras.

Cor conligatis uasis expectat meum,

Si non educat mulierem secum simpl,

Vt exolatum ex pectore aufugiat meo.

1035

* * * * *

Victor sum: uici cautos custodes meos.

SIMMIA. PSEVDVLVS. (PHOENICIVM.)

SIMMIA.

Ne plora: nescis ut sit res, Phoenicium,

Verum haut multo post faxo scibis accubans.

Non ego te ad illum duco dentatum uirum

1040

Macédoniensem, qui te nunc flentem facit:

1031. habierit **B** quom **Ba** 1033. Cor]cum **F**
 concebogatit *pro* cor conligatis *unus e libris Lambini, qui cor con-*
 globatis *illinc eruit* expectat meum **Z**. ex pectata meum **B**.
 expectata meum **CD**. expectabo eum **F** 1034. femul **F**
 1035. exolatum **B**: quode *cf. Prol. Trin. p. xcii.* exulatum *reliqui.*
 exfolatum *'libri veti.'* Lambini aufugiat *Camerarius.* aut fugiat
BCD. fugiat **FZ** 1036. *Intercidit talis fere versiculus: Set*
foris concepuit: eccos ut uolui exeunt. Vide praefationem 1037.
 uici cautos]uicia aut of **B**

Act. IV. Scen. 4. S. SICOPHANTA. SERVOS. MERETRIX
 DV **B**. SICOFANTA. PSEVDVLVS **D**. *om.* **C**. Simia Sycophanta.
 Pseudoluf **F**. Sycophanta. Pseudoluf **Z** 1038. sit res *Bothius.*
ref sit libri phoenitium **BD**. phoenitium **C** 1039. *Hunc*
iterant **CD** haut **B**. *haud reliqui* faxof cibif **B**
 accubant **C** *in altera scriptione* 1040. dent atum **B**. peltatum
Bothius 1041. qui te nunc *Camerarius.* quile nunc **B**. qui le-

Quoiam ésse te uis máxime, ad eum dúxero.

Calldórum hant multo póst faxo amplexábere.

PSEVDVLVS.

Quid tu íntus quaeso désedisti? quám diu

Mihi cór retunsumst óppugnando pectore.

1045

SIMMIA.

Occasiónem répperisti, uérbero,

Vbi pérunccteris me

* * *

* * * insidiis hostilibus.

Quin hinc cito imus grádibus militáribus?

nonem *reliqui* 1042. Culam *libri*, nisi quod ^{culuf} Culam **C** esse te *Camerarius*. te effe *libri* maxime *libri praeter* **F** dúxero **B**. duco te *libri*. *Transponi posse Bothio videbatur*: Q. e. te uis, ad eum duco, maxime 1043. Calydorum **B** amplexauere **B** 1044. quefo **B** desedisti tam diu? Mihi *Acidalius, Dissal-deus*. Si quid mutandum, malim desedisti? iam diu Mihi 1045. retunsumst oppugnando *Camerarius*. retunf usto pugnando **B**. retunfust Obpugnando **C** et, nisi quod Opp., **DZ**. retufum est oppugnando **F** pectore. || S. Occasionem **B**. pectore. Si. occasionem **CF** et, nisi quod Sy., **Z**. pectorisf occasionem **Da**, pectore, fí occ. **Db**. PSEVDVLO *versum* 1046 cum proximo Bothius continuauit, *SIMMIAS* unum 1049 tribuens reperisti **Z** 1047. 1048, nullo intervallo in libris continuatos, in hanc fere sententiam supplere licebit:

Vbi perconteris me, [opportunam scilicet:

Qui hic oppugnemur] insidiis hostilibus.

De quo *uidenda praefatio* percunccteris **F**. percunccteris **CD**. percunccteris **B**. perconteris **Z** me in insidiis **F** 1049. Quin] Viam *Salmasius* hinc cito imus **B** *valde dubitanter*. hic metimur **C**. hil metimur **B**. hic metimur **DZ**. hinc mentimur **F**. Partim hinc comitatur *partim* hircometatur '*libri vett.*' *Lambini*. hinc metimur *Pylades*. hinc metatur *Dousa Expl. III, 25*. hincmet imus *Bozhornius* militaribus **Da**, *Bozhornius, Salmasius*. militariis **Db** cum *reliquis*

PSEVDVLVS.

Atque édepol, quamquam néquam homo's, recté mones. 1050

Ite hác, triumphe, ad cántarum rectá uia.

1050. Ps. cum reliquis **Da**. Sl. **D6** Atque suspectum.
 Atqui Bothius nequa **BCD** homo et libri. homo ut vi-
 detur **A**, ut in quo haec apparuerint: HOMO...C•EMONES 1051.
 Hunc in **CDFZ** omissum seruarunt cum **AB** 'antiquae mem-
 branae' Turnebi Advers. XX, 10: quem in 'libris veteribus' se-
 quoque repperisse. Lambinus perhibens fidem aegre inueniet
 triumphe **R**. triumphi **B** et membr. Turn.

ACTVS V.

BALLIO. SIMO.

BALLIO.

Hahaé, nunc demum mi ánimus in tutó locost,
Postquam íste hinc abiit átque abduxit múlíerem.

Lubét nunc ueniat Pseúdulus, scelerúm caput,

Abducere a me múlíerem falláciis.

1055

Concéptis hercle uérbis satis certó scio

Ego períurare mé mauellem míliens,

Quam mi illum uerba pér deridiculúm dare.

Act. IV. Scen. 5. Quartum actum hic terminavi, versu 1245
editores BALLIO SIMO **A.** BALLIO LENO **DFZ.** om. **C.**

Sine ullo intervallo superiori scenae continuat. **B** 1052. HAHAE

A. Ha he **BCDF.** Habet **Z.** Ha hae *Camerarius.* Ha ha he *Bothius,*
Goellerus in Trucul. p. 80 MIHIDEMUM **A** tuto locost **B,**

quia in **A** *const apparuit in fine versus.* tuto est loco reliqui

1053. habiit **CD** 1054. Libet **BCDF.** IUBET **A.** mihi libet **Z**

ueniat Pseudulus *Fleckeisenus coll. v. 1061.* uenire pfeudolum

libri, nisi quod pfudolum **D.** UENIRE apparuit in **A** capud **D**

1055. Abducere *Bothius.* Et abducere libri cum **A** fallatiif

CD 1056. hercle **D** 1057. perurare **B** cum **A.** perurare

C. perurare **D,** sed u e corr. perierare **Z.** peierare **F** MEMA-

UELLEM **A.** mauelè me **Z.** mauellem me reliqui. mauelim me *Bothius*

miliens **BCD,** milief **FZ** 1058. de ridiculúm **B.** dericu-

Nunc dérیدهбо hercle hóminem, si conuénero.

Verum ín pistrino crédo, ut conuenít, fore.

1060

Nunc égo Simonem mi óbuiam ueniát uelim:

Vt méa laetitia laétus promiscám siet.

SIMO.

Visó, quid rerum méus Vlixes égerit,

Iamne hábeat signum ex árce Ballíónia.

BALLIO.

O fórtunate, cédo fortunatám manum.

1065

SIMO.

Quid ést?

BALLIO.

Iam

SIMO.

Quid iam?

BALLIO.

Nihil est quod metuás.

SIMO.

Quid est?

lum **C** 1059. conuero **B** 1060. PISTRINO **A**: pistrinum **B**.
pistrinum reliquit, *Kampmannus de in praep. p. 40* forte pro
fore 'alibi legi' Pius scribit 1061. fumonem **B** ouiam **B**

ueniat *Camerarius*. uenitat **B**. uentrem **C**. uenire **DFZ**
1062. laetitia **CDZ**. leticia **BF** letus **B** promiscam
cum **A** *Camerarius*. promisca **B**. promiscua reliqui

Act. IV. Scen. 6. *Sine intervallo continuant AC*. S. SIMO
SENECX. E EIDEM DV **B** (cum ras. ante D). SIMO SENEX
BALLIO LENO **DFZ** 1063. uisso **A** quid rerum **Z** cum

A. qui rerum **B**. quiferum **CD**. quid seruus **F** MEUSULIXES
egerit **A**: item **FZ**, nisi quod ulysses **Z**. meū sulixe fegerit **B**.

meū ulixes egerit **CD** 1064. Iam nae **B** ars **B** BAL-
LIONIA **A, DZ**. balliona **B**. balliona **C**. babilonia **F** 1065. for-
tunatam manum]FORTUNA!.....OMANUM **A** 1066. SL. Quid est
Boethius, Lomanus p. 100. Simo. SL. quid est **BDFZ**. sine. SL.

Venitne homo ad te?

BALLIO.

Nón.

SIMO.

Quid est igitúr boni?

BALLIO.

Minaé uiginti sánae et saluae súnť tibi,
Hodié quas aps ted ést stipulatus Pseúdulus.

SIMO.

Velím quidem hercle.

BALLIO.

Róga me uigintí minas, 1070

Si ille illac hodie sít potitus mŭliere,
Siue ěam tuo hodie gnáto, ut promisít, dabit.

Roga ópsecro hercle: géstio promittere.

Atque étiam habeto mŭlierem donó tibi:

Omníbus modis tibi éssē rem ut saluám scias. 1075

quidem **C** nihil est]nihillem **C** 1067. atte **B** Si.
om. **C** quid est]quidem **C**. quid **F** 1068. mine **C**
uiginti sanae et saluae **CF**, Priscianus VIII, p. 794 (374
Kr.). uigintif anae et saluae **B**. uiginti sanae ac saluae **D** et, nisi
quod saluae, **Z**. uiginti et saluae sane Prisc. cod. Halberstad.
1069. aps ted eststipulatus **R**: quando aps ted instipulatust viæ la-
tinum. abf te est instipulatuf Prisc., ubi a te Krehl. abf te inde
est instipulatuf libri (nisi quod apfte **B**): quod defendebat Kamp-
mannus de AB praep. p. 13. abs te indest stipulatus Camerarius.
endostipulatus vel industipulatus adscripsit Scaliger 1071. ille
illac hodie **R**. illae hodie illa **DZ**. ille hodie illa reliqui. illic ho-
die illa Pylades 1072. hodie gnato **R**. gnato hodie libri
promissit **Z**. profit **B** 1073. Roga Bothius. Rogato libri
obsecro hercle **BDFZ**, nisi quod opf. **B**. hercle obsecro **C**, Ca-
merarius 1074. 1075 hoc ordine **R**: increeo libri done]

SIMO.

Nullúm periculumst, quód sciam, stipulárier,
Vt cóncepisti uérba. uigintí minas
Dabin?

BALLIO.

Dabuntur.

SIMO.

Hóc quidem actumst haú male.
Set cónuenistin' hóminem?

BALLIO.

Immo ambó simul.

SIMO.

Quid aít? quid narrat? quaéso quid dixít tibi? 1080

BALLIO.

Nugás theatri: uérba quae in comoédiis
Solént lenoni díci, quae pueri sciunt:
Malum ét scelestum et périurum aibat ésse me.

SIMO.

Pol haú mentitust.

BALLIO.

Érgo haut iratús fui.

Nam quánti refert ěi nec recte dícere, 1085

od **C** 1076. *Sl. om.* **F** periculumst **B**. periculumst **C**.
 Peri **cl**...st **D**. periculum est **FZ** 1077. cocepisti uerba. *Sl.* u-
 ginti **F** 1078. actumst **B****C****D**. actumst **Z**. actum est **F**
 hau **B**. haud *reliqui* 1079. conuenisti hominem **Z**. hominem
 conuenistin *Camerarius* imo **Z** ambo **Z**. ambo *reliqui*
 1080. narrat? quaeso quid **B**. narrat quaeso? quid *vulgo* quefo
B dixit *Bothius*. dicit *libri* 1081. comaedilf **B**. cōmoedilf
Z 1083. aibat *Guyetus*: aiebat *Beroaldus*. aiebant *libri*
 1084. hau **B**. haud *reliqui* metitust **F** ergo **B**. ego *reliqui*
 haud *libri* 1085. refert ei nec recte **B**. referte inegrecto
B. refert nec recte *reliqui*. refert te nec recte *Camerarius*

Qui nihili faciat quique inficias non eat?

SIMO.

Quid est quod non metuas ab eo? id audire expeto.

BALLIO.

Quia numquam abducat mulierem iam, nec potest.

Meministin tute tibi me dudum dicere,

Eam ueniuisse militi Macédonio?

1090

SIMO.

Memini.

BALLIO.

En, illius seruos huc ad me modo

Attulit argentum et obsignatum symbolum,

Qui inter me et illum conuenerat.

SIMO.

Quid postea?

1086. nihili *idem*. nihil libri facit C 1087. Sl. **BE**.
om. **CDZ** quod *Camerarius*. quid libri. qui *Pylades* non
sup. scr. **B** metuam *Bothius* expeto post *Beroaldum*
Camerarius. expecto libri 1088. abducat mulierem iam **B**, *Rei-*
zius apud Hermannum in Iahni Annal. phil. nov. t. XXXV, p. 191.
a me abducat mulierem iam libri. mulierem a me abducat sine iam
Bothio duce Kampmannus de AB praep. p. 7 1089. Meministin
tute **B**. Meministin libri. Meministin tu *Lambinus*. Commeministine
Reizius. Non meministi tu *Kampmannus* 1090. ueniuisse vel
uenum iuisse *Fleckeisenus Exerc. p. 48*. uenisse libri macedomeo
Z: pro quo macedonico *Scutarius* 1091—1093. Sic restitui
posse visi sunt, qui tales leguntur in B:

S. Memini. B. emillius seruof huc ad me argentum attulit

Et eboh signatum symbolum. S. quid postea?

Qui inter me atque illum militem conuenerat.

B. 'If secum e. q. s.

Vbi v. 1 en illius **F**, em illius **CDZ** — v. 2 Et obsignatum **CDFZ** —
symbolum **FZ** — v. 3 BA. Qui **F** — v. 4 If sine BA. **FZ**

Partem veri Acidalius perspexit, hanc commendans scripturam:

Et obsignatum symbolum, conuenerat

Qui inter me et illum militem. S. quid postea?

BALLIO.

Is sēcum abduxit mūliērem hau multó prius.

SIMO.

Bonán fide istuc dīcis?

BALLIO.

Vnde ea sit mihi?

1095

SIMO.

Vide módo, ne illic sit cóntechnatus quíppiam.

BALLIO.

Epístula atque imágo me certúm facit:

Qui illám quidem iam in Sícyonem abduxit modo.

SIMO.

Bene hércle factum. quíd ego cesso Pseúdulum

Facere út det nomen ád molas colóniam?

1100

Set quis hic homost chlamydátus?

BALLIO.

Non edepól scio.

Nisi óbseruemus, quó eat aut quam rém gerat.

1094. hau **B**. haud *reliqui* 1095. Bonan fide **BbFZ**. Bonam fidei **Ba**. Bonam fidem **CD** ante istuc spatium radendo ortum **B** 1096. Vnde odo c. ras. **B** conthechnatus **CD**. contegnatus **F** 1097. Epístola **F** 1098. Qui illam quidem iam libri. Quin illam quidem *Pylades*. Quin iam quidem illam *Camerarius* infzcyonem **B**. infzionem **CD**. in ftionem **F** abduxit **B**. ex urbe adduxit libri. ex urbe abduxit *Lambinus, Acidalius* Totum v. sic nuper *Bothius*: Quin in Sicyonem illanc quidem abduxit modo 1100. ad molas **BCDF**, 'antiquae pergamenae' *Turnebi Adv. XX, 10, 'libri vett.'* *Lambini*: unico, nisi quid vitii subest, illius genitivi *Plautiano exemplo*. admolariā **Z**. ad molarum *Pylades* colonias **F** 1101. hic correctum ea his **B** homo est libri chlammidatus **B**. clamidatus **CD** 1102. Nisi **B**. Nisi^{ut} **C**. Nisi ut *reliqui* obferuamus **Z**

HARPAX. BALLIO. SIMO.

HARPAX.

Málus et nequam homóst, qui nihili erí sui seruos fácit
imperium:

Act. IV. Scen. 7. CACVLA. LENO. SENEX B. om. C. BALLIO. SIMO. HARPAX CACVLA. SERVVS D. Harpax. Ballio. Sime F. Harpax. Sime. Ballio Z. Canticum hoc ita conformavi ut, quae nec e libris afferatur nec ad alium auctorem nominatim referatur, mea sit scriptura. Est autem eius initium hoc in B:

Malus et nequam est homo qui nihil erí imperium sui seruos facit.
Nihil est autem suum qui officium facere inmemor est Nisi est
admonitus.

- 1105 Nam qui liberos esse illico se arbitrantur
Ex conspectu erí sui se abdidērunt.
Luxuriantur iantur lustrantur comedunt quod habente in omen
diu seruitutis ferunt.
- 1110 Nec boni ingenti quicquam inis inest nisi utim
Probis se artibus teneant. cum his mihi hec locus nec sermo
- 1112 Conuenit neque his ūquam nobilis fui.
1115. 13 Ego ut mihi Impetratum esset si abest hic adesse erum arbitror.
- 1114 Nunc ego illum metuo quia hic non adest.
1114. 15 Ne quom adflet metuum. ei rei operam dabo.
- 1116 Nam in taberna usque adhuc fineret firus
Cui dedi symbolum. mansi ut iusserat.
Leno ubi esset domi mea lebat arcersere.
Verum iubi is non uenit nec uocat

Cum B convenit reliquis libris, nisi ubi discrepare nominatim
prodidero Ceterum bacchiacos tetrametros esse volui v.

1105—1107. 1126. 1129. 1130. 1134, catalecticos 1108. 1115; cre-
ticos tetrametros 1114. 1116—1119. 1127. 1131, catalecticum 1110,
dimetrum 1122; compositos e cretico dimetro et tripodia trochaica
catalectica 1111—1113. 1128. 1135, e duabus eiusmodi tripodiis
1109, tripodiam singularem 1136; trochaicos octonarios 1103.
1104. 1120, septenarios 1123—1125. 1122. 1133; iambicum octo-
narium 1121 1108. nihil DFZ. nihil C imperium erí
CD. imperium heri FZ, nisi quod implū Z nihil imperium
heri facit sui seruos Bothius. Poteram etiam: Malus et nequamst
homo qui nihil sui erí seruos facit imperium

Nihilist autem, sũum qui officium fácere inmemor est, nisi
est admonitus.

Nam qui liberós se ilico ésse arbitrántur, 1105

Ex cónspectu erí si suí se abdidérunt,

Luxántur, lustrántur, comedúnt quod habent, [quód non]:

Ei nómen diú seruitútis ferúnt.

Néc boni ingeni quícquam in is inest,

Nisi uti sese improbis ártibus sustíneant. 1110

Cum hís mihi néc locus nec sérmō conuenit,

Néque eis umquam [hóminibus] nóbilis fui.

Étsi abest, híc adesse ěrum [meum] arbitror:

Métuo quom híc nón adest, né metuam quom ádsiet.

1104. Nihili est **Z** officium **D** inmemor *pro imm. etiam*

C. immor **D** nisi est admonitus] nisi adeo monitus **CDFZ**.

Fuit fortasse nisi si admonitus Paroxytonesim inmemor vocis

qui non ferendam putabit, scribito fáceres inmemór, nisi monitus

1105. illico **B** perraro exemplo. illico **CDFZ** illico se

sine esse Guyetus 1106. eri•fui cum rasura **B**. eri si fui re-

liqui 1107. luxantur lustrantur Nonius p. 335. luxuriantur lu-

strantur **CDFZ**. Festus Paulli p. 120: 'luxantur a luxu dictum,
id est luxuriantur'. Cf. Doederlinum Synon. II, p. 22 habent,

ii nomen Camerarius. habenti nomen **CD**. habent nomen **FZ**. ha-

bent, quod non habent, ii nomen Gruterus. Fortasse fuit habent

[omne], I nomen 1109. in hif **CDZ**. in lif **F** ⁱⁿ est **D**

1110. ut improbis **CDFZ** teneant etiam **CDFZ**: quod

non intelligo Panes superiori versui numeros Bothius sic
effecit:

Nisi uti se improbis teneant artibus.

1111. hec **Ba**. nec **Bb** cum reliquis 1112. Neque om.

CDFZ eis]if **CDZ**. hif **F** nūquam **F** 1113. Er-

rorē huc inuecta Ego ut mi imperatumst traieci, quo pertinent, in

v. 1115 imperatumst etfi ab em hic **C**. Imperatumst etfi habē hic

D. imperatumst etfi abest hic **F** et (nisi quod —um est) **Z**

1114. nunc ego illum ut glossema deleui quum]cum **CDFZ**

ne]nec **F** cum adsiet **CDFZ** metuiā **CD** In marg.

eadem m. adscriptum in **CD**: absentes dominos a seruis uerendos

Ego út mi imperátumst, ei rei óperam dabó. 1115

Nam ín taberna úsque adhuc síuerat [mé] Surus,

Quoí dedi súbolum. mánsi uti iússerat: -

Léno ubi essét domi, me áibat arcéssere.

Vérum ubi is nón uenit néc [manentém] uocat,

Vénio huc ultro ut scíam quid rei sit, ne illic homo me
lúdifíccetur. 1120

1115. vide ad v. 1113 mihi om. **Z**, e suis 'libris vett.' af-
fert Lambinus Ceterum aut quod pro ut aut huic pro ei scri-
bendum videtur 1116. nam inter berna **C** síuerat I. H.
Vossius apud Bothium me add. Bothius syruf **FZ**

1117. symbolum **FZ** mansit **CD** uti Bothius

1118. me aiebat **CDFZ** arceffere **CDZ**. accersere **F**

1119. ubi **CDFZ** his **D** 1120. Pergit **B** in hunc modum:

1120 Venio huc ultro ut sciam quod rei fiet. ne illic homo me ludificetur.

Neque quicquam est melius quam ut hoc pultem

Atque aliquem euocem hinc intus. leno argentum hoc

Volo me accipiat atque amittat mulierem mecum simul.

B. Heuf tu. S. quid uis. B. hic homo meus. S. quidum? B. quia
apredae haec mea est.

1125 Scortum querit habet argentum. tam admordere hunc mihi lubet.

S. Iamne illum comesurus es? B. dum recens est

Dum datur dum calet deuorari decet. tam

Boni me uiri pauperantim probi alent augent rem meam mali.

1130 Populi strenui mihi improbius uisunt. S. malum quod tibi di da-
bunt ni sic scelestus.

Me nunc commoror cum has fores non ferio ut sciam sitne ballio domi.

B. Venus mihi hec bona dat at quom hoc huc adigit

Lucri fugas damni cupidus qui se suamque etatem bene curant

1135 Edunt bibunt scortantur e. q. s.

Horum versuum in Ambrosiani pag. 393 haec apparuerunt reliquiae.

1120 URNIO.....ROUTSIAM — — — HOMOME
LUDIFICETUR
NECQUICQUAMESTMELIUSQUAMUT — — QUEALIQUEM
EU...MHUC

5

UOLOAMEA — — — — —
HEUSTU QUIDUIS — — — — —

QUIA
PRAEDA —

HARPAX.

Me nunc commoror, quom foris has non serio,

'Vt sciam, sitne [nunc] Ballio domi. 1135

Heus, ubi estis uos?

Heus, ubi estis?

BALLIO.

Hic quidem ad me recta habet rectam uiam.

Bene ego ab hoc praedatus ibo: noui, bona scacuast mihi.

HARPAX.

Ecquis hoc aperit?

BALLIO.

Heus, chlamydate, quid istic debetur tibi?

sic scripta in B:

Edunt bibunt scortantur. illi sunt alio ingenio atque tu.

Qui neque tibi bene esse patere et illis quibus est inuides.

Heus ubi estis uos hic quidem ad me recta habet rectam uiam.

Heus ubi estis uos heus ad hulescent quid istic debetur tibi?

5 Bene ego ab hoc praedatus si bono ui bona scaena est mihi.

B. Ecquis hoc aperit? B. heus chlamydate quid istic debetur tibi?

Quorum versuum tertio et quarto HA. praemittunt **FZ**, in eisdem-
que post uos eidem BA. inserunt: praeterea recta om. **F**, adulescent
habent **CD**, adulescent **FZ**. E' glossematis apparet quartum con-
fictum esse, quanquam iam in A lectum, in quo haec apparuerunt
initio paginae 394:

EDUNT	—	—	—	—	—	—	—	—	—	QUETU
QUINEC	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	BETRECTAMUIAM
HEUS	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ICDEBETURTIBI
5 BENE	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ASCAEUASTMIHI
• C	—	—	—	—	—	—	—	—	—	STICDEBETURTIBI

1134. HA. praemittunt **FZ** 1135. scitne **Da** 1136. 1137]
uide ad v. 1133 1138. ad **F** praedatus **B** ibo. noui,
bona Camerarius: de quo tamen aliquid mihi dubitationis relictum
esse fateor. si bono ui bona **BC**. si bono uibona **D**. si bono in bona
FZ scaena est **BCD**. scena ē **Z**. scena est **F** Ceterum
hunc v. om. codd. Pytadis 1139. clamydate **CD**

HARPAX.

Aédium dominúm lenonem Bállionem quaérito. 1140

BALLIO.

Quísquis es, aduléscens, operam fác compendi quaérere.

HARPAX.

Quíd iam?

BALLIO.

Quia ted ípsus coram praésens praesentém uidet.

HARPAX.

Tún' is es?

SIMO.

Chlamydáte, caue sis á curuo infortúnio,

'Atque in hunc inténde digitum: hic lénost.

BALLIO.

At hic est uír probus.

Sét tu, bone uir, flágitare saépe clamore in foro, 1145

Quóm libella núsquamst, nisi quid léno hic subuenít tibi.

HARPAX.

Quín tu mecum fábulare?

1140. HA. om. **BCD** Edium **BCD** Har. dominum **D**
querito **BCD** 1141. adol. **F** querere **B** 1142. Quid
corr. e Quis **B** ted *Bothius. te libri. te is Camerarius*
presenf presntem **B.** presenf praesntem **D.** presntenf presntem **C**
uidet *Camerarius. uidet libri* 1143. Tu ní ses **B** Si.
om. **C.** *rasuram post S. habet B* clamydate **B.** chlamidate **CD**
a *Guyetus. tibi a libri cum A* curuo **A.** *Pareus. curio re-*
liqui. diro Beroaldus. Curtio mirabiliter Lipsius Ant. lect. V, 9.
Thurio Palmerius. crucio Pontanus Anal. III, 19 INFORTUNIUM
A. 1144. leno est *libri* 1145. bone *Camerarius: et on ap-*
paruit in A. none B. nonet vel non et reliqui. probe Guyetus
sepe **CD** clamore **B.** in clamore *reliqui* 1146. Cum **CDFZ**
libella nusquam est **CD.** libellanus quast **B.** libello nusquam est
FZ quid *Acidalius. quod libri (qđ D): atque ita Bentleius*
in *Adelph. II, 2, 15. quidem Pius* 1147. *pro fabulare lacunam*

BALLIO.

Fábulor. quid uís tibi?

HARPAX.

'Argentum accipiás.

BALLIO.

Iandudum, si des, porrexí manum.

HARPAX.

'Accipe: hic sunt quinque argenti léctae numeratae minae.

Hóc tibi erus me iússit ferre Pólymachaeoplágides, 1150

Quód deberet, átque ut mecum mitteres Phoenícium.

BALLIO.

Érus tuus?

HARPAX.

Ita dico.

BALLIO.

Miles?

HARPAX.

'Ita loquor.

BALLIO.

Macédonius?

HARPAX.

'Admodum, inquam.

BALLIO.

Te ad me misit Pólymachaeoplágides?

cum rasura **B** fabulor **Z** quíd **D** 1148. iandudum
 si **B**. iam si dudum **CDF**. iam si dubium **Z** 1149. lecte et
 mine **B** numerate **CD**. numurate **B**. numerateque **F**
 1150. ferro **B** polymacheroplacides **B**. polimacheroplacides **CD**,
nisi quod **D** def 1151. meum **CD** phoenitium **CD**. phe-
 nicium **F** 1152. BA. om. **B** Erui **B** 1153. poly-
 mecheroplacides **Ba**: ma pro me **Bb**. polimacheroplacides **CD**

HARPAX.

Vera memoras.

BALLIO.

Hóc argentum ut míhi dares?

HARPAX.

Si tú quidem es

Léno Ballio.

BALLIO.

'Atque ut a me múlierem tu abdúceres? 1155

HARPAX.

'Ita.

BALLIO.

Phoenicium ésse eam dixit?

HARPAX.

Récte meministí.

BALLIO.

Mane:

Iám redeo ad te.

HARPAX.

At máturate própéra: nam properó. uides,

Iám die multum ésse?

BALLIO.

Video: hunc áduocare etiám uolo.

Máne modo istic: iám reuertar ád te. quid nunc fit, Simo?

1154. HA. om. **C** 1155. tu abduceres. || HA. Ita. BA. Ph. **R**,
Bothius: atque ITAPHO ab initio versus apparuit in A. tu adduceref.
 HA. Ita. || BA. Ph. **BCD**, nisi quod CA. pro BA. **C**. abduceres. HA.
 Ita. || BA. Ph. **FZ**, vulg. Phoenicium esse eam **R**. Phoenictume
 esse **B**. Phoenitium esse **CD**. Phoenicium esse **FZ**. Phoeniciumno
 esse *Camerarius* 1157. maturitate **BC** 1158. die **B**. diu
CD. dici **FZ** 1159. reuertar **BCDZ** attē pro ad te
BaCD nunc fit *Bothius*. nunc fiet **BDFZ**. nunc sine fiet

Quid agimus? manifestó hunc hominem téneo, qui argen-
tum áttulit. 1160

SIMO.

Quid iam?

BALLIO.

An nescis, quae sit haec res?

SIMO.

Iuxta cum ignarissumis.

BALLIO.

Pseudulus tuus allegavit hunc, quasi a Macédonio
Milité esset.

SIMO.

Haben argentum ab hómine?

BALLIO.

Rogitas, quód uides?

SIMO.

Heús, memento ergó dimidium míhi istinc de praedá dare.
Cómune istuc ésse oportet.

BALLIO.

Quín malum totúm tuum. 1165

HARPAX.

Quám mox mi operam dás?

C. fiet sine nunc *Guyetus* 1160. manifesto **Z.** BA. manifesto
CD attulit c. ras. **D** 1161. an ne scis **Z** iuxta]
facta **F** cum] quoniam **B** ignarissimus **C.** ignarissimis reliqui
Sequuntur hic in BCDZ versus 1205—7, suo illi loco redeunt.
Omittit hoc loco A 1162. BA. praemittunt **BCDZ.** om. **F**
quasi si a *Hermannus in Iahnii Annal. phil. nov. t. XXXV, p. 194,*
notans simul Kampmanni de AB praep. p. 16 errorem 1163. haben
argentum **B.** habes argentum **B.** habesne argentum reliqui
qd **D** 1164. mihi istinc **B.** istinc mihi libri de preda dare
Z. depdare **C.** de pda date **F** 1165. quin malum totum tuum **B.**
quid malum? id totum tuum est libri: quod explicare frustra studuit
Acidalius 1166. HA. **B,** Acidalius. om. reliqui BA.] St.

BALLIO.

Tibi do equidem. quid nunc mi's auctór, Simo?

SIMO.

Éxploratorem hunc faciamus lúdos suppositícium,

'Adeo donicum ípsus sese lúdos fieri sénserit.

BALLIO.

Séquere. quid ais? némpe tu illius séruos es?

HARPAX.

Planíssume.

BALLIO.

Quánti te emit?

HARPAX.

Sũarum in pugna uírium uictória: 1170

Nám ego eram domi ímperator sũmmus in patriá mea.

BALLIO.

'An etiam ille umquam éxpugnauit cárcerem patriám tuam?

HARPAX.

Cóntumeliám si dices, audies.

SIMO.

Quotumó die

FZ, simul BA. *inserentes post equidem. Recte cum BCD Acidalius* mihi es auctor *libri ut v. 331. Ut non sit mi auctor es transponendum* 1167. ludof **F**, Lambinus. ludo reliqui. Vide *Pagerer. I, p. 429* suppositiciũ **C** 1168. B. *praemittunt BCDZ. om. F, Acidalius* domicum **Z** *senferim vel senferi BCD* 1169. BA. *Acidalius. om. libri* seruuf **F** planíssume **B**. planíssume **CD**. planíssime **Z**. planíssime **F** 1171. Num **BCD** eram] dederam **CD** 1172. BA. *om. BCD* Miro *testimonio Servius in Aeneid. I, 140: quod autem dixit 'saxa inmania uestras domos,' de Pseudolo Plauti translatus est ubi ait: 'nisi forte carcerem tu aliquando effregisti uestram domum.' Vbi tuli quem defregisti cod. Cass., sed aliquando effregistis correctoris manus* 1173. HA. *om. BCD* dices] *an dicis potius?* SIMONI *proxima tribui, quae libri BALLIONI* quotumo die *Camerarius.*

Éx Sicyone péruenisti huc?

HARPAX.

'Alteró ad merídiem.

SIMO.

[Eúge,] strenuó mehercle isti quám uis pernix híc est
homo. 1175

BALLIO.

'Vbi suram aspiciás, scias posse cum gérere crassas cómpedes.

Quíd ais? tune etiám cubitare sólitu's in cunís puer?

SIMO.

Scilicet.

BALLIO.

Etiámne facere sólitus es, scin quíd loquar?

SIMO.

Scilicet solitum ésse.

HARPAX.

Sanine éstis?

BALLIO.

Quíd, quod té rogo?

quotum odie **B**. quotum hodie **C**. quo tum hodie **D**. quid tun hodie **FZ**. quotumo *tanquam adverbium hinc excerptum in Gloss. Plant.*

1174. sicione **C**. lycione **D**. sitione **F** peruenesti **Daz**
alto adhuc meridie **F** ^{ri}mediem **B** 1175. **SIMONI** tribui.
BA. FZ. om. BCD Euge **R. om. libri** strenui **BCD**
me hercle **B**. me hercule **CDZ**: *defensum a Fleckeiseno Exerc. p. 10.* HA. mehercule **F** hic est homo **BCDZ**. est homo **F**. hic homo est **Bothius** 1176. **BALLIONI** tribui: *sine personae nota continent libri* aspicias **D** 1177. **BA. praemittunt BCD F, non Z** solitus **C**. solitus et reliqui cunis] *alludi ad cunnis puta* 1178. **St. Taubmannus. HA. FZ. om. BCD** fatere **B** solitum est **BCD** 1179. **St. Camerarius. om. libri** Scilicet solitum esse **om. FZ** sanine] *fani e ne B BA.] St. BCD* quod **Bothius. hoc quod libri**

Nóctu in uigiliám quando ibat miles, quom tu ibás simul, 1180
 Cónueniebatne in uaginam túam machaera militis?

HARPAX.

I in malam crucem.

BALLIO.

'Ire licebit tamen tibi hodie téperí.

HARPAX.

Quín tu mulierém mi emitte: aut redde argentúm.

BALLIO.

Mane.

HARPAX.

Quid maneam?

BALLIO.

Chlamydem hánc commemoros quánti conductást.

HARPAX.

Quid ést?

SIMO.

Quid meret machaéra?

HARPAX.

Helleborum hisce hóminibus opus ést.

1180. qua^{ndo} **D** quom **R**, quia quu apparuit in **A**. tum
 reliqui simul? *vulgo* 1181. Conueniebatne **BCDa**.

Praestabit Conueniebatne machera **BCD** 1182. I om. **C**

malum **C** TAMENTIBIHODIE **A**. tibi tamen hodie reliqui, nisi
 quod tibi tamenenhodie **B** temperi **ABCD^oFF**. tempore **Da**.

tempori **Z** 1183. Ha. **F**, Saracenus. om. reliqui emitte
 (cum hiatu in caesura) **R**. emittit libri. Non placet enim mihi
 emitte aut redde *Bothius*. reddif libri **Ba**. om. **BCD**

1184. clamidem **CD** commore^{re} **B** conductast omnes

1185. SIMONI tribui cum *Bothio*: BALLIONI libri quid
 meret machaera affert *Donatus* in *Andr. II*, 1, 31 machera
BCD Helleborum **Z**. Ellebrorum **B**. Ellebrorum **C**. Ele-
 btorum **D**: herba purgatoria *sup. scr.* **CD** opus est. **B**. cho. ||

BALLIO.

Eho. 1185

HARPAX.

Mitte.

BALLIO.

Quid mercédís petasus hódie domino démeret?

HARPAX.

Quoi domino?

SIMO.

Quid sócci * * * *

* * ?

HARPAX.

Quid sómniatis? méa quidem haec habeo ómnia,

Měo peculio émpa.

BALLIO.

Nempe quod fémina summa sústinent.

HARPAX.

'Vncti hi sunt senés: fricari sése ex antiquó uolunt. 1190

H. Mitte **B**. Nec reliqui discrepant, nisi quod eo **Z**. est opus. || BA. Eho. HA. mitte vulgo. Cf. Handium Tursell. II, p. 361 mercedef **Da**. merced **C** 1187. HA. om. **BCD** Duorum, nisi fallor, versuum reliquiae in unum hunc coaluerunt in **BCD** et 'libris veteribus' Lambini: Quid domino? quid focii quid somniatis? mea quidem haec habeo omnia (nisi quod domini e Lamb. codd. affertur). Vnde iam Lambinus et Scioppius Susp. lect. I, 13 BA. quid socci? HA. quid somniastis? effecere. quid focii om. **FZ** Quoi pro Quid Rittershusius quidem **B**. equidem **CDF**. ecquidem **Z** 1188. poculio **B** empta **D** BA. om. **BCD** quid **BF** foemina **Z** sustinent Lambinus, Scaliger, Canterus Nov. lect. VII, 16. sustinet libri 1190. HA. Vncti hi sunt senes Camerarius. uncti hi sunt senes || Vncti hi sunt senes (sic bis) **B**. Hunc tibi sunt fenex **CD**. Nunc tibi sunt. fenex **Z**. Nunc ubi sunt

BALLIO.

Résponde, opsecro hércle, hoc uero sério, quod té rogo:
Quid meres? quantillo argenti té conduxit Pseudulus?

HARPAX.

Quis istic Pseudulúst?

BALLIO.

Praeceptor túus, qui hanc sucophántiam
Dócuit te, ut falláciis hinc múlterem a me abdúceres.

HARPAX.

Quém tu Pseudulúm, quas tu mihi praédicas fallácias? 1195
Quem égo hominem nullí coloris nóui.

BALLIO.

Non tu istinc abis?

Níhil est hodie hic súcophantis quaéstus. proin tu Pseudulo
Núnties abdúxisse alium praédam, qui occurrit prior
Hárpax.

fenef **F** 1191. BA. *Saracenus. om. libri* opsecro **B**. obsecro **C**. obsecro *reliqui* 1192. quantillo argenti te **DF**, *Pylades. quantillo argenti ote B. qua nullo argenti te C. quantulo argenti te Z. quantillo argento te Camerarius* 1193. HA. om.

BCD Quis istic **R**. Quístic **Ba**, Quístic **Be**. Quid istic **CF**.
Qui istic **DZ** pseudolust **BCDZ**. est pseudolus **F** BA. om.
BCD preceptor **C** qui hanc sucophantiam || Docuit te ut
R. qui te hanc fallaciam || Docuit ut *libri, nisi quod fallatiam CD*
fallatiis **D** mulierem a me **B**. me mulierem **CD**. a me mulierem **FZ** *Non mutato v. 1193 hunc sic mutari Bothius iussit:*

Docuit, ut fabricis hinc a me mulierem tu abduceres 1195. HA.
om. **BCDa** tu *sup. scr. D* predicas **BC** fallatias
BCD 1196. nulli *Pylades. nullius libri* BA. om. **B**

1197. hic **BCDF**, *codd. Pyladis. istius Z. An hinc fuit?*
sycophantis **CD**. sycophantis **BZ**. sycophantiis **F** quæstus **Z**
pseudolo **F**, *Pius. pseudole BDZ. pseudolole C* 1198. abduxisse **F**, *Camerarius. adduxisse reliqui* alium **B**. aliam **CDZ**.
illam **F** 1199. HA. om. **BCD**

HARPAX.

Is quidem édepol Harpax égo sum.

BALLIO.

Immo edepol ésse uis.

Púrus putus hic súcophantast.

HARPAX.

Égo tibi argentum dedi, 1200

Ét dudum adueniéns extemplo súmbolum seruó tuo,

Méi eri imagine óbsignatam epístulam, hic ante óstium.

BALLIO.

Měo tu epistolám dedisti séruo? quoi seruó?

HARPAX.

Suro.

BALLIO.

Sátin confidit néquam? nugas haút est meditatús male.

Édepol hominem uérberonem Pseúdulum, ut docté dolum 1205

ego]ego ego **C** BA. om. **BCD** 1200. sicophanta est
CD. sycophanta est **BFZ**, Festus p. 217 v. putus loco mutilo
 HA. om. **B** 1201. extemplo **CD** símbolum **CD**. sím-
 polum **Ba**. símbolum **Bb**. símbolum **FZ** 1202. Mei **R**. om.
 libri epístolam **FZ** hostium **FZ** 1203. BA. om. **BCD**
 tu **FZ**. tua **BCD** epístolam **F**. epístulam hic **C** dedistif
BCD quoi **B**. cui reliqui HA. om. **BCD** síro **CD**.
 síro c. ras. **B**. síro **FZ** 1204. Sic, sublato glossemate sycophanta hic, dubitanter **R**. Non confidit sycophanta hic nequam est. nugis meditatur male libri, nisi quod BA. praemittunt **FZ**, sicophanta habent **CD**. Non dissimulandum est tamen in extremo versu visum esse ST apparere in A. Ceterum nugas meditatur male Disaldeus, nugax, meditatus male Gronovius 1205—1207 hoc loco A habet et iterum **BCDFZ**, quorum in priore loco (post v 1161) discrepantiam uncis significo. Priore loco deletit in Iuntina Angelius, item Acidalius 1205. BA. praemittit (**F**) donum (**B**)

Cómmētust: tantúndem argenti, quántum miles débuit,
Dédit huic, atque hominem éxornauit, múlíerem qui abdúceret.

* * * * *

Nám illam epístulam ípsus uerus Hárpax huc ad me áttulit.

HARPAX.

Hárpax ego uocór: ego seruos súm Macedonis militis. 1210

Égo nec sucophántiose quícquam ago nec málefice,

Néque istum Pseudulúm, mortalis quí sit, noui néque scio.

SIMO.

Tú, nisi mirumst, léuò, plane pérdidisti múlíerem.

BALLIO.

Édepol ne istuc mágis magisque métuo, quom uerba aúdio,

Mihiquoque edepol iámduum ille Súrus cor perfrigéfacit, 1215

Súmbolum qui ab hóc accepit.

SIMO.

Míra sunt, ni Pseudulust.

1206. Commentust tantundem **FZ** (**FZ**). Commentust tantunde (**C**). Cômētust tantundem (**D**). Commentumst tantundem (**B**) et, nisi quod tantundem, **CD**. Commentum sitantundem **B** quantim (**BCD**) 1207. abduceret **BCDFZ** cum **A**. arcefferet (**BDZ**), accefferet (**C**), accerferet (**F**) 1208. Dubitari nequit quin ali-
quid interciderit velut hoc exemplo:

Atque adeo memorare iussit serui mei nomen Suri.

Apago, nugator: quem iam hercle teneo manifestarium.

1210. seruus libri

1211. lycophanthiose **B**, sine h reliqui

1213. mirumst **Z**

1214. HAR. **BCD** ne **Z** quam **B**.

cum reliqui

1215. BALLIONI continuavi. BA. **BCD**. SI **FZ**

ian dudum **B**

si. rus cum rasura **B**. si. rus **CD** per-

frigefecit **F**. FACIT etiam in **A** apparuit in extremo versu. Ceterum vide Mus. philol. nov. t. VII, p. 583. 610 sq. 1216. Simb.

BCD, Symb. **FZ**: item v. 1217 ab Bothius. om. libri

SI. Mira **B**. mira libri eidem personae continuantes ni Py-

lades. om. libri pseudulus est libri. EST in extremo versu ap-
paruit etiam in **A**

Ého tu, qua faciē fuit, dudum quōi dedisti sūmbolum?

HARPAX.

Rūfus quidam, uētriosus, crāssis suris, sūbniger,
Māgno capite, acūtis oculis, ōre rubicundo, ādmodum
Māgnis pedibus.

BALLIO.

Pērdidisti, pōstquam dixistī pedes. 1220

Pseudulus fuit ip̄sus. actumst dē me. iam moriōr, Simo.

HARPAX.

Hércle hau te sinām moriri, nisi mi argentum rédditur,
Víginti minae.

SIMO.

'Atque etiam mihi áliae uigintī minae.

BALLIO.

Auferetur, quód promisi pēr iocum, a me praémium?

1217. Eho sic in principio huius versus **B** quia **Da**
facile **B**. facie ^{uultu} **CD** fuit, dudum **R**. fuit dudum *vulgo*. fuit,
dicdum Scioppius *Susp. lect. I, 13* cui libri deditit **BCD**
1218. HA. om. **BCD** quiddam **Z** uentricosus **F**
crassis suris *Camerarius*. crassit̄ syrit̄ **B**. crassus sirus **CD**. crassus
syrit̄ **Z**. crassus **F** 1219. argutis *Passeratius* rubicundo
admodum, Magnis male interpunxit *Bothius* 1220. BA. perdi-
disti *Scaliger*, Si. perdisti libri: ille **BALLIONI**, **SIMONI** hi *proxi-*
imum v. continuantes 1221. BA. praemisit *Camerarius*
ip̄sus. actum est de me, iam *idem*. ip̄sus actu im̄st dem etiā **B**. ip̄sus
actumst *idem* **C**. ip̄sus actum est idēetiā **D**. ip̄sus. actumst. BA. *idem*
etiā **F** et, nisi quod actū est, **Z**. ip̄sus. BA. actum est de me. iam
Acidalius: recte fortasse, si **SIMONI** tribueris verba Pseudulus fuit
ip̄sus 1222. HA. *Acidalius*. Si. **Z**. om. **BCDF** Hecle **B**
hau te sinā moriri **R**. aut te sinā moriri **B**. aut tefin a me
moriri **C**. aut te sinā emoriri **D**. haud te sinā emoriri **Z**. autem
te sinā emoriri **F** mihi argentum **B**. argentum mihi *reliqui*
1223. Si. *Acidalius*. HA. **FZ**. om. **BCD** alie **B**
minae 'ex *codd. ant.*', ut ait, *Pylades* 1224. AUF.....q *pla-*
nissime apparuit in A ab initio versus. Vnde profectus ita ubi
feci versum formavi, qui hic est in reliquis libris: BA. Auferetur

SIMO.

De improbis tiris auferri praemium et praedam decet. 1225

BALLIO.

Saltem Pseudulum mihi dedas.

SIMO.

Pseudulum ego dedam tibi?

Quid deliquit? dixi, ab eo ut tibi caueres, centiens?

BALLIO.

Perdidit me.

SIMO.

At me uiginti modicis multauit minis.

BALLIO.

Quid nunc faciam?

HARPAX.

Si mi argentum dederis, te suspendito.

BALLIO.

Di te perdant. sequere hac sis me ergo ad forum, ut soluam.

HARPAX.

Sequor. 1230

SIMO.

Quid ego?

id praemium a me quod promissi per locum: nisi quod Auferentur **Ba**,
 premium **DZ**, promissi **Z**. praemium id a me transponebat Guyetus,
 praemium a me id Hermannus in Iahni Ann. phil. n. t. XXXV, p. 193

1225. improbris **C** auferi **D** premium **Z** 1227. de-

liquid **BD**. deliquit **C** ut tibi caueres, centies Guyeto duce
 Bothius: nisi ut delendum potius. tibi ut caueres centies **FZ**. tibi
 ut habere sentiens **CD**. tibi uit habere sentiens **B** 1228. immo-
 dicis Boethornius. commodis Lambinus, Dousa Expt. III, 25

occidit
 multauit **F**. multauit **CD** 1229. HA.] Si. **F** 1230. hac
 sis me ergo **R**. sis me ergo hac libri. me ergo hac Guyetus. sis me
 ergo Bothius 1231. Si. Quid ego? BA. peregrinos idem. BA.

BALLIO.

Peregrinós absolvam: crās agam cum ciuibus.

Pseúdulus mihi cēnturiata cāpitis habuit cōmitia,

Quí illunc hodie ad me adlegavit, mūliorem qui abdūceret.

Séquere tu. nunc ne expectetis, dum hāc domum redeām uia.

Ita res gestast: āngiporta haec cērtumst consecrārier. 1235

HARPAX.

Sí graderero tātum quantum lóquere, iam esses ad forum.

BALLIO.

Cērtumst mi hunc emórtualem fácere ex natalí die.

SIMO.

Béne ego illum tetigi, bene autem séruos inimicūm suum.

Nūnc mihi certumst álio pacto Pseúdulo insidiās dare,

Quam in aliis comoédiis fit, úbi cum stimulis aut flagris 1240

Quid ego peregrinof **BZ**. BA. Quid ego peregrinam **F**. quid ego peregrinof **CD**, nisi quod peregrinuf **Da**. qu·ego apparuit etiam in **A**. BA. Quid ego? peregrinos **Pylades**. BA. Hodie ego peregrinos **Camerarius** cum uicibus **D**. cum ucib; **C**. cumuf **c. ras**.

Fa, cum ciuibuf **Fb** 1232. capitis habuit **R**. habuit capitif **libri**

1233. illunc hodie ad me **R**. illum ad me hodie **libri**. illum ad

med hodie **Guyetus**. illunc ad me hodie **Bothius** allegavit **F**

1234. tu. nunc ne **R**. tu nunc. ne **FZ** te nunc ne **BCD**

reddeā **Z** 1235. gestast āngiporta haec **CD**. gestast tangi porta

hec **B**. gesta est. āngiperto haec **Z**. est. āngiportum hoc **F** cer-

tum est **libri** 1236. HA. om. **BCD** gradere re **B**

tantum quantum **Pylades**. tantum **BCD**. quantum **FZ** esses

cum **BCD** **Scioppius Susp. lect. II, 11. isses Z. ēē F** 1237.

BA. om. **BC** Certumst **Z**. Certum est **F** hunc errore ex-

cidit in *edd. Taubm., Gron.* emortalem **F** die] diesimo **D**.

die simo **C**

Act. IV. Scen. 8. Sine intervallo continuat **A**: novam sce-

nam ordiuntur reliqui. SIMO SENEX **BDZ**. SIMO SENEX ·C· **C**.

SIMO **F** 1238. feruuf **Db** 1239. certum est **BCDZ**

1240. aliis in **Bothius** comedif **R**. cōmoedif **CD** Ce-

Insidiantur. égo iam inultus prómam uiginti minas,
 Quás promisi si éffecisset: óbuiam ultro ei déferam.
 Nímis illic mortális doctust, nímis uorsutus, nímis malus.
 Súperauit dolum Troianum átque Vlixem Pseúdulus.
 Nunc ibo intro: argéntum promam: Pseúdulo insidiás
 dabo. 1245

*terum ab hoc versu incipit Ambrosiani pagina 400, valde ea la-
 cera: cuius septem versus primos occuparunt v. 1240—1245, in-
 teriecto autem duorum versuum intervallo reliquos decem prin-
 cipium scenae proximae. Et huius quidem principii sat breues
 fuisse primi versus septem (paginae 10—16, fabulae 1246—1252):
 quos excepit item brevis v. 1254: hunc demum v. 1253, incipiens
 is ab ITAU, desinens in DIGN—, sed tam longe productus ut plura
 interiecta fuisse oporteat quam quae in **B** leguntur. Nam cum
 ultimus paginae versus talis sit:*

QUIDOPUSESTNIEMULTASAGEREAMBAGESHOCESTHOMINI,

*ante paenultimum terminans voc DIGN— scripta est in eodem fere
 loco quem in ultimo tenet HOMINI 1241. ego iam **R**: nisi cui
 at ego placebit. at ego iam libri 1242. Hunc in ceterorum
 continuitate omissum in **B** vetus manus addidit in margine*

¶ **Q**t **B** ultro ei deferam **R**. ei ultro deferam libri. *Quamquam
 in **A** TROFERAM apparuit in extremo versu 1243. mortalis **Da**
 doctust **R**. doctus libri uersutus libri 1244. dolum
 omnes. Quod fuerunt qui pro Dolonem positum opinarentur, quos
 ridet Beckerus Qu. p. 64 Troianum Dolona superat Guyetus
 Vlysem Camerarius. ul ixe **B**. uixiffem **CDB**. uixiff& **Da**.
 uicit **F**. uici **Z** pfeudolum **BCD** 1245. ibi **C**. tibo **D***

P S E V D V L V S.

Quid hoc? sicine hoc fit? pedés, statin án non?
 An id uoltis, út me hinc iacéntem aliquis tóllat?
 Nam hércle si cécedero, flágitium uóstrum erit.
 Pérgitin pérgeré? ah, séruuindúm mihist.

Act. V. Scen. 1. SERVVS PSEVDOLVS EBRIVS B. PSEVDOLVS SERVVS EBRIVS DZ. om. C. Pseudolus Servus F. Bacchiacos tetrametros descripsi v. 1246. 1247. 1251—1254. 1257. 1258. 1262. 1263. 1265. 1271—1273. 1276. 1281. 1282 (in his duos cum hiato in caesura 1253. 1272), dimetros 1250. 1267, hexametros 1264. 1270. 1277, catalecticum 1266, trimetros 1255. 1256; creticos tetrametros 1248. 1249. 1278; trochaicos octonarios 1259—1261. 1274. 1275. 1283. 1284, septenarios 1279. 1280; iambicos septenarios 1268. 1269. Addenda fuerunt in sat depravato cantico perpauca, plura recidenda ut glossemata. Mea sunt autem cum in hac scena tum in proxima, quaecunque nec altis nominatim tribuo nec affero e libris. Quorum a B discrepantiam subiunxi ex ipso B expresso totius cantici exemplo:

Quod hoc sicine hoc fit? pedes statin an non?
 An id uoltis ut me hinc tacentem aliquis tollat?
 Nam hercle si cecidero nostrum erit flagitium.
 Pergit inpergere. ah seruendum mihi

Ceterum de A dictum est ad v. 1240 1246. Quid DFZ. uid C sicine FZ 1247. hic Camerarius tacentem C. iacentem DFZ 1248. 1249 creticos esse iam Lingius de hiat. p. 32 vidit, bacchiacos Hermannus Elem. doctr. metr. p. 304 sic continuauit:

Nam si cecidero, uostrum erit flagitium hércle.

Pérgin pérgeré? ah séruuindúm mihí hódie est.

1248. uñm CD 1249. pérgitin pérgeré CDF, codd. Pyladis. pérgin pérgeré Z, corr. iam a Scutario. PÉRGITIN visum est etiam in A apparere seruendum Hermannus. seruendum CDFZ. fedendum codex Roverianus Lipsii Ant. lect. V, 9. sed eundem Boz-hornius. ceuendum Gronovius. ceulendum Lingius

Magnam hóc uitium uinost: 1250

Pedés captat primum, luctátor dolósust.

Profécto edepol égo nunc probe ábeo madúlsa:

Ita uictu excuráto, ita múncltiis dignis,

Itá loco in festiúo sumus féstíue accépti.

Quid opúst me multás agere ambáges? 1255

Hoc ést homini, quam ób rem agat uítam:

Hic ómnes uoluptátes, omnés uenustatés sunt.

Deis proxumam ésse arbitrór suauitátem]:

'Vbi amans complexúst amantem, úbi labra ad labélla adiungit,

1250 Hodie est. magnum hoc uicium uino est pedes captat primum.
luctator dolosus.

Profecto edepol ego nunc probe habeo madulsam.

Ita uictu excurato ita munditiis digni ah

Itaque in loco festiui sumus festiue accepti.

1255 Quid opus me multas agere ambages? hoc est

Homini quam ob rem uitam amet.

Hic omnes uoluptates in homines uenustates sunt.

Deis proximum esse arbitror. nam ubi amans complexus

Amantem ubi ad labra labella adiungit

1250 et 1251 non intercedam si quis uno hexametro concludat

uitium **CDFZ** 1251. capitat **C** primo hunc versum af-
ferens Donatus in Eunuch. IV, 5, 1 dolus **Z** 1252. abeo
madulsa Lipsius Ant. lect. V, 9 duce Festo Paulli p. 126 M.: 'ma-
dulsa, ebrius.' habeo madulsam etiam **CDZ**. mulsam (nec quic-
quam praeterea) **F**. ROMANUS apparuit in **A** 1253. post in-
sequentem collocatus est in **A** uictu **Z** munditiis] magnis
munditiis **CDFZ** (nisi quod c pro t **FZ**): idemque vel aliquid
simile in **A** fuisse ex eis colligas quae ad v. 1240 annotavi. Illud
autem magnis ortum esse e dignis puto. Alioqui licebat:

Ita uictu excurato, ita munditiis digne

Atque loco in festiui

digni ah etiam **CDZ**. digni sine ah **F**. digue ah Lipsius. dignati
Pontanus in Macrob. I, 24 1255. opus est **A** 1257. in hoc

omnes **CDFZ** 1258. nam] num **F** 1259. complexus
est **F** labra ad pro ad labra Camerarius

'Alter ubi alterum bilingui manifesto inter se prae-hendunt, 1260

'Vbi mamma mammicula opprimitur, aut si lubet corpóra
conduplicant,

Manu candida cantharum [tum] dulciferum

Propinare amicissimam [tibi tuam] amicam,

Neque ibi alium alii esse odio, nec sermonibus moro-
logis uti [quemquam]:

Vnguenta atque odores, lemniscos, corollas 1265

Dari dapsilis: nec etiam parce promi victum ceterum.

1260 Vbi altera alterum bilingui manifesto interf prae-hendunt.

Vbi mammam am anicula opprimitur allant si lubet corpora con-
duplicant.

Manu candida cantharum dulciferum propinare micissimam amicitiam.

Neque ibi esse alium alio odio ibi nec molestum nec sermonibus
morologis uti.

1265 Vnguenta atque odores lemnis coscor ollas dari dapsiles non enim
parcepromi

1260. altera] alter **CDFZ** de bilingues vel bilinguli cogitabat
Acidalius inter se prehendent Camerarius. inter prehendent

CD. interpretantur **FZ** 1261. Vbi mamma mammicula Pon-
tanus, Boethornius. Vbi mammam am anicula cum rasura unius li-
terae **B**. Vbi mammiam anicula **CD**, nisi quod mammiā **D**. Vbi
manu mamilla **FZ**. Aut ut mamilla nam amicula aut ubi mam-
milla illam amicula codd. Lambini. ubi mamma manicula Camera-
rius. ubi mamilla amiculæ Lambinus allant] alant **CD**. ac

tum **F**. ac etiam **Z**. alia aut Camerarius: recte, sed ut alia addi-
tamentum sit interpretis lubet unius syllabae in octonario:

in quo nec corpóra offensionis est 1262. E v. 1258 nezi sunt
qui iam infinitivi sequuntur cantarum Scutarius, cantharum

Beroaldus. cantharum **CD**. campharum **F**. câpharum **Z** 1263.

micissimam amicitiam **C**. micissimam amicitiam **D**. micissimam amicitiam
FZ. amicissimam amicitiam Camerarius. suavisissima amicitia Lipsius
apud Dousam Expl. III, 25 1264. alii pro alio idem odio nec

molestis sermonibus idem morolongis **C** utier pro uti quem-
quam scribat qui catalexim protulerit 1265. post Vnguenta ra-
suram **B**. Vnguenta **C** lemniscos corollas Aldina. lentiscos co-
rollas **CDFZ** 1266. dare **Da** dapsiles] plexiles Pius non

[Nunt] né quis rogét me:

Hoc égo modo atque erús minor hunc díem sumpsimus
prothýme.

Postquam ópus meum, ut uolui, ómne perpetráui hostibus
fugátis,

Illós accubántis, potántis, amántis cum scórtis reliqui, 1270

Et mēum scortum ibidém, cordi atque ánimo op-
sequéntis.

Set póstquam exurréxi, oránt med ut sáltem.

Ad hunc me modum illi intulí satis facéte:

Némpe ex disciplína: quippe Iónica ego próbé perdidici.

Victu ceterone quí me roget

Hoc ego modo atque eruf minor

Hunc díem sumpsimus pothyme.

Postquam opus meum omne ut uolui perpetravi hostibus fugatís

1270 Illos accubantís potantís amantís cum scortís

Reliqui et meum scortum ibidem

Corde atque ánimo suo opsequentes. sed post

Quam exurrexi orant me id ut saltem.

Ad hunc me modum intulit illis satis fac et enime ex disciplina
quippe ego

CDFZ parcepromi **CD.** parce promi **Z.** patre promi **F.** par-
cipromi *Acidalius* cetero. ne **CDFZ,** nisi quod cet. **Z**

1268. hanc pro hunc inde a Taubm. II. editur sumpsimus et ho-
stibus ferenda sunt, ut in cantico prothyme *Camerarius.* pothyme

CD. potissime **FZ,** 'prisca exemplaria' Pii, qui 'alios legere' pro-
thimie dicit. pothime iam *Scutarius* 1269. Pquam **C** ut uolui

omne **CDFZ,** nisi quod ome **C** 1271. cordi pro corde *Lam-
binus* obsequentis **CDFZ** 1272. exu.rrexi c. ras. **D**

med uti *Camerarius.* me id ut **CDZ.** me hi ut **F** 1273. me

om. **Z** intulit illis satis facete nime ex disciplina **CD.** intuli illis

satisfacere minime ex disciplina **FZ.** intuli ut illis satisfacerem ex d.
Camerarius quippe ego qui probe lenoni capere didici **C.** quippe

ego qui probi leonica perdidici **C.** quini ego qui probum lenonem ca-
pere didici **F.** quini ego qui lenonem capere didici **Z.** quippe ego qui

Sic [ego] palliolátim amictus hác incesi lúdibundus. 1275

Plaudunt partim : [illi] clamitánt me ut reuórtar.

Occépi hoc modó denuó uolui: amícae dabám me, ut
me amáret:

Circumuortór, cado: nénia ludo íd fuit.

'Itaque dum enitór, prox, iam paene inquináui pállium.

Nímiae tum uoluptáti edepol fui. dátur ob casum cáutha-
rus. 1280

Commúto ilicó pallium, illut posíui:

1275 Qui probe Ionicaper didici. sed palliotati mamictus

Sic hec incesse ludibundus. plaudunt parum. clamitant me ut reuertar.

Occipi denuo hoc modo nolui.

Idem amice dabam me meae

Vt me amaret. tibi circumuortor cado

Id fuit nenia ludo. itaque du me mitor proxiam pene inquinavi
pallium.

1280 Nimiae tum uoluptati edepol fui. ob casum datur cantharus bibi.

Commuto ilico pallium illud posui. inde huc exi grapulam dum
auerem.

probe Ionica perdidici *Camerarius* 1275. palliolatim **Z**, palliola-
tim *Scutarius*. palliotatim **CDF**. Aut palliolatus aut palluratus libri
Lambini amictus **CDFZ** hec incesse] incesse **CDFZ**.

dehinc cessi *Scaliger*. hac incesse *Bothius* 1276. parum] partim
CDFZ] aut inclamitant scribendum videtur aut delendum me

1277. uolui **FZ**, *Gutelmus*. nolui **CD** idem] id est **F**

amicae **C** maeae **D** 1278. tibi etiam **C**. ubi **D**. ubi **Z**.
ibi **F** circumuortor **F**. circumuortor *Gutelmus* nenia ludo

C. nema ludo **D**. nempe ludo **F**. nempe a ludo **Z**. nemo laudo
nonnulli libri *Lambini* 1279. dum enitor **CDFZ** prox

iam e suis libris *Lambinus*, e vet. cod. *Scaliger*, *Festo* p. 253 M.
asi. prax iam **C**. praxiam **D**. pax iam **FZ**. pauxillatim *Saracenus*

1280. nimie tum **D**. temeto **F**, cad. *Vaticanus* 'alter' *Lipsii*
Ant. lect. V, 9 edepol **Z** bibi] tibi **Da**. uini **F**

1281. Commut ollico **CDA**. Commut ollico **De**. Commuto illico **Z**
pallium **Z** posui **CDFZ**

Inde hūc exii, crapulām dum amouérem.

Nūnc ad erum meūm maiorem uénio foedus cómmemoratum.

'Aperite, aperite. heūs, Simoni adesse me quis nūntiate.

Nunc abero aderum meum maiorem uenio feduf commemoratum.

Aperite aperite heuf simoni me adesse quif nuntiate simo pseudoluf

1282. Incipit hinc Ambrosiani male habita pagina 397, tenens in quattuor versibus primis fabulae versus 1282—1284, post duorum aut intervallum in reliquis tredecim initium proximae scenae a v. 1285 ad 1295 extremum. Quae omnia tametsi aut perdifficilia lectu sunt aut legi prorsus non potuerunt, tamen tantum certo exploratum est, prorsus eandem in **A** atque in nostro exemplo, si a solo v. 1293 recesseris, singulorum versuum distinctionem esse, Expleri autem, XIX. versuum numerum intelliges, ubi versum 1295 dixero per duorum spatium in **A** continuari inde **CDFZ**. unde vitium Gronovianae exil **Z**. cf. Fleckeisenum Exerc. p. 23

grapulam **BaCD**. crapulam **BbFZ** amouerem **CDFZ**

1283. Nun **F** ab ero (pro quo abeo **Bb**) abesse ab **A** visa sunt feduf **C** 1284. aperite aperite **D** heu **CZ**.

huf **D** adesse me *Bothius* nuntiate simo pseudoluf etiam **CD**. nuntiat **FZ**. nunciato *Guyetus*. *Atque in fine versus visum est in A apparere*

SIMO. PSEVDVLVS.

SIMO.

Vóx uiri péssumi me éxciet foras. 1285

Sét quid hoc? quómodo? quid ita uideo ego?

PSEVDVLVS.

Cúm corona ébrium Pseudulum tuum.

SIMO.

Libere hercle hóc quidem. sét uide statum:

Act. V. Scen. 2. SIMO PSEUDOLUS (A). SIMO SENEX PSEVDOLVS SERVVS B. om. CD. Simo. Pseudolus. Ballo leno F et, nisi quod Bal., Z. Exturbanda fuit veteri errore in hanc scenam illata lenonis persona Antistrophicam in hoc cantico rationem Hermannus deprehendere sibi visus est Elem. doctr. metr. p. 218 sq., nihil tamen de gravissimis turbis trajectorum inter se versuum 1308—1323 suspicatus. E cuius descriptione, quam in quibusdam partibus praeierat Bothius, tantum ascivi quantum probabiliter esse institutum videretur. Descripsi igitur creticos tetrametros v. 1289. 1290. 1296. 1299. 1303. 1304. 1306—1308. 1330—1335; compositos e cretico dimetro et tripodia trochaica catalectica v. 1285—1288. 1291. 1292. 1294. 1298. 1300. 1301. 1311. 1312. 1314; compositos e binis eiusdem modi tripodiis 1293. 1297. 1302. 1309. 1310 (in his primum cum hiatu, tertium cum syllaba ancipiti in diaeresi); bacchiacos tetrametros 1315. 1316; iambicum dimetrum 1305, iambicos senarios 1328. 1329, septenarios 1295. 1313; anapaesticum dimetrum 1322, anapaesticos septenarios 1319. 1320. 1325—1327, octonarios 1317. 1318. 1319; trochaicos octonarios 1323. 1324. Pergit autem B sic:

1285 Vox uiri peffumine exciet foras. Sed quid hoc. quomodo?
quid tu uldeo ego?

P. Quom corona ebrium pseudolum tuum. S. Liberae hercle
hoc quidem. sed uide statum.

De A partim dictum est ad v. 1282, partim infra dicetur
1285. St. Vox **DZ**. St. uox **C** peffumi ne **CD**. peffumi me
Z. peffumi me **F** 1286. Quid tu **CDFZ**. quid sine tu habere **A**
visus est, posuit Camerarius. quid te Beroaldus, Pius 1287. cum
CDFZ pseudolus **Da** 1288. Libere **CDFZ**

Núm mea grátia pértimescit magis?

Cógito, saéuiter blánditerne ádloquar. 1290

Sét illi mo hoc uím uotat fácere núnc [iam],

Quód fero: sí qua in hoc spés sitast mihi.

PSEVDVLVS.

Vír malus uiro óptumo obuiam it.

SIMO.

Dí te ament, Pseúdule. fú, malam i in crucem.

PSEVDVLVS.

Cur égo nam afflicter?

SIMO.

Quíd, malum, tu in ós mi inructas
ébrius? 1295

1290 Num mea gracia pertimescet magis Cogito faeuiter blandi-
terne adloquar.

Sed hoc me uotat uim facere nunc quod fero si qua in hoc
spes sit ast mihi.

P. Vir malus uiro optimo obuiam it. S. Di te ament pseudole
psui in mala crecem.

1295 P. Cur ego me afflictor? S. Quid tu malum ergo in os mihi
ebrius inructas?

1289. Num]non **F** meam gratiam **F**, mea gratia **CDZ**
pértimescit **DaF** Pse. magis **FZ** 1290. seuitur **Z**
bianditerne **C**. blanditerne **DFZ** Vtrumque adverbium transiit
in Gloss. Plaut. ADLOQUAR etiam (**A**). alloquar reliqui

1291. BA. praemittit **F** SEDILLI ab initio versus apparuit in **A**
uotat **CD**. uetat **FZ** 1292. sitast **CDZ**. sita est **F**

1293. Hunc duobus pusillis versiculis **A** diuisit:

UIRMALUSUIRO

OPTUMOOBUIAMIT

Ps. om. **F** optimo **F** 1294. pseudole psui in malam crucem
C. pseudolest (*h. e.* pseudole sed) suli in malam crucem **D**. pseudole.
sed i in malam crucem **FZ**. phui primus Camerarius 1295. ego
me afflictor **CDZ**. ego me afflicter **F**, Hermannus: atque afflicter
hinc transiit in Gloss. Plaut. ego me afflictum Pyñades, afflictas?

PSEVDVLVS.

Mólliter sústine mé: caue né cadam.

Nón uides me, uti mádide madeam [ego]?

SIMO.

Quaé istaec audáciast, té sic intérdius

Cúm corolla ébrium incédere?

PSEVDVLVS.

Ita lubet.

P. Molliter siste ne me caue ne cadam. non uides Me ut ma-
didem adeam.

S. Quae ista he caudacia site sic interdus Cum corolla ebrium
incedere. P. lubet.

*in margine posuit Dousa. EGOMETADFLICTOR visus sum in A legere:
atque ita Acidalius ergo in of]INOSERGO A ut videtur*

inructas cum CFZ etiam A. in rut. af c. ras. Da, in rut. af Db

1296. Pergit A in pagina 398 sic versibus dispositis:

MOLLITERS • STINEME — — —

QUARISTARC • • DAC • • S • • • SI • IN —

CUM — — — RE — • • 4LUBET

1300

QUI — — GINOSRUCTAREM —

5

SUA — — — SINITEMO —

CRRDORQUIDEMPOTISSISSETES — —

MASSICIMON — — — R • • OSQU — —

FRUCTUSEBIBEREINUNAHORA HIBERNAADDITO

1305

SEDDICTAMEN • • • • • NES

10

UNDE — — — AGERETEPRAEDI —

CUMTUOFILIOPERPOTAUIMODO

SEDSIMOUTPROBE

CUMTUOFILIOLIBERAACCPAT

1310

TACTUSESTBALLIO

15

QUARTIBIDI XIUTEFFECTAR • • D —

PESSUMUSHOMO

MULIEBHARCFACI

OMNIASCIOUTQUIDQUEEGISTIORDINE • (1)

1296. SISTENEME an SUSTINEME in A sit, non liquet. siste ne me
CD. siste nunc me FZ nec adam C 1297. uiden F
madidē adeam CD. madiduf adeam FZ. madide madeam Camerarius

1298. istec audacia est te sic F. ista haec audaciast te sic Py-
lades (te sic e 'codd. ant.'). ista haec audatia si te sic CD et, nisi
quod audacia, Z 1299. corrolla C

SIMO.

Quid lubet? périgin ructáre in os mihi? 1300

PSEVDVLVS.

Suáuis ructús mihist: sic sine: i modo.

SIMO.

Crédo equidem potis ésse te, scelus,
Mássici móntis ubérrimos quáttuor
Frúctus ebíbere in una hóra.

PSEVDVLVS.

Hiberna, áddito.

SIMO.

Hau mále mones. set dic tamen, 1305
'Vnde onustám celocem ágere te praédicem?

1300 S. Quid lubet. pergin ructare in os mihi. P. Suauif ructuf mihl
est. sic sine modo.

S. Credo equidem potasse te sceluf Massici montif uberrumof
quatuor.

Fructuf ebibere in hora una. P. hiberna dddito. S. Sec dic tamen.

1305 P. Hau male mones. S. unde honestam celocem agere te predicem.

1300. Si.] Ps. **C** percin ructare in os mihi *Nonius p. 164*

1301. ruptuf **F** sic sine: i modo *Gulielmus Verisim. I, 4.*

sic sinef imon *Nonius* 1302. potasse te **C**. potasset& **D**. potesse

te **FZ** 1303. massici **D** uberrimof **F** quattuor **Z**

1304. Ps.] Har. **CD** addito **CD FZ**, sed add e corr. **D**

1305. Si. Haud male mones: sed dic tamen *Acidalius*. Si. sed dic
tamen. Ps. haud male mones **CDF** et, nisi quod hic, **Z**: sed in loco
raso **C**. Iam hinc incipiunt eae turbae, quae in proximis multo
magis ingravescunt. Quibus ne **A** quidem liberum esse vides: et
hunc quidem, quod augeat iudicandi confidentiam, rursus aliis mo-
dis errantem atque **BCDFZ**. Misere discerpta et traiecta mem-
bra ita uti feci reconcinnari ipse nexus sermonum et sententiarum
convenientia iussit 1306. onustam sota **Z** praedicem **CDZ**

PSEVDVLVS.

Cúm tuo filio pérpotauí modo.

Múlier haec hóc facit: cúm tuo filio

Líbera accubat.

SIMO.

Péssumu's homo.

PSEVDVLVS.

Sét, Simo, ut probe táctus Balliost? 1310

Quaé tibi dixi, ut effécta reddidi?

SIMO.

'Omnia, ut quídque egisti, órđine [ego] scio.

PSEVDVLVS.

Quid érgo dubitas dáre mi argentum?

7. 10 P. Quom tuo filio perportauí modo. Sed símo ut probet actus
ballio est.
11. 15. 9 Que tibi dixi ut effecta reddidi. S. Derides. Pessimus homo est.
8. 9. 12 P. Mulier hec facit Cum tuo filio libera accubat. S. Omnia ut
quique egisti ordine scio.
13 P. Quid ergo dubitas dare mihi argentum. S. Ius petis fateortene.

1307. Cum **CDFZ** filio *om.* **CDFZ** perpotauí
FZ 1308. haec facit **CDZ**. hoc facit **F**. haec fecit *et mox* ac-
cubet *Acidalius*. facit *h. e. 'efficit'* ante accubat *vacuum spa-*
tium **C** 1309. pessumus homo est **F**, *codd. Lambini*. pessumus
homo est **Z**. pessumus is homo lit *Gulielmus Veris. I, 4* 1310. probe
tactus **Z**. probe captus **F** 1311. Quae **CZ** 1312. quidque
sola **Z** post *ORDINE* in **A** iterum fuisse *scio* videtur
1313. Hinc sic pergit **A** in *pagina 389*, *versuum ordine prorsus*
eodem atque in **BCDFZ**:

QUIDERGODUBITASDAREMIHIARGENTUM IUS — —

ATNEGABASDATURUMESSE — —

ONERAHUNCHOMINEM — — — —

ISTUMONEREM ONERABIS SCIO

5 QUIDERGOHUICHOMINIFACIAMSA...V...ULTROETARGENTUM

— INRADET

SIMO.

lūs petis, fateór: tene.

PSEVDVLVS.

'At negabás daturum ésse te mihi:

Tamén das?

SIMO.

Derides? quid? hóc, Pseudule, aúfersne 1315

Abs túo ero?

PSEVDVLVS.

Lubéntissimó corde atque ánimo.

-
14. 15. 20 P. At negabaf daturum effe te mihi. tamen das. Onera hunc
hominem atque me consequere.
20. 21 Hac ego istum honerem. Onerabis scio Quid ego hulo
homini faciam statim ultro.
21. 22 Et argentum aufertet me inridet. uae uictif. B. uorte
ergo humerum.
19 Em. B. hoc ego numquam ratuf sum Fore me ut tibi fierem
supple x.
-

UAEUICITIS UORTEERGOTERGUMMIHI

HEM HOCEGONUMQUAMRATUSSUM

FOREMIUTTIBIFIER — —

- 10 HEUHEU DESINE DO — — L — GODOLEREM
QUIDHOCAUFER... — — — — —

TISSUMOC....ATQUEANIMO

NONNEAUDESQUAESOALIQ — — —

FAC — —

- 15 NONMEDIC.....ESSEHOMINEMNAMHINCNUMQUAM

ERISNUMMODIUITIOR

NEQUETEMETERGIMISERERETHOCSI...RODIREFFECISSEM

ERITUBITEULCISCA.....QUIDMINITAREHABEOTERG —

— — IGITURREDDI QUIDREDEAM REDIMODONONERIS

1313. iuf an uif in **C** sit, non liquet1314. Ps. om. **C**

negaf **Z** 1315. derides, quod huc ascivi ex eo versu, qui in **B**
tertius ante hunc est, ab **A** prorsus abest quid etiam **CD**

BAL. quid **FZ** auferre non etiam **CDZ**. auferre uno **F**. au-
feresne **Pistoris**, aufers non **Piūs** 1316. abf tuo **CDFFZ**

lubentissimo **DF**. Pse. lubentissimo **Z**

SIMO.

Nonne aúdes, quaeso, aliquám partem mihi grátiam facere
hinc árgenti?

PSEVDVLVS.

Non. mé dices audum ésse hominem: nam hinc númquam
eris nummo díuitior.

SIMO.

Hem, [hércle] hoc ego numquám ratus sum fore mi, út
tibi fierem súplex.

PSEVDVLVS.

Onera hóc humerum atque me cónsequere hac.

SIMO.

Ego istó me onerem?

PSEVDVLVS.

Onerabís, scio. 1320

-
- 23 Heu heu heu. deffine. B. doleo. ni dolores tu ego do-
lerem.
15. 16 Quid hoc auferrenon pseudole apstuo ero Lubentissimo
corde atque animo.
17 Non audeſ queso aliquem partem mihi graciám facere hic ar-
genti.
18 P. Nom me deiceſ audum. nam hinc numquam eris nummo díuiciór.
-

1317. BAL. *praemittit Z* quaeso aliquam **CDFZ**
gratiam **CDZ**. gratam **F** hinc Acidalius. huius 'alibi legi'
Pius dicit 1318. Ps. om. **C** Nom an Noni an Nora in **B**
sit, non satis liquet. Non **CDFZ**, 'libri vett.' Lambini. Noui Ca-
merarius dices *idem*. dicis **CDFZ** audum **B**. audum
esse hominem cum **A** etiam **CDFZ** BAL. nam **FZ** hanc
Da. h. **Z** h. e. hoc diuitior **DZ**. diuitior **C**. ditior **F**
1319. Em. BA. hoc] BA. Hem hoc **F**: quod placuit Handio Turs. III,
p. 49 1320. hoc h. e. ut puto, pallio. De argento interpreta-
tus est Acidalius, de crumena Ladewigius in Diurn. antiq. stud.
a. 1842 p. 1077 atque correptum in anapaestico, scio unius
syllabae Hac ego] ac ego **CD**. Si. ac ego **Z**. Si. at ego **F**
onerem **CDFZ** Ps. Onerabís **FZ**

SIMO.

Quid ego huic homini faciám? satin' ultro argentum aufert
et me inridet?

PSEVDVLVS.

Vae uictis: uorte ergó tergum.

SIMO.

Heú, heu, desine. [sine me:] doleo.

PSEVDVLVS.

Ní doleres tu, égo dolerem:
Néque te mei tergi misereret, hóc si non hodie écfecissem.

SIMO.

Erit úbi te ulciscar, si uiuo.

PSEVDVLVS.

Quid minitare? habeo térgum. 1325

24 Neque te mei tergi misereret. Sei. hoc non hodie & fecissem.
25.26 B. Erit ubi te ulciscar sei uiuo. P. quid minitare? habeo tergum.
B. age sane.

1321. Si. quid **FZ** homine **Da** satin pro statim *Pylades*, SATISNE videtur in **A** fuisse **PSK**. Et argentum **Z** aufert et **CDPZ** irridet **FZ** Ceterum haud scio an ultro rectius collocetur post me 1322. Ps. uae uictif. BAL. uorte **D**. BAL. uae uictif. Ps. uorte **Z**. BAL. ue mihi. Ps. uerte **F**. Cum **B** congruit **C** 1323. Ps. Heu heu desine. BA. doleo. Si. ní **D**. heu heu. Ps. desine. BA. doleo. Ps. ní **FZ**. Cum **B** congruit **C** doleres **DFZ** 1324. Ps. praemittunt **FZ** Sei etiam **CD**. si **FZ** et fecissem **CD**. effecissem **FZ** Ceterum non intercedam si quis anapaesticum probarit. aut septenarium:

Neque té mei tergi misereret, si hoc nón hodie ecfecissem,
aut transponens cum **A** hoc si octonarium 1325—1335 sic descripsi *Parerg.* I, p. 396. Bacchiacos inde a v. 1329 deprehendere sibi visus erat Hermannus *Elem. doctr. metr.* 304: de quo eam ipse dubitationem significavit *Epit. ed. alt.* p. 106 sq. 1325. sei **BACD**. si **BbFZ** In verbis habeo tergum via dubito quin corruptela lateat

SIMO.

Age sáne.

PSEVDVLVS.

Igitur redi.

SIMO.

Quid redeam?

PSEVDVLVS.

Redi módo: non eris decéptus.

SIMO.

Redeó.

PSEVDVLVS.

Simul mecum i pótatum.

SIMO.

Egone ěam?

PSEVDVLVS.

Fac quod te iúbeo.

Si is, aút dimidium aut plús etiám faxo hinc feres.

SIMO.

Eo: dúc me quo uis [Pseúdule].

PSEVDVLVS.

Quid núnc [iam]?

P. Igitur redi. B. quid reddam? P. redi modo non eris decéptus.

B. redeo.

P. Simul mecum potatum. B. egone eam? P. fac quod te iubeo.

Si íf aut dimidium aut pluf etiám faxo hinc feres. B. eo duc
me quo uis.

1326. redi *F*, *Scutarius*. reddi cum *A* etiám *CDZ* redeam
cum *A* etiám *F*, *Saracenus*. reddam *CDZ* Ps.]Bs. *C*
reddi *Z*, corr. a *Scutario* no *C* 1327. reddeo *Z*, corr.
a *Scutario* Ps.]Bs. *C* simul mecum i potatum *Bothius*.
i simul mecum potatum *F*, *Acidalius*. simul mecum potatum *reliqui*
libri. simul i mecum potum *R* olim iubeo *CDFZ* 1328.
au' *D* pluf *FZ* foref *F* 1329. Ps. om. *CD*

Númquid irátus es aut mihi aut filio

1330

Própter has rés, Simo?

SIMO.

Níl profecto.

PSEVDVLVS.

I [modo] hac.

SIMO.

Té sequor. quin uocas spéctatorés simul?

PSEVDVLVS.

Hércle me isti haút solent: néque ego ergo istós uoco.

Vérum si uóltis adplaúdere atque ádprobare

Hunc gregem et fábulam, in crástinum uós uoco. 1335

1330 P. Quid nunc numquid iratus es aut mihi Aut filio propter has res simo.

Nihil profecto. P. i hac. te sequor. quin uocas Spectatores simul.

P. Hercle me isti haud solent Vocare neque ergo ego istos. uerum
fed uoltis adplaudere

1335 Atque adprobare hunc gregem et fabulam in crastinā uos uocabo.

1330. nuquid **F**

1331. Si. nihil **F**. BAL. nihil **CDZ**

1332. BA. te **CDFZ**

quia **Z**

1334. si pro fed **F**

applaudere **F**

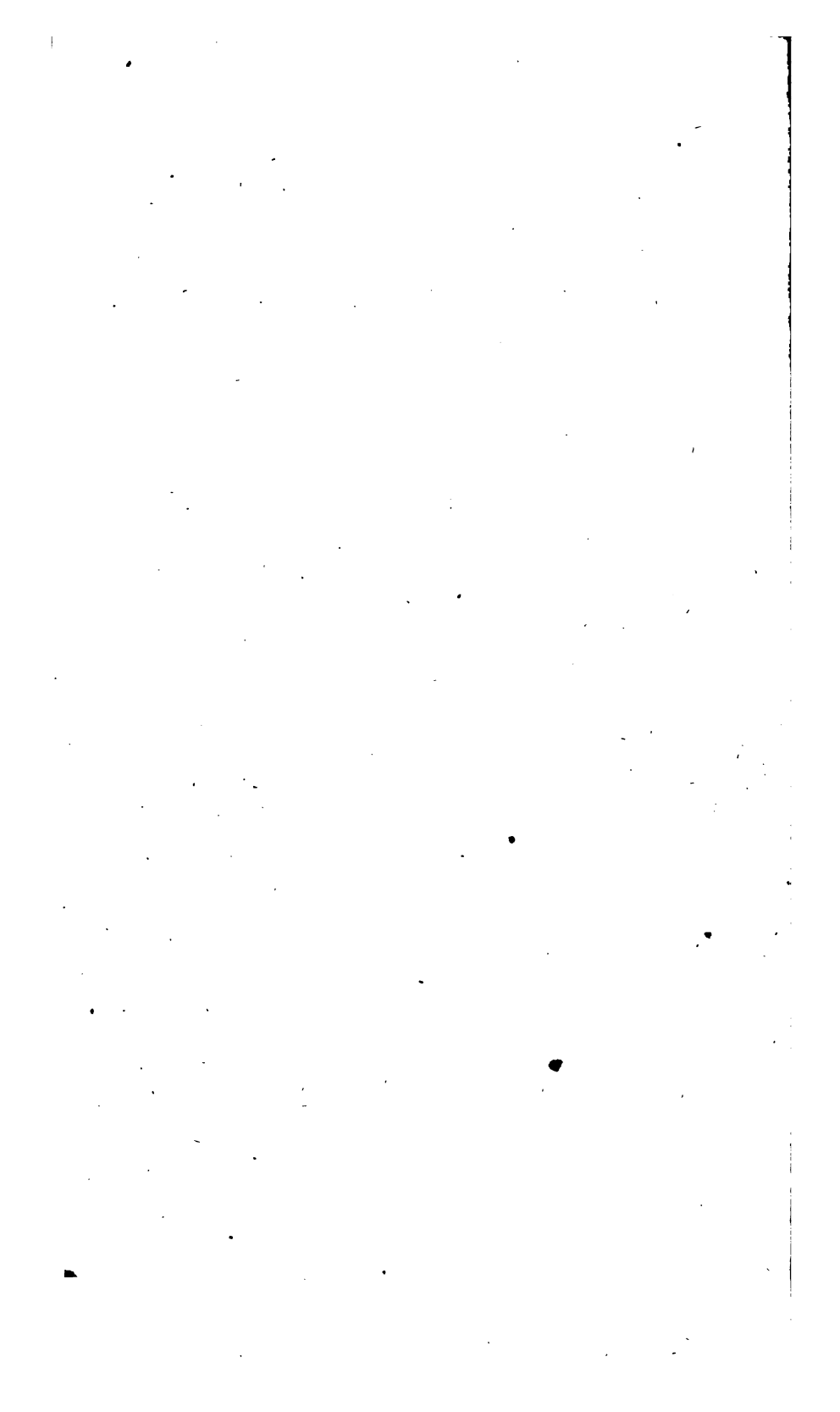
approbare **CDFZ**

1335. crastinā **Ba**,

crastinū **Bb** cum reliquis

PLAVTI PSEVDOLVS EXPLICIT

BC

T. MACCI PLAVTI

M E N A E C H M I.

EX RECENSIONE

ET CVM APPARATV CRITICO

FRIDERICI RITSCHELII.

ELBERFELDAE

R. L. FRIDERICH S

SVMPTVS FECIT

A. MDCCCLI.

LONDINI
WILLIAMS & NORGATE
DULAU & SOC.

NEW-YORK
B. WESTERMANN & SOC.
GARRIGUE & CHRISTERN

VAENVDANT.

Menaechmi quo gravius cum aliorum inveteratorum vitiorum tum lacunarum multitudine laborat, eo magis dolendum est et paucas tantum eius fabulae membranas Ambrosianas superesse et eas maximam partem tam male habitas ut Plautinae scripturae investigandae operam omnem eludant. Quarum pristinam compagem, quantum indagari potuit, hanc habetote.

427 a.	428 a	} Mil. glor.	} L	
*	*			
*	*			
379.	380			
381.	382	= Mil. 1423—36. 37 et Men. inscr.		
A.	a			
B.	b			
427 b.	428 b	= — — — Men. 90.		
C.	c			} LI
D.	d			
439.	440	= 159—176. 177—193		
409.	410	= 195—212. 213—227		
415.	416	= 228—246. 247—265		
441.	442	= 266—283. 284—302		
E.	e			
F.	f			

VI

G.	g	
H.	h	
391.	392 = 446—462.	463—482
411.	412 = 483—501.	502—521
413.	414 = 522—540.	541—560
401.	402 = 561—576.	577—594
J.	i	
K.	k	

LII

L.	l	
M.	m	
N.	n	
O.	o	
P.	p	
Q.	q	
R.	r	
S.	s	

LIII

T.	t	
U.	u	
V.	v	
W.	w	
X.	x	
Y.	y	
Z.	z	
211.	212 = 1132—1151.	1152—Trin. insor.)

LIII

Praeterea ad Menaechnos pertinent paginae

- 422. 424
- 429. 430
- 455. 456
- 457. 458

et

quarum tamen sedes pristina definiri non potuit, ut in quibus nihil veteris scripturae superstes sit. Non plus pelucet in paginis 437 *b* et 211: propemodum nihil praeter initia quaedam vel exitus versuum in p. 428 *b*. 440. 411. 412. 413. 414. 401, item in superiore parte paginarum 409. 410. 415. 416. 391. 392: non multum in p. 439. 441. 442. 212: haud paulum in inferiore parte p. 391. 392: aliquanto plus in inferiore p. 409. 410. 415. 416: plurimum in p. 402, quae omnium integerrima mansit.

Paginae 212 haec species est post undecim versus primos exitum fabulae complexos:

12

13

14 TA

15

16 MENAECHMI — — — — TRINUMMU.

17

18

FELICITER

19

De quibus reliquiis dixi Parerg. Pl. I, p. 297. — In paginae 382 versu 7 apparuit MENAECHM, in versu 15 FELICITER. Ipsius igitur fabulae initium fiebat in membrana *Aa*: nec tamen, quantum assequi coniectura licet, in pagina *A*, in qua videri didascaliam scriptam fuisse l. s. s. dixi, sed in *e* demum. Nam cum pagina 428 *b* terminetur fabulae versu 90, ad sex autem paginarum spatium complendum versus requirantur CXIV, apparet unam paginam superfleri. Nisi quidem etiam ampliorem in Ambrosiano codice fuisse prologum fabulae statueris, qui vel nunc ieiunis additamentis potius quam ulla sententiarum lacuna laborat. Illis autem

VIII

nonaginta versibus ubi unum addideris a scenae primae inscriptione, unum vel duos ab inscriptione prologi, habebis xcii vel xciii: ut (modo talem in A fuisse, qualis est in Palatinis, prologum credideris) ad plenam quinque paginarum mensuram duo vel tres versus hodie desint. Quibus commodiorem quam post v. 78 locum vix excogitabis.

Vnum autem versum, non duos, primae scenae inscriptioni tribui, quod in Menaechmis quidem hanc ipsam rationem constantem fuisse in Ambrosiano codice fidem faciunt exempla earum scenarum omnium, quarum in illo initia supersunt: quae sunt e tralaticia scenarum descriptione I, 4. II, 1. II, 2. IV, 2, et ut calculis recte subductis efficitur III, 2 (quod vid. annot. v. 466) atque III, 3: nam de I, 3 et IV, 1 non licet quicquam definire. Quodsi scenae I, 3 inscriptionem item uno fuisse versu conclusam credideris, non repugnat certe reliqua condicio paginae 440. In qua quanquam videri possunt quindecim tantum versus scripti esse, qui sunt scenae I, 2 quattuor extremi cum proximae undecim primis, e quibus unus 192 per duorum spatium dispestus apparuit: tamen, etiamsi reliquorum quattuordecim nullus bipertitus fuerit, nihil impedit quominus post v. 182 non unus, sed duo intercidissee putentur. Esse autem ibi lacunam sat certo hinc perspicitur, quod versus 184 nec potest Erotii esse versum 182 continuantis, nec ullo modo Peniculi, sed Erotii sua superbia laesum eamque conquestum parasitum placantis et consolantis. — De sceua autem IV, 1 quod dixi nihil definiri posse, id causam hanc habet quod vel sine ulla inscriptione a v. 541 ad 560 hodie numerantur viginti versus: ut, si unum inscriptioni tribueris, duobus caruisse Ambrosiani paginam 414 appareat quos

servarint Palatini. Quanquam hoc quidem soli casui tribuendum est, nec cogitandum de interpolatione, cuius suspicio in illorum versuum nullum cadit.

Nomen fabulae cum acrostichidis scriptor per decem litteras enarravit quae sunt **MENAECHMEI**, antiquitatem quam alibi affectat servavit*): atque notabilis est in hac potissimum fabula pristinae **xi** pro **i** scripturae non in **A** tantum sed in **Ba** quoque frequentia: nam rasuras et radendo ortas lacunas in **Menaechmis** quoque multas **B** habet, in quarum partem idem cadit quod praef. **Bacch.** p. ix narraui. — Ceterum in orthographico genere de **D** codice parciior quam adhuc fuit annotatio nostra cum in **Menaechmis** est tum in ceteris fabulis erit, quod qui in illo libro excutiendo suam nobis operam praestitit **Henricus Brunnus** otio abuti noluit ad eas apinas tricasque enotandas quarum constans usus esset: quae quales sint satis ex editis a me fabulis perspicitur. Nec profecto nimis haec desiderabis, modo quid in **BC** sit plene et religiose testari perrexero.

In perpolianda autem fabula cum ad actum quintum pervenissem, emendationes accepi **Fleckeiseni**, a quo petieram ut, si quid (ut solet) haberet quo meam operam sublevaret, id mecum amice communicaret. Quibus ita usus sum ut in labore pro virili parte peragendo pergerem et absoluta demum fabula illius sive correcturas sive coniecturas aut **Plautinis** verbis adhiberem aut in annotatione commemorarem. Quo factum est ut in hac toties legatur '**R**, item *Fleckeisenus*': nec enim mirum saepe nos in eas-

*) Cui tamen in alio genere servandae satis se imparem praestitit: nihil enim ab antiquitate alienius quam admissus v. 4 talis anapaestus: *Αὐὸς πατερνὺς | ᾠκῖτ' Μenaechmum e Σόσιε*.

X

dem prorsus corrigendi vias incidisse. Qui si in paucis quibusdam rebus, e metrico potissimum genere, ita discrepabamus ac fortasse discrepamus ut ab illius partibus stare nullo modo possem: (quo illud pertinet quod monosyllaba *me nam* cum similibus omnibus hiatum non in arsi tantum bisyllaba, verum etiam in thesi eaque monosyllaba pati sibi persuasit:) tam late patentis dissensionis causas intellexi futurae disceptationi reservandas esse. — Vnum est autem quiddam in hoc metrico genere, quod cum ad *Menaechmos* praeter alias fabulas spectet, hoc loco commemorandum duxi. Nam cum in universum tanta sit fabularum *Plautinarum* omnium et in sermone et in numerorum tractatione aequabilitas, ut singularum discrepantias indagaturum verendum sit ne plerumque spes eludat, tamen aut fallimur aut a plerisque fabulis haec ipsa hoc distat, quod multo maiore in eo hiatu admittendo libertate usa est, quo trochaici septenarii binae partes dirimuntur. Quodsi eas fabulas, de quibus ex proposito a nobis apparatu certo iudicari potest, cum hac diligenter contenderis, in nulla vel omnino tot quot in *Menaechmis* illius hiatus exempla reperies vel tot ita comparata ut nullam ab eis condicionibus, quas prolegomenis *Trinummi* explicavimus, excusationem habeant. Ac primum quidem eos hinc versus segregamus, quorum in legitima caesura hiatus coniunctus est cum mutatione personarum, quales habes v. 152. 379. 384. 422. 650. 651. 868. 937. 1075. 1077. 1094:

Té morare, míhi quom obloquere :: 'Oculum eefodito — u — .
 'Vbi tute hunc hominém nouisti :: 'Ibidem ubi hic me iám diu.
 Nímis miror quid hoc ést negoti :: 'Oboluit marsúppium.
 Núnc quando uis éamus intro :: Étiam parasitúm manes.

Quis hic homost :: Menæchmus quidam a Êdepol factum
æquiter.

Quis is Menæchmust :: Tū istic inquam :: Êgone :: Tu :: Quis
arguit.

Mihim' equis iunctis minare :: Ecce Apollo denuo.

Quid ego dixi :: Insann's inquam :: Êgone :: Tu istic qui mihi.

Te hodie mecum exire ex naui :: Ênimuero æquom póstulas.

Hunc ego esse aio Menæchmum :: 'At ego me :: Quae hæc
fābulast.

Hunc meum fratrem esse :: Spero :: Et ego idem spero fore.

In quibus tanto offensionis minus hiatus habet, quanto ei
certior in aliis versuum locis quibuslibet defensio ab eadem
personarum mutatione parata est, ut v. 380 *'In Epidamno ::*

'In Epidamno, 547 Non habeo :: 'At tu, 623 Quó redeam ::

Equidem ad, 898 hominem :: 'Opseruemus, 954 mēdice :: 'Immo,

fortasse etiam 299 *nouisti mē :: Vbi ego, non tamen, si quid
video, v. 147 esse mē :: Vbi essuri —*. Minimo intervallo

ab horum ratione ea exempla distant, quae a fine senten-
tiae atque enuntiationis aut ab aliqua saltem structuræ
conclusionē, quanquam non coniuncta cum personarum mu-
tatione, item veniam prorsus legitimam habent, ut v. 219.

431. 696. 847. 851. 940 :

Spōrtulam cape atque argentum. ecce tris nummós habes.

Eamus intro :: Iam sequar te: hunc uolo etiam cōloqui.

Nimis iracunde hērcle tandem. heús tu, tibi dicó; mane.

Ni óccupo aliquod mihi consilium, hi domum me ad se
aúferent.

Ne hic te obtundat :: Fúgio. amabo, ádserua istunc, mi pater.

Êgomēt hæc te uidi facere: êgomēt hæc te árguo.

XII

Quorum altero non magis opus est *ted* forma, quam *te* inserto in paenultimo. Et firman hoc quoque genus certissima ex aliis versuum locis quibuslibet exempla, ut v. 1125 *sálue: égo sum Sósicles*, v. 1158: *Vaénibunt seruí supelleæ aédes fundi. ómnia Vaénibunt* —, alia. Verum his omnibus, quorum simillimis nec Pseudulus nec Stichus nec ceterae adhuc emendatae carent, prorsus praetermissis talium in Menaechmis multitudo restat, quae sententiae atque adeo constructionis continuitate non mediocriter offendant. E quorum numero quaedam sane et facile et probabiliter removeas. Sic destitutum est ratione, poetam credere in medio septenario *me te* pronomina ante vocalem dedita opera servasse, ubi commodissimis ascitis *med ted* formis in promptu esset vitare hiatum. Quemadmodum igitur versum 942 ipsi codices fidem faciunt a Plauto talem profectum esse:

Ét ob eam rem in cárcerem *ted* ésse compactúm scio, ita v. 1044 dubitari nequit quin ex *a me habeat* rectius *a med abeat* quam *a me abeat* fiat:

'Id si attulerit, dicam ut *a med ábeat* liber quó uolet.

Inaudita foret pronuntiatio *úna ópera*, quae voces tam necessario inter se vinculo continentur ut nusquam non coalescant in *unópera*: quo confidentius addito, quale ad ipsam sententiam requiritur, pronomine sic versum 796 formavimus:

Póstulas uirós? dare illi una ópera pensum póstules.

Alibi vitii suspicio aliunde vel movetur vel augetur, velut cum accentus quaedam molestia accedit. Quo nomine cum vix tolerabilis v. 681 esset qualis in codicibus exstat: *Tíbi dedi equidem illam, ád phrygionem út ferrés, pauló prius*, praeterea autem non *tibi* potius quam *dedi* notionem intendi

sententia iubere videretur, cum Bothio transpositis verbis simul hiatum sustulimus:

Dédi equidem illanc, ád frugionem ut férres, tibi pauló prius.
 Similis ratio versus 930 fuit, ubi cum hiato coniuncta accentus non insolentia at insuavitas

'Obdormisco, si resolui árgentúm quoi débeo
 in caussa fuit cur *ego* addito numerorum elegantiae consulendum putaremus. Item mutilum in libris versum 1087 ne sic redintegrandum putes: '*Illic homost aut súcophanta aut geminus fratrér tuus*, satis indicio esse accentus in ultima syllaba *geminus* vocis poterit. — Contra haec omnia vix quicquam auxilii, quo ad removendum hiatum cum aliqua et facilitate et probabilitate utare, praesto est his quos infra scripsimus versibus 399. 778. 841. 870. 913. 1112. 1113:

Égo quidem neque úmquam uxorem hábui neque habeó:
 neque huc — .

Néscio quid uos uélitati éstis inter uós duo.

Vaé capiti tuo :: Écce Apollo éx oraclo mi imperat.

Sét quis hic est qui mé capillo hinc de curru déripit.

Nón potest haec rés ellebori úngvine optinérier.

Cúm patre ut abii Tarentum ád mercatum: póstea

'Inter homines mé deerrare á patre atque inde áuehi.

Nam nec quattuor syllabarum esse *deerrare* potuit, nec tertio versu poetam ullo modo credibile est *Apollo mi ex oraculo imperat* dedisse. Haec igitur cum dubitationem non habeant in quantavis orationis perpetuitate, hinc proficiendum erit ad ea quoque exempla tutanda quae, absque illo esset, sat lenibus corrigendi artificii hiandi offensione

XIV

omni liberarentur. Ergo non sollicitandos duxi v. 407. 435.
611. 667. 923. 950. 1072. 1091:

Nám nescio quem, mŭlier, alium hŏminem, non me quaéritas.

Hábeo praedam: tántum incepti óperis, i et quantŭm potest—.

Cérte familiárium aliquoi írata's :: Nugás agis.

Nam éx hac familiá me plane éxcidisse intéllego.

Díc mihi hoc: solént tibi unquam óculi duri fieri.

Hélleborum potábis faxo áliquos uigintí dies.

Húnc censebam té esse: huic etiam éxhibui negótium.

Mémorat. meliust nós adire átque hunc percontárier.

Quorum primo licebat *alium tu hominem*, altero *incepti hic operis*, tertio *aliquoi tu írata's*, quarto *plane iam excidisse*, quinto *unquamne oculi*, sexto *faxo potabis*, septimo *téd esse: huic etiam*, octavo *adire atque húnce*. — Haec igitur cum ita sint, haud scio an non praeter similitudinem veri quispiam hanc ipsam hiatus frequentiam inde repetat, quod Menaechorum fabula ex antiquissimis esse Plautinis, quae quidem aetatem tulerunt, existimatur. Eodemque fortasse illud pertinet, quod sero animadverti aut mihi visus sum animadvertere plus licentiae in hac quam in aliis fabulis sumpsisse sibi poetam in producenda eademque acuenda ultima syllaba *mihi tibi sibi* pronominum. Quorum cum hanc mensuram *oo* esse olim dixi, dixi quod usitatum est et consuetudine receptum, nimius ut videtur in eo quod pristinae mensurae iambicae iam Plautina aetate vel Plautina in poesi evanuisse usum omnem credidi: nam a principio longam, non brevem vocalem fuisse evidentissimis ut puto argumentis demonstrari contra Theodorum Bergkium potest. Verum de hoc alibi explicatius dicendi locus erit.

Ser. Bonnae m. Sept. a. cxc. xc. ccc. l.

Dudum haec scripseram, cum ad Pseudulum spectantes admonitiones quasdam suas Otto Ribbeckius meus mecum communicavit, quas cognitu non ingratas fore aliis existimavi. Versum igitur 116 eundem esse cum 1073 vidit, plane ut v. 381 cum 600, 384 cum 586, 409 cum 788, 485 cum 527, 1205 sqq. cum 1161 sqq.: delendum autem posteriore loco videri. — Fortasse etiam in versum 923 verba quae sunt *quid properas? placide* innecta esse e v. 242, haec ut versuum descriptio institueretur:

Ps. Haec est occasio: dum ille dormit, volo

Tú prior óccupes. Si. né time. ita uolo

Fáxit Iuppiter,

Vt ille palam ibidem ádsiet e. q. s.

Item duorum, qui habentur 1214. 1215, versuum alterutro tantum opus esse, ficticium autem priorem, quippe natum ex verborum *cor perfrigefacit* interpretatione. — Versus 223 dubitanter hanc scripturam suasit:

sine modo

Réprehendam ego, repéndam cuncta una ópera, nisi

hodie ómnia

Fácis effecta quae loquor.

Maiorem autem emendandi modestiam commendavit v. 1204:

SIMO. Nón confido. BALL. súcophanta hic núgas meditatús malest:

ut iam hic incipiat de fraude Simo suspicari. — Ad ipsum nomen fabulae pertinet quod Fleckeiseni comitate comperi: *pseudulo*, non *pseudolo*, etiam apud Ciceronem Cat. mai. 14 §. 50 proditum esse duobus saeculi XII. codicibus Monacensibus, item Bonnensi, a quibus non multum Gis-

XVI

sensis discrepat *fedulo* praebens. — Idem monuit v. 1174 *peruenisti huc* e Bothiano exemplo, quod meo calamo correctum tradere operis soleo, relictum esse pro *huc peruenisti*. — Non mihi autem, sed non obtemperantibus mihi operis tribuendum est, quod in adnotatione ad *Menaechm.* v. 433, ubi de **C** refertur, ante *nec quiorē* excidit *tanto* vocula, qua non caret ille codex. In ea quae insequitur pagina ann. v. 435 *erutum* corrigendum pro *erutem*.

Scr. a. **CICIDCCCII**.

T · MACCI · PLAVTI

M E N A E C H M I .

A R G V M E N T V M.

Mercátor Siculus, quoi erant gemini filii,
Ei súrrupto illorum áltero mors óptigit.
Nomén surrupti ibi indit illi, quí domist,
Auós paternus, facit Menaechmum e Sósicle.
Et is germanum, póstquam adoleuit, quaéritat

5

INCIPIT MENECHMVS. ARGVMENTVM MENECHMI **B** et, nisi quod MENECHINIS pro MENECHMI, **E**. ARGVMENTVM IN menehmos PLAVTI POETE, **D. om. C. PLAVTI. POETE. CL^m I. MENECHINI. FABVLA. INCIPIT. ARGVMENTVM F.** Plauti Comici festiuiff. Menechini **Z**. MENECHINVS per totam fabulam inscribit **E**, Menechini **F**. Nec in ipsis sermonibus aliam formam **FZ** norunt, nisi quod e pro e **Z** constanter. Veram nominis formam ex editoribus primus restituit Scutarius 1. lyculus **C** quoi pro cui **B** 2. Ei e corr. post ras. **B**. Et **F** surrupto **BaC**. subrupto **DZ**. subrepto **F**, codd. Pii. surrepto **Bb** illorum altero mors optigit **R**. altero mors optigit c. ras. **Ba**, optigit **Bb**. aliq rumor optigit **C** et, nisi quod optigit, **D**. altero mors obtigit **FZ** 3. surrupti ibi indit illi **R**. surrepti illi indit **B**. surrepti illi indit **CD** et, nisi quod subrepti, **F**. subrepti illi indit **Z**. surrepti illi indit illi *Camerarius* post qui parvam raturam **B** domist pro domi est **B** 4. Auos paternus **FZ**. Auos paternus **BCD** Menaechmum e Sosicle **R**, et ex pro e substituto Osannus in Bergkii Diurn. antiq. a. 1849 p. 209. menechume sosicle **BaCD** (menech-me **Bb**). menechinu sosicle **Z**. menechinis sosicles **F** 5. queritat **Ba**

Circum ómnis oras. póst Epidamnum déuenit:

Huc fúerat ductus ille subrepticus.

Menaéchnum ciuem créduñt omnes áduenam,

Eúmque appellant méretrix, uxor ét socer.

Ibi só cognoscunt frátres postremo inuicem.

10

6. om. **CDFZ**: ex **B** addidit *Camerarius*. Ante quem hunc
versum adiecerat *Beroaldus*: Cunctas per oras in epidamnum uenit

7. Huc *Meursius*, *Acidalius*. Hic libri , ductus *idem*. auituf
B. auituf *reliqui*. alituf *codd. Pii, Pylades*: non male. altus *Pareus*.

auctus *Camerarius*. auectus *Beroaldus, Meursius* subrepticuf

B. surrepticiuf **CD**. subrepticiuf **FZ** 8. Maenaechmum **B**.

Menechmum **D** ciuem credunt omnes *Pylades*. omnes ciuem
credunt libri 9. apellant **BCaD**. appellat **F** 10. Ibi **R**,

Bothius. Ii **CD** et una ab initio littera erasa **B**. Hi **FZ**. I *Osannus*

P E R S O N A E.

PENICVLVS PARASITVS

MENAECHMVS I.

MENAECHMVS II. (SOSICLES)

} **ADVLESCENTES**

EROTIVM MERETRIX

CYLINDRVS COQVOS

MESSENIO SERVOS

ANCILLA

MATRONA

SENEK

MEDICVS.

P R O L O G V S.

Salútem primum iam á principio própítiam

Mihi átque uobis, spéctatores, núntio.

Appórto uobis Plaútum lingua, nón manu:

Quaeso út benignis áccipiatis aúribus.

Nunc árgumentum accípíte atque animum aduórtíte: . 5

Quam pótero in uerba cónferam paucíssuma.

Atque ádeo hoc arguméntum graecissát: tamen

Non átticissat: uérum sicelissát [tamen].

PROLOGVS POETA **BD.** om. **C.** PROLOGVS **FZ.** *E disparibus partibus hunc, qualis nunc habetur, prologum constatum esse viderunt Osannus Anat. p. 178 sq. et Ladewigius Philologi I, p. 278 sqq. Cuius prologi ineptias plurimas patienter tolerare praestabit quam vel emendando vel resecando tollere* 1. iam om. **Z.**, add. *Scutarius* printipio **B** propiciam **BCDZ**

2. nuncio **CDZ** 3. Áporto **B.** Adporto **Z** 4. Quo **BC** 5. argumentum **C** 6. pótero **D** paucíssima **Z**

7. 8 hic collocavi, qui in libris sunt post v. 12 grecíssat **B.** geríssat **Ca**, gecíssat **Cb** uerum sicelissat tamen **R** *Festo duce e quo Paullus p. 28 M. haec servavit: 'Atticissat: attice loquitur. Plautus: non atticissat sed sicilissat i. e. sicule loquitur.' — uerum sicilicissat Pylades. uerum sicilicif sitat B. uerum sycilicifssat CDZ, sed sycilicifssat De. u. sicilicifssat F. u. sycilicissat Scutarius. u. sicilissat Beroaldus, Scaliger. sicelissat Lambinus sic ceteris perversis cum Mureto Var. lect. III, 13: graecissat tamen: Verum non atticissat, at sic. Transponi Ladewigius l. s. s. p. 280 iubet: Atque adeo hoc argumentum sicelissat (sic), Non atticissat, uerum graecissat tamen*

Atqui hoc poetae faciunt in comoediis:

Omnis res gestas esse Athenis autumant, 10

Quo vobis illud graecum videntur magis.

Ego nusquam dicam, nisi ubi factum dicitur.

Huic [fabulae] argumento antelogium hoc fuit:

Nunc argumentum vobis demensum dabo,

Non modio neque trimodio, verum ipso horreo: 15.

Tanta ad narrandum [nostra] adest benignitas.

Mercator quidam fuit Suracensis senex.

Ei sunt nati filii gemini duo,

Ita forma simili pueri, uti mater sua

9. Atqui *B*. Atque libri comeditis *C* 10. Omnes *F*
 11. vobis illud graecum *Pylades*. illud (illuc *D*) vobis graecum (gre-
 cum *BC*) libri, nisi quod post illud rasura est in *B*. graecum
 vobis illud *Bothius* 12. ubi ego *C* 13. ut insititium om.
Pylades fabulae add. *B* argumentu pro argumento a pr.
m. in *C* sit an a sec., parum liquet antelogium hoc *B*. ante
 elogium hoc *B*. ante elogium hoc *CDF*, nisi quod elogium *D*.
 elogium hoc *Z*. ante elogium quidem hoc *Camerarius*. antelogium
 quoddam hoc *Mureto auctore Lambinus*. antelogium quidem hoc *Taub-*
mannus. Spectat huc *Ausonius Epist. 16*: 'hi igitur, ut Plautus ait,
 interim erunt antelogium fabularum' e. q. s. Ceterum cf. *Rostium*
Opusc. p. 93 sqq. fuit *Dousa* 14. demonstrat *Ba*
 15. modo *C* neque]atque *F* crimodio *C* 16. Tanta 'prisca
 exemplaria' *Pii*, *Muretus*. Tantum libri, etiam *Pyladis* 'codices
 omnes' nostra adest *Bothius*: adest nobis *Guyetus*: uestra adest
Pylades. argumentum adest libri. Abesse argumentum a 'prisca ex-
 emplariis' *Pylades* dicit. argumentum est *Camerarius* 17. post
 Mercator rasuram *B* stracussis *B*. stracussis reliqui. stracussis
 alibi legi *Pius* ait 18. natei *Ba* geminei duo *Ba*. gemini
 duo *BbC*. duo gemini *D*. duo gemini *FZ* 19-21 bis affert
Nonius p. 343 et 493, eorundem partem (et mater non possit di-
 gnoscere quas mammam dabat) *Servius in Aen. VIII, 633* 19. post
 simili rasuram *B* pueri *Ba* uti mater *Camerarius*. ut
 mater cum libris *Nonius*: ut dubitem de transponendis mater ut

Non internosse pòsset quae māmām dabat, 20
 Neque ádeo mater ipsa quae illos pépererat;
 Vt quídem ille dixit mīhi, qui pueros uíderat:
 Ego illós non uidi, né quis uostrum cénseat.
 Postquám iam pueri séptuennēs sūnt, pater
 Oneráuit nauim mágnam multis mércibꝫ. 25
 Inpónit geminorum áterum in nauém pater,
 Taréntum auexit sécum ad mercatúm simul:
 Illúm reliquit áterum aput matrém domi.
 Tarénti ludi fórte erant, quom illúc uenit:
 Mortáles multi, ut ád ludos, conuénerant: 30
 Puer ínter homines íbi aberrauit á patre.
 Epidámniensis quídam ibi mercatór fuit:
 Is púerum tollit átque in Epidamnum áuehit.
 Pater éius autem póstquam puerum pórdidit,

20. que • amām c. ras. **Ba**. que • māmam **Bb** 21. Neque] e
 prius e corr. **B** ipsaque **BaC** pepererat **B**, *Beroaldus*. pe-
 perat **CDFZ** 22. dixit mīhi **B**. mīhi dixit reliqui 23. *Hunc*
 omisum in **CDFZ** servavit **B** uostrum] uŕm **B**, uerū **B** mŕg.
 m. rec. 24. septuen • ef c. ras. **Ba**, septuen • nef **Bb**. septennef
F sunt] fŕ (sic) **C** 25. onerauit] u e corr. **C** uauim **CD**.
 nauem **BFZ** 26. Inponit, non Imp., **B** geminorum áte-
 rum **B**, *Hermannus apud Beckerum Quaest. p. 107.* geminum al-
 terum **BDbFZ**. gemitum alterum **Cda**. alterum geminum *Pylades*.
Transposuit olim Bothius in nauim alterum geminum 27. Ter-
 centum **Z**, corr. a *Scutario* 28. reliquid **CD** 29. iudei
B. iudei **C**. iudei **D** cum **BCD** 30. ut] et **F** 31. Puer]
 post **P** aliquid erasum in **B** inter homines ibi aberrauit **R**.
 inter homines aberrauit *libri*. aberrauit inter homines *Acidalius*. deer-
 rauit inter homines *Fleckeisenus coll. v. 1113* 32. Epidamnensif
FZ quādam **C** 33. atque in Epidamnum auehit **R**. aue-
 hitque epidamnium **BCD**. auehitque epidamnium **Z**. aduehitque epi-
 dannum **F**. in Epidamnnumque auehit *Acidalius* 34. autem om.

Animum despondit: ęaque is aegritudine 35

Paucis diebus post Tarenti emortuost.

Postquam [domum autem] de ęa re rediit nuntius

Ad auom puerorum, puerum surruptum alterum,

Patremque pueri [in itinere] esse emortuom,

Immutat gemino nomen auos huic alteri. 40

Ita illum dilexit, qui subruptust, alterum:

Illius nomen indit ille ei qui domist.

Ne mox erretis, iam nunc praedicó prius:

Idemst ambobus nomen geminis fratribus.

Menaechmo idem quod alteri nomen facit: 45

Et ipsus eodemst auos uocatus nomine.

DFZ ^r perdidit **B** 35. disponit **Ba** ut videtur. dispódit **Bb**, sed it e corr. eaque is Camerarius. ea quis **B**. eaqvis **CD**. aqvis **FZ**. atque ea *codd.* Pyladis. atque is Saracenus. eaque Pareus egrit. **BCD** 36. emortuust **BD**. emortuust **C**. est mortuust **FZ** 37. domum autem *exempli caussa* **R**. siracusas **BCD**, sed cum rasura ante eam vocem **B**. siracusas **F**. siracuss **Z**. Interpretis esse urbis nomen Fleckeisenus quoque suspicatus proposuit In patriam postquam de ea re rediit nuntius **DF** et, nisi quod nuntius, **Z**. de ea re redit nuntius **B**. deaearerediit nuntius **C** 38. auom omnes surruptum **BaCD**. subruptum **F**, *codd.* Pyladis, item Lambini. subductum **BbZ** 39. in itinere esse *exempli caussa* **R**. tarenti esse libri. eius esse Tarenti Fleckeisenus. Totum versum uncis inclusit Bothius mortuum **Z** 40. Immitat **BD** gemino nomen auos huic **R** *Prol. Trin. p. CLXXIII*. nomen auos huic gemino libri, nisi quod auos **B**. nomen huic auos gemino Pylades. nomen auos illi gemino Fleckeisenus 41. subruptust **BCD**. subruptust est **FZ** 42. ille ei **R**. illi **BCD**. om. **FZ** (*add. Scutar.*) domi est libri 43—48 hoc ordine **R**. 45—48. 43. 44 libri 43. eretis **D** predico **Ba** 44. Idem est libri fratribus] fatib; sibi uellit **C**. vide ad v. 51 45. Mena hec moidem **Ba**, Mena — ec moidem **Bb**. Mane hec moidem **C** et, nisi quod hec, **D** facit **R**. fuit libri 46. eodem est auos **B** et, nisi quod eode, **C**. eodem est **DFZ**. eodem

Propterea illius nomen meminisse facilius,
 Quia illum clamore uidi flagitarius.
 Nunc in Epidamnium pedibus redeundum est mihi,
 Vt hanc rem uobis examussum disputem. 50
 Si quis quid uestrum Epidamni curari sibi
 Velit, audacter imperato et dicite:
 Set ita ut det, unde curari id possit sibi.
 Nam nisi qui argentum dederit, nugas egerit:
 Nisi quod, qui dederit, magis maiores egerit. 55
 Verum illuc redeo, unde abii, atque uno adsto in loco.
 Epidamniensis ille, quem dudum dixeram,
 Geminum illum puerum qui surrupuit alterum,
 Ei liberorum, nisi diuitiae, nil erat.
 Adoptat illum puerum surrupticium 60

auos est *Camerarius* 47. *affert Nonius p. 499* Proterea *C*
 48. clamor² *C* 49. epidannum *F* est libri 50. *affert*
Nonius p. 9 Vt e corr. *B* ante examussum aliquid erasum
 in *B*. examussum *Z* 51. uestrum libri, nisi quod uestrum *C*
 epidamni codices *Pyladis*. epidannum *BCDZ*. epidannum *F*
 sibi || Velit, audacter *R*: v. *Prol. Trin. p. CLXXXIII*. sibi uelit ||
 Audacter *BDFZ*. Audacter, omissis reliquis, *C*: v. ad v. 44. sibi
 uult Audacter *Pylades* e 'codd. antiquis, in quibus epidamni plane
 legitur.' sibi || Velit, is audacter *Camerarius* 58. det unde]
 de inde cum ras. *B* 54. qui argentum *Beroaldus*. qui non (vel
 ñ) argentum libri, sed ut in *B* spatium e rasura ortum intercedat
 inter qui et non migas *C* 55. Nisi quod, qui *R*. Nam nisi
 qui libri. Qui *Pylades* maiores *R*. maiores nugas libri
 56. illu *D* redeunde *C*. redeunde *BD* post adsto spatium
 e rasura *B* 57. Epidamniensis *B*. Epidamnenfis *Z*. Epidannensis
F 58. surrupuit *BCD*. subripuit *FZ* alteram *BCD*, et
 rasuram ante eam vocem *B* 59. diuillae *BCD* erat
 sup. scr. *C* 60. ante illum et post puerum rasuras *C*
 surrupticium *BC*. suprupticium *D*. subrupticium *F*. subrepticium *Z*

Sibi filiam eiſque uxórem detatám dedit,
 Eúmque heredem fécit, quom ipſe obiit diem.
 Nam rús ut ibat fórtē, ut multum plúuerat,
 Ingréſſus fluuium rápidum ab urbe haut lóngule,
 Rapidús raptori púeri is ſubduxít pedes, 65
 Apſtráxitque hominem in máxumam malám crucem.
 Illi diuitiae ita éuenerunt máxumae.
 Is illic habitat géminus ſurrupticius.
 Nunc ille geminus, qui Suracusiſ habet,
 Hodie in Epidamnum uénit cum ſeruó ſuo 70
 Hunc quaéritatum géminum germanúm ſuum.
 Haec úrbs Epidamnus éſt, dum haec agitur fábulā:
 Quando ália agetur, áliut fiet óppidum;
 Sicút familiae quóque ſolent mutárier:

61. eiſque]ei quod **F** 62. cum **Pius**. quam **libri**, niſi quod
 quam **Bb**. qua (et *mox* die *pro* diem) **Camerariuſ**: *pro* quo quom
 (ſed diem) **Acidaliuſ** 63. pluuerat **De**, **Alduſ**: atque ita **Bent-**
leiuſ in **Hor. Sermon. I, 5, 15**. pluuerat **Da** cum reliquiſ, **Conſentiuſ**
Puſchii p. 2066 64. Ingréſſuſ **B**. Ingréſſum **Faernuſ** in **Ter.**
Heaut. II, 2, 10 rapidu **C** ab urbe]burbe **Cda** haud]d
 e corr. **B** longiter malebat **Lambinuſ** 65. Rapiduſ....homi-
 nem ſuo loco omiſſa in imo *paginae* *marginē* habet **D** Rapide **FZ**
 is **R**. om. **libri** pedes **Saracenuſ**. fidel **libri** 66. Apſtrax-
 itque *pro* Abſtr. **B** maximam **libri** malam]malam matam **C**, *ſed*
 t e corr. 67. Illi diuitiae ita **R**. Illi diuitiae **Z**. Illi diuicio **B**.
 illi diuitie **DF**. diuiciae ſine illi **C**. Ita illi diuitiae **Pyladeſ**. Illi di-
 uitiāe tum **Guyetuſ**. Illo illi diuitiae **Bothiuſ** euenere **Z**
 maximae **CD**. maxime **FZ**. maxime **B** 68. Is illic **Camerariuſ**.
 Iſtilic **BaCD**. Iſtilic **Bb**. Iſtic **FZ** habitant **C** ſurrup-
 ticiuſ **FZ** 69. germanuſ **Z** ſyracuſiſ **FZ**. ſiracuſiſ **BCD**
 itat
 habet **BD** epidā nū **B**. epidannum **FZ** ſuo ſeruó **B**
 71. Nunc **F** queritatum **BC** 72. Hec **B**-et cum
 ras. **C** epidapnuſ **D**. epidannuſ **FZ** hec **C** 73. opi-
 dum **B** 74. familiae **C** mutarier **Camerariuſ**. mutari **BCD**.

Modo leno hic agitāt, módo adolescens, módo senex, 75
 Paupér, mendicus, réx, parasitus, áriolus.

* * * * *

mutari modo **FZ** 75. 76 om. **FZ** Modo leno hic agitāt
R: nisi Modo agitāt leno hic *vel* Modo enim hic leno agitāt *males*.
 Modo ni cadit at leno **B**. modonicaditāt leno **CD**: quod recte *Gr-*
lerus Modo hic agitāt leno *interpretatus est*. Modo enim idem sit leno
Camerarius. Modo hic adstat leno *Bothius* ^vadol. **R**. adol. **CD**
 sexn^aex ante ras. **C** 76. medicos^u **B** ariolus]arioluf
 peniculuf **B** *Mutilum in fine esse prologum Bothius perspexit*

ACTVS I.

PENICVLVS.

Iuuentus nomen fécit Penicnló mihi

Ideó quia mensam, quádo edo, detérgeo.

* * * * *

Hominés captiuos qui catenis uínciunt,

Et qui fugitiuis séruis induunt cómpedes,

80

Nimis stúlte faciunt mēa quidem sentéutia.

Namque hómini misero si ád malum accedit malum,

Maiór lubidost fúgere et facere néquiter.

Nam se éx catenis éximunt aliquó modo,

Act. I. Scen. 1. PENICVLVS PARASITVS BDFZ. om. C

Ceterum personarum in mediis scenis notas per totam fabulam tam raras CD habent, ut non quas omittunt, sed quas addunt commemorem. Plerumque autem ne spatia quidem ulla relictas sunt. Nisi quod paulo aliter res se habet in actus V. scenis 1 et 2: de quo dixi ad v. 701 77. affert Servius in Georg. I, 137, ubi paeniculo editur 78. mensam quando edo detergeo exstant apud Festum p. 258 sq. M., qua mensas detergeo sine Plauti mentione apud Claudium Sacerdotem in Eichenfeldi et Endlicheri Anal. gramm. p. 68 edo]ego Z detergeo BC, sed o e corr. B.

detergo D. detergo FZ Post hunc versum dubium esse vis potest quin quaedam interciderint 79. catenif Z 81. faciunt B 82. Namque Camerarius. Nam libri post homini lacunam e rasura B misero C accedit CDFZ, accidit B 83. libido FZ est libri catenif Z

Dum cōmpediti aut ānum lima praeterunt 85
 Aut lāpide excutiunt clāuom: nugae sūnt eae.
 Quem tū ādseruare recte, ne aufugiat, uoles,
 Esca atque potiōne uinciri decet:
 Aput mēnsam plenam tu hōminis rostrum dēliges.
 Dum tu illi, quod edit ēt quod potet, praēbeas 90
 Suo ābitratu usque ādfatim cottidie,
 Numquam hērcle effugiet, tāmetsi capital fēcerit:
 Facile ādseruabis, dūm eo uincto uīncies.
 Ita istaec nimis lenta uīncla sunt escāria:
 Quam māgis extendas, tānto adstringunt ārtius. 95

85. Dum *R.* Tum *libri* aut annum *R.* anum *B.* Nonius
p. 333, Salmasius, Gruterus Susp. lect. II, 1. ianā CD, codd.
Pyladis. ianuam FZ, Turnebus Adv. XX, 27. iannam Gutielmus.
annulum Coluius in Appul. Met. VI, p. 661. b Oud. praeterunt
Nonius, Pius, Salmasius. praeterunt vel pterunt CD. pretereunt FZ.
praeterunt B. proterunt Saracenus. perterant Beroaldus 86. ex-
cutiunt B clauom pro clauum B nugae] post u aliquid
erasum in B eae] hē FZ. 87. adseruare pro aff. B
 recto *C* aufugiat *C* 88. Aesca *CD* uincire *Ca*
 decet *B.* debet *reliqui* 89. aput *pro* apud *Nonius p. 455*
 plena *C* tu hominis rostrum *R.* hominis rostrum *Nonius.*
 homini rostrum *BBFZ.* homini rostru *C.* hominem rostro *Guyetus.*
 tu homini r. etiam *Fleckeisenus* diliges *CF* 90. edit *Ca-*
merarius. edit B. edat reliqui praebat C. p e corr. B
 91. Sa^o *B* usque adfatim *R coll. Poen. III, 1, 31. ad fatim*
B. affatim reliqui. et affatim Camerarius cottidie BC. cotidie
D. quotidie FZ. 92. hercle effugiet tametsi Nonius p. 38. edepol
te fugi & tiam & si Ba. edepol te fugit & tiam & si Bb. edepol te
fugiet iam et si CDZ. edepol confugiet iam est F. edepol fugiet
tametsi Pylades. Cf. ann. in Bacch. 593 capitale B, sed e
a corr. 93. adseruabis B. aseruabis C. asseruabis DFZ
 dum eo] Dueo *C* uinculo *B* 94. Ita istaec nimis] ea enim
 fere *Nonius p. 108. De delendo Ita cogitabat Fleckeisenus istec Z*
 uincta *Nonius p. 338. uincla uincla C scaria Nonius utro-*
 que loco 95. Quāqua^{magis} *D.* Quo magis *Fleckeisenus: quod ipse*

Nam ego ad Menaechnum nunc eo: quo iam diu

Sum iudicatus, ultro eo, ut me vinciat.

Nam illic homo hercle homines non alit, verum educat

Recreatque: nullus melius medicinam facit.

Hast adulescens: ipse escae maxumae, 100

Cerialis cenas dat: ita mensas extruit,

Tantas struices concinnat patinarias:

Standumst in lecto, si quid de summo petas.

Set mi interuallum iam hos dies multos fuit,

Domum dum dominus sum usque cum caris meis: 105

Nam neque edo neque euno, nisi quod est carissimum.

fuit cum verum haberem intendas Camerarius, contra quem
Scioppius dixit Susp. lect. II, 19 adstringunt B. affringunt
D., affringunt CF. affringant Z artius] u e corr. B

96. nunc F, Pylades. hunc BCD. om. Z quo BD. q C.
cui FZ 97. uincia C 98. hercle R. om. libri cum No-
zio p. 422, nisi quod rasuram inter homo et homines B habet.
Nihil vitii Bentleyus suspicatus est in Hor. Serm. I, 2, 10 ho-
minis Non. alii CD. aut Non. uerum] uert Non.

99. recreatque cum BC etiam codd. Pyladis. creatq D. recte at-
que Z. rete atque F 100. est libri adul. pro adul. B
adulescens ipse vulgo una constructione continuant ipsius

Z maxime D. maxime Ba, maxime Bb 101 et 102 af-
fert Festus p. 310 M., versus 102 Servius in Aen. IV, 267
cerialis Festus. Cerealis BCFZ. Cerialis BCDa. Cer¹⁰ talis Bb
caenas Festus mensas Festus, codd. Pyladis. mensam

BCDFZ 102. Et tantas Bothius imperite 103. standumst
BCD. Standum est FZ summo libri. summa Donati in Phorm.
II, 2, 29 ed. pr.: atque id Lipsius Ant. lect. III. dicit in libris
aliquot antiquis exstare 104 post hoc rasuram C multo

Z 105. Domi dum dominus sum usque R. Domo domitus sem-
per que Ba. Domi domitus sum usque Bb cum reliquis. Domi sum
domitus usque Pylades. Domi domitus fui usque Camerarius. Domi
finitu fui Dissalides careis B 106. Nam neque B. namque
reliqui karissimum B. carissimum FZ

Set quóniam cari, quem instruuntur, déserunt,
 Nunc ád eum inuiso. sét aperitur óstium:
 Menaechmum eccum ipsam uideo: progreditúr foras.

MENAECHMVS L. PENICVLVS.

MENAECHMVS.

Ní mala, ní stúlta sies, ní indomita impósque animí, 110
 Quód uiro odio uideas esse, túte tibi habeás [item].
 Praéterhac sí mihi tále post hunc diem
 Fáxis, faxó foris uidua uisás patrem.

107. *Posui quod saltem construi posset, aliorum acumini satis obscura verba commendans.* Id quoque iam cari qui instruuntur deferunt libri, nisi quod i in qui e corr. **B**, instruuntur **BaC**. Id quoque iam, cari qui instruuntur, deserit *Palmerius*: ubi instruantur *Scaliger*. Ii quoque iam cari qui instruxerunt, deserunt *Pylades*. I quoque iam cari qui instruuntur, deserunt *Salmasius*. Id quoniam, cari qui instruuntur, deserit *Acidalius* 108. fed **BCD**, *Scutarius*. si **FZ** apperitur **Z** hostium **FZ** 109. progreditur foris **Z**

Act. I. Scen. 2. MENECHMVS ADOLESCENS PARASITVS PENICVLVS **B**. MENEchm⁹ ADOLESCENS PENICVL PARASITVS **D**: item, nisi quod Menechinus, **FZ**. Ego MENAECHMOS I. et II. discriminavi In numerorum descriptione nec Bothianum exemplum nec Hermannianum *Elem. doctr. metr. p. 221 sq.* potui in omnibus sequi. Versuum fines **B** eosdem atque nos servat, praeter v. 120—122 110. sies cum *Bothio Hermannus*. si **BC**, *Servius in Aen. III, 686, Donatus in Eun. II, 3, 36. om.* **DFZ** nundomita **C** ipsoque **Z** 111. Quod uiro esse odio uideat tute tibi odio habeat libri, nisi quod urro **C**, uidet **DFZ**. Vnde *creticum Hermannus*: Quod uiro odio uides, tute item tibi habeas 112. Preter hac **B** si mi^{hi} **B**. simile **FZ** post] **p C** 113. uidat **Da**. uides *Madvigius Opusc. alt. p. 78*

Nám quotiens forás [ego] ire uólo, me retines, réuocas,
• rogitas:

Quó ego eam, quám rem agam, quid negoti geram, 115

Quid petam, quid feram, quid foris égerim.

Pórtitorém domum dúxi: ita omném mihi

Rém necesse éloquist, quicquid egi átque ago.

Nímium te habui délicatam. núnc adeo, ut factúrus, dicam.

Quando égo tibi ancillás, penum, lanam, aúrum, uestem,
púrpuram 120

Bene praébeo nec quicquam eges, maló cauebis, sí sapis:

Virum óbseruare désines.

'Atque adeo, ne mé nequiquam sérues, ob eam indústriam

Hódie ducam scórtum atque ad cenam áliquo condicám foras.

114. foras ego *R.* foras *BC.* om. *DFZ* 115. ego om.
Da negoti *BCD.* negotii *FZ* geritur *FZ* 116. pe-
tam *Camerarius.* detam *BaDa.* dedam *Bb.* detiam *C.* detā *De.*
detur *FZ* faeram *C* egerim *BbZ.* legerim *BaCDF*

117. Portitiorém *C* omnem et proximo versu rem om. *haec*
afferens Nonius p. 34 118. necesse eloquist *R.* necesse loqui
est *BCDF.* necesse est loqui *Z.* necesse est eloqui *Nonius,* necesse
eloqui *Hermannus* 119. Nímium te *R.* Nímium ego te *libri.*

Nímium ego *Hermannus p. 308.* Nimis te ego *Fleckeisenus Bent-*
leium de clausula cogitantem in Andr. IV, 1, 14 non intelligo

120—122. Subiungere dimetrum tetrametris malui cum *Bothio,*
quam sic praemittere cum B:

Quando ego tibi Ancillas penum

Lanam aurum uestem purpuram bene praebeo nec quicquam eges

Malo cauebis si sapis. utrum obseruare desines.

Quanquam, qui uolet, poterit etiam quinque dimetros continuare

linum lanam praebeo neque quicquam eges *affert Servius in Aen.*

IV, 373 prebeo *C* quicquam *Dousa* molo *C* 123. ne me
nequicquam *BaF,* sed nequicquam *Bb.* ne me quicquam *CD.* me
nequicquam *Z* ob eam] iam ob *Gruterus* indústriam] *f ab-*

scissum cum margine in C. indústriā *D* 124. atque ad coenam
aliquo *Palmerius.* ad cenam atque aliquo *libri.* atque aliquo ad coe-
nam *Acidalius.* atque alicui coenam *Guyetus.* ad coenamque aliquo

PENICVLVS.

'Illic homo se uxóri simulat mále loqui, loquitúr mihi: 125
Nám si foris cenát, profecto me, haút uxorem, ulciscitur.

MENAECMVVS.

Eúax, iurgio hércle uxorem tándem abegi ab iánua.
'Vbi amatores súnť mariti? dóna quid cessánt mihi
Cónferre omnes cóngratantes, qui pugnaui fórtiter?
Hánc modo uxori íntus pallam súrrupui: ad scortúm fero. 130
Sic huíc decet dari facete uérba custodí catae.
Hoc fácinus pulcrumst, hóc probumst, hoc lépidumst, hoc
factúmst fabre:
Meo quód malo a mala ábstuli, hoc ad dámnum deferétur.
Auórti praedam ab hóstibus nostrúm salute sócium.

PENICVLVS.

Heús adulescens, écqua in istac párs ineést praemi mihi? 135

Bothius conducam **DeFZ** 125. simulat] at e corr. **B**
loquitur] post q rasuram **B** 127. hercle uxorem tandem **R**.
hercle tandem uxorem **libri**. uxorem tandem sine hercle *Varro de l.*
lat. VII, 93 p. 369 Sp. 128. amatores sunt *Camerarius*. sunt
amatores **libri** 129. congratantes **R**. congratulantes **libri**. gra-
tulantes *Pylades* qui **Ba**. quia **Bb** cum reliquis 130. *For-*
tasse fuit modo quam uxori palam **C** subrupui **FZ**
131. Sic huic *Colvius in Appul. Metam. I, p. 72 b Oud.* Sic
hoc **BCD**. Si hic **FZ**. Sic *Pylades* cate **BZ**
132. pulcrum est **B**. pulchrum est *reliqui* probum est **libri**
lepidum est **libri**. lepidum *Camerarius* factu est **BCD**. fac-
tum est **F**. factum est **Z** 133. quod **R**. om. **libri** custull **Z**
dampnum **D**. dominam *Dissaldeus* 134. Aduorti **B**. Auerti
reliqui. auertit *Priscianus VII, p. 743 P. (309 Kr.)* predam
Ba ostibus **B**. hostibus **C** saluto **Z** 135. adol. **FZ**
ecqua **BbFZ**. et qua **BaCD** in] mihi **Z** praemi
mihi *Pareus duce Pylade, Gulielmus*. pre mihi **BC**. p mihi **Da**.
pmi **De**. premi **FZ**. praeda mihi *Camerarius*

MENAECHMVS.

Pérri, in insidiás deueni.

PENICVLVS.

Immo in praesidium. nó time.

MENAECHMVS.

Quis homost?

PENICVLVS.

Ego sum.

MENAECHMVS.

O méa commoditas, ó mea opportúnitas,

Sálue.

PENICVLVS.

Salue.

MENAECHMVS.

Quíd agis?

PENICVLVS.

Tenco déxtera geniúm meum.

MENAECHMVS.

Nón petuisti mágis per tempus mi áduenire quam áduenis.

PENICVLVS.

'Ita ego soleo: cómmunitatis ómnis articulós scio. 140

MENAECHMVS.

Vín tu facinus lúculentum inspicere?

136. Peril om. **Z** deuenit **BACD** praesidium **BC**
 137. homo est libri. homo est alibi legi Pius dicit: fortasse vere
 Me. oh mea **BCD** oportunitas **BC**. oportunitas **D**
 138. qui **Ba** agit **BCDE**, Douss Expl. III, 5, Lomanus
 p. 55, alf **Z** dextera Camerarius. dextra libri meum] mihi
C 139. quem **Ba** 140. omnes **F** 141. lúculentum **F**.
 luculentum **Da** inspicere **Da** qui Bothius. quis **BCDZ**.

PENICVLVS.

Qui id coxit coquos?

Iám sciam, si quíd titubatúms, réliquias ubi uídero.

MENAECMVVS.

Dic mihi, num quam tú uidisti tábulam pictam in páriete,
 'Vbi aquila Catamítum raperet, aut ubi Venus Adóneum?

PENICVLVS.

Saépe. set quid istae picturae ad me áttinent?

MENAECMVVS.

Age me áspice. 145

Écquid adsimuló similiter?

PENICVLVS.

Quí istic ornatús tuust?

MENAECMVVS.

Dic hominem lepidissimum esse me.

PENICVLVS.

'Vbi nos essurí sumus?

quid **F** híd **D**. lí **F** • quocuf **c**. ras. **B**. quocuf **C**. cocuf
DF. coquuf **Z** 142. Iam] At *Rittershusius* titubatúms
BF. titubatúms **CD**. titubatúms est **Z** reliquias ubi *Bothius*. ubi
 reliquias *libri* 143. num quam **R**. nūq̄a **C**. nūq̄ **D**. numqua
B, *Taubmannus*. numquid **FZ**, *Camerarius*. numquam *Salmasius*,
Handius Turs. IV, p. 319 (coll. 327) 144. aqlā **C**
 catamítum **BbDeZ**. catamei tum **Ba**. cate mei tum **C**. catamettum
DaF. *Scriptum fuit antiquitus CATAMEITVM* adoneum **B**
 145. Sepe **BC** picturae] post u rasuram **C** adtinent
B 146. Equid **Ba**. Ecquidem **Z** adsimulo pro aff. **B**
 similiter] *mirer ni adsimiliter scripserit Plautus. simulter suadet*
Fleckeisenus quid **F** istic ornatús tuus *Guyetus*, tuust
Bothius. istic est ornatús tuus *libri* 147. lepidíssimúms *libri*
 esse me. **Pz**. ubi nos **R**. esse me. **Pz**. ubi *libri*. esse me. **Pz**. ubinam
Camerarius. esse med. **Pz**. ubinam *Guyetus et sine* nam *Bothius*.
 med esse. **Pz**. ubi *Fleckeisenus* essuri sumus **B**. essuri sum **C**.

MENAECMVVS.

Dic modo hoc quod égo te iubeo.

PENICVLVS.

Díco: homo lepidíssume.

MENAECMVVS.

Écquid audes dé tuo istuc áddere?

PENICVLVS.

Atque hilaríssume.

MENAECMVVS.

Pérge.

PENICVLVS.

Non pergo hércle uero, nísi scio qua grátia. 150

Lítigium tibíst cum uxore: eo mi ábs te caueo caútius.

MENAECMVVS.

Té morare, míhi quom obloquere.

PENICVLVS.

'Oculum ecfodito persolum †

Míhi, Menaechme, si úllum uerbum fáxo, nísi quod iússeris.

MENAECMVVS.

* * * clam uxoremst úbi sepulcrum habébimus,

* * * * atque hunc comburamús diem. 155

effari
e e m efumuf **D.** efuri fumuf **FZ** 148. hoc om. **Z** quo **Ba.**
quid **Z** lbeo **C** dico] o e corr. **B.** dic **F** lepidíssime
libri 149. Et quid **C** istic **F** Pr. om. **Z** atqui
BCD hilaríssime **BCDZ** 150. Mz. om. **Z** Perge]
Perge porro *Pylades* uero **R**, *Ladewigius Philologi I, p. 291.*
om. libri, ego *Camerarius* 151. Lítigium **BbDeZ**. Lítidium
BaCDaF tibi est libri. est tibi *Camerarius* uxore: eo
R: uxore: hoc *Acidalius*. uxore oh **C**. uxore. M. o **B**. uxore oh
D. uxore. Mz. hoc **FZ** 152—157 sic scripti sunt in **Bb**:
Clam uxorem ubi sepulchrum habeamus atque hunc comburamis diem.
Pr. Age sane igitur quando aequum oras quam mox incondo rogam.

PENICVLVS.

'Age sane igitur, quándo aequom oras, quám mox incendó
rogum?

Dñes quidem iam ad úmbilicum dímidíatus mórtuost.

MENAECMVVS.

Cóncede húc a fóribus.

PENICVLVS.

Fiat.

MENAECMVVS.

Étiam concede húc.

PENICVLVS.

Licet.

Dñes quidem iā ad um bilicum est dimidiatus mortuus.

Ne morare mihi quin obloquere oculum *hec* effodito perfolum

5 Mi^{hi} menaechme si ullum uerbum faxo nisi quod iuseris.

A quo exemplo reliqui in his discrepant:

1. clam uxorem est e 'Menaechmis' *affert Charisius p. 118*
habemus *F*, *Bothius* atque] et male *Camerarius*. ut *Bothius*

oburnauf *Da*, ē burnauf *C*. combura••if c. ras. *Ba* 2. equum
eraf *Z* incendo *CDFZ* 3. *affert Gellius III, 14*

Me. praemittunt FZ iam ad umbilicum *FZ*, *Gell.* iā dumbi-
licum *CD*. iā dum bilicum c. ras. *Ba* dimidiatus mortuus

Gellius. est dimidiatus mortuus *D* 4. Ne morare] *N e corr. B.*

Te. morare *CD*. Remorare *FZ* quin] in e *corr. B.* quam *CD*.

quom *FZ* obloquere oculum *CD*. obloquere. *Pe.* oculum *F*

et, nisi quod oculum, *Z* (omisso *hec*) effodito *CD*, effodito
FZ perfolum monstrum scripturae quod perdomare nescii

5. Mihi *CDFZ* menaechme *C* iusseris *CDFZ*
*Versus 4. 5 ante 1—3 collocavit Bothius. Vulgatum ordinem tu-
tatus Ladewigius integrum versum excidisse post v. 151 suspica-
batur. Mihi duorum reliquiae coaluisse in unum visae sunt, quos
exempli causa sic redintegro:*

[Mágis sapis nunc. nám] clam uxoremst, ubi sepulcrum habébimus:

[Vbi polluceámus lepide] atque hunc comburamús diem.

*Primum versum sic Guyetus: Clam uxorem age sepultum habeamus
et hunc c. d. 158. fiat etiam. M. concede huc licet B*

MENAECCHIUS.

Etiam nunc concede audacter ab leonino cauo.

PENICVLVS.

Eu: edepol ne tu, ut ego opinor, esses agitator probus. 160

MENAECCHIUS.

Quidum?

PENICVLVS.

Ne te uxor sequatur, respectas identidem.

MENAECCHIUS.

Sét quid ais?

PENICVLVS.

Egone? id enim quod tu uis, id aio atque id nego.

MENAECCHIUS.

Ecquid tu de odore possis, si quid forte olfeceris,

Facere coniecturam?

PENICVLVS.

Captum si siet collegium,

Cuo . . . s . . . ata 165

159. leomino **Z**. lenonio *Pareus* 160. Eu **BCD**, *Fleck-*
eisenus Philologi II, p. 88. Heu **FZ** effe] *ultimam litteram*
aut e corr. aut a m. rec. **B** 161. Me. om. **B** Quidum
ne **B** sequatur **C** 162. quid] d e corr. **B** ais *Pylades*.
agis libri quid **Z** aio **BZ**, sed i e corr. **B**. dato
CDF nego **BZ**. nega **CDF** 163. Ecquid **F**. Hec
quid **CD**. Haec quid **B**. En ecquid **Z** 164. coniecturam?
Pe. captum *Lipsius Ant. lect. II*, 13. coniecturam captum libri,
nisi quod coniecturum **CD**. Non satis convenire in coniecturam vo-
cem *Ambrosiani vestigia visa sunt, in quo haec apparere initio*
versus: FACEREMCOAT si siet conlegium *Bothius*. sit collegium
libri, nisi quod colegium **B**, spatium autem inter utramque vocem
C. sit collegium augurum *Pylades ab eoque editores omnes*
165. Vno versu auctior **A** est, sed cuius nihil legi potuerit nisi
a principio CUO...S...ATA—. *Sententiae summa dubitari nequit*
quin haec fuerit: 'non melius coniecturum quam mement puto'

MENAECHMVS.

'Age dum, odorare hanc quam ego habeo pállam: quid olet? áptines?

PENICVLVS.

Súmmum oportet ólfactare uéstimentum múliebre:
Nam éx istoc locó spurcatur násum odore inútili.

MENAECHMVS.

'Olfacta igitur hinc, Penicule: ut lépide fastidis.

PENICVLVS.

Licet.

MENAECHMVS.

Quíd igitur? quid olét? responde.

PENICVLVS.

Fúrtum, scortum, prándium. 170

Tibi * * * *

MENAECHMVS.

Élocutu's * * * *

166. ME. om. **B** hanc . . . olfactare om. **Da**, add. **Db**
marg. Vnde factum ut PE. Agedum odorare verba in **FZ** collo-
cata sint inter olfactare et oportet palam **C** quod **Ba**
olere abstines? Lipsius apft. pro abft. **BC** 167. oportet
olfactare Guyetus. olfactare oportet libri. me olf. op. Camerarius,
Brizius Quaest. p. 36 168. Nam] Nec **Z**, Nonius p. 394
ex om. **B**, Nonius isto Nonius. hoc **F** [spurcatur] **e** corr.
et ras. **B** nafum odore **Z**, Non. nafum odori **D**. nafum mo-
dori **C**. nafum modore **B**. a summo odore **F** inútili **R**. inú-
tibili Nonius ex eoque **Z**. in lucido **BCD**. in lutido **F**. mucido Col-
uius. illaetabili] Lipsius Elect. I, 31. insubido Pareus 169. Ol-
facta **F**, codd. Pytadis, Saracenus. Di facta **B**. Difacta **CD**. Dii
facta **Z**. dic facta 'prisca lectio': Pius hinc] haec 'alibi codi-
cum': Pius ut lepide **R**. lepide. ut libri PE. Saracenus.
om. libri sine spatio licet Acidalius, qui etiam cedo propo-
nebat. decet libri 170. ME. Scutarius. om. libri Quí igitur
Z quod olet **CD FZ** 171. 172. Duobus versibus auctior.
A est, quorum initia, quae sola nunc exstant, sic descripsi:

TI..F..A.I.....Q —

ELOCUTUSNU —

TIBIFUAT visus sum prioris initium interpretari posse

Nunc ad amicam deferetur hanc meretricem Erotium.

Mihi, tibi atque illi iubebo iam apparari prandium:

'Inde usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. 175

PENICVLVS.

Eu,

Expedit fabulatus iam ferio foris?

MENAECHEMVS.

Ferio.

Vel mane etiam.

PENICVLVS.

Mille passum commoratus cantharum.

MENAECHEMVS.

Placide pulta.

PENICVLVS.

Metuis credo, ne fores Samiae sient.

MENAECHEMVS.

Mane mane, obsecro hercle: eapse eccam exit. ah, solem

uides 180

Satin' ut occaecatus prae huius corporis candoribus?

173. deferetur **Z** ^{ro}etium **D** 174. PEN. praemittit **F**
 iubeo **BZ** apparari **FZ** 175. MEN. praemittit **F**
 adiurnam **B**. ad diurnum **C**. ad diurnum **D** —MUSEU in huius
 versus sine apparuit in **A**. Vnde Eu, quod reliqui ignorant, prae-
 posui proximo versui 177. FERIOFORIS **A**. fores ferio reliqui
 178. Vel] Vae Gronovius etiam mille passum commoratus
 cantharum. Placide libri, nisi quod passus **F**. Personarum notas
 addidit Acidalius 179. pulta. PE. metuis credo **F**, Pylades
 (metuis afferens e codd. ant.): item **B**, sed met e corr. pultam et
 uis credo **CD**. pulta. PE. credo **Z** scient **BaCD** 180. ob-
 secro te hercle Lambinus eapse Acidalius. ab se libri, defendi
 posse visum Hermannus in Jahni Annal. philol. nov. t. XXXV,
 p. 195 post Meursium Handiumque Tursell. I, p. 24 eccam
 Bothius. eccam libri ah Bothius: oh Acidalius. PE. oh **BF**. PE.
 o **Z** uide Acidalius. uidet cum interpunctione vulgo
 181. MEN. praemittit **F** Satin **B**. Statim **F**. Statim **Z** oc-
 caecatus Pylades. occaecatus libri pre **BC**. ꝑ **D** cando-
 ribus erotium peniculus **CD**

EROTIVM. PENICVLVS. MENAECHMVS II.

EROTIVM.

Animo mi, Menaéchme, salue.

PENICVLVS.

Quid ego?

EROTIVM.

Extra numerum és mihi.

PENICVLVS.

* * * * *

'Idem istuc aliis ádscripsi fieri ad legioném solet.

MENAECHMVS.

Égo istic mihi hodie ádparari iússim aput te proélium. 185

EROTIVM.

Hódie id fiet.

Act. I. Scen. 3. EROTIVM MVLIER. PENICVLVS PARASITVS. MENECHMVS ADOL. BBbZ, nisi quod EROCIVM B. om. Cda. Erotium mulier meretrix. Menechiuf adolescent. Peniculus parasitus F 182 mi Bb, Scutarius. mei Ba cum reliquis salve quid ego extra libri, nisi quod ergo BbFZ. psonis distribuit Camerarius 183. Ecceidit PENICVLI responsum. vide praefationem 184. EROTIO continuavit Acidalius (Idem istuc mutatis in Item ut). PE. B. MEN. FZ alias Scaliger ádscripsi Da, áscriptiuf FZ fieri ad legionem Varro de l. lat. VII, 56 p. 540 Sp., (ubi tamen in pro ad cod. Flor.), Muretus Var. lect. VI, 4. ad legionem fieri libri. Prave Beckerus Quaest. p. 13 iudicat: recte Kampmannus de reb. mil. p. 9 185. Mx. B, Saracenus. om. FZ Ergo isti ac mihi Acidalius istuc iussi libri Pyladis ádparari FZ iussim Acidalius proelium Z. praelium B. prelium reliqui. proilium Mureto auctore Lambinus. prandium Scaliger, Salmasius 186. Ea. Hodie id fiet. Mx. in eo Gruterus. •• Hodie id fietineo (erasa ab initio personae nota) B. Hodie id fiet in eo C. Hodie id fieti nec DF.

MENAECHEMVS.

'In eo uterque proelio potābimus.

'Vter ibi meliōr bellator ērit inuentus cāntharo,

Ēum leges: tu iūdicato, cūm utrone hanc noctēm sies.

'Vt ego uxorem, mēa uoluptas, ūbi te aspicio, odī male.

EROTIVM.

'Interim nequīs quin eius āliquīd indutūs sies. 190

Quid hoc est?

MENAECHEMVS.

Induuiāe tuae atque uxōris exuuiāe, rosa.

EROTIVM.

Sūperas facile, ut sūperior sis mīhi quam quisquam qui
impetrant.

PENICVLVS.

Méretrix tantispér blanditur, dūm illut quod rapiāt uidet,

Hodie id secl. neque **Z.** (nae pro neque codd. *Pyladis.*) Hodie ut fieret. in eo *Camerarius* construens cum superioribus praelio *Scaliger.* proelio (antique scriptum pro proelio) *Mureto* auctore *Lambinus.* pro illo **BCDuF.** pro illo **DeZ.** codd. *Pyladis.* pro illo *Camerarius* 187. Vter^o ibi erit melior **B** (h. e. *Vtrobi Bb*) 168. Eum leges: tu iudicato **R** dubitanter. Tueft legio adiudicato **BCD.** nisi quod Tueft **Bb.** Tu es legio. adiudicato **FZ.** Tua legio est e codd. ant. affert *Pylades.* Tua haec est legio: adiudicato *Pareus.* Tu tua ex lege adiudicato *Gruterus* utrone *Fleckeisenus.* utro libri, utro tu **R** olim. scies **BaCda** 189. uxore **Cda** uolupta subite **Ba** aspi- cio c. ras. **C** 190. En.

om. **B** eius salī quid **Ba.** eius saliquid **C** intuta **Ba,** induta **Bb** sies *Pylades.* sis libri 191. Ero. praemittit **B** *Mx. B.* om. reliqui sine spatio uxoris exuuiāe rosa **BbFZ.** uxoris exuuiāe erosa **D.** uxori sexu uia erosa **C.** uxori sexuuiā erosa **Ba.** orosa pro erosa (quippe exuuiāe erosa inde a *Scutario* edebatur) (in codd. defecatis scriptum esse) *Pius* dicit 192. En. **B,** *Pylades.* om. **FZ** quisque **Z** impetrat **FZ.** imperat 'alibi legi' *Pius* dicit: et sic *Scaliger* 193. Meretrix **C** tantis perblanditur **B.** tantisper perblanditur *Camerarius*

* * * * *
Nám si amabas, iám oportebat násu[m] abreptu[m] mórdicu[s]. 195

MENAECHMVS.

Sústine hoc, Penícule: exuuias fácere quas uouí uolo.

PENICVLVS.

Cédo. set obsecro hércle, salta sic cum palla póstea.

MENAECHMVS.

Égo saltabo? sánu[s] hercle nó[n] es.

PENICVLVS.

Egone an tú magis?

Sí non saltas, éxue igitur.

MENAECHMVS.

Nímio ego hanc perículo

Súrrupui hodie. mēo quidem animo ab Híppolyta subcín-
gulum 200

Hércules haut aéque magno umquam ábstulit perículo.

194. *Excidisse versum cum sententia arguit tum Ambrosianus docuit, in cuius pagina 409 suprema duorum versuum spatia apparuerunt pro eo qui vulgo est 195. Legi autem nihil potuit*

195. iamdudum oportuit nasum adeptum mordicus Nonius p. 138

nassum **Cda** modicus **B**. mordicius **Z** 196. exuuias

BaC quas uoui uolo *Camerarius: vide Turnebum Advers.*

XX, 27. quas suo uiuolo **BD**. quas suo uiuolo **C**. quam suauum uolo

Z et, nisi quod suauium, **F** 197. PE. Cedo. sed et mox ME.

Ego saltabo? sanus *Acidalius*. PE. Cedo. ME. sed et mox PE. Ego

saltabo. ME. sanus **FZ**. *personarum notas om.* **B** Caedo **C**

siccā **C** 198. saltōq; **C** PEN. om. **B** 199. Si

Acidalius. ME. Si **FZ** exue igitur *Camerarius*. exuigitur **Bb**.

exuigitur **BaCD**. exi igitur **FZ** ME. nimio *Acidalius*. nimio

libri 200. 201 om. **F** 200. Súrrupui **BC**. Súrrupui **D**.

Súrrupui **Z** ipollita **BCD** subcingulum **BbDeZ**, subgin-

gulum **BaCDa** 201. Hercules haud aequē *Lambinus*, e suis

quibusdam libris Haud herculef *afferens*. Haud hercle seque **B**. Aud

hercule seque **C**. Apud hercule seque **D**. Haud herculef eque **Z**. HAUD

HERC — etiam in **A** apparuit. Haud Hercules aequē *Camerarius*

Cápe tibi hanc: quando úna uiuis mēis morigera móribus.

EROTIVM.

Hóc animo decét animatos ésse amatorés probos.

PENICVLVS.

Quí quidem ad mendicitatem próperent se detrúdere.

MENAECMVVS.

Quáttuor minis ego istanc émi anno uxóri meae. 205

PENICVLVS.

Quáttuor minae perierunt pláne, ut ratio rédditur.

MENAECMVVS.

Scín quid uolo te accúrare?

EROTIVM.

Hauscio: sét curabo, quae uoles.

MENAECMVVS.

Iúbe igitur tribus nóbis aput te prándium accurárier,

'Atque aliquid scitámentorum dé foro obsonárier:

202. *Mx. praemittit B Pro Cape ex A notavi E III*

meis *C*. meis *B*. meis *D* & moriera *C* 203. *EROTIO Bothius dedit, quod probat Ladewigius Philol. I, p. 293. PEN. praemittunt*

BFZ 204. *PENICVLO continuant BFZ* mendicitatem

B. menditatem *C* properent se *Bothius*. se properent *FZ*. se

proderent *BCD*, nisi quod proderent *B* detendere *Z*,⁴corr.

a *Scutario* 205. *om. F* Quatuor *BDZ*, non *C*

ego istanc emi *Fleckeisenus*. ego emi istanc *FZ*. egomi istanc *BDe*.

ego mi istanc *CDA*. Nisi etiam anno emi transponendum auo *Z*

206. Quatuor *DFZ*. Quatuor *B* perierunt *BC*. periere

DFZ redditur *B* 207. *UOLOTE A*. uolo ego te reliqui

accurrare *C* hauscio: set *B*. scio libri. si scio ad senten-

tiam requiri *Acidalius sentiebat* 208. *TRIBUSNOBIS A, BC*.

nobis tribus *DFZ*. nobis *Bothius* 209. *om. FZ*. add. *Pylades*

scitamentorum (*A*), *Turnebus Advers. XVIII, 14*. sit amento-

rum *B*. sit amentorum reliqui. sit omentorum *Pyl*.

Glandionidam suillam aut laridum pernonidem 210

Aut sincipitamenta porcina aut aliquid ad eum modum,
Mádida quae mi adpósita in mensa miluinam suggerant.
Atque actutum.

EROTIVM.

Licet ecastor.

MENAECHMVS.

Nós prodimus ad forum:

Iam híc nos erimus. dum coquetur, interim potábimus.

EROTIVM.

Quándo uis, uení: parata res erit.

MENAECHMVS.

Properá modo. 215

Séquere tu me.

210—212 *PENICVLO dedit Bothius*

210. *Mira scitamen-*

torum nomina satius duxi intacta relinquere Glandionidam

(A)BCD. Glandionidam FZ. glandulam codd. Pyladis. glandio-
nidem Salmasius. Glandium, callum Scaliger suillam (A)Z.

suillam B. suillam CDF. suillum Scaliger aut laridem perno-
nidem || Aut sincipitamenta B. LARIDUMAUTPERNONIDEM || AUTSIN-
CIPITAMENTA A. laridum pernonidem || Aut sincipitamenta BCD,
nisi quod lardum B; per nonidem C, per non idem D, per non idem

De; sincipitamenta D, sincipitamenta C, sincipitamenta B. lari-
dum pernam itidem || Aut sinciput aut menta F et, nisi quod poli-
menta pro menta, Z. laridum peronidem aut || Sinciput aut polimenta
Camerarius. Pro peronidem Lambinus pernam, pedem, Scaliger pa-
rotidem vel petiminem (sic); pro aut polimenta (quod e Feste pe-
titum) Bothius aut omenta porcina om. B, add. Bb mrg.

212. que C apposita Z pro in rasuram B mensa
Lambinus. mensam libri cum (A) MULUINAM A 213. Ea.
et Mx. om. BF sine spatii 214. *PENICVLO dedit Bothius*

post iam rasuram B hic nos libri. nos hic Camerarius
coquetur Bothius. coquitur BCD, coquitur FZ. 215. Mx. om.
B s. sp. 216. tu me Lambinus: nisi tu haec me males. tu

PENICVLVS.

Ego hércle uere te ét seruabo et té sequar,
Néque hodie, ut te pérdam, meream dēorum diuitiás mihi.

EROTIVM.

Euocate intús Culindrum mihi coquom aetutúm foras.

EROTIVM. CYLINDRVS.

EROTIVM.

Spórtulam cape átque argentum. éccos tris nummós habes.

CYLINDRVS.

Hábeo.

EROTIVM.

Abi atque obsónium adfer. uide tribus quod sít sa-
tis :

220

BCDF. om. **Z.** tute *Bothius olim* hecle **C** tisequar

CDa. tisequar **Db.** tisequar **De** 217. meream] *ultimam* ^{****} *litteram e corr.* **B.** merear **F** deorum **CDFZ.** deum **B**
diuicias **B** 218. culindrum **BCD.** cylindrum **FZ** quoquum
BCD. coquum **FZ** mihi cocum cilyndrum *hunc v. afferens*
Charisius p. 180 foras erotium cilinoruf **CD.** foras cum *ampla*
rasura **B**

Act. I. Scen. 4. EROCIVM MERETRIX. CILINIDORVS CO-
CVS **B** et, nisi quod EROTIVM et CILINDOR' **D.** om. **C.** Erotium
mulier. Cylindruf coquuf **F.** Erotium meretrix. Cylindrū coquuf **Z.**
Vnius tantum versus intervallum est in A 219. heccof trif
B ante rasuram. hec coftrif **CD** habes] *an habe potius?*
220. Abeo **CDa.** absonium **Z** afer **FZ** uide tribus

Néque defiat néque supersit.

CYLINDRVS.

Quõiusmodi ei hominés erunt?

EROTIVM.

Égo, Menaechnus ét parasitus éius.

CYLINDRVS.

Iam isti súnť decem:

Nám parasitus ócto munus hóminum facile fúngitur.

EROTIVM.

Élocuta súm conuinias: cóterum curá.

CYLINDRVS.

Licet.

Cócta sunt: iube ire accubitum.

EROTIVM.

Rédi cito.

CYLINDRVS.

Iam ego híc ero. 225

R. tribus ulde *libri* 221. cuiusmodi *libri* ei homines **R.**
 homines **BaC.** omnes **Da,** ^h omnes **Dd.** hi homines **Bb.** homines
Z. omnes **F.** isti homines *Fleckeisenus* 222. Ego **R.** Ego et
libri mendechnus **CD** de .cem c. ras. **B** 223. octo
 munus hominum *Muretus Var. lect. VIII, 11.* octo hominum munus
libri cum Nonio p. 497. OCTOHOMINUMNUN. *haud ambigue A.* ho-
 minum munus octo *Guyetus* 224. ceterum **Z** cura. Cy. licet
Camerarius. CURARILICET **A.** curaticet **BaCD.** cura licet **Bb.** cura
 tu et **FZ.** cura tu haec 'in priscis exemplaribus' esse *Pius dicit*
 225. *CIL. praemittit B, Cy. Z* Coacta **CD** iube ire
BbDdZ. iubire **BaCDa.** iubere **F** Er. om. **BF** s. sp.
 Cy. om. **B** ero. Menaechmus meſ senio taciti **B**

ACTVS II.

MENAECHEMVS II. MESSENIO.

MENAECHEMVS.

Volúptas nullast náuitis, Messénio,
 Maiór meo animo, quám quando ex altó procul
 Terrám conspiciunt.

MESSENIO.

Máior, non dicám dolo,
 Si aduénies terram uideas, quae fuerit tua.
 Set quaéso, quamobrem núnc Epidamnum uénimus? 230

Act. II. Scen. 1. MENAECHEMVS ADOLESCENS. MESSENIO
SENEX B et, nisi quod **E** pro **AE**, **D**. Quo accedit altera in **D**
inscriptio Menecmius messenio taciti. Eandem (nisi quod taciti) C
habet ut primum versum scenae. Menecmius adolescens. Messenio
feruus FZ. Vnius tantum versus intervallum in A est 226.
UOLUPTASNULLAEST A: item quattuor versus primos afferens **Pla-**
cidus Lactantius in Papin. Stat. Theb. II, 194. Nullast uoluptas
BCD et, nisi quod est, **FZ** nautis **Z** 227. quando **Pla-**
cidus, Lambinus. quon **Da.** quin **Db.** quon **C.** quon **B.** quon **De**
F. cum **Z** 228. conspiciunt **B.** prospiciunt **Placidus** **Mes.**
om. BF s. sp. maior est **Placidus** post dicam aliquid
erasum B dolor **Ba** 229. Si **Acidalius, Bentleyus in**
Hor. Serm. II, 6, 32. Quam si libri cum **Placido.** Quom **Bothius**
 uideas] conspiciat **Placidus** que **C** fuit dubitanter
Acidalius 230. **Mes. praemittit F** queso **BC**
 epidamnum **Ca.** in epidamnum **B.** epidamnum **FZ**

An, quási mare, omnis círcuimus ínsulas?

MENAECHMVS.

Fratrém quaesitum géminum germanúm meum.

MENSENIO.

Nam quíd modi futúrumst illum quaérere?

Hic ánnus sextust, póstquam ei rei operám damus.

Istrós, Hispanos, Mássiliensis, 'Ilurios, 235

Mare súperum iam omne Graéciamque exóticam

Orásque Italicas ómnis, quā adgreditúr mare,

Sumus círcumuecti. sí acum, credo, quaéres,

Acum ínuenisses, si áppareret, iám diu.

Hominem ínter uiuos quaéritamus mórtuom: 240

Nam ínueníssemus iám diu, si uíueret.

MENAECHMVS.

Ergo ístuc quaero cértum qui faciát mihi

231. An *BCD*. iam *FZ* círcuimus *Z*. círcuimus *re-*
liqui 232. MEN. om. *B* quesitum *C* 233. MEN. om. *B*
iam *Z* est libri querere *C* 234. sextust *Pylades*. sextust
est libri. sextust *Camerarius* ei rei *Cruterus*. ire hi *BaCDe*.
ire hi^{ac} *Bb*. huc rei *De mrg*. rei huc *FZ* 235. Istrós *Z*.
Hístrós *BCD*. Hýstrós *F* hýspanós *FZ* mássiliensís *C*

Ilurios *prima syllaba breui diuísse Plautus videtur*. ilurios *f*
BaCD. híliríós *Bb*. illyríós *F*. illyrícos *Z*. Etiam *Trin*. 852
HILURICA est in *A*. Ilures *Scaliger* 236. superum iam omne

B. superum omne libri, nisi quod supremum *Ba*, supernum *F*.
omne superum *Bothius olim*. superumque omne fuit, qui suaderet
gretiamque *B*. greciamque *C* 237. quā *Z* aggreditur *F*

238. post círcumuecti rasuram *B* sxi *A*. si reliqui, sed i
e corr. *R* quereres *BC* 239. sxi *A* apareret *C*

iám diu *Gulielmus*. tam diu (tamdíu *B*), cum proximis con-
structa, libri 240. queritamus *BC* 241. ínuenísset id diu *F*

sxi *A* 242. MEN. om. *B* Ergo] *E* e corr. *B*
ítu. c c. ras. *Ba*. ístunc *Bb* quero *C* cértum *ABC*
codd. *Pyladis*. om. *FZ* quíd *C*. qui reliqui. qui. *A*

[Qui sese dicat scire, cum esse emortuum]:

Operam praeterea numquam sumam quaerere.

Verum aliter uiuos numquam desistam exsequi: 245

Ego illum scio quam carus sit cordi meo.

MESSENIO.

In scirpo nodum quaeris. quin nos hinc domum

Redimus, nisi si historiam scripturi sumus?

MENAECHMVS.

Dictum facessas doctum et discaueas malo.

Molestus ne sis: non tuo hoc fiet modo.

MESSENIO.

Hem, 250

Illuc enim uerbo iam esse me seruom scio:

Non potuit paucis plura plane proloqui.

Verum tamen nequeo contineri quin loquar.

Audin, Menaechme? quom inspicio marsuppiam,

242. *profectus esse ab interprete videtur*

QUISESMBRICAT

A EMORTUUM **A**, **CDF**. mortuum **BZ** 244. Opera **FZ**

praeterea **C** SUMMAM **A**. sumam **B**. finam **F** querere **C**

245. aliter] inter **FZ** UIUOS **A** cum reliquis: uiuum Doua

fil. numquam] an numquam eum? EXSEQUI **A, BCD**, sed

[e corr. **B**. exequi **FZ** CARUSSITCORDI **A**. cordi sit carus re-

liqui 247. *MESSE. add. DB* Inscir pono da **D** scyrpo **Z**

querit **BC** 248 nisi ^{si} **D** 249. *MEN. om. BZ*

facessas doctum et discaueas *Camerarius: quo tamen poetae manus*

restituta esse credi nequit. facessas et discaueas *Saracenus.* fac-

cessat datum edificauit **B** et, nisi quod facessat, **D**. facessat da-

tum edificauit **C**. facessat datum et discaueat **FZ** 250. Melestat **C**

nescies **F** *MEN. Z. om. F* em (sic in fine uerus) **BCD**

cum **A**. hem **FZ** 251. iam **B**. om. libri. tuum *Fleckeisenus*

seruon **F**. seruon reliqui 252. proliqui **CDA** 253. Veruntamen

CFZ nequeo contineri *Fleckeisenus.* nequeo continere libri, nisi

quod neq. continere **CDA** qui ⁿ **C** loquor **Ca**

254—259 hoc se ordine in **B** excipiunt bifariam diuisa pagina:

Viaticati hercle ádmodum aestiué sumus.

255

Ne tu hércle, opinor, nísi domum reuórteris,

Vbi níl habebis, géminum dum quaeris, gemes.

Nam itást haec hominum nátio: in Epidámniis

Voluptárii atque pótatores máxumi:

Tum súcophantae et pálpatores plúrumi

260

In úrbe hac habitant: túm meretrices múlieres

Nusquám perhibentur blándiores géntium.

Proptérea huic urbí nómen Epidamno inditumst,

Quia némo ferme sine damno huc deuórtitur.

Adi Viaticati

Ne tu Vbi nihil

Nam ita Voluptariis

de quo *Parerg.* I, p. 488 sq. *dicí* 254. Audin **CDFZ**. Adi..

c. ras. **Ba**. Adi.. **Bb**. Audi *Camerarius* menechme **C**

quom **F**. quum **BC**. quum **DZ** marsuppium **B** (*sed upp e corr.*),

C. marsupium reliqui 255 Viaticati **F** ercle **D**

aestiuae **BC**. estiué **Z** 256. NE (*non nae*) etiam **A** opi-

nior **C** reuoteris **B**. reuoteris **CZ**. REUOTERIS: **A** 257. gem-

inú **Z** quaeris **Z**. queris **BCDF**. QUARRIS *haud ambigue* **A**

258. Sic **R**. GEMES || HOMINUMNATIO...EPI-

DAMNIEIS || VOL — **A**. gemes natio epidamnia || Nam ita est hec ho-

minú || Voluptarii **B** et, *nisi quod a voluptarii novum versum non*

ordiuntur, **CD**. gemes || Natio epidannia. nam ita est hec hominum ||

Voluptarii **FZ**. gemes. || Nam ita est haec hominum natio hic Epi-

damnia. || Voluptarii *Camerarius: quod fraudi fuit Fleckeiseno Phi-*

lol. II, p. 81. Vbi Bothius: Nam ita istaec hom. nat. est Epid.

259. MAXUMI **A**. maxumi **Z**. maximi reliqui 260. sicoph. **D**.

sycoph. reliqui et]atque **F** PLURUMI **A**. plurimi **FZ**.

pluri **BCD** 261. u. rbe c. ras. **C** hac sup. scr. **C**

262. Nunquam prehibentur **Z** 263. URBRI **A** epidanno **FZ**

inditumst **F**. INDITURST (*sic*) **A**. inditust **BCD**. inditum est **Z**

264. fermo **C** SINEDAMNOHUC **A**, *Bothius. huc sine damno*

BDF et, *nisi quod danno, Z*. huic sine sine damno **C** deuor-

titur **C**. diuortitur reliqui

MENAECHEMVS.

Ego istuc cauebo. cedo dum huc mihi marsupium. 265

MESSENIO.

Quid eo uis?

MENAECHEMVS.

Iam aps te metuo de uerbis tuis.

MESSENIO.

Quid metuis?

MENAECHEMVS.

Ne mihi damnum in Epidamnó duis.

Magnus tu amator mulierum es, Messénio,

Ego autem homo iracundus, animi perditus:

Id utrumque, argentum quando habebo, caueo, 270

Tu ne delinquas neue ego irascar tibi.

MESSENIO.

Cape atque serua: me lubente feceris.

265. *Hinc usque ad scenae finem personarum notas addit D^b*
cedo] *Mrs.* cedo **B** H.CMIHI **A**. mihi huc *reliqui, sed cum*
rasura post huc B marsupium **BC**. marsupium *reliqui cum*
A 266. *Personarum notas usque ad finem scenae om. B*
iam . . . metuis casu absunt ab ed. *Camer.* apste **BC**. apf
te *reliqui* 267. dannum **Z** epidanno **FZ** duis *Be-*
roaldus. diis *vel* diis **Ba**. diis *vel* diis (*et sic quidem:* epidam no-
diis) **CD**. diis **FZ**. diis **Bb**. diis *codd.* Pii 268. Magnus
tu amator *Bothius*. Tu magnus amator *libri*, nisi quod magnus **D**.
Tu amator magnus *Fleckeisenus* amctor **C** mef. senio
c. ras. B 269. iracundis **BCD** perciti *Lipsius Ant. lect.*
II, 13 270. habeo *Pylades*. habeo *libri* 271. Tu ne **R**.
Ne tu *libri* post delinquas *rasuram* **C** neu ego *vel* ne ego
BCD 272. lubente **BCD** feceris cylindris menechmus
messenio **C** et, nisi quod cylindrus, **D**

CYLINDRVS. MENAECHMVS II. MESSENIQ.

CYLINDRVS.

Bene ópsonaui atque éx mea senténtia :

Bonum ántepouam prándium pransóribus.

Set eccúm Menaechmum uideo. uae tergo meo : 275

Prius iám conuiuae obámbulant ante óstium,

Quam ego ópsonatu rédeo. adibo atque ádloquar.

Menaéchme, salue.

Act. II. Scen. 2. CYLINDRVS. MENAECHMVS. MESSENIQ
BFZ (nisi quod, ut supra dixi, Menechmuf constanter **FZ**).
 om. **CD**. Vnius tantum versus intervallum in **A** est *Personarum*
notas in hac scena addidit DB, et pro MEN. quidem ple-
rumque So. 273. Cenę **Z**. Cil. Bene **B**. Messenio Bene **DB**

ópsonaui pro obf. **B** sententia Bonum construendo inuixit
Gruterus 274. pransoribus]adibo atque adloquar hic inserunt
EFZ (unde primus pepulit Pylades), non **B**, si diligentissimo
 testi fides, cuius labore confecta collatione utor. Eoque id magis
 mirum, quod in **C** quoque pransoribus vocem haec excipiunt : 'natu
 redeo adibo atq' alloquar 275. menaech•mum c. ras. **B**

uideo. uae tergo *Gruterus*. uideon•etergo c. ras. **B**, uideon a•igo
 c. ras. **D** : quae vestigia ad uldeonaetergo spectare apparet. uideon
 etergo **C**. uldeon a tergo **FZ**. uideon' ? au tergo *Acidalius*
 276. obambulant **R** : nisi inambulant matueris. ambulant libri
 ante ostium . . . di te amabunt om. **EFZ**. Primus supplevit e
 codd. Pylades, sed sine adibo atque adloquar, quae in *Aldina de-*
munum (vel in Iuntina potius, nisi fallor) accesserunt hostium
D 277. ópsonatu **BD**. obsonatus Pylades. opso **C**, omittens is
 hoc loco natu . . . adloquar adloquar **B**. alloquar **C** supra.
 adloquar **D**. colloquar *Ald.* 278. Hunc cum proximo sic
 scriptos **B** exhibet :

Menaechme salue. Mss. di te amabunt quisquis ego sim.

Ci. Non hercle uero. ubi conuiuae ceteri.

MENAECIMVS.

Dí te amabunt, quisquis es.

* * * * * quis égo siem?

MESSENIO.

Non hércle uero.

CYLINDRVS.

Vbi sũnt conuiuae céteri?

280

MENAECIMVS.

Quos tú conuiuas quaéris?

CYLINDRVS.

Parasitũm tuum.

MENAECIMVS.

Meũm parasitum? cértó hic insanũst homo.

MESSENIO.

Dixĩn tibi esse hic sũcophantas plũrumos?

Vbi pro Mks. in DD est So., pro quisquis in FZ MEN. scilf quis, pro sũm in C fun, in Z sum. Vnde profectus Camerarius: Mks. dí te ament, scis quis ego sum?, proximi autem initio Noui pro Non Acidalius. Quo ascito Bothius alio tempore MEN. dí te amabunt: scĩn quis sũm, alto M. dí te amabũnt. quis égo sum, alio M. dí te amabunt, quisquis sum. Verum inter illos duos versus, quorum nunc principia tantum servata sunt, novum A interpositum habet, cuius nihil nisi quinto loco Q littera apparuit. Vnde talem fere fuisse sermonum rationem confidenter conicias:

Cx. Menaéchme, salue. MEN. dí te amabunt, quis[quis es.

Tun' hũnc scis qui sit, qui sciat] quis égo siem?

Mks. Non hércle uero. Cx. ubi [sũnt] conuiuae céteri?

Similem viam Fleckeisenus ingressus hoc exemplum proponit:

Cx. Menaéchme, salue. MEN. dí te amabunt, quisquis [es.

Set nĩmĩs demiror quĩ tu noris quis] ego sum.

Cx. Nouĩ hércle uero: sèt ubi conuiuae tui?

280. ercle **CaD** 281. ẽnuat **D** querĩf **BC** 282. post
parasitũm persõnde nota erasa in **B** certo **R**. certe libri
mansit est **FZ** 283. Dixĩn vitĩum **Aldinae** sicoph. **CD**.

MENAECHEMVS.

Quem tú parasitum quaéris, adulescéns, meum?

CYLINDRVS.

Penículum.

MENAECHEMVS.

* * * ubi meus? 285

MESSENIÓ.

Penículum tuum eccum in uidulo saluóm fero.

CYLINDRVS.

Menaécheme, numero huc áduenis ad prándium:

Nunc ópsonatu rédeo.

MENAECHEMVS.

Respondé mihi,

sycoph. **BFZ** plurimos libri 284. que **D** parasitum]
para **CD** queris **BCD** adules **D**. adules **C**. adolescens
FZ Cy. meum **FZ** cum proximo Peniculum constructum

285. Sequitur vulgo unus versus, qui hic est in **BCD**:

CIL. Peniculum eccum in uidulo saluom fero:

ubi CIL. om. **CDFZ**, Mss. ante eccum inserunt **FZ** eidemque
saluum exhibent. Pro quo versu duos **A** habet, quorum prior his
litteris **UBI** . . . **SMRUS** terminatur. Vnde consentaneum est sic fere
scripsisse Plautum:

Cy. Peniculum. [MEN. quis is Peniculust aut] ubi is ést meus?

Mss. Peniculum túum eccum in uidulo saluóm fero.

287. Cy. om. **B** Mena hec menum ero **CD**. Menaechmum
. ero (sic cum spatio) **B**. menehme num uero in 'reverendae
vetustatis exemplaribus' esse Pius testatur 288. MEN. prae-
mittunt **FZ** opsonatu redeo **B**. ipso naturę deo reliqui, nisi
quod nature **DF**. obsonator adeo (proximis iuncta) Alciatus Pa-
rerg. iur. X, 14 MEN. Camerarius. om. libri responde
mihi **BC**. ¹responde **D**. mihi responde **FZ**

Adulēscens: quibus hic prētiis porci uaeūeunt
Sacres sinceri?

CYLINDRVS.

Númmis.

MENAECIMVS.

Nummum a me áccipe: 290

Iube té piari dé mea pecúnia.

Nam equidem édepol insanum ésse te certó scio,
Qui míhi molestus hómini ignoto, quisquis es.

CYLINDRVS.

Culindrus ego sum: nómen non nosti meum?

289—291. *Horum apud Festum v. sacrem p. 218 haec laci-
niae superstites sunt:*

. lescens qui
. ueneunt sa
. nummum
. plari de mea

A Varrone Rust. II, 4, 16 memoriter hinc affertur quanti hic porci
sunt sacres, *item II, 1, 20* quanti sunt porci sacres 289. Adol. **FZ**

pretiis porci **F**. precis porci **Z**. pretii porci **B**. precii porti **C**.

pretii porti **D** ueneunt *Saracenus*. ueniunt libri 290. Sa-
cres sinceri? Cy. nummis. MEN. nummum a **R** duce **A**, in quo haec
s NUMMUMAMEACCIPERE plane apparuerunt in fine versus. Sacris ince-

rinummis a cum rasura **B**. Sacris incerinummis a **C**. Sacris inceri
nummis a **D**. Sacris sinceris. nummum a **F**. Sacre sinceri nummum a
Z: ubi Sacri *Scutarius*, Sacres *Saracenus*, *Pius*. Sacri sinceri, nummos
eos a *Camerarius*. Sacres sinceri? Cy. nummo. MEN. eum a *Lipsius Ant.*
lect. II, 13. Sac. sinc.? Cy. nummo uno. MEN. en a *Pylade duce*
Acidatius. Sac. sinc.? Cy. numo. MEN. numum a *Bothius*. *Nihil*
profecit Brixius Qu. p. 35 291. peccunia **C**, addens quis efci
e v. 293

292. equidem edepol **R**. equidem libri. ego quidem
Pylades 293. molestus vulgo quisquis es]quis **C** ef

FZ. efci **CDA**. efci **Db**. ef. c. ras. **B**. *Adhaeserat personae*
nota 294. Culindrus ut v. 217. Cilindrus **BCD**. Cyllindrus **FZ**

nomen non nosti *Bothius*. non nosti nomen libri

MENAECHMVS.

Seu tú Culindrus's seu Caliendrus, pérteris. 295

Ego té non noui néque nouisse adeó uolo.

CYLINDRVS.

Hem, tibi Menaechmo nómen tamen est, quód sciam.

MENAECHMVS.

Pro sáno loqueris, quóm me appellas nómine.

Set úbi nouisti tú me?

CYLINDRVS.

Vbi ego te nóuerim,

Qui amicam eram meam hábeas hanc Erótium? 300

MENAECHMVS.

Neque hércle ego habeo néque te, qui homo sis, scio.

CYLINDRVS.

Non scís quis ego sim, tíbimet qui saepíssume

Cyathisso aput nos, quándo potas?

295. Mess. **Db** Cullindrus Nic. Heinsius, Salmasius: libri ut antea. ante seu rasuram **B** (et vocis opinor) Calien-

drus Scatiger. coriendrus libri. coliendrus Lambinus. Cicilendrus Dousa. Culiendrus Guyetus. Coriandrus Bothius 296. te om. **Da**

297. Hem (scriptum olim Em) **R**. Est libri menahecmo **BCDa**. menahecm' **Db**. menahéc m' **De**. menechini **F**. menchini **Z** tamen est **R**. tantum libri. tamen Pistoris. tandem Bothius

298. MEN. om. **B** sane vitium Camerariide, corr. a Lipsio l. s. s. cum me Camerarius. quoniam me **BC**. quin me **D**. qui me **F**. qui me meo **Z** appellat **D**. appelles Camerarius

299. tu Pylades. om. libri me. Cy. ubi **FZ**. me ubi **CD**. me CIL. ubi (sic cum spatiis) **B** 300. Qui amicam eram meam habebas **B**. Qui amicam habebas eram meam libri. Amicam qui habebas heram meam Pareus. Licebat etiam Qui habebas amicam e. m.

301. Neque te hercle **Da** HERCLEEGO **A**. hercle reliqui. hercule Bothius quoniam omnis **A**. quis homo sic reliqui, nisi quod tolf **Z**.

quis sis homo Camerarius 302. Cy. om. **B** sic **BaCDBa** tíbimet qui **R**. qui tibi libri sepiissime **B**. sepiissime vel

sepiissime reliqui 303. Ciatisso **BCD** totas **BaCDBa**

MESSENIQ.

Hei mihi,

Quom nihil est, qui illic homini diminuat caput.

MENAECHMVS.

Tun cyathissare mihi soles, qui aute hunc diem

305

Epidamnnum numquam uidi neque ueni?

CYLINDRVS.

Negas?

MENAECHMVS.

Nego hercle uero.

CYLINDRVS.

Nón tu in illisce aedibus

Habitás?

MENAECHMVS.

Qui di illos, qui illic habitant, perduint.

CYLINDRVS.

Insanit hic quidem, qui ipse male dicit sibi.

Audín, Menaechme?

MES.] MEN. **F** ei **BCD** 304. Quom **B**. Cum reliqui qui illic homini **R**, ut v. 827. 842. Bacch. 799. qui illi homini libri. quicum illi homini *Pylades*. illi qui homini *Camerarius*. qui homini illi *Bothius* diminuat **FZ**. dimiduat **Da**. diminuat reliqui 305. MEN. om. **BF** Tunc **Ba**. Tunc **CD** cyathissare **B**. eratiffa re **CD** 306. Epidannum **FZ** Cy.] ME. **B**. MES. **Db** 307. Cy.] MES. **Db** in om. **FZ** 308. qui di illos qui illic **R**: *quanquam etiam* qui di homines qui illic *potueram*. di illos homines que illic libri, nisi quod dicit **FZ**, qui **BbDbFZ**. di illos, qui illi habitant, homines *Bothius* perduint **Bb**, *Pius*. perdunt **BaC Da**. perdiunt **DeFZ** 309. Cy.] MES. **Db** quidem *Bothius*. equidem libri. Vide *Prot. Trin. p. LXXVIII* ipse **FZ**. id se **BCD** 310. Aut in **BaC Da** menaechme **BaDa**. mena hoc me **C**.

MENAECHEMVS.

Quid uis?

CYLINDRVS.

Si me cónsulas, 310

Nummum illum quem mihi dúdum pollicitú's dare,

Iubeás, si sapias, pórculum adferri tibi.

Nam tú quidem hercle cérto non sanú's satis,

Menaéchme, qui nunc ípsus male dicás tibi.

MENAECHEMVS.

Heu, 315

Hercle hóminem ineptum múltum et odiosúm mihi.

CYLINDRVS.

Solét iocari saepe mecum illóc modo.

Quam uís ridiculus ést, ubi uxor nóu adest.

menaecme **Bb**. menechme **De** 311. *Eadem, qua supra v. 354 sqq., collocandorum versuum ratione B usus hunc ordinem ostendit:*

Nummum Nam tu

Menaechme Iubeaf

Tu hercle Solet

Quamuis Qui ais

Versum 312 postpositum versui 314 etiam CDFZ exhibent: suo loco reddidit Camerarius

311. Nummo illo Dousa quem mihi] an mihi quem potius? pollicitus C 312. post sapias

rasuram B proculum Z adferri D. afferri FZ 313. hercle

C sanu's Bentleyus in Phorm. I, 3, 12. sanus vulgo 314. nunc B

315. MEN. R. MES. FZ. om. B Heu || Hercle hominem

ineptum multum et odiosum mihi R. Tu hercle hominem multum et

odiosum mihi BCD: sed Eu pro Tu Bb, quod miror Fleckeise-

num Philologi II, p. 85 tutari. Tu hercle homo es multum et od. m. Pylades. Heu

hercle hominem molestum et odiosum mihi post Camerarium Loma-

nus p. 50 317. Cy. om. B locari BCDA cepe B

illoc B. illo reliqui 318. ridiculos C

Quid ais tu?

MENAECHMVS.

Quid uis, néquam?

CYLINDRVS.

Satin hoc, quód uides,

Tribus ópsonatumst án etiam opsono ámplius, 320

Tibi ét parasito et múlieri?

MENAECHMVS.

Quas múlieres,

Quos tú parasitos lóquere?

MESSENIÓ.

Quod te urgét scelus,

Qui huic síis molestus?

CYLINDRVS.

Quíd tibi nam mecúmst rei?

Ego té non noui: cum hóc, quem noui, fábulor.

MENAECHMVS.

Non édepol tu homo sánus es, certó scio.

325

319. Quid ais tu? MEN. quid uis **R**, *Bothius nuper*. Quid ais tu quid uis **D**. Qui ais tu quid uis **C**. Qui ais tu quiduis **B**. MEN. Quid ais tu? Cy. quid uis **F**. MEN. Quis ais tu. Cy. quiduis **Z**. MEN. Quid ais tu? quid uis *Bothius olím* nequam **R**. inquam *libri* satis **Ca**, fatum **Cb** 320. Tribus opsonatumst an etiam opsono **R**. Tribus uobis obsonatus tan obsono **CD**. Tribus nobis obsonatus an opsono **B**. Tribus uobis obsonatus an obsono **FZ** 321. paróposito **C** mulieri **Z** MEN. **BF**. MRS. **Z** quas *Pylades*. quas tu *libri* muliere **C** 322. paratitos **Bcd** MRS. **BF**. Cy. **Z** urguet **B** 323. scis **Z** Cy. **BF**. MEN. **Z** nam **R**. om. *libri* 324. Cy. *praemittunt* **Ddz** MRS. cum **Dd** 325. MEN. **Z**. MRS. **F**. ME. et Ci. **Dd**. om. **B**

CYLINDRVS.

Iam ego hæc madebunt faxo: nil morabitur.
 Proin tú ne hinc abeas longius quo ab aedibus.
 Numquid uis?

MENAECMVVS.

Vt eas máxumam in malám crucem.

CYLINDRVS.

Te ire hércle meliust intro iam atque accumbere,
 Dum ego hæc appono Vólcani ad uioléntiam. 330
 Ibo intro et dicam te híc adstare Erótio,
 Vt te hinc abducat pótius, quam hic adstés foris.

MENAECMVVS.

Iamne abiit? abiit. édepol haut mendácia
 Tua uérba exprior ésse.

MESSENIO.

Obseruató modo:

326. Cy. om. **B**. Mss. **D^b** ego Acidalius. ergo libri
 hec **BC** madebunt **D^b** faxo **Z** faxo: nihil morabitur]
 huc spectare videtur quod in **B** apparet in ima pagina scriptum
 sine ulla nota: faxo me morat 327. ne hinc abeas longius
 quo **R**. ne quo habeas longius libri, nisi quod abeas **F**, longius **BC**.
 De ne quo abeas longius hinc cave cogites 328. maxumam in
FZ. maximam **BaCD**, Bentleius in Phorm. V, 8, 37: de quo
 dubito. ⁱⁿ maximam **B^b** 329. Mss. **D^b** Te ire hercle me-
 liust intro iam **R**. Ire hercle meliust te interim **BCD** et, nisi quod
 meliuf, **F**. Ire h. melius est te intro **Z**, Dissaldeus accubere **C**
 330. ergo **BC** Volcani ad **Bothius**. ad uolcani libri, nisi
 quod uolcam visus est **C** habere 331. astare. **D**. astare **FZ**
 332. astet **F** 333. Mss. **B** abiit? abiit Gruterus. ha-
 bit **BaC**. abit **D**. abiit **BbFZ**. Nisi ille hinc abiit? males
 aut **BaCD** mendatia **BCD** 334. X. sua **B** mrg.
 exprior esse. Mss. obseruato **Lipsius Ant. lect. II, 18**. exteriores
 o obseruato **BCD**. Mss. exterior (sic obseruato **FZ**, nisi quod abl. **Z**

Nam istic meretricem orédo habitare mŭlierem, 335

Vt quídem ille insanus dixit, qui abiit hinc modo.

MENAECHEMVS.

Set mīror, qui ille nóuerit nomén meum.

MESSENI O.

Minume hércle mirumst: mórem hunc meretricés habent:

Ad pórtum mittunt séruolos, ancíllulas:

Si quae peregrina náuis in portum áduenit, 340

Rogítant quoiatis sít, quid ei nomén siet:

Postilla extemplo se ádplicant, adglútinant:

Si péllexerunt, pérditum amittúnt domum.

Nunc ín istoc portu stát nauis praedatória,

Aps quá cauendum nóbis sane cénseo. 345

MENAECHEMVS.

Monés quídem hércle récte.

MESSENI O.

Tum demúm sciam

335. *istic C* 336. *insanus ille DFZ* abiit hinc *R.* hinc
abiit *libri*, nisi quod abiit *C* 337. *nomen]* hominem *Da* 338. *Minime libri* mirumst *R.* mirum *libri* 339. *Ad] A CDa* ser-
uolos *B.* seruulos *CD.* seruulos *FZ* 140. *Si quae R, Kamp-*
mannus de in praep. 24. Sed qua *Ba.* Si qua *BbFZ.* Sed quia *CD*

341. Rogitant *CDFZ, Priscianus XVII, p. 1047 (t. II, p. 19).*

Rogant *B* quoiatis *Prisc.* culatus *C.* cuiatis *reliqui* quid *B*
siet *B.* sciet *C.* sciat *D.* fiat *FZ* 342. *Postilla Gulielmus.*
Post illae *B.* Post ille *reliqui* adplicant *D.* applicat *Ba.* ap-
plicant *Bb* cum *reliquis* adglutinant *DeZ.* agglutinant *CDA.*
agglutinat *Ba.* ac glutinant *BbDb.* agglutinant *F* 343. ad-
mittunt *FZ* domum. *MEN.* sane censeo in *sine versus D.* do-
mum. || *MEN.* sane censeo *FZ* 344. *Mrs. praemittunt FZ*
predatoria *BC* 345. *Aps pro Abf BC* sane censeo h. l.
om. *DFZ* 346. *recte sup. scr. Bb* cum *C*

Recté monuisse, si tu recte cáueris.

MENAECHMVS.

Tace dúm parumper: nám concrepuit óstium.

Videámus, qui hinc egréditus

MESSENIO.

Hoc ponam interim.

Adseruatote haec súltis, nauales pedes.

350

EROTIVM. MENAECHMVS II. MESSENIO.

EROTIVM.

Sine foris sic: abi.

Nolo ópperiri: intús para, curá, uide:

Quod opúst, fiat. sternite lectos,

Incéndite odores: múndities,

347. Rete **B** 348. tum **Ba**, corr. m. ant. hostium
FZ 349. egreditur **RbDeFZ**. creditur **BaCDa** Mes.
Pylades. om. libri s. sp. 350. Adseruatote **C**. Adferuatote **B**.
 Abseruatote **DFZ** sultis *Pylades, si uoltis libri* nauales
 pedes] *huc spectare videtur Nonius p. 461: 'Plautus remos nauium*
pedes dixit' pedes] *pedes. erotiũ maenehmuf messenio C. pedes*
eoritium menechm' messenio D

Act. II. Scen. 3. EROCIUM MVLIER. MENECHMVS ADO-
LESCENS. MESSENIO SENEX B. om. CDa. EROTIUM menech-
mvs messenio Db. Erotium. Cylindrus. Menechinus. Messenio FZ.
Delevi CYLINDRI personam Canticum hoc Hermannus Elem.
doctr. metr. p. 394 sq. ita tractavit, ut viz invenerim in quo dis-
cedendum esse videretur. Tale autem in B est:

ERO. Sine foref sic ubi nolo operiri.

Intus para^{ui} curauit dequod opust fiat.

Sternite lectos incendite odores.

Inlécebra animost ea amántum.

355

Amánti amoenitás malost, nobis lucrost.

Set ubi illest, quem coquos ánte aedis ait ésse? atque ec-
cum uideo:

Quí mihist úsui et plúrumum pródest.

Item huic ultro fit, út meret potíssimus nostrae ut sít domi.

Nunc éum adibo: adloqnar últro.

360

Animúle mi, mihi mirá uidentur

Te hic stáre foris, fores quói pateant,

Mundicia inlecebra animo st amantium.

5 Amantia moenitas malo st nobis lucro st.

Sed ubi ille est quem coquus ante aedis ait esse atque ecum uideo

Qui mihi est usui et plurimum prodest.

Item hinc utro fit ut meret potissimum nostrae domi ut sit.

Nunc eum adibo adloquar ultri.

10 Animule mei mihi mira uidentur

Te hic stare foris fores quoi pateant

Magis quam domus tua domus quam haec tua sit.

Omne parat..... ut ius sisti atque ut uolueris. neque tibi

.....am ora intus.

15 Pradium ut iussu stibic curatus. ubi libet ire licet accubitus.

Vbi scripturae discrepantia haec est: 1. f. ores c. ras. C. foris R

abi CDF. abili Z opperiri Saracenus

2. para

cura uide quod CDF et, nisi quod inde, Z opust. Cyl. fiat.

Eao. sternite F. opus est. Cyl. fiat. Eao. sternite Z. opus est ut fiat,

sternite Camerarius 4. munditia D. mundities Herm. ince-

lebra CD. illecebra FZ animo est FZ amantum CDFZ.

ea amantum Herm. 5. Amanti amoenitas CFZ malo si]

malofr C. malo si (h. e. ut uidetur sed) D. malo est Camerarius

lucro est FZ 6. est ille DFZ edisse ait se atque

CD. edis ait esse atque FZ, nisi quod edes F. aedis esse ait atque

Pylades 7. propest C. propest D. prodest FZ 8. huic FZ.

hic Nonius p. 468 ultro CDFZ potissimus CDFZ,

Nonius 9. cum F alloquar FZ ultro BbDbfFZ

10. Anime Z mi BbZ mihi mira uidentur] cur uideo

Z: corr. Scutarius 11. fore] fore Da cui FZ

Magis, quám domus tua, domus quom haec tua sit.

Omné paratumst,

Vt iússisti atque ut uóluiſti:

365

Neque tibi iamst ulla mora intus.

Prandium, út iussisti, hic cúratumst:

Vbi lúbet, licet ire accúbitum.

MENAECHMVS.

Quicum haec mulier lóquitur?

EROTIVM.

Equidem técum.

MENAECHMVS.

Quid mecúm tibi

Fúit umquam aut nunc ést negoti?

EROTIVM.

Quia pol te unum ex ómnibus 370

12. domust tua **C.** domus itua **D.** domus sit tua **Bb.** domus tua
FZ quam] cum **FZ** 13. 14 om. **FZ** Omē **D**
 paratuſt... ut iuf ſiſti **Bb.** paraſituſ tutiuſ ſiſti **D** et, niſi quod
 tutuſ, **C.** paratum eſt ut iuſſiſti *Camerariuſ* tibiſt ¶ ..ullam
 ora **Bb.** tibi ſullā oraſ **CD.** tibi eſt ulla mora *Camerariuſ.* iam
 addidit *Hermannuſ* 15. Prandium **CDFZ** ut iuſſi
 ſtichic curatuſt ubi **Bb.** ut iuf ſt ſtichic curatuſ tibi **C.** ut iuſſiſt ſtichic
 curat' tibi **D.** ut iuſſiſti hic curatuſt ubi **F** et, niſi quod curatum
 eſt, **Z** lubet **CDbFZ.** lubet **Da** 357 duobuſ *dimetriſ*
Hermannuſ diſpeſcuit 359. huic ſit ultro uti *necio an praeſtet.*
Niſi potiuſ e proximo v. ultro irrepiſit, Plauti autem fuit huice ſit
 uti meret: potiſſimuſ noſtrae domi *Hermannuſ* ut ſit domi
R *Alia horum deſcriptio Fleckeieſeno placuit:*

Idem huic ultro ſit ut meret, ut noſtrae domi potiſſimuſ ſit.

Nūc eum adibo [atque] Adloquar ultro.

368. lubet, licet ire **R.** *Acatalectum Fleckeieſenuſ finxit:*

Vbi lúbet [intro] illicet adcubituſ.

369. **Mx. Db** loquitur mulier **F** **Ero. Db.** **Mx. B**

Mx. Db

370. negotii **BCD.** negotiū **FZ**

E. Db

Vénus me uoluit magnificare: néque id haut immeritó tuo.
Nam écastor solús benefactis tuis me florentém facis.

MENAECHMVS.

Cérto haec mulier aut insana aut ébriast, Messénio,
Quaé hominem ignotúm conpellet mé tam familiáriter.

MESSENIQ.

Dixin' ego istaec híc solere fieri? folia núnc cadunt, 375
Praëut, si triduom hóc híc erimus, tum árbores in té cadent.
Nam íta sunt híc meretrices omnes élecebrae argentáriae.
Sét sine me dum hanc cómpellare. heus múlter, tibi dicó.

EROTIVM.

Quid est?

MESSENIQ.

'Vbi tute hunc hominém nouisti?

EROTIVM.

'Ibidem, ubi híc me iám diu,

'In Epidamno.

MESSENIQ.

'In Epidamno? qui húc in hanc urbém pedem, 380

polt te **CD** 371. Fenul **CD** uolult me **Z** magni-
facere **Z**. gratificare **F** neque id haud **libri**. neque id **Pylades**.
atque id haud **Camerarius** 372. facit **FZ**. faciat **CD**. fatiat **B**
373. MEN.] Sof. **Db**. Men. **De** ebria est **libri** 374. Que
C conpellet, non comp., **B** 375. Mss. **De** istaec
hele **B**. ista ethic **C**. istec híc **Z** folia **FZ**. fortia **B**. fortia
CD 376. Pre ut **BCD**. Nunc **FZ** triduom **libri**
tum nescio an delendum sit 377. elecebrae argentariae hinc
excerptum a Festo Pauli p. 76 M. illecebre arg. **FZ** 378. me
dum] modo **Z** dico quid **BaCD**. dico quid **Bb** 379. Mss.
om. **B** tute **Bothius**. tu **libri** nunc **F** Eno. **De**
ante hic aliquid erasum **B** 380. epidanno bis **F** (non **Z**)
Mss. **De** 'In Epidamno? M. in Epidamno autem? **Fleck-**

Nisi hodie, numquam intro tetulit?

EROTIVM.

Héia, deliciás facis,

Mí Menaechme. quín amabo is intro? hic tibi erit réctius.

MENAECHMVS.

Ilaéc quidem edepol récte appellat mēo me mulier nómine.

Nímis miror, quid hoc ést negoti.

MESSENIQ.

'Oboluit marsúppium

Huic istuc, quod habés.

MENAECHMVS.

Atque edepol tú me monuísti probe. 385

'Accipe dūm hoc: iam scíbo, utrum haec me máge amet
an marsúppium.

EROTIVM.

Ēamus intro, ut prándeamus.

MENAECHMVS.

Béne uocas: tam grátiaſt.

EROTIVM.

Cúr igitur me tibi iuſſiſti cóquere dudum prándium?

eisenus qui hic **Z** 381. ūquam intra **F** te tulit **BaZ**.
detulit **Bb** hia **CDF**. eia **BZ**, sed i e corr. post ras. **B**
delitias **BZ** 382. Ero. praemittit **De** 383. MEN. **De**
Hec **B**. Nec **Z** appellat **C** 384. MES. praemittit **B**
minor **CD** est negoti **R**. ſit negotii libri, niſi quod negocii
FZ. negoti est *Bothius* MES. om. **B** oboluit **BbFZ**.
oboluit **BaCD** marsuppiū pro marsupium **C** 385. iſtud
F. ME. iſtuc **B** quod sup. ſcr. **D**. quid **Z** MEN. om. **B**.
Mrs. **Z** 386. cibo **CD** me om. **Da** marsuppiū pro
marsupium **C** 387. tam **BCD**, *Gutielmus*. tamen **FZ**. iam
Camerarius. Vide ad *Stich.* 479 gratia eſt **FZ** 388. me
tibi **B**. me tibi me **CD**. tibi me **FZ** quoquere **Z**

MENAECMVVS.

Égon te iussi cóquere?

EROTIVM.

Certo tibi tu et parasitó tuo.

MENAECMVVS.

Quoi malum parasitó? certo haec mŭlier non sanást satis. 390

EROTIVM.

Péniculo.

MENAECMVVS.

Quis istést Peniculus? qui éxtergentur báxeae?

EROTIVM.

Scílicet qui dúdum tecum uénit, quom pallám mihi

Détulisti, quám ab uxore tŭa surrupuisti.

MENAECMVVS.

Quid est?

Tibi pallam dedí, quam uxori mŕae surrupui? sánaue's?

Cérto haec canterino ritu mŭlier astans sómniat. 395

389. Egon *Bothius*. Egone *libri* tibi tu *R.* tibi *libri*. tibi-
que *Fleckeisenus* 390. Mŕ. Sos. *Dd* Cui *libri* malum
BbF. malo *BaCDZ* certe *Z* sanaſt *BCDd*, anaſt
Da. sana eſt *FZ* 391. hic eſt *F.* iſte eſt *reliqui* peniculuſ *Z*
extergentur *D* báxeae *Scutarius*. baxeae *B m. ant.*: unde
buxeae *Camerarius*. bexeſ *CD*. bexe *Z* 392. quom *FZ*. quom
CD. cum *B* palam *Da* 393. 394. ab uxore . . . dedi
quam *om.* *EFZ* (*non D*) meſ ſurrupuiſt ananeſ *CDE*. tue
ſubripuiſſe aiebaſ *FZ* 395. MEN. *praemittunt FZ* Certo *F.*
Certe *libri* hec *B* canterino ritu mulier *R.* mulier can-
therin ori tu *BCD*. mulier cantherum oritu *F.* mulier cantharidum
ritu *Z*. mulier cantharino ritu *Scutarius*. canterino *e codd. ant.* af-
fert *Pylades*: eodemque ſpectare in *laceris Feſti p. 373 M. verbis*
superſtites terin litteras Vrſinus vidit. Quanquam licet etiam ſic
transponere: haec mulier canterino áſtans ritu

EROTIVM.

Quí lubet ludíbrío habere me, átque ire infitiás mihi
Fácta quae sunt?

MENAECHMVS.

Díc quid est id quód negem, quom fécerim?

EROTIVM.

Pállam te hodie mihi dedisse uxóris.

MENAECHMVS.

Etiam núnc nego.

Égo quidem neque úmquam uxorem hábui neque habeó:
neque huc

'Vmquam, postquam nátus sum, intra pórtam penetraui.
pedem. 400

Prándi in naui: inde húc sum egressus ét te conueni.

EROTIVM.

Éccere,

Périi misera. quám tu mihi nunc náuem narras?

MENAECHMVS.

Lígneam,

Saépe tritam, saépe fissam, saépe excusam málleo.

396. Qui **B** infitias **BZ**. inficial **CDF** 397. quom
R. quod **BCDF**. quid **Z** 398. uxoris. MEN. etiam ante *Gruterum Colvius in Appul. Metam. I, p. 50 a Oud.* uxoris etiá **De**.
uxoris etiá **C**. uxoris sed iam **BDA**. uxoris. MEN. iam **FZ** 399.
uxorem hic habui *Guyetus. Vide praef.* 401. nūq̄ **C** sum
egressus et te **R.** sum egressus te *libri* conueni. ERO. eccere, ||
Perii *Pistorem secutus Taubmannus*. conueni eccere || Perii **CD**.
conueni eccerē || ERO. Perii **B**. conueni. ecce rem. ERO. Perii **F et**,
nisi quod Perii, **Z** mihi nunc **BCDF**. nunc mihi **Z**
403. Sepe ter **C**, bis (non ab initio) **B** fissam **R.** fissam *libri*
excusam **R**, *Scaliger. excussam libri*

Quási supellex péllionist: pálus palo próxumust.

EROTIVM.

Iám me, amabo, désine ludos fácere atque i hac mecúm
semul. 405

MENAECHMVS.

* * * * *

Nám nescio quem, múlter, alium hómínem, non me quaéritis.

EROTIVM.

Nón ego te nouí Menaechmum, Móscho prognatúm patre,
Quí Suracusís perhibere nátus esse in Sicília,
'Vbi rex Agathoclés regnator fúit, et iterum Píntia, 410
Tértium Liparó, qui in morte régnum Hieroni trádedit,
Núnc Hierost?

MENAECHMVS.

Haut fálfa, mulier, praédicas.

404. Quam si *BCD* supplex *F* pellionist *R*. pellionif *BCD*, *codd. Pyladis*. cellionif *F*, *cod. Scaligeri*. cellionif *Z* proxumust *BCD*, proximust *F*. proximus est *Z* 405. iam me *Gruterus*. iam libri. Iamiam *Camerarius* semul *BBCDa*. semel *Ba*. simul *DeFZ* 406. *Excidisse aliquid proximus versus docere visus est* 407. Nam nescio quem *R*. Nescio quem *B*. Nam quem reliqui Nescio quem tu, múlter, alium hómínem *Fleckeisenus*. Ceterum v. *praef.* 408. menechmum *B* mosco *BDBE* ,p...gnatum c. *ras. B* 409. siracusif *D*. siracussif *B*. syracussif *CFZ* perhibere ^{tur} *De* scyllia *C*. scyllia *B* 410. agatocles *F* Píntia *R*. pinthia libri. Pythia *Hermolaus*, Panthia *Camerarius*. Plinthias *Petitus*. Phintia *Gronovius*, *prope ad veritatem*. Ceterum de mira hac regum successione disputarunt quos in *Pauli Encycl. reali t. III. p. 1301 Haakhus attulit commemoratus a Ladewigio Philol. I, p. 276* 411. Tertium *BC*. Tertio *Z* Iyparo *Z*. Olympia *Hermolaus* mosse *C* hieroni *D* 412. Men. praemittunt *FZ* hiero est. Men. haud *B*. hero of haud *C*. hero ef haud *D*. heroef haud *FZ* fálfa *BCDF*.

MESSENIQ.

Pro Iúppiter,

Núm istaec mulier illinc uenit, quae te nouit tám cate?

* * * * *

MENAECMV8.

Hércle opinor pérnegari nón potest.

MESSENIQ.

Ne féceris.

415

Périisti, si intrássis intra límen.

MENAECMV8.

Quin tu táce modo:

* * * * *

Béne res geritur. ádsentabor, quicquid dicet, múlieri,

Sí possum hospitíum nancisci. iám dudum, muliér, tibi

Nón imprudens áduorsabar: hunc metuebam né meae 420

'Vxori renúntiaret dé palla et de práudio.

Núnc quando uis, čamus intro.

EROTIVM.

Étiam parasitúm manes?

-
- afflo **Z** Mes. om. **B** pro^h **De** iupiter **DFZ**
 413. Num **BCF**, Dousa III, 6. Nē **D**. Nunc **Z** ista hec **Ba**
 illunc **Ba** Post h. v. quaedam intercidiſſe Ladeuigius
 p. 296 uidit: item post v. 416 415. Ercle **B** post **C**
 ne]ſſe **B** 416. Peristi **FZ** tu libri, Lingius de hiatu
 p. 35. om. Camerarius 417. recedere seruum erus iusserat,
 ut e v. 432 apparet 418. adſentabor pro aff. **B**. assentibor
 Lambinus 419. possum **BDF**. posum **C**. possem **Z**. posſim
 Lambinus ospitium **B** mulier, iamdudum Bothius
 420. inpr., non impr., **B** aduerſabar **FZ**. aduorsabor **CDA**
 nimeae **BaCDA** 421. renuntiareť **DeF**. renuntiare **CDA**.
 reuunciare **Ba** renunclareť **BbZ** 422. intro eamus Gayetus

MENAECHMVS.

Néque ego illum maneó neque flocci fácio, neque si uénorit,
Ėum uolo intromítti.

EROTIVM.

Ecastor haút inuita féceo.

Sét sciu quid te amábo ut facias?

MENAECHMVS.

'Impera quiduis modo. 425

EROTIVM.

Pállam illam quam dúdum dederas, ád phrygionem ut déferas,
'Vt reconcinnétur atque ut ópera addantur quae uolo.

MENAECHMVS.

Hércle quin tu récte dicis: eădem ea ignorábitur,
Ne úxor cognoscát te habere, si ín uia conspéxerit.

EROTIVM.

Érgo mox auférto tecum, quándo abibis.

MENAECHMVS.

Máxume. 430

EROTIVM.

Eamus intro.

et iam **B** 423. moneo **Ba** fatio **B** 424. ecasto
D. etaſto **C** haud inuita **CD**, *codd. Pyladis.* aui inuita **B.**
 audiui. ita **FZ** 425. MEN. *praemittit F* ſin **B** facias?
 MEN. impera quiduis *Dousa Expl. III, 6.* faciaſ impera. **Mz.** quid
 ulſ **Ba** (impero **Bb**). faciaſ impero? quiduiſ **CD.** faciaſ impero.
 Ero. quiduiſ **F** et **Mss.** pro Ero. ſubſtituens **Z** 426. Er. **B.**
 MEN. **FZ** dederam **Z** frigionem **BCD** ut] ui **B.**
 una *Scaliger* deferam **Z** 427. que **C** 428. MEN. **B.**
 Ero. **FZ.** quiliatu **CD.** cum tu **De** dicif. **MKN.** eadem
FZ. ea **B.** om. libri. opera *Fleckeisenus* gnorabitur **C**
 429. post uxor rasuram **C** agnoscat, te habere si inter-
 punſi *Acidalius* iubebat; transponi Né te habere uxór cognoscat
Fleckeisenus 430. abibif maxime **BCD**

MENAECHMVS.

Iám sequar te: hunc uolo etiam cónloqui.

Ého, Messenio, ád me accede huc.

MESSENIÓ.

Quid negotist?

MENAECHMVS.

Súscipe.

MESSENIÓ.

Quid eo opust?

MENAECHMVS.

Opúst. scio ut me díces.

MESSENIÓ.

Tanto néquior.

MENAECHMVS.

[Tace * * * * *

431. ted *Guyetus*. Fortasse fuit te: nam colloqui **DFZ**

432. Eo **Z** ad me **R. om. libri**. De transponendis huc accede cogitare noli **Mrs. om. B** negotist? **MEN.** suscipe **R coll.** v. 349: nisi suscipe huc potius scripsit poeta. negotii est sufficiri **BaCDb**. negotii est sufficiri **DaFZ** (nisi quod negotii **FZ**).
 †. sciscitari **mrj. Bb**, sufurra **mrj. Be**. negotii est? **MEN.** scire uis? *Camerarius et st!* ante scire inserens *Palmerius*. est negoti? **MEN.** subsili mire *Bothius*. De sciscita cogitabat *Scioppius Susp. lect. V, 24* 433. **Mrs. om. FZ**, non **B** Quid eo opust? **MEN.** opust. scio ut me díces. **Mrs.** tanto nequior **B**, eo sumens a *Pylade*, díces et nequior ab *Acidatio*. Quid ego op·fi op' ē scio ut me dicaf. **Mrs.** tanto nequiore **B**. Quid ego opu siopus est scio ut me dicaf nec quiorē **C**. Quid ego opust opust ē scio ut me dicaf tanto nequiorē **D**. Quid ergo opus est. **MEN.** scio ut me dicaf. tanto nequiorē **FZ**. Quid ergo opust? **MEN.** opus est. **Mrs.** scio ut mendices. **MEN.** tanto nequior es *Camerarius*. Fortasse tamen inter opust et scio duo hemistichia interciderunt 434. Hic necesse est talis versus interciderit, quo et intrandi consilium suum *Menaechmus* aperiret (coll. v. 437) et tacere servum iuberet (coll. v. 438). Quare Tace posui in principio. Absque quo esset, illud quidem potuerat etiam post v. 436 dici, atque ita Tu servari v. 437

Hábeo praedam: tantum incepti operis. i et quantum potest 435

'Abduce istos in tabernam actutum deuorsoriam.

Tum facito ante solem occasum ut uenias aduorsum mihi.

M E S S E N I O.

Nón tu istas meretrices nouisti, ére?

M E N A E C H M V S.

Tace, inquam [atque hinc abi].

Mihi dolebit, nón tibi, hic si quid ego stulte févero.

Múlier haec stulta atque inscitast: quantum perspexi
modo, 440

Ést hinc praeda nóbis.

M E S S E N I O.

Perii. iamne abis? periit probe:

Dúcit lembum iam diirectum náuis praedatória.

435. MEN. praeposuit *Acidalius. om. libri* En habeo (*Ceru-*
tem ex nequiore) Gronovius, Enim habeo *Bothius* predam *C*
incepti operis] v. *praef.* i et *R.* et *libri.* tu *Camerarius.*

i *Gruterus* potest *Dousa.* potest *libri* 436. Abduce *R.*

Abduc *libri* istoc *Z* deuorsoriam *CD.* diuorsoriam *B.*

diuorsoriam *FZ* 437. Tum *Lambinus.* Tu *libri* solem *idem.*

solis *libri* occasum *C* 438. ere *om. F* tace inquam

versu mutilo libri. nunc iam addebat *Camerarius* 439. hic *R.*

om. libri nón tibi, egomet si quid *Fleckeisenus* [stulte] e

e corr. *B.* stul *CD,* sed stul^{to} *De* 440. hec *C* inscita

est *DeFZ.* inscita est *BaCDe.* inscita est *Bb* quantum . . .

modo *vulgo constructa cum superioribus, iuncti cum proximis*

prospexi *Z* 441. hinc *R.* hic *libri* perii. iamne abis? periit

Bothius, Fleckeisenus Exerc. p. 17. peri iamne abis? periit *BCD,*

sed ut in B post peri unius litterae rasura sit. peri. MEN. iamne

abis. MES. peri tibi *Z* et, nisi quod priore loco perii⁶, *F.* periit eo-

dem loco *Guyetus* 442. lembum iam *R:* nisi lembum eccum

magis placuerit. lembum *Z.* limbum *BC.* limpum *DF.* lembulum

Bothius diirectum *Z.* directum *B.* diirectum *CD.* directum *F*

lembum diirectum illa naus *Fleckeisenus* predatoria *C*

Sét ego inscitus sũm qui ero me póstulem moderárier:

Dícto me emit aúdentem, haut ímperatorém sibi.

Séquimini, ut quod ímperatumst, uéniam aduorsum tém-
peri. 445

443. inscitus sum *R.* inscitus *DeFZ.* insitus *BCDa.* † inscius
mrg. B. inscitior *Fleckeisenus coll. Trin. 936. Amph. 56* qui
hero me *FZ.* quid rome *C.* quid rome, *D.* quod : rome *B.* : p me
mry. B. qui pro me hero *Camerarius.* qui me hero meo *Lambinus.*
qui domino me *Bothius* 444. aut *F* 445. Sequini *Z.* Sed-
quimini *CD* quid *Z.* est libri temperi. Peniculus *CD,*
nisi quod temperi *De*

ACTVS III.

PENICVLVS.

Plús triginta nátus annis égo sum, quom intereá loci
 Númquam quicquam fácinus feci péius neque sceléstius,
 Quám hodie, quom in cóntionem médiam me inmersí miser:
 'Vbi ego dum hietó, Menaechmus sé subterduxit mihi
 'Atque abít ad amícam, credo, néque me uoluit dúcere. 450
 Qui illum di omnes pérduint, qui primus commentúst [male]

Act. III. Scen. 1. PENICVLVS PARASITVS **BFL. PARASITVS D.** *et in marg. C* 446. triginta natus annis *Gruterus.*

triginta annis natus *libri.* annis triginta natus *Camerarius.* (annos *Lambinus*) ego sum quom **R.** sum quom **FZ.** sum quom **BCD,**

nisi quod quom **Bb,** quom **De.** sum quom ego *Pytades.* sum quando *Camerarius* 447. quicquam *c. ras. C* neque] atque **B**

448. cum **BCD** concionem **F** 449. ego dum hieto, *Menaechmus Palmerius p. 666.* ego dum hi et omenaechmus **B.** ego

du mihi et omenaechmus **C.** ego du m & omenaechmus **D.** egomet menechinus **Z.** ego dii mihi et menechinus **F.** ego dum haereo, *M. Camerarius* subtraxit **Z.** 450. abít **BD.** abijt **C.** abijt **FZ**

dicere **B** 451. Qui *Camerarius.* Que **CD.** quo **Ba.** Quó

Bb. quem **FZ** dil **FZ** perduint **C.** perdunt **B.** perdunt **D.** perdunt **FZ** qui primus **FZ.** quei primus **C.** que iprim'

Da, que iprim' **De.** que ciprimus **B** commentueſt **BCDa.** commentus est **DeFZ** *Mutilum versum addito male suppleri,*

sic turbatum Bothius olim dedit: Qui illum di deaque omnes per-

Cóntionem habére, quae homines óccupatos óccupat.

Nón ad eam rem hercle ótiosos hómines decuit dēligi,

Quí nisi adsint quóm citentur, cénsum capiant ílico?

Qu qua . senatus . . . o . . one 455

. q . . m l

'Adfatim hominumst, ín dies qui síngulas escás ediunt,

Quíbus negoti níhil est, qui essum néque uocantur néque

uocant:

Ēos oportet cóntioni dāre operam atque cómitiis.

Sí id ita esset, nón ego hodie pérdidissem prándium: 460

dant qui commentus primus est (*quo perilius Lomanus p. 51: primus qui commentus est*), sic autem nuper: Qui illum perduint di omnes e. q. s. 452. Contionem habere quae *Pylades*: C. habere qui *Scutarius*. Contionem hac requi *B*. Contionem hanc qui *CD* (hanc *De*).

Contionare, qui *Z* et (nisi quod c pro t) *F* ^hom. nef c. ras. *D*

453. Nón *De*. 'nam *vetus lectio*': Pius hercle *R. om.*
libri delegi *CDZ* 454. adfint cum reliquis *A* quom
A, FZ. quum *CD*. cum *B* CITENTUR *A, FZ*. citenētur *D*.

citenetur *C*. cinētetur *B* percapiant *DF*. percapiunt *Z*

455. 456. *Duobus hic versibus auctior A est, quorum nihil nisi haec legi potuerunt:*

QU.....QUAMSENATUSLLG.....NONLONE...AIAP

.. — — — ..Q...ML... — — . ||

In priore post SENATUS prima littera visa est vel D vel P esse posse, altera E, tertia fortasse non G sed U potius, post quattuor autem vel quinque intervalla CONTIONE apparere. Posterior versus priore longe brevior est in fine, non ab initio 457. Adfatim

Da. Affatim *F*. Affatim *DeZ* hominumst *R*. est hominum

libri EDINT *ABCDa*. edant *De*. edunt *FZ* 458. NEGOTI

A. negotii *BCD*. negotii *FZ* qui essum *BCD*. qui esum

FZ. QUB'UNT *A*: quod non expedio uocant *BbDeFZ*.

uocavit *BaCda* 459. concioni *F* comitiis] antepaenul-

timam litteram e corr. *B* 460.ITA *A* h. e. ut puto

SEIIDITA ESSENON *A*

Quoí tam credideram insoluísse, quám me uideo uiuere.
'Ibo: etiamnum réliquiarum spés animum oblectát meum.
Sét quid ego hic uideó Menaechmum? cú corona exít foras.
Súblatumst conuiuium: edepol uénio aduersum témperi.
'Obsérúabo, quid agat, hominem: póst adibo atque ádlo-
quar. 465

MENAECHMVS II. PENICVLVS.

MENAECHMVS.

**Potine út quiescas, si égo tibi hanc hodié probe
Lepidéque concinnátam referam témperei?
Non ésse eam dices fáxo: ita ignorábitur.**

461. quor **A.** Cui reliqui credideram insoluisse (*h. e.*
insuevisse) **B.** *ququam dubitanter.* credo datum uoluisse **libri**
cum A. nisi quod noluisse **Z:** *veteri ut apparet vitio.* credo deum
uoluisse **Bothius,** contra quem **Balbachius Obs. p. 25** dixit

quam me **DeFZ**. quam ne vel quamne **BCDa** 463. etiamnum
De. etiam: nam **FZ** relinquantur **Z** oblectat meum cum
A Saracenus, Beroaldus. oblectat me **BbDe**. oblectat me **BaC**
DaFZ 463. hic **R. om. libri**. Nisi males Set quid uideos?
 eccum Men. menechum **B** cum corona **Saracenus**. corona
BbFZ. chorona **BaCB** 464. conuinm **C** est libri

aduersum **BCDF** temperi **De** 465. *Hunc v. huc revo-*
cavi e proxima scena duce A: de quo dictum est ad v. 466. 474

Act. III. Scen. 2. Peniculuf. MENECHM' ADOL. PENICVLVS PARASIT' B. MENARCHMVS PENICVLVS C, FZ. Menechm' Peniculuf MENEchM' ADOL. PENICVLVS PARASITVS D 466 sqq. De A ut satis constaret, infra scripsi quae in illius pagina 392 legi potuerunt:

—	—	—	—	—	—	FORAS
—	—	—	—	—	—	TEMPERI
—	—	—	—	—	—	QU • R 465

PENICVLVS.

Pallam ád phrygionem fért confecto prándio
 Vinóque expoto, párasito exclusó foras. 470
 Non hércle ego is sum quí sum, ni hanc iniúriam
 Meque últus pulcre fúero. obserua[tó]st opus
 * * * * * ali]quid dabo.

MENAECHMVS.

Pro di immortales, quói homini umquam unó die
 Boni dedistis plús, qui minus speráuerit? 475
 Prandí, potaui, scórtum accubui: ápstuli

5	—	—	—	—	—	—	
	—	—	—	—	—	—	
	—	—	—	—	—	—	
	—	—	—	—	—	—	
	—	—	—	—	—	—	
10	—	—	—	QUISUMINI	—	—	471
	MEQUEULTUSPULCHREFUEHOBSERUAQU	—					
	PRODIIMMORTALESQUOIHOMINIUMQUAM	—					
	— — DISTIS — QUI — — —						475
	PRANDIPOTAUISCORTUMACCUBUIABSTULI						
15	HANCQUOIUSHAERESNUMQUAMERITPOSTHANCDIEM						
	NEQUEOQUAELOQUITUNEXAUDIRECLANCULUM						
	— — — — ATQUEKAMMEAE						480
	— — — — QUONIAMSENTIO						
	— — — — — UMEAESSETMIRI						

Hoc autem scenae initio B est:

P. otine . ut quiescas sed dico tibi hanc hodie probe 486
 Lepideque concinnatam referam temperi.
 Non faxo eam esse dicet. ita ignorabitur.
 PR. Pallam ad phrygionem fert confecto prandio
 5 Vinoque expoto parasito excluso foras. 470
 Non hercle is sum qui summi hanc iniuriam
 Meque . ultus pulchre fuero. obserua quid dabo.
 ME. Pro dii immortales cui homini umquam uno die. 477
 PR. Obseruabo quid agat, hominē post adibo atq; adloquar.

Hanc, quóius heres núnquam erit post húncc diém.

PENICVLVS.

[Satin nunc loquitur dé me et de partí mea?]

10 Prandi potaul scortum accubui abstuli.

Boni dedistis plus qui minus sperauerit.

Hanc cuius heres numquam erit post hunc diém.

PR. Nequeo qua eloquitur exaudire clanculum.

Satur nunc loquitur de me et de parte mea.
l. fallac.

ME. Ait hanc dedisse me sibi atque eam meae

Vxori e. q. s.

Idem prorsus versuum ordo in CD est, sic autem versus 7-11 transformati in FZ:

Neq; ultus pulchre fuero. obseruabo quid agat.

Hominem post adibo. atq; alloquar.

ME. Pro dii immortales. cui homini unq̃ uno die

Boni dedistis plus: qui minus sperauerit.

Prandi. potaul. scortum accubui abstuli.

Hanc: cuius e. q. s.

466. Potine ut *F.* otine neut *CDA*. Potin ne ut *DeZ* si ego

FZ. sedco *C*. sedeo *D*. sic ego 'quidam libri' *Lipsii Ant. lect. II, 13*

467. referam *CD* tempori *DeZ* 468. esse eam di-
ces saxo *Bothius*. saxo eam esse dicet *libri*, nisi quod eum *CD*

469. phrygionem *DeFZ*. phrygionem *BACDA*. frigionem *No-*
nius p. 3 et p. 537 470. expoto]e poto *Z* foris *Lambinus*

471. ercle *D* ego *R*: itidem *Fleckeisenus. om. libri*
ni *BCD*, *Scutarius. in FZ*. nisi *Camerarius* 472. Neque

FZ ultus *FZ*. uultus *CD* et ut apparet *Ba* pulchre
etiam *CD* obserua quid dabo etiam *CD*. In quibus ego duo-
rum versuum reliquias investigasse videor, qui tales esse potuerunt:

Meque ultus pulcre fuero. obserua[t]óst opus

Prius etiam: post huic édepol mali all]quid dabo.

Interpolatorum librorum turbas cum Acidatio fraudi fuere tum
Lomano p. 65 474. dii et cui omnes hominum ante corr. *C*

Hunc v. qui excipit in *BCD*, omissus in *A*, supra collocavi
post v. 464 475. 476 recte sic ordinant *FZ* 475. dedisti

CDA 476. Prandi et potaul *Priscianus IX, p. 869 (463 Kr.)*
apstuli *CDA*. abstuli *DeFZ*. tum apstuli vel item apstuli scri-

bat, qui hiatum tolerare nolet. atque apstuli *Fleckeisenus* suadet
477. cuius libri HAERES et HANC solus *A* unquam *Z*

478. 479 sic inter se transposui, priorem quidem uncis inclu-
sum, ut qui ab *A* absit. Qui si *Plautinus* est, fortasse locum ha-

Nequeó, quae loquitur, éxaudire.

MENAECHMVS.

Clánculum

Ait hánc dedisse mé sibi atque eam mé meae 480

Vxóri surrupuisse. quoniam séntio

Erráre, extemplo, quási res cum ea essét mihi,

Coepi ádsentari: múlter quicquid dixerat,

Idem égo dicebam. uérbis quid multis opust?

Minóre nusquam béne fui dispéndio. 485

PENICVLVS.

Adibo ad hominem: nám turbare géstio.

MENAECHMVS.

Quis hic ést, qui aduorsus ít mihi?

PENICVLVS.

Quid áis, homo

Leuiór quam pluma, péssume et nequíssume,

buit ante v. 486 potius. Vulgatum ordinem seruans Ladewigius p. 396 aliquid intercidisse inter v. 479 et 478 putabat; sic autem construi Acidalius volebat: Nequeo quae loquitur exaudire. clanculum Satur nunc loquitur e. q. s. 478. Satin Bothius. Satur libri

parti **CDaZ**. parte **BDeF** Quae in **B** scripta sunt supra versum, rursum ea deleta manu posteriore, non expedit

479. quae loquitur **CDfZ** exaudire. Men. clanculum **R**. exaudire clanculum libri 480. me meae Bothius. meae libri

481. subripuisse **FZ** quó **C** 482. qñ **C** 483. Cepi **B** adsentari pro aff. **B**. assentiri Lambinus 484. Idest ante

corr. **C** uerbis quid multis opust **R**. quid multis uerbis libri. opust in fine addebat Pylades. multis quid uerbis opust Bothius

485. minore nusquam fui dispendio affert Donatus in Eun. III, 4, 3, ubi tamen minime effemus minore: ut cū fui ed. princ. pene **Bb**

486. Pe. om. **Z** 487. Me. om. **Z** aduorsus it Bothius. adūsum sit **B**. aduersum sit **CD**. aduersum sit **FZ** Pe. om. **Z**

agif **C** quid ais homo leuior quam pluma affert Diomedes I, p. 313 488. pessime **BDeZ**. pef.ime c. ras. **Da** ne-

quissimo **BZ**. nequissime **C**

Flagitium tu hominis, súbdole ac minumi preti?

Quid dé te merui, quá me causa pérderes? 490

Vt súrrupuisti té mihi dudum dé foro.

Fecisti funus méd absente prándio.

Cur áusu's facere, quói ego adaeque herés eram?

MENAECHEMVS.

Aduléscens, quaeso, quid tibi nam mecúmst rei,

Mihi qui male dicas sic homini ignotó sciens? 495

An tibi malam rem uís pro male dictis dari?

PENICVLVS.

Pax: éam quidem edepol té dedisse intéllego.

489. tu **R**: item *Fleckeisenus*. om. libri minimi libri
 precii **CD FZ** 490. qua. c. ras. **B** 491. subripuisti **FZ**
 de foro, fecisti *construendo iungebat Lambinus* 492. sumus
C med absente *Bothius*: me absente *Beroaldus*. meo absentí *libri*,
cod. Salmasii: quod ille recte med absentí interpretatus est
 493. ausus vulgo quoⁱ **B**. cui reliqui. quum *codd. Pyladis*
 adaeque heres eram **R**: item *Fleckeisenus*. ea quae herif heram
BC et, nisi quod eaque, **D**. ea que herif erant **F**. quæ eraf era **Z**.
 ea qua tu eraf eram *codd. Pyladis*. eaque erif eram in suo 'codice
Cantabrico' esse Salmasius testatur. aequae ac heres eram e 'Vati-
cana lectione' Lipsius Ant. lect II, 13: atque herif eram e vet. cod.
etiam Scaliger adscripsit. aequae ac tu heres eram *Bothius*. Nihil
profecit Handius Turs. I, p. 197 494. Mx.] Pz. **BDb**
 Adul. pro Adol. **B** queso **BC** nam mecumst **R**. mecum
 ek libri 495. Mihi qui **R**. qui mihi libri, nisi quod Queⁱ **B**
 sic homin ignoto sciens **R**. homini hic noto inscienf **Ba**, homini
 hic noto inscienf **Bb**. hic noto inscienf **CD**. ignoto inscienf **FZ**.
 homini hic ignoto inscienf *Camerarius*. homini ignoto inscienf *Gruterus*
 496. dari? || Pz. Pax: eam quidem **R** dubitanter. dari. || Pz. Post
 eam quidem **B**. dari. || Postea quidem **C**. dare. || Post eā quid ē **D**.
 dari || Postea? Pz. quid est **FZ**. dari || Postea? Pz. eam quidem *Ca-*
merarius. dari? || Posce. Pz. eam quidem *Bothius* aedepol **C**

MENAECHMVS.

Respónde, adulescens, quaéso, quid nomén tibist?

PENICVLVS.

Etiám derides, nómen quasi non nóueris?

MENAECHMVS.

Non édepol ego te, quód sciam, umquam ante hunc diem 500

Vidí neque n̄ui: uérum certo, quisquis es,

Aequóm si facias, m̄hi odiosus né sies.

PENICVLVS.

Non mé nouisti?

MENAECHMVS.

Nón negem, si nóuerim.

PENICVLVS.

Menaéchme, uigila.

MENAECHMVS.

Vígilo hercle equidem, quód sciam.

PENICVLVS.

Tuúm parasitum nón nouisti?

MENAECHMVS.

Nón tibi

505

Sanum ésse, adulescens, sincipitium intéllego.

intelligo **Z** 498. adul. *pro* adul. **B** quefo **B** quid
DFZ. qui **C**. qui^d **B**. quod 'alii libri' Lambini nomen tibist
Fleckeisenus. tibi nomen sit **Ba**. tibi nomen sit **Bb** cum reliquis.
tibi nomen est *Camerarius* 499. nomen quasi non **B**. quasi nomen non
libri. quasi non nomen *Bothius* 500. aedepol **C** quod] **q** **C**
501. certo **B**. orto **C** **Da**. hortor **D** **DFZ** 502. Aequum
si *Camerarius*. Si aequom **B**. Si aequum reliqui fatias **B**
s̄at **D**. s̄at **FZ** 503. nonegem **D**. non rogem 'alios scribere'
Pius dicit 504. Menaecme **B**. menechmae **C** **Me.**] **M**. **D** **b**
uigilia **Ba**. uigida **C** herole **C**. ercle **D** quidem
DFZ 505. tibi **BCD**, *codd. Pyladis. om. FZ* 506. esse
R. est libri adul. *pro* adul. **B** sincipitium intellego **R**.

PENICVLVS.

Respónde: surrupuístin' uxori tuae

Pallam ístanc hodie atque ěam dedísti Erótio?

MENAECHEMVS.

Neque hércle ego uxorem hábeo, neque ego Erótio

Dedí nec pallam súrpui.

PENICVLVS.

Satin' sánus es?

510

* * * * *

Occísast haec res. nón ego te indutúm foras

Exíre uidi pállam?

MENAECHEMVS.

Vae capítí tuo.

Omnís cinaedos ésse censes, tú quia's?

Tun méd indutum fũisse pallam praédicas?

515

PENICVLVS.

Ego hércle uero.

sinciput intellego libri (nisi quod intelligo **Z**), sed iput e corr. **B**.
 sinciput, ut intelligo *Camerarius* 507. surrupuístin **BCD**, sed
 i litteram ante f e corr. **B**. subripuísti **FZ** 508. palam **Da**.
 atque eam **R**. atque libri. eamque *Camerarius*. quam *Guyetus*
 509. M. **Db** ercle **D**. om. **FZ** 510. tallam **Ba**.
 taliā **Cda** surpui *Bothius*, *Brizius Qu. p. 23*. surrupui **BCD**.
 subripui **FZ** 511. Aliquid intercidisse *Ladewigius p. 296* vi-
 dit. Velut:

Profecto nisi illum ut cónfiteatur fecero,

Occísast haec res

512. occísa est *Nonius p. 449*, *Pius*. occísa si **CDFZ**. Occísa si **B**
 hec **B** 513. pallam *Lambinus*. palā **B**. palla reliqui
 Mx. om. **B** ue **CZ** 514. omnes **DFZ** cinedof **Z**.
 cina edof **B**. cynedof **CDF** esse om. **DFZ** senfef **Ba**
 tu quia es *Camerarius*. quia tu es libri 515. tum **Z**
 med *Bothius*. me libri fuisse **B**. om. reliqui (in fine versus

MENAECMVVS.

Nón tu abis, quo dignus es,

Aut té iubes piári, homo insaníssume?

PENICVLVS.

Numquam édepol quisquam me éxorabit, quín tuæ

Vxóri rem omnem iam, út sit gesta, ego éloquar.

Omnés in te istaec récident contumélieæ.

520

Faxo haút inultus prándium coméderis.

MENAECMVVS.

Quid hoc ést negoti? sátin', ut quemque cónspicor,

Ita mé ludificant? sét concrepuit óstium.

ANCILLA. MENAECMVVS II.

ANCILLA.

Menaéchme, amare té ait multum Erótium,

Vt hóc una opera iám ad aurificem déferas,

525

CD) 517. iubes piari *Guyetus*. piari iube *libri*, *Lingius p. 56*.

piari iubes *Pylades* *Infanissime libri* 518. aedepol **C**

quisquam me *libri*. me quisquam *Camerarius*. *EDPOLQUISQUAM in*

hoc versu legi potuit in A

519. ut sit gesta, ego **R**. ut sit

gesta *libri*, *Lingius p. 31*. gesta ut sit *Pylades*. uti sit gesta *Came-*

rarius 520. *MEN. prae-mittit F* 521. *aut C. haud reliqui*

INULTUS **A**. inultum **BF**, *Scutarius*. multum **CDZ** COME-

DEREIS **A** 522. est negoti **CD**. est negotii **B**. est negotii **FZ**.

negotii est *Camerarius* *fatim B. fatine reliqui* quemquem

B 523. hostium **DFZ** *Ancilla mænecm' idem addit B*

Act. III. Scen. 3. ANCILLA. ADOLESCENS BD. Ancilla.

Menæchinus adolescent FZ. om. C 524. **A M** (*sic*) *prae-*

-mittit Db *•enaedime C* *orare Saracenus* *te ait*

Bothius. ait te libri 525. una opera iam **R**. una opera *libri.*

nunc una opera *Camerarius*

Atque hūc ut addas auri pondo unam ūnciam
Iubeásque spinter nõuom reconcinnárier.

MENAECHMVS.

Et istúc et aliut, si quid curari uolet,
Me curaturum dícto, quicquíd uolet.

ANCILLA.

Scin, quód hoc est spinter?

MENAECHMVS.

Néscio, nisi aúreum. 530

ANCILLA.

Hoc ést, quod olim clánculum ex armário
Te súrrupuisse aiébas uxori tuae.

MENAECHMVS.

Numquam hércle factumst.

ANCILLA.

Nón meministi, te óbsecro?

MENAECHMVS.

Minumé.

ANCILLA.

Redde igitur, si non meministi.

526. huc **R.** hunc **Ba.** nunc **BbCDFZ.** huic *Pylades*

unam **R.** om. libri untiām **B** 527. iubeat hunc v. affe-
rens Priscianus V, p. 646 (177 Kr.) spinter **BZ,** *Prisc.*

spinter **CDF,** *Festus p. 333 M., ubi supersunt* lu

reconcinnarier nouom pro nouum **B** 528. istúc **F,** *Bothius.*

istud reliqui uolet **C.** uolet **Ba** 530. est **R:** item *Fleck-*

eisenus. sit libri spinter **CDF** spinterne scio **B**

531. quo dolim **B** 532. subrupuisse **Z.** subripuisse **F** aiebas

Aldina: idemque in priscis exemplaribus legi Pius dixerat. mebat

BCDa. timebat **DbFZ** 533. est libri non **BCFZ.** non-

c. ras. **D.** aut non *Acidalius.* an non post *Lambinum Bothius*

te **R.** om. libri 534. **Mx.** Minumé. **AN.** redde igitur, si **R.** Redde

MENAECHMVS.

Mane.

Immo équidem memini: némpe hoc est quod illi dedi. 535

ANCILLA.

Istúc hercle.

MENAECHMVS.

Armillae úbi sunt, quas uná dedi?

ANCILLA.

Numquám dedisti.

MENAECHMVS.

Nám pol cum hoc uná dedi.

* * * * *

ANCILLA.

Dicám curare?

MENAECHMVS.

Dícito: curábitur.

igitur si **F**. Redde igitur spinther, si reliqui, nisi quod Rede **B**, spinther **BZ** 535. quidem **F** 536. Sic conformanda duxi, quae in libris ita turbata sunt: Istuc ubi iclae armillae sunt quas **BaC**: ubi (pro iclae) illae **Bb**, clae **Da**, ^{er}clae **Db**. Vnde Istuc ubi hercle armille sunt quas **FZ**. Istuc, ubi illae armillae sunt quas **Cammerarius**. AN. Istuc. Mx. ubi illae armillae sunt quas **Lambinus**. Nisi tamen liberius corrigendum:

Mx. Quid istúc? armillae hercle úbi sunt q. u. d.

uní **C** dedit **BCD** 537. M. praemittit **Db** nam pol cum hoc una dedi **R**. nam pol hoc una dedi **BCD**. nam pol una die dedi **F** et dedi die transponens **Z**. non pol has una dedi **Ladewigius** p. 396 suspicabatur, rectius de lacuna post hunc v. cogitans 539. AN. Dicam curare? Mx. dícito: accurabitur **Cammerarius** et curabitur substituens **Pareus**. Dicam curare dicitoccurabitur **Ba**, sed dícito. curabitur **Bb**. dicam curare dicit occurabitur **CD**, nisi quod occurabitur **Ca**. AN. accurare dicit. Mx. Accurabitur **FZ**, nisi quod **Pe**. pro Mx. **Z**. — curassere pro accurabitur **Lambinus**

Et pálla et spinter fáxo referantúr simul.

540

ANCILLA.

Amábo, mi Menaéchme, inauris dá mihi,

Faciúnda pondo dñom nummum stalágmia:

Vt té lubenter uideam, quom ad nos uéneris.

MENAECMVVS.

Fiát. cedo aurum mi: égo manupretíum dabo.

ANCILLA.

Da sódes aps te: póst ego reddideró tibi.

545

MENAECMVVS.

Immó cedo aps ted: égo post tibi reddám duplex.

ANCILLA.

Non hábeo.

MENAECMVVS.

At tu, quándo habebis, túm dato.

540. A praemittit **D^b**Et **BC** cum **A**. hec **D**. hec **Z**.Nec **F** et spinter **CDF**REFERATUR **A**. referentur **Mad-****vigi**us *Opusc. alt. p. 78*541. mi om. **FZ** in aures **F**.in auris *Pylades*542. Faciunda *Pylades*. Faciundaf **F**. Fatiendaf**BC**. Faciendaf **DZ** duum *libri* nummu **Da** stalagmia*Pylades 'e codd. ant.', in quibus tamen codd. postea dicit statacmia**scriptum esse. statagmia BC, sed i Bb. statacmia (sed sic: num-**músta tacmia) D. statamia F. spathalia Z*543. lubenter *pro*lib. **F** quom **FZ**. quò, *sed ò e corr.*, **B**. quã **CD**

544. au-

rum mi **R**. aurum *libri*. sis aurum *Fleckeisenus* manu *precium***F**. manu prius **Z**545. Me. **B** fodes *cum BCDF codd.**Pyladis*. hospes **Z** apf **C**. abf **BDF**. a **Z** ego *Pylades*.om. *libri*

546—548 diu est cum sic uti feci personis disposui,

*quorum vulgo haec distinctio: Me. Immo — An. ego — Me. Non —**An. at — Me. haec — . Nostram rationem Ladewigius p. 294 probat*546. Me. om. **B** apf *pro* abf **C** ted: ego **R**. te ego**BCD**, te. An. ego **FZ** dupelex **B**. duplex daturum *dicito F*547. Affert hunc v. *Charisius p. 86* Me. Non habeo. An.**BFZ** ad **C** dum **D** dato. Me. Numquid **F**. dato *Daturum*

ANCILLA.

Numquid uis?

MENAECHEMVS.

Haec me cūratūrum dīcīto,

Vt, quāntum possit, quīque liceant, uaeŋeant.

Iamne ābiit intro? ābiit, operuīt foris. 550

Di mē quidem omnes ādiuuant, augēt, amant.

Set quīd ego cesso, dūm datur mi occāsio

Tempūsque, abire ab hīs locis lenōniis?

Properā, Menaechme: fēr pedem, confēr gradum.

Demam hānc coronam atque ābiciam ad laeuām manum: 555

Vt, sī sequentur me, hāc abisse cēseant.

dicito. **Mx.** nunquid **Z** uis *Acidalius*. me uis *libri* curaturum
 dioto **C.** cura (*omisso dicito*) **FZ** 549. quanti *Lambinus* possit
FZ, *Scioppius Susp. lect. I, 3.* possint **BC.** possent **D** quique
 liceant **BCD**: *h. e. 'quicunque' h. e. 'quacunque ratione' h. e.*
'quanticunque', coll. Pers. IV, 4, 41. 109: non quod Rostio Opusc.
p. 127 visum est 'cuique (emi) liceant': tametsi in Plautino versu
apud Festum p. 306 M. est cuique liceat ueneat, ubi quique Scaliger.
 quāque liceat **FZ.** quique liceat *Scioppius.* Nisi tamen praestat
 quiqui liceant *ut v. 1159* uaeŋeant **R.** ueneant **B.** ueniant *re-*
liqui 550. **Mx.** praemittunt **FZ** post intro aliquid *era-*
sum in B. intro haec *Fleckeisenus* habuit **CD.** abiit *Came-*
rarius. abiit atque *Pareus* operuit **BCD.** *Scutarius.* obtrudit **Z**
 foref *libri* 551. Dii **FZ** quidem *Bothius.* equidem *libri.*
Cf. Prol. Trin. p. LXXVIII 553. abire **BCDE,** *codd. ant.*
Pii. adire **Z** iis **F** lenoni *f* **BACD.** lenoni *f* **Bb**
 554. A praemittit **Db** menechme **B** 555. hanc *Nonius*
p. 519. om. libri abiciam **FZ** leuam *libri, Non.*
 556. Vt si sequentur *Nonius.* Vt si qui sequatur **BCb** (quis **Ca**).
 Vt si qui sequantur **DFZ.** Vt qui sequantur *Pylades* me haec
Nonius. hac me **FZ.** hec me **B.** haec me **C.** hec me **D** abiisse

Ibo ét conueniam séruom, si poteró, meum,
Vt haéc, quae bona dant dí mihi, ex me lám sciat.

Non. habuisse **C.** abuisse *reliqui* 557. mum **Ba** 558. hec
que **B** di **BCDbZ.** dic **Da.** dil **F** iam *Bentleius in*
Heaut. II, 3. 104. om. libri bona di mihi danuut, ex me sciat
Bothius. bona boni dant di mi, ex me sciat *Fleckeisenus* . sciat
peniculus **BC.** sciat peniculis **D**

ACTVS IV.

MATRONA. PENICVLVS.

MATRONA.

Egone híc me patiar ésse in matrimónio,
 Vbi uír compilet clánculum, quicquíd domist, 560
 Atque hinc ad amicam déferat?

PENICVLVS.

Quin tú taces?

Manufésto faxo iam ópprimes: sequere hác modo.
 Pallam ád phrygionem cúm corona hic ébrius
 Ferébat, hodie tibi quam surrupuit domo.

Act. IV. Scen. 1. MVLIER. PENICVLVS B. MVLIER. PARASITVS PENICVLVS D. Muller. Peniculuf. Parasituf FZ. om. C. MATRONA ascivi ex inscriptione act. V. sc. 1 559. M praemittit Db me patiar esse in Camerarius. me patiar in Bb. me .atlar in Ba. medaciar in C. med .tiar in Da, ita quidem ut quarta littera, e corr. nata, prorsus non liqueat utrum a an n sit. med .tiar in Db. mendiciar in FZ 560. uir...pilet Ba. uir .cô pilet Bb domist A. domi est reliqui 561. P praemittit Db Atq; . Ba. Atq; . c. ras. Bb hinc R. om. libri. id Camerarius 562. Manifesto BFZ. Manifestum Meursius obprimef D ac Ba, 'ac Bb 563. phydriónem B. fridionem C. frididnem ut videtur Da, fridianem Db corona hic ebrius R. corona ebriuf B. coronâ CD. corona FZ. corona hinc ebrius Camerarius 564. surripuit F. subripuit Z

Set ecclám coronam, quam hábuit. numnam méntior? 565

Hem,

Hac ábiit, si uis pérsequi uestígiis.

Atque édepol eccum huc óptume reuórtitur,

Set pállam non fert.

MATRONA.

Quíd ego nunc cum illóc agam?

PENICVLVS.

Idém quod semper: mále habeas.

MATRONA.

Sic cénseo.

PENICVLVS.

Huc concédamus: éx insidiis aúcupa.

570

565. quam hábuit. nummam **R**, item *Fleckeisenus*. quám hábuit.
num *libri* 566. Hem || Hac ábiit, si **R**. Em hac ábiit si **B**. heen
hac ábiit si **C**. hem hanc hábuit si **D**. ¹¹MVL. hem hanc hábuit? PR. si
FZ 567. aedepol **C** huc **R**. om. *libri*. ipsum *Camerarius*
obtume **D**. optime **B** 569. habeat **BB** MVL. om. **B**
570. Huc] ut hunc v. *afferens Nonius p. 467* PR. om. **B**
concedam **F** accupi **Z** post aucupa *personae nomen*
erasum est in B

MENAECHMVS I. MATRONA. PENICVLVS.

MENAECHMVS.

Vt hóc utimúr maxumé more móro moléstoque múltum,
'Atque uti, quíque sunt óptumi máxumi, mórem habent húnce :

Act. IV. Scen. 2. MENECHMVS. MVLIER. PARASITVS B.
MENECHMVS ADOLESCENS •DV• *D. om. C.* Menechinuf. Mulier.
Peniculuf *F.* Menechin⁹ adolef. Mulier uxor. Peicul⁹ Parasit⁹ *Z*

571—587. *Tractarunt hoc canticum, praeeunte ex parte Bo-
thio, Hermannus Elem. doctr. metr. p. 304 sq. ad eiusque exem-
plum pleraque conformans Brixius Quaest. p. 15. A quibus in
hoc potissimum discessi, quod v. 571. 572. 575 feci hexametros.
Tralaticiam descriptionem tuctur Lomanus p. 51 sq., quae haec
est in B:*

Vt hoc utimur maxime more morum
Molestoq; multum atque uti quique sunt
Optumi maxumi morem habent hunc.
Clientif sibi omnes uelunt esse multos.

5 Bonas an mali sint id haud quaeritant.
Res magis quaeritur quam clientium fides cuiusmodi dueat.
Si est pauper atque haud malus nequam habetur.
Sin diues malus estis clientis frugi habetur.
Qui neque leges neque aequum bonum usquam colunt

10 Sollicitos patronos habent.
Datum denegant quod datum est. litium pleni rapaces uiri fraudulentif.
Quia ut fenore^{aut} periurif habent rem paratam. mens in quo re
Lis uirif ubi dicitur dies simul patronis dicitur.
Quippe qui pro illis loquantur quae male fecerint.

15 Aut ad populum aut in iure aut ad iudicem res est.

*Ab hac descriptione A ita tantum discrepat, ut versum 6 in duos
discescat post fides: versus 9. 10 coniungat in unum quanquam
bipertitum: versum 11 terminet post rapaces, versum 13 ordiatur
ab Iuris, quae autem media sunt inter utrumque, tribus brevibus
aliquo modo distribuat*

571. •et hec C. At hoc *DFZ*
utimur C. ut unus D. utuntur *FZ*. uiuitur *codd. Pyladis* maxime
pro maxime *F* moro *Lipsius Ant. lect. II, 13.* morum vel
moru libri Molestoq; • c. ras. *Ba*, Molestoq; • *Bb* 572. op-
tumi, maxime *Lomanus p. 51.* obtumi maximi *D* huncce *B.* hunc libri

Cluentis sibi omnes uolunt esse multos:

Bonae an mali sint, id haut quaeritant.

Rēs magis quaeritur, quam cluentum fides quodiusmodi
clueat. 575

Si quis pauper atque haut malus, nequam habetur:

Sin diues malus, is cluentis frugi habetur.

Qui neque leges neque aequum bonum usquam colunt,

Sollicitos patronos habent.

Datum denegant, quod datumst: 580

Litium pleni, rapaces,

Viri fraudulentis:

Qui aut faenore aut periuriis

Habent rem paratam: mens est in querellis.

Iuris ubi dicitur dies, simul patronis dicitur: 585

[Quippe qui pro illis loquantur, quae male fecerint:]

Ad populum aut in iure aut apud aedilem res est.

573. clientis libri

uolunt omnes F

575. clientum

CDFZ

cuiusmodi libri

clueat C. cluat Z. oleat D.

oluat F

576. Si quis pauper R. SIE-PAUPER A. Si est pauper

reliqui. Si is est p. Hermannus

577. Sin libri omnes est is

client CDFZ

578. Qui nec post Bothium Hermannus

aequum libri. aequum neque Acidalius

usque FZ 579. soli-

citos F

580—582 sic Bothius descripsit:

Datum denegant, quod datum est, litum pleni,

Rapaces, viri fraudulentis.

583. foenore aut CDeFZ. foenore haud Da

584. paratam

libri. partam Camerarius

mens est in querelis FZ. mens in quo

re Lit Ba, mens in quo re Lit Bb. mensae in quo re Lit C et, nisi

quod mense, D. NQUOL apparuit in A

585. iuris DFZ.

uiris C. Illis Lambinus

586. Interpretis verba esse Hermannus

vidit, quanquam iam in A tecta

loquitur F

QUAEMALE

cum reliquis A. male quae Camerarius

fecerunt D 587. Ad

populum R. Aut ad populum libri cum A

aut apud aedilem R:

AUT....AEDILEM A. aut ad iudicem reliqui. Vt aberraverit a vero

Sicut me hodie nimis sollicitum eluens quidam habuit, ne-
que quod uolui

'Agere aut quicum uolui, licitumst: ita me attinuit, ita
detinuit.

'Aput aedilem pro eius factis plurimisque pessumisque 590

Dixi causam: condiciones tetuli tortas, confragasas.

Plus minus, quam opus fuerat dicto, dixeram, ut eam sponsio
Controuersiam finiret, quid ille? quid? praedem dedit.

Kampmannus de IN praep. p. 15 588. *Pergit B in hunc modum:*

16 Sicut me hodie nimis sollicitum client quidam habuit. neque quod
uolui

Agere quicum licitum est. ita me attinuit ita denuit.

Apud aediles proelii facti plurimisque pessimis dixi causam.
conditiones tetuli tortas confragasas

Aut plus aut minus quam opus erat multo dixeram controuersiam

20 Vt sponsio fieret. P. quid ille? qui praeda dedit.

M. Nec magis manifestum ego hominem umquam ullum teneri uidi.
Quorum versum 18 A in duos dispescit post PESSUMISQUE, versum
19 terminat post UTI, proximum incipit a SPONSIO, paginam ter-
minat post ULLUM 588. nimis] Minus *CD* sollicitum *F.* sol-
licitus *Z* client *libri* quidem *F* quid uoluit *Z*

589. Agere aut quicum uolui licitumst *B.* AGERE A UQUI... LICITUMEST. *A.* agere quicum licitum est *reliqui.* agere quicquam licitum est *Pylades* attinuit ita *B,* sed ta e corr. attinuit ita me *reliqui,* nisi quod adtinuit *DF* 590. APUD *A.* apud *reliqui* aedilem *B.* aediles *libri cum A* pro eius *Bb,* Camerarius. proelii *Ba cum reliquis et A* PLURIMISQUE PESSUMISQUE *A.* plurimisque pessimis *CD.* plurimisque pessimis *F.* plurimisque pessimis *Z*

591. DIXI *A.* dixi *reliqui.* dixit *vitium Gronovianae* condiciones *CDF* cum *A.* conditione *Z* DETULI *A:* idemque *Bb*

592. Plus minus *Pylades.* Aut plus aut minus *libri cum A.* Haut plus aut minus *Salmasius.* Haut plus haut minus *alii* QUAEOPUS *A.* opusquam *Z* fuerat dicto, dixeram ut eam sponsio || Controuersiam finiret *B.* FURA... DIXERAM CONTROUERSIAM UT || SPONSIO FIERET *A.* erat multo dixeram controuersiam Vt sponsio fieret *CDFZ,* nisi quod Aut *Da.* Vbi multae *Gronovius:* duxeram *Bothius:* dixi in controuersiam *Lambinus:* uti *Camerarius:* ut ne *Bothius* ille? quid? praedem *Camerarius.* ILLEQUIPRAEDEM *A.*

Nec magis manifestum ego hominem umquam ullum teneri uidi:

'Omnibus male factis testes tres aderant acerrumi. 595

Di illum omnes perdant, ita mihi hunc hodie corrumpit diem:

Meque adeo, qui hodie forum umquam oculis inspexim meis.

Iussi adparari prandium: amica expectat me, scio:

Vbi primum licitumst, ilico properavi abire de foro.

Iratast credo nunc mihi: placabit palla quam dedi, 600

Quam meae hodie uxori abstuli atque detuli huic Erotio.

ille qui praedā *BCD*, sed à e corr. *B*. ille prēdam *FZ* 594. neg magis *Da*, neg^o magis *De* manifestum *Z* 595. acerrumi *D*. acerrummi *C*. acerrimi *F* 596—603. iambicos octonarios sex cum duobus anapaesticis septenariis descripsi, quos sic exhibet *B*:

Di illum omnes perdant: ita mihi hunc hodie corrumpit diem:

Meque adeo qui hodie forum umquam oculis inspexi meis.

Diem corrupti optimum iussi adparari prandium.

Amica expectat me scio. ubi primum est licitum ilico

Properavi abire de foro. irata est credo nunc mihi.

Placabit palla quam dedi quam uxori abstuli atque huic detuli erotio.

Pz. Quid ais? *Mv.* uiro me malo male nuptam. *Pz.* statim audis quae illic loquitur?

Mv. Satis. *Mx.* si sapiam, hinc intro abeam ubi mihi bene sit. *P.* mane, male erit potius.

Minus recte haec tractasse Fleckeisenum puto Philologi II, p. 78

596. Dii *F* corrupti *FZ*. corrumpit *CD* 597. qui hodie *FZ*. quod die *CD* inspexim meis *R*. inspexi meis *BbFZ*.

inspeximus *BaD*. inspici^{ex}mus *C* 598. diem corrupti optimum, in libris posita ante iussi (nisi quod hoptimū *Da*, optimum *F*) delevi ut glossema. diem corrupti, optimum *Rittershusius apud Sciopium Susp. lect. II, 19* apparari *FZ* expectat *CDFZ*

599. licitum est *Guyetus*. est licitum libri illico *Z*

600. iratast *CD*. irata est *FZ* placabit *B*, *Beroaldus*. Placabit *CDFZ* 601. quam meae hodie *R*. quam hodie *CDFZ*. quam *B* detuli huic *R*. huic detuli libri

PENICVLVS.

Quid ais?

MATRONA.

Viro me malo mále nuptam.

PENICVLVS.

Satin' áudis quae illic lóquitur?

MATRONA.

Satis.

MENAECMVVS.

Sí sapiam, hinc intro ábeam, ubi mihi bene sit.

PENICVLVS.

Mane: male erit pótius.

MENAECMVVS.

* * * * *

Trístis admodúmst: nón mihi istuc sátis placet. [set cónloquar.]

602. satin **BbFZ**. statim **BaD**. statet **C** que **C**603. fatissif aplam **C** abeam **BbF**. habeam **Ba** cum reliquis

Pr. mane male erit potiuf **B**. mane. male erit potiuf **D**. Mv. mane malerit potiuf **F**. Mv. male male erit potiuf **Z**. male erit potiuf (sine mane) **C**. Transpositio potiuf erit Camerarii est Post hunc versum lacunam esse, in eis autem quae sequuntur pristinum versuum ordinem graviter turbatum Ladewigius p. 296 sqq. sensit, in longe tamen paucioribus ille transpositionibus acquiescens, quam quibus opus esse nobis visum est. Qui quos versus, ratione ut putamus imperante, sic uti factum esse vides collocavimus, ei in libris hoc se ordine excipiunt: 626. 625. 614. 607. 608. 615—619. 639. 620—624. 609. 610. 604. 611—613. 605. 606. 627—638. 645. 640—645. Frustra mea sententia trataticium ordinem prope totum Fleckeisenus defendit Philologi II, p. 108 sqq. Intercidiasse fere talia possunt:

Quisnam hic loquitur? quid ego uideo? meo cum parasito simul

Vxor eccam ante aedis adstans mihi facit remeliginem.

604. Hunc v. una cum proximo (h. e. cum 611) suo loco omissos in ima margine addit **Da** Mz. **B**. Pr. **Z**. om. **F** admodum est libri. admodum es Pylades non **BCD**. Mz. **FZ** set conloquar (vel atiquid simile) **R**. nugat agl **BCD**. Mv. nugat agl **F** et Vx. pro Mv. substituto **Z**. Quod irrepsit e v. 610 sqq.

Díc, mea uxor, quíd tibi aegrest?

PENICVLVS.

Béllus blanditúr tibi. 605

MENAECHMVS.

Pótin' ut mihi moléstus ne sis? núm te appello?

MATRONA.

Aufér manum,

Aúfer hinc palpátiones. pérgin tu?

MENAECHMVS.

Quid tú mihi

Tristis es?

MATRONA.

Te scíre oportet.

PENICVLVS.

Scít, sed dissimulát malus.

MENAECHMVS.

Númquis seruorúm deliquit? num áncillae aut seruí tibi

Résponsant? elóquere: inpune nóñ erit.

605. Dic **B**. M^r. Dic **FZ** est libri 606. Potim **Z**
mihi om. **Z** ne] non **C** num **BCD**, Scioppius *Susp. lect.*
I, 19. non **Z**. P^r. non **F** M^v. **B**. P^r. **Z**. om. **F** 607. P^r.
Aufer **BFZ**. Aufer **C** pergin tu? **R**. perget tu **CD**. perge tu
B. M^r. perge tu **FZ** M^r. **B**. om. **FZ** Fortasse sic
potius personis haec distribuenda:

MA. aufer manum.

P^r. Aufer hinc palpationes. M^r. pergin tu? — quid tu mihi
Tristis es?

608. Tristif es? M^v. te scire **B**, sed ut Tristif es manu recentiore
addita sint. Trif este scire **CD**. Tristif es scire **FZ** sit sedissi-
mulat **B**. sit sedif simula **C**. sit sedif simulat **Da**. sic se dissimulat
De 609. M^r. om. **B** Numquid] if e corr. **B** deliquit
BaCD aut **Bb** serui ^{ient} **Gruterus**. seruet **B**. seruet (*h. e.*
seruet) **CD**. seruae **Z**. serue **F** 610. Responsant? eloquere

MATRONA.

Nugás agis. 610

MENAECHMVS.

Cérte familiárium aliquoi irata's?

MATRONA.

Nugás agis.

MENAECHMVS.

Núm mihi's iráta saltem?

MATRONA.

Núnc tu non nugás agis.

MENAECHMVS.

Nón edepol deliqui quicquam.

MATRONA.

Hem, rúsum nunc nugás agis.

MENAECHMVS.

Quíd illuc est, uxór, negoti?

MATRONA.

Mén rogas?

MENAECHMVS.

Vin hunc rogem?

Quíd negotist?

MATRONA.

Pállam

Camerarius. Responſ ante loquere **CD**. Respondeⁱ ante loquere **B**. Responſa aut loquere **FZ** in p^une, non imp. **BC** Mv. **BF**. Vx. **Z**. Pr. *Pistoris.* Atque sic etiam v. 611. 612. 613 611. Certe **BCDF**. Ceterum **Z** familiariũ **Da**. familiarĩum **B**. familiarum **Z** aliquoi **CDe**. aliquo **Bda**. alicui **FZ**. De hiatu v. *praef.* 612. mihi est libri 613. Hunc om. **Z** em **BCDa** rusum **R**. rurum **BaCda**. rurſum **BbDbF** nunc] non **F** 614. illic **Z** uxor est **F** negotiũ **BCDF**. negotiũ **Z** 615. Mx. Quid **BFZ** negotiũ **CDb**. ego tiſt **Da**.

MENAECHMVS.

Pallam?

MATRONA.

Quidam pallam

PENICVLVS.

Quid paues? 615

MENAECHMVS.

Nīl equidem paueó — nisi unum: pálla pallorem íncutit.

PENICVLVS.

'At ego, tu ne clám comessis prándium. perge ín uirum.

MENAECHMVS.

Nón taces?

PENICVLVS.

Non hércle uero táceo. nutat né loquar.

MENAECHMVS.

Nón hercle ego quidem úsquam quicquam núto neque nictó tibi.

PENICVLVS.

Nihil hoc confidéntiust: qui, quae uides, ea pérnegat. 620

MENAECHMVS.

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor: satin' hoc ést tibi?

negotii est **BFZ** Mv. pallam. Mx. pallam? Mv. quidam pallam.
 Pr. quid *Gruterus*. Mv. pallam pallam quidam pallam. Pr. quid **B**
et omissis personarum notis **CD**. Mv. pallam. Mx. pallam. quid
 Mv. pallam. quid **F** et, (*nisi quod Vx.*) **Z** 616. paues **BbDZ**.
 paulo **BaC**. palleo **F** 617. At ego, tu ne clam **R**. At tu ne
 clam me **Bb**. At tu nec jam me **BaC**. Aut tunc tiam me **D**. Aut tu ne
 etiam me **FZ** comessis *Bothius*. comesset **BCDZ**. comesset **F**
 618. ercle **BCD** nutrat **C** 619. ercle **BCD**
 u'quam **B** nicto]rpto **FZ** 620. Pr. **B**. Mv. **F**. om. **Z**
 confidentiust **R**. confidentiust *libri* qui quæ uides **Bb**. quinque
 uidet **BaCD**. qui quod uidet **FZ** 621. omnis **CDfZ**. omē

Mé isti non nutásse.

PENICVLVS.

Credit iam tibi de isto: illuc redi.

MENAECHMVS.

Quó redeam?

PENICVLVS.

Equidem ad phrygionem censeo. i, pallam refer.

MENAECHMVS.

Quaé istaec pallast?

PENICVLVS.

Táceo iam: quando hic rem non meminit suam.

MATRONA.

Clánculum te istaec flagitia fácere censebás potis? 625

Né illam ecastor faénerato mi ábstulisti. sic datur.

PENICVLVS.

Sic datur. properáto apsepte mé comesse prándium:

B statim **Da** 622. Me isti non *codd.* **Pyladis**. Mei si non **B**.
 Mei funon **C**. Meissi inon **D**. Me sibi non **FZ** nutasse. **Pr.** credit
 iam **Camerarius**. nutasse credit iam **BCDa**. nutasse credif iam **Dö**.
 nutasse credif? **Mv.** iam **FZ** isto **Bothius**. istif **libri** illuc
 credi **B** 623. redeam **R**. egredeam **BaCda**. ego redeam
BöDöFZ **Pr.** **B**. **Mv.** **F**. **Vx.** **Z** equidem *deleri vult*
Fleckeisenus servato ego ad phrygionem **BC**. a phryglone **FZ**
 i **Gruterus**. et **libri** 624. ista et **C** palla est **libri**
Mv. om. **B** hic rem non meminit **Camerarius**. hec rem non
 meminit **Bö**. hec rem non memini **BaC**. ecrê memini **Da**. ⁿecrê ⁿ
 memini **Dö**. ⁿecrê ⁿ meminit **De**. nec rem commeminit **FZ** 625.
MA. **R.** **om.** **BFZ** te ista et **C** (non istaec te, ut **Pareus**
dicit) flagitia **om.** **B** tensebas **C** potis *vel* pote **Lin-**
demannus in Iakni Annal. phil. t. XIX, p. 162: cf. Kampm. de
Pl. reb. mil. p. 19 sq. potesse libri 626. **Mv.** *praemittunt*
BFZ ecastor **F**, *Fleckeisenus Exerc. p. 78. mecastor reliqui*
 faenerato mi *Fleckeisenus*. fenerato **BCDF**. foenerator **Z**
 abstuli **F** 627. **Pr.** **B.** **om.** **FZ** datur **BCD**, *codd.* **Pii**.
 dat **FZ** apsepte *pro* absf. **C** comesse **F**

Póst ante aedis cūm corona mé derideto ébrius.

MENAECCHVS.

Néque edepol ego prándi neque hodie hūc intro tetulí pedem.

PENICVLVS.

Tún negas?

MENAECCHVS.

Nego hércle uero.

PENICVLVS.

Níhil hoc homine audáciust. 630

Nón ego te modo híc ante aedis cūm corona flórea

Vídí astare, quóm negabas míhi esse sanum sínciput,

Ét negabas mé nouisse, pégrinum aibas ésse te?

MENAECCHVS.

Quín ut dudum déuorti abs te, rédeo nunc demúm domum.

PENICVLVS.

Nóui ego te. non míhi censebas ésse, qui te ulcíscherer: 635

'Omnia hercle uxóri dixi.

MENAECCHVS.

Quíd dixisti?

PENICVLVS.

Néscio.

628. aedíſ omnes corona me derideto *Camerarius*. coronam
deri deto **Ba**, corona^{mo} deri deto **Bb**. coronā ederi deto **CD**. co-
rona hercle rideto **F**. corona hedere **Z** ebrius]huc intro tetu-
listi pedem **Z** (*quae proximo v. redeunt*) 629. aedepol **F**
detuli **Bb**. retuli **F** 630. ercle **D** hoc om. **F**. h̄ **DZ**
omine **Da** audaciust **R**. audatiuf **BC**. audaciuf **DFZ**
631. aedíſ omnes flora **BaCD** 632. adtare **F**
quom **F**. qum **BCD**. cum **Z** 633. perigrinum **Z** aibas
Bothius. aiebas **BbFZ**. aiebas **BaC** te om. **Z** 634. diuerti
Z adfte **CDA** 635. uolciscerer **BaCDA**. uolciscerer
BbDb. ulciscier **F** 636. ercle **D**

Ėampse roga.

MENAECHMVS.

Quid hoc est, uxor? quidnam hic narrauit tibi?

Quid id est? quid tacés? quin dicis quid sit?

MATRONA.

Quasi tu nescias.

Né ego ecastor mulier misera.

MENAECHMVS.

Qui tu misera's? mi expedi.

MATRONA.

Mé rogas?

MENAECHMVS.

Pol haút rogem te, si sciam.

PENICVLVS.

O hominém malum: 640

'Vt dissimulat. nón potes celáre: rem nouit probe;.

Omnia herele ego edictaui.

MENAECHMVS.

Quid id est?

MATRONA.

Quando nil pudet

637. Eampse **R**: item *Fleckeisenus*. Eam pfufel **C**. Eampfuf ei **Da**. Eampfuf ei **Db**. Eam pluf **Ba**. Eam pfuf **Bb**. Eam ipfuf **FZ**. Ipus eam *Bothius*: interiecto autem proximo vocabulo Eam roga ipfus *Guyetus*

639. ecastor **BF**. egastor **CD**. mecastor **Z** misera's **R**: misera ef **F**. miseref vel miser ef reliqui, sed miser. "ef **Bb** Sequitur in libris v. 645, hic deleri iussus ab

Acidatio 640. Mv. om. *Acidalius*, sic ille construens: quasi tu nescias, Me rogas. negaf **F** o hominem . . . probe **MVLIERI**, Omnia . . . : edictaui **PENICVLO** tribuit **B**, uni omnia **PENICVLO** **FZ**: media tantum non . . . probe **MVLIERI** dubitanter *Acidalius*

o]ho **CD** 641. poteft **B**. poteft **F** nouit *Acidalius*. noui libri 642. ercle **D**

Néque uis tua uolúntate ipse prófiteri, audi atque húc ades.
Ét quid tristis sim ét quid hic mihi díxerit, faxó scias.
Pállá mihist domó surrupta.

MENAECHMVS.

Pállá surruptást mihi? 645

PENICVLVS.

Viden ted ut sceléstus captat? huíc surruptast, nóñ tibi:
Nám profecto tibi surrupta si ésset, salua núnc foret.

MENAECHMVS.

Níl mihi tecumst. sét tu quid ais?

MATRONA.

Pállá, inquam, periit domo.

MENAECHMVS.

Quis eam surrupuít?

MATRONA.

Pol istuc ille scit qui illam ápstulit.

MENAECHMVS.

Quis hic homost?

643. porfiteri **C** audi atque huc **R**. audi atque **FZ**. audiat
qui **BaD**. audeat qui **C**. audiat q' **Bb** adest **Ba** 644. tri-
stis sim **R**, *Lambinus*. tristis libri. sim tristis *Pylades* scies
Madvigius Opusc. alt. p. 78 645. mihi est **BCD** (item **BCD**
loco superiore post v. 639). est mihi **FZ** et (**FZ**) furrup-
BCD. surrepta (**BCD**). furrup-**F(F)**. subrepta **Z(Z)**
ME.] **M Db** pala (**Da**) furrup-**BCD**. surrepta est
(**BCD**). furrup-**F(F)**. subrepta est **Z(Z)** mihi 'qui-
dam' apud *Lambinum*. tibi libri utroque loco. Nihil profecit *Acidalius*
646. Viden ted ut **R**: Viden ut te *Lambinus*. Vident ut
BaCD. Viden ut **BbFZ**. Viden uti *Camerarius*. Viden tu ut
Gruterus captat *Camerarius*. capiat libri furrup-**B**. fur-
rupta est **CD**. furrup-**FZ** 647. furrup-**FZ** nunc
Camerarius. non libri 648. est libri tu quid **BCDF**. quid tu
Z inquit **Z**. inquam etiam *Pyladis codd.* 649. furrup-**FZ**
apstulit pro abst. **C** 650. est libri menechmus **B**

MATRONA.

Menaéchmus quidam.

MENAECHMVS.

Édepol factum néquiter. 650

Quis is Menaechnmust?

MATRONA.

Tú istic, inquam.

MENAECHMVS.

Égone?

MATRONA.

Tu.

MENAECHMVS.

Quis árguit?

MATRONA.

Égomet.

PENICVLVS.

Et ego: atque huíc amicae détulisti Erótio.

MENAECHMVS.

Égon dedi?

PENICVLVS.

Tu, tú istic, inquam. uín adferri nóctuam,

Quaé tu tu usque dícat tibi? nam nós iam defessí sumus.

651. Qui síc **D**. Qui is *Bothius* menaechnus **B** est
libri 652. edetulisti **Ba** 653. dedi. **Pr.** tu tu istic **FZ** et
sine **Pr.** **D** ut videtur. dedit ut istic **C**. dedi. **Mv.** tu tu istic (*sed*
tu tu i e corr.) **B**. dedi. **Pr.** tute istic *Fleckeisenus Phil. II. p. 93*
afferri **FZ** 654. Que **BC** tu tu usque **FZ** et ut vid.
D: item (*sed quartam quintamque litteram e corr.*) **B**. tututusque
C. Praestat fortasse tutu scribere nos iam **F**: atque ita *Lip-*
sius *Ant. lect. II, 14*. nos iam nos **BCD**. uos iam uos **Z**. iam nos

MENAECMVVS.

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor: satin' hoc ést tibi? 655
Nón dedisse.

PENICVLVS.

Immo hércle uero, nós non falsum dicere.

MENAECHMVVS.

Sét ego illam non cóndonauí, sét sic utundám dedi.

MATRONA.

Équidem ecastor túam nec chlamydem dó foras nec pállium
Quoíquam utundum. múlíerem aequomst uéstimentum múlí-
liebre

Dáre foras, uirúm uirile. quín refers pallám domum? 660

MENAECMVVS.

Égo faxo referétur.

MATRONA.

Ex re túa, ut opinor, féceris:

Nám domum numquam hódie intro ibis, nísi feres pallám
simul.

Éo domum.

PENICVLVS.

Quid míhi futurumst, quí tibi hanc operám dedi?

Lambinus 655. omnis **CDZ.** omf **B** statim **Da**
656. PE. immo **Z.** MV. immo **BF.** tibi; immo **D** ercle **D**
657. sic utendam **BDZ.** hic utendam **F.** sic eandam **C** (ubi
sic valet sicut), sed ut paenultima littera a ea e facta sit 658.
ecastor **C.** & castor **D** clamidem **BCD** do foras **B.** defo-
ras **CD.** deferat **FZ** 659. Cuiquam utendum libri equum
est uestimentum **FZ.** aequo mef tueftimentum **B.** aequo mestuef ti-
mentum **C.** aequo mef tueftimentum **D** 660. quiⁿ **D** deferat
F 662. numquam hodie *Fleckeisenus.* numquam libri. tu numquam
R olim femul **F** 663. Eo domum. PE. quid *Bothius.* ME.
Ego domum? PE. quid **BFZ** et sine personarum notis **CD.** PE.
Eho dum, quid *Acidalius.* PE. Eho domum! quid *Gruterus* est

MATRONA.

'Opera reddetúr, quando quid tibi erit surruptúm domo.

PENICVLVS.

'Id quidem edepol númquam erit: nam níhil est, quod per-
dám, domi. 665

Quóm uirum tum uxórem di uos pérđant. properabo ád forum :
Nam éx hac familiá me plane éxcidisse intéllego.

MENAECHEMVS.

Mále mihi uxor sé fecisse cénset, quom exclusít foras:
Quási non habeam, quo íntromittar, álium meliorem locum.
Sí tibi displiceó, patiundumst: plácuro huic Erótio, 670
Quaé me non exclúdet ab se, sét aput se occludét domi.
Núnc ibo: orabo út mihi pallam réddat, quam dudúm dedi.
'Aliam illi redimám meliorem. heus, écquis hic est iánitor?
'Aperite atque Erótium aliquis éuocate ante óstium.

libri 664. Operam **BaCD**. Operam **Bb** tibi quando quid
Bothius subruptum **FZ** 666. Quom uirum tum uxorem di
uos **R**: Cum uirum, cum uxorem, dii uos *Gruterus*. Cum uiro cum
uxore diuof **BCD**. Cum uiro cum uxore. *Me.* dii uof **FZ**. Qua ui-
rum qua uxorem diuof *Fleckeisenus* 667. Namque *Camerarius*
me plane]eplane **Da**. me saue **F**. *Vide praef.* intelligo
DFZ 668. *Me.* **B**. om. **FZ** se *Pylades*. sese *libri*

quom **FZ**. quom **C**. quam **D**. cum **B** exclusit **BCDE**. ex-
cludit **Z** foris *Lambinus* 669. intromittatur **Ca**. intro-
mittam **F** 670. patiundumst: placuero **R**. patiundum atplacuero
BbCDe. p. adplacuero **BaDa**. p. at placuero **FZ** *Deleto*
Si sic *Fleckeisenus*: Tibi displiceo: pátiundumst: at plácuro. *For-*
tasse praestat patiundumst: at placuero Erotio 671. non non
F abste **Ba** aput *pro* apud **D** occludit **Ba**

672. orabo]amabo *Scriverius* reddo adquam **Ba**. reddo^{at}
adquam **Bb** 673. heus **F**, *Camerarius*. eiuf **CD**. om. **BZ**
ecquif **FZ**. etquif **CD**. hec quif **B** 674. erotium]e *ex*
corr. **B** aliqui **B** hostium **DFZ** et cum *erasis post*
eam vocem duobus personarum nominibus B

EROTIVM. MENAECHEMVS I.

EROTIVM.

Quis me hic quaerit?

MENAECHEMVS.

Sibi inimicus mágis quist quam aetati tuae. 675

EROTIVM.

Mi Menaechme, cūr ante aedis ástas? sequere intró.

MENAECHEMVS.

Mane.

Scin quid est, quod ego ád te uenio?

EROTIVM.

Scio: tibi ex me ut sit uolup.

MENAECHEMVS.

'Immo edepol pallam illam, amabo té, quam tibi dudum dedi,
 Mihi eam redde: uxor rescuiit rem omnem, ut factumat,
 ordine.

Égo tibi redimam bis tanto plúris pallam, quam uoles. 680

Act. IV. Scen. 3. EROCIVM MERETRIX. MENECHMVS
ADOL. B. EROCIVM. ME. menechm' Db. om. CDa. Erotium.
Menechinus FZ 675. E. Db me hic R. hic me libri
Me. B. om. reliqui inimiciat DF. inimiciat Z quist
R. om. libri suae FZ 676. Ea. Mi Menaechme Came-
rarius. Mi menaechme CD. Mei menaechme B. Menechine FZ
edif BD astat BaDZ. astat C. adstat F. haf stat Bb
M. Db 677. Sin B E. Db tibi ex me ut R
Mus. philol. n. t. VII. p. 320. ut tibi ex me libri, R olim Prol.
Trin. p. CLXIII uolup Pytades. uoluptat libri 678. M. Db
pallum C 679. uxore sciuit D facta Lambinus
est libri 680. tanta B

EROTIVM.

Dédi equidem illanc, ād phrygionem ut férres, tibi pauló
prius,

Ét illut spinter, út ad aurificem férres, ut fierét nouom.

MENAECHMVS.

Mihi tu ut dederis pállam et spinter? númquam factum ré-
pereris.

Nam égo quidem postquam illam dudum tibi dedi, atque
abii ad forum:

Núnc redeo, nunc té postillac uideo.

EROTIVM.

Video, quám rem agis: 685

Quae conmissi, ut mé defrudes, ād eam rem adfectás uiam.

MENAECHMVS.

Néque edepol te defrudandi caúsa poscó. quín tibi

681. Sic *Bothius*. Tibi dedi equidem illam ad phrygionem ut fer-
ref paulo prius **FZ**, *reliqui autem ita ut phrigionem exhibeant*
CD, feres **F**, uis *vel* ius *pro* prius **BaCD**, uis **Bb**. Tibi dedi
equidem illam ād phr. ut déferres p. p. *Fleckeisenus*. *De tralaticia*
scriptura dubitationem suam Hermannus significabat Elem. doct.
metr. p. 88 682. spinter **CDF**: item v. 683 nouom *pro*

nouum **B** 683. Mihi tu ut **CDF**. Mihi ut tu **B**. Mihi tu **Z**,
codd. Prisciani V, p. 646 (177 Kr.), ubi alii mihi dum *vel* mihi si
tu *vel* mihi tu si *vel* mihi nisi tu, *vulgo autem nisi mihi tu* pal-
lam spinter *Prisc.* repereris **R**. reperies **Z**, *Prisc.*, ubi repperies
cod. Halberst. releceris **Ba**, relegeris **Bb**. relegeris **CDF**. relege
res *Gruterus*. ne dixeris *Boethornius*. euiceris *ingeniose Fleckeisenus*

684. abii] *ultimam litteram e corr.* **B** 685. redeos **Ba**
postillac uideo **B**. post illac uideo **FZ**. doſt illac uideo **CD**.
poſtilla euideo **Ba**. poſtillae uideo **Bb** *EROT. hoc loco CD*

686. *ab initio erasam personae notam B* Quae *Bothius*.
Quia libri conmissi *pro Comm. C. Inepti Scioppius Susp. lect.*
V, 1 defraudes **F**. defrudes *etiam Lambini codd.* adfectas
pro aff. B 687. *M. Db* aedepol **C** defraudandi **F**

Dico uxorem rescivisse.

EROTIVM.

Nec te ultro oravi ut dares:

Tute ultro ad me detulisti. dono mihi dedisti eam:

Ėandem nunc repóscis. patiar: tibi habeto, aufer: útere 690

Vél tu, uel tua úxor, uel etiam in loculos conpingite.

Tu húc post hunc diém, ne frustra sis, pedem intro nón
feres:

Quándo tu me béne merentem tibi habes despícatui.

Nisi feres argéntum, frustra's: mé ductare nón potes.

'Aliam posthac ínuenito, quám habeas frustrátui. 695

MENAECHEMVS.

Nímis iracunde hércle tandem. heús tu, tibi dicó, mane.

Rédi. etiam astas? étiamne audes mĕa reuorti grátia?

quiⁿ **D** 688. rescivisse. Ea. nec *Pylades*. resciviss^r senec **B**.
rescivisse nec *reliqui* 689. Tute **Da**, *Pylades*. Eno. Tute **B**.
E Tute **D**⁶. Erotivⁿ Tute **C**. erotium. Ea. tute **FZ** dono mihi
dedisti eam **R** *Prol. Trin. p. cxxvi*. dedisti eam dono mihi *libri*

690. tunc **Z** tibi habeto **R** ut *Trin. 366*. tibi habe *libri*.
habe tibi *Guyetus*. tibi eam habe *Fleckeisenus* 691. loculos
Balbachius p. 27 sq. oculor libri conpingite *pro comp. B*

692. ne frustra sis, pedem intro non feres **R**. pedem intro non
feres ne frustra^r sis *libri*, nisi quod ferres ne frustra^r sis **B**. non feres
pedem intro, ne frustra sis *Bothius*, cui frustra sis *praeierat Pylades*,
frustra sis *Beroaldus* 694. frustra's: me ductare **R**.
frustra^m eductare **B**. frustra me ductare *reliqui* potest **B**

695. postac **D** inuento **F** quam **BDFZ**, *Bentleius in Eun. II, 3, 93*. quam tu **C** 696. M. **D**⁶ hercle **D** ira-
conde **Z** hercle. tandem heus *interpungebatur ante Acidaliū*

697. Redi. etiam astas? etiamne **R** *post Acidaliū*, nisi quod is etiamne
bis. Rediet iamne astas etiam **B**. Redi etiamne astas **C** et, nisi quod
astas, **D**. Redi. Ea. etiamne astas. etiam **Z** et, nisi quod astas, **F**

'Abiit intro, oclúsit aedis. núnc ego sum exclusissimus :
 Néque domi neque áput amicam míhi iam quidquam créditur.
 'Ibo et consulam hánc rem amicos, quíd faciundum cén-
 seant. 700

MENAECHMVS II. MATRONA.

MENAECHMVS.

Nimis stúlte dudum féci, quom marsúppium
 Messénioni cum árgento concrédidi.
 Inmérsit aliquo sése credo in gáneum.

MATRONA.

Prouísam, quam mox uír meus redeát domum.
 Set éccum uideo: sálua sum, pallám refert. 705

MENAECHMVS.

Demíror, ubi nunc ámbulet Messénio.

698. Abiit **B**. Abi **CD**. Mx. Abiit **FZ** oclusit aedis **Ca-**
merarius. octuf iraedif **C**. oc. uf. . . aedif **c. ras.** **Ba**, oclufit aedif
Bb. ociuf ita edif **DFZ**. ociuf in aedif 'ant. exemplaria' **Pii**
 exclusissimus libri 700. faciendum libri censeat **C**

Act. V. Scen. 1. MATRONA. MENECHM ALTER **B**. MESOS
 ME **Db**. om. **CDa**. Menéchinuf Aduena. Mulier **FZ**. *Eundem*
actum continuandum esse iam Bothius perspexit *Ceterum in*
hac scena et proxima personarum nomina, omisa in Da, ple-
raque addidit Db: de quo plerumque taceo 701. quon **B**. cum
reliqui marsuppium **CD**. marsupium reliqui 702. credidit **F**
 703. Inmersit, non Imm. **BC** 704. MA., non MV., **B** con-
 stanter per hanc scenam uir meus **C**. uir in litteras e corr. **B**
 705. sed et cum **C** 706. MENECH. **C**. MEN. **D** ambulat **C**

MATRONA.

Adibo atque hominem accipiam quibus dictis meret.

Non tē pudet prodire in conspectum meum,

Flagitium tu hominis, cum istoc ornatu?

MENAECMVVS.

Quid est?

Quae res ted agitat, mulier?

MATRONA.

Etiamne, impudens,

710

Mittire uerbum unum audes aut mecum loqui?

MENAECMVVS.

Quid tandem admisi in me, ut loqui non audeam?

MATRONA.

Rogas me? hem, hominis impudentem audaciam.

MENAECMVVS.

Non tū scis, mulier, Hécubam quapropter canem

Grati esse praedicabant?

MATRONA.

Non equidem scio.

715

707. dictis quibus Nonius p. 468

meret *idem*, *codd.* Pii.

aeret **BaCD**. aeret **Bb**. heret **Z**. heret **F** 709. tu **R**, ut
v. 489. om. libri MEN. **CD** 710. Queres **BC** ted
agitat **R**. te agitat libri, nisi quod te agit ad **Ba**. agitat te Came-
rarius MA.] MEN. sup. scr. **Ca**. M. c. ras. **D** impudens,
non imp., **BC** 711. Mittire **C**. Mutire **FZ** uerbum unum
BCD. unum uerbum **FZ**, non correctum a Bentleio in Eun. III,
1, 35 712. MEN. **CD** me] te **FZ** 713. hem **R**. om.
libri. o Pylades impud., non imp., **BC** audaciam **BC**
714. hecubam **DF**. hec cumbam **C** quam propter **Ba**,
qua. propter **Bb** 715. Grai iesse **B**. Graeci esse **FZ**

MENAECHMVS.

Quia idém faciebat Hécuba, quod tu núnc facis.

Omnía mala ingerébat, quemquem aspéxerat:

Itaque ádeo iure coépta appellaríst Canes.

MATRONA.

Non égo istaec tua flagítia possum pérpeti:

Nam mčam med aetatem ésse uiduam máuelim. 720

[Quam istaec flagitia tua pati, quae tu facis.]

MENAECHMVS.

Quid id ád me, tun te núptam possis pérpeti,

Au sís abitura a tũo uiro? an mos híc itast,

Peregríno ut adueniénti narrent fábulas?

716. Mx. om. **B** heccuba **F** 717. Omni *Bothius* quemquem **BCDa.** quemquem **De.** quenque **FZ**, *haud scio an vere, quam illud Bentleius tuetur in Hec. I, 1, 8* 718. cepta **Da**

appellare est **B.** apellare est **CD.** appellari **FZ** canes **BaCDa.** canis **BbDbFZ** 719. Mx. **Ba:** erasum **Bb**

ego istaec tua **R.** item *Fleckeisenus.* ego istec **FZ.** ego ista hec **BCD**, nisi quod hec **Bb.** istaec ego *Pylades.* ergo istaec **Bothius** 720. Nam meam med aetatem esse uiduam mauelim **R.**

Nam me da etatē uiduam essem auelim **Ba**, sed me da etate **Bb.** nam meda etate miuduam essem auelim **C.** nāme da & ate inuiduā effē auelim **Da.** nāme dā & atē — inuiduā effē^m auelim **Db.** nam me iam etatem uiduam esse mauelim **F.** nā me iā etatē uiduā esse mane licet **Z.** Nam me aetatem meam uiduam esse mauelim *Pylades 'ex codd. ant.'* Nam med aetatem u. e. m. *Gruterus.* Aut Nam aetatem ecator uiduam me esse mauelim aut Nam med aetatem uiduam uiuere mauelim *Fleckeisenus* 721. *haud dubie confictus e v.* 719. 730. 733

ista hec **BaC.** ista^r ec **D.** ista hec **Bb** flagia **Ba** 722. tun te *Bothius.* tuto **B.** tu te reliqui nupta *Scaliger*

723. habitura **D** a tuo] ad tuo **BaCD.** ad tuo **Bb** an mos híc ita est *Bothius:* an mos est ita híc *Camerarius.* annos^m ita est hoc **B.** annos ita est hoc **CD.** an non. ita est. hec **FZ**

724. • narrent c. ras. **B.** narrant **D.** narrat **FZ**

MATRONA.

Quas fábulas? non, inquam, patiar praeterhac, 725
Quin uidua uiuam, quam istos mores pérferam.

MENAECHMVS.

Meá quidem hercle caúsa uidua uiúito
Vel úsque dum regnum óptinebit Iúppiter.

MATRONA.

Ne istúc mecastor iám patrem accersám meum,
Atque òi narrabo túa flagitia quae facis. 730
I, Décio, quaere mēum patrem, tecúm simul
Vt uéniat ad me: ita rém natam esse dícito.
Iam ego áperiam istaec túa flagitia.

MENAECHMVS.

Sánane's?

Quae méa flagitia?

MATRONA.

Pállam atque aurum quóm meum

725. preterhac **C** 726. istos **R**. tuos libri: quae mala interpretatio est 727. MEN. **CD** uiulto]uictita **FZ**
728. optinebit **B**. obtinebit **CD**. optinet **F**. obtinet **Z** iupiter **FZ**
729—741 sic transponendi fuerunt auctore Ladewigio *Phil. I, p. 298 sq., suasore etiam Fleckeiseno Phil. II, p. 79. Quorum in libris hic ordo: 740. 741. 737—739. 729—736*
729. accersam omnes 730. ei narrabo **B**. enarrabo reliqui
731. I *Camerarius*. Ei **B**. ei **CD**. hei **FZ** deceo **BCD**
quaere **BbFZ**. quare **BaCD**. quae se *Colvius in Appul. Metam. IV, p. 261 b Oud.* 732. adhuc ad *Pylades* rem natam esse **R**: nisi rem esse natam malueris. rem esse libri. rem mihi esse *Camerarius* 733. isteo **C**. ista hec **Ba** MENEC. **C**
sanan et libri 734. Que **B** pallam atque aurum cum meum **B**. pallam atque aurum meum **BCDZ**. pallam atque aurum **F**. cum pallam atque aurum meum *Camerarius*

Domó suppilas clám tuae uxori ét tuae

735

Degéris amicae. sátn' haec recte fábulor?

MENAECHMVS.

Heu: hércle, mulier, múltum et audax ét mala's.

Tun tibi surreptam hanc dicere audes, quám mihi

Dedit ália mulier, út concinnandám darem?

MATRONA.

Haut mihi negabas dúdum surrepuísse te:

740

Nunc éandem ante oculos áttines? non té pudet?

MENAECHMVS.

Quaeso hércle, mulier, si scis, monstra quód bibam,

Tuám qui possim pérpeti petulántiam.

Quem tú med hominem esse árbitrare, néscio:

Ego té simitu nóui cum Partháone.

745

735. clam *Fleckeisenus*. om. libri. *Ipsae coniecera* Domo tuae suppilas clanculum uxori ét tuae. *Nisi males, ex parte duce Pylade:*

Quae mea flagitia? MA. pállam atque aurum meum domo

Quom tuae suppilas úxori et eandem tuae

736. Dederis **Bb**

amice **B**

hec **B**

737. MENEC. **C**

Ku *Fleckeisenus* l. s. s. p. 85

ercle **D**

malef **Ba**.

mala et **Bb** cum reliquis

738. tibi surreptam hanc *Bothius*.

tibi hanc surreptam libri, nisi quod subreptam **FZ**. hanc surreptam *Guyetus*

739. concinnadâ **Z**

740. Haut **R**.

At libri. Hanc

Bothius

subrupuisse **Z**.

subripuisse **F**

te om. **F**

741. ea-

dem **BCD**

non te **BCDF**. num te **Z**. nunc tandem cod.

Schobingeri

742. MENEC. **C**

Quefo **B**

ercle **D**

quod bibam] quidpiam *Scaliger*

744. tu med hominem esse **R**.

tu hominem libri. tu hominem me *Pylades*. tute hominem esse me

Camerarius. tu hominem med esse *Fleckeisenus*

nescio. || Ego

te simitu noui cum Parthaone. || Mv. Si me *Camerarius*. nescio. ||

Ego te si me tu noui cum porthaone. || MA. Si me **B**. nescio. Ego te

fimentunoui cum porthaone si me **C**. nescio. Ego te si me n̄ tunoui cū

p̄ thaonef me **D**. Mv. nescio ego te. Mx. soif me. Mv. non te noui.

Mx. Cum p̄thaonef me **F** et, nisi quod noui cū p̄thaonef me, **Z**

MATRONA.

Si mé derides, át pol illum nón potes,
 Patrém meum, qui huc áduenit. quin réspicis?
 Nouístin tu illum?

MENAECMVVS.

Nóui cum Calchá simul:

Eodém die illum uídi, quo te ante hunc diem.

MATRONA.

Negás nouisse mé? negas patrém meum? 750

MENAECMVVS.

Idem hércle dicam, sí auom uis addúcere.

MATRONA.

Ecástor pariter hóc atque alias rés soles.

746. at pol illum **Z**. ad pol illum **BaD**. a^d pol illum **C**. ac
 pol illum **Bb**. ad polillum **F**. An edepol illum fuit? 747. Mv.
 praemittit **F** huc qui **FZ** quiⁿ **D** respiscis **B**
 748. Nouísti intú **B**. nonuístin tu **C**. nouístin *Priscianus VI, p. 703*
 (253 Kr.) calcha *Prisc.* chalca **Z**. calchantes **Ba**. calchante
BbC. ^{cal}chante **D**. calcante **F** semul **F** 749. illum uidí
B. uidí illum reliquí ante *sup. scr.* **D**. MA. ante **R**
 750. MA. om. **B** 751. si auom **B**, sed uom e corr. si auum
CDF. sanum **Z** 752. post soles personae nomen erasum in **B**

SENEX. MATRONA. MENAECHMVS II.

SENEX.

Vt aetas meast atque ut hoc usus factost,
 Gradum proferam, progredi properabo.
 Set id quam mihi non sit facile, haut sum falsus. 755
 Nam pernicitas deserit: consitus sum
 Senectute: onustum geró corpus: uires
 Reliquere. ut aetas malast merces tergo.
 Nam res plurimas pessimas, quom aduenit, fert,
 Quas si iam autumem omnis, nimis longus sermost. 760
 Set haec res mihi in pectore et corde curae est,

Act. V. Scen. 2. SENEX MEMECHMVS ADOL. B. SENEX
MENECHMVS D. om. C. Senex. Mulier. Menechinus FZ Eisdem, si a v. 762. 763 et 773. 774 recesseris, versibus tetrametris
bacchiacis in B descriptum est hoc canticum atque supra. De quo
Reuensii Collect. litt. c. 7 disputatio nulli usui fuit 753. Et
D. et C etaf D mea et C. mea est reliqui hic FZ.
huc Camerarius facto et C. facto F. facto est reliqui
 754 progredi *Bothius. progredi libri* 755. mihi non sit facile
R. facile sit mihi libri: mihi facile siet Bothius 756. constitut
Z, Nonius p. 1. conficitur BaCDF. conficiat Bb 758. ma-
 last merces tergo *R: mala merx est tergo Lipsius Ant. lect. II, 13.*
 mala est mer... mala ergo *Ba. mala est merx mala ergo Bb*
CDF. mala est merx mala est ergo Nonius l. s. s. et p. 192. mala
 e morf. mala e ergo *Z. (merx pro morf codd. Pytadis.) mala merx*
 est ergo *Camerarius. mala mala merx est ergo Gulielmus. mala*
 merx mala est tergo *Turnebus Advers. XVII, 21, Gruterus*
 759. plurimas *FZ* pessimas *B* quom *BbF. quam Ba.*
 cum reliqui aduenit] *e corr. B* fert *Ba. affert BbCZ.*
 adfert *DF* 760. si iam *Bothius. si libri. nunc si Fleckeisenus*
 autumem *B* sermost *B. sermo est reliqui. sermo sit Came-*
rarius. sit sermo Fleckeisenus 761. haec ref *B. hec ref CDF.*
 ec ref *Da. eo ref Z. acris (et mox cura est) Gulielmus Verisim.*
III, 30 corda *Cda* cura est *Ba. curae est Bb. dura*

Quidnam hóc sit negóti, quod filia repénite expetít me, ad
se ut írem,

Nec quid sit, mihi certíus prius facít, quod uelít quodue
accérsat.

Verúm propemodúm iam sció, quid siét rei :

Credó cum uiró litigiúm natum esse áliquod. 765

Ita ístaec solént, quae uirós subseruire

Sibi postulánt, dote frétae, feróces.

Et illi quoque háut abstínent saepe cúlpa.

Verúmst modus tamén, quoad pati úxorem oportet.

Nec pól filia úmquam patrem áccersit ád se, 770

Nisi aut quid commissumst aut ést causa iúrgi.

est reliqui

762. 763. hexametri sunt bacchiaci, sic dispositi

in B:

Quidnam hoc sit negotii quod filia flo

Repente expetit me ut ad sese irem.

Nec quid id sit mihi certius facit

Quid uelit quid me accersat.

Vnde hos tetrametros Fleckeisenus effecit:

Quidnam hóc sit negóti, [modó] filia quód sic

Repéntino expétit [a] me ád sese ut írem:

Nec quid id sit, mi certíus facit quod uelít me.

762. negoti **C**. ^onoti **D**. negotii **FZ** repente **R**. sic repente

libri expedit **Da** me ad se ut **R**. me ut ad sese libri. ad

sese me ut *Camerarius*. me, ad sese a me ut *Gulielmus, Lingius de*

hiatu p. 81 763. quid *Bothius*. quid id libri prius **R**.

om. libri quod uelit quodue **R**. quid uelit quid me libri. quid

uelit quidue *Bothius olim* arcessat *Lambinus*. accersit libri

764. sciét **Z** 766. Ita íste^{istaec} **Z**. ita haec **C** que **B**

uiro[ui]uolof **Ca** 767. dotae **B**. docte **F** frete **B**

768. quoque **BCDF**, *codd. Pyladis*. quo **Z**. quol *codd. Pii* sepe

BC 769. est libri tumen **C** quoad pati *Lambinus*.

quo adpati **Ba**. quo adpati **Bb**. quod pati **CaDa**. quot pati **Db**.

quod pati **Cb**. quo id pati **FZ** 770. & accersit **D** 771. aut

quid **BCD**. aliquid **FZ** commissumst **R**: quando commissit

Set id quicquid ést, iam sciam. átque eccam eámpse
Ante aédís et éius uirúm tristem uídeo.

Id est, quód suspicábar.

'Appellabo hanc.

M A T R O N A.

'Ibo aduorsum. sálue multum, mí pater. 775

S E N E X.

Sálua sis. saluaén' aduenio? sáluan' accersí iubes?

Quíd tu tristis és? quíd ille autem ábs te iratus déstitit?

Néscio quíd uos uélitati éstis inter uós duo.

Lóquere, uter meruístis culpam, paúcis: non longós logos.

M A T R O N A.

Núsquam equidem quicquám deliqui: hoc prímum te ab-
soluó, pater. 780

vix *Plautinum*. commisi ⁱ **B**. commissi **CDZ**. commisi **F** aut est
causa iurgi *Lingius de hiatu p. 31.* aut iugil est causa **B**. aut uirgi
est causa **C**. adiurgil est causa **DF**. adiurgil è cá **Z** *Fuit cum*
Bothio duce coniicerem:

Nisi aut quíd ille cómmisit aut iurgi causast

772. id quicquid est *Bothius*. quicquid id est *libri* (quicquid idè **B**)

eampse **BaCda**, eampse **BbDb**. eam ipse **F**. eam: ipsam **Z**

773. uirum tristem *Bothius*. tristem uirum *libri* 774. *supe-*
riori continuat B Idè quod **B** 775. Mv. ibo aduorsum.

salue *Gulielmus*. ibo uorsum. Mv. salue **B** et, nisi quod Mv., **Db**
FZ. ibo uorsum salue **Cda**. (aduorsum *primus Pylades*) 786.

saluaen' aduenio? saluan' *Gronovius in Stich. I, 1, 10.* saluen ad-
uenio? saluen **B**. saluen aduetuo saluen **C**. saluen adtuo saluen **D**.
sed cur ab tuo seruo **FZ**. saluaene aduenio, sed cur *Camerarius*.
saluaene? aduenio, sed cur *Lambinus*. saluaen' aduenio? saluaen?

Pareus. saluen' aduenio? saluen' *Gruterus* iubet **C** 777. tu
om. **F** et tristis **Z** aut **D** distitit *Lambinus*

778. uos uelitati **FZ**, *Nonius p. 3.* uelitati *Festus Pauli p. 369 M.*
uos uelitati **B**. uos uelati **CD** duo *Nonius*. duos *libri*

779. cupam **Da** paucis **FZ**. pauci **BaCda**. pauca **De**

logos ^{λογος} **DeZ**. logos **F**. locos **BaCda** 780. absolue **B**

Vérum uiuere híc non possum néque durare ulló modo :
Pröin tu me hinc abdúcas.

SENEX.

Quid istuc autemst?

MATRONA.

Ludibrió, pater,

Hábeor.

SENEX.

Vnde?

MATRONA.

Ab illo, quoi me mándauisti, mēo uiro.

SENEX.

Écce autem litígium. quotiens tándem ego edixí tibi,
'Vt caueres, neúter ad me irétis cum querimónia? 785

MATRONA.

Quí istuc, mi patér, cauere póssum?

SENEX.

Mén' interrogas?

* * * * *

Nisi non uis. quotiēns monstraui tibi, uiro ut morém geras?
Quid ille faciat, né id obserues, quó eat, quid rerúm gerat.

781. híc uiuere **B**: unde facile quispiam efficiat híc uiuere
ego 782. autem est libri 783. SE. om. **FZ** qui **B**.
cui reliqui 784. SE. om. **F** litigio **D** tandem ego
edixi **B**. tandem edixi libri. edixi tandem Camerarius. Minus pla-
cet tandem id edixi 786. Qui **C**. Qui ego reliqui me **DFZ**
787. Excidisse talem fere versiculum puto:

Pól si sapias, sátlis tu pro te, quid opus sit factó, scias:
788. Nisi non uis, quae **SENI** continuant libri, **MYLIERI** Gruterus
tribuit neuis pro non uis **Bothius** 789. fatiat **B**. faciet **Z**

Quid tu tristis es? quid illa autem abs te irata destitit? 810

MENAECHMVS.

Quisquis es, quicquid tibi nomen est, senex: summum Iouem
Deosque do testis

SENEX.

Qua de re aut quous rei rerum omnium?

MENAECHMVS.

Mé neque isti male fecisse mulieri, quae me arguit
Hanc domo ab se surrupuisse * * *
* * * abstulisse deierat. 815
Si ego intra aedis huius umquam, ubi habitat, penetraui
pedem,

'Omnium hominum exopto ut fiam miserorum miserum.

SENEX.

Sanun es, qui istuc exoptes, aut neges te umquam pedem

Meursius. decertatis Gulielmus. disceptatis Coluius. discernatis (et antea quid) Boethornius 810. Qui **CDA** tu tristis es **DdFZ**. tutrix es **B**, sed tristis **B mrg**. tutrixes **C**. tu trix es **Da**. tu trux es *Gruterus* quod **B** illa... irata *Dousa*. illa... irata **CDA**. illa... irata **BDeFZ** abstes **D** destitit *Dousa*. dedistit **CDA**. dedistit **De**. destituit **RFZ** 812. do testes *Gruterus*. detestes **BaC**. de testor **D**. detestes ^{or} **Bb**. detestor **FZ** *Sz. Pylades. om. libri* cuius libri 813. *Mz. Pylades. om. libri* malleri **D** que **C** post me vacuum spatium **C** arruit **CDA** 814. dono **B** surripuisse **F**. subripuisse **Z** *Lacunam signavi, quam sic supplere licebit:*

Hanc domo ab se surrupuisse [pallam, neque eam umquam antidhac
Fuisse illius, quam me sibimet] abstulisse deierat.

deierat *Camerarius*. delurat **BaCDA**. delurat **Bb**. delirat **DdFZ** 816. edif **BbDZ**. edif **F**. hedif **BaC**. edef **De** pedem *Pylades. om. libri* 817. exopto] *ultimam litteram e corr.* **B** miserrimus libri 818. neges te unquam **FZ**. nec e umquam **Ba**. nec e umquam **Bb**. nec est eumqua **C**. nec e eum qua **Da**. nec e

'In eas aedis intulisse ubi habitas, insanissime?

MENAECCHIUS.

Tún, senex, ais habitare méd in illisce aédibus? 820

SENEX.

Tún negas?

MENAECCHIUS.

Nego hércle uero.

SENEX.

Nímio hoc ludicré negas:

Nísi quo nocte hác éxmigrasti. cóncede huc sis, filia.

Quíd tu ais? num hinc éxmigrastis?

tu inquit eū quā **De** 819. eaf edif **BbDa.** eaf edef **DeFZ.** ea fedif **BaC** intulisse **FZ.** intulif **BaCD.** intulif ^{erif} **Bb** infanif-
fime libri 820. Tun **FZ.** Tunq **B.** tunc **C.** tc **D** ais **FZ.**
ait **B.** ait **CD** habitare **D** med in *Gruterus.* metdin **C.**
me in *reliqui.* me hic in *Camerarius* *Totum versum haud scio*
an talem potius poeta fecerit:

Tún, senex, [quaeso hércle,] habitare mé ais in illisce aédibus
(aut T. s. q. h. me ais habitare in l. aed.) 821. Tun *Bothius.*
Tu libri nego] neq; **CD** Sr. nimio *Acidalius:* Mv. nimio
Camerarius. MA. inmo **B.** inmo (*MENAECCHIUS continuantes*) *re-*
liqui. Mv. nimium *Lambinus.* Sr. i, nimio *Bothius* hoc ludicre
Bothius: haec ludicre *Pareus:* de quo tamen dubitatio non levis
restat. hec eludere **BCD.** hec cludere **F.** occludere **Z.** sin haec
eludere *codd.* *Pyladis.* haec impudenter *Camerarius* negat **B.**
neget **CDF,** *codd.* *Pyladis.* negem **Z** 822. quq **B.** q (h. e.
quam) **Z** hac *Camerarius.* om. **FZ.** ac **BaCda.** ac **Bb.**
^h ac **Db** exmigrasti **R.** migrasti **BCD.** emigrasti **FZ**
concede **B,** *Scutarius.* conce *reliqui.* Sr. concede inde a *Saraceno*
vulgatur huc sis *Acidalius:* huc *Camerarius.* hac libri. huc,
mea *Fleckeisenus* 823. Sr. praemittunt **FZ** ais **Bb,**
Beroaldus. agif **Ba** cum *reliquis* num *Lambinus.* non (vel n)
libri exmigrastis **R:** emigrastis *Acidalius.* exmigrasti **B.** exai-
grasti **CD.** emigrasti **FZ** Mv. **Z,** *Acidalius.* Mz. **F,** *Sara-*
cenus. om. **B** aut quam ob rem *Beroaldus.* aut ob rem **CDFZ.**

'Ita illa me ab laeuá rabiosa fémina adseruát canis:

Póste autem illic hírcus alius, qui saepe aetate ín sua

Pérdidit ciuem innocentem fálsó testimonío.

840

SENEX.

Vae capiti tuo.

MENAECHMVS.

Écce, Apollo éx oraclo mi ímpérat,

'Vt ego illic oculós exuram lámpadibus ardéntibus.

MATRONA.

Périi, mi patér: minatur míhi oculos exúrere.

SENEX.

Fília, heus.

MATRONA.

Quid ést? quid agimus?

SENEX.

Quid, si ego huc seruós oíto?

838. me] *aut med aut met* **Ba** ante *rasuram* leua *libri*
 (leuar abiosa **BC**) abferuat **F**. obseruat **Z** 839. Poste **R**.
 Post te **BCD**. Postete **F**. Post **Z** aurem **Ca** illic hírcus alius
Beroaldus, Pylades. Illi circo saluf **BCDZ**. Illi chircofaluf **F**.
 illicircofaluf *codd. Pyladis*. In 'priscis et membranaceis exemplari-
 bus' chrysaluf *legi testatur Pius*. illic hírcus salius *Palmerius*
 sepe **C**. fefe **B** etate **BC** 841. Sz. om. **B** Ve *libri*
 Me. om. **B** appollo **BCD** ex oraclo mi **R**, item
Fleckeisenus. mihl ex oraclo **CDF**. mihl ex oraculo **BZ**. mi ex
 oraclo *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 27* 842. illic **R**, item
Fleckeisenus: ut v. 304. 828. Illi libri. illice *Bothius olim* exuram
BDbFZ. exurati **Cda** lamphadib' **D**. lampadibus *reli-*
qui, lampadis Fleckeisenus. Fuit qui de lampadibus candentibus co-
gitaret 843. Perli *Camerarius*. Peri libri mi **FZ**.
 mihl **C**. mihl **B**. m **D** exurere **BCD**, *codd. Pyladis: idemque*
'alibi' adscripto Pius offert. eruere FZ (puto etiam D)
 844. heus. Mv. quid *Acidalius*. heuf quid **B**. Mv. heuf quid **FZ**.
cf. Handium Turs. III, p. 74 Sz. om. **B** seruo scíto **B**

'Ibo, adducam qui hunc hinc tollant ét domi deuinciant, 845
Prius quam turbarum quid faciat amplius.

MENAECHMVS.

Hem, iam reor,
Ni occupo aliquid mihi consilium, hi domum me ad se
auferent.

Pugnatis men uotatis in huius ore quicquam parcere,
Ni iam ex meis oculis abscedat maxumam in malam crucem?
Faciam quod iubés, Apollo.

SENEX.

Fuge domum quantum potest: 850

Ne hic te obtundat.

MATRONA.

Fugio. amabo, adserua istunc, mi pater,

845. abducam *FZ* (*D?*) 846. amplius. *Mx.* hem, iam
reor || Ni occupo *R.* amplius enim ereo || Ni cupo *C* et, nisi quod
Ni occupo, *Da.* amplius enim || Ni occupo *Ba:* quo uero post enim
addidit *Bb.* *Mx.* amplius enim ereo *Db,* sed hereo *De.* *Mx.* am-
plius enim hereo || Ni occupo *FZ.* *Mx.* amplius enim uero nisi || Oc-
cupo *Camerarius.* amplius. *Mx.* enim uero nisi || Occ. *Acidalius:*
quod fraudi fuit *Handio Tursc. IV, p. 193* aliquid *F,* *Be-*
roaldus, Lambinus. aliquid reliqui hi me domum ad sese *Bo-*
thius: haud scio an vere 848. men uotas in *R.* meuota sin *C.*
me uota sin *D.* me uotas in *B.* me notas in *F.* *Mv.* notas in *Z.*
me uetastin (*et statim hulus ori*) *Bothius* parcere] pascere *vel*
spargere, et antea Pugnos, quidam apud Acidaliu. Impercere *ad-*
scripsit Scaliger Ceterum parcere, Ni . . . crucem? Faciam
R. parcere? Ni . . . crucem, Faciam *vulgo* 849. Ni iam ex
meis *Camerarius.* Ne iam meis *Ba,* sed *m.* ^h *if* (*h. e.* Ne iam *hif*)
Bb. Nei amuf *C.* Negemus *Da,* Neg^{ia} *m.* ^h *if* (*h. e.* Ne iam *if*) *Db.*
Sz. Ne iam *hif* *Z* et omisso *Sz.* *F* oculis *CD* abscedat *F*
maxumam in malam *R.* in malam magnam *libri* 850. Fa-
ciam *BCD* potest *B.* potest reliqui 851. amabo te *Bothius*

Né quo hinc abeat. sūmne ego mulier mīsera, quae illaec
aúdio?

MENAECHMVS.

Haút male illanc á me amoui. nūnc hunc inpuríssumum,
Bárbatum, tremulúm Tithonum, Cýgno qui cluét patre,
'Ita mihi imperás, ut ego huius mémbra atque ossa atque
ártua 855

Cómminuam illo scípione, quem ípse habet.

SENEX.

Dabitúr malum,

Mé quidem si attigeris aut si própíus ad me accésseris.

MENAECHMVS.

Fáciam quod iubés: securim cápiam ancipitem atque hūnc
senem

obferua **FZ** 852. Neq; hinc **CD** habeat **BCDa**
summe **BaCDa** illa hec **BaCDa** audio **BbFZ**.
audeo **BaCD** 853. ME. *Camerarius*. SR. **B**. om. **FZ**
Aut **FZ** illunc **FZ** a me *Bothius*. om. *libri*. Nisi hinc
males: atque ita *Fleckeisenus* amoui. nunc **B**. amo uinum
Cda. amo uirum **DbFZ** inpurissimum **BCD**. ipurissimum
F. impurissimum **Z** Tithonum *Meursius*. titanum *libri*, *codd.*
Pytladis, et de hac ipsa forma disputans *Priscianus VI*, p. 688
(236 Kr., cuius unus codex tyrannum). tritaũ **De mrg.** Cygno
qui cluet *Palmerius* p. 716 et *Colerus*. cygno qui lucet *Prisciani*
'cod. antiquissimus Constantinopoli scriptus penes *Rittershusium*':
qui cygno lucet eiusdem codex *Hier. Berchemi* apud *Palmerium*.
qui lucet cygno **Z**, *Priscianus Putschii*: quia lucet cigno *Krehtia-*
nus: qui lucet cyeno *Halberstadiensis*. qui lucet Cyno Mosco e *vet.*
cod. adscripsit *Scaliger*, ipse cluet et Gyga corrigens. cyeno pro-
gnatum **BCD**, nisi quod cirno **Da**, cigno **De**, cyeno *mrg.* **De**
—, prognatum **Ba**, prognatum **Bb**. cygno prognatum *codd.* *Pyla-*
dis. mosco prognatum **F**. Caelo prognatum (Titanum) 'nonnullos le-
gere velle' *Lambinus* narrat 855 affert *Priscianus VI*, p.
714 (272 Kr.). ME. praemittunt **FZ** ego]en if (ut vi-
detur) **Da**: unde ego eadem manus effecit, ego sup. scr. **De**
menbra **B** artuf **B**, sed ut e corr. 856. SR. om. **FZ**
857. SR. praemittunt **FZ** propuf **C** accerferif **Da**
858. Fatiam **C** secnri **BCBa** cūpiam **B** hunc

'Osse tenus dolábo [et concidam] ássulatim uiscera.

SENE X.

Énimuero illut praécauendumst átque adcurandúm mihi. 860
Sáne ego illum metuo, út minatur, né quid male faxit mihi.

MENAECHMVS.

Múlta mi imperás, Apollo. núnc equos iunctós iubes
Cápere me indomitós, ferocis, átque in currum inscéndere,
'Vt ego hunc proterám leonem uétulum, olentem, edéntulum.
Iam ádstiti in currúm: iam lora téneo, stimulus iam in
manust. 865

'Agite equi, facitóte sonitus úngularum appáreat:
Cúrsu celeri fácite inflexa sít pedum pernícitas.

SENE X.

Míhin' equis iunctís minare?

senem || Osse tenus dolabo [et concidam] **R** coll. *Epid. III, 4, 52*.
hunc || Senemoffe fini dedolabo **B**: item, nisi quod fene mosse, **CDA**.
hunc senem offe finí decolabo **Db** et, nisi quod decollabo, **F**. hunc
Senem exoffem nifi dedolabo **Z** e *Nonio p. 72* nifi dedolabo affulatim
uiscera *afferente*. huic seni || Exossabo, dein dedolabo *Camerarius* et
hunc senem *revocans Lambinus*. hunc senem || Ossum fini dedolabo
Gronovius 860. est atque accurandum **FZ**. est atque adcura dum
fi **Ba** (adcura^{dum} **Bb**). est atque adcurā dumfi **CDA** (dū^ost **De**).
accurandū *mrg. De* 862. uinctof **Z** 863. ferocel **FZ**
in om. **DFZ** 864. uetulum *Gulielmus*. etulum **C**. & ulum
B. & ulum **Da**. g&ulum **Db**. getulum **F**. getulum **Z** eden-
tulum *Pius, Beroaldus*. edentius *libri*. e dentibus 'in nonnullis ex-
emplaribus' *legi Pius scribit* 865. adstiti in **BCDA**. adfito
in **Db**. affisto in **De**. ascendo in **Z**. ascendo **F** stimulus iam
R. iam stimulum *libri* manu est **Z**. manumst **F** 866. equi
D appareat **BC**. apparent **D**. appareant **FZ** 867. Cursu
celeri, *vulgo constructa cum* appareat, *iunxi proxinis* facite
B. facitote *reliqui, nisi quod* facito te **C** inflexa *Dousa Expl.*
III, 6. inflexu vel in flexu libri: in flexu Salmasius, Lambinus
sint **C**. sunt **B** 868. Sz. et mox *Me. Camerarius*. utrumque
om. *libri* minare *Camerarius*. manare **B**. manare **CD**. ma-

ACTVS V.

S E N E X.

Lumbi sedendo mi, óculi spectandó dolent,

Manéndo medicum, dúm se ex opere récipiat.

Odiósus tandem uix ab aegrotis uenit.

Ait se óbligasse crús fractum Aesculápio,

885

Apóllini autem bráchium. nunc cógito,

Vtrúm me dicam médicum ducere án fabrum.

Atque éccum incedit. móue formicinúm gradum.

882. *De scenarum distinctione vide ad v. 875* Sz. prae-
mittunt **BZ**, Sac. **F** mi **R. om. libri. et Fleckeisenus**
spectando **DeF**, Saracenus. expectando **DaZ**. expectando **BC**.
aspectando **Pius** 884. egrotif **BC** 885. abligasse **F**
crus]erū **Da**, erū **Db** factum **F** 886. nuncgito **CDA**
887. medicum ducere **Bothius**. ducere medicum **libri** 888. moue
libri Plautini omnes, quidam Prisciani I, p. 594 (98 Kr.), in his
Halberst. m. pr. mouet Pylades, Prisciani Putschiana et ut vide-
tur alii codices, in his Halberst. m. sec. Recte Scioppius Susp. lect.
V, 1, prave Beckerus Quaest. p. 13 Sequuntur in **B** sin-
gulari versu perscripta Adulescent messenio

MEDICVS. SENEX.

MEDICVS.

Quid illi esse morbi dixeras? narrá, senex.

Num laruatust aut cerritus? fác sciam. 890

Num eum ueternus aut aqua intercús tenet?

SENEX.

Quin ea te causa dúco, ut id dicás mihi

Atque illum ut sanum fácias.

MEDICVS.

Perfacile id quidemst.

Quin sóspitabo plús sescentos in die.

SENEX.

Magná cum cura ego illum curari uolo. 895

MEDICVS.

Sanum futurum, mea ego id promittó fide:

Act. V. Scen. 4. MEDICVS. SENEX B. om. C. Senex. Medicus FZ. MENECHM' MESSENIUS. SACERES SERVVS D, sed paenultimum nomen in loco raso 889. illi esse *R*: item *Fleckeisenus*. esse illi *F*, *Pius*, *Bentleius* in *Hor. Epist. I, 2, 34*. esset illi *BCDZ* *Mr.* narra *FZ*, 890. laruatust *R*. laruatuf *libri*. laruiatus *Bentleius* cerituf *Z* fac "fciam *De* 891. cum *Z* uetenuf *BCDa* 892. id *om. B. add. m. rec.* 893. quidem est *FZ*. quidaest *C*. quid ea ē *D*. quid ast *Ba*. quidē. st *Bb* 894—896 *hoc ordine R*: quos *libri* sic collocant 896, 895, 894 894. Quin *B. Mr.* Quin *FZ*: sospitabo *R*: atque idem voluisse *Scaliger* videtur, qui sospitabo adscripsit. suspirabo *libri*. suspirabis *Bothius* sescentos in die *R*. sescenta in die *C*. ^xsescenta in dief *BD*. sexcentum dief *FZ*. sexcentos in dief *Camerarius*. sexcenties in die *Lambinus* 896. Sanum sine *Mr. libri* mea ego id *DFZ*. me aeco id *B*. me acold *C*

Nón potest haec rés ellebori úngvine optinérier.

Sét quid ais, Menaécheme?

MENAECHMVS.

Quid uis?

MEDICVS.

Díc mihi hoc quod té rogo:

'Album an atrum uinum potas?

MENAECHMVS.

Quíd tibi quaesitóst opus? 915

MEDICVS.

* * *

MENAECHMVS.

Quín tu is in malám crucem?

SENEA.

Iam hércle ocepstat insanire primulum.

913. MED. praemittunt **BFZ**. om. *Acidalius* hec **BC**
 elebori **Z**. hellebori **F** unguine *Lachmannus Mus. philol. Rh.*
nov. III, p. 609. iungere **BACD**. iungere ^{uine} **Bb**. iugere **Z**. ungere **F**
 obtinerier **FZ** 914—917 suo in loco, quem vacuum re-
 liquerat **Da**, addidit **Db** 914. menechme **BC**. menae chine **D**
 MEN. et MED. om. **BCD** sine spatiis te om. **B** Pro
 915. 916 unus hic exstat in libris:

Album an atrum uinum potas? MEN. quin tu is in malam crucem?
 (nisi quod Albama natrū **D**, Albama natrū **De**). Vbi aliquid inter-
 cidisse ascripta in **B** mrg. Curcutionis versibus II, 1, 26. 27 haec
 notatio docet:

album atrum uinum potas

quid tibi quesito opus est

Vnde sic reconcinnare Menaechmi versus conatus sum Philologi
 I, p. 300 sqq:

Album an atrum uinum potas? MEN. quid tibi quaesitost opus?
 [MED. Magni refert, qui colos sit.] MEN. quin tu is in malam crucem?

917. SN. **FZ**. om. **B**. MED. *Acidalius* ocepstat **BbF**.
 oceppta **BaCDa**. oceppta **De**. hoc ceptat **Z**

MENAECMVVS.

Quin tú rogas,

Púrpureum panem án puniceum sóleam ego esse an lú-
teum?

Sóleamne esse auís squamosas, píscis pennatós?

SENEX.

Papae,

Aúdin tu, ut delíramenta lóquitur? quid cessás dare 920

Pótionis áliquíd, priusquam pércepiat insánia?

MEDICVS.

Máne modo: etiam pércontabor ália.

SENEX.

Occidis fábulans.

MEDICVS.

Dic mihi hoc: solént tibi umquam óculi duri fieri?

tu rogas *Bothius olim*. tu me interrogas *libri*. me rogas *R olim* 918. poeniceum 'nonnulli libri' Lambini: ut *Pseud. 229*.
 puniceum *BCZ*. puceum *D*. pumiceum *F* 919. squamofas
DeFZ. quamofas *CD*. quam offas *B* pape *B* 920. Audin
 tu *BbDbF*. Auditu *BaCDa*. Audin *Z* 921. percipiat in-
 sania *R* *Prol. Trin. p. CLXXXVI*. percipit insania *BCDZ*. peribit
 insania *F*. perciit insania 'prisca exemplaria' Pii, qui 'alibi legi'
 percipit infaniam *addit*. percitus insania *Pylades*. percipit uesania
Bothius 922. *MRD. BZ*. *MED. Faciam F* modo]uero *FZ*
 percunctabor *Z* alia. *SE*. occidis fabulans *Acidalius. ME*.
 alia occidis fabulam *B*, sed occipit *Bb*: unde *SE*. aliam occipis fa-
 bulam *Camerarius*. alia occidis falam *CD*. alia. *SE*. occidis fac iam
Z. alia. *SE*. occidis *F*. alia *SE*. occipias fabulam *Meursius. SE*. alia
 occidis fabula *Gruterus. SE*. aliam occipias (vel occipito) fabulam
Dousa Expl. III, 6 923. 924 *Huc spectant quae Curculionis*
versibus II, 1, 7. 8 adscripta sunt in B mrg.:

solent tibi oculi duri fieri
 censetne locustam esse

MENAECHMVS.

Quid? tun me lucústam censes ésse, homo ignauíssime?

MEDICVS.

Díc mihi, en umquam íntestina tibi crepant, quod séntias? 925

MENAECHMVS.

'Vbi satur sum, núlla crepitant: quándo esurio, túm crepant.

MEDICVS.

Hóc quidem edepol háu pro insano uérbum respondít mihi.
Pérdormiscin tu úsque ad lucem? fácin tu obdormis cubans?

MENAECHMVS.

Pérdormisco [si * * * * * *;
'Obdormisco] sí resolui argéntum, quoi ego débeo. 930

De hiatu v. praef.

924. tun **R**, *Bothius olim. tu libri*
lucústam **BACD**. lacústam **Bb**. locústam **FZ** ignauíssime libri

925. mihi, en unquam **Z**, *Nonius p. 255, Gulielmus Misc. quaest.*
c. 5, Acidalius in Cistell. c. 2. me hie numquam **BACDa**. mihi
an umquam **Bb**, *Camerarius.* ^{mihi} ^{id} me hie numquam **De**. mi hoc nun-
quam **F** tibi intestina *Camerarius* tibi *om. Nonius*

926. tum *om. Z.* tunc **F** 927. háu pro **CD**, haupro **B**. haud
pro **FZ** 928. Perdormiscin tu usque **R**. Perdormiscin usque **Z**.
Perdormiscin usque **F**. Perdormiscanuf que **Ba**. Perdormiscanuf que
Bb. Perdormif canuf que **C**. Perdormiscanufque **D** facilin **CD**.

ME. facilin **B**. **MEN**. facilin **FZ**. facilen **MEDICO** continuans *Sciop-*
pious Susp. lect. V, 1 obdormis cubans **R** duce *Acidali-*

dormis cubans *Scioppius*. dormif curant libri. dormiturif *Scaliger*

Tales versus Acidalius commendabat:

Perdormiscin' **MEN**. usque ad lucem. **MED**. facilen' obdormis?

MEN. cubans

Obdormisco, si resolui *c. q. s.*

939. 930. *Duos versus flagitabat sententiarum ratio et concinnitas*
sermonum, velut hoc exemplo:

Perdormisco [si me flore satis compleui Liberti:

Obdormisco] si resolui argentum quoi ego debeo.

Quorum mediis elapsis unus in libris hic restat:

MED. Perdormisco si resolui argentum cui debeo
nisi quod MED. om. CDFZ, Perdormif cof ire solui *disiungunt*
DC, ut tamen in *mrg. De eadem recte iungantur* ego prae-

MEDICVS.

* * * * *

MENAECHMVS.

Quí te Iuppitér dique omnes, pércontator, pérduint.

MEDICVS.

Núnc homo insaníre oceptat, de íllis uerbis cáue tibi.

SENEK.

Immo noster núnc quidemst de uérbis, praeut dudúm fuit: 935

Nám dudum uxorém suam esse aiébat rabiosám canem.

MENAECHMVS.

Quíd ego dixi?

SENEK.

Insánisti, inquam.

MENAECHMVS.

Égone?

SENEK.

Tu istic, quí mihi

Étiam me iunctís quadrigis mínitatu's prostérnere.

ter libros **R** 931. 932. Desunt duo nisi fallor versus, quorum prior simili sententia fuerit oportet atque v. 927, altero de nouo Menaechmum percontabatur Medicus 933. MEN. seruarunt

BFZ Qui **BC**. Cui **D**. Quin **FZ** iupiter **FZ** diique **F** perdunt **Pius**. perdunt **BaCDa**. perdunt **Bb**. perdunt **De**. perdiunt **FZ** 934. MED. **B**. SE. **FZ** 935. SE. **B**. om. **FZ** Immo noster **R**. Immonestor **BD**. Immonestor **C**. Modestior **FZ**. Imo modestior *Camerarius*. Immo honestior *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 40, Brixius Qu. p. 30. I*, modestior *Bothius* est libri uebis **C** prout **F** 936. alebat **BaCDa** 937. Quid . . . istuc uni **MENAECHMO** tribuit **B**, nec in **CDa** spatia relicta sunt pro personarum notis insanisti **R**. infanuf **BCD**. infanuf **FZ** tuistic **CD**. istuc **B** SE. qui **B** 938. me]ne **C** minitatus **Z**. minifatus **D**. minif statuf **C**. minif . . . tatus c. ras. **B**. minitatus é **F** prout-

MENAECHMVS.

* * * * *

SENEX.

Égomēt hāec te uīdi facere: égomēt haece te árguo. 940

MENAECHMVS.

'At ego te sacrám coronam súrrupuisse lóuis scio:

Ét ob eam rem in cárcerem ted ésse compactúm scio:

Ét postquam es emissus, caesum uírgis sub furcá scio:

Túm patrem occidísse et matrem uéndidísse etiám scio.

Sátin' hāec pro sanó male dicta mále dictis respóndeo? 945

SENEX.

'Obsecro hercle, médice, propere, quídquid facturú's, face'

Nón uides hominem insanire?

MEDICVS.

Scía quid facias óptimum?

nere **C** 939. *Menaechmi responsum hic interciderit necesse est* 940. haec te *Camerarius*. hec te **BCDè**. ec te **Da**. ecce **FZ** uide **BaCda** haecce te *Scioppius Susp. lect. V, 1*. hec te **BCD**. ecce **FZ**. ecce te *Camerarius*. haec ted *Guyeto duce Bothius* 941. te]tam **F** súrrupuisse **BCD**. súrrupuisse **Z**. subripuisse **F** lóuis scio *Pylades, R Parerg. I, p. 341*. iouíf **BFZ**. lo iouíf **C**. lo iouíf **D**. iouí scio *Camerarius*. scio lóuis *Gruterus*. aio lóuis *Pareus* 942. ob eam]obeat]ā **B** ted esse *Camerarius*. te deesse **B**. teb deesse **C**. tebde eē **D**. te esse **FZ**. tete esse *vel* tepte esse *Kampmannus de in praep. p. 22* comp., non comp., **B** 943. Et]E **CD** et emissus]ef e e corr. **B**. efe missus **C** cefum libri sub furca **BbDeFZ**. suffurca **Ba**. sufurca **Cda** 944. Tum]tuum 'alibi scriptum' *Pius narrat* 945. Satim **Z** hec **BC**. hoc *Camerarius: unde Satin' hoc pro sano? m. m. r. Acidalius* respondeo **D** e corr., **FZ**. rescondeo **Cda**. ref condeo **B** 946. medice **FZ**. maledice **C**. maledice **B**. maledice **D** quídquid **BC**. quíd quíd **D**. quicquid síf **F**. quicquid scíif **Z** facturús scribebatur 947. sín **BaCda** optimum **F**. optimum **Z**. optimum ef **Da**. optimum est **B**, sed ut t visum sit recentius esse. optímef **C**. op-

'Ad me face uti déferatur.

SENEX.

'Itane censes?

MEDICVS.

Quippini?

'Ibi meo arbitrátu potero cûrare hominem.

SENEX.

Age, út lubet.

MEDICVS.

Héleborum potábis faxo áliquos uigintí dies.

950

MENAECHEMVS.

'At ego te pendéntem fodiam stimulis trigintá dies.

MEDICVS.

I, árcesse homines, quí illunc ad me déferant.

SENEX.

Quot sũnt satis?

MEDICVS.

Próinde ut insaníre uideo, quáttuor, nihiló minus.

tume **De** uti deferatur *Acidalius*. ut deferatur **B**, *Camerarius*.

ut id eferatur **CD**. ut efferatur **FZ** itane **Bb**, *Acidalius*.

itana **BaCda**. itan **DeFZ** quippini **BCD**. quidni **FZ**

950. 951 hoc ordine *Camerarius*, *inverso libri*, sed ut in **BC**
2 et 1 numeri praepositi sint m. rec. 950. MED. om. **B**

Helleborum **DeF**. Eleborum **Z**. Hellef borum **Cda**. Hellef forum
B, sed f e corr. de transponendis faxo potabis videtur *Her-*

mannus Elem. doct. metr. p. 88 cogitasse: de quo v. praef.

aliquot *Pius* 951. At ego] At e e corr. **B** 952. MED. **B**.

om. **FZ** I arcesse *Pareus*. Larcesse **BaCda**. arcesse **Bb**.

Arcesse **De**. Accerfe **FZ** illunc *Camerarius*. illum libri

defferant **Z** quot] qđ **D** 953. MEN. **FZ** Proin de **F**

ut **B**, *Pius*. ui reliqui, nisi quod ui **D** uideo **Bb**. uideor

Ba cum reliquis quatuor **B**. MED. quatuor **FZ** nihilo

minuf. **F**. nihilominuf **Z**. nihil hominuf **BCda**, sed h **De**.

SENEX.

Iam híc erunt. adsérua tu istunc, médico.

MEDICVS.

Immo ibó domum,

'Vt parentur, quíbus paratis ópus est. tuos seruós iube 955

Húnc ad me feránt.

'SENEX.

Iam ego illic fáxo erit.

MEDICVS.

Abecó.

SENEX.

Vale.

MENAECHMVS.

'Abiit socerus, ábiit medicus: sólus sum. pro Iúppiter,

Quíd illuc est, quod híce me homines ínsanire praédicant?

Nam équidem, postquam gnátus sum, númquam aégrotavi
unúm diem.

Néque ego insanió neque pugnás égo nec litis coépio. 960

Sáluos saluos álios uideo: nóui ego homines, ádloquor.

954. tu istunc *F*. tu istuc *Z*. tuif tunc *BC*. tuif té *D* ibo
CDFZ. ego ibo *B* 955. opuít *F* tuof *B*. tuí *CDA*.
 tuí *De*. tu *FZ* iube || Hunc ad *Lambinus*. iube hunc || Ad
libri, nisi quod lube *D* Ad me deferant *Acidalius* MED.
 et mox *SE. om. B* 957. socrus *F* habiit *CDA* soluf
R, item *Fleckeisenus*. nunc soluf *libri* pro^b *De* iupiter *FZ*
 958. híce me *R*. me híe *BCD*. me híi *Z*. me hí *F*. me híce
Lambinus. med híce *Acidalius* predicant *C* 959. Hunc
 soluf *B* servavit, sed ut ei 2, proximo 1 praescriptum sit m. rec.
 egrotavi *B* 960. Neque insanio *Z* pugnás ego nec *R*.
 pugnás neque ego *BCDF*. pugnás ue *Z*. pugnás ne *Nonius p. 89*
 litif omnes cum eodem coepio *codd. Pyladis, Nonius*. cepio
FZ. cupio *BCD* 961. Saluuf saluof *BCDe*. Saluof saluof
Da. Sanof saluof *Z*. Sacrof saluof *F* ego *R. om. libri*

'An illi, perperam insanire qui aiunt me, ipsi insaniant?
 Quid ego nunc faciam? domum ire cupio: at uxor non sinit;
 Huc autem nemo intromittit. nimis prouentumst nequiter.
 Hic ero usque: ad noctem saltem, crede, intromittar do-
 mum. 965

MESSENIO. (MENAECHEMVS I.)

Spectamen bono seruo id est, qui rem erilem
 Procurat, uidet, collocat, cogitat,
 Vt absente ero rem sui eri diligenter
 Tutetur, quam si ipse adsit, aut rectius.

962. An **De** illi] qui *Pylades* perderam **BCDa**, sed
 am e corr. **C** qui aiunt me, ipsi **R**. me aiunt ipsi **B** (sed is
 me aiunt e corr.), **De**. mealunt ipsi **C**. mea sunt ipsi **Da**, me uo-
 lunt ipsi **FZ** 963. fatiam **B** at *Camerarius. om. libri.*

sed *Pylades* 964. prouentum est *libri* nequitur **B**
 965. ero usque: ad noctem saltem *Bothius*. ero usque ad noctem.
 saltem *Pius*. ergo usque ad noctem saltem *libri*, nisi quod usque **Ba**
CDa intromittat **Z**

Act. V. Scen. 6. Messenio seruus **FZ**. SERVVS **BD. om.**
C. Mutam personam addidi MENAECHEMVM *Multis modis*
male habiti in libris cantici, quod ex parte feliciter Hermannus
restituit Elem. doct. metr. p. 309 sq., exemplum e BB capres-
sum infra posui

966 Spectamen bono seruid est quire erilem
 Procurat uidet collocat cogitatque
 Vt absente ero re eri diligenter
 Tutetur quam si ipse adsit aut rectius.

966. seruid **Ba** qui rem herilem (sic) **CDFZ**. quire e. Hem
 c. ras. **Ba** 967. cogitat *Hermannus* 968. ero rem sui eri
B: nisi ero rem eri tam *males*. er. re eri c. ras. **Ba**. ero rem
 eri **BbCDa**. hero rem eri **De**. hero rem heri **FZ** 969. quam
 ipsi ipse adsit **Ba**

Tergum quam gulam, crura quam uentrem opor-
tet 970

Potiora esse, quod cor modeste situmst.

Recordetur, qui sunt nihili, is quid preti detur ab suis eris.

[Ignauis improbis uiris.]

Verbena, compedes,

Molae, lassitudo, famēs, frigus durum: 975

Haec pretia sunt ignauiae. id ego malum male metuo.

[Propterea bonum certumst potius quam malum esse.]

Magis multo patior facilius ego uerba, uerbera odi:

• Nimioque edo libentius molitum quam praehibeo a me.

Propterea eri imperium exsequor, bene et sedate seruo id: 980

970 Tergum quam gulam crura quam uentrem oportet

Potiora esse cui cor modeste situm est.

Recordetur cordet² id qui nihili sunt quid illi pretii

Detur ab suis eris ignauis improbis uiris.

975 Verbera compedes Mole magna lassitudo famēs frigus durum.

Hec pretia sunt ignauiae.

Id ego male malum metuo. propterea bonum esse certum sit po-
tius quam malum.

Nam magis multo patior facilius uerba uerbera egodi.

Nimioque edo libentius molitum quam molitum praehibeo.

972. recordetur id **CDFZ** illi] uis **C**. his **F** precii
CDaFZ eris **CD**. heris **FZ**. eris] puto in **Ba** fuisse
973. Haec interpretis esse certum est signauis **Ba** 974 sq.
dochmiacis numeris describere Hermannus ausus est 975. Molae **Z**
magna] gn e corr. **B** lassitudo **CDFZ** 976. Hec
CDa. Hec **DbbZ** pretia **CDaFZ** id ergo **C**. Ideo ego **F**
977. viz Plautinus, vel hoc certe loco non Plautinus certum sit
Ba. certumst **CDZ**. certum est **F** potius **C** 978. patior
Da uerba quam uerbera codd. Pyladis, qui ego odi omisit
ego odi **CDFZ** 979. quam molitum **CD** praehibeo **Ba**.
praehibeo] etiam **CD**. praehibeo **FZ** 980. exsecor **Ba**. exsequor
CDFZ seruo^{id} **B** ita ut et o e corr. sit et id a m. sec. seruo

Eoque exemplo seruo, tergo in rem ut arbitro esse.

Atque id mihi prodest. alii, ut esse in suam rem ducunt,
ita sint:

Ego ita ero, ut me esse oportet. id si adhibeam, culpam
abstineam,

Ero meo ut omnibus in locis sim praesto, metuam haut
multum.

980. 82 Propterea eri imperium exsequor bene et sedate seruo^{id} atque
mihi id prodest.

982. 83 Alii *ēē* ita ut in rem esse ducunt sint. ego ita. ero ut me esse
oportet.

983. 84 Metum id mihi adhibeam culpam abstineam. ero ut omnibus in
locis si. praesto.

id reliqui. serulo *Pylades* 981. huc transposui, quem libri ex-
hibent post v. 985 Eoque *R.* Ego libri. Ego hoc *Camerarius*

tergo] o e corr. *B.* terge *CDF.* tergi *Z* 982. adque *Da*

id mihi *CDFZ* alii *ēē* ita ut *BaBDFZ.* alii *ita* *ēē* ut

C. alii se esse ita ut *codd.* *Lambini.* alii sese ita ut *Gruterus*

esse ducunt sint. ego *etiam Da.* esse ducunt. sin ego *CDb.* esse di-

cunt. sin ego *FZ.* ducunt pro dicunt *codd.* *Pyladis* ita om.

CDFZ Totum versum sic *Hermannus:* Atque id mihi pro-

dest, alii sint ita, esse ut in rem ducunt 983. metum id mihi

etiam CD. mecum id mihi *FZ.* metum comitem mihi *Pylades* 'ex

codd. ant. partim: quod tamen ad solum metum spectat. metum

ut mihi *Camerarius.* id mi *Hermannus* deleto metum, sic hunc v. ex-

orsus: Sin ego ero ut culpā *BaCD.* culpa cum *Bb* *etiam FZ*

984. meo addidit *Hermannus* sin praesto *CDFZ.* inpraesto

Ba Post hanc vocem qui in *B* et reliquis libris duo versus

sequuntur a Serui ad metuunt, perperam huc translatos esse e *Mo-*

stellariae act. IV. initio Hermannus vidit: de quo dixi Philologi

I, p. 302 sq. Discrepant autem a B reliqui sic: culpa carent

omnes — metuunt solent omnes — utibiles omnes — postquam cum

CD etiam codd. Pyladis. priusquam Z. post F — promeritum

metuant F, promeritum est metuunt Z — . promeritum est: post me-

tuunt 'sic fere in codd. ant.' esse Pius dicit metuam haud

Pylade (qui metuam ex 'codd. ant.' sumpsit) Camerarioque ducibus

Gruterus. Metum aut etiam CD. Metum haud F, Mecum haud Z

Propéet, quando haec [mea méus] erus ob facta pretium
exsoluet. 963

Postquam in tabernam uása et seruos cónlocaui, ut iússerat,
Ita uénio aduersum. núnc foris pultábo, adesse ut mé sciat,
Meúmque erum ex hoc sálto damni sáluom ut educám foras.
Sét metuo ne séro ueniam dépugnato proélio.

^{ca} Serui qui culparent metuo ni solent esse erif ut ibilef
^{unt} Nam illi qui nihil metuunt postquam malum promerítumque ei
metuunt

984. 85 Metum aut multum. prope ef quando ceruso faciam pretium
exsoluet.

981 Ego exemplo serulo tergo ut in rem esse arbitror.

986 Postquam in tabernam uasa sed seruof conlocaui ut iusserat.

Ita uenio aduersum. nunc foref pultabo adesseⁱnt mífceat.

Neque utrum ex hoc saltu damni saluom ute duo anfora.

Sed metuo ne ser-o ueniam depugnato praello.

Cum BB reliquis libris, ubi nihil notamus, conuenit: nostra mu-
tatio est, cuius alius auctor nullus memoratur

985. ef]est **CDFZ** quando ceruso faciam **CDFZ**,
codd. *Pyladis*. (quando) strenue faciam 'alibi scriptum esse' *Pius*
narrat. quando herus qui quod faciam *Pylades*. quando herus ut
quod strenue faciam *Camerarius* et omisso ut *Gruterus*. quando he-
rus ob facta *Bothius*. quando herus, quod faciam *Hermannus*
precium exoluet **CDFZ** 986. postqua **C** uasa et **FZ**,
uas sed **CD** collocaui **CDFZ** 987. aduersum **Z**
me sciat **CDFZ** 988. Neque utrum etiam **CD**. Neque meum
FZ. Neque ut eum *Dousa Expl. III, 7*. Atque uirum *Bothius*
saltem damno **FZ** saluum ute duo anfora **D** et, nisi quod ut
eduo, **C**. alium eluo anfora **Z** et, nisi quod amphora, **F**. saluum
scio eliciam foras *Camerarius*. saluom ut educam foras *Pareus*

989. sero **CDFZ** proelio **Z**. prelio **CDF** *De tro-*
chaicis numeris qui dubitauerit, iambicos sic restituere poterit:
Set métuo pol, ne séro ueniam dépugnato proélio

SENEX. MENAECHMVS I. LORARI. MESSENIO.

SENEX.

Pér ego uobis dēos atque homines díco, ut imperiúm meum 990

Sápienter habeátis curae, quae ímperaui atque ímpero.

Fácite illic homo iam ín medicinam ablátus sublimén siet,

Nisi quidem uos uóstra crura aut látera nihili pénditis.

Cáue quisquam, quod illic minitetur, uóstrum flocci fécerit.

Quid státis? quid dubitátis? iam sublímen raptum opórtuit. 995

Ego íbo ad medicum: praesto ero illi, quóm uenietis.

MENAECHMVS.

'Occidi.

Quid hoc ést negoti? quíd illic homines ád me currunt,

ópsecro?

Quid uóltis uos? quid quaéritis? quíd me circumsístitis?

Quo rápitis me? quo fértis me? peril. ópsecro uostrám fidem,

Act. V. Scen. 7. SENEX. MENECHMVS ADOLESCENS. LORARI. MESSENIO SERVVS B. SENEX. ADOLESCENS. LORARI. SERVVS D. om. C. Senex. Menechinuf. Lorari. Messenio F et addito seruuf Z

991. curae quae *B.* cureq; *CD.* ut quae *F.* utq; *Z.* curae: quaeque *codd. Pyladis* 992. facile *Z*

sublimen *BF:* de quo dixi *Mus. philol. n. t. VII, p. 556 sqq.* sublimem *CDZ.* sublimis *codd. Pyladis* f. & c. *ras. Ba,* si &

Bb 993. uostra *B.* ustra *CD.* uestra *FZ* nihil *B.* nihil *Z* penditis] *tis e corr. B* 994. Cauete *FZ* uostrum

omnes 995. Quid statís *BbDcFZ.* Quid satís *BaDa.* Qui satís *C* sublimen *BCF.* sublimem *DZ* oportum *Cda*

996. presto *C* illi cum *BC.* illic ut *DFZ* *Mx. om. B.* Adolescent *Db* 997. negotii *BC.* negotii *reliquit* opsecro

pro obl. Cda 998. uos *DbFZ.* quos *BCDa* queritatis *BC* circumstítis *FZ.* circumstítis *CD.* circumstítis *B*

999. raptis *Da* opsecro *pro obl. Da*

Epidámnienses súbuenite ciues. quin me mĩttitis? 1000

MESSENIQ.

Pro di immortales, óbsecro, quid ego óculis aspició meis?
Erúm meum indignissime nesciõ qui sublimén ferunt.

MENAECHMVS.

Ecquis suppetias mi aúdet ferre?

MESSENIQ.

Égo, ere, atque audacissime.

O fácinus indignum ét malum,

Epidámni ciués, erum meum hĩc in pacato óppido 1005

Luci derupier in uia, qui líber ad uos uénerit.

Mĩttite istunc.

MENAECHMVS.

'Obsecro te, quisqui's, operam mi út duis,

1000. Epidannienſes **Z**. Epidannenſes **F** quin me mittitſ **Z**
BCDF, 'membranacea exemplaria' Pii. quid me mittitſ **Z**
1001. Mrs. **FZ**, Sen. **B**: et sic conſtanter. Sacerenſ **D^b** Pro
di immortales **B**. Produm mortales **CDA**. Pro^h dii mortales **De**.
Pro dii immortales **FZ** aspitiõ **BZ** 1002. indigniſſime libri
quid **FZ** ſublimen **BCDAF**. ſublimem **D^bZ** 1003. MEN.]
Ad. **B**: et ſic conſtanter ſubpetiaſ **D**. ſuppetiaſ **C** audet
ferre **B^bDe**. aut et ferre **BaC**. aut etferre **Da**. audet aſſerre **FZ**
ego]eo **Z** atque **R** et, ut nunc video, iam *Acidalius*. om.
libri audaciſſime libri, niſi quod audiciſſime **Da** 1004 ſqq.
ſic diſpoſui, quorum in **B** haec deſcriptio eſt:

O facinuſ indignum et malum. epidamnii ciueſ erum

Meum hĩc in pacato opido luciderupier in uia qui liberat uoſ uenerit:
haec autem inde a Camerario vulgatur: O facinuſ . . . erum ||
Meum . . . oppido || Luci . . . uenerit 1005. epidannii **FZ**
pacato **Z** opido etiam **CDF** 1006. luci deripier in
uia **FZ**. lucideri pierin uia **CDA**. lucide eripi erum ui **De** liber
ad **DeFZ**. liberat **CDA** 1007. Mittite iſtunc. MEN. Gruteruſ.
Mittit. iſ tunc cum uniuſ litterae ratura **B**. Mittitſ tunc **C**. Mitſi-
tiſtunc **Da**. A. Mittit iſtunc **De**. Mittitſ. ME. nunc **FZ**. ME. Mitſitiſ
nunc? *Acidaliuſ* quiſqui's **R**. quiſquiſ **B**. quiſquiſ et reliqui
mi ut duiſ **R**. mihi ut deſ **BFZ**. mihi uideſ **CD**. ut deſ mihi

Neú sinas in me insignite flori tantam iniúriam.

MESSENIO.

'Immo operam dabo ét defendam et súbuenibo sédulo.

Númquam te patiár perire: mé perirest aéquius. 1010

Éripe oculum istí, te ab humero qui tenet, ere, te óbsecro.

Hísce ego iam seméntem in ore fáciám pugnosque óbseram.

Máximo hercle hodié malo uostro istunc fertis. míttite.

MENAECHEMVS.

Téneo ego huic oculúm.

MESSENIO.

Face ut oculi lócus in capite appáreat.

Vós scelestos, uós rapacis, uós praedones.

LORARIL

Périimus. 1015

Obsecro hercle.

Camerarius 1009. Mss.] Sa. **Db** operam *Guyetus*. et operam *libri* subueniēbo **B** 1010. me perire est aequius *Camerarius*: me perire citius *Saracenus*: me perire satius est *Pylades*. me derideret te cuius **B**. me deriret tecuius **CD**. me derit te citius **F**. mederi te cuius **Z** 1011. isti, te *Bothius*. isti *libri* umero **BaCD**. umero **Bb** qui tenet ere te **Db**. qui tenet here te **FZ**. qui tenete rete **BCDa**. qui te tenet, here, te *Camerarius* Eripe oculum istic, ab humero qui tenet te, ere, opsecro *Fleckeisenus* 1012. fáciám **B** 1013. Maximo *libri* hercle hodie malo *Bothius*, *olim Fleckeisenus Philol. II, p. 84*. hodie malo hercle **BFZ**. hodi malo hercle, *sed malum ante corr.*, **C**. hodi malo her ^{cl}de **D**. malo hercule hodie *Bothius ed. alt.*, malo hercle hodie *idem nuper cum Guyeto*. hodie cum malo hercle *Lomanus p. 18 simul hunc substituens pro* istunc 1014. Me. om. **B**. A. **Db** appareat]at e corr. **B** 1015. Sa. praemittit **Db** scelestos, uos **R**. scelesti . . uos c. ras. **C**. scelesti uos reliqui rapacis **BCDe**. rapacis **Da**, rapaces **FZ** predones **Z** Lo. perliimus *Camerarius*. Lora. perimus **F**. lora perimus **Z**, perimus **BCD** 1016. hercli **C** Mss. et Men. om. **B**

MESSENIUS.

Mittite ergo.

MENAECHMVS.

Quid me uobis tãctiost?

Pecte pugnis.

MESSENIUS.

'Agite abite: fũgite hinc in malãm crucem.

En tibi etiam: quia postremus cedis, hoc praemi feres.

Nimis bene ora commetaui atque ex mea sententia.

Edepol, ere, ne tibi suppetias temperi adueni modo. 1020

MENAECHMVS.

'At tibi di sempor, adulescens, quisquis es, faciant bene.

Nam absque ted esset, numquam hodie ad solem occasum
uiuerem.

MESSENIUS.

Ergo edepol, si recte facias, ere, med emittas manu.

uobis] uultis **F** tactio est **B**. tactiosi **CFZ**. tactioⁿ si **D**
 1017. Pecte **FZ** Me. om. **B** habite **BaCda**
 1018. En **BCD** *notabili exemplo*. Hem **FZ** praemi **B**. premi
CD. premii **FZ**. 1019. Nimis *Bothius*. Nimis aut **BCD**. Nimis
 haud **FZ**. Nimis autem *Camerarius* hora **BCD** comme-
 tau **BaC**. commentau **Bb**. commentau **DFZ**, *Acidalius*. carmen-
 tau *vel* carminau *Gulielmus Verisimil. III, 20*. commutau *'sunt*
qui legant': Pius sententia **C**. sententia **D** 1020. Sa. Edepol
Db tempore **R**. tempore libri adueni] *'an tetuli potius?*
Fleckeisenus 1021. At **BC**, *Scioppius Susp. lect. V, 1*. Et
DFZ ad **F** adul. pro adul. **B** et] *f e corr. B*
 faciant **B**. faciunt **Z** 1022. Nam] Namque **B**. Nam si **Z**
 ted esset, numquam hodie **R**. tedẽet hodie nũquam **Cda** (tedẽet **A**
 hodie **Db**). te effet hodie nũquam **Ba**, *Lambinus*. te effem hodie
 nũquam **BbFZ** ad] a **C** solem **CDFZ**. solis **B**, *sed* (
a m. rec. occausum **C** uiuere **Ba** 1023. Me.] Sa. **Db**
 Ego **Z** hedepol **B** fatias **B** ere] ore **C**, habere **Z**

MENAECHEMVS.

Liberem ego ta?

MESSENIUS.

Vorum: quandoquidem, ére, te seruauí.

MENAECHEMVS.

Quid est?

Adulescens, errás.

MESSENIUS.

Quid, erro?

MENAECHEMVS.

Pér louem adiuró patrem, 1025

Méd erum tuum non esse.

MESSENIUS.

Nón taces?

MENAECHEMVS.

Non méntior:

Néo meus seruos úmquam tale fécit quale tú mihi.

MESSENIUS.

Síc sine igitur, si ésse tuum negás me, abire liberum.

med emittat *Bothius*. me emittat **CDFZ**, *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 38*. me mittat **B** 1024. A praemittit **Db** Liberem **Z**. Liberú **B**, sed ū e corr. libertem **CDF**, sed libertē **De** te om. **Da**, add. **Db** *Me.] Sa. Db* uerú° **B** *Me.] A Db* quid est] quidē **B** 1025. *spatium personae praecedit in C* Adul. pro adol. solus **B** erat **Da**, erat **Db** *Me.] Sa. Db* ero **D** (ead. m.) *Me.] A Db* 1026. Med *Bothius*. Me libri. Mepte *Fleckeisenus* non taces] netaces **C** 1027. Neconferuuf meuf **C** numquam **B** 1028. *Me.] Sa. Db* esse tuum negas me **R** *Proleg. Trin p. CXLVIII*. tuum negas me esse **BCDZ**. sic negas me esse **F** Post v. 1028 sequuntur in **BCDF** versus 1027—1043, suo loco redeuntēs. Omisit h. l. **Z**, nisi quod verum 1028 post liberá etiam adhaerent eá uiatico verba

MENAECHMVS.

Mēa quidem hercle caūsa liber ēsto atque ito quō uolea.

MESSENIΟ.

Némpe iubes?

MENAECHMVS.

Iubeo hercle, si quid imperist in té mihi. 1030

MESSENIΟ.

Sálue, mi patrōne. quom tu liberas me sério,

Gáudeo.

MENAECHMVS.

Credo hercle uero.

MESSENIΟ.

Sét, patrone, te óbsecro,

Né minus nunc imperes mihi, quám quom tuus seruós fui.

Āput ted habitabo ét, quando ibis, úua tecum ibó domum.

Máne me: nunc ibo in tabernam, uása atque argentúm

tibi

1035

1029. ME. **Z.** om. **BF** herde ^{et} **C** atque] at. q. c. ras.
B ito] abito **Z** 1030. ME.] Sa. **Db** imperii et **F**.
 imperii est reliqui 1031. patrone. quom tu liberas me, serio ||
 Gaudeo. MEN. credo hercle uero. MES. sed *Balbachius Observ. crit.*
p. 29 sqq. patrone cum tu liberet messenio || Gaudeo. SER. credo hercle
 uobis. sed **B** et omisso SER. (*nisi quod liber et*) **CD**. patrone.
 MEN. cum tu liber et messenio gaudeo. MES. credo hercle uobis. sed
F et, nisi quod liberet, **Z**. *Vbi messenio et uobis debebat Saracenus:*
SERVVS ALIVS pro MEN. substituit Camerarius, LORARIVS Scaliger.
Interpolata e v. 1148 verba credens Ladewigius Philol. I, p. 295
in unum versum contraxit talem fere: MES. Salue, mi patrone, amo
 te; sed, patrone, te obsecro 1033. nunc **B**. om. libri. olim post
 tuus inserebat Guyetus mihi imperes *Fleckeisenus* Fortasse
 tamen praestat versus forma talis:

Né nunc minus mihi imperes, quam quādo tuus seruós fui
 1034. ted *Guyetus*. te libri 1035. Mane me: nunc *Acidalius*. ME.
 Minime. MES. nunc libri uassa **B** atque **B**. at **C**. ad **B**.

Réferam. rectest óbsignatum in uídulo marsúppium

Cúm uiático: íd ego tibi iam huc ádferam.

MENAECHMVS.

Adfer strénue.

MESSENIO.

Saluom tibi item, ut mihi dedisti, réddibo: tu hic mé mane.

MENAECHMVS.

Nímium mira mihi quidem hodie exórta sunt miris modis.

'Alii me negánt eum esse qui sum, atque excludúnt foras: 1040

['Alii me esse aiúnt qui non sum, ac séruos se esse mēos uolunt:]

et **FZ** ibi **Z** 1036. recte est *libri*, nisi quod **A** praemittit
D^b obſignauū **C** marsupium **BFZ** Sequitur in
BCDFZ versus 1044, suo loco iteratus. Delevit *Pylades*
 1037 sqq. Horum in priore loco (post v. 1036) scripturam addi-
 tis circulis signavi 1037. Quom (**B**) uiatio **C** id
C^ba(F). **SER.** id **B**. **Ad.** id (**B**). **Sa.** id **D^b**. **Mrs.** id **FZ**
 ego **R.** om. *libri* iam huc **B(BCD)**. huc **CDF**. iam nunc
 (**F**)**Z** adferam **B(B)**. afferam reliqui **MEN. F(F)Z**.
Ad. B. SER. (H) adfer **B(B)**. affer reliqui, nisi quod af-
 fert (**C**) 1038. **Mrs. om. (H)** Saluom **B(B)**. Saluum
 reliqui tibi item ut (**B**). tibi ita ut **BCD**, *Nonius p. 476*.
 item tibi ut (**CDF**). tibi ut **FZ** reddibo: tu **R.** reddebo cum
lacunula post eam vocem (C), sine lacuna (B): probatum Sci-
oppio Susp. lect. IV, 13. reddibo Nonius. redhibeo CDF(F)Z,
item margo (C). redhibeo reddebo (sic) (D). sed habeo B. red-
hibebo Gruterus. Valde dubii res iudicii: quam disceptavit Stru-
uius de decl. et coniug. lat. p. 149 sqq. hic me mane (**CDF**)**Z**.
 hic mane (**Ba**), hic mane (**B^b**). hic (*nilhil praeterea*) **RCDF**
 reddibo: istic me mane *Fleckeisenus* 1039. **MR. om. (B)**
 Nímium mira **R.** Nímiamira (**B**). Nímia mira reliqui hodie
CDFZ. hodie **B. om. (BCDF)** miris (**BCDF**). multif
BCDFZ 1040. eum om. **DFZ** qui fumat que (**B**)
 I. dunt
 exclusum **B** 1041. *De coniectura addidi, qualem hic olim*
lectum esse cum sententia arguit tum proximorum scriptura, quae
haec est in (BCDF):

Vél ille qui se pétère argentum ait, quem égo modo emisi manu.

'Is quod ait se mi állaturum cum árgento marsúppium,
'Id si attulerit, dicam ut a me ábeat liber quó uolet,
Né tum, quando sánus factus sít, a me argentum petat. 1045
Sócer et medicus me insanire aiebant. quid sit, míra sunt.
Haéc nihilo esse míhi uidentur séctius quam sómnia.

Vel ille qui se petere modo argentum modo qui seruum se meum
Esse aiebat quem ego modo emisi manu:

nisi quod v. 1 quisepe te reargentū (**Ba**), qui se petere² argentum
et in marg. modo (**Bb**), item seruom (**B**), *v. 2* aiebat (**Ba**),
modo ego (**F**). *Pro his autem duobus versibus unum hunc BCDFFZ*
exhibent cum edd. omnibus:

Etiam hic seruum esse se meum aiebat, quem ego emisi manu
ubi seruom **BF**. *Deletis igitur, in quibus interpretis manus ma-*
nifesta, ea quae reliqua sunt coniunxi in versum 1043. Nihil vel
Acidalius profecit At iam pro Etiam proponens vel Kampmannus
de reb. mil. Pl. p. 38. Nec Bothiana ratio placere potest, quas
haec est:

Alii me negant eum esse qui sum, atque excludunt foras;

Socer et medicus me insanire dicunt. quid sit, mira sunt.

Vel ille, qui modo sese aiebat petere argentum, qui meum

Se modo esse aiebat seruom, quem ego modo emisi manu.

1043. quod **R**. om. libri mihi **R(B)**. om. reliqui alla-
tórū (**B**) cum]apcū **B**. ē (**C**) marsuppiū (**CD**)**D**.

marfoppium **C**. marfopium (**B**). marsupium **BF(F)Z** 1044 recte
hic redit, qui iam post v. 1036 scriptus erat in libris **AD**. prae-
mittit (**B**), **MEN.** (**F**) Ipse ¹attulerit **B**, non (**B**) med

abeat *Bothius*. me habeat **BC(BaZ)**. me abeat **DFZ(BbCDF)**

liber]lib **C(C)** 1045. Ne tum *Lambinus*. Ne dum **B**. Ne
dum reliqui sanus]suus cum *Scaligero Casaubonus in Pers.*
Sat. V, 88 a me om. **C** 1046. aiebant *Camerarius: cf.*

Mil. glor. 66. dicebant libri. dicunt *Bothius* quid sit 'alibi legi'

Pius dicit. quid si **F**, iungens haec cum proximis mira sunt haec

1047. esse mihi uidentur **BCD**. mihi esse uidentur **FZ**. mihi
uidentur esse (*nisi quod duo codd.* minuf esse uidetur) *Gellius XVIII,*
2 testa Velio Longo prodens 'Varronem versum hunc Plauti de Me-
naechmis "Haec nihilo mihi uidentur esse lectius quam somnia" etc

Nūne ibo intro ad hāc meretricem, quāquam suscensēt
mihi:

Sī possum exorāre, ut pallam reddat, quam referām domum.

MENAECIMVS II. MESSENIO.

MENAECIMVS.

Mén' hodie usquam cónuenisse te, aúdx, audes dicere, 1050
Póstquam aduorsum mi imperaui ut húc uenires?

MESSENIO.

Quín modo

Éripui, homines quóm ferebant té sublimen quattuor,
'Aput hasce aedis. tú clamabas dēum fidem atque hominum
ómnium:

enarrasse: nihilo magis narranda esse quam si ea essent somnia'
sectius quam *Gellius*. sec usquam *B*. fetius quam *CDZ*. fecius quam
F. Vide *Prot. Trin. p. LXXV* fomna *B*. ifomna *Z* 1048. fuf-
censet *BaC*. fuscenset *Da*. succenset *BbDcZ*. succenset *F*
1049. domum] Menaechmus messenio addit *B*

Act. V. Scen. 8. MENECHMVS ADOL. MESSENIO SOSI-
CLES *B*. MENECHM' SOSICLES. MESSENIO SERVVS *D* et, nisi
quod Menechinus Sosides, *Z*. Menechinus. Messenio *F*. om. *C*

1050. te *B*. om. reliqui 1051. aduersum omnes *MESSEN*.

CD. om. *Z* quom *B* 1052. quom *R*, qui libri. *Frustra*
in his *Lambinus*, *Acidalius*, *Pistoris* elaborarunt ferebant te
Gruterus. te ferebant libri sublimen *BF*. suplimem *C*. subli-
mem *DZ* quatuor libri *Totum versum sic Guyetus*:
Eripui te, homines sublimem quem ferebant qu. 1053. hasce *D*

MENAECHMVS II.

Quid negotist?

MESSENIQ.

Tuast imago: tam consimilist quam potest.

MENAECHMVS II.

Pól profecto haut ést dissimilis, mēam quom formam nóscito.

MENAECHMVS I.

'O adulescens, sálue, qui me séruanisti, quisquis es. 1063

MESSENIQ.

'Adulescens, quaeso hércle, eloquere túum mihi nomen, nísi piget.

MENAECHMVS I.

Nón edepól ita prómeruisti dé me, ut pigeat quae uelis
Éloqui. mihíst Menaechmo nómen.

MENAECHMVS II.

Immo edepól mihi.

MENAECHMVS I.

Sículus sum Surácusanus.

stituit 1063. negoti est *D*. negoti est *C*. negotii est *B*. negotii est *FZ* tua est *FZ*. tumst *BD*. tum est *C* imago *D* consimilis est *BbFZ*. consilia est *BaCB* (nisi quod ~ pro est *Ba*, ~ *Bb*) 1064. Me. om. *F* est om. *Z* meam quom formam *Acidalius*: meam formam quom *Pytaðes*. meam quam (quam *Bb*) formam *B*. mea quæ formā *CD*. meam formam *FZ* nos scito *B* 1065. adul. pro adul. *B*: item proximo v. seruauisti *B*. seruasti *CZ*. saluasti *F* 1066. queso *Z*. queso *BbF*. quel *Da*. quis *C* ercle *C* eloquere *Fleckeisenus*. loquere libri nísi libri. ní *Camerarius* piget *MF*. Scutarius. piger *B*. pier *C*. piger *Z* 1067. edepól ita *Bb*. Camerarius. me depólita *Bb*. me edepól ita reliqui que *B* 1068. Eloqui *Fleckeisenus*. om. libri. Eadem ego via usus scripseram Rēpondere. mihi Menaechmost est menaechmo *C*. est menaechmo *B*. est menaechmas *D*. est menaechinus *FZ* ní *C*

MENAECMVVS II.

Éadem pol patriást mihi.

MENAECMVVS I.

Quid ego ex te audio?

MENAECMVVS II.

Hóc quod res est.

MESSENIO.

Nóui equidem hunc: erus ést meus. 1070

Égo quidem huius séruos sum, set húius me esse crédidi.

Húnc censebam té esse: huic etiam éxhibui negótium.

Quaéso ignoscas, sí quid stulte díxi atque imprudéns tibi.

MENAECMVVS II.

Délirare mihi uidere. nón commeministí semul.

Te hódie mecum exíre ex naui?

MESSENIO.

Ėnimuero aequom póstulas. 1075

Tú erus es: tu sóruom quaere. tú salueto: tú uale.

Húnc ego esse aíó Menaeachmum.

-
1069. Si c. . . luf *c. ras.* **Ba**, Si culuf **Bb**. Syculuf **D** frasc.
BCDZ eadem pol patriast **R**. ea domuf et patria est **libri**
 1070. **MESSENIO CD** noui **B**, *Pylades*. noui || Noui **CD**
FZ meuf]euf *e corr.* **B** 1071. huius me esse **R**, *item*
Fleckeisenus. me esse huiuf **libri**. med esse huiuf **Pareus** 1072.
 Hunc **B**. Ego hunc **libri** te esse **BCDF**. esse te **Z** hunc **C**
 exhibui **B**. exhibui **D** ^hnegocium **FZ** 1073. Quofo **BC**
 imprudent **BC**. imprudent **DF**, *codd.* **Pyladis**. imprudenter **Z**
 1074. commiministi (*an comminuisti?*) **C** semul pro simul **B**
 1075. ex **BCDF**. e **Z** enimuero **B**. om. *reliqui*
 aequom **B**. equum **CDF**. equum **Z** 1076. estu **B**. ef. **S**. tu
Db. ef tu **C** seruom pro seruum **BF** quere **B**. *per-*
sonae spatium post eam vocem CD tu salueto, tu **Pareus**.
 tu salue totu **B**. salueto tu. tu *reliqui* 1077. aio esse **F**

MENAECHMVS I.

'At ego me.

MENAECHMVS II.

Quae haec fabulast?

Tū's Menaechmus?

MENAECHMVS I.

Mé esse dico, Móscho prognatū patre.

MENAECHMVS II.

Tūn meo patrē's prognatus?

MENAECHMVS I.

'Immo equidem, adulescēns, meo.

Tūum tibi ego neque óccupare néque praeripere póstulo. 1080

MESSENIO.

Di immortales, quam ínsperatam spém datis mī, ut súspicor.

Nám nīsi me animus fállit, hi sunt gémini germaní duo:

Nam ét patriam et patrém commemorant páriter qui fuerint sibi.

Séuocabo erúm. Menaechme.

menec humat ego *B* hec *B* fabulast pro f. est *B*
 1078. Tu es *libri* menechmus *B*. menechmus *C* molco *F*.
 melco *C* 1079. Tu meo *Pylades*. Tu ameo *B*. Tuñameo *C*.
 Tu ná meo *DE*. Tuñam meo *F* patre es *libri* meo *CDA*.
om. B. nec *DEFE*, *proximis iunctum* Tuum tibi ego *B*.
 Tuum tibi *libri*. Nam tuum tibi *Fleckeisenus* nec oco. *F*
 1081. Di immortales *C*. Dūmortales *D*. Dī iam. *BEF* quam
 . . . suspicor *liberius sic confirmari*, quae in *libris* haec sunt:
 spem ínsperatam date mīhi quam suspicor (*nisi quod suspico CDA*),
 quae non expedit 1082. geminī *B*. gemui *C* 1088. pa-
 triam et patrem *Lipsius Epistol. quaest. IV, 6*. patrem et matrem
libri commemorant *C* quē *B* fuerant *DEF* 1084. Séuo-
 cabo *ECDA*. Sed uocabo *DEF* menechme *B*

MENAECCHI AMBO.

Quid uis?

MESSENIUS.

Non ambós uolo.

Sét uter uostrorúmst aduectus mécum nauí?

MENAECCHVS I.

Nón ego. 1085

MENAECCHVS II.

'At ego.

MESSENIUS.

Te uolo igitur. huc concéde.

MENAECCHVS II.

Concessí. quid est?

MESSENIUS.

'Illic homo aut est súcophanta aut géminus est fratér tuus.
 Nám hominem hominis símiliorém númquam uidi ego álterum,
 Néque aqua aquae neque lácte lactis, míhi crede, usquam
 símiliust,

MEN. AMBO *Camerarius*. ME. **BZ.** om. **CDF**

MESSEN.

CD non ambo **Da.** náhof **C** 1085. uostrorumst **R.** uo-
 strum est **BC.** uestro est **D.** uestrum est **FZ.** uostrum est huc
Camerarius nauí mecum **Z** 1086. MRS. **B.** om. *reliqui,*
iungentes at ego te uolo hunc **C** conceffo **Da** 1087. homo
 aut est **R:** *prae quo* homost aut *minus placet.* homo aut *libri.* aut
 homo *Bothius.* *Vix enim hiatum in caesura hunc probabis:* 'Illic
 homost aut súcophanta, aut géminus fratér tuus scoph. **BC.**
 Cycoph. **DFZ** 1088. Nam hominem et uidi ego alterum *Bothius.*
 Nam ego hominem et uidi alterum *libri.* *Scabros numeros Lingius*
de hiatu p. 57 probavit hominis *Wesenbergius Emend. Cic.*
Tusc. part. I, p. 27. homini *libri* 1089. Neque . . . neque **B,**
Priscianus VI, p. 686 (233 Kr.) Nec . . . nec *reliqui* aque
Ba lacte lactis **R.** lacte lacti **FZ.** lacte est lacti *reliqui (nisi*
quod e in lacte e corr. C) míhi crede *Lingius.* crede míhi *libri*
cum Prisc. símiliust **R.** símiliust *libri*

Quam híc tuíst tuque huius autem; póste eandem patriam
ac patrem 1090

Mémorat. meliust nós adire átque hunc percontárier.

MENAECHMVS II.

Héracle quin tu me ádmouísti récte et habeo grátiam.
Pérge operam dare, ópsecro hercle. líber esto, si ínuenis
Hunc meum fratrem ésse.

MESSENIO.

Spero.

MENAECHMVS II.

Ét ego idem spero fore.

MESSENIO.

Quíd ais tu? Menaéchmum opinor té uocari díxeras. 1095

MENAECHMVS I.

Ita uero.

MESSENIO.

Huic itém Menaechmo nómen est. in Sícilia

Té Suracúsís natum esse díxísti: hic natúst ibi.

1090. tui est *libri* tuque huius autem. post *Bothius, Brizius*
Qu. p. 32. tuq...uius autē. postea *c. ras. Ba*, tug; ulus autē. po-
stea *Bb*. tuque huius autē postea *CD*, nisi quod huius *C*. tuque huius.
postea autem *FZ*. De poste vide *Mus. n. phil. t. VII, p. 569*
1091. melius est *B*. melius reliqui hunc] an hunc? per-
cunctarier *Z* 1092. quiⁿ *B* 1093. opsecro pro obf. *C*
esto si] e. offi *Ba c. ras.* estōi et in marg. "hodie *De*
inueniuf *Da*. inuentuf *DeZ*. inuentum *F* 1094. fratrem
meum *FZ* esse spero. *Mss.* et *CDFZ* "fore sp'ero *F*
1095. *Mss. om. CDFZ* Quid agis *Ba*. Quia] *D*.
Qui] *dis FZ* menechmum *BC* 1096. uero. *Mss.*
huic *DZ*. uero huic *BCDE* menechmo *BC* nom nē in
Da. nomenē in *Db* scyllia *C*. scyllia *D* 1097. Te *om.*
FZ sirac. *BCD*, sirac. *FZ* natuf est ibi *BDZ*. natuf

Móschum tibi patrém fuisse dixisti: huic itidém fuit.

Núnc operam potéstis ambo mihi dare et uobis simul.

MENAECHMVS I.

Prómeruisti ut né quid ores, quód uelis quin impetres. 1100

Támquam si emerís me argento, liber seruibó tibi.

MESSENIQ.

Spés mihist, uos inuenturum frátes germanós duos

Géminos, una mátre natos ét patre uno unó die.

MENAECHMVS I.

Míra memoras. útínám effícere, quód pollicitu's, póssies.

MESSENIQ.

Póssum. set nunc ágite uterque id, quód rogabo, dicite. 1105

MENAECHMVS I.

'Vbi lubet, roga: róspondebo. níl reticebo quód sciam.

MESSENIQ.

Éstne tibi nomén Menaeçhmo?

MENAECHMVS I.

Fáteor.

MESSENIQ.

Estne itidém tibi?

ibi **C**. natuf ē tibi **F** 1098. Moscum **FZ** dixisti *Guyetus*.
dixit **BaC**. dixisti **Bb**. dixti **DFZ** Mes. huic **F** ittidem **C**
1100. Mene. **F** ne]neque **C** quod]quid **C** 1101. Mes.
praemittunt libri. om. Camerarius Tanquam si **DdFZ**. Tam-
quasi **BCDa** emeris me *post Pytadem Acidalius*. me emeris
CDFZ. me] meris **Ba**. me emeris **Bb** 1102. est libri
Mes. *Camerarius. om. libri* inuenturum *Lambinus, Scaliger*.
inuenturos libri 1103. notos **C** 1104. memores **C** polli-
citus *vulgo*. pollioitus **C**. pollicitus **F** possies *Camerarius*. possis
libri 1105. agite **CDFZ**. cogite **Ba**, co. lte *c. ras.* **Bb**
id quod]iquod **C** 1106. iubet **Da** rogare spondebo **B**
1107. Estne **R**, item *Fleckeisenus*. Est libri menechmó **B**.
menechimo **C**. menechinus **FZ** MEN.] spatium **F** Mes.] MEN.
(iterum) **C** estne **R**, item *Fleckeisenus*. est libri idem **FZ**

MENAECHEMVS II.

Ést.

MESSENIUS.

Patrem fuisse Moschum tibi ais?

MENAECHEMVS I.

Iá uero.

MENAECHEMVS II.

Ét mihi.

MESSENIUS.

Esne tu Surácusanus?

MENAECHEMVS I.

Cérto.

MESSENIUS.

Quid tu?

MENAECHEMVS II.

Quíppini?

MESSENIUS.

Optime usque adhuc conueniunt signa. porro operam date. 1110

Quid longissumé meministi, dic mihi, in patriá tua?

MENAECHEMVS I.

Cum patre ut abii Tarentum ad mercatum; póstea

'Inter homines me deerrare á patre atque inde auehi.

1108. moscum *F* uero et *D.* uet *C* 1109. Esne *B*
tu sirac. *BD.* tu tyrac. *FZ.* tuf yracusanuf *C* *Mz.* sv.
certo. *Mz.* quid tu? *Mz.* So. quippini *Camerarius cum F.* Sos. certo.
Mz. quid tu? *MEN.* quippini *CD.* *Mz.* certo. *Mz.* quid tu scilicet.
Mz. quippini *B.* *Vbi* scilicet interpretationem esse apparet quippini
votis quippin *FZ* 1110. Optime *BDZ* ^{con}ueniunt *D*
1111. longissime libri 1112. abii tarentum *DFZ.* apit
(an aput?) arentum *C.* habitadem. tum *B* mercatum. tum po-
stea *Camerarius* 1113. deerrare *Z.* de errare *F* auehi]

MENAECMVVS II.

Iūppiter supréme, serua mé.

MESSENIO.

Quid clamas? quin taces?

Quót eras annos gnátus tum quom páter a patria te áue-
hit? 1115

MENAECMVVS I.

Séptuennis: nám tum dentes mihi cadebant prímulum.

Néque patrem postillac umquam uídi.

MESSENIO.

Quid? uos túm patri

'Fílii quot erátis?

MENAECMVVS I.

Vt nunc máxume memini, duo.

MESSENIO.

'Vter eratis, tún' an ille, máior?

MENAECMVVS I.

Aequé ambó pares.

abi.. c. ras. **Ba**. abili **Bb** 1114. iupiter **DFZ** supme **C**
1115. Mes. praemittunt **CD** anno **C** gnatus **BZ**.
gnatos **D**. natos **C**. natus **F** tum quom pater a patria te auhit
Fleckeisenus. cum te pater a patria auhit *libri*, nisi quod & pro te
Z, quã pro cum et patria uehit **B**. quom ted a patria auexit pater **R**
olim 1116. nam tunc **DF**. nam tunc **C**. nam tum **Z**. iam nunc **B**
mihi om. **DFZ** 1117. postillac umquam **R**. umquam p.. illa
Ba. umquam p'illa^c **Bb**. umquam postilli **C**. ũquam post illa **DFZ**
quã **D** uos tum *Coluius in Appul. Metam. XI, p. 768 a Oud.*,
Scaliger. uostrum *libri*. uostro *Lambinus* 1118. Filiⁱ **B** post
quot *rasuram* **B** erratis **Ba** ut] et **FZ** nuno **C**
maxime *libri* maximemini **B** 1119. Vt erratis **Ba**. Vt
e.. ratif **Bb**. Vt erat^{re}is **D** an] aut **Z** maiore que **Ba**.

MESSENIUS.

Qui id potest?

MENAECHEMVS I.

Gemini ámbó eramus.

MENAECHEMVS II.

Dí me seruátum uolunt. 1120

MESSENIUS.

Si interpellas, égo tacebo.

MENAECHEMVS II.

Pótius taceo.

MESSENIUS.

Dic mihi:

'Vno nomine ámbó eratis?

MENAECHEMVS I.

Mínime: nam mihi hóc erat,

Quód nunc est, Menaéchmo, illunce túm uocabant Sósiclem.

MENAECHEMVS II.

Signa adgnoui: cóntineri quín complectar nón queo.

Mí germane gémine frater, sálue: ego sum Sósicles. 1125

MENAECHEMVS I.

Quómodo igitur póst Menaechmo nómen est factúm tibi?

maior, e—que **Bb** 1120. id om. **FZ** gemini] *ultimam*
litteram e corr. **B.** germiini **C** erramus **Ba** dii **FZ**
 1121. taceo **Ba.** tacebo **Bb** cum reliquis 1122. ambe-
 ratif **F** minime **C.** minime reliqui hoc **B.** om. reliqui
 1123. menechmo **BCDa**, *Brizius Qu. p. 44.* menechmus **DdFZ**
 illunce **R.** illum libri. at illum *Fleckeisenus* tum] tamen **F**
 sosiclem **BD.** sosidem **Z** 1124. SOSICLES **CD** adgnoui
BC. agnoui **DF.** cognoui **Z** amplectar **F** 1125. Mihi
BCD salueto *Fleckeisenus.* salue libri, nisi quod salui **C**
 1126. est factum est tibi **B** 1127. 1128. *Duorum ut puto*

MENAECHMVS II.

Póstquam ad nos renúntiatum est te * * * *

* * * * * et patrem esse mórtuom,

'Auos mutauit nóster: tibi quod nómen est, fecit mihi.

MENAECHMVS I.

Crédo ita esse fáctum ut dicis, sét mi hoc respondé.

MENAECHMVS II.

Roga. 1130

MENAECHMVS I.

Quid erat nomen nóstrae matri?

MENAECHMVS II.

Teúximarchae.

MENAECHMVS I.

Cónuenit.

'O salue, insperáte, multis ánnis post quem cónspicor,
Fráter.

versuum reliquiae in unum hunc coaluerunt in libris:

Postquam ad nos renuntiatum est te et patrem esse mortuum:

nisi quod mortarū ^{tuū} **B**. renuntiatum de te est, et patrem esse emor-
tuum proponebat **Is. Pontanus in Macrob. VII, 16**, ren. est de te,
et mortuum patrem **Brizius p. 9** 1129. Auof **Z**. Auuf reliqui

quid **B** nomen est] nominē **C** 1130. Credo ita esse
factum **B**. Credo ita factum **CD**. Hercle ita factum **F**. Hercle ita
factum est **Z** dicit. **Mss.** sed **Z**. diciffet **B** responde. **Mss.**
roga **B**. responde roga **C**. respondere roga **D**. respondeto. **Mss.**
roga **FZ** 1131. Quid **CDZ**. Quid **B**. Quod **F** nomen
om. **Z** (non codd. **Pyladis**) uestre **Z**. nostrae cum reliquis co-
dices **Pyladis** **Mss.** (Sos.) om. **C** Teuximarchae **B**. teuxi
marce **D**. teuxinarge **BC**. theusinarcae (sic) **F**. theusimarce **Z**.
Theusimarche **Taubmannus** **Mss.** om. **CD** 1132. **Mss.**
praemittunt **CDZ** O om. **F** inspiratio **Da**. inspiratio **De**
annif multif **B** solus post quem **B**, **Gulielmus Verisim.**
III, 30, Acidalius. post quā **CD**. postquam **FZ** 1133. **Sos.**

MENAECHMVS II.

Et tu, quém ego multis ét miseris labóribus
'Vsque adhuc quaesiui quemquo ego ésse inuentum gaúdeo.

MESSENIÓ.

Hóc erat, quod haéc te meretrix hũius uocabat nómine: 1135
Hunc censebat té esse, credo, quóm uocat te ad prándium.

MENAECHMVS I.

Námque edepol mi hic hódie iussi prándium adparárier
Clám meam uxorem: quói quam pallam súrrupui dudúm domo,
Eam dedi huic.

MENAECHMVS II.

Hancíne tu dicis, fráter, pallam, quam égo fero?

MENAECHMVS I.

Quómodo haec ad té peruenit?

MENAECHMVS II.

Méretrix, quae huc ad prándium 1140
Me ábduxit, me síbi dedisse aiébat. prandi pérbene,

Frater et tu **CDPZ** (nisi quod ff **CD**) ego **B**. om. reliqui
et miseris **R**. miseris **libri**. miserisque **Camerarius**. miseris **Bo-**
thius. Nisi grauius ulcus subest 1134. quesiui **B** quenque
FZ 1135. haec]hoc **Ca** meretrix **C** 1136. quom pro
cum **B** 1137. mi hic **Bothius**. hic mihi **libri** prandium ap-
pararier **Camerarius**: apparari prandium **Pylades**. prandium parauit
B. prandium adparandum **D**. prandium adprandit **C**. prandium ap-
parandum **FZ** 1138. quói quam **R**. quia **B**. quia reliqui. quói
ego **Fleckeisenus** súrrupui **Bbcd**. súrrupuit **Ba**. súrrupui
FZ. súrrupui **Bothius**, **Brixius Qu. 23** 1139. dedi' **Db** hancíne
tu **R**. hanc **libri**. hancíne **Camerarius**. hancíne, sed antea huic pro
huic, **Fleckeisenus** fero **R**. habeo **libri** 1140. hec **B**.
om. **Z** meretrix **C** quae **R**. om. **libri** hec **FZ**
1141. adduxit **CZ** me]e e corr. **C** síbi sup. scr. **Db**
dedisti ante corr. **C** acbat **C**. acbat **Ba**

Pótaui atque accúbui scortum: pállam et aurum hoc míhi
dedit

* * * * *

MENAECHEMVS I.

Gáudeo edepol, si quid propter mé tibi euenit boni:
Nám illa quom te ad sé uocabat, mémet esse crédidit. 1145

MESSENIÓ.

Númquid me moráre, quin ego líber, ut iustí, siem?

MENAECHEMVS I.

'Optumum atque aequíssimum orat, fráter: fac causá mea.

MENAECHEMVS II.

Líber esto.

MENAECHEMVS I.

Quóm tu's líber, gáudeo, Messénio.

MESSENIÓ.

Sét melioreset ópus auspicio, ut líber perpetuó siem.

* * * * * 1150

1142. Pótaui **DeFZ**. Dótaui **B**. Dótaui **C** míhi dedit
*Camerarius. om. libri. Sed longius patere lacunam apparet atque
integrum praeterea versum intercidisse huiusmodi:*

Quae meo sumptu iuberem sibi reconcinnarier.

1144. MEN. om. **F** proter **C** 1145. memet **R**. me *libri.*
me te *Camerarius.* te med *Guyetus.* me ted *Bothius* 1146. MES-
SEN. **FZ** memorare **BZ** quin ego]qua nego **C**. cum ego
Ba iusti siem **De**. iustif eam **BCDa**. iusti eam **FZ**. ius-
sisti, eam *Pylades* 1147. . . . imum *his libri* equ. **BC**
erat **D** 1148. So. **Z**, et sic in *proximis* quò **Ba**.
quoⁿ **Bb**. cum *reliqui* tu ef *libri* 1149. MES. **BD**. om.
C. MENAECHMO SÒSICLI una cum *proximis versibus tribuunt FZ*
melior é **Ba**. meliore est **Bb** cum *reliquis* auspicio **C**
ut líber perpetuo ut **Z**: unde líber perpetuo ut *edd. inde a Saraceno*
fiet **FZ** 1150. Aliquid *responsum esse MESSENIONI pror-*

BONNAE, FORMIS F. P. LECHNER.

T. MACCI PLAVTI
MOSTELLARIA.

EX RECENSIONE

ET CVM APPARATV CRITICO

FRIDERICI RITSCHELII.

ELBERFELDAE

R. L. FRIDERICH S

SVMP TVS FECIT

A. MDCCCLI.

LONDINI
WILLIAMS & NORGATE
DULAU & SOC.

NEW-YORK
B. WESTERMANN & SOC.
GARRIGUE & CHRISTERN

VAENVMDANT.

IV

rationem tantum, sed etiam praeter necessitatem. Omnem autem transpositionem nostram cum Ambrosiani codicis praesidio confirmavimus in ea commentatione quam 'de turbato scenarum ordine Mostellariae Plautinae' scriptam Parergon nostrorum primo volumini inseruimus, tum causam factorum in Palatinis turbarum evidentissimam ex archetypi condicione repetivimus, cuius cum undecim membranae, in singulis paginis versus circiter xxi tenentes, aliquo casu sic ut infra posita tabula planum fecimus traiectae essent, is ipse qui in Palatinis est versuum ordo prodiit.

Pristinus ordo membrarum	Fabulae partes	Versuum summae secundum Pal. codd.	Traiectarum ordo membrarum
I.	601—640	42	VI
II	647—685	41	XI
III. IV. V	686—801	121	I. II. III
VI	802—841	41	V
VII	842—883	42	IV
VIII. IX. X. XI	885—1065	166	VII. VIII. IX. X

Nam de versu 884 et dimidia parte proximi, qui sunt duo integri in Palatinis, in promptu est sic statuere, fuisse eos alicubi, cum suo loco praetermissi essent, seorsum in margine ascriptos. — Quodsi versuum summae, quales Palatinis ducibus subduximus, non congruunt in nostram fabulae recensionem, reputandum est in hac et canticorum (690 sqq. 858 sqq. 885 sqq.) longe diversam descriptionem esse, et quibusdam in partibus vel crevisse numerum versuum sive novis ex Ambrosiano ascitis (833. 940 sqq. 951. 990. 1055 sqq.) sive lacunae notis de coniectura positis (644 sq. 649. 926 sq. 1018 sqq. 1042: nam post 1026 elapsos non numeravi), vel decrevisse deletis glossemat (post 652. 815. 1000): quo

accedit quod, qui nunc sunt 631 sq. 640 sq. 666. 846, in hos locos transtulimus de eis sedibus quas in Palatinis occupant post 652. 650. 609, 815.

Fuisse autem archetypi illius singulas paginas xxi (aut fortasse xx) versuum, etiam alio argumento intellegitur satis memorabili. Etenim Mostollaria cum insignis sit lacunarum multitudine, harum sciendum est duplex genus esse. Nam aliae quidem, singulorum vocabulorum eorumque integrorum circuitum plerumque non excedentes, etsi in quibusdam partibus spissiores sunt quam in aliis, tamen et promiscue per universam fabulam tanquam dispersae sunt, et, nullo in ipsis codicibus indicio proditae, soli neglegentiae librariorum debentur. Contra aliae et aliquanto ampliores esse nec servare vocabulorum integritatem solent, et certis in partibus certisque intervallis tam constanter redeunt, ut eis in partibus codicem appareat vel madore vel aliquo casu labem contraxisse per aliquot membranas continuas pertinentem, in singulis autem paginis per binorum ternorumve versuum ambitum porrectam. Id evidentissime bis factum est: primum per septem paginas continuas v. 517 sq. 537 sq. 554 sq. 574 sqq. 596 sqq. 618 sq. (ubi etsi non multum deest, turbatum est tamen aliquantum) 644 sq.: iterum per sex paginas v. 703 sqq. 723 sqq. 743 sq. 763 sqq. 783 sqq. 802 sq. Quodsi memineris et scenarum interstitiis singulos binosve versus tribuendos esse, et unum alterumve versum per duorum spatium potuisse propter nimiam longitudinem dispersitum esse, praeterea autem quattuor in Palatinis post v. 549 versus legi a nobis eo loco del. tos, non legi autem eis quibus

VI

nos reposuimus locis quattuor alios 631 sq. 640 sq., vix quicquam ad aequalitatem spatiorum desiderabis, sed singulas lacunas intelleges circiter XXI versuum intervallis inter se discretas esse. — Potueram eiusdem distantiae modulo etiam illas lacunas dimetiri quae sunt v. 845 sqq. 864 sqq. et rursus v. 1123 sqq. 1144 sqq., nisi ea ratiocinatio fallax esset propterea, quod his quidem in partibus scripturae mutilatio minime substitit in binorum ternorumque versuum angustiis, sed multo latius evagata membranarum corruptelas et longe ampliores et magis varias testatur. Id quod ita esse facile apparebit v. 850 sqq. 858 sqq. 885 sqq. 1110 sqq. 1160 sqq. intuenti: quarum partium quasdam non mirer si cribri quam libri similiores dixeris. Atque hic ad temporum iniquitatem accessit librariorum socordia aut omittentium quae servata essent in archetypo aut evanidorum intervalla non servantium. Contra quae illae quas antea perstrinxi lacunae tantum non omnes ipsis oculis apparent in Palatinis vel saltem in BB, quippe vacuis spatiis eisque plerumque amplioribus quam opus fuerat relictis: quo certius nobis de paucissimis exemplis illis persuadetur, ubi verbis in integritatis speciem contractis lacunae vestigia obscurata sunt, ut v. 644 sq. 804 (similiter atque v. 1123. 1144, alibi).

Ceterum cum paullo ampliores lacunas eas, quae in sola coniectura positae sunt, tantum asteriscis notare soeam, supplementis in adnotationem reiectis, harum tamen, quae in ipsis codicibus comparent, supplementa nostra in continuitatem verborum recipere non dubitavi, ne in tanta earum et frequentia et saepe etiam supplendi evidentia nimis fabulae lectio impediretur. Nisi quod uno in

loco, v. 723 sqq., librorum hiatum cum aliqua confidentia explere nescii. In hoc autem genere aliquantum vel eo profectum videbitur, quod satis multa in Palatinis exstare credita cognovimus soli Camerarii coniecturae deberi. Qui cum sua supplementa plurima, ut ad v. 537 diximus, in ipsas **B** codicis lacunas sua manu inscripserit, hoc mirum in modum fraudi eis fuit qui post Camerarium illum librum tractarunt. Et in Mostellariae quidem lacunis de Camerarii manu dedita opera testatus sum: in aliis fabulis cum de ea consulto taceam, non maior autem quam in Mostellaria aliorum prudentia fuerit, in promptu est recte iudicare, si quando a nostris priorum editorum de **B** testimonia discrepant.

Ad Ambrosianum librum ut pergam, huius quaterniones XL et XLI priorem partem fabulae ad v. 575 usque capiebant: de quo ad Mercatorem, quae praecedit fabula, dicetur explicatius. Illos autem qui excipiunt duo quaterniones, eorum octo membranas superstites has tractavi:

A. a	199. 200 = 576 — 594. 595 — 613	} XLII
B. b	71. 72 = *653 — 669. 670 — 688	
(77. 78 = 689 — 705. 706 — 723		
C. c	201. 202 = 759 — 777. 778 — 796	
D. d		

* Hunc tamen praecedunt in ea pagina tres versus a nobis partim deleti partim transpositi ante v. 633.

VIII

295. 296 = 826. — 841. 842 — 858	} XLIII
E. e	
F. f	
(447. 448 = 923 — 939. 940 — 958	
463. 464 = 959 — 975. 976 — 992	
G. g	
H. h	
301. 302 = 1042 — 1059. 1060 — 1073	

De harum ambitu membranarum quod pauca quaedam accuratius quam Parergon p. 440 definire licuit, id Fleckeiseni beneficio mihi commodatae Schwarzmanni collationi debetur. Qui etsi eam membranam, quae certissimo documento est recte a nobis collocatorum versuum 904—932 (h. e. scenae 3. act. III e vulgari descriptione), completens ea paginas 447. 448, ne attingit quidem, in aliis tamen multo plura quam aliquot post annis ego legere potuit: contra atque de Pseudulo testatus sum praef. p. XIII. Cadit id, ut frequentata a me **As** nota docet, praeter reliquas in paginam 201, ex parte etiam in p. 77. 78, item in principia paginarum 199. 200. Perpauca utrique nostrum apparuerunt in p. 71. 296. 301, pauca in p. 447, non adeo multa in p. 199. 72. 78. 302: ceteris omnibus integrioris repertae sunt p. 202. 295. In una autem re eaque gravissima error est Schwarzmanni manifestus Nam cum ego, quo versu pagina 296 terminetur, indagare non potuerim, illius collatio testatur eius paginae versum XVI esse fabulae versum 857 (vulgus scenae 2. act. III extremum), hunc excipi a novae scenae inscriptione versus XVII et XVIII occupante, ultimum esse novae scenae primum, e quo

tamen nihil scripturae Ambrosianae affertur. Quibus omnibus cum par sit fidem haberi, tamen cum hunc ultimum Schwarzmannus putavit esse fabulae v. 904, sefellit eum, ut facile apparet, tralaticia scenarum descriptio, exordiens ea ab hoc versu scenam 3. actus III eamque scenam ipsi versui 857 continuans. Neque enim ullo pacto esse dubium potest quin ea scena, cuius primo versu pagina 296 terminaretur, fuerit prima actus IV e vulgari descriptione h. e. ea ipsa cuius nunc versu 858 initium fit: id quod et versuum 932. 933 in pagina 447 continuitas et interiectorum inter v. 858 et 923 intervallorum computatio (quam singillatim persequutus sum Parerg. p. 441) tam planum faciunt ut non possit contra dici.

De deperditis *E. e* et *F. f* membranis quo minus dubitationis relictum est, eo plus offensionis intervallorum computatio praebet in aliis. Levius est, quod pro eis xxxviii senariis, quos *B. b* tenuit, in Palatinis tantum xxxv leguntur. Nam duas in illa parte lacunas esse, alteram post v. 648, alteram v. 644 sq., partim sententia arguit partim grammatica ratio simul atque ea demonstratio quam e Palatinorum condicione supra duximus. Aut igitur harum lacunarum in **A** supplementa exstabant tribus versibus comprehensa, aut versibus 631. 632, quos nos demum huc transtulimus, eodem in loco fortasse iam in **A** collocatis (iteratis igitur per errorem in pag. 71) alterutram saltem lacunam versus singularis explebat. — Aliquid etiam in *C. c* desideratur. Quippe e xxxiv (sine v. 741) versibus quattuor dispesci per binorum spatium, etsi nihil insoliti habet in tetrametris, tamen nimium esse videtur in

X

ea scena in qua praeter octo tetrametros solos reliqui breves sunt omnes. Quo plus fidei lacunae notis nostris accedit post v. 747 positis: praesertim cum talis, qualis ibi in Palatinis fit, coepti sermonis interpellatio minime Plautina sit. — Non magis, nisi fallor, sufficiunt interiecti inter v. 796 et 826 versus xxxi, in quibus octo sunt brevis mensurae, ad complendam membranam *D. d.*, praesertim deductis quos post v. 816 duos exturbavimus. Nec tamen, ubi aliquid intercidisse videatur, nunc magis quam olim Parerg. p. 464 dicere possum. Quanquam etiam alibi sane, ubi in Palatinis lacunam esse ipse Ambrosianus evincit, ut post v. 939, quis tandem deesse aliquid assequi divinando potuerat? vel quis post v. 1054 tantum quantum deesse idem ille codex docuit? — Longe autem plus versuum, quam qui sunt a 992 ad 1042, requiritur ad quattuor paginarum *G. g. H. h* ambitum explendum: parum enim prodest quod nostra coniectura factum est v. 1018 sqq. incrementum. Hic igitur versus circiter xxiii, et eos quidem post v. 1026, intercidisse satis videor Parerg. p. 464 sqq. disputasse. — Verum enimvero, cum has quidem discrepantias omnes aliquo modo expedire licuerit, una calculorum difficultas restat, cuius removendae satis probabilis via nulla praesto sit. Nam qui post paginam 302, in cuius fine quaternionis numerus XLIII apparuit, reliquus est exitus fabulae versus circiter cx complectens, cum non possit plures quam septem octove paginas occupasse, quid tandem esse dicamus quod proxima in Ambrosiano fabula, quae est *Miles gloriosus*, non in quaternionione XLIV, sed in XLV demum incipit? Etsi enim in hac quoque parte non potuimus non duas lacunas

signare v. 1086 et 1150, tamen has non licet ullo pacto tantas cogitare, ut ferme ducentorum vel saltem CL versuum spatio explendo sufficiant. Quae cum ita sint, nisi aut unum fuisse quaternionibus binionem interiectum putabis aut quattuor paginas vacuas relictas aut magnam aliquam fabulae partem per errorem bis scriptam: quorum nihil a reliqua condicione Ambrosiani codicis valde commendatur: aut non liquere fatendum erit, aut (quod summa cum dubitatione atque verecundia conicio) de omissa in Palatinis appendice cogitandum, qualis potuit geminus ex alia quadam recensione exitus fabulae esse ad Poenuli atque Andriae similitudinem.

Quae autem fabula integris scenis amplisque scenarum partibus inter se traiectis turbata est, eam mirum esse non potest etiam minores vel singularium vel pauculorum versuum transpositiones expertam esse. Idque iam Ambrosiani aetate accidisse cum alia persuadent, ut v. 631 sq. 741, tum eius versus exemplum demonstrat qui vulgo est III, 1, 81 (nobis 666). Latissime autem hoc genus corruptelae patet in ea scena quae vulgo numeratur actus tertii prima, nobis secunda est eius actus. Cuius tralaticium versuum ordinem ullo modo defendi posse cum olim negavi Parerg. p. 493 sqq. tum re saepe multumque pensitata hodie pernego. Quanquam quod illic exemplum proposui emendati ordinis, id ipsum emendari haud paucis in locis posse nunc intellexisse videor. Nec tamen insolito more mutatum (quippe insolito more olim turbatum) ordinem ausus sum in ipsa editione fabulae restituere: quod si facerem, etiam illud in-

XII

commodi nasceretur ut, quas scenae partes qua versuum invicem se excipientium continuitate singulae paginae membranarum Ambrosianarum partim superstites partim deperditae complecterentur, non possem nisi magnis verborum ambagibus declarare. Itaque acquiescens in versuum 622 sqq. 631 sq. 640 sq. transpositione, qui in circuitum unius membranae *B. b* nunc deperditae omnes incidunt, reliquas turbas per duas membranas h. e. per eandem *B. b* et eam quae praecedit (p. 199. 200) pertinentes non attigi in editione. Quas turbas quibus fere modis componendas arbitrer, infra positum exemplum monstrat.

DA. Vbi Philolaches est? TR. numquam potuisti mihi

Magis opportunus advenire quam aduenis.

DA. Quid est? TR. concede huc. DA. quin mihi faenus redditur? 575

TR. Scio te bona esse uoce: ne clama nimis.

DA. Ego hercle uero clamo. TR. ah, gere morem mihi.

DA. Quid tibi ego morem uis geram? TR. abi quaeso hinc domum.

DA. Abeam? TR. redito huc circiter meridiem.

DA. Reddeturne igitur faenus? TR. reddetur tibi. 580

DA. Quid ego huc recursem aut operam sumam aut conteram?

Quid, si hic manebo potius ad meridiem?

TR. Immo abi domum? uerum hercle dico. abi modo domum.

DA. Quin uos mi actutum date. quid hic nugamini?

TR. Heu, hercle nunc tu abi modo domum: ausculta mihi. 585

DA. Multos me hoc pacto iam dies frustramini. 589

TR. Molestus ne sis. nemo dat: age quid lubet. 601

DA. Molestus si sum, reddito argentum: abiero. 590

Responsiones omnis hoc verbo eripis.	591
Tr. Sortem accipe. DA. immo faenus, id primum uolo.	592
Tr. Quid ais tu? tun', hominum omnium taeterrume,	593
Venisti huc te extentatum? agas quod in manust.	594
Non dat, non debet. DA. non debet? Tr. ne gry quidem	595
Ferre hinc potes. an uis aliquo hinc abeat foras	596
Vrbe exulatum faenoris causa tui?	597
[DA. Quid id ad me? modo nunc reddat argentum mihi.]	598
Tr. Quin sortem iam redhibebit. DA. quin eam non peto:	599
* Mihi faenus reddat, faenus actutum mihi.	600
Tr. Tu solus, credo, faenore argentum datas.	602
DA. Cedo faenus: redde faenus: faenus reddite.	603
Daturne faenus? Tr. faenus illic, faenus hic.	605
Nescit quidem nisi faenus fabularier	606
Veterator. neque ego taetriorem beluam	607
Vidisse me umquam quemquam quam te censeo.	608
DA. Non edepol nunc tu me istis verbis territas.	609
Iam hercle ego illum nominabo. Tr. euge strenue.	586

* Licebat etiam sic collocare:

Mihi faenus reddat, faenus actutum mihi.	600
Tr. Nescit quidem nisi faenus fabularier.	606
DA. Cedo faenus: redde faenus: faenus reddite.	603
Daturne faenus? Tr. faenus illic, faenus hic.	605
Tu solus credo faenore argentum datas,	602
Veterator e. q. s.	607
Vel adeo hoc ordiae:	
Mihi faenus reddat, faenus actutum mihi.	600
Cedo faenus: redde faenus: faenus reddite.	603
Daturne faenus? Tr. faenus illic, faenus hic.	605
Nescit quidem nisi faenus fabularier.	606
Tu solus credo faenore argentum datas,	602
Veterator.	607

XIV

[DA. Heus, Philolaches, exi intus: faenus reddito.]	587
TR. Beatus uero es nunc, quom clamas. DA. meum peto.	588
TR. Quid ais tu? TR. quid mis? TH. quis illic est? quid illic petit?	615
Quid Philolachetem gnatum compellat meum	616
Sic et praesenti tibi facit conuitium?	617
TR. Pater eccum aduenit peregre non multo prius	611
Illius: is tibi faenus et sortem dabit.	612
Ne inconciliare quid nos porro postules.	613
DA. Daturin' estis faenus actutum mihi?	604
TR. Vide num moratur. DA. quin feram, si quid datur.	614
TH. Quod illuc est faenus obsecro, quod illic petit?	610
Quid illi debetur? TR. obsecro hercle <i>e. q. s.</i>	618

Sequitur ut de mutata a me actuum distributione breviter dicam. Et de v. 857 et 1040 dubitatio non est quin ibi recte tertius et quartus terminentur. Sed nec versu 532 tertii, nec secundi actus initium v. 348 fieri sana ratione potest. Nam hic quidem tam aperte institutum superiore scena convivium continuatur, ut de intercapedine cogitare prorsus ineptum sit. Illic autem ut novus actus describeretur, haud dubie hoc movit, quod qui modo (v. 528) abierat Theuropides, iam v. 540 rursus appropinquare omni de necato hospite cum aedium venditore transacta. Atque hoc etsi habet sane aliquid incommodi, tamen multo gravior est in contrariam partem offensio, eaque duplex. Nam primum, si inter abitum Theuropidis eiusdemque reditum tantum temporis, quantum inter duos actus potest,

intercessit, quid est tandem cur seuem Tranio v. 541 mitteretur *tam cito* se domum recipere? Deinde autem, unde tandem, postquam in scena primum apparuerat danista, subito Tranio adest? nullo is quidem verbo suum adventum significans, sed danistam potius recens ad se accedere haud ambigue testans v. 536 *'nunc pol ego perii plane in per-petuum modum: danista adest'* e. q. s. Hinc igitur cum satis intellegatur nullo intervallo ab hac superiore scenam excipi, illud quod antea tetigi incommodum haud scio an ipse poeta aliqua ex parte eo lenierit, ut aut Tranionis in fine prioris scenae aut huius initio danistae sermonem aliquanto longiorem faceret quam is nunc apparet in codicibus. — Contra haec percommode ac paene dixerim necessario pausa fit post v. 430. Vbi si nullo temporis spatio interiecto Theuopides adveniret, haud dubie tale quiddam de more adiectum legeremus *'atque eccum adest'*. — Consequens est ut primus actus aut versu 83 aut versu 156 finiatur. Atqui versus 156. 157 sine pausa continuari satis apparet e Philolachis verbis v. 162 *'haec illast tempestas mea, quae mihi modestiam omnem detexit tectus qua fui'* e. q. s.: quibus ille ad suum ipsius sermonem respicit in amoris cum tempestate comparatione versantem v. 108 sqq. 140. Nec omnino, quo tandem consilio in scenam prodire poeta Philolachem iussisset, intellegeretur, si eum post soliloquium illud (ut cum Augustino loquar) rursus discedentem faceret. Ergo incidenda est fabula post servorum in prima scena altercationem, qua ipsum exordium fabulae continetur similiter atque in Milite glorioso factum est. Cui dividendi rationi quod non immerito quispiam obstare putet discedentis

v. 83 Grumionis verba '*nam eccum erilem filium video*', id etsi nego recte eo excusari*) quod etiam alibi de absentibus *eccum eccillum* pronomina dicta sint: (nam horum diversa ratio est:) tamen vim nullam habet si ex illo *eccum*, pro quo *equum* in **B** est, non sine probabilitate effectum est *hic cum* vel *hic quom*, unus ut in extrema scena versiculus interciderit causam abeundi significans. Nam talem profecto fatendum est prorsus desiderari in Grumionis hac oratione: '*nunc rus abibo: nam eccum erilem filium video corruptum ex adolescente optumo*': quando non erat cur timeret Philolachem.

E personarum nominibus Mostellariae Bergkio suspectum fuit *THEVROPIDES* nomen. Quod ille potius *Theopropides* fuisse coniecit, 'ut quae forma ubique in metrum congrueret: nisi quis forte *Theupropides* formam praeferret producta antepaenultima in regulam peccantem'. Nos quod malumus in regulam non peccari, non moleste feret Bergkii: cui quidem non mediocriter nos gratificaturos putamus expromptis optimorum librorum testimoniis quibusdam permemorabilibus. Nec enim plus facere in Bergkii sententiam quicquam potest quam quod non modo in **A** semel repertum est *THEOROPIDEM* v. 962, semel *THEOROPIDES* v. 784, sed eisdem in locis ipsa adeo *Theupropides* forma in **B** exstat: quo accedit quod in scenarum inscriptionibus *THEVTROPIDES* idem **B** v. 690 exhibet, *TEVTRO-*

*) [Admisit hanc excusationem Gustavus Schmitzius dissertationis 'de actuum in Plautinis fabulis descriptione' Bonnæ a. 1853 prolatæ p. 23.]

PIRES DB v. 532. Et tamen fallax est, si quid video, tam mira species omnis. Nam quod nusquam repugnare metrum Bergkius dixit, verum non est. Commode infertur pentasyllabum nomen v. 962:

Quoi patrem Theópropidem esse opinor. Ei mihi, ócridi. Non laudamus, sed tamen ferimus paenultimi pedis tribrahum in his v. 447. 805. 970. 1128:

Meus séruos hic quidemst Tránio. O Theópropides.

Sáluom te aduenísse peregre gaúdeo, Theópropides.

Philolaches hic hábitat, quouis ést pater Theópropides.

Iúbeo te saluóre, et saluos quom áduenis, Theópropides.

Sed bacchiaco versu 784 h. e. eo ipso in quo hanc nominis formam commendare **AB** videntur,

Heus Theúropidés. Hem quis hic nominát me quid fiet? Qui quamdiu non est ad alterius formae mensuram probabiliter accommodatus, satius fuerit cum Lachmanno in Lucr. p. 313 e *Θεωρωνίδης* forma praesidium petere tralaticii nominis, quod quidem non **CD** tantum testantur ubique, sed **B** quoque quater in ipsis versibus Plautinis, noviens in scenarum inscriptionibus v. 431. 532. 858. 904. 933. 993. 1041. 1064. 1122, in eisdemque bis ipse adeo Ambrosianus v. 690. 1064. Nec enim maiori offensionem esse illa contractio quam facta in *Αευρυλίδης* potest.

Ad aetatem fabulae aliquo modo definiendam nescio an ratiocinari liceat e Tranionis verbis v. 428:

Ludos ego hodie uiuo praesenti huic seni

Faciam: quod credo mortuo numquam fore:

ubi *quod*, h. e. *ludos fieri*, cum tantumdem valeat atque *id quod*, non est opus *quos* accusativo. Ludos enim funebres

XVIII

si modo satis probabiliter in Prolegomenis Trinummi p. cccxxi disputavi bis tantum factos esse videri Plautina aetate, annis quidem DXXXVIII et DLIV, nec ante illum annum acta esse Mostellaria credetur et multo adeo probabilius hunc esse subsecuta videbitur.

Superest ut quasdam emendationes meas suis auctoribus reddam, a quibus eas occupatas esse sero comperi. Versu 515 *Heus Tranio* verba Philolachi iam Rostius Opusc. p. 136 tribuit, errans de reliquis. V. 854 *aliquis* addidit etiam Kampmannus de AB praep. p. 25. V. 1116 *placeo*: eo video Hermanno in Jahni Annal. nov. t. XXXV, p. 191 deberi. V. 1141 *faciunt* ante me Guyetus delevit.

Ser. Bonnae m. Dec. a. MDCCCLI.

In poetae verbis corrigas sis v. 570 *iniecisti*, v. 772 *At tamen*, v. 790 *uolēs hoc uerbū*, v. 796 *Set*: in commentariis autem ad v. 866 (p. 51 v. 2) *R* pro *BB*, ad v. 639 'patrifatiam *BB*', ad v. 765 (p. 106 v. 22) *sub diu* pro *sub diu*, ad v. 776 'et quā est *CD*'. In Sticho Pseudulo Menaechmis quae emendari velim, in praefatione tertii voluminis dicam.

T · MACCI · PLAVTI

M O S T E L L A R I A .

GRAECA PHASMA.

A R G V M E N T V M.

Mauumisit emptor suos amores Philolaches,
 Omnemque absente rem suo absumit patre.
 Senem, ut reuenit, ludificatur Tranio:
 Terrifica monstra dicit fieri in aedibus,
 Et inde pridem esse emigratum. interuenit 5
 Lucripeta faenus facerator postulans,
 Ludosque rursum sit senex: nam mutuom
 Acceptum dicit pignus emptis aedibus.
 Requirit quae sint: ait uicini proximi.
 Inspectat illas: post se derisum dolet, 10
 Ab sui sodale gnati exoratur tamen.

INCIP PLAVTI MYSTELLARIA **B** hanc notuinis formam in
 totius fabulae inscriptione seruans. Argumentum mustell. **C**. ARGV-
 MENTVM **D**. Plauti Multelaria. Argumentum **Z**. PLAVTI. POETE.
 CLAPISSIMI. MONSTELLARIA. INCIP. ARGVMENTVM **F**. Mustel-
 laria constanter Nonius. Mostellariam *primus inscripsit Pylades*

1. eptof **C** 2. absumit **CD** 3. ludicatur **C**. ludifican-
 tur **F**, tranio iungens cum proximis 4. monstra Pylades
 dicit fieri] dicit fieri in **B** fuisse ante rasuram Grutero videbatur:
 sed dici....leri c. ras. **Ba**, dicit...fieri **Be**. dicit fieri **CD**. dicit
 sentiri **FZ**, ait uideri Camerarius edibus **B** 5. pridem
 esse emigratum **R**: pridem emigratum Bothius. primum emigratum
 libri. primum emigratum esse Pylades 6. Lucra peta **C** fenuf
 fenerator **BCD** postulat **D** 7. Ludosque libri (nisi quod
 Ludosque **Be**): quod nescio an antiquitatem affectanti versifica-
 tori tribuendum sit. Ludosque Saracenus et Pius mutuam libri,
 nisi quod mutuam **B** 8. Acceptum Camerarius. Acceptum tum
BCDF, *codd. Pyladis*. Acceptum suum **Z** eptif **C** edi-
 bus **CD** 9. sunt **FZ** proximi **C** 11. exorator **BaCDe**

P E R S O N A E.

TRANIO SERVOS

GRVMIO SERVOS

PHIOLACHES ADVLESCENS

PHILEMATIVM MERETRIX

SCAPHA ANCILLA

CALLIDAMATES ADVLESCENS

DELPHIVM MERETRIX

PVER

THEVROPIDES SENEX

MISARGYRIDES DANISTA

SIMO SENEX

PHANISCVS ADVORSITOR

ADVORSITOR

LORARIL

ACTVS I.

GRVMIO. TRANIO.

GRVMIO.

Exi é colina sis foras, mastigia,
 Qui mi inter patinas éxhibes argútias.
 Egrédere, erilis pérniciēs, ex aédibus.
 Ego pól te ruri, sí uiuam, ulciscár probe.
 Exi inquam, nidoricape. nam quid híc lates?

5

*Act. I. Scen. 1. GRVMIO TRANIO SERVI II B. om. C.
 TRANIO GRVMIO SERVI DVO DFZ Personarum notas
 CD in hac fabula non plures quam in Menaechnis habent: nisi
 quod multas DB adiecit 1. collina Nonius p. 55. cullina libri,
 Nonius p. 339 2. post patinas amplam rasuram B exhibet
 BD. exhibet etiam Nonius bis 3. herilis (raro exemplo ad-
 dita h littera) B cum FZ. heriles C. heriles D permicies
 CD: de quo v. Ad. Kochii Exerc. crit. in prist. poet. Rom. (Bonn.
 a. 1851) p. 9. pernities B. perniciēs FZ edibus BCD
 4. si uiuam BCD, codd. Pyladis: nisi quod f e corr. et ante eam
 litteram rasura in B est. censet esse FZ 5. inquam C
 nidoricape: nam dubitanter R, ut κρυοδωκτής in Myobatrachomachia,
 nidore cupinam BCFZ. nidore copinā D et supra v. ubinam De.
 nidoricupina Pius. nidorem excipis. nam Bothius. 1. cullinē mrg. Be.
 nidore cullinam Pius et Saracenus. nidor e cullina Pylades 'e priscis
 codd.' híc lates R. latef BCDF. latef? sequitur Z*

TRANIO.

Quid tibi malum hic ante aedis clamitatioſt?

An rûi censes te éſſe? abſcede ab aédibus.

Abi rûs: abi hinc dierecte. abſcede ab iánua.

En:

Hocíne uolebas?

GRVMIO.

Périi. quor me uérberas?

10

TRANIO.

Quia tú uis.

GRVMIO.

Patiar. ſine modo aduēniát ſenex:

Sine módo uenire ſáluom, quem abſentém comes.

TRANIO.

Nec uéri ſimile lóquere nec uerúm, rupeſ,

Coméſſe quemquam ut quiſquam abſentem póſſiet.

6. *Tn. solus B* Quod *F* aedif omnes clamitatio
est *Acidalius*: clamatio est *Camerarius*: clamitas *Aldus*. clamat loſi
CD. clamat loſi *Read. m.* clamat? iose *F*. clamat loſi *Z*. est cla-
matio *Bothius*. nam clamatioſt *Fleckeisenus* 7. abſcede *Cs*
edibuf *BC* 8. ruf ab *Da*, ruf abi *Db* hinc dierecte *R*.
dierecte *RaRF*, directe *BbC*. dierecta *Z*. dierecte, hinc *Fleck-*
eisenus inua *Ba*, inua *Bc* 9. En (*sed proximo uerui*
iunctum) *BDFZ*, In *C*. Hem *Donas*. En *Scriverius* 10. ho-
cine *RD* (hoc inuolebas *iungens B*). hocíne *CFZ* qui *B*.
cur reliqui 11. tu uis *Camerarius*. tui uis *D*. uisuf *BFF*
codd. *Pii*. uisuf *C*. *Exspectes potius* lubitumst vel meritu's *Ga*.
patiar. ſine *BbBF*. *codd.* *Pyladis*. patiar ſine *Da*, pacia ſine *C*,
uterque praemiſſp personae spatio. patinaſ. *Ga*. ſine *Z*. peccaſ pro
patinaſ ea ant. *codd.* affert *Pius* 12. *Sine*ne *Nonius p. 81*
ſaluom *Nonius*. ſaluof *Ba*, ſaluof *Bb*. ſaluof reliqui comes
l. comedif *arg. Be* 13. ueri]ueſ *CDA* rupeſ. *Gygetus*. fru-
tex libri, *defenſum ab Acidalio in Appul. Apolog. p. 539* *Out*
14. poſſiet *Pylades*. poſſet *BaC*. poſſet *Bb*. poſſet *DFE*

GRVMIO.

Tu urbánus uero scúrra, deliciaé popli, 15
 Rus míhi tu obiectas? sáne credo, Tránio,
 Quod te ín pistrinum hau scís actutum trádier.
 Cis hércle paucas témpestates, Tránio,
 Angébis ruri númerum, genus ferrátile;
 Nunc dúm lubet licétque, pota, pérde rem, 20
 Corrúmpe erilem nóstrum adulescentem óptimum;
 Díes noctisque bíbite, pergraccámini:
 Amícas emite, líberate: páscite
 Parasítos; obsonáte pollucíbiliter.

15. post uero rasuram **B** ueru **Da** .citra c. rad.

Ba, scúra **Bb** delitiae **BD** popli **Ba**. popli **Bb** po-
 pulli reliqui 16. tu mi Bentleius in *Adelph. V. 1, 8* extr. affert.

oblecta **Ba** fane credo **B** cum duarum litterarum post
 h rasura, quas fuisse au suspicor: casu ut puto huc ea uocula e
 proximo v. traiecta. fane credo **Bb**. fane credo reliqui. sáne cede
 mire *Acidalius* tranio]i e corr. **D** 17. Quid? te *Acidalius*
 hau scís **R**. sif **BCD**. scif **FZ** tradier, Cis continuate
 constructione inde a Taubmanno interpungitur, etiam a Bentleio
 hercle **D** tempestatis praestabit 19. rure **Da**

numero *Muretus* Var. lect. V, 9, *Lambinus* et ablativum inter-
 pretans *Pistoris* feratilis **Z** 20. Nunc dum *Guyetus*. Nunc
 dum tibi libri. Dum tibi edd. inde a *Scutario*, *Lingius* p. 30
 lubet]i e corr. **B** 21. Corumpe **Z** erilem nostrum du-
 bitanter **R**, item *Flckeisenus*. herilem libri, cum parua rasura
 post eam uocem **B**. herilem filium *Pylades*. filium herilem *Bothius*
 olim. Fortasse *Plantina* haec fuisse:

Corrumpe erilem filium * * *

ab interprete autem adulescentem optimum ascripta e v. 81

adol. **C** optimum]umum e corr. **C**. optikum **B**. optimum **FZ**

22. noctesque libri bibite pergraccamini pollucibiliter ex
 'Epidico' affert *Fulgentius Myth. I, c. 2* pergraccamini **BCD**

pergraccamini **FZ** 23. Amica semite **Ba** liberate]t e corr.
Ad. liberaui ta **C** 24. Parasitos]quartam litteram e corr. post
 ras. **B** pollucibiliter hinc excerptum *Glossarium Plantinum*.

Haecine mandavit tibi, quom peregre hinc it, senex? 25

Hocine modo hic rem curatam offendet suam?

Hocine boni esse officium serui existumas,

Vt eri sui corrumpat et rem et filium?

Nam ego illum corruptum duco, quom his factis studet.

Quo nemo adaeque iuuentute ex omni Attica 30

Antehac est habitus parcus nec magis continens,

Is nunc in aliam partem palmam possidet.

Virtute id factum tuast, magisterio tuo.

TRANIO.

Quid tibi malum me, aut quid ego agam, curatior?

An ruri quaeso non sunt quos curas bouis? 35

Lubet potare, amare, scorta ducere:

Mei tergi facio haec, non tui fiducia.

GRUMIO.

Quam confidenter loquitur.

pol lucibilliter *B*. pollucibiter *CDZ*. pollucibitus *F* 25. Haecine
BCD. Haecne *FZ* cum *CDZ* hinc *D* it *Bothius*,
Fleckeisenus Exerc. p. 9 sq. lit libri 26. Hocine *Ba*, Hocine
Bb. Hocine reliqui Effundet *C* 27. Hocine *B*. Hocine
reliqui officium *D* existimas *Z* 28. corrumpat *Z*
rem et *B*. semet reliqui 29. corruptum *Z* dico *Bb* (ut
Bacch. 485) cum *CDZ* 30. ad aequet *Ba*, ad aequae
Bb. eque *F* athica *Z* 31. pacus *Ba*, pacus *Bb*. porcus
Da contineat *Ba*, contineat *Bb* 32. possidet *Da*

33. tuast *R*. tua et libri 34. malo *D* me aut *Muretus*
Var. lect. V, 9, Lambinus. mea ut libri quod *Z* curatio
est *CFZ* 35. queso *BC* bouis libri, nisi quod boues *Da*
36. lubet *D* deducere *B* 37. fatio *B*. facio *Da*
hoc *FZ* tua *F* fiducia *B* 38. loquitur. *Ta*. at *R*.
loquitur fue. *Ta*. at *BDb* (sine *Ta. Da*). loquitur fat at *C*. loquitur
fur. *Ta*. at *FZ*. loquitur. uae. *Ta*. at *Camerarius*. loquitur. fui
(vet phui). *Ta*. at *Gulielmus Quaest. Most. c. 3*. loquitur. *Ta*. phui.

TRANIO.

At te Iúppiter

Dique ómnes perdant: fú, oboluisti álium,

Germána inluuies, [rús merum,] hircus, hára suis, 40

Canés capro commíxta.

GRVMIO.

Quid uis fieri?

Non ómnes possunt ólere unguenta exótica.

Si tú oles * * * * *

* * * neque supérior cum ero accúmbere,

at Scioppius *Susp. lect. V, 9, quocum Handius sentit Tursell. II, p. 749 sq.* Ippiter **C.** iupiter **FZ** 39. dique **F'** perduint

Lambinus fu: oboluisti **R**, ascito fu (*coll. Pseud. 1294*) e superiore versu, quo forte traiectum erat. Absque quo esset, scribi aut oboluisti tu aut ita tu oboluisti poterat. oboluisti libri, nisi quod oboluisti **B** alium **Ba**, alium **Bb**. allium **CDF**. alleum **Z**

40. inluuies pro ill. **B** rus merum *exempli causa R*. rusticus libri: quod interpretis esse certum est hara suis **Z**, *cod. Pyladis*. hara sui reliqui, et **B** quidem novum versum a Sui ordiens. hara suis 'e cod. *Eystad.* Colerus. hara mostellaria (*simul canem omisso*) mero errore *Scutariana*, qui fluxit e *Donati in Phorm. IV, 4, 29* verbis 'Plautus: rusticus hircus hara: Mostellaria'. Vbi mysticus hircus haruga mustellaria *codex Lindenbrogii* 41. canes capro commixta *Scaliger in Catull. xciii (nunc xcix), 10*. canē caprā commixta **D**. canem caprā commixtā **B**. canē caprā cōmixtam **CDF** et, nisi quod comistam, **Z**. canes capra commixta *Brixius Qu. pros. p. 37* quid tu uis a *Pylade* est feri **C** 42. Hunc afferunt propter exotica *Nonius p. 108*, propter olere *Priscianus VIII, p. 838 (428 Kr.) et IX, p. 866 (460)* omnes [unt **C** tolero **Ba** 43—46, quorum duo primos uno versu libri continent, tali olim et sententia et structura fuisse probabile est:

Si tú oles, [at istis égo placere hau póstulo

Munditils,] neque supérior cum ero accúmbere,

Neque tām facetis, quām tu uiuis, uictibus

[Aetátem exigere et déliciis uoluptárlis.]

43. Sit uoles **C**. Sicut oles **Z**, *cod. Schobingeri pr.* 44. cum ero (quem ero olim scriptum) **B**. quamerul **B**. om. reliqui **Z**

Neque tam facietis, quam tu uiuis, uictibus

45

* * * * *

Tu tibi istos habeas túrtures piscis auis:

Sine me áliatum fúngi fortunás meas.

Tu fórtunatu's, égo miser: patiúnda sunt.

Meúm bonum me, té tuum maneát malum.

50

TRANIO.

Quasi inuidere hoc mihi uidere, Grúmio,

Quia mihi benest et tibi malest. digníssimumst.

Decét me amare et té bubulcítárier,

Me uictitare púlcre, te miseris modis.

GRVMIO.

O cárouficioium cribrum, quod credó fore:

55

45. neque ^{tam} **D** facietis] selectis post *Pyladem* (qui etiam scelestis proposuit) mire *Heindorfius* in *Hor. Serm. I, 10, 44* quã. c. ras. **B** uluere post *Pyladem* *Bothius* male 47. tu tibi habeas hos turtures hinc affert *Hauptii grammaticus de gener. p. 102*, tu tibi istos habeas turtures *Servius* in *Verg. Buc. I, 59*, ubi pro istos in aliis codd. est onustos, obustos, obiustos, etiam istas habeas] tu habeas **Z** piscis **BC**. pisces reliqui au. if (h. e. auelf ante ras.) **B**. auif reliqui 48. me alliatum *Saracenus, Pius* (*Scutarium puto secuti*), *Gutierrez Misc. qu. c.1.* me aleato **CD** et cum ras. post me **B**: de qua forma v. *Gesneri indicem script. r. rust.* me alleato **Z**. me alliato **F**, *Turnebus Advers. XVI, 17 et XIX, 13.* alliato sine me *Gronovius* 49. G. tu **Dd** fortunatus scribebatur patiunda sunt **Da**. paclunda sunt **C**. patlenda sunt **B**. *Tr.* patlunda sunt **DdF**. *Tr.* patiunda est **Z** 50. Meum **CDFZ**, *Muretus Var. lect. V, 9.* *Tr.* Meum **B**, *Varmerarius* 51. *Tr.* *Lambinus e Mureti sententia. om. libri* hoc mihi **B**, *Fleckeisenus*. mihi hoc libri 52. (Quia] cf. *Sciopium Susp. lect. V, 9* bene est **BCDZ**. bene **F** male est libri dignif sumst **Ba**, d. sumst **Bb**. digníssimumst **C**. digníssimum est **DFZ** 53. Decet **B**, *Nonius p. 79.* licet reliqui me om. **C** mare **C** bubulcitarier **BC**, *Pius*. bubulcitarier **B**. bubuluarier **Z**. bubuchuarier **F**. bubulcitare *Nonius* 54. pulcre **Ba**. pulchre **Bb** cum reliquis 55. cárouficioium *Pylades*,

Ita té forabunt pátibulatum pér uias

Stimúleis [terebreis], húc si reueniát senex.

TRANIO.

Qui scís, an tibi istuc prius eueniat quám mihi?

GRVMIO.

Quia núnquam merui: tú merpísti, et núnc meres.

TRANIO.

Orátionis óperam compendí face,

60

Nisi té mala re mágua mactari cupis.

GRVMIO.

Eruóm daturin' éstis, bubus quód feram?

Date, sí non estis. [céterum] agite pérгите.

Quoniam óccepístis: bíbite, pergraecámini,

Este, écfercite uós, saginam caédite.

65

Meursius Exerc. crit. Most. c. 1, Scioppius Susp. V, 9. carníficium B. carnificum reliquit. carnificium Scaliger, Camerarius carnificium crimen (sic) e cod. Schobingeri pr. assert Pareus 56. Ita te] "late C patibulati C 57. Stimuleis terebris, huc si R Parery. p. 489.

Stimulif si huc Ba. Stimulif si huc Bb cum reliquis. Stimulis acutis, huc si Guyetus. Stimuli placebat Gulielmo Qu. in Most. c. 2. Totum versum e glossematis ortum Bothius putat 58. prius eueniat Camerarius. eueniat prius libri. euenat prius Bothius 59. quia] q D nōquam Z 60. orationes Da compendeface Da. com-

pendifacito codd. Pyladis 61. magnam actari B 62. Eruum BbFZ. Seruum Ba. Seruum CD daturin Pylades. daturi libri bubus B. bobus reliqui quid F 63. Date, si non

estis (h. e. editis) R. Data et inonestis Ba: Data et inonestis Bb: Datae si non estis Be. datae inonestis D. date et inhoneste C. dato aet inhonestis (vel in honestis) FZ ceterum agite pergite R.

agite porro pergite libri, nisi quod in porro paenultimam litteram e corr. R. porro ab interprete adscriptum pepulit ceterum vocem

64. Quoniam B. Quō (h. e. Quoniam) CD. Quomodo F, codd.

Pyladis. Quo Z occepisti CD bibi BaCD. bibi Be pergraecamini BCD 65. effercite Camerarius. eo ferite B.

eferute CDa. eferite Db. ac ferite FZ caedite B: quod

Nouarum aedium esse arbitrór similem ego hóminem,
Quando híc natus ést. ei rei argúmenta dícam.

[Atque hóc haut uidétur uerí simile uóbis:

At ego id faciam ita ésse ut credátis.

Profécito esse ita út praedíco uera uíncam.] 95

Atque hóc uosmet ipsi, sció, proinde utí nunc

Ego ésse autumó, quando dicta audietís

Mea, áliter hau dicétis.

[Auscúltate, argúmenta dúm dico ad hánc rem:

Simúl gnaruris uos uolo ésse hanc rem mécum.] 100

Aedés quom extempló sunt parátae, expolítæ,

Factæ probe examússim,

91. edium *BC* arbitro *Ba*. arbiror *D* 92. huc *F*

93. nobis *C* 94. At ego[atq? *C* id [facile núnc] faciam *B*
Parerg. I, p. 484 ita esse *Hermannus*. esse ita *libri* 95 *sqq.*
sic descripti in B:

Profecto ita esse ut predico uera uincam. atque hoc uosmet ipsi

Scio proinde uti nunc ego esse autumo

Quando dicta audietis mea haud aliter id dicetis.

95. esse ita *Hermannus*. ita esse *libri* uero *Pylades* 96—98.
Fortasse ne hi quidem versus Plauti sunt perinde *Z*

97. 'esse 'ego *C* 98. iambicum dimetrum catalecticum esse
volui ut v. 90. 102. mea haud aliter id dicetis *libri*, nisi quod di-
centel *Da*, dicentel *Db*. mea debebat olim *Hermannus* 99. ar-
gumeta *Ca* 100. Simul gnarureis uos *Lambinus*: Simul gna-

ruris (*vel* gnarures) uos *Turnebus Advers. XVI, 17. XIX, 12*:
Simul gnaros (*vel* gnaritos) uos *coni. Camerarius: cf. Sciopp. Susp.*
lect. III, 18. IV, 21. Simul gna ruri suo *B*. simul gnarurifuo *CD*.
simul gnaturifuo *F*. simul gnauiri suo *Z*. simul gnauin suo *codd. Py-*
ladis. sumit gnaturi suo *cod. Scaligeri: unde* Simitu gnaruris *Sea-*
tiger. Ex 'vocabulario Puteani Latino Graeco' Lambinus gnaru-
rels γινώσκοντες et ignarures ἀγνοούντες *affert. Glossae Labbei:* gna-
rurem γινώσκον et ignarures ἀγνοούντες. *Item Placidus:* gnaruris
gnarus sciens uolo esse *BCD, codd. Pyladis. uelocem FZ*

hanc om. *C* 101. quom pro cum *BF* exemplo *D*
parate *Ba* 102. probae *BaZ* examissim *Ba*

Laudant fabrum atque aedis probant: sibi quisque inde exemplum expetunt.

[Sibi quisque similis uolt suo sumptu: operam non parcent suam.]

'Atque ubi illo immigrat nequam homo indiligens, 105

Cum pigra familia, immundus, instrénuos,

Hic iam aedibus uitium additur, bonae quom curantur male.

'Atque illud saepe fit: tempestas uenit,

Confringit tegulas imbricesque: ibi

103. aedes **BZ.** edes **CDF** extemplum **C** expetunt
om. **Z.** expetant **Ba** 104. similis uolt suo sumptu **R.** simile
suo is sua (issua **D**) sumptu **B** et, nisi quod sumptu, **CD.** simile
suis suo sumptu **F.** similis suis sumptu suo **Z.** simile sumit: sumptu
one *Pylades: atque simile sumit 'exemplaria antiqua habere' Pius*
soribit. simile suo usque sumtu *Camerarius.* simile suo sibi sumtu
Bothius operam non parcent suam *Hermannus.* operam parcent
suam **B:** 1 parcent *mrg.* **B.** operam pascunt sua reliqui, nisi quod
sua **C.** operae ne parcent suae *Camerarius: atque sunt sane haec*
e p. 124 sq. conficta. operae nec parcent suae 'quidam' apud *Lam-*
binum. Tales autem versus Hermannus placuerunt:

Laudant fabrum atque aedis probant sibi quisque: inde exemplum expetunt

Sibi quisque simile suis suo sumptu: operam non parcent suam.

105. immigrat pro imm. **C** indiligens *Pylades, Hermannus de*
metris p. 146. indiligensque libri 106. pigra] a e corr. **B**
familia] f e corr. **B** immundus pro imm. **BCD.** immunus (sic)
adscriptit Scaliger instrenuus **FZ.** strenuus **BCD,** nisi quod
strenuus **C** 107. edibus **C** uitium **BC** additur **Z.**
additur **B** ead. m. additur **CDF** bone **C** quom pro cum **F**
male **Z** 108. sepe **BC** tempestas . . . neuolt, sine
discrepantia praeter neuolt, affert Nonius p. 381. Versus e binis
creticis et tripodia trochaica catalectica compositos esse posse *Her-*
mannus Elem. p. 302 significavit: quamvis ab accentu in tempestas
et confringit duriusculos. Ipse creticos tetrametros sic effecit:

'Atque illud saepe fit, [quom] tempestas uenit,

Confringit tegulas imbricesque: ibi [igitur]

(vel ibi ille tum): qua ratione non remotum est confringit

109. confringit **F.** confragit *Bothius olim*

Dominus indiligens reddere alius nescit.

110

Venit imber, perstruit parietes, perpluunt

Tigna, putrefacit aer operam fabri:

Nequior factus iamst usus aedium.

Atque ea haec est fabri culpa; set magna pars

Morem hunc induxerant: si quid nummo sciri potest, 115

Vsque mantant neque id faciunt, donecum

Parietes ruunt: tum aedificant aedis totas denovo.

Haec argumenta ego aedificis dixi: nunc etiam volo

Dicere, ut homines aedium esse similis arbitramini.

111. Venit imber, perstruit *FE*. Venit imber lauit *libri*. Ventat
imber, lauit *Boethius* perpluunt *libri*, nisi quod perstruunt *Om*

112. putrefacit *R* *Musei philol. VII, p. 610.* putrefacit *libri*,
nisi quod putrefacit *C* aer operam *Camerarius*. per operam *B*.
propera *CDF*. quae operam (*A. & putrefacitque op.*) *E* fabri
. . . . haud est *om*. *F*: item *E*, qui habet in marg. 113. fa-
ctus iam est *BCD*. iam factus est *Z* aedium *B* Versus est
quales 108. 109. 116. 133—136. 141. 149 (non 140). *Tetrametrum*
Hermannus El. p. 306. 300 decripsit:

Nequior factus iam - usus est aedium

114. ea *Hermannus. om. libri* est *om. Z* 115. Morem hunc

'quidam' apud *Lambinum*. Moram hunc *Ba*: Moram hunc *Bb*. mo-
ram hanc reliqui quod *Z* nummos arciri *D*. nummos ac-
ciri *Ba* 116. Vsque mantant *BCD*, *codd. Pyladis*. usque dum

maneant *FE* De lacuna *Hermannus cogitabat, hoc exemplo*:

'Vsque dum mantant, neque id [dum ut faciant] faciunt, donecum. Cui
praestiterit: Vsque mantant neque [quod opus est facto] id faciunt,
donecum donec *C*. donecum hinc excerptum in *Gloss. Plaut.*

117. ruunt libri aedificant aedis totas *R*, cum ruunt vix
posse monosyllabum esse videatur. aedificantur aedes totae libri, nisi
quod aedificatur *Ba* 118. et ante ego et post ego rasuram *B*

aedificis *BC* 119. Docere ut *Hermannus* ut fortasse
ita potius collocandum: Dicere, homines aedium esse ut similis ar-
bitramini hominis *BCDF* similem *Z* arbitrem *Acidalius*:
quo sic uti poterat:

Dicere, [iterum] ut homines aedium esse similis arbitrem.

Primūndum parēntes fabrī liberū sunt. 120

Ei fundamētum substruūt liberōrum,

Extollunt, parant sedule in firmitatem,

Vt in usum boni sint et in speciem populo:

Sibi que aut materiae neparcunt,

Nec sumptus sibi sumptui esse ducunt. 125

[Expoliunt, decēt litteras, iura, leges

Suo sumptu et labore.]

Nituntur ut alii sibi esse illorum similis expectant.

Ad legionem quem itur,

'Admiculum eis danunt tum iam aliquem cognatum suum: 130

Protenus abeunt a fabris. ubi emeritumst stipendium,

120. Primundum *F* parietes *Ca* 121. El *Gulielmus*.
 Et libri, sed ut in *B* t littera e corr. sit post fundamentum
 rasuram *B* substruunt libri 122. infirmitatem *Z*. firmita-
 tem (sine in) *Scatiger* 123. Vt in *R*. Et ut in libri, nisi quod
 et tin *Da*, et tin *Db*. Vt et in *Lambinus*: unde ut || Et in cum
Bothio Hermannus usu *B* boni sint et in speciem populo
 cum *Bothio Hermannus*. boni et in speciem (spetiem *B*) populo sint
 libri, et *B* quidem ita ut a Populo sint novum versum ordiatur
 specimen *Acidalius* 124. sibi que et materiem *Z* nepar-
 cunt *Taubmannus*: ne parant *Camerarius*. reparant *BaCD*. re-
 parant *Bb*. reparant *FZ* 125. sibi *F*, *codd. Pyladis*. ibi
BCDZ sumptui] immo sumptu 126. 127 uno versu com-
 prehendit *B* litteras *C* legius *D* 128. ut alii sibi esse
 bis *C* similes *FZ* expectant *Da* 129. Ad legionem . . .
 danunt uno versu *B* comprehendit, item uno Tum . . . suum. Vnde
 de cretico tetrametro cogitarunt: 'Ad legionem quem itant, admi-
 culum eis danunt quom itur *F*, *codd. Pyladis*. comita *B* ead.
 m. comita *C*. comita *D*. cu itum *Z*. quom itant *Camerarius*
 130. admiculum *B* ead. m. danunt] clamant *Z*: corr. iam a *Pio*
 et *Pylade* e suis *codd.* 131. Proteus *R*. Eatenus libri, sed ut a
 e corr. sit in *B*: et ex h. l. *Glossae Plautinae*. Iure hoc suspec-
 tum *Handio Turzell*. II, p. 341 habent *BaCD* ubi *R*.
 ubi unum libri. unum *Hermannus*, iambicos dimetros describens de
 metr. p. 148 sq. Nisi forte unum emeritum ubi stipendiumst placebit

Igitur tum specimen cernitur, quo cernunt aedificatio.

Nam ego ad illud frangi usque et probus fui,

In fabricarum potestate dum fui.

Postea, quem imigraui ingenium in meum, 135

Pérdidi operam fabricarum ilico oppido.

Vénit Ignotia: ea mihi tempestas fuit,

Quae mi aduentu suo grandinem, imbrem attulit.

Haec uerecundiam mi et uirtutis modum.

Déturbauit detextitque de me ilico. 140

Póstilla optigere eam négligens fui:

Continuo pro imbre amor aduenit * * *

emeritum est libri 132. tum]cū *Z*. quom *F* specimen
om. *F*. spetiem *Ba*, spetien *Bb* edifi...cato *c. ras. Ba*.
edifi...cato *Bc* 133 sq. sic distinguit *B*: Nam . . . fabricarum
et Potestate dum fui 134. p[ro]p[ri]o *Z* 135. Postea quom *Guyetus*.
Posteaquam libri. Vide *Mus. philol. VII, p. 570* imigraui *Ba*
ingenium In *Bothius*. in ingenium libri 136. 137 uno uersu
B comprehendit illico: oppido || Vénit *Hermannus* opido
Bb 138. Quae *B*. om. libri. Ea *Pylades* aduento *Z*
imbrem cum *Bothio Hermannus*. imbremque libri 139. uere-
cundiam] u e corr. *B* 140. detextitque de me *Fleckeisenus coll.*
Epid. I, 1, 63. textit detextitque a me libri. textit detextitque me *Pius*,
Pylades. detextitque med *Guyetus*. exuit detextitque a med *Hermannus*,
parum probabili uersuum descriptione usus, ad quam deturbat forma
opus habuit, quae pronuntiatio etiam *Beckero de com. fab. p. 13*
placuit. Totum uersum sic *Kampmannus de An praep. p. 26*:
Déturbauitque detextitque a me ilico. Non satis placet trochaicus
ordo hic: detextitque a me ilico 141. post illam *FZ*, quidam
libri *Lambini*: postilla alii cum *BCD*. postilla me *Lambinus*
obtigere *Camerarius*, quidam libri *Lambini*. opticero *BCD*, 'cod.
ms. antiquissimus' *Pyladis*. †. optinero *mrg. B*. obtexero *FZ*, qui-
dam *Lambini* eam a suis abesse *Lambinus* dicit negligens
FZ 142. Lacunam signavi. aduenit in: cor meum *BCDF*:
quae e proximo v. huc irrepsisse iam *Bothius* perspexit. aduenit
nunc simul ref fidel, omissis etiam is usque in pectus, sed ut nunc
simul ref fidel suo loco redeant, *Z*. aduenit [et cupido] in cor meum

Is usque in pectus permanavit, permadefecit cor meum.

Nunc simul res, fides, fama, uirtus, decus.

Déservuerunt: ego sum in usu factus nimio nequior. 143

Atque edepol ita tigna umide haec putent, non uideor tñhi

Sarcire posse aedis meas; quin totae perpetuae ruant,

Cum fundamento perierint, nec quisquam esse auxilió queat.

Cor dolet, quom scio ut nunc sum atque ut fui:

Quó neque indústrior de iuventute erat 150

[Arte gymnástica]

Fleckeisenus. Non est credibile huc spectare quae in Frontonianis leguntur p. 49 ed. Rom.: nam illius quidem, ut Plautus ait, amoris imber grandibus guttis non uestem modo permanavit, sed in medullam ultro fuit

De antistrophica ratione Hermannus cogitabat Elem. doctr. metr. p. 215 143. permadefecitque F

144. uirtus decus cum *Bothio Hermannus. uirtusque decus C. uirtutis decusque reliqui, nisi quod deusque F* 445. Me déservuerunt

Fleckeisenus in usum *Lambinus. inusu Doua* 146. Tatq aedis polita mrg. *B* (pro atque edepol ita ut apparèt): quo *Scioppius abusus Susp. lect. IV, 21* edepol *Z* erà 'additum esse in priscis exemplaribus' post aedepol *Pius scribit* ita tigna

umide - haec putent *R Mus. philol. VII, p. 611. ita haec tigna*

umide putant *D. ita hec ita tigna umida putant C. ita haec tigna*

umide putan *c. ras. Ba, ita haec tigna umide putan Bo. ita*

haec tigna humi deputant *Z et sine ita F, ita h. t. humida putrent*

Pylades. ita h. t. humide putent Camerarius. iam haec tigna humide

putent nunc *Hermannus. ita tigna humide putent haec Bothius. ita*

t. h. haec nunc putent *Fleckeisenus non nū Z uideoq Ca-*

merarius. uidio D. uideo reliqui 147. edef *CDF. aedef BZ*

ppetue ruant *Z. perpetue ruant BDF, defensum a Pareo.*

ppetuernant *C. Cf. Scioppium Susp. lect. V, 13 148. Cum R.*

Quin cum libri. Quin *Hermannus ante nec rasuram B*

anfilio *D* 149. cum *BCDZ* sum ego atque *Hermannus*

tetrametrum describens 151. sqq. sic distinguit *B:*

Arte gymnastica disce hastis filia.

Curfu armis equo uictitabam uolup

Vbi gymnastica *F* — filia etiam *CDF, sed pila Z et mrg. B* — uictitabam etiam *UDFZ* — post equo rasuram *B* — uolupe *Bo*

Disco, hastis, pila, cūrsu, armis, equo,

* * * * uictitabāt uolup.

Pārsimonia et duritia dīscipulinae aliis eram:

[Optimi quique expetebant ā me doctrinām sibi:] 155

Nūnc, postquam nihili sum, id uero mēopte ingenio rēppert

PHILEMATIVM. SCAPHA. PHILOLACHES.

PHILEMATIVM.

Iam pridem ecastor frigida non laui magis lubenter,

Nec quod me melius, mea Scapha, rear esse deficiatam.

CDFZ. Verba arte gymnastica vix dubitandum est quin sint interpretis: proxima duce Hermannq Elem. p. 303 (hiatum descendente p. 307) dubitari potest num versum efficiant e duabus tripodiis trochaicis compositum:

Disco hastis pila - cūrsu armis equo

153. talem fere fuisse suspicor:

[Nec minus suo animo] uictitabāt uolup

equo: haud uictitabam *Acidalius*

154. Parsimonia et duricia **F**. Parsimoniae eduritia **B**. Parsimonia eduricia **C** et, nisi quod t pro c, **D**. per simonia et duricia **Z** discipulinae aliis **R**. discipuli neallie **Bas**. discipuli neallie **CD**. discipline allie **BbFZ** 155. Optimi **FZ** expetebant a me doctrinam e **Bb** *Gruterus*. expetebant tam edoctrinam **BaC**. expetebant am edoctrinam **D**. expetebat eam doctrinam **Z**. expetebant eam d. **F** 156. post, quam *Pontanus* me opte **B**

Act. I. Scen. 3. PHILEMATIVM MERETRIX. SCAFA ANCILLA. PHILOLACHES ADOLESCENS B. PHILOMATVM mulier Scafa ancilla Philolaches **D**. om. **C**. Philocomasium mulier. Scapha ancilla. Philolaches adolescens **FZ**, nisi quod adol. **Z** 157. pridem ecastor **B**. pridem mecastor **C**. pridem mecastor **DFZ** lubenter] l e corr. **B** 158. quod me **R** collato v. 691. quom me **B**. cum **C**. cum me **DFZ**. qua *Gruterus*. unde me *Pylades* meaf scapha **BaC** rear esse defaectam *Camerarius*. rear ref.

SCAPHA.

Euentus rebus omnibus, uelut hermo messis magnas.

PHILEMATIVM.

Quid ea nam messis attinet ad meam lauatiōem? 160

SCAPHA.

Nihilō plus quam lauatio tua ad messim.

PHILOLACHES.

O Venus uenusta,

Haec illast tempestas mea, mihi quae modestiam omnem

Detexit tectus quā fui, quom mihi Amor et Cupido

In pectus perpluit meum: neque iam usquam obtegere possum.

Madent iam in corde parietes: periēre haec oppido aēdes. 163

PHILEMATIVM.

Contempla amabo, mea Scapha, satin' haec me uestis deceat.

Volo me placere Philolachi, meo acello, meo patrono.

de-ficātam (c. rāq.) **Ba**, rear esse de-ficātam **Bb**: † defecāta *arg.*
B. reares edificātam **CD**. reres edificāta **Z**. reris edificātam **F**, de-
 ficātam a saecūtus est ut decido pertisum 159. **E**. cum
 rās. **B** omnibus **B**. omnibus libri uelut **C** homo **Z**.
 horna *Saracenus*. horreo e 'codd. antiquis' affert *Pius* magnas. ||
Pu. Quid ea nam **B**. magna || Fuit. **Phil**, quid ea **B**, magna fuit
 quid ea **CD** cum spatio, quod *Scala* nomine explet **Bb**, **Pu**.
Z, **Philo**. (ut solet) **F**. sit pro tuit e 'vett. exemplaribus' *Pius* af-
 fert, fuit con. *Saracenus* 161. **Phi**. **Bb** lauato **F**
Phil.] *Sca*. **Bb** o **FZ**. oh **BCD** 162. Hec **C**. Nec **F**
 est libri mihiq. **CF** molestiam **C** 163. tectus qua
Z. tectusq. **CDE**. tectus quē **B** quom **B**. quam libri
 copido **D** 164. perpulit **F** usquam *Acidalius*. unquam **B**.
 uquam uel unquam reliqui obtigere **Z**. optingere **B**. obtingere
 reliqui 165. Hunc uersum superiori continuans **B** spatium
 non exiguum reliquit post possum haec *Camerarius*. hec **B**.
 haec reliqui. hac *codd. Pyladis* opido **F** edit **CD**. edit **B**
 166. hec **CD** 167. me *Bothius*. meo libri. om. *Pylades*
Philolachi Camerarius. philolacheti libri accello **Z**

SCAPHA.

Quid tū te exornas, moribus lepidis quom lepidatū te's?
Non uestem amantes mulieris amant, set uestis fartum.

PHILOLACHES.

Ita me di ament, lepidast Scapha: sapit scelestā multum. 170
Vt lepide ea omnis res tenet sententiasque amantum.

PHILEMATIVM.

Quid nunc?

SCAPHA.

Quid est?

PHILEMATIVM.

Quin me aspice et contempla, ut haec
me deceat.

SCAPHA.

Virtute formae id evenit, te ut deceat quicquid habeas.

PHILOLACHES.

Hercle ego ob hoc uerbum te, Scapha, donabo hodie aliqui
[mérito],

168. Quid *Bothius*. Quin libri tue *Ba*, tue *De* exornas, moribus lepidis quom *R*. exornas moribus lepidis, quom editores, etiam *Lachmannus* in *Propert.* p. 113 cum *CZ*. quam *Dousa* lepidatū te ef *B* et; nisi quod tu te, *Z*. tute lepidatū ef *DF*. tute lepidatū ef *C*. lepidatū tota es *Gruterus* 169. amantes mulieris amant *Lachmannus*. amatores amant mulieris, libri. amatores mulieris amant *Pylades*. amator mulieris amat *Bothius* fartum iam *Saracenus* et *Pius*, *Scutarium* puto secuti: partum *FZ*. fartum *BCD*, et ex h. l. *Glossae Plautinae tamquam adverbium* 170. dii *FZ* lepidatū est *Gruterus*. lepidatū libri. ut lepidatū *Pylades* sapit, scelestā multum *Lachmannus* 171. ea omnes res *R*, item *Fleckeisenus*. omnes res libri. res omnes *Camerarius* amantum *BCD*. donantium *FZ* 172. hoc *FZ* me deceat *Camerarius*. me decet libri. decet me *Bothius* 173. forma *Ba* 174. Hercle ego ob hoc *R*. Ergo ob hoc libri. Ergo hoc ob *Camerarius*. Euge! ob hoc *Acidalius* onabo *Z* hodie aliqui [mérito] *exempli causa R*: nisi ut méritis mites. ego hodie aliqui libri, nisi quod aliqua *C*. ego profecto hodie aliqui *Camerarius*. ego hoc die aliqui *Bothius*

Neque pátiar te istano grátiis laudásse, quae placét mi. 175

PHILEMATIVM.

Nolo égo te adsentari mihi.

SCAPHA.

Nimis tú quidem stulta's mülíer.

Eho,

An máuis uituperárier falsó quam uero extólli?

Equidém pol uel falsó tamen laudári multo málo,

Quam uéro culpari aut meam spéciem álios inridére. 180

PHILEMATIVM.

Ego uerum amo: uerum uolo mihi dici: mendacem ódi.

SCAPHA.

Ita tú me ames, ita Philolaches tuus té amet, ut uenústa's.

PHILOLACHES.

Quid ais, scolesta? quómodo adiurásti? ita ego istam amárim?

175. páciar **C** istanc **B**. hanc reliqui. istam Bentleius in
Adelph. IV, 7, 26 gratiis *idem*. gratif libri laudes seque **Ba**
 mihi libri 176. mihi te assentari **C** assentari pro aff.
B. assentiri **F** Sc. om. **Z** tu quidem **B**, quidem tu reli-
 qui. et libri 177. Eho || An mauis **B**. Eho mauis libri,
 nisi quod Sc. Eo mauis **Z** uituperarier *Bothius*. uituperari libri
 179. *SCAPHAE contínuavit Canterus Nov. lect. VII, 3. PHIL.*
praemittunt BEZ, Ph. Dd malui *Acidalius* Ceterum
hunc v., qui pertinet ad Equidem ad uero, suo loco omissum Cha-
bet in ima margine. 180. culpari. ain **FZ**, codd. Pii: quod
 placuit *Lachmanno in Propert. p. 413.* meam spetiem alias
 codd. Pii. alios meam speciem *Pylades* inridere pro irr. **BZ**.
 inridere codd. Pii 181. Ph. *Canterus l. s. s.: om. libri*
 uerum e. corr. **D** mihi dici **F**, *Pylades, etiam Lachmannus*
l. s. s. dici mihi BCDZ, Lachmannus p. 413 182. mea me
 sita **B** auct. ut **C** ante uenusta rasuram **B** et libri
 183. *PHIL. om. B* ait **Z**, *alif. etiam Pius dicit 'alibi legi'*
 quomodo] quomodo **Z** amarus *Guyetus*. amarem libri. nisi quod

SCAPHA.

Quid tū te exornas, moribus lepidis quom lepidatū te's?
Non uēstem amantes mulieris amānt, set uestis fārtum.

PHILOLACHES.

Ita mē di ament, lepidatū Scapha: sapit scelesta multum. 170
Vt lepide ea omnis res tenet sententiasque amāntum.

PHILEMATIVM.

Quid nūc?

SCAPHA.

Quid est?

PHILEMATIVM.

Quin me aspice et contēpla, ut haec
me deceat.

SCAPHA.

Virtute formae id ēuenit, te ut deceat quicquid hābeas.

PHILOLACHES.

Herele ego ob hoc uerbum tē, Scapha, donābo hodie aliqui
[mērito],

168. Quid *Bothius*. Quia libri tue *Da*, tue *De* exor-
nas, moribus lepidis quom *R*. exornas moribus lepidis, quom *editores*,
etiam *Lachmannus* in *Propert.* p. 113 cum *CZ*. quam *Dowda*
lepidatū te et *B* et; nisi quod tu te, *Z*. tute lepidatū et *DF*.
tute lapida et *C*. lepidatū tota es *Gruterus* 169. amantes mulieris
amant *Lachmannus*. amatores amant mulieris libri. amatores mulie-
ris amant *Pylades*. amator mulieris amat *Bothius* fartum iam
Saracenus et *Pius*, *Scutarium* puto secuti: partum *FZ*. fartum
BCD, et ex h. l. *Glossae Plautinae* tamquam adverbium
170. dii *FZ* lepidatū est *Gruterus*. lepidatū libri. ut lepidatū
Pylades sapit, scelesta multum *Lachmannus* 171. ea omnis
res *R*, item *Fleckeisenus*. omnes res libri. res omnes *Camerarius*
amantū *BCD*. quantū *FZ* 172. hoc *FZ* me de-
ceat *Camerarius*. me decet libri. decet me *Bothius* 173. forma
Be 174. Herele ego ob hoc *R*. Ergo ob hoc libri. Ergo hoc
ob *Camerarius*. Euge! ob hoc *Acidalius* onabo *Z* hodie
aliqui [mērito] *exempli causa R*: nisi ut *merita's males*. ego hodie
aliqui libri, nisi quod aliqua *C*. ego profecto hodie aliqui *Camera-*
rius. ego hoc die aliqui *Bothius*

Neque pátiar te istanc grátiis laudásse; quae placét mi. 175

PHILEMATIVM.

Nolo égo te adsentari mihi.

SCAPHA.

Nimis tú quidem stulta's mülíer.

Eho,

An máuis uituperárier falsó quam uero extólli?

Equidém pol uel falsó tamen laudári multo málo,

Quam uéro culpári aut meam speciém álios inridére. 180

PHILEMATIVM.

Ego uérum amo: uerúm uolo mihi díci: mendacem ódi.

SCAPHA.

Ita tú me ames, ita Philolaches tuus té amet, ut uenústa's.

PHILOLACHES.

Quid ais, scolesta? quómodo adiurásti? ita ego istam amárim?

175. paciár **C** istanc **B**. hanc reliqui. istam Bentleius in *Adelph. IV, 7, 26* grátiis *idem*. grátis *libri* laudes seque **BA** mihi *libri* 176. mihi te assentari **C** assentari *pro* aff. **B**. assentiri **F** Sc. om. **Z** tu quidem **B**, quidem tu reliqui. *et libri* 177. Eho || An máuis **IK**. Eho máuis *libri*, nisi quod Sc. Eo máuis **Z** uituperárier *Bothius*. uituperari *libri* 179. SCAPHAE continuauit Canterus Nov. lect. VII, 2. PHILE. praemittunt **BFZ**, Ph. **Db** malui *Acidalius*. Ceterum hunc v., qui pertinet ab Equidem ad uero, suo loco omissum Chabert in ima margine. 180. culpári. ain **FZ**, codd. Pii: quod placuit Lachmanno in *Propert. p. 413*. meam speciém alias codd. Pii. alios meam speciém *Pylades* inridere *pro* irr. **BZ**. inridere codd. Pii 181. Ph. Canterus l. s. s.: om. *libri* uerum e corr. **D** mihi dici **F**, *Pylades*, etiam Lachmannus l. s. s. dici mihi **BCDZ**, Lachmannus p. 413 182. mea me ita **B**. auaq; ut **C** ante uenusta rasuram **B** et *libri* 183. PHIL. om. **B** ait **Z**, al. etiam Pius dicit 'atibi legi' quomodo] quó **Z** amario. *Guyetus*. amarem *libri*, nisi quod

Nihilo égo sum amata sétius, atque úni gessi mórem, 200
 Qui pól me, ubi aetate hóc caput colórem commutáuit,
 Reliquit deseruitque me. tibi idém futurum créde.

PHILOLACHES.

Vix cómprimor, quin ínnolem illi in óculos stimulatrici.

PHILEMATIVM.

Solam ille me solí sibi suo aére liberáuit:

Solám me soli cénseo esse opórtere opsequéntem. 205

PHILOLACHES.

Pro di immortales, múlierem lepidam ét pudico ingénio.

Bene hércle factum, et gaúdeo mihi níhil esse huius caúsa.

SCAPHA.

Inscita ecastor tú quidem es.

PHILEMATIVM.

Quaprópter?

SCAPHA.

Quae istuc cúres,

200. Sic *R* deletis glossematis et setius addito. Nihilo ego quam
 nunc tu sum amata atque uni modo gessi morem libri, nisi quod allo
 et amatum et morem c. ras. *Da.* modo deleuit iam Bentleius
 in Heaut. II, 4, 10 201. caput *CDA* calorem *CDA*.
 colorem *Z* 202. Reliquid *BACDA* crede Acidalius. credo
 libri 203. Stimulatrici *C*. stimulatrici *Meursius*, *Salmasius*, *Gi-*
fanus 204. 205. hoc ordine *R*, inverso libri me *BCD*,
 codd. *Pyladis*. om. *FZ* suo aere *R*: nisi sub argento mata,
 quod etiam *Fleckeisenus* proponit. suo libri, nisi quod sue *F*. suo
 quam *Pylades* liberau *C*. liberauit aere *Beckerus Quæst.* p. 8
 205. me soli *R*. illi meo soli illi *C*. illi meo soli reliqui, illi me
 soli *Camerarius*. Potueram etiam illi soli, Deleto Solam *Fleckeiseno*
 placuit illi me soli oportere esse *F* opseq. pro obf. *B* 206. illi
FZ 207. Nil *C*: nescio an recte, ut nullo v. 200 *Da.* Nihil *FZ*
 208. inscita ecastor *FZ*. Inscite ecastor *B*. incitecastor *D*. in-
 citecastor *C*. + inouit *B* arg. ante tu spatium *C* Quia propter
 c. spat. *C* istuc cúres. || Ut te ille *Pylades*, ut te ille *ex* codd.

Vt tē ille amet.

PHILEMATIVM.

Quor ōbsecro non cūrem?

SCAPHA.

Liberá's iam;

Tu iám, quod quærebás, habes: ille tē nisi amabit ūtro, 210

Pro cápite tuo quantū dedit, pérdiderit tantum argenti.

PHILOLACHES.

Perii hércle, ni ego illam péssumis exémplic enicáso.

Illa hānc corrumpet mūliorem malesuāda inuitam lēna.

PHILEMATIVM.

Numquam égo illi possum grátiam reférre, ut meritust dé me.

Scapha, id tu mihi ne suādeas, ut illū minoris pēdam. 215

ant. (istuc) curas te an ille é 'priscis exemplaribus' Pius afferens
vix vere testatur: nam istuc || Vt te ille **B.** istuc ut te ille **CD.**
istuc intē ille **Z.** istuc inquam ille **F** cur libri et libri

210. iam om. **F** quot **CD** querebás **BaC** 211. Pro
capite tuo quantū **B.** Id pro capite tuo quod libri, nisi quod capte
tuo **C.** capite **B.** Id tuo pro capite quod *Bothius* perdidit **F**

212. Proxima sic turbata sunt in **C**:

Tantū argenti. illa hanc corrūpit mulierē malesuada

Vttilena. Nunquā ego illi possū grām referre ut meritust .d.

Perii hercle ni ego illam pessimis Exémplic enicasso

De me scapha, id tu mihi ne suades ut illū minoris pēdam.

212. hercle om. **F.** herde **Da** ni illam ego vel ego ni il-
lam *Bothius*, ni illam *Guyetus* pessimis **F** 213. corrumpet

B. corrumpit libri malesuada inuitam lena **B** ubitanter, ma-
lesuadam utilena **B.** malesuada Vttilena **C.** malesuada Vitilena **D,**
Palmerius p. 663. malesuada Vti lena **F.** m. utilena *rodd. Pyladis.*
male suada Lena **Z.** m. vulgi lena *Pylades.* m. uici (uitii *Lamb.*)
lena *Camerarius.* m. nunc utilena — m. mi utilena — malesuada
utilena *Bothius* 214. illi ego *Bothius.* illi *Guyetus* referre
Z meritust est **Z** de me, Scapha: id *Bothius* illum ut

SCAPHA.

At hoc unum facito cogites, si illum inserutibis solum,
Dum tibi nunc haec aetātulast, in senecta male querere.

PHILOLACHES.

In anginam ego nunc me uelim uorti, ut ueneficae illi
Faucis prehendam atque enicem scelēstam stimulatricem.

PHILEMATIVM.

Eundem animum oportet nunc mihi esse, grātum ut inpe-
trāui, 220

Atque olim, priusquam id extudi, quom illi subblandiēbar.

PHILOLACHES.

Di pol me faciant quod uolint, ni ob istam orationem
Te liberasso denuo et ni Scapham enicasso.

Guyetus 216. At *BC*. Et *DFZ* Inserutib *Ba*, inserutib
Bb 217. aetātulast *B*. aetātula est reliqui in senecta] so-
nectā dubitanter *Fleckeisenus* querere *D* 218. Sententiam
potius quam verba *Servius* (usus fortasse veteri scholiasta) offert
in *Virg. Georg. III*, 497: 'angina dicitur percoram morbus qui oc-
cupat fauces. *Plautus*: Vellam me in anginam uerti ut huic aniculae
(caniculae *cod. Leid.*) fauces praeoccuparem (procc. *Leid.*).' Hinc
eodem testimonio *Plautino* interpolatus est *Paulus Diaconus* p. 8 M.,
nisi quod is quo habet pro ut aginam *Ba* me uelim uorti
B. me uelim uerti *DFZ*. me uerti uel *C*. mauelim uerti *Osannus*
Anal. p. 197 beneficae *Ba* 219. Faucis *Bothius*. faucef
libri, nisi quod *Flaucel Ba* prendam *FZ* enicem *Ba*,
enicem *Bb*. emcem reliqui stimulatricem scelestam *C* simu-
latricem *Z*. Vde ad v. 203 220. animum mihi oportet esse
Servius in *Aeicid. X*, 231 michi *B* esse, grātum ut *B*.
esse grātum, u vulgo impetraui *Z*. impetrauit *DF*. impetrauit
B. imperauit *C* 221. extudi *B*, *Bentleius* in *Hor. Serm. II*,
2, 14. extuli reliqui quom pro cum *BF* subblandiēbar
BaCDF Ceterum haud scio an scripserit *Plautus* quom
ego illi subblandibar 222. Di pol *R*. Di *BCD*. Di *FZ*. Di
Bothius me etiam *Pyladis* 'codd. omnes.' mi *Pius* uolint
R. uolunt *lri* 223. liberasse *F* ni scapham *F*. ni scapham
Z. nicaspham *BCD*. nisi Scapham *Camerarius* enecasso *Bb*

SCAPHA.

Si tibi ~~sat~~ acceptumst, fore tibi victum sempiternum

Atque illum minatorém tibi propriam futurum in ulta, 226

Morém gerundum censeo tibi ét capiundas crinis.

PHILEMATIVM.

Vt ~~fama~~st homini, exin solet pecuniam invenire.

Ego si bonam famam mihi seruáso, sat ero diues.

PHILOLACHES.

Si quídem hercle uendundúst pater, uenibit multo pótius,

Quam té me uiuo unquam sinam egére aut mendicare. 230

SCAPHA.

Quid illis futurumst ceteris, qui té amant?

PHILEMATIVM.

Magis amábunt,

Quom mé uidebunt grátiam reférre bene merénti.

224. sat *B*. om. reliqui acceptum *C* est libri
tibi uictum *CD*. tibi ...ctum c. ras. *Ba*, tibi ui ctum *Bb*. tiunctum
F. tibi unicum *Z*. amicum tibi *Camerarius*. uictum tibi *Gruterus*

226. Sic *R* duce Nonio p. 302, qui gerundum morem censeo
et capiundas crines tibi affert. Soli gerendum cenfeo morem et ca-
piendos crines libri, nisi quod capiendas *Ba*, capiend. *Bb*. Inter-
pretari studuerunt Turnebus *Advers. XVI, 17. XIX, 13, Lip-*
sius Ant. lect. l. III non longe ab initio 227. *PHIL. B, Ca-*
merarius. om. reliqui est libri exin solet *B*. exin sole

CD. ex in sole *F*. ex in sole *Z* 228. *PHIL. praemittunt FZ*
diuis *Da* 229. uendundust pater, fortuitu editorum longe

ignavissimus. uendundum est, pater *Camerarius*. uendundum si pater
BCDF. uendundum sit. pater *Z* uenibit libri 231. post
Quid rasuram *B* est libri ceteris *CZ* amant] aman-
tur *C* 232. Quom me *Gruterus*. Quom *BF*. Cum *CDZ*. Quando
coni. *Camerarius* referre bene merenti *R*. referr. i c. ras. *B*.
referenti *CD*. referentem *F*. referentem *Z*. bene merenti referri
coni. *Camerarius*. referre rem ferenti *Gruterus*. referre referenti

PHILOLAGHES.

Vtinám meus nunc mortuos pater ad me nuntiétur,
Vt ego exheredem méis bonis me faciam atque haec sit
héroes.

SCAPHA.

Iam istá quidem absumpta rés erit: dies nóctisque estur,
bibitur, 235

Neque quisquam parsimóniam adhibét: sagina plánest.

PHILOLAGHES.

Ia te hércle certumst príncipe, ut sim párous, experiri:
Nam néque edes quicquam néque bibes aput me his decem
diébus.

PHILEMATIVM.

Si quid tu in illum béne uoles loqui, id loqui licébit:
Nec rócte si illi dixeris, iam ecástor uapulábis: 240
Vt uideas eum medúllitus me amáre.

Bothius nuper 233. meus nunc **Ba**, méus núnc **Bb**. nunc meus
reliqui mortuus *libri* ad me *om. codd. Pyladis* nun-
cietur **BCDZ** 234. bonis me faciam *Camerarius*. me faciam
bonis **C**. me bonis faciam *reliqui*, nisi quod fatiam **B** sit heref
FZ. sit.. heref *c. ras. B*. sit ref **CD** 235. quidem absumpta
Z. quidem absumpta quidem *reliqui* referit **B** dies || Noctesq..
est urbibitur || Neque **Ba** (Noctesq. est **Bb**). dies nóctesque estur
bibitur || Neque *reliqui*, nisi quod Nec **F**. diesque noctesque estur || Bi-
bitur neque *Camerarius* quisquam **C** 236. ante adhibet *ra-*
suram **B** est *libri* 237. certumst **CD**. certum est *reliqui*
príncipe *Bothius*. principium *libri* 238. edes **D** me his
decem *Bothius*. me isdec **B**. me isdem **CDb**: meis **Da**. me isdem
FZ. me is *Angelius*. me isce *Camerarius*. me hisce *Lambinus*
240. nec recte si illi dixeris *e Plauti 'Fasmate' affert Festus p. 162 M.:*
de quo dictum est Parerg. p. 159 241—244 hoc ordine collocatos
et sic personis dispositos **R**: sic ordinatos 243. 244. 241. 242 et uni
PHILOLAGHI continuatos *libri*. De hac transpositione 241. 243 244.
242 cogitari posset, si Qui edepol vel Nam edepol scriptum esset

PHILOLACHES.

Oh, probus homō sum:

Quae pro me causam diceret, patrōnum liberāui.

Edepōl si uel summō Ioui eo argēto sacrificāssem,

Pro illius capite quod dedi, numquam aēque id bene locāssem.

SCAPHA.

Videō te nihili pēdere prae Philolache omnis hōmīnes. 245

Nunc, ne eius causa uāpulem, tibi pōtius adsentābor.

[Si accēptum sat habes, tibi fore illum amicum sempiternum.]

PHILEMATIVM.

Cēdo mi speculum et cum ōrnamētis ārculam actutūm,

Scapha,

'Ornata ut sim, quom hūc adueniat Philolaches uoluptās mea.

241. eum **R.** eam libri medullituf **Z** amare. oh probuf
sine spatio libri, nisi quod oh om. **D** Ceterum in verbis oh
probuf homo sum aliquid vitii latet, pro quibus tale quiddam ex-
spectatur: aut oh catus homo sum aut oh probus sum ego emptor

242. Que **Ba.** Qui **FZ** patronam Guyetus 243. ParL.
praemittunt **BFZ** si uel summo Ioui - eo argēto **R.** si summo

Ioui bo agent o..... c. ras. **Ba.** si summo Ioui. bo agent-o.....
Bb. si summo Ioui Ioui argēto **C.** si summo Ioui uiuo argēto **DFZ.**
si summo ego Ioui illoc argēto Camerarius. ego si summo Ioui illo
argēto Fleckeisenus. Nihili sunt Rostiana p. 132 sqq. 244. quid

Z eque **Z** locassem Guyetus. collocassem libri 245. Video
enim te Varro de l. lat. IX, 54 p. 494 prae om. **F** philo-

lace **B.** philolacho codd. Varr. philolaches **F.** Philolachete Came-
rarius omneif Varro. omnef (vel omf) libri 246. caussa

Bb. caussam **Ba** uapulæm **D** pociuf **C** adf. pro
aff. **B.** assentibor Lambinus 247 e v. 224 sq. confictum esse
vidit Acidalius Si Camerarius. If libri 248 affert Pris-

cianus III, p. 618 (I, p. 137 K.) mihi libri 249. siem
(servato ueniat) Bothius quom pro cum **BF** hic **F**
adueniat **R.** ueniat libri. ueniet Guyetus philolacef **B**

SCAPHA.

Mulier quae se suamque aetatem spernit, speculo ei usus
est: 250

Quid opust speculo tibi, quom tute spéculo's specimen má-
ximum?

PHILOLACHES.

Ob istuc uerbum, né nequiquam, Scápha, tam lepidè dixeris,
Dábo aliquid hodié peculi tibi, Philematium mea.

PHILEMATIUM.

Suon quidque locost? uide capillum, sátin compositust cóm-
mode?

SCAPHA.

Vbi tu commodá's, capillum cómodum esse crédito. 255

PHILOLACHES.

Váh, quid illa pote péius quiquam muliere memorárier?

250. *se om. Da, sup. scr. Db* ei usus est *Camerarius*,
cuius manu eadem ascripta in *B mrg.* elusa è libri 251. opuf
FZ quom *R.* que *BF.* quae *CDZ* speculo's specimen
R. speculo speculum ef libri maximum *Z.* de maxime frustra
cogitabis 252. obitu *Da,* obitu *Db* nequicquam *DeFZ*
dixerit *B* 253. peculi tibi *Bothius*: tibi peculi *Camerarius*.
peculi tibi *Ba,* peculi *Bb.* Ferculi tibi *CDA.* SCA. Perculi tibi *Db.*
SCA. Pertuli tibi *FZ* philocomasium *F.* philocomassium *Z.* phil-
lematium etiam *Pyladis codd.* Philematium mea, Suo quidque
loco est *SCAPHA* tribui posse *Acidalius putabat* 254. Suon
quidque locost? uide capillum, satin compositust commode *Acidatio*
duce *R* ex *Nonii p. 198 hoc testimonio*: uide, capillum fatin com-
positum sit commode. Cf. *Doederleini Synon. III, p. 11.* Suo quique
loco uidet capillus fatif composstust commode libri, nisi quod com-
positus est *Z,* osit autem e corr. post ras. *B.* quidque pro quique
'ex codd. antiquis' affert *Pius* 255. comoda's *R*: comoda
es *Camerarius.* commodes *BCDF,* codd. *Pyladis.* comedas *Z.*
comodas *Saracenus* 256. qui (servato quidquam) *Bothius*
pote *Ba,* potè *Bb.* potest reliqui quiquam *R.* quicquam libri
mulieri *B* memorarier *De,* 'aliqui codd.' *Pyladis, Sara-*

Nūnc adsentatrix scelestast, dūdum aduersatrix erat.

PHILEMATIVM.

Cēdo cerussam.

SCAPHA.

Quid cerussa nām opust?

PHILEMATIVM.

Malas qui oblinam.

SCAPHA.

'Vna opera ebur hercle atramento cāndefacere póstules.

PHILOLACHES.

Lépide dictum de atramento atque ebure. euge, adplaudó,

Scapha.

260

PHILEMATIVM.

Túm tu igitur cedo púrpurissum.

SCAPHA.

Nón do: scita's tú quidem.

Nōua pictura intérmolare uis opus lepidissimum?

cenus. morarier **BCDaFZ** 257. *adf. pro aff.* **B** est *libri*

aduersatrix libri 258. *cerusam et cerusa* **Z** nam opust?

Ph. malas qui **R**, item *Fleckeisenus*. opus nam? Ph. qui malas **R**. opust? nam qui malas **CDA**. opust? Ph. nam qui malas **DBF** et, nisi quod opus est, **Z** 259. Ph. pro Sc. **Z** ebur hercle **R**.

ebur *libri*. tu ebur *Fleckeisenus*. 'Vna operá ebur tuetur *Lachman-*

nus in Lucr. p. 388 260. Philo. cum huic versui tum proximo **Z** praemittit ebure **B**. ebore reliqui euge adplaudo, Scapha

Bothius olim. euge plaudo scaphae *libri*, nisi quod caphae **B**, cui *manus rec. praemisit*. eugepae, laudo, Scapha *Meursius*. eu, plaudo

Scaphae *Bothius nuper: cui saltem praestiterit* eu, plaudo, Scapha

261. purpurissimá **C**. purissimum **B** (pur sup. scr. manu anti-
qua). purissimum idem m. recenti scita es *libri* 262. Nōua
tuetur *Bentleius in Phorm. V, 8, 79* interpellare **Z** leppi-

Nón istanc aetátem oportet pigmentum ullum attingere,
Néque cerussam mélinumue néque aliam ullam offúciam.
Cápe igitur speculum.

PHILOLACHES.

Eí mihi misero: sáuium speculó dedit. 265
Nímis uelim lapidém, qui ego illi spéculo diminuíam caput.

SCAPHA.

Línteum cape átque exterge tibi manus.

PHILEMATVM.

Quid ita, óbsecro?

SCAPHA.

'Vt speculum tenuísti, metuo né olant argentúm manus:
Ne úsquam argentum te áccepisse súspicetur Philolaches.

PHILOLACHES.

Nón uideor uidísse lenam cállidiorem ullam álteram. 270
Vt lepide atque astúte in mentem uénit de speculó malae.

diffimum *C.* lepidissimum *reliqui* 263. istam *FZ* oportet *Z*
illum *D.* illud *FZ* 264. cerusam *Z* melinumue *R.*
neque melinum *libri*, nisi quod melium *Z.* neque μέλαν *Bothius olim*,
neque melillum *nuper* ullam aliam *Camerarius* offúciam
DeFZ. offugiam *BCDa.* † effigiem *B mrg.* 265. *Phil.*
praemittit B, Philo^m *F* hei *F* saluū *Da* dedi *B*
266. spéculo diminuíam *Camerarius.* speculum dim minuat *Ba,*
speculum diminuíam *Bb.* speculo imminuat *CDa.* speculo. *Sca.*
imminuat *Db.* speculo imminuíam *FZ* capud *BaDa*
267. atque *BCDe.* acq. *Da* ut videtur, nam a erasum est. tuque
FZ exteger *Da* tibi capi manus *B,* sed ut capi eadem
manus induerit 268. olant *R,* *Fleckeisenus.* oleant libri
269. philolacef *Ba* 270. alteraf *BaC.* alteraf *D*
271. personae spatium praecedit in *C* lepid& *D* speculo
malae *Camerarius.* speculo male *B.* speculo mane *CD,* nisi quod
mane' *C.* speculo. *Phi.* mane *FZ*

PHILEMATIVM.

Étiamne unguentis unguendam censes?

SCAPHA.

Minime féceris.

PHILEMATIVM.

Quápropter?

SCAPHA.

Quia ecástor mulier récte olet, ubi nil olet.

Nám istaec ueteres, quae se unguentis unctionant, intéropoles,
Vétulae, edentulae, quae uitia corporis fuce occultant, 275

'Vbi sudor cum unguentis sese consociavit, ilico

'Itidem olent, quasi quom una multa iura confudit cocus.

Quid olant, nescias, nisi id unum, male ut olere intellegas.

PHILOLACHES.

'Vt perdocte cuncta callet: nihil hac docta doctiust.

Vérum illud esse maxima adeo pars uostrorum intellegit, 280

272. unguentis **Ba** unguendam **F** censet **Be** in loco
raso unguentis censet unguendam **C** inter **So.** et minime spa-
 tium post rasuram **B** minime libri 273. recte **C**
 nihil cum libris *Bentleius in Heaut. II, 3, 49* 274. istaec **Aldus**
 (post *Angelium* puto). iste cum unius litterae rasura **B.** iste **C.**
 iste **DZ.** iste **F** que **C** untitant **F** interpolles **Z**
 275. edentulae **DF** uitia corporis fuce occultant *e Poenulo*
Plauti affert Philargyrius in Georg. IV, 39 uicia **B.** occu-
 lunt *Camerarius.* occultant libri, nisi quod occultant **DZ** 277. quom
 pro cum **F** unam **BaC** confundit **FZ** 278. olant
R. *Fleckeisenus.* oleant *Lambinus.* oleat libri male ut **R:** ut
 male *Camerarius.* nimale **B.** ni male **CDF.** nil male **Z.** male 'ex
codd. ant. *Pylades* intelligat **FZ** 279. ac **Da** dota
 (c manu ant.) **B** doctiust **R.** doctius libri 280. illud esse
Gellius XX, 6, cuius tamen quidam libri illic vel illuc habent. illud
 est **BCDFZ.** Praestat fortasse esse illuc maxima adeo *Gel-*
lius. maxima adeo cum spatio post rasuram **B:** unde *Camerarii*
manu maximaq; adeo effectum. maximū adeo reliqui, nisi quod ma-

Quibus anus domi sūnt uxores, quā nos dote mēruerunt.

PHILEMATIVM.

'Agedum, contempla aūrum et pallam, sātīn' haec me de-
ceāt, Scapha.

SCAPHA.

Nōn me istuc curāre oportet.

PHILEMATIVM.

Quem óbsecro igitur?

SCAPHA.

Éloquar.

Philolachem: is ne quid emat, nisi * * * *
* * * * quod tibi placere cēseat. 285
[Nām amator meretricis mores sibi emit auro et pūrpura.]
Quid opus est, quod sūum esse nolit, id ei ultro ostentārier?
Pūrpura aetas óccultandast: aūrum turpest mūlieri.
Pūlcra mulier nūda erit, quam pūrpurata, pūlcrior.

xyuum *F* uestrorum *B*, *codd. Pyladis, Gellius*, uŕorum *CD*,
nostrorum *Z* intelligit *Z* 281. annus *Z* que *BA*
nos *Z* 282. me *Camerarius*. om. libri decent *FZ*
283. Sc. om. *Z* istuc curare *B* *Philologi t. I, p. 312, Guyet*.
curare istuc libri que *F* igitur om. *codd. Pyladis*

284. Philolachem: is ne quid *B*. Philolachemus ne quid *C*. Philolachemif
ne quid *D*. Philolachef nequid *Z*. Philolachef nequit *F* nisi quod
tibi placere censeat uno versu continent libri. Hoc supplementum
commendavi l. s. s. p. 311:

Philolachem: is ne quid emat, nisi [quod te decere censeat.

Quod illi placeat, cura, quam] quā tibi placere cēseat.

Versus 286, 290, 291, *quomodo per se bonos et antiquos, cur*
a Plantinis segregandos duxerim, ibidem explicavi 287. nolit,
id ei *B*. nollit *m. ant. B*. nollit te' *C*. nollit te *DPZ*. nollit ei
Pylades 288. † aetas *mrg. B*. aetate *B* cum reliquis est
libri turpest *B*. turpe *B*. turpi reliqui auro turpe mu-
lieris *Lambinus* 289. pulchra libri: et sic in proximis constanter

[Póste nequiquam éxornatást bône, si moratást male. 290
Púlerum ornatum túrpes mores péius caeno cólinunt.]
Nám si pulcrast, nímis ornatást.

PHILOLACHES.

Nímis diu abstineó manum.

Nám quid hic uos ágitis?

PHILEMATIVM.

Tibi me exórno.

PHILOLACHES.

Ornatá's satis.

'Abîtu hinc intro atque órnamenta hæc aúfer, set, uoluptás
mea,

Méa Philematíum, potare técum conlubitúms t mihi. 295

PHILEMATIVM.

Ét edepol mihi técum: nam quod tibi lubet, idem míhi lubet.

290. Poste *R. Musei philol. t. VII, p. 569.* Postea libri nequicquam libri, nisi quod nequicquam *B* est libri *slj*-f.. cum trium litterarum rasura *B* est libri 291. *tpes C* coeno *Z.* ceno reliqui collinunt Saracenus: idque 'expostulare priscorum exemplarium lectionem' Pius dicit. continent *BaCD.* continent *Bb.* concinunt *F.* concinunt *Z* 292. si Camerarius. nisi *Ba,* nisi *Bb.* ne si *CDFZ* est pro et bis libri manum *FZ.* manu *BCD,* Scioppius *Susp. lect. III, 5* 293. Nam quid *R.* Quid libri, nisi quod *Q C* uos *R.* uos diu *BaCDZ.* uos due *Bb.* uos dui *F.* uos duae Camerarius. uos tam diu *Pylades.* Videtur diu aliquo casu e propino v. irrepsisse agilis tibi sine spatio *Da* exorno deleto glassemate *R.* exorno ut placeam libri ornata est libri. Fuit fortasse ornata tu es 294. tu hinc *BCD.* tu *FZ.* hinc tu Camerarius uoluntas *C* 295. philomatium *BD.* philomaticū *C.* philocomastium *FZ* conlubitum *BD.* cōlbitum *C.* collubitum *F.* collibitum *Z* est libri 296. Et *R* pridem: item Lachmannus in *Lucr. p. 389.* Libet et *BCDbf.* libet et *Da.* libet *Z* libet bis libri lubet. *PHILO.* Hem istuc uerbum, mea uoluptas *R.*

PHILOLACHES.

Hém, istuc uerbum, méa uoluptas, uilest nigríntí minis.

PHILEMATIVM.

Cédo amabo decém: bene emptum tibi dare hoc uerbúm uolo.

PHILOLACHES.

Étiam nunc decém minae aput te súnť: uel rationém puta:
Tríginta mínas pro capite tũo dedi.

PHILEMATIVM.

Quor éxprobras? 300

PHILOLACHES.

Égone id exprobrém, qui mihimet cúpio id opprobrárier,
Néc quicquam argenti locaui iám diu usquam aequé bene?

PHILEMATIVM.

Cérto ego, quod te amo, óperam nusquam mélius potui
pónere.

PHILOLACHES.

Béne igitur ratio ácepti atque expénsi inter nos cónuenit:
Tú me amas, ego té amo: merito id fieri uterque existu-
mat. 305

libet. || PHILO. Mea uoluptas eam istuc uerbum **BaDb** et omisso
PHILO. **CDA**: ubi em pro eam **Bb**. libet Mea uoluptas. PH. iam
istuc uerbum **FZ** et hem pro iam substituto *Camerarius* est
libri minus **C**. multis *codd.* *Pyladis* 298. PHILE. **B**, *Acidalius. om. reliqui*
decem: bene *Acidalius*. decum bene **BaD**.
decumbe ne **BbF**. decumbe' ne **C**. decumbe **Z** 299. PHILO.
BF, *Acidalius. om. reliqui* 300. quor pro cur **F** 301. ex-
probrém qui *libri*, nisi quod exprobrém **F**. exprobrém, quin -- ? *Guyetus*,
Gronoviana. exprobrém ? quin sine interrogatione *Bothius* oppro-
barier **Ba**, opr. **Bb**. opprobarier **CD**. obprobarier **F**. opprobarier **Z**
302. quicquam **Da** iam *Camerarius*. tam *libri* diu us-
quam] u u e corr. **B** eque **Z** 303. ego sup. scr. **B**
operam nusquam **BbZ**. opera manus quam **BaCDE** 304. ex-
pensi] i e corr. **B** 305. me sup. scr. **B** ego amo te **B**

Haec qui gaudent, gaudeant perpétuo suo semper bono:
Qui invident, numquam eorum quisquam inuideat prosus
commodis.

PHILEMATIVM.

'Age accumbe igitur. cedo aquam manibus, puere: appone
hic mensulam:

Vide, tali ubi sint. uin unguenta?

PHILOLACHES.

Quid opust? cum stacta accubo.

Sét estue hic meus sodális, qui huc incédit cum amicá
sua? 310

'Is est [profecto]: Cállidamates éccumst. euge, oculús meus:
Cónueniunt manipuláres eccos, praédam participés petunt.

di] id **CDa** existimat **BCDZ** 306. qui om. **C**
307. 308 hoc ordine *Acidalius: inverso libri* 307. numquam **B**.
ne ūquam vel neumquā libri inuidiat **D**. inuidi at **C** profus
BaCD: nam fallit *Scioppius Susp. lect. III, 5. prorsus BbFZ*.
Videtur h. l. temporis esse, pro 'in posterum, posthac', ut nostrum
'hinsfort'. prorsis *Parcus* commodis **B**, codd. *Pyladis, nisi is*
fallit. commodi reliqui. commodum alios legere *Pius dicit* 308. puere
Priscianus III, p. 618 (t. I, p. 137 K.). puer libri mensulam
Priscianus. mensam **BCFZ**. meam **Da**, meam **Db** 309. Vide
tali ubi sint. uin unguenta? *Gruterus.* Vide tali ubi sint, ubi unguenta
Camerarius. Vide tali ubi sint in unguenta **B**. Videt allubi inta
inunguenta **C**. Videt allubi sin tu in unguenta **D**. SCA. Vide tu an
ibi sint unguenta **FZ** PHIL. **FZ**. om. **BCD** sine spatio
opus est libri cum stacta **BaCD**, codd. *Pyladis.* cum
stactae (h. e. stacte) **Bb**. cum istac **Z**. quom sic apud te **F** 311 sic
deletis glossematis exempli causa suppletum B. Is est cállidamates
cum amica cum incédit euge oculuf meus libri, nisi quod est om. **D** —
amica cum **Bb**, amica eccum **Z**, amica ut **F** — incedât **C**. Contra
sic *Fleckeisenus*:

Sét estne hic meus sodális, qui huc incédit cum sua amica? is est:

Cállidamates cū amica eccum incédit. euge, oculús meus

312. Conueniunt]on e corr. **B** et Conueniunt ead. manu **B mrg**.

† manipulares

manuplares **B**. manipulares **Z** predā **C** ptiçipes **F** ptunt **C**

CALLIDAMATES. DELPHIVM. PHILOLACHES.
PHILEMATIVM.

CALLIDAMATES.

Aduorsum ueniri mihi ad Philolachém
Voló temperi. áudi: hem tibist imperátum.

Nam illi ubi fui, inde effugi foras: 315

Aduersum uenire mihi ad philolachem
Volo temperi. audiem tibi imperatum est.
315 Nam illi ubi fuit inde effugi foras.

Act. I. Scen. 4. CALLIDAMATES ADOLESCENS. DELPHIVM
NERETRIX B. CALLIDAMATES ADOL. DECFIVM **MDD. om. CDB.**
Callidamates adolescens. Scapha. Delphium mulier. Philolach^{of}. Philoco-
massium **F.** Callidamates. Scapha Delphium. Philolaches Philocomassium **Z**
Metra huius scenae, in qua emendanda Hermannus elaboravit
Elem. doctr. metr. p. 313 sq., e nostra descriptione haec sunt:
dacchiaci tetrametri acatalecti v. 314. 316. 318. 320, catalectici
319. 345, trimetri 317. 319. 322. 331. 332. 344; cretici tetrametri
catalectici 320. 321. 323. 324. 326. 327. 329. 341. 347, acatalectus
324, dimetrus 333; compositi e cretico dimetro et tripodia tro-
chaica catalectica 326—340. 342 (cum hiatus in medio versu), 349,
e tripodia trochaica et cretico dimetro 315; trochaicus septena-
rius 346, octonarius 335; iambici octonarii 325. 328 E B
appressum totius scenae exemplum infra posui: quocum reliquis
libris convenit, ubi non testor discrepantiam. Meae sunt, quae mu-
tationes ad alium auctorem nullum referuntur 313. in uenire i
e corr. B. ueniri Douso Expl. III, 1. philolam DD. Philola-
chetem Hermannus acatalectum efficiens 314. temperi omnes
audiem BACD. audi em BB. SCA. audi en FZ. gaude codd.
Pii. audi, hem Camerarius impetratum est Z. est imperatum
Hermannus 315. illic Camerarius fui idem. sunt FZ
Ceterum qui de hac numerorum compositione dubitet, ei in
promptu est creticum tetrametrum sic instaurare: Nam illi ubi
[dudum] fui - inde effugi foras

Ita me ibi male conuiui sermónisque taesumst.

Nunc cómissatum ibo ad Philólachem,

Vbi nós hilari ingénio et lepidó [uictu] accípiet.

Ecquíd tibi uideór ma-ma-madére?

DELPHIVM.

Sémper istóc modo [túte] morátu's:

320

* * * * uíta, debébas.

CALLIDAMATES.

Visne égo te ac tu méd amplectáre?

Ita me male conuiuii sermónisque tefunt.

Nunc commissatum ibo ad philolachetem

Vbi nos ^{† et lepidó} hilari ingenio et lepidá accípiet.

320

Hecquid tibi uideor mammam adire? DEL. semper istoc modo moratus uite, debebas.

CAL. Visne ego te ac tu me amplectere.

316. me ibi male **CDFZ**. me male **B m. rec.** 'conuultii sunt qui legant': Pius te sunt **C**. cefunt **FZ**. pertesum 'ex uetustis exemplaribus' Pius. taesumst Pareus 317. CAL. prae-mittunt **FZ** commissatum et Stichis 686. commissatum **F**. commissatum **Z** Philolachetem qui servare uolet, acutatactum efficit: [Igitur] nunc commissatum ibo ad Philolachetem 318. hilari **CD**. hilari **FZ** elepida **CDa**. et lepida **De**. et lepidó **FZ**. et lepide Camerarius 319. Hecquid **D**. Hec quid **C**. •ecquid **Bb**. Ecquid **FZ** ma-ma-madere Bothius. mamma, madere Scaliger 320. 321. DEL. om. **CDFZ** moratus **FZ** uite **CDF**: unde tute Pareus. uisne Camerarius cum debebas iurgens debeba abscias una cum extremo margine f littera **C**. debe••bas c. ras. **D** Supplere in hanc sententiam licet:

[Animo moderari, mea] uita, debébas

vel Vino moderari. Contra sic Hermannus:

D. Sémper istóc modo mórata est uita.

C. Debébas — uisne égo ted ac tá me amplectóre?

(vel mora tibi uita)

322. CAL. om. **CDFZ**: addidit Pylades tute pro tu Camerarius amplectare Pylades

DELPHIVM.

Sī tibi fācere cordist, licet.

CALLIDAMATES.

Lépida's.

Dúc me amabó.

DELPHIVM.

Caue né cadas: ásta.

CALLIDAMATES.

Oh óh. ocellus és meus: tuús sum alumnus, méi meum. 325

DELPHIVM.

Cáue modo, né prius in uia accúmbas,

Quam illi, ubi léctus est strátus, [nos] cõimus.

CALLIDAMATES.

Siné sine cadere mé.

DELPHIVM.

Sino.

CALLIDAMATES.

Set [né sine] hoc quod mi in manuſt.

DEL. Si tibi corde est facere licet. CAL. lepida ef.

... Duce me amabo. DEL. caue ne cadas asta.

325 CAL. ..ho hocelluf ef meuf tuuf ſum alumnuf mel meum.

DEL. Caue modo ne priuf in uia accúbaf

Quam illi^c ubi lectuf ef ſtratuf coimuf.

CAL. Sine ſine cadere me. DEL. ſinoſ & hoc quod mihi in manuſt.

323. cordi est f. *F*. ē cordi f. *Z*. facere cordi est *Hermannus*324. Duc *Hermannus* haſta *F* 325. O ho . ocelluf *Bb*.O ho hocelluf *C*. Obhocelleuf *D*. Oh oh ocelluf *FZ*. O-o-ocelluf
Bothius ſuū *C*. ſum *DFZ* 326. in]u *C* accubaf*Ba* (ſed ū m. ant.), item *CD* 327. illi *CD*. illic *FZ*nos add. *Hermanus* coimuf etiam codd. *Pyladis*. coimuf *Da*.comuf *Z*. comif 'prisca exemplaria' *Pii*. conuiſet *codex Bozhornii*,unde is conuiſit 328. me. DEL. ſino. ſ& hoc *Bb*: undeme. D. ſino, ſed et hoc *Camerarius*. me ſinoſ & hoc *C*. me ſin. ſ&hoc (et poſt ras. ſini) *D*. me. ſineſ et hoc *FZ*. me. D. ſino. C. ſi-nes et hoc *Hermannus* tibi pro mihi *Acidalius* in reliquis *Ca-*merarium ſequens manu *FZ*. ma...nuſ *D* c. ras. *Mira Sci-*

DELPHIVM.

Si cades, nón cades quin cadam técum.

CALLIDAMATES.

Iacéntis tollét postea nos ambo áliquis.

330

DELPHIVM.

Madét homo.

CALLIDAMATES.

Tun me ãis ma-ma-madére?

DELPHIVM.

Cedó manum: nolo équidem te affligi.

CALLIDAMATES.

Hém tene.

DELPHIVM.

Age i i simul.

Quó ego eam, an scís?

Si cades non clades quin cadam tecum.

330 CAL. Iacentis tollit postea nos ambo aliquis.

DEL. Madet homo tun meã • if mammam adere.

CAL. Cedo manum nolo equidem te affligi.

DEL. Em tene age il simul quod ego camaniscif.

oppius *Susp. lect. III, 5*

329. DEL. praemittunt **FZ**. om.

Camerarius dades quon (vel quin) **C**. clades que in **D** (c-ades **Dd**). cades quin **FZ**

330. CAL. om. **CDFZ** ambo

Hermannus 331. DEL. om. **CDFZ** Mandet **F**. (madet etiam *Pii 'fidelia exemplaria'*) homo. CAL. tun **FZ**, nisi quod tun **Z** mea his **CD**. meã uif **Bb**. meam uif **F**. mea uif **Z**.

me als *Scaliger* mammam adere **C**. mammãdere **D**. mammam

adhære **F**. mammam addere **Z**. mamma, madere *Scaliger*. ma-ma-

madere *Bothius*. Pro adire (quod vet. post *Zedd. habent*) in 'non-

nullis codd. emendatis' clepere legi *Pius scribit* 332. DEL. **FZ**

uolo **Z** affligi **DFZ** 333—335 eadem verborum dis-

tributione **FZ** usi, quae in **B** (et vacuis spatiis relictis in **CD**)

est, DEL. et CAL. notas inter se permutant, nisi quod v. 335 CAL. ante

immo servat **Z**. Partim *Bothium* partim antiquiores secutus sic

Hermannus distribuit: C. hem tene. D. age i i simul. C. quo ego eam,

CALLIDANATES.

Scio: in mentem uenit modo:

Nempe domum eo commissatum.

DELPHVM.

Immo [huc].

CALLIDANATES.

Istuc quidém iam memini. 335

PHILOLACHES.

Núm non uis óbuam his íre me, anime mi?

'Illi ego ex ómnibus óptume uolo.

Iám reuertár.

335 CAL. Scio in mentem uenit. DEL. modo nempe domū meo

Commissatum. CAL. immo istuc quidem iam memini.

DEL. Num non uis me obuiam hīs -- re anime mi.

CAL. Illico ex omnibus optume uolo.

DEL. Iam reuertar. CAL. diu est iam id mihi.

DEL. Hecquid hic est. CAL. adest. eu philolachef

an scis? D. scio. C. in mentem uenit, modo: nempe domum eo commissatum: immo istuc quidem memini iam 333. en *FZ*. Hem*Camerarius* ageu simul *CD*. age simul *FZ*. age i simul *Camerarius*. DELPHIO *primus* tribuit *Acidalius* 334. quod ego *Bb*,quod ego *Bb*. qđ ego *Da*, qđ ego *De*. quo sine ego *FZ* eam an scis *CDFZ* Scio. CAL. in *Gruterus* uenit modo. CAL.nempe *Camerarius* 335. domum eo *CDFZ* comessatum *F*. comessatum *Z* immo. CAL. istuc *Gruterus* *Fortasse**inter immo et istuc plura interciderunt, uelut hoc exemplo:*

C. Nempe domum eo commissatum. D. immo [ad Philolachem

'Adfectabás ulam.] C. istuc quidem memini iam.

336. PHIL. *F*. PH. *Z* Nunc *F* non uis]neuls *Bothius*,
vere fortasse. Cf. *Handium Turs. IV, p. 390* obuiam me *Camerarius* hīs íre *Bb*. hīs ei re *C*. íseire *Da*, hīs íre *Bb*. hīs íre *FZ* 337. DEL.] PHIL^m. *F*. PHILOC. *Z*. om. *Camerarius*,
continuans PHILOLACHI illico *Z*. Illi ego *Camerarius* optime

PHILEMATICUM.

Diust iám [tuum] id mihi.

CALLIDAMATES.

Écquis hic ést?

PHILOLACHES.

Adest.

CALLIDAMATES.

Eúge, Philolaches.

Sálue, amicíssume mihi hominum omnium. 340

PHILOLACHES.

Dí te ament. áccuba, [mí] Callidamátēs.

'Vnde agis te?

CALLIDAMATES.

'Vnde homo ébrius probe.

PHILOLACHES.

Quín amabo áccubas, Délphium mea?

340 PHIL. Salus amicissime mihi omnium hominum.

Di te ament. acuba callidamates.

Vnde agis te? CAL. unde homo ebrius.

Probe quin amabo accubas delphium mea.

FZ 338. DEL.]PHILO^{ss} **F** PH. **Z**. om. Camerarius, continuans

PHILOLACHI CAL.]PHILO^m **F**. PHILOC. **Z** iám reuortár. PH.

diu - ést iam - id mihi *Hermannus: de quo recte dubitabat Brixius*
Qu. pros. p. 50 339. DEL.]CAL. **FZ** hec quis **C**. Ecquis

FZ CAL.]PHIL. **FZ** adest]is est? **Z** eu]CAL. en **FZ**

340. PHIL. om. **CDFZ** mi **F** hominum omnium *Py-*
lades 341. PHIL. praemittunt **FZ** dii **FZ** accuba

CDFZ callidamentes **C** 342. unde agis te *affert Servius*

in Aen. IX, 696 ebrius. PHILO^m. probe. quin **F**. ebrius. MY.

probe. quin **Z**. ebrius. PHILOL. probe. quin *Camerarius* accum-

CALLIDAMATES.

Da illi quod bibat: dormiam ego iam.

DELPHIVM.

Non mirum aut nouom quippiam [nunc] facit. 345

PHILOLACHES.

Quid ego hoc faciam postea, mea?

DELPHIVM.

Sic sine eumpse.

PHILOLACHES.

Age tu interim

Dá cito ab Délphio cántharum circum.

Da illi quod bibat dormiam ego iam.

345 PHILO. Num mirum aut nouum quippam facit.

Quid ego hoc fatiam postea mea sic sine eum ipse.

Age tu interim da ab delphio cito cantharum circum.

bat **CDZ** 344. CAL. da **FZ**. CAL. date *Camerarius* bibat
dormiam **CDFZ** 345. DEL. **Z**. PHIL. **F**, *Camerarius*
Non *Scaliger* quippam **CDFZ** 346. PHILOL. **FZ**. om.
Camerarius faciam **CDFZ** mea. PHILO^m. sic **F**. mea.
PHILOL. sic **Z**. mea. DEL. sic *Camerarius* eumpse *pro* eum ipse
Gruterus. eū lespse **Z**. eum quiescere 'in quibusdam codd. leg^m Pius
scribit PHIL. age *Camerarius* tu om. **FZ** 347. da
delphio cito **FZ**. (tu e codd. add. *Pylades*.) cito ab Delphio *Her-*
mannus cantarum **D**

TRANIO. PHILOLACHES. CALLIDAMATES. DELPHIVM. PHILEMATIVM. PVER.

TRANIO.

Iuppiter supremus summis opibus atque industriis

Mé perisse et Philolachetem cupit erilem filium.

Occidit spes nostra: nusquam stabulumst confidentiae. 350

Néc Salus nobis saluti iam esse, si cupiat, potest:

'Ita mali maeroris montem maximum ad portum modo

Conspicatus sum. erus aduenit peregre: perit Tranio.

Ecquis homost, qui facere argenti cupiat aliquantum lucri,

Qui hodie sese excruciarí meam uicem possit pati? 355

'Vbi sunt isti plagipatidae, feritribaces uiri,

Vél isti, qui trium nummorum causa subeunt sub falas

Vél ubiquomque denis hastis corpus transigi solet?

Act. II. Scen. 1. TRANIO. SERVVS. PHILOLACHES. CALLIDAMATES. DELPHIVM *B. om.* *CDa.* TRANIO. PHILO. CAL. DILF. *Dd.* Tranio. Philolaches. Callidamates. Delphium. Philocomasium *F* et, nisi quod Callidamates et Philocomasium, *Z.* 348. Iupiter *FZ* 349. herilem *FZ* 350. nusquam est stabulum est *B* ante rasuram 351. Salus pro salus *Scaliger, Bothius*

352. Ita mali memoris *Bb.* Ita altam erroris *Ba.* Itaque altum erroris *C.* Itaque erroris *D.* Ita alium erroris *FZ.* Ita altum erroris *Pylades* maximum *BC* porcum *C.* 354. est libri. 355. meam uicem *Pylades.* meamui. *BaD.* me amio (an amio?) *C.* meamui^o

(h. e. mea uice) *Bb.* me animo *FZ* 356. plagi patidae *BC.* plagipati *Z.* plagipatidae etiam *Pyladis* codd. ferret: tribaces *Z*

357. Vel] *el* e corr. *B. om.* *Camerarius* qui trium *Saracenus Lambinoque duce Acidalius.* qui hastis trium libri subeunt] subeuenit *D.* uenit *F* falas *Camerarius.* falsa *BCDF.* hasta *Z* 358. Vel ubiquomque denis *R* dubitanter. Vel aliqui quique denis *Ba.* Vbi aliqui quique denis *BbcdZ.* Vbi aliqui quique denis *F.* Vbi alii qui dindymeneis *Pius:* Vbi qui dindymeneis *Pylades.* Vbi aliqui quindenis *Camerarius.* alii qui adscripsit *Scaliger.* Vbi aliquando denis nec *Plautinum est nec cum solet* coit solet

Ego dabo ei talentum, primus qui in crucem excucurrerit:
 Sét ea lege, ut offigantur bis pedes, bis brachia; 360
 'Vbi id erit factum, á me argentum pétito praesentarium.
 Sét ego sumne infélix, qui non curro curriculó domum?

PHILOLACHES.

En adest opsónium: eecum Tránio a portú redit.

TRANIO.

Philolaches.

PHILOLACHES.

Quid ést?

TRANIO.

Et ego et tu

PHILOLACHES.

Quid et ego et tu?

TRANIO.

Périmus.

PHILOLACHES.

Quid ita?

TRANIO.

Pater adést.

BACD. solent *BbFE* 359. excurrerit *FE* 360. offi-
 gantur *BbDE*. obfringantur *F*. offringantur *cod. Sambuci*. affi-
 gantur *Camerarius* 361. presentarium *B* 362. sumne in-
 felix *Pytades*. sumne ille infélix *libri* 363. En adest *B*. Adest
libri. Adest adest *Gruterus*. Eecum adest *Guyetus*. Tandem adest *Her-*
mannus in sahm Annal. phil. et paed. t. xxxv, p. 190 oblo-
 ntum *FE* redit *Bb*, *Camerarius*. aedit *BAC*. edit *D*. adit
FE. uenit *codd. Pytadis* 364. Ph. quid ést? *Ta*. ego et tu. *Ph*.
 quid et ego et tu? *Ta*. perimus *B* et, nisi quod quid ego pro quid
 et ego, *F*. *Ph*. quid ést? *Ta*. ego et tu. *Ph*. quid? *Ph*. et ego et tu
 perimus *B*. *Ph*. quid ést ego et tu quid et ego et tu perimus *CD*. et
 ego etiam priore loco primus *Dousa*, perimus *Pytades* 365. adest
BbFE. adatést *Ba*. adat ést *C*. adatē *Ma*, a. atē *Dh*

PHILOLACHES.

Quid ego ex ted áudio?

TRANIO.

Absumpti sumus: 363

Páter inquam tuus uénit.

PHILOLACHES.

Vbi is est óbsecro?

TRANIO.

[In portú iam] adest.

PHILOLACHES.

Quis id ait? quis uidit?

TRANIO.

Egomet inquam uidi.

PHILOLACHES.

Vaé mihi.

Quid ego ago?

TRANIO.

Nam quid tu malum me rógitas, quid agas?

accubas.

PHILOLACHES.

Tún uidisti?

ex ted *Bothius*. ex te *FZ*. etc *BCD* 366. If est *BCDF*.
 est if *Z* óbsecro? Ta. [in portu iam] adest *B*. óbsecro. Ta. adest
libri, nisi quod pro Ta. *spatium CD*, et ade *C*: (nam quod in *B*
 te *comparat post* óbsecro, id a manu *Camerarii* est). óbsecro te?
 Ta. adest *Camerarius* et *geminato* adest duce *Guyeto Bothius*
 367. ue *BC* 368. ago? Ta. nam quid *Dousa Explan. III, 1*:
ante quem ago? Ta. quid *Lambinus*. agam? Ta. numquid *BZF*.
 agam num quid *CD* post malum *amplum spatium in B* est
 (et *deinceps Me, non me*), item *spatium in C* rogitet *CD*
 agas? accubas *Camerarius*. agas accubans *BCD*. agas accubans
Z 369. Pa. om. *BCD* Tún uidisti *De, Camerarius*. Tu
 uidisti *B*. Tui inuisti *C*. Tuum uidisti *B*. tu en uidisti *FZ*. Tutum

TRANIO.

Égomēt, inquam.

PHILOLACHES.

Cérte?

TRANIO.

Certe, inquam.

PHILOLACHES.

'Occidi,

Sí tu uera mémoras,

TRANIO.

Quid mihi sít boni, si méntiar? 370

PHILOLACHES.

Quíd ego nunc faciám?

TRANIO.

Iube haec hinc ómnia amolúrier.

Quis istic dormit?

PHILOLACHES.

Cállidamates.

TRANIO.

Sáscita istum, Délphium.

DELPHIUM.

Cállidamates, Cállidamates, uígila.

CALLIDAMATES.

Vigilo: códo bibam.

uidisti *Fleckeisenus coll. Mil. 290, fortasse vere* inquam. PH.
 cérte? Tr. certe inquam. PH. occidi *Camerarius*. inquam. PH. certe.
 Tr. inquam. PH. occidi *B.* inquam certe inquam occidi *C.*
 inquam cer. inquam occidi *D.* inquam. PH. certe inquam occidi
FZ. 370. *mentiar Pylades, mentirer libri* 371. hec *C*
 372. Quis *FZ.* Quid *CD.* Quid *B m. anl.* Tr. om. *BCD.*
sine spatío *callidamantes Z: item proximo* 373. bibam *B*

DELPHVM.

Vigila: pater aduénit peregre Philolachas.

CALLIDAMATES.

Valeát: pater.

PHILOLACHES.

Válet ille quidem atque égo disperii.

CALLIDAMATES.

Disperisti? quí potest? 375

PHILOLACHES.

Quaéso edepol te, exsúrge: pater aduénit.

CALLIDAMATES.

Tuus usq[ue] pater?

Iúbe eum abire rúrsum. quid illi réditio huc etiám fuit?

PHILOLACHES.

Quid ego agam? nam iam híc offendet míserum adueniens
ébrium,

Aédis plenas cónuuiarum et múllicrum. míserúmst opus,

ut bibam libri 374. peregre Philolachae. CA. ualeat *Lambinus*.
peregre philolache ualeat *CD*. peregre. CA. philolache ualeat
(cum spatio satis amplo) *B*. peregre philolachae. CA. ualeat *F* et,
nisi quod philolachis, *Z*. Philolache servavit *Camerarius* 375. illic
Bothius atque] at *Dousa* ego *Pylades*. om. libri
disperii *Bb* (sed m. ant.), *FZ*. disperi *BaCD* CAL.] amplum
spatium *B* disperisti? *FZ*. bisperisti *CD*. bis peristi *B*: quod
non displicebat *Fleckeiseno Exercit. p. 24* Quoéso *BC* te
R: nisi iam males. om. libri exurge *DFZ* 377. eum *R*:
item *Fleckeisenus*. om. libri redicio *D* huc etiam *Came-*
rarius. etiam huc *BFZ*. et etiam huc *C*. etiam huc *D* 378. nam
iam hic *R* deletis glossematis. pater iam hic me libri. pater hic iam
me, deletio ego, *Guyetus*. pater hic me *Reizius apud Schneidérium*
gramm. lat. I, p. 286. pater hic iam aut iam hic pater *R* *Proleg-*
Trin. p. CLVIII misere *Bothius* offendet *FZ*. offendit *BCD*
ebri reliquis abecisis *C* 379. Rñc *Z*. Aedef *F*

'Igitur demum fódere puteum, úbi sitis faucés tenet: 390
Sicut ego aduentú patris nunc quadro, quid faciám miser.

TRANIO.

Eccere autem hic deposiuit caput et dormit. súscita.

PHILOLACHES.

Étiam uigilas? páter, inquam, aderit iam hic meus.

CALLIDAMATES.

Ain tú, pater?

Sóleas cedo mi, ut arma capiam: iam pol ego occidám
patrem.

PHILOLACHES.

Pórdia rem: tace amábo. abripite hunc intro actutum inté
manns. 395

CALLIDAMATES.

Iam hécule ego uos pro mátula habebo, nisi mihi matulám
datis.

PHILOLACHES.

Périi.

390 *ex B addidit Camerarius. om. CDFZ* todere fon-
dere *BA*, sed todere voce inducta fo-dere *BB* 391. Hic ver-

sus dubitari potest num Plauti sit quero *BC* fatiam *B*

393. TRA. *om. B* Eccere autem hic deposiuit *B*. Ecce au-
tem hic deposuit *libri*: ubi deposiuit *Camerarius*. Ecce autem itidem
hic deposiuit *Boethius olim*. Ecce autem illic deposiuit *idem nuper*.
Ecce hic autem deposiuit (*ut Guyetus*), aut Ecce autem hic deposuit
rursum, aut Ecce autem hic deposuit (*et postea condormiscit pro*
dormit) *Lomanus p. 48* suscita *BBKZ*. suscitavit *BaCD*

395. PHL. *om. B* Et iam *B*. Eccam *BA*, Ecceam *BB*
uigila *KZ* aderit *BBKZ*, adherit *BaCD* tu *om. C*

396. Soléas cedq mi, ut arma *B*. Cedq soleas mihi ut arma *libri*.
Cedq mi soleas, arma ut *B olim*, item *Fleckeisenus* 398. plq
sup. per. B mihí *B. om. CDFZ* dant *B om. ant.*

TRANIO.

Habe bonum ánimum: ego istum lépide medicabó metum.

PHILOLACHES.

Núllus sum.

TRANIO.

Taceás: ego, qui istaec sédem, meditabór tibi.

Sátin' habes, si ego áduenientem ita patrem faciám tuum,
Nón modo ne intro eát, uerum etiam ut fúgiat longe ab
aédibus? 390

Vós modo hinc abite intro atque haec própere hinc amolímini.

PHILOLACHES.

'Vbi ego ero?

TRANIO.

Vbi máxume uis ésse, cum hac, cum istác eris.

DELPHIVM.

Quid igitur, si abeamus hinc nos?

387. habeo num *C* medicabo *DaFZ*. meditabo *C*. meditabor *B*. medicabor *Bb* et inde a *Pylade* editores: item *Bentleius* in *Heautont.* II, 3, 97, *Fleckeisenus Exerc. p. 16.* Cf. *Acidalius p. 563* mecum *C* 388. Nullus *BbFZ*. Nullum *BaCD* taceas. ego qui ista haec sedem meditabor *BbCD*, nisi quod taceas *C*, ista . . . ec *Bb*. taceas quia ego ista haec sedem meditabor 'ex *codd. ant.*' *Pylades*. taceas ergo. quia ista sedem meditabor *Z*. taceas. *PHIL.* ego qui istaec. *TAA.* sede medicabo *F*. meditabor *pro* meditabor 'atibi codicum legi' *Pius scribit, defendit Scioppius Suppl. lect. IV, 17* 389. post habes aliquid erasum in *B* ego aduenientem si *Guyetus* praefaciam *pro faciam Guelmus* tuum] sic eundem versum continuat *B*: tuum Non modo hinc abite intro atq. haec inquit: atque eadem verba Non . . . inquit singulari versu perscripta in *CD* sunt: — et integris quidem vv. 390. 391 390. introeat *FZ*. intro at *BaCD*. intro at *Bb* uerum etiam *F* longe *B* 391. habito *B* haec *C* praepere hinc *R*. hinc praepere libri 392. ero? *Ta.* tu? ubi *Batinius*. ero autem? *Ta.* ubi *Fleckeisenus* maxime libri uis esse *Batinius* esse uis libri cubae *C* 393. Quid igitur, si *R*. Quid, si

TRANIO.

Nón hoc longe, Délphium.

Nam intus potato háu tantillo hác quidem causá minus.

PHILOLACHES.

Ei mihi, quam istaec blándá dicta quo éuenant, mado
metú. 395

TRANIO.

Pótin' ut animo sis quieto et fácias quod iubeó?

PHILOLACHES.

Potest.

TRANIO.

'Omnium primúm, Philematium, intro abi, et tu Délphium.

DELPHIUM.

Mórigerae tibi érimus ambae.

igitur *Bothius*. Quid est igitur? *libri* habeamus **BCD** nos
hinc abeamus *Fleckeisenus* TRA.] CAL. **FZ** linge **C**. non
codd. *Pyladis*. ungue *Lipsius*, *refutatus a Scioppio Susp. lect. I, 9*
delephium **D**. delephyá **C**. delephuum **Ba** (delephuum **Bb**)
394. Nā intus, *sed et ā et in e corr.*, **B**. Namentus **C**. Nāmentus
D. Nam metul' **Z**. Num metul' **F** potare **FZ**. potatote *Fleck-*
eisenus hautantillo **BaD** (*sed ut paenultima littera e corr.*
sit in Ba). haat ancillo **C**. hautantillo **Ba**. haud tantillo **F**. aut
tantillo **Z** *Fortasse cecidit aliquid, sic: Nam intus potari*
hau tantillo potis hac quidem causa minus. 395. Ei **BCE**. Hei
FZ quam istaec. *Camerarius*. quom ista hec **BaD**. quom
ista. ec **Bb**. quomista haec **C**. quom ista haec *codd.* *Pyladis*. com-
mixta **F**. commista hec **Z** euenant *Bothius*. eueniat **Z**. eueniant
reliqui, item codd. *Pyladis* medeo **Da** 396. ut animo sis
Bothius, *Hermannus Elem. doctr. metr. p. 87*. animo ut sit *libri*,
nisi quod anima Z. animo ut sies *Camerarius* fatiat **B**. faciat **Z**
quid **Z** 397. philocomastium **F** et, nisi quod **st**, **Z**. phile-
matium *etiam codd.* *Pyladis* habi **D** delphum **Ba**. delphym
CD 398. DEL.] PHIL. **FZ** Morigera et ibi **BaCD**

TRANIO.

'Ita ille faxit Iuppiter.

Animum ad uorte nunc iam tu, quae uolo accurarier.

'Omnium primum dum haec aedes iam face occlusae sient. 400

Intus caue mutire quemquam siueris.

PHILEMATIVM.

Curabitur.

TRANIO.

Tamquam si intus natus nemo in aedibus habitet.

PHILOLACHES.

Licet.

TRANIO.

Neu quisquam responset, quando hasce aedis pultabit senex.

PHILOLACHES.

Numquid aliut?

TRANIO.

Clauem mi harunc aedium Laconicam

Iam iube efferri intus: hasce ego aedis occludam hinc foris. 405

ille] hinc defenditur illud *Pseuduli* 923 ita ille faxit Iuppiter: quo adde *Curc.* I, 1, 27 iuppiter *FZ* 399. iam tu *Bothius*, et falsa testans *Brixius* p. 48. tu iam *BFZ*. tulam *CD* que *C* accurarier *C*. adcurarier *Z* 400. primumdum *F* haec *R*, *Fleckeisenus*. om. libri adef *C* face *R*. fa.. cum duarum litterarum rasura *Ba*. fac *Bb* cum reliquis occlē *C* 401. mutire libri fineris *Z* 402. stintus *BaCD* edibus *B* *PHI.* om. *B* 403. TRA. om. *B* respondet *F* putabit *BaD* 404. clauim *FZ* harunc aedium *Bothius*. harunce aedium *Camerarius*. harumcedium *Ba*. harū cediū *C*. harumcedium *D*. harumce edium *F*. harūfce edium *Z*. harum edium *Bb* laconicam *B*. laconicam *CD*. nunc iam *Z*. hac omni causa *F*

PHILOLAGHES.

'In tuam custodiendam meque et spēs meas trado, Tranio.

TRANIO.

Plūma haut interēst, patrouus*ān cluens probriōr siet:

* * * * *

Homini, quoi nulla in pēctorest audācia,

[Nam cuius homini, uel optumo uel pessumo] 410

Quamuis desubito fācilest facere nēquiter:

Verum id uidendumst, id uiri doctist opus,

Quae dēsignata sūt et facta nēquiter,

406. custodiendam meque *Bothius*. custodiendam meque *libri*. custodiendam me *Pylades* 407. an client *BbDFZ*. ac client *Ba*. addent *C* probrior *ausus sum*, ut animalia spurca atque probra *apud Gellium IX, 2*. proprior *BaCDF*. propior *BbZ*. probior *Scioppius Susp. lect. III, 5*, item *Passeratius ms.*: quod placuit *Rostio Opusc. p. 135 sq.* potius *Lambinus*. Construxerunt omnes cum v. 409 sic: pr. siet homini, quoi siet *BbF*. sciet *BaCD*. siet *Z*. fuit 'nonnulli libri' *Lambini* Sequitur in *B CD* spatium unius

versus, quale esse inter binas scenas solet: in quo *TRANIO* *S PYER* addidit *Db*. Quod etsi potest propter mutatum numerorum genus relictum esse, tamen ratio evincit et novam sententiam a v. 409 ordiri et post v. 407 intercidisse quibus inchoata eo versu sententia absolveretur 409. cui libri. In pectore est *Pylades*. est in pectore libri audacia *BC* 410. Hic accessit postquam, elapso v. 408, coeptus est v. 407 construi cum v. 409 cuius *BbDeFZ*. cuius *BaCDa* homini uel libri, nisi quod homine *BaC*, hominis *Da*. uel homini *Bothius* pessimo *BCD*

411. Quamuis] uel e corr. *B* de subita vulga est libri Post hunc v. hic sequitur in libris: Clauem cedo atque abbi intro atque occludi ostiū: sic enim *CD*. Vbi abi *FZ* et cum rasura *B* — occlude *Bb* — ostium cum ras. post eam vocem *B*, hostium *FZ*. Deleri iussit ut e v. 435 iteratum *Acidalius* 412. Pau. praescriptum in *FZ* est libri docti est *BbFZ*. docti est *BaCD* 413. Quae *BC* designata *Z*. designata *BaF*. designata *BbCD* nequiter *Dausa*. nequiter libri

Tranquille cuncta ut prouenant et sine malo,

Ni quid patiatur, quam ob rem pigeat uiuere. 415

Sicut ego efficiam, quas facta hic turbauimus,

Profecto ut liqueant omnia et tranquilla sint,

Neque quicquam nobis pariant ex se incommodi.

Set quid tu egredere? perii, eho, iamiam optume

Praeceptis pares.

P V E R.

Erus te iussit maximo

420

Opere orare, ut patrem aliquo absterres modo,

Ne introiret aedis.

T R A N I O.

Quin etiam illi hoc dicito:

414. 415. hoc ordine *Acidalius*: *inverso libri* 414. TNA.
praemittunt **FZ** ut prouenant et **R**. et ut prouenant *libri*,
nisi quod tu pro ut **Z**. ut prouenant *Acidalius* sine malo *cod.*

Pyladis. *Si nemo* malo **Ba**. sine *mo* malo **Bb**. sine *momolo* **C**. sine
monolo **D**. meo malo *sup. scr.* **De**. sine modo **FZ** 415. Ni
BaD et *sup. scr.* **C**. Ne **BbCFZ**. Cf. v. 924 patiatur **Bb**.
potiatur **BaCD**, defensum a *Palmerio*. patiantur *cod.* *Pyladis*.
ponatur **FZ**. peccetur, et qui pro quid, 'vetusta exemplaria' *Pii*

Et ne quid pariant *Acidalius* 416. effitiam **C** que
BaC turbauimus *Lambinus*. turbabimus *libri*, sed bim e corr.
post ras. **B** 417. linqueant **BCDa** 418. pariant nobis **C**

ex se incommodi *Camerarius*. ex eis incommodi **B**. ex eis incommodi
C. ex eis incommodi **D**, sed eis **De**. ex eo incommodi **Fet**, nisi quod
ex eo, **Z** 419. egredere? perii. eho **R**, eho praecunte *Bothio*,
cui assentitur *Fleckeisenus Exerc. p. 30*. egredere? perio **BaCD**.

egredere? perio (sed post rasuram perii pro perio) **Bb**: unde egre-
deris? perii, o *Gruterus*. egredere? spero **F**. egredere? spero **Z**
optime **BCD** 420. Praeceptis **BC** pares. Pv. erus te iussit
R. paruisti. Pv. iussit **B**. paruisti iussit **CD**. paruisti. *Philocom*.
iussit **FZ**. paruisti. Pv. herus iussit *Camerarius*. paruistis. Pv. iussit
Guyetus maximo **BaC**. maxima **Bb** (ad Ope te relatum)

421. Opere **DeFZ**. Opete **BCDa** aliquo] aliquo ut **Z**
absterres **Da** 422. aedis *Camerarius*. adest **BCD**. TNA.
adest **FZ**. ad se *Pylades* qui **Z**

Facturum, ut ne etiam aspicere hasce aedis audeat,

Capite obuoluto ut fugiat cum summó metu.

Clauim cedo atque abi hinc intro: occlude óstium, 425

Et ego hinc occludam. iúbe uenire nunc iam:

Ludós ego hodie uiuo praesénti huic seni

Faciám: quod credo mórtuo numquám fore.

Concédam a foribus húc: hinc speculabór procul,

Vnde áduenienti sárcliam inponám seni. 430

423. ut *libri*. me ut *Pylades* hasce *R. om. libri* audiat
Ba 424. obuoluto] *ultimam litteram e corr. B. obuoluto C*
 summo cum *Z* 425. abi hinc intro: occlude *R.* abi hinc intro
 atque occlude *libri* (*nisi quod occude C*) ut supra post v. 411. abi
 intro atque occlude *Guyetus* 426. nuntiam *C* 427. ego *Z*
 hodi *Ba Da* praesénti *BC* huic *Pius, Bentleius in*
Adelph. V, 7, 17. hic libri seni *Bb, Pius. fene Ba* cum *re-*
liquis. Cf. Parerg. I, p. 428 428. Faciam *Ba* quod credo
BFZ, sed od cr litteras e corr. post ras B: item Bentleius. quo
 do edo *C.* quodoedo *D.* quos credo *Gulielmus, contra quem dixit*
Scioppius Susp. lect. IV, 17 Sequitur in *BCD* spatium unius
 versus, in quo *TRANIO* tamquam novae scenae inscriptionem *B*
 habet 429. T (*h. e. TRAN.*) praemittit *Db* 430. sartinam
Da imp. pro imp. *B*

ACTVS III.

THEVROPIDES. TRANIO.

THEVROPIDES.

Habeó Neptune, grátiam magnám tibi,
 Quoniam amisisti me á te uix uiuóm modo.
 Verúm si posthac mé pedem latúm modo
 Scies inposisse in úndam, hau causast, ilico
 Quod núnc uoluisti fácere quin faciás mihi. 435
 Apage, ápage te a me núnc iam post hunc diem:

Act. II. Scen. 2. THEVROPIDES SENEX. TRANIO SERVVS
B et, nisi quod TEVROPIDES, D^bFZ. om. C^{Da}. Theopropides
vel adeo Theupropides veram nominis formam Bergkii putabat in
suis Caesarisque Diariis a. 1848 p. 1136. Vulgatam tuitus sum in
praefatione 431. neptúne]nept e corr. B. neptúne C^{Da}

432. Quoniam amisisti me *R*: Quoniam me amisisti *Gruterus*. Quom
 me amisisti *libri*, nisi quod Cum *Z*. Quom me amisisti *Guyetus*
 ad te uix *BCD*. uix a te *Pytades* uiuóm pro uiuúm *B*

433. Virum *BCD* 434. Sciēs *DeFZ*. Siēs *BaCD*. Siēs
Bb inposuisse *BC*. inposuisse *DZ*. inposuisse *F*. Vide *Fleck-*
eisenium Egerc., p. 45 hau causast, ilico *R*: haud causast illico,
Scriuerius. hau causa, ilico est *Da*, hau causa illico est *BaC* haud
 causa ilico est *BbF et, nisi quod* illico, *Z*. haud causa ulla est *De*.
De hau forma ante e litteram vide Mus. philol. n. t. VII, p. 598 extr.
 435. facias *Ba* 436. Apage ac age *C^{Da}* te a om. *Z*
 me. nunc . . . diem, Quod interpungebatur ante *Bothium*.

Quod créditurus tibi fui, omne créddi.

TRANIO.

Edepól, Neptune, péccauiſti lárgiter,

Qui occáſionem hanc ámiſiſti táñ bonam.

THEVROPIDES.

Triénño poſt Aégypſo aduenió domum:

440

Credo, éxſpectatus uéniam familiáribus.

TRANIO.

Nimio édepol ille pótuít exſpectátior

Venire, qui te nuntiaret mórtuom.

THEVROPIDES.

Set quíd hoc? occluſa iánuáſt intérdius.

Pultábo. heus, ecquis íſtas aperit míhi foris?

445

TRANIO.

Quis homóſt, qui noſtras aédis accéſſít prope?

THEVROPIDES.

Meus séruos hic quidemſt Tráño.

TRANIO.

O Theurópides,

Ere, sáſue: ſaluom te ádueniſſe gaúdeo.

437. omni **CD** 438. largiter **BC**, item *codd. Pyladis*: hinc
receptum in *Glossarium Plantinum*. largiter **D**. largiter **FZ**
439. occaſionem **C**. hooſaſionem **D** 440. aegipſo **BC**. egipſo
D 441. *personae nota crassa est in B* expectatus **FZ**:
item proximo 442. Nimo **C** pol **FZ** 443. nunciaret
BZ mortuum libri 444. eſt libri 445. euf heoquif
BaCD íſtaſ aperit **BbDeFZ**. íſtaſ aperit **BaCDa** míhi
Camerarius. in **BCDa**. om. **DeFZ** ſoreſ libri 446. Tñ.
om. **FZ** eſt libri noſtraſ eſt **FZ**. noſtraſ neſet **B**. noſtraſ
ſeſet **C**. noſtrá ſeſet **Da**. noſtraſ eſet **Dd** 447. Tñ. om. **FZ**
ſerunt **B** teurópideſ **FZ** 448. Ereſſue **BaCDa**.
Perſalue **FZ**. Here ſalue *codd. Pyladis* ſaluom **B**. ſaluom

Vsquin ualuisti?

THEVROPIDES.

Vsque, út uides.

TRANIO.

Factum óptume.

THEVROPIDES.

Quid uós, insanin' éstis?

TRANIO.

Quidum?

THEVROPIDES.

Sic, quia

450

Foris ámbulatis: nátus nemo in aédibus

Seruát, neque qui reclúdat neque respóndeat.

Pultádo paene cónfregi hasce ambás foris.

TRANIO.

Eho,

DbfZ. saluem **Cda** 449. Vsquin ualuisti **R** Mus. philol. n. t. VII, p. 577. Vsque inualuisti libri. Vsquene ualuisti *Camerarius* optime **BCD** 450. Insani **FZ** 451. nlm. **Da.** nemo **Db.** nemo^{nunc} **De** edibus **C** 452. neque respondeat *Bothius*: quod tamen defendi posse nego. neque quis respondeat **BCD**. neque qui respondeat **FZ**. *Nondum inveni quod lenius esset quam hasc exempla*: Seruat, neque qui respondeat neque qui aperiat vel Seruat, nunc qui recludat aut respondeat 453. Pultando *Bothius*. Pultando pedibus libri, nisi quod Pultando **C**, ndo autem e corr. post duarum tantum litterarum rasuram **B** pene libri confregi hasce ambas foris. || *Ta.* Eho **R** coll. *Capt.* IV, 2, 51. confregi ^hasce ambas || *Ta.* Eho **B**. confregiasce ambas || Eo **C**. confregasce ambas || Eo **D**, sed confregas **Db**, confregas **De**. confregi hasce ambas. || *Ta.* Eo **Z** et, nisi quod Eho, **F**. confregi hasce ambas. *Ta.* Eho eodem ceru comprehensa *Bothius* *Guyeto* duc. confregi assulas. || *Ta.* Eho *Camerarius*, contra quem *Helmsius* dixit *Advers.* I, 5 p. 52

An tú tetigisti has aedis?

THEVROPIDES.

Quor non tangerem?

455

Quin pultando, inquam, pæne confregi foris.

TRANIO.

Tetigistin?

THEVROPIDES.

Tetigi, inquam, ét pultavi.

TRANIO.

Váh.

THEVROPIDES.

Quid est?

Quomodo pultare pótui, si non tangerem?

TRANIO.

Male hércle factum.

THEVROPIDES.

Quid est negoti?

TRANIO.

Nón potest

Dici, quam indignum fácinus fecisti ét malum,

460

THEVROPIDES.

Quam ob rem? aut quam subito rém mihi adportás nouam?

TRANIO.

Occidisti hércle

455. an tu **FZ**. an tu te **BbD**. ante te **BaC** tetigistis
CD edes **DFZ** quor pro cur **F** 456. pene libri
 confregi **CDA**. confregi **Ba** foret **FZ** 457—487 hoc
 ordine **R**, sic collocatos in libris: 457. 459. 460. 465. 466. 458.
 462—464. 461. 462 459. negotii **BCD**. negotii **FZ** 460. Dici
 inquam **F** facinus **CD** 461. ut **Z** apportat **BcF**
 462. hércle **C** quam **C** onis **C**. omf **B**. omes **DFZ**

THEVROPIDES.

Quém mortalem?

TRANIO.

Omnis tuos.

THEVROPIDES.

Di té deaeque omnes fáxint cum istoç ómine

TRANIO.

Metuó, te atque istos éxpiare ut póssies.

THEVROPIDES.

Quid lám?

TRANIO.

Fuge obsecro átque abscede ab aédibus. 465

Fuge húc, fuge ad me própius: [tene terrám manu :]

Et, heús, iube illos íllim amabo abscédere.

THEVROPIDES.

Apscédite.

TRANIO.

Aedis ne áttigatis. tángite

463. Dii **FZ**

Dit ede aequē **C**

omnes **F**. omnis **BC**

DZ faxint **B**. axint **CDa**. axint (*h. e. perdunt*) **Dd**. Vnde

perduaxint **Z**, perduassint **F**. perdunt *Turnebus Advers. XVI, 10. Cf.*

Bentleius in Hecyrae I, 2, 59 Istoc ómine **Z**. isto homine **BaC**.

isto ómine **BbF** 465. adque **CD** edibus **C** 466. pro-

pius. tetigistin fores? libri, nisi quod propitiu **C**. Perperam iterata

e v. 457 verba quod loco suo pepulerunt, viz potest aliud fuisse

quam quod posuimus tene terram manu 467. Ta. **BfZ**

Et...heuf cum duarum litterarum rasura **Bb**. E...heuf **Bb**. Et

heuf reliqui. Eheus *Camerarius: cf. Handii Tursell. III, p. 75*

íllim *Bothius*. illinc libri. *Vide Mus. philol. n. t. VII, p. 473*

ambo *Scaliger* (servato illinc)

abscede **Z** 468. Th. om. **F**

Apfc. pro Absc. **CDa**

aedis *Diomedes I, p. 378*. aedef

libri

attigatis *Diomedes*. atigite **BaCD**. attingite **BbFZ**

Vos quóque terram.

THEVROPIDES.

Obsecro hércle, quin [intro ímus huc?]

TRANIO.

Quia séptem menses sũnt, quom in hasce aedís pedem 470

Nemo íntro tetulit, sémel ut emigráuimus.

THEVROPIDES.

Elóquere, quid ita?

TRANIO.

Circumspicedum, númquis est,

Sermónem nostrum qui aúcupet.

THEVROPIDES.

Tutúm probeat.

TRANIO.

Circumspice etiam.

THEVROPIDES.

Némost: loquere núnc iam.

TRANIO.

Caputále factumst.

THEVROPIDES.

Quid id est? non intéllego.

473

tangere **C** 469. ercle **C**. er de **Da** quia [intro ímus huc?] **R**. quin eloquere libri: quod e v. 473 irrepsit. quin eloquere iam *Pylades*. quin eloquere rem *Bothius* 470. mensis **D** cum **Z** aedes **FZ** 471. detulit **BbFZ**. tetulit etiam *Pil* 'prisci codd.' 473. Sermonum **BaCDa** acupet **C** probeat **BCDF**. probe **Z** 474. nuntiam **BaCD** 475. Capitale *Bothius*. Capitali scedis **BaC**, ubi scedis **Bb**. Capitalis cedif **DF**, unde Capitalis caedes *Camerarius*, simul deletis Quid est verbis. Capitalis aedis **Z**, defensum a *Gulielmo* factum est *Bothius*. facta est libri Capitales aedes factae *Guyetus* id *Bothius*. om. libri intelligo **Z**

TRANIO.

Scelus, inquam, factumst iam diu antiquom et uetus,
[Capitale:] id adeo nos nunc factum inuenimus.

THEVROPIDES.

Quid istuc scelus est aut quis id fecit? cedo.

TRANIO.

Hospes necauit hospitem captum manu:

Iste, ut ego opinor, qui has tibi aedis uendidit. 480

THEVROPIDES.

Necauit?

TRANIO.

Aurumque eidem ademit hosti,

Eumque hic defodit hospitem ibidem in aedibus.

THEVROPIDES.

Quapropter id uos factum suspicamini?

TRANIO.

Ego dicam: ausculta. ut foris cenauerat

Tuus gnatus, postquam rediit a cena domum, 485

Abimus omnes cubitum, condormiuimus.

476. est libri antiquum libri 477. Capitale: id **R**. Antiquom id **BCDZ** (nisi quod u pro o **Z**). Tex. Antiquum? **TAA**.
Id **F**. **E** superiore v. errore iteratum Antiquom nunc nos **F**

478. istuc **Z**. istuc etiam *Pyladis* codd. scelus est **R**. est
fceleste libri. est scelesti *Dissaldeus*. est scelus *Scaliger, Scriuerius*

479. negauit **BaCda** captu **Da** 480. oppinor
BCD has tibi **BbDcFZ**. hastibus **Cda**. astib. cum **ras**.

Ba aedes **DFZ** 481. Cecauit **Cda** eidem ademit
R. et ademit **BCDE**. ademit **Z**. ipsi ademit *Pylades*. eji ademit

Scioppius Susp. lect. III, 1. iste ademit *Fleckeisenus*. etiam ademit
fuit qui suaderet hosti **Da** 482. en **Cda** 484. aut

Cda. uti *Bothius*. (ausculta)dum. ut *Fleckeisenus* coan. **Z**,
item proximo 485. rediit *Dousica*. redit libri 486. Abimus

Fleckeisenus tuebatur ut perfectum *Exerc. p. 28*, ut *praeiens au-*

Lucérnam forte oblitus fueram extinguere:

Atque ille exclamat dérepente máximum.

THEVROPIDES.

Quis homo? án meus gnatus?

TRANIO.

St', tace: auscultá modo.

Ait uénisse illum in sómnis ad se mórtuom. 490

THEVROPIDES.

Nempe érgo in somnis?

TRANIO.

Ita: set auscultá modo.

Ait illum hoc pacto síbi dixisse mórtuom

THEVROPIDES.

In sómnis?

TRANIO.

Mirum, quín uigilanti diceret,

Qui abhínc sexaginta ánnis occisús foret.

Intérdum inepte stúltus es, [Theurópides.] 495

THEVROPIDES.

Taceó.

*per in Iakni Annal. phil. et paed. t. LXI, p. 25. 65. Quanquam non
maiore audacia ablimus hic quam proximo v. redlit restituas*

gubitus **BaCda** 487. exungere **D** 488. maximum **BC**

489. meus gnatus *Bothius*. gnatus meus *libri*, etiam *Bentleius*
in *Phorm. II, 3, 3* st tace *Camerarius*. Sitace **Ba**. si tace

CD. si tacef **Dc**. Sed tace **Bb**. sic tace **FZ** aut sculta **Da**

490. ad se **B**. adesse **CD**. ad sese **FZ** mortuum *libri*:

item v. 492 491. ego **F** 492. dedisse **F** 493. quia

Pylades. qui *libri* dicerit **Cda**. dixerit **Dc** 494. quadra-

ginta *Putschianus Charisius* hunc v. *afferens p. 175*, ubi *LX codex*

foref **Z** 495 sq. in fine *supplevi*, utpote sic scriptos in **B**:

Interdum inepte stultus es.

TR. Taceo. TR. sed ecce quae ille inquit.

TRANIO.

Set ecce, quae illi ille inquit [mórtuos:]
 ‘Ego trásmarinus hóspes sum Diapóntius.
 Hic hábito: dedita haec mihist habitátio:
 Nam me ‘Acheruntem récipere Orcus nóluit,
 Quia praémature uíta careo. pér fidem 500
 Decéptus sum: hospes me híc necauit, isque me
 Defódit insepúltum clam in hisce aédibus,
 Sceléstus, auri caúsa. nunc tu hinc émigra:
 Sceléstae haec aedes, impiast habitátio.’
 Quae hic mónstra fiunt, áнно uix possum éloqui. 505

In unum versum reliqui contraxerunt, sic quidem CD: Inter-
dum inepte stultus est taceo sed ecce quae illi, nisi quod ineptae
C, hecce D, illius De: sic autem FZ Interdum inepte stultus est.
TRV. taceo. TRA. sed ecce quae illi ait. Vnde Interdum inepto-stultu's.
TH. taceo. sed ille quid? Acidalius, Interdum inepte . . . Táceo. sed
ecce quae ille ait Bothius, Interdum stultus. TH. táce. TA. sed ecce
quae ille ait idem nuper, olim etiam maiora sic machinatus:

Interdum inepte stultus. TH. taceo, [Tranio].

TA. Set ecce, quae ille: ‘ego hospes sum Diapontius
 illi ille R 498. habeto CDA dedita haec mihi est Bothius
 olim. haec mihi dedita est libri habitacio Da 499. Nam me
 BDa. Nam ine C. Nam me in DbFZ orchus BCD. horcus Z
 500. premature uita careo per fidem, sed e uita c e corr. post ras.,
 B. premature uita hare operfidem C. premature uita hareo per fidem
 Da et careo substituto DbFZ perfide Scioppius 501. ho-
 pes B me hic Guyetus. hic me libri 502. Defodit Z
 in sepulchrum FZ, iam a Pio correctum clam R: item Fleck-
 eisenus. clam ibidem libri, e v. 482 in hiscedibus C. iniscedibus
 Da, iniscedibus Db. in aedibus Bothius servato ibidem 504. haec
 aedes impia est Guyetus, ante quem hae sunt aedes, impia est Pius,
 post Pium Camerarius. hae sunt aedes impla est Ba. hae sunt aede
 simpla est C. hede simpla est Da, ubi (pro hede) hedes Db,
 edes De. hae sunt aedes simpla est BbF. sunt aedes: simpla est Z:
 quo hae ‘e codd. ant.’ Pylades addidit 505. Que C monstra

THEVROPIDES.

St st.

TRANIO.

Quid óbsecro hercle fáctumst?

THEVROPIDES.

Concrepuit foris.

TRANIO.

Haecine percussast? gúttam haut habeo sánguiniis:

Viuóm me accersunt 'Acheruntém mórtui.

Perii: illisce hodie hanc cónturbabunt fábulam.

510

Nimis quám formido, né manifesto hic me ópprimat.

THEVROPIDES.

Quid túte tecum lóquere?

BaCda 508 sqq. sic, uti supra factum vides, personis distribuendos putavi: quae quales in libris sint, singulatim adnotabo. Et ab initio quidem sic **B**:

Sedet. **TRA.** quid óbsecro hercle factum est? **TRA.** concrepuit foris.Hicne percussit? **TRA.** guttam e. q. s.

A quo (praeter vacua spatia pro personarum notis in **Cda** relicta) reliqui sic tantum discrepant: Secede (pro Sed&) **FZ**: pro quo St st Gruterus, extra versum positum a Bothio ercle **C.** erde **Da** foris **C.** foras **D.** foris **FZ** Haecine **R.** Hic me **FZ.** Hicne Camerarius. Hinc me Bothius percussast

R guttam **F** 509. Viuom **BC.** Viuon **F.** Viuom **D.**

Viuom **Z** accersut **C.** adcersunt **Z** Acheruntém Hermannó in Eurip. Hec. 1 duce Fleckeisenus Exerc. p. 35. adcheruntém **Cda.**

adoheruntém **Db.** ad acherontem **FZ.** Aggeruntém adscripsit Scaliger 510. **TRA.** praemisit Camerarius: om. libri Perli

illisce Camerarius. Per illisce **BCda.** Peri illis ce **De** Peri hisce **F.** Peri hisce **Z.** Peri illisce Dousa Expl. III, 2 contralabunt **F.** codd. Pytadis. contra dabunt **Z.** 'antra labunt: vet. cod. antroabunt: Scaliger 511. Nimisque **FZ** manifesto libri, sed lecto **D** e corr. opprimant **CDFZ** 512. **TRA.** Camerarius. **TRA.**

BFZ Quid túte tecum **Z.** Quid te tu cum **BaCda,** nisi quod Quidte **D,** tuum **CD.** Quid tu tecum **BbDeF** loquere. **TRA.**

TRANIO.

Abscede ab iánua:

Fuge, óbsecro hercle.

THEVROPIDES.

Quór fugiam?

TRANIO.

Etiám tú fugis?

THEVROPIDES.

Nihil égo formido: páx mihist cum mórtuis.

INTVS.

Hens, Tránio.

TRANIO.

Non me áppellabis, 'sí sapis.

515

Nihil égo commerui, néque istas percussí foris.

THEVROPIDES.

Quaesó quid [istuc est? quór sermonem] ségregas?

abscede *Camerarius*. loquere. abscede libri, nisi quod abscede **CDA**

513. Euge *Camerarius* quor *Bothius*. quo libri fugam **F**

TRA. etiam *Bothius*. *THEVROPIDI* continuant libri fugis *Ca-*
merarius. fugies **B**. fugies reliqui 514. *TRANIONI* tribuunt **BDB**

FZ est libri *THE*. praescribunt **BDBFZ**: pro quo ego
INTVS substituendum intellexi tranio. *TRA*. non **FZ**. tranio

non reliqui 516. quom merui **B**. quommerui **CDA** foret
libri 517. *Duorum versuum vestigia manifesta in BCD sunt*:

Queso Quid segregas.

. esse agit tranio

ubi Quaesó et agregas **TD**. In unum versum constarunt **FZ** hunc:
TH. Quaesó. *TH*. quid e grege es. *TH*. quis te agit tranio, nisi quod
qui pro quis **Z**. quid aegre est 'exemplaria prisca' habere *Pius*
scribit: unde Quaesó quid egre est, qui te agit Tranio? *Aldus* et
quae res pro qui substituens *Camerarius*. quid segrex as? ex quid
segregas efficiebat cum *Colero Gruterus*. In meo supplemento *Tran-*
nionis verba eidem (*Philolachi*) dicuntur cui antea non me appellabis
si sapis. *Ceterum* quid non inveniri qui cum segregas iungarem

[TRANIO.

Caue uérbum faxis.

THEVROPIDES.

Quaé r]es te agitat, Tránio?

Quicum istaec loquere?

TRANIO.

An quaéso tu appelláueras?

Ita mé di amabunt, mórtuom illum crédidi 520

Expóstulare, quía percussissém foris.

Set tu étiamne astas, néo quae dico optémperas?

THEVROPIDES.

Quid fáciam?

TRANIO.

Caue respéxis: fuge, operí caput.

THEVROPIDES.

Quor nón fugis tu?

TRANIO.

[Sine me: sat, quid agám,] scio.

519. TRA. *praeponit* **B** ista hec **BaCDF** loquere.
 TRA. an **FZ**. loquere an **BCD** quefo **BC** 520. dli **FZ**
 amabant **BaCDa** mortú **CDa**. mortuum **De** cum re-
 liquis 521. percussissem *Acidalius*. percussisset **BDeFZ**. per-
 cussisset **Da**. petusisset **C** foret libri 522. astas **Z**. astias
Ba. astras **CD**. adstas **F** quae **BC**: et sic *Bentleius* in *Hecyr*.
III, 4, 16. q. **Da**, q. (sic) **De**. quod **FZ** opt. pro obt **B**
CD 523. fatiam **B** operi **R**, *Fleckeisenus* in *Iahni An-*
nal. nov. t. **LXI**, p. 19: sed ante nos *Guyetus*. operi atque libri
 capud **Da** 524 sq. hi sunt in libris:

TR. Cur non fugis tu? TR. pax mihi est cum mortuis.

TR. Solo. quid modo e. q. s.

nisi quod a CD non modo TR. bis abest, sed pro TR. vacuum spa-
tium multo amplius relictum est quam quod personae notae suf-
ficiat. Non dubitandum videtur quin illa pax mihi est cum mortuis

THEVROPIDES.

[Hem,] quid modo igitur? cur tanto opere extimueras? 525

TRANIO.

Nil me curassis, inquam: ego mihi prouidero.

Tu ut ocepisti, tantum quantum quis fuge,

Atque Herculem inuoca.

THEVROPIDES.

Hercules, te ego inuoco.

TRANIO.

Et ego, tibi hodie ut det, senex, magnum malum.

Pro di immortales, obsecro uostram fidem, 530

Quid ego hodie negoti confeci mali.

*iterata sint e v. 514: quibus expulsis lacunam sic uti feci sup-
plere licebit* 525. tantopere **FZ** 526. prouideo **C**

527. occipisti **Z** quif (sic) **B** fuge **FZ**. fugif **B**. fui
CD. fugief *Camerarius*. 528. erculem **C** inuoca. **TH**. Her-
cules, te ego **B**, nisi ted pro te ego males cum *Fleckeiseno*. inuo-
cabi. **TH**. herculef te **Ba** et inuocabif substituto **BbFZ**. inuocabi
herculef te **C**. inuocabi hercule ste **Da**, inuocabif hercule ste **De**.
inuocabis. **TH**. Hercule, te *Bothius*. *Transposuit Guyetus* inuocabis.

TH. te inuoco, Hercules inuoca **C** 529. tibi hodie ut **FZ**.
ut ibi hodie ut **BaCD**. ut ibi hodie ut **Bb** 530. *TEV*. prae-
mittit **F** Pro^h **De** di **D**. dii reliqui uestram libri

531. negoti **C**. negotii **BD**. negotii **FZ** mali *Guyetus*.
malum libri. malus *Acidalius* Cur aut in fine huius scenae aut
proximae initio aliquantum intercidisse credendum sit, in prae-
fatione disputatum est

DANISTA. THEVROPIDES. PVER.

DANISTA.

Scoléstiorem ego áunum argento faénori

Numquam úllum uidi, quam hic mihi annus óptigit.

A máni ad noctem usque in foro degó diem:

Locáre argenti némini nummúm queo.

535

TRANIO.

Nunc pói ego perii pláne in perpetuóm modum.

Danista adest, qui dédit [argentum faénori,]

Qui amícast empta quóque [opus in sumptús fait.]

Manufésta res est, nísi quid occurró prius,

Act. III. Scen. 1. DANISTA. THEVROPIDES SENEX. TRANIO SERVVS B. om. CDA. DANISTA THEVROPIDES SENES TRANIO DB. Danista. Tranio. Thevropides senex Z et sine senex F
532. O celestiozem F anam locando argente Z argenti fait qui mallet facnari BC. facnari Z 533. Num Z uid Da, uidi DB hic om. Z opt. pro obt BCDA quam mihi hornus obtigit Dissaldez mani R ut v. 767. mane libri foro dego C. post foro rasuram et d e corr. B. forod ego Da, forod ego DB. foro ego Z. foro age F, codd. Pyladis 535. ante queo rasuram B 536. TRA. B. om. reliqui pal Da imperpetuum Z. in perpetuum reliqui 537. TRA. praemittunt FZ Duorum versuum reliquias apertissime B monstrat:

Danista adest qui dedit

Qui amica est empta quoque

quas in unum sine ullo intervallo reliqui contraxerunt, nisi quod quoque om. Z (id quod e suis codd. Pylades addidit), q; pro eo F habet, praeterea cui pro Qui De. Probabiliter supplevit Camerarius: cuius manu pleraque in hac fabula supplementa in ipsum B illata sunt rubro colore scripta 539. Manifesta libri quid Iuntina. quod libri. quidem Pius

Ne hoc nunc senex resciscat. ibo huic óbuiam.

540

Set quíduam hic sese tám cito recipit domum?

Metuó ne de hac re quíppiam indaudíuerit.

Accédam atque adpellábo. ei, quam timeó miser.

Nihil ést miserius, quam ánimus hominis cóncius,

Sicút mi habet. uerum útuti sese rés habet,

545

Pergám turbare pórró: ita haec res póstulat.

Vnde is?

THEVROPIDES.

Conueni illum, unde hasce aedis émoram.

TRANIO.

Numquid dixisti de illo, quod dixi tibi?

THEVROPIDES.

Dixi hércle uero ei ómnia.

TRANIO.

Ei miseró mihi:

540. Ne hoc nunc *Camerarius*. Ne hoc *libri*, sed cum *rasura*
 post hoc *B*. Vt ne hoc *Pylades*. Hoc ne *Bothius* rescissat *BC*
Da ibi *C* 541. scito *C* 542. indaudíuerit *Bothius*.
 Inaudíuerit *libri*, nisi quod mandíuerit *Z* 543. appellabo *FZ*
 ei *R*: he! *Taubmannus*: heu *Lambinus*: eu *Camerarius*. et
BCDEF. ut *Z*. at *Pylades* 545. mi *Bothius*. me *libri*
 útuti sese res *idem*. útut ref esse se *BACDa*, ubi esse pro esse
Bb. útut ref sese *De*, *Camerarius*. ut ref haec sese *FZ*. útut pro
 ut (quod mirare *Bentleium* servare in *Hecyr. IV, 4, 12*) *codd.*
Pyladis. Nisi males Sicut me habet nunc. uerum útut res sese
 546. hec *C* 547. Vnde híf vel Vndehíf *BACDaZ* haſce
 aedíf *B*. haſcedíf *CDA*. haſcedíf *Db*, haſcedef *De*. haſce aedef *FZ*
 548. dixi] dixit *BACDa* 549. ercle *CD*. hercule *Gruterus*:
 de quo v. *Handium Turs. III, p. 60* uero *D* ei omnia *R*.
 omnia *libri*. lík omnia *Pylades*. atque omnia *Camerarius* ei *De*.
 et *CDA*. he! *FZ*. V& *Ba*. V& *Bb* Post hunc sequuntur
 in *libris* versus 553. 557. 558. 559, suo loco redeuntes, ubi huius
 loci scripturam additis circutis notabimus. Errore iteratos esse

Metuó ne techinae mēae perpetuo pérrierint.

550

THEVROPIDES.

Quid túte tecum?

TRANIO.

Nihil enim. set dic mihi:

Dixtíne quaeso?

THEVROPIDES.

Dixi, inquam, ordine ómnia.

TRANIO.

Etiám fatetur de hóspite?

THEVROPIDES.

Immo pérnegat.

TRANIO.

Negát.

[THEVROPIDES.

Negat, inquam.

TRANIO.

Périi, rem] quom cógito.

Acidalius vidit 550. Metuo^{locum} **DB** techinas **BC**. technas **DZ**. tegnae **F** post meae rasuram **B** perirrint **Ca**
 551. tute **F**. tu te **Z**. tu **BCD** dit **CDa** 552. Dixtíne
Bothius olim, qui Dixistin nuper. Dixit in C. Dixtin reliqui
 queso **BC** inquam atque ordine *Pylades et Camerarii manus*
in B 553. fetetur (**Da**) ospite (**CDa**) 554 sq. sic
mutili sunt in BCD:

Tr. Negat quom cogita

. dicam si confessus sit

nisi quod Necat CD habent, a B autem etiam dicam abest. In unum v. contraxerunt FZ addita ante dicam Tzv. nota, sed ut quin cogita F, quando cogital Z substituerit: pro quo quom rogitas Pio duce Pylades. Recte supplevit Camerarius, nisi quod pro perii oppido, quom suffeci perii, rem quom Parerg. p. 482 sq. Verbis Ta. Negat? Tr. negat inquam ut Plautinis utitur Bentleius in Hor.

[Non cónfitetur?

THEVROPIDES.]

Dícam, si conféssus sit.

555

Quid núnc faciundum cénses?

TRANIO.

Ego quid cénseam?

Cape, óbsecro hercle te, úna cum eo iúdicem:

Set eúm uideto ut cápias, qui credát mihi:

Tam fácte uinces, quám pírum uolpés comest.

DANISTA.

Set Philolachetis éccum seruom Tránium,

560

Qui mihi nec faenus néc sortem argénti danunt.

THEVROPIDES.

Quo té agis?

TRANIO.

Nequoquam ábeo. ne ego súm miser,

Epist. I, 7, 63 Ceterum fassus siet pro confessus sit Pareus
ed. tert. 556. Tr. praemittit B ego Bothius. egon libri

557. obsecro hercle te *Pyllades*. obsecro hercle **BCDFZ**. hercle
 obsecro (**BCDFZ**), nisi quod ^heracle *ead. m. (D)*, item obsecro
 (**D**). hercule a *Grutero est una cum eo Bothius. cum eo una*
BCDFZ (DeF), *codd. ant. Pii. cum meo una (B). com meo*
una (CDa). cum ea una (Z) iudicem an uidicem in C sit,

non liquet 558. uidetto Z u Da, u Db 559. uicif
CD pírum] pullum quosdam malle Pius refert uulpef **Z**

560. filolachetif **D** eccum seruom *Pyllades*. seruom ecum
BaDa. seruo mecum **C**. seruom eccum **BbDe**. seruon eccum **F**.
 seruom eccum **Z** Tránium *ὑποκοριστικόν ut uidetur. eccum seruus*
Tranio ascripsit Scatiger 561. nec . . . nec Bothius. neque . . .
neque libri fenul BC dannunt Z. dabunt De 562. te]
nunc te cod. Schobingeri nequoquam Z, Fleckeisenus Philo-
logi II, p. 85. nec quoquam BbDF. nec quoquam BaC

DANISTA.

Ego hércle uero clámo.

TRANIO.

Ah, gere morém mihi . . .

DANISTA.

Quid tibi ego morem uis geram?

TRANIO.

Abi quaeso hinc domum,

DANISTA.

Abeám?

TRANIO.

Redito huc círciter merídiem.

DANISTA.

Reddéturne igitur faénus?

TRANIO.

Reddetúr tibi.

580

DANISTA.

Quid ego húc recursem, aut óperam sumam aut cónteram?

Quid, si híc manebo pótius ad merídiem?

577. uero] non **F** clamo **B**. clamabo *reliqui* ah **BCD**.
 Va **F**. ah ah **Z** gere morem mihi **B&F**. gerem morem mihi
Ba. chere morem mihi **CD**. morem mihi gere **Z**. MINIMOREM in
sine versus exhibere As visus 578. morem ego **Z** ceram
BaCD queso **BC** 579. habeam **Z** hunc **BaCD**
 meridiem **FZ**. meridiem **BCD**. M in *sine versus apparuit in A*
 580. Reddetur **Ba**, Camerarius: idemque in suis libris *mss.*
esse Lambinus testatur fenul **BC**, foenul **Z**: et sic ubique
 ubi non aliud testor reddetur tibi **R**. reddetur. nunc abi libri.
 reddetur: iam abi **R** olim. reddetur: abi post Bothium Fleckeisenus
 in Iahni Annal. t. LXI, p. 33. reddeturne? DANISTAE continuabat,
 abi TRANIONI dabat Bothius olim 581. recursam **Z**: iam a
Pylade correctum e 'codd. ant.' summam **BCDZ** CONTERO
 potius quam CONTERAM visum est in **A** apparere 582. meridiem **Ba**

TRANIO.

Immo ábi domum: uerum hércle dico. abi módo domum.

DANISTA.

Quin uós mihi faenus dáte. quid híc nugámini?

TRANIO.

Heu, hércle nunc tu abi módo domum: auscultá mihi. 585

DANISTA.

Iam hercle égo illum nominábo.

TRANIO.

Euge strénue.

DANISTA.

* * * * *

TRANIO.

Beátus uero es núnc, quom clamas.

583. hercle **B**, codd. *Pyladis*, ercle **CD**. crede **FZ** ABIMODODOMUM in fine huius versus, et novi post hunc versus initium AITHICTI[BI] conspexisse qui post me codicem **A** tractavit dicitur. ábi modo reliqui: pro quo ego ábi ábi modo *Parerg.* p. 498: qui in **A** non novi post hunc versus vestigia repperi, sed unum versum 583 per duorum spatia dispestum notavi 584. [faenus date] . . . NUS.M . . . visum est in **A** apparere. actutum date **R** l. s. s. p. 495. 501 hic libri cum **A**. om. *Camerarius*, imprudens puto. Vnde nugitami *Scaliger* 585. Heu *Schneiderus gramm. lat. I*, p. 140. Eu **BCD**. Tu **FZ**, *Rostius Opusc.* p. 245 sq., *Handius Turs. II*, p. 610. *Ria Guyetus* hercle **C** nunc *Fleckeisenus Philologi II*, p. 99 et in *Iahni Annal. t. LXI*, p. 51. ne libri, quod *Pius nae scripsit* ADI **As** modo domum **R** ut v. 583. modo libri. hinc modo **R** olim autsculta **D** Omnes qui hinc usque ad v. 618 sequuntur DANISTAE, TRANIONIS atque THEVROPIDIS sermones quibus modis videantur in saniozem ordinem redigi posse, praefatio docet 586. ILLUM **As**, **FZ**. illunc **BCD**, sed n e corr. **B** stemio **Ca** Ceterum de hoc versu dixit *Lingius de hiatu* p. 37 587. Hic quin aliquid interciderit, dubium esse nequit. Quod si non plus uno versiculo fuit, potuit tale esse:

Heus, Philolaches, exi intus, faenus réddito.

588. Retuf **Da** quum **Z** clamas. **Da**. meum peto **Ca**

DANISTA.

Měum peto.

Multós me hoc pacto iám dies frustrámini.

Moléstus si sum, réddite argentum: ábiero.

590

Respónsiones ómnis hoc uerbo éripis.

TRANIO.

Sortem áccipe.

DANISTA.

Immo faénus, id primúm uolo.

TRANIO.

Quid ais tu? tun', hominum ómnium taetérume,

Venísti huc te extentátum? agas quod íu manust.

Non dát, non debet.

DANISTA.

Nón debet?

merarius. clamaſ meum peto **B**. clamaſ meum puto **D**. damaſ meum puto **C**. clamaſ me ut puto **FZ** 589. DA. *praemittit B* 590. [ſim **Ca** reddite] i e corr. **B**. redite **Da** 591. TRA. *praemittunt FZ* omneſ libri UERBOERIPIS **A**. uerbo eripit **BaCDFZ**. uerbo eripite **Bb**, *Camerarius*. uerbo eripe *Scaliger* uerbum eripit *Rostius Opusc. p. 137* 592. TR. om. **FZ** FARNUS **A** ubique, ubi id vocabulum legi potuit prium mire *Acidalius* 593. Quid ais tu? [tun'] hominum omnium **R**, nisi Quid ais? tu[a' homo] hominum omnium *praetuleris*. QUIDAISTUOMNIUMHOMINUM **A**. Quid tu hominem omnium **BaCD**. Quid tu hominum omnium **BbZ**. Quid tu omnium hominum **F**. Quid-tute hominem, hominidum omnium *Camerarius*. Quid tu te, homo hominum omnium *Taubmanniana altera et omisso te Gruterus*. Quid tute, o homo hominum omnium *Rostius* TAETERR... **A**. teterrime **BCDb**. terrime **Da**. deterrime **FZ** 594. te extentatum **BCD**. tu extentatum **F**. extentatum **Z**, *codd. Lambini omnes, Turnebus Advers. XVI, 10, Lingius de hiatu p. 56. ostentatum codd. Pyladis. externatum Camerarius, Salmasius. sistentatum (?) Lipsius. occentatum Gronovius. exenteratum (et hunc pro huc) Pistoris. extenuatum Rostius*

TRANIO.

Ne grý quidem 595

Ferre hinc potes. an [uís ali]quo hinc abeát foras
Vrbe éxulatum faénoris causá tui?

DANISTA.

* * * * *

est libri 595. ne gry quidem *Acidalius: quod cum proximo
v. construxi. nec erit quidem libri 596 sqq., quos 'fenestratos
in ant. codd.' etiam Pylades scribit, hi sunt in BCD:*

Ferre hoc potes an . . . Quo habeat foras

Vrbem exul . . . hic causa tui

Quoi sortem . . . licebit. DA. quin non peto:
*nisi quod primo versu qđ habeat D, altero exul D, hic CD. Quae
sic partim contraxerunt partim suppleverunt FZ:*

Ferre hoc potes an quod habeat foras.

Vrbem exul hic causa tui. quin sortem potius dare licebit.

DA. Quin non peto:

nisi quod abeat F. Vnde profectus Camerarius, duce ex parte Pylade:

Ferre hoc potes? an [maius ut ali]quo abeat foras?

Vrbem exul [linquat factis] hic causa tui?

Quoi sortem [uix dare li]cebit? DA. quin non peto:

*ubi factus hic Lambinus, actus hinc Gulielmus. Ego autem, qui in
A nihil legere potuissem, sic olim p. 456 duce ex parte Acidalio:*

Ferri hinc potest. an [uis ali]quo [hinc] abeat foras?

Vrbem exul [linquat faeno]ris causa tui?

Quin sortem [pol]licebit[ur]. DA. quin non peto.

*Verum medius versus cum in A talis apparuerit: URREXULA-
TUM.....CAUSATUI, ita quidem ut in lacuna aut FACTUSHIS aut
FAENORIS scriptum esse potuisse Schwarzmannus adnotet, post nos
autem integer versus sic ut audio lectus sit URREXULATUMFACIAT
HICCAUSATUA, hinc profectus et hoc versu posui quod snadere ratio
videretur, et reliquos duos ita supplevi ut a probabilitate paullo
saltem propius abessent: (quanquam tertii initio cui etiam in A
conspicere mihi visus sum:) simul autem ante tertium lacunam
signavi velut talis versiculi:*

DA. Pol, módo mi argentum réddat, abeat quó uellit:

vel

DA. Quid id ad me? modo nunc réddat argentum mihi.

TRANIO.

Quin sórtem [iam redhi]bébit.

DANISTA.

Quin eam nón peto:

Mihi faénus reddat, faénus actutúm mihi.

600

TRANIO.

Moléstus ne sis: némo dat: age quód lubet.

Tu sólus credo faénore argentúm datas.

DANISTA.

Cedo faénas, redde faénus, faenus réddito.

Datúrin' estis faénus actutúm mihi?

Datúrne faenus?

Post v. 599 incipiunt gravissimae illae turbae, quibus reliquas partes huius fabulae miserum in modum inter se traiectas BCDEFZ tenent: de qua re dictum in praefatione 300. Huius versus, qui a BCDEFZ abest, cum ego has tantum reliquias in A ex-piscatus essem:

.....U.....FAENUS.°.°.°.U...U.....MIHI

e quibus efficiebam Parerg. p. 455

Reddundumst faenus, faenus reddundumst mihi,
integer versus, quanquam per dubio initio, in A hic apparuit:

MIHIFAENUSREDDUNTFAENUSACTUTUMMIHI

Quem reposito reddat emendavi, sed fortasse non persanavi. Ceterum huius versus locum inde a Camerario occupat is versus, qui in libris legitur ante v. 722, repositus a nobis post v. 740

601. TRA. om. **B** quod **Ba**. quid **Bb** cum reliquis 602. dat **F** 603-605, omissis redde . . . mihi foenus, in unum versum hunc coaluerunt in **EFZ** (unde idem de **D** suspicor):

DA. Cedo foenus. TR. foenus. illic foenus. hic e. q. s.

Pro quo hos duos 'ex antiquis codd.' Pylades restituit:

DA. Cedo foenus. redde foenus. foenus reddite.

Datisne foenus? date foenus actutum mihi.

Posterioris in locum haec Aldus substituit:

Daturin estis actutum mihi? date foenus.

TR. Foenus illic foenus. hic e. q. s.

603. rede fienus **Ba** fenus redite **Ba**. reddite sine fenus **C**

604. Datur inestit **BC** 605. Daturne faenus **R**. DATUMIN

TRANIO.

Faenus illic, faenus hic.

605

Nescit quidem nisi faenus fabulârior

Veterator: neque ego taetriorem beluam

Vidisse me umquam quémquam quam te cénso.

DANISTA.

Non édepol nunc tu me istis uerbis térritas.

THEVROPIDES.

Quod illuc est faenus, óbsecro, quod illic petit?

610

TRANIO.

Pater éccum aduenit péregre non multó prius

Illius: is tibi faenus et sortém dabit.

Ne incónciliare quid nos porro póstules.

Vide núm moratur.

FAENUSMIHI *As: pro quo ego DATUR.....SMIHI ex A notaveram, quod imprudens neglexi in Parergis. Date mihi fenul BC* Tr. om. *BC sine spatio* 606. Tr. *praeponit B* 607. Veterator neque Camerarius: de quo dubitare licebit. Vetro tepe que *B*: t uetero *mrq. BB*. uetro te neque *C*. uetrote neque *D*. uerro te: neque *F*. uento te neque *Z*. UNO...NEQUE *A*, sed VRTOTENEQUE *As*; quod non expedit TAETRIOREM *A*. tetriorem reliqui beluam *BBF*. belum *BaCDb*. bellum *DaZ*. belluam *Pius* 608. me umquam quemquam quam te *B*. MEUMQUAMQUEMQUAMTE *A*. meum quâ quē quâ quâ te *C*. meum quamquam quam quam te *D*. me umquam quâquam te *F*. me unq quēq te *Z* 609. tu metstis *B*. me tu istis *CDF*. me tu tuis *B*. me istis tu *Z*. MEISTIS *A* *Sa-* quitur in libris, etiam in *A*, is versus quem post v. 665 reposui cum *Acidalió* 610. Quid *Z* ILLUC *A*. illud reliqui óbsecro quod illic petit *B* cum *A*: nisi quod ille *BB*. et sortem (forte *D*) dabit *CD* et praemisso TRA. *F*, DA. *Z*: verbis v. 612 huc inuestis 611. Tr. om. *FZ* atque *D*. cum *Z*. quom *F* peregre. Tr. iam multo *Z* 612. illud om. *FZ* tibi *B*. tibi et tibi 613. incónciliate *Z*. conciliare *F* quod *B* quid nos] hunc te nos *Gugatus*

DANISTA.

Quin feram, si quid datur.

THEVROPIDES.

Quid ais tu?

TRANIO.

Quid uis?

THEVROPIDES.

Quis hic est? quid illic petit? 615

Quid Philolachetem gnatum compellat meum

Sic et praesenti tibi facit conuitium?

Quid illi debetur?

TRANIO.

'Obsecro hercle te, obici

Iube huic argentum ob os impurae beluae.

THEVROPIDES.

Quid iubeam?

TRANIO

Huic homini argento os uerberarier. 620

615. S. Quid ais tu? *Tn.* quid uis? quis *B* patit an patet
in *C* sit, non liquet 616. meum *Camerarius. om. libri*

617. T. personae notam praemittit *B* presenti *B* facit
om. *C* conuitium *BbCDF.* contium *Ba.* conuicium *Z*

618. S. praemittit *B* debetur, obsecro? *Tn.* hercle *Gruterus*
hercle te, obici || Iube huic argentum *R Parerg. p. 492: pro*
quo etiam hercle, huic obici || Iubeas argentum *licebat.* hercle iubi ||
Obi argentum *B et, nisi quod* ercle, *CD.* hercle iube || Obi argen-
tum *Z.* hercle iube || Obilci argentum *F.* hercle te, iube || Obtradi
argentum *Pylades, corruptos fuisse hoc loco omnes codices scribens.*
hercle te, iube || Obici argentum huic *Camerarius* obosim purae
beluae *B.* obos impura ebeluae *CD.* ob os impurum beluae *FZ*

620. Quid iubeam? *Tn.* huic homini *B: cf. Parerg. p. 492 sq.* Iu-
beam. *Tn.* iube in homine (vel fortasse potius hominē) *Ba.* Iubeam.
Tn. iuben homini *Bb.* Iubeam iube in homini *CDa: ubi hominē*
De. Iubeam? *Tn.* iube in hominem *F et sine Tn. Z simul* Iubeam
ahibens. iube homini e suis codd. assert *Pylades* argento os

DANISTA.

Perfácile ego ictus pépétior argénteos.

TRANIO.

Audín? uideturne, óbsecro hercle, idóneus,
Danísta qui sit? génuſ quod improbíſſimumſt.

THEVROPIDES.

Non égo nunc iſtuc cúre, qui ſit, únde ſit :
Id uólo mi actutum díci, id mé ſcire éxpeto, 625
Quod illúc argentumſt.

TRANIO.

Huíce debet Philólaches
Paulúm.

THEVROPIDES.

Quantillum?

TRANIO.

Quáſi quadragintá minas.

Pius. argenteos sed alteram o litteram (non priorem) e corr., B. argenteos reliqui uerbarier C 621. ictus] utus D. uti if R' pepetior Bæ. perpetiar Hermannus, quod olim probabam Prol. Trin. p. CLXXX 622--628 sic collocavi Parerg. p. 490 sqq., quorum in libris hic ordo 626--628. 622--625. Solos v. 625. 626 sociaverat Bothius 622. Ta. om. B Audin? uideturne Camerarius. Audin uidetur BDFZ. Audi inuidetur C post hercle vacuum spatium C 623. qui FZ. quid BCD improbiſſimúſ eſt B. improbiſſimum eſt reliqui 624. ego nunc R: nunc ego Bothius. ego libri. ego pol R olim 625. mihi om. C actutum R: niſi vel potius vel primum males. om. libri illud pro id bis Bothius duce Acidatio, qui de his mira commiſcitur 626. S. praemittit B Quod] o e corr. C illuc R ut v. 610. illud libri argentumſt. Ta. huice R. argentum eſt. Ta. eſt huic B et ſpatio pro Ta. relicto CD. argentum eſt? Ta. huic FZ. argentum eſt? Ta. ſt! huic Bothius. Niſi forte ſic ſcripſit poeta:

Ta. Quod illuc argentumſt? Ta. paulum huic debet Philolaches.

Ta. Paulum? quantillum? Ta. quasi e. q. s.

627. Paululum B quantulum Z quadragenta C. quadrin-

THEVROPIDES.

Paulum id quidemst?

TRANIO.

Ne sáne id multum cénseas,

THEVROPIDES.

Adeo étiam faenus créditum argenti áudio.

TRANIO.

Quattór quadraginta illi debentúr minae,

620

Et sórs et faenus.

DANISTA.

Tántumst: nihilo plús peto.

TRANIO.

Velím quidem hercle ut úno nummo plús petas.

Dic té daturum, ut ábeat.

THEVROPIDES.

Egon dicám dare?

TRANIO.

Dic.

genta⁸ **D** 628. Sic *Acidalius*. DA. Ne sane id multum censet. TA. paullum id quidem est (*sed prius id e corr. post ras.*) **B**. Vbi DA. om. reliqui, pro TA. autem vacuum spatium **CD**, TA. **FZ** habent, praeterea pallum **Da**, paulum **DeFZ**. Totum versus **DANISTAE** tribuit *Camerarius* 629. Adeo] Ab eo **FZ** eclá **C** faenus creditum argenti **R** *Parerg.* p. 479. argenti fenus credit **BCD**, cum spatiolo post credit **B**. argenti foenus creditum **FZ** 630-632, hoc ordine in libris (*etiam in A*) collocatos post versus 652, iam *Parerg.* p. 478 sqq. in hunc locum revocavi, ubi solus v. 630 servatus est in libris (de quo loco additis circulis testor) 680. TA. (**FZ**). D. (**B**). om. **BCD(CD)FZ** Quattuor cur scripserim, dixi *Musei phil. novi t. VIII, p. 309*. Quattuor **AC(CZ)**. Quattuor reliqui minae]imme (**C**) 681. foenus. DA. tantum est, nihilo *Camerarius*. fenus. D. tantum est Nihilo **B** et sine D. **CD**. foenus. tantum est. DA. nihilo **FZ** nihillopus **Da** 682. TA.] **S. B** 638. habent **Da**

THEVROPIDES.

Égone?

TRANIO.

Tu ipsus. dño modo: auscultá mihi.

Promitte, age inquam: ego iúbeo.

THEVROPIDES.

Respondé mihi:

635

Quid eóst argento fáctum?

TRANIO.

Saluomst.

THEVROPIDES.

Sóluite

Vosmét igitur, si saluomst.

TRANIO.

Aedis filius

Tuus émit.

THEVROPIDES.

Aedis?

TRANIO.

Aédis.

THEVROPIDES.

Enge, Philolaches

Patrissat: iam homo in mércatura uórtitur.

634. aucculta *Ba*. asculda *D* 636. eo est *libri* argentu *C*
 saluum *FZ* est *libri* 637. Vol^{met} *C* saluomst *Ba*.

saluom si *CD*. saluomst *Bb*. saluum est *F*. foluum est *Z* aedes
libri 638. ante tuul spatium (*personae notae*) *CD* aedis
bis libri, etiam *F* philolachus *Z* 639. Patrissat. iam *De*, *Ca-*
merarius. patrisat iam *Da*. patrisatiam *Ba*, patrisatim *Bb*. patris etia
C. patrizat. iam *FZ* in mercatura uortitur *Camerarius*. iamercatur
 auortitur *B*. in mercat^u auortit^u *C*. in mercat^u auortitur *D*. in mer-

TRANIO.

Nam postquam haec aedes ita erant ut dixi tibi, 640
Continuost alias aedis mercatus sibi.

THEVROPIDES.

Ain tu aedis?

TRANIO.

Aedis inquam. set scin quousmodi?

THEVROPIDES.

Qui scire possum?

TRANIO.

Váh.

THEVROPIDES.

Quid est?

TRANIO.

Ne mé roga.

THEVROPIDES.

Nam quid ita?

catum auortitur *FZ*. animum ad mercatum aduortitur 'nonnulli libri'
Lambini 640. 641 huc revocavi, quos libri exhibent post v. 630

640. *Tn. om. libri* haec cedif *B*. haec cedif *C*. haec cedif

D. hic aedis *FZ* ita erant *Camerarius*. iterant *BC*. iterant *D*
ead. *m.* uiderat *FZ* 641. est libri alia sedif *Ba*. alia

sedif *C* 642. An *Ba* tu aedis. *Tn.* aedis inquam *B*. tu
aedis inquam *CDF*. tu aedis. *Tn.* inquam *Z* sed sint quousmodi

Ba. sed in quousmodi *Bb*. sed in quousmodi *C*. sed in quous-
modi *D*. *Tn.* sed cuiusmodi *FZ* 643. *Tn.* *FZ* possum libri.
possum *Camerarius* *Tn.* uah. *Tn.* quid est? *Tn.* ne *FZ* uach *D*

644. 645. Nam quid ita speculo claras canorem (clamorem *codd.*
Pyladis.) merum uno versu comprehensa libri, nisi quod *Tn.* praemittunt *FZ*, a litteram in canorem e corr. *B* habet. Vnde *Camerarius*: *Tn.* Nam quid ita? *Tn.* speculo claras, clarorem merum.
Vbi cum speculo claras intellegi nequeat, veri simile fit coaluisse
duorum versuum particulas velut talium:

TRANIO.

* * * * *

* * * speculo cláras: clarorém merum. 645

THEVROPIDES.

Bene hércle factum. quíd, eas quanti déstinat?

TRANIO.

Taléntis magnis tótidem, quot ego et tú sumus.

Set árraboni has dódit quadragintá minas:

* * * * *

Hinc sumpsit, quas ei dédimus. satin intéllegis? 650

THEVROPIDES.

Bene hércle factum.

DANISTA.

Heus, iam ádpetit merídies.

TR. Nam quid ita? [TR. cor tibi exsultaturum arbitror:

Magis hercle] speculo claras, clarorem merum.

Cf. praefationem

¶ 647. Hoc versu, collato cum v. 919. 1081, ad definiendam talentorum magnitudinem (de qua vide Gronovium de pec. vet. III, 3 p. 133 sq. et Boeckhium Metrolog. p. 115 sq.) bis utitur Servius, in Aen. V, 112: 'apud Romanos talentum est sexaginta librae, sicut Plautus ostendit in Mustellaria, qui ait duo talenta esse centum quadraginta [immo viginti] libras', et in IX, 265: 'nam ut supra diximus, secundum Plautum talentum sexaginta librarum est: qui cum dixisset deberi centum viginti libras, paulo post intulit duo talenta, per locum dicens debentur talenta tot quot ego et tu sumus': parum in accurate testatus. Servio sua Isidorus debet Orig. XVI, 25, 22, quae nunc sunt corruptissima TR. Saracenus. DA. B. Si. FZ

magnis BB, Pius. amagnis BACD. a magnis FZ quot BBZ. quod BACDF 648. Sed BC, codd. Pyladis. si DFZ arraboni sine h libri quadringenta Z 649. Excidit aliquid, quo ei pronomén referretur quod est in proximo versu. Velut

Ne ille illas reddere animum forte induceret.

650. Hinc Pylades. Hic libri quas ei B. quas reliqui

satin BA, satim Z intelligit Z 651. TR.] S. B factum.

DA. heus Pylades. factum heus BCD. factum. TR. heus FZ

adpetit BACD. appetit F. apit Z meridies Saracenus. me-

TRANIO.

Absólue hunc quaeso, uómitu ne hic nos énecet.

THEVROPIDES.

Aduléscens, mecum rém habe.

DANISTA.

Nempe abs té petam?

THEVROPIDES.

Petitó cras.

DANISTA.

Abeo: sál habeo, si crás fero.

TRANIO.

Malúm quod isti di deaque omnés duint: 655

Ita méa consilia pér̄turbat p̄cuissúmo.

Nullum édepol hodie génuſ est hominú taétrius

Nec mínus bono cum iúre, quam danísticum.

THEVROPIDES.

Qua in régióne istas aéd̄is emit filius?

ridie libri 652. *Tn. Pylades. om. libri* hec *C.* hac *E*
 queso *BC* quaeso: uomitu ne *Bothius.* quaeso uomitum, ne
 libri enecet libri omnes 653. *Adul. pro adel. B* habe
B, codd. *Pyladis.* habet *CDFZ* *DA. B. om. sine spatio*
 reliqui petit *FZ.* petet codd. *Pyladis* 654. *S. B* cras.
DA. habeo (at *B* (abeo *BB*)). cras habeo (at *CD* (nisi quod om̄
Da)). cras ab eo. *DA.* (at *FZ* 655. quod]q̄ *C.* qua . . vicum
 est in *A* exstare isti om. *Z:* add. iam *Pylades* a suis codd.
 di deaq̄ *BB.* de deaq̄ . . . *BA.* de deaque *CDa.* dii deaque *FZ*
 diunt *FZ* 656. itane *Priscianus Putschii III, 606* (non
Krehlii t. I, p. 121) pernorit *Priscianus t. s. s. et XV, p.*
1008 (t. I, p. 618 *Kr.*) penissime superlativum pone *adverbii*
utroque loco testatur Priscianus: de quo v. interpr. Apul. Melan.
VIII, p. 523 Oud. plenissime *BCDF.* planissime *Z* 657. ex-
 nusestruod̄e *As* tetrus libri 658. iure]luce *C* 659. [da]f
 aed̄is *FZ.* istas ed̄is *BD.* ista sed̄is *C*

TRANIO.

Ecce autem perii.

THEVROPIDES.

Dícisne hoc quod té rogo?

660

TRANIO.

Dicám: set nomen dómini quaero quíd siet.

THEVROPIDES.

Age cómmiscere érgo.

TRANIO.

Quid ego núnc agam,

Nisi ut in uicinum hunc próximum [rem cónferam,]

Eius émissee aedis húius dicam filium?

Calidum hércle audiui esse óptimum mendácium.

665

[Calidum hóc est: etsi prócul abest, urít male.]

Quicquid dehinc dicam, núnc id certumst dicere.

661. Tr.] Si. **B** prope constanter usque ad finem huius scenae domini] hominis *Camerarius* quero **C** quod **Z** sciet **BacZ**. sciaet **D** 662. quid agam nunc iam **Z** 663. ut **BC**. om. **DFZ**. it *Salmasius* uicinum **B** proximum **BCDZ** rem conferam **R**. mendatium **B**, mendacium reliqui: quod e v. 665 aliquo casu huc irrepsit. Nec enim placere potest *Bothiana* ratio: quo ego nunc agam, nisi in uicinum proximum, mendacium? Eius **R**. Est libri huius dicam filium cum duobus spatiis **C** 665. Callidum **FZ** post esse spatium **C** optimum libri medatium **B** 666. Hunc, positum in libris (etiam in **A**) post v. 609, huc revocavit *Acidalius*. Recte: sed ut ne hic quidem ab ipso porta scriptum putem, sed aliunde petiit et eo consilio ascriptum quod *Philologi* t. I, p. 300 persecutus sum. Praeponi versui 665 *Scaliger* volebat Callidum **FZ** et si **Z** procul] e correctum e l **B** abest, urit male *Pius*. habet turitamale **B**. habet turita male **CD**. ab estu rita male **Z**. ab estu ita male **F** 667. dehinc dicam, nunc id certumst **R**: quanquam magis etiam licet pro dicam placiturum sit. dein sit, nunc id certum est *Acidalius*, certum praeeunte *Dousa*. dei dicunt id rectum est **B**. dei dicunt id decretum est reliqui. Vbi du-

THEVROPIDES.

Quid igitur? iam commentu's?

TRANIO.

Di istum pérduint.

Immo istunc potius. dé uicino hoc próxumo

Tuus émit aedis filius.

THEVROPIDES.

Bonán fide?

670

TRANIO.

Siquidem és argentum rédditurus, túm bona:

Si rédditurus nón es, non émit bona.

THEVROPIDES.

Non in loco émit pérbono.

TRANIO.

Immo in óptumo.

THEVROPIDES.

Cupio hércle inspicere hasce aedis. pultadúm foris,

Atque éuoca aliquem huc íntus ad te, Tránio.

675

TRANIO.

Ecce autem perii: núnc quid dicam nescío.

cunt 'prisca exemplaria' Pii, dictant Scaliger 668. commentus
scribebatur Di istum **D**. Dil istum **FZ**. dilf tuum **B**. Delstam **C**

perdunt **D**. perdiunt **FZ** 669. istunc **FZ**. istuc **BCD**

pocius **C** proximo libri, nisi quod proximo **D** 670. bona **Z**

672. et émit **B**: non sup. scr. m. rec. 673. PERBONO IMMOIN

A. perbono. Si. immo **B** et sine Si. **CD**. perbono. Tr. immo **FZ**
optimo **FZ**. peroptimo cod. Schobingeri, Pylades 674. HASCE

AED • s **A**. hascaedif **C**. hascedif **Da**, hascedif **De**. hascedif cum
unius litterae rasura **B**. has aedif **FZ** pultandum **F**

foref libri 675. euoca libri cum **A**. euocato Pylades. euocadum

Guyetus huc **R**, Fleckeisenus. om. libri cum **A** ADTETRANIO

A, Pius. at te terno **Ba** (ad **Bb**) **CDF**. ateterno **Z** 676. au-

tem peril. nunc quid **R**. AUTEM.....NUNCQUID **A**. autem iterum nunc

Iterum iam ad unum saxum me fluctus ferunt.
 Quid nunc? non hercle, quid nunc faciam, reperio.
 Manifesto teneor.

THEVROPIDES.

Euocadum aliquem ocus,

Roga circumducatur: heus tu.

TRANIO.

At hic sunt mulieres: 680

Videndumst primum, utrum eae uelintne an non uelint.

THEVROPIDES.

Bonum aequomque oras. i, percontare et roga:
 Ego hic tantisper, dum exis, te opperiar foris.

TRANIO.

Di te deaque omnes funditus perdant, senex:

Ita mea consilia tu undique oppugnás male. 685

quid *reliqui*. autem nunc iterum quid *Pylades*. autem iterum nunc
 quid ego *Camerarius* 677. unum omnes cum *A*: nec offendit
Bentleius in Phorm. IV, 4, 8 ferunt *BC* cum *A*. eferunt *Da*.
 eferunt *De*. eferunt *FZ* 678. nunc hercle *D* ead. m. nunc
 hercle *FZ* REPERIO *A*, *Camerarius*. recerit *BCD*. ecce *FZ*
 679. manifesto *BCD* cum *A*. manifesto *FZ* euocandum
Fa ocus *A*. foras *reliqui* 680. circumducatur. Tr. Heus tu. at
Z at om. *F* hic *A*, *BF*, codd. *Pyladis*. hinc *CDZ*
 681. UIDENDUMST *A*. Videndum est *reliqui* eae *B*. eē *CF* (et
 ut puto *D*). esse *Z* uelintne an non *BCDFZ*. UELINTAUTNON
A (UELINTNEAUTNON *As*) 682. aequomq. c. ras. *Ba*. aequomq.
Bb. aequomque *reliqui* cum *A* ROGAS *As* i, percontare
R. PERCUNCTARE *A*. percontare *reliqui*. percontare ergo *Guyetus*.
 percontaredum *Bothius* 683. exis te]existo *FZ*. exis to codd.
Pyladis. exis tu 'prisca exemplaria' *Pii* operiar *DFZ*
 684. DITE *AD*. DICE *B*. De te *C*. Dii te *FZ* omnis *BCD*
 peredant ante rasuram *B* 685. tu *R*. om. libri cum *A*
 oppugnás *D* MALE (*A*), idque 'alibi scriptum esse' *Pius*

Euge, óptume occum huc aédium dominus foras
 Simó progreditur ipsus. huc concéssero,
 Dum mihi senatum cónsili in cor cónuoco.
 Igitúr tum accedam hunc, quándo, quid agam, inuénero.

SIMO. THEVROPIDES. TRANIO.

SIMO.

Mélius anno hóc mihi nón fuit domi, 690
 Néc quod una éscá me iúuerit magis.

dicít. mala reliqui 686. *Ta. praemittunt* **BFZ** *Euge Ca-*
merarius. Fuge **BCDFZ**. *RUGAE A: pro quo mirum est* **AIOAO**
ex Aa afferri obtume **CD** *huc R. om. libri* aedium
dominus libri cum A, nisi quod aeditum C. dominus aedium Pylades
 688. *MIHI A. mi reliqui* *consilii libri* 689. *Igitur B*
cum A, Pylades. Itur CD, codd. Pyladis. om. FZ *tum libri*
cum A. dum vitiatum inde a Taubmanno *hunc B. huc reliqui*
cum A *enuenero* **BADb**. *en uenero C. enuero Da*

Act. III. Scen. 2. SIMO THEVROPIDES TRANIO A. SIMO
THEVTROPIDES SENES II TRANIO SERVVS B. om. CDa. SIMO
TEVROPIDES SENES TRANIO SERVVS Db. Simo senex. Tranio
seruus FZ *Tractarunt hoc canticum de antistrophica respon-*
sione cogitans Hermannus Elem. doct. metr. p. 216 sqq. et Bo-
ckerus Quaest. p. 23 sq. Servant AB versuum descriptionem no-
stram, nisi ubi aliud testor 690. *hoc libri cum A. om. Bec-*
kerus 691. *NECQUODUNAESCAMEIUVERIT A, nisi quod minus*
certae sunt quibus litteris puncta supposui. Nequodest cauna me-
ruerit B. Ne quod est cannam eruerit C. Nec qđ est cauna meruerit
D. Nequid esca una meruerit Z. Ne quidem ea una meruerit F et
cauna pro ea una substituta cod. academicis Gronovii: qui in
quibus mss. dicat Ne quod est culina uxor repertum esse, acacia
Nes quando esca una bene meruerit Camerarius: ubi me iuerit h. e.
iuerit Acidalius. Nec quando esca ulla me iuuerit Hermannus et
una servans Beckerus. De quod cf. v. 158

Prándium uxór mihi pérbonum dedit;

Nūnc dormitūm iubet me ire: minumé.

Nón mihi fórtē uisum ílico fuit,

Mélius quom prándium, quám solet, dedit. 695

Vóluit in cúbiculum abdúcere me anús:

Nón bonust sómnus de prándio: apagé.

Clánculum ex aédibus mé dedi foras:

Tóta turgét mihi uxór, scio, domi.

692. PRANDIUM *A, FZ*. Peranium *BC*, sed † prandium *sup. scr.* *m. vet.* *B*. Perannium *D* 693. MEIRE *A*. me ire *BbDdFZ*. mie-
ire *BaDa*. miere *ead. m. C* minime libri cum (*A*): quod
mire iungunt cum prioribus Hermannus Beckerusque Cretic-
um tetrametrum catalecticum esse talem

— u — — u — — u — —

Hermannus perspexit. Qualem ille etiam v. 697, nos praeterea
v. 696. 703. 706 descripsimus. Dimetrum cum tripodiam tro-
chaica catalectica Bothius sic efficere sibi videbatur: Nunc dor-
mitum iubet ire me. minume! ut v. 690—692. 694. 695. 698—701.
704. 705. 707—714. 717. 720. 721. 731. Nisi forte ad horum spe-
ciem etiam v. 696. 703. 706 sic revocandos putabis:

Vóluit in cúbiculum abdúcere [hic] me anus.

Quóm magis cógito cùm animo meo.

Exsequi cërta res est [ego] ut abeam.

694. Non mihi *BC* cum *A*. alij nam *Bb* marg. Nim mihi *Da*,
Ni mihi *De*. Nam mihi *FZ* forte recte explicat Gulielmus
p. 167, non recte Handius Turs. II, p. 734 illico *BDe* cum
A. illo *Da*. in loco *CFZ* 695. quom prandium quam solet
B: quom prandium quam solitum Gulielmus. QUAMPRANDIUMQUAM
SOLET *A*. quam prandium quam solum *Ba* (quom solum *Bb*) *CD*.
quam prandium quod solum *FZ* 696. cubiculum *C* abdu-
cere me anus *B* cum *A*. abducere eam *CD* (nisi quod adduce-
rem ante corr. *C*). abducere: eam *FZ*. abduceret me anus Her-
mannus trochaicum exitum faciens 697. bonust somnus *B*.
BONUMSTOMNIUM *A* (sed BONUMSTOMNUM *As*). bonus somnus est
reliqui 698. Clanculum *Cu* dedi Gulielmus Verisimil. II, 22.
edidi libri cum *A* 699. scio *A*. scio nunc reliqui. nunc scio

TRANIO.

Rēs paratāst mala in uēesperum huic seni: 700

Nam ét cenandum ét cubandúmust ei male.

SINO.

Quóm magis cógito cum meo animó,

Sí quis dotátam uxorem átque anum homo habét,

Éum hominem sóllicitat sópor: ibi omuibz

'Ire dormítum odiosť. uéluti nunc mihi 705

Éxsequi cérta res ést ut abeám

Pótius hinc ad forum, quám domi cubem.

'Atque pol nésceo ut móribz sient

Vóstrae: at hacc, sāt scio, quám me habet male,

Camerarius 700. parata est libri cum *A* MALE *A*, item *F*

701. cenandum et cubandumst ei male *B*. CENANDUMETCUBANDUMSTMALE *A* (sed CENANDUMSTETCUBANDUMSTMALE *As*). cenandum et cubandumst ni trahis male *B* et nitrahis iungens *D*. cenandum et cubandum si (*A. c. sunt*) nitra his male *C*. cenandum et cubandum se intrahis male *F*. coenandum et cubandum finitrahit male *Z*. c. et cubandum si intrahit male *Pylades* et est ante si addito tetrametrum restituens *Hermannus*. c. et c. est intus male *Camerarius*. Interpretis additamentum fuit si intrahit 702. cum *A*. Quom reliqui.

Quo *Pius* cogito libri cum *A*. cogito ego *Pylade* duce *Camerarius* cum animo meo trochaice post *Bothium Hermannus*

703. uxorem atque anum homo habet *B*. UXOREMATQUEANUMHABET *As* uxorem habet cum lacuna *BCD*. uxorem habet *FZ*

704. Eum hominem *B*. Neminem libri cum *A*. hominem 'exemplaria antiqua' *Pii* sollicitat *F* (non *A*) SOPORIBIONIBUS *As*. sopor (nec quicquam praeterea) *BaC*. sopor *BbDFZ*

705. odioestuelutnuncmihi *As*: ubi ueluti *B*. odio estue *BaD*, odio est uero *Bb*. odio est ve (*sic*) *C*. odio est tu *FZ*. odio est e 'priscis exemplaribus' affert *Pius*. odio est: nunc uero mihi *Camerarius* 706. exequi *DZ* habeam *BaCD* 707. Potius om. *As* 708. scient *Z* 709. Vestre *Z* at haec *B*. haec *BCD* cum *A*. he *Z*. he *F* me om. *Ba*: sup. scr. m. rec. habet *Hermannus*, simul quae pro quam scribens. ha-

Péius posthác fore quám fuit mihi.

710

TRANIO.

Si ábitus tuus tibi, senex, fécerit malo,

Níhil erit quód deorum ullum accusites:

Te ipse iure óptumo incúsites licet.

Témpus nunc ést senem hunc ádloqui mihi.

Hóc habet: répperi quí senem dúcerem,

715

Quó dolo a mé dolorém procul péllerem.

'Accedam huc. dí te ament plúrumum, Simo.

SIMO.

Sáluos sis, Tránio.

TRANIO.

'Vt uales?

SIMO.

Nón male.

Quíd agis?

TRANIO.

Hominem óptimum téneo.

SIMO.

Amicé facis,

best libri 710. Pelus **BbDbfZ** cum **A**. Peliuf **BaCDa**.
 Pelusque *Camerarius* 711. Si *idem*. om. libri 712. Nil **Z**.
 Nihil *reliqui*, *codd.* *Pyladis* ullum (**A**)**fZ**, *Beckerus p. 21*.
 nullum **CD**. nullum **B** 713. *TEIPSUM* (**As**) optimo **BCDZ**
 incusites **R**. merito incusit **BaCD**. merito incuset **BbfZ**;
 quo servato tetrametrus prodit parum aptus huic loco 714. semen
CDa ADLOQUIMINI **As**. alloqui mihi *Camerarius*. adloquimini
BCD. alloqui me **fZ** 715. repperi libri cum **A** semen
CDa 716. Quod **BaCD** 717. huc **R**. om. libri
 dii **F** plurimum libri *Tetrametrum qui volet sic restituet*:
 plúrumum, mi Simo 718. Sauf **Ba**. Sauf **Bb** 719. opti-
 mum **Z** teneo. Si. amice **fZ**. te acquamice **Ba**. te-neo¹ amice
 h. e. ut videtur teneo. Si. ua amice **Bb**. teneo ua mico **C**. teneo.

Quóm me laudás.

TRANIO.

Decet certe.

SIMO.

At hercle háu bonum 720

Téneo seruom.

[TRANIO.

Eia ueró: quid ita, te óbsecro?]

uamice *Da*. teneo uah amice *De* 720. 721 sic *B*. Pro quibus haec sunt in *B*:

Quom me laudas. *Tr.* decet certe. *Si.* hercle te habeo hau
Bonum teneo seruom.

Eia mastigia ad me redieram istic ero.

Nec discrepant CDF, nisi quod primo versu mel audif C, pro Tr. spatium CD, dicet D habent, Si. omittunt sine spatio CDF, tertium vero versum talem exhibet C: Etiam astigia admere die amistico, talem autem Eia mastigia ad me redie am isticero D, talem Eya mastigia a meridie amistico F. Eorundem in Z haec species:

Cum me laudas? *Tr.* decet certe. *Si.* hercle te ego
Haud bonum teneo seruū. eia mastigia

A meridie amisti cero e. q. s.

Etiam in A verba HAUBONUMTENOSERUOM excipiuntur ab his (eodemne an novo versu incertum) HEIAMASTIGIAADMEREDICUMENO. Quae verba hinc semota reiecimus post v. 740: ubi vide. Primum autem et alterum v. sic Camerarius:

Cum me laudas. *Tr.* decet certe. *Si.* certe hercle. at ego te
Haud bonum teneo seruom. *Tr.* quid ita uero, *Simo?*

ubi alterum certe om. Gruterus. Tetrametros Hermannus olim Elem. doct. metr. p. 317 hos describebat:

Quóm me laudás. *Tr.* decet certe. *Si.* hercle at téd ego
Téneo seruom háud bonum. *Tr.* quid ita ueró, *Simo?*

hos autem idem in Parergis nostris p. 507:

Quóm me laudás. *Tr.* decet certe. *Si.* at hercle autem ego
Haut bonum téneo seruóm. *Tr.* quid ita, mi *Simo?*

Alia ibidem p. 458 sqq. ego olim: qui nunc te habeo esse inter-pretis puto, de iungendis certe hercle particulis non sentio cum Handio Turs. III, p. 59, pro te obsecro video etiam mi Simo

SIMO.

Quid nunc, quam mōx?

TRANIO.

Quid est?

SIMO.

Quod solet fieri hic

'Intus

TRANIO.

Quid id est?

SIMO.

Scies: tibi

* * *

placere posse 722 sqq. Horum in **B** hae reliquiae sunt:

Quid nunc quam mox? SIMO. quid est? TRA. quod solet fieri.

SI. Lic quid id est

. TRA. loquar

SI. Sic decet morem gerat

Vita quam sit brevis ^{simul} cogita Quid

Ehem uix tandem percepi super his rebus nostris te loqui.

nisi quod v. altero Dic **Bb**. Congruunt **CDF**, praeterquam quodv. 1. SIMO] TRA. **F**. spatium **CD** TRA.] SI. **F**. spatium **CD**2. SI. om. **CDF** Lic] Hic **CDF** TRA. quid id est? si lo-quar sine lacunae spatium **F** 3. TRA. om. **CD** 4. SI. om**CDF** 5. breui (brevis **F**) simul cogita **CDF** 6. TRA.Hem **F** Quae sic contraxit **Z**:

quid nunc mox.

TRA. Quid est? SI. quid solet fieri hic. TRA. quid id ē? SI. loquar.

SI. decet morē gerat: ulta quam sit brevis simul cogita quidē?

TRA. Hem uix tandem percepi super his rebus nostris te loqui.

Vbi quid nunc quam mox 'e priscis exemplaribus' Pylades, locum corruptum et fenestratum dicens. Supplevit autem Camerarius in hunc modum:

SI. Quid nunc, quam mox? TRA. quid est? SI. quod solet fieri.

TRA. Dic [igitur quod solet fieri,] quid id est?

[SI. Quid facitis uos? sed, ut uerum Tranio,] loquar,

Sic decet, [ut homines sunt, ita] morem gerat.

Vita quam sit brevis, simul cogita.

TRA. Quid? ehem uix tandem

Percepi super his rebus nostris te loqui.

TRANIO.

* * *

SIMO.

* * * loquar.

Sic decet * * * morém geras. 725

Vita quam sit brevis, cógita. [núm]quid [ais?]

TRANIO.

Ehem,

Vix tandem percépi super his rébus nostris té loqui.

SIMO.

Músice hercle ágitis aetátem ita ut uós decet:

Vino et uictú, piscatú probo, eléctili 730

Vitám colitis.

Quae supplementa fraudi nuper Hermannò fuerunt Parerg. p. 507. Vbi quae ego proposui p. 459 sq., eo corrunt quod in Am in fine primi versus lectum est QUODSOLETFIRAHIC, alter autem talis apparuit (incertum quibus personarum spatiis):

INTUSQUIDIDESTSCISTIBIQUOD.....SOLETFIRAH

Quorum extrema cum non pateat quo vel nexu vel metro iuncta fuerint prioribus, an forte errore tantum iterata sint, nec hic a lacunae notis abstinendum nec in reliquis redintegrandis elaborandum putavi, satius ducens fidem librorum servare quamvis plenam dubitationis. Nisi quod interim scies pro scis posui

726. cógita. [núm]quid [ais?] ~~Et~~ omisso simul additio. Quo servato etsi trochaica clausula sic prodit: Vita quam sit brevis, cógita simul, tamen ita quid addito in libris quid fiat? 727 sq.

e Plauti 'Phasmato' offert Festus p. 305 M., ubi scriptum est percipio et loqui te, omissum autem his. Vide ad v. 240 729. De his non potest non errasse Hermannus in Iahni Annal. nov. t. XXXV, p. 192 sq. etatem ~~Et~~ 730. uictu probo, piscatu Gulielmus

731. 732 bacchiacos descripsi. Qui si cretici fuerint, tales esse potuerunt:

Cólitis uitam. Ta. immo uita ántidhac erat

Nóbis: nunc ómnia haec éxcléderunt [bona.]

TRANIO.

'Immo uita ántehac erat:

Nunc uóbis simitu omnia haéc excidéruñt.

SIMO.

Quidum?

TRANIO.

Ita hic óppido occídímus omnés, Símó.

SIMO.

Nón taces? próspere uóbis cuncta úsque adhuc
Prócesserúñt.

TRANIO.

Ita ut dícis facta haú nego.

735

Nós profectó probe ut uólúimus uíximus:

Sét, Símó, ita nunc uéntus nauem nóstram deseruít.

731. immo uita *FZ.* immouit *BaCda.* immo ut *BbDb*732. uobis *D* simitu *R* duce Hermanno. om. libri omnia*Pylade duce Camerarius. communia libri* 733. Qui] u e corr. *B**Ta. sup. scr. B* hic Hermannus. om. libri 734—736recte distinxit Camerarius, sic descriptos in *B*:

S. Non taces? prospere uobis cuncta usque adhuc procefferunt.

Ta. Ita ut dicis facta haud nego nos

Profecto probe ut uolúimus uiximus.

735. hau *Da.* heu *C.* haud *De* cum reliquis 736. ante
nos rasuram *C* 737 sqq., de quibus non satis recte statuissse

Parerg. p. 461 sqq. videor, sic distincti sunt in B:

Sed simo ita nunc uentus nauem

Deseruit. S. quid est? quomodo pessimo

Quae nec subducta erat tuto in terra.

Ta. El. S. quid est? Ta. me miserum occidi. S. qui? Ta. quia

Venit nauis nostrae naui quae frangat ratem.

*Quorum duo extremi quod facile videantur in creticos tetrametros
redigi (modo quae naui transponas) fallax species est* 737 sep-
tenarium feci addito nostram (vel subito), ut v. 738. 740. Quan-
quam etiam creticos numeros licet sic servare:

Sét, Símó, ita uéntus nunc náuem deseruit. S. quid est?
vel uéntus nauem núnc cum *Bothio.* nauem nostram subito | Deseruit

SIMO.

Quid est?

Quó modo?

TRANIO.

Péssumo.

SIMO.

Quaéne subducta erat

Túto in terram?

TRANIO.

Ei.

SIMO.

Quid est?

TRANIO.

Heú me miserum: occídi.

SIMO.

Quí?

TRANIO.

Quia uenit náuis, nostrae náui quae fraugát ratem. 740

THEVROPIDES.

Heia mastigia ad mé redi.

Camerarius metro nullo scimo BAD Si. om CD sine spatio 738. Quomodo? Tr. pessumo. Si. Bothius. quomodo pessumo Ba (pessimq Bb) CDF. quo pessumo Z. quomodo pessumo potuit Camerarius: quod et Dousae Eaplan. III, 2 et Gulielmo Veris. I, 4 et Acidalio fraudi fuit quana Pylades. quae nec libri, nisi quod que C 739. terram Pylades. terra libri ei BCD. hei FZ heu R. om. libri Trochaicam clausulam esse me miserum occidi Bothius voluit 740 septenarium post Bothium Hermannus descripsit nostre C nostrae nau] antea ui Acidalio. Est autem ratio ut videtur nāz 741 huc repocandum intellexi, qui in libris collocatur post v. 721 (ubi de scripturae discrepantis rettuli), transpositus a Cameraria post v. 599, a me olim post verba v. 739 Ta. el. Si. quid est, ab Hermannus autem mira artificia (quod explicauit Parerg. p. 506) post verba v. 722 quid id est ad me redi. Ta. iam ista

TRANIO.

Iam isti ero.

SIMO.

Vellem ut tu uelles, Tránio. set quid est negoti?

TRANIO.

Ego éloquar:

Erus pérégre uenit.

SIMO.

Túnc [tibi actútum] chorda ténditur:

Inde férriterium: póstea

[TRANIO.

Pol pér tua te g] enua óbsecro,

ero e librorum vestigiis eruit Camerarius: ubi isti Hermannus Elem. p. 217. ad meredi amitticero e suis codd. Pylades affert, a meridie amisti sero e suis se scripsisse Lambinus dicit. Mira Palmerius comminiscitur duce Pylade 742. Vellem Bothius. Velim libri ut u...uelles c. ras. **Ba**. ut tu uelles **Bb** cum reliquis. ut uelles

Camerarius tranio. sed quid est **FZ**. tranniof est **Ba** (tranniof) **Bb**). tranniof est cum spatio **CD** negoci **CD**. negocii **BFZ**

Spectat autem haec Simonis interrogatio ad v. 741 Ta. ego eloquar **R**. Ta. eloquere **Ba**. Ta. eloquar **Bb** **FZ** et spatio pro Ta. relicto **CD**. eloquere **SIMONI** continuatum Gruterus, Hermannus 743 sq. hac specie sunt in **B**:

Erus uenit peregre uenit. Si. Tunc Cor tenditur

Inde ferriterium postea enua obsecro

item in **CD**, nisi quod Erus peregre uterque, ennua **D**. Quae sic supplevere **FZ**:

Herus peregre uenit. Si. tunc ne. Ta. cor tenditur

Inde ferit iterum. postea hem obsecro:

(nisi quod ferri **F**), sic autem Camerarius:

(Ta. Eloquar,) herus peregre uenit. Si. tunc tibi

Chorda tenditur inde in ferriterium,

Postea in crucem recta. Ta. nunc te ego per genus

Obsecro. e. q. s.

Vnde ascivi quantum satis: nec enim Hermanniana placent Pa-rerg. p. 508 ferriterium primus Dousa, male cum sphaeristerium comparans: nec ferriterium Hermannus debebat. ferri cernuum

'et antiquae scripturae vestigia ferriterium' Lambinus. ferri-

Ne indicium ero faciās meo.

SIMO.

E me, né quid metuas, níl sciet. 745

TRANIO.

Patrōne, salue.

SIMO.

Níl moror mi istiusmodi cliéntis.

TRANIO.

Nunc hóc, quod ad te nóster me misit senex

* * * * *

SIMO.

Hoc mibi responde primum, quod ego té rogo:

Iam de istis rebus uóster quid sensit senex?

TRANIO.

Nil quicquam.

SIMO.

Numquid increpauit filium? 750

TRANIO.

Tam liquidust, quam liquida ésse tempestás solet.

Nunc te hóc orare iússit opere máximo,

terivium *Palmerius* 745. inditium *CDF* post meo vacuum
spatium *B* quidē *Z* sciet *BbF*. sciat *BaCD*. fiet *Z*

746. clientef *Bb* 747. meme misit *BCD*, sed ut in *C*
pro quinta littera librarius coeperit scribere Post hunc
v. quin aliquid interciderit, vix est dubium. Vide praef.

748. orogo *B* 749. Nam vel An *Lambinus* uoster
F. noster *Z* 750. Nihil quicquam. Si. nunquid *FZ*. Nihil

quicquam unum quid *BD* (quid *Bb*). Vnum quid *C* omissis nihil
quicquam in fine versús increpauit *C*, codd. *Pyladis*. incre-

pabit *F* 751. liquidust *Guyetus*: liquidus est *Camerarius*. liqui-
dum est libri quam]quam nihil quicquam *C* in fine versús

752. hoc om. *Z*: add. 'ex codd. ant.' *Pylades* orare iussit s

Vt sibi liceret inspicere hasce aedis tuas.

SIMO.

Non sunt uenales.

TRANIO.

Scio equidem istuc: set senex

Gynaecium aedificare uult hic in suis

755

Et balineas et ambulacrum et porticum.

SIMO.

Hem, quid consomniat?

TRANIO.

Ego dicam tibi:

Dare uult uxorem filio quantum potest:

Ad eam rem facere uult nouum gynaecium.

Nam sibi laudauisse hasce ait architectonem

760

Nescio quem, esse aedificatas has sane bene.

Nunc hinc exemplum capere uult, nisi tu neuis.

SIMO.

Ne ille ex malo malum hinc opere exemplum petit.

corr. **C**, sed a m. pr.

maximo **BCD**

753. Vt] Vbi **F**

hasce **CDFZ**. haf **B**

edif **D**

755. Cineceum **Ba**.

Gyneceum **Bb** cum reliquis

aedificare **CZ**

756. bal-

neaf **BbFZ**

757. Hem, quid

B. Quid libri. Quid is *Pyla-*

des. Quid ille *Camerarius*. Sed quid *vel* Nam quid *vel* Quid? quid

Bothius

consummavit apud *Turnebum* esse *Lambinus* dicit

759. nouum **B**. nouum reliqui

gyneceum libri

gynac-

ceum nouum post *Guyetum* *Bothius*

760. Si. praemittit **F**

lam **C**

laudauisse *Bothius*. laudasse libri, sed quintam litteram

e corr. **B**

hasce **B**. om. reliqui.

architectonem **Ba**, codd.

Pii. architectorem **BbDFZ**. architectorem **C**

761. Ta. prae-

mittit **F**

esse aedificatas **B**. AEDIFICATASSE **As**. aedificatas

reliqui 763—765 tales sunt in **B**:

Nam ille eo mal. no

. . . opere exte exemplum petit

TRANIO.

Quin aestu audiuit esse ibi uictum perbonum:

Sub diu colere te usque perpetuom diem.

765

Quia hic eē est ate perbonam
Subdiu col perpetuum diem

item in **CD**, nisi quod v. 1. eo malo (ubi in **B** incerta est n littera post rasuram posita) habent, exte non habent, item 2 esse estate perbonam **MD**, esse aestate perbonam **C** 3 col perpetuum sine lacunae spatio **C** 'Fenestras in codd. ant. relictas esse' *Pylades testatur: quales ostendit etiam E. Contraxerunt FZ in hunc modum:*

Nam ille malo quidem ab opere exemplum petit

Quia hic esse estatē perbonam subdiu col perpetuū diem,
nisi quod quidem om. **F**. Sic autem Camerarius supplevit:

Nam ille eo magnopere ex te sibi exemplum petit,

Quia hic audiuit esse aestatem perbonam,

Subdiu coli hasce solere perpetuum diem.

Vbi v. 1 Si. Nae ille malo quidem ab opere sibi *Pylades ediderat*, v. 3 absque sole pro hasce solere *Dousa Expl. III, 3 invezit A* quibus longe diversa ex **A** et **As** prodierunt:

NAMILLEKOMALUMHINCOPERE

QUIAESTAUDITUMESSEAEASTATEIBIDEMUICTUMPERBONUM

TESUBSOLECOLUMEMUSQUEPERPETUUMDIEM

quorum ultimo ego quidem ante sub nihil legi. Ex his omnibus Plautina ut potui reconcinnavi, sub diu (cuius explicatio est sub-sole) servans cum Lachmanno in *Lucr. IV, 311*. Sub dio *Lambinus, Palmerius*. Sub diuo *Hermannus in Iahni Annal. nov. t. XXXV, p. 196: in reliquis non magis quam Kampmannus de As praep. p. 35 satis faciens. Primo versu quod magno in BB esse Fleckeisenus dicit Philologi t. II, p. 100, a Camerarii manu est*

Ceterum mirum est in hac Ambrosiani pagina non omnes versus pari initio esse, sed aliquo a reliquorum initio intervallo distare horum initia: 765. 767. 768. 770—774. 776. 777, hoc quidem exemplo:

QUIAEST

SUB

IMMOEDEPOL

SOLSEMP

QUASIFL

NECMIHUM

SIMO.

Immo édepol uero, quom úsquequaque umbrást, tamen

Sol sémper hic est úsque a mani ad uésperum.

Quasi flágitator ástat usque ad óstium.

Nec mi úmbra ibi usquamst, nísi si in puteo quaépiamst.

TRANIO.

Quid? Sársinatis écquast, si Vmbram nón habes? 770

SIMO.

Moléstus ne sis: haéc sunt sicut praédico.

TRANIO.

Attámen inspicere uólt.

SIMO.

Inspiciat, sí lubet.

Si quid erit, quod illi pláceat, de exempló meo

Ipse aédificato.

TRANIO.

Eón? uoco huc hominem?

SIMO.

'I uoca.

-
766. cum **CDZ** usq quaque **C** umbra est libri
 767. 'semper 'sol **C** hic est usque a mane **BCDFZ**. HUGUSQ
st (h. e. ut videtur huc usque man.st) **A** mani *Servius*
in Aen. V, 19 a mani usque ad uesperum *afferens: unde possis* hic
 a manist usque ad uesperá **Ca** 768. flagitor **C** adstat
FZ, non **A** hostium **CDFZ** 769. Haec **B** MIHIUM-
 BRA...USQUAMST **A**: unde ibi *inserui*, mihi umbra usquam est *reliqui*.
 umbra mi usquam est *Bothius*. (MIHIUMBRAESTUSQUAM *affertur ex As*)
 nisi si **BCDF** cum **A**, item *codd. Pyladis*. nisi **Z** QUAE-
 PIAMST (**A**). quaeplam est *reliqui* 770. QUIDARSINATIS **A** ecqua
 est **FZ** cum **A**. ecquam est **B**, et quâ **CD** 771. predico **BC**
 772. Tr. et Si. om. **FZ** ante uolt parvum spatium **B**
 773. placet **F** 774. Ipse] *pl e corr.* **B** edific. **C** eonuoco **B**
 hunc **F** ante hominem (qua voce versus terminatur). vacuum
 spatium **C** Si. i, uoca *Acidatius*. Si. uoca **BFZ**. uoca **CD**, sed

TRANIO.

Alexándrum magnum atque 'Agathoclem aiunt máximas 775

Duo rés geassisse: quíd mihi fiet tértio,

Qui sólus facio fácinora inmortalia?

Vehit híc clitelles, uéhit híc autem altér senex.

Nouícium mihi quaéstum institui nón malum:

Nam múliones múlos clitellários

780

Habént, ego homines hábeo clitellários.

Magní sunt oneris: quíequid inponás, uehunt.

Nunc hunc hauscio án couloquár. congregibór.

Heus Theúropidés.

THEVROPIDES.

Hem, quis híc nominát me?

C post *maximal* in *sine proximi versus* 775. *Ta. om. Z*
magnum]um e corr. C agatoclem *F* *maximal BCD*
 776. *Duo] F* *geffisse] se e corr. post ras. B* *fuit*
tercio C 777. *fatio Ba* *post facinora spatium C*
inmort. pro imm. BC 778. *Vehit^{hic} Bb. Vehit Ba cum re-*
liquis *hic autem Ba cum reliquis. hi. caudem Bb* *aliter F*
 779. *Nouícium C, codd. Pyladis. Nouitium BDE. Nouum Z*
questum libri 781. *homines habeo Pylades. habeo homines*
libri cum A, nisi quod homines om. Da, add. Db 783. *sunt] f*
e corr. B *honeris Ba* *inponas pro imp. BC* *uehut*
Ba *Nova nunc scena fit in BCDPE, non in A. Ergo*
 TRANIO SERVVS. THEVROPIDES. SIMO. SENES II *inscribit B.*
 TRANIO SERVVS. TEVROPIDES SIMO SENEX *Db. om. CDa.*
Tranio seruuf. Teuropides. Simo senes F et duo addens Z 783 *sq.*
tales comparent in B:

Nunc hunc hauscio an con _____ conloquar congregiar

Heuf theuropides. *Ta.* Hem quís _____ nominat me?

ubi hauscio Bb. Similia in CD spatia sunt, nulla in FZ

Versu 1. Nunc] uno C *hunc hauscio] nunc haufelo CD. num*
ausculto F. ausculto Z *an con colloquar CD.*
an colloquar FZ *hunc auspicio colloquar Acidalius 2. theu-*
ropides hem nominat me CD. teuropides. Ta. hem

TRANIO.

Ero seruos múltimodis sūo fidus.

THEVROPIDES.

'Vnde is?

785

TRANIO.

Quod me misserás, adfero ómne impetrátum.

THEVROPIDES.

Quid illic, obsecró, tam diu restitisti?

TRANIO.

Seni non erat otium: id sum operitus.

THEVROPIDES.

Antiquom optinés hoc tuum, tardus ut sis.

TRANIO.

Heus tu, si uolés, hoc uerbum cogitare,

790

Simul flare sorbereque haut factu facilest:

quis me nominat **FZ** *Fallacem autem spatiorum descriptionem illam esse A docet:*

NUNCHUNCHAUDSCIOANCONLOUARCONGREDIAR

HEUSTHEOROPIDES HEMQUISHICNOMINATME

Vbi congredebior **R**, *Fleckeisenus* 785. seruus **B**. seruus reliqui cum **A** multum suo fidelis **B**. multum suo cum spatio **CD**, sine spatio **FZ**. MULTIMODISFILII UNUSEST (sic cum personae spatio)

A, quarum tamen litterarum quinque postremas ego non conspexi. Vnde effeci quod supra posui. Absque **A** esset, probabiliter *Fleckeisenus* concederat multum suo qui fidelis 786. Quod **Ba**,

Quod **Bb**. Quo reliqui MISSEBAS **A**. miserat reliqui ADFERO **A**, **B**. afferro reliqui 787. illi *Bothius* restitisti *Lambiniana*.

destitisti libri cum **A** 788. ERATOTIUM **A**. otium erat reliqui, nisi quod ocium **FZ** operitus **BDF** 789. Antiquum libri

cum **A** optines **BF** hoc obtines *Camerarius* parat **Ba** **sies A** 790. hoc uerbum **R**. uerbum hoc libri cum **A**

791. HAUDFACTUFACILEST **A** et, nisi quod facile est, **CDFF** (sed fale **D**), aut factu facile est **Ba**, aut **Bb**. haud facile est

Ego híc esse et illi simítu hau potiui.

THEVROPIDES.

Quid núnc?

TRANIO.

Vise, spécta tuo úsque arbitrátu.

THEVROPIDES.

Age í, duce mé.

TRANIO.

Num morór?

THEVROPIDES.

Subsequór te.

TRANIO.

Senéx ipsus te ánte ostium éccum opperitur. 795

Sed út maestus ést, hasce sé uendidisse.

THEVROPIDES.

Quid tándom?

inde a Camerario editur 792. et om. **DEFZ** illi **Ba.**
 illic **Bb** cum reliquis simitu hau potiui **R** Proleg. Trin. p.
 CXLIII. s...TU·AUPOTUI **A.** simul haut (haud **Bb**) potiui **B.** simu-
 let haud potui **CZ.** simul et haud potiui **DF** 793. Quid nunc
 uise specta tuo arbitratu **BCD** et inserta Tr. nota **FZ.** qui-
 DNUNUIS UISAS.....TUOUSQ'ARBISTRATU **A:** unde usque ascivi
 794. Age í, duce **R.** Age duc libri cum (**A**), sed spatio post Age
 relicto **B** me. Tr. num Camerarius. me nunc **BaCD.** me num
Bb. me. non **FZ.** In **A** visum est NOM apparere Tr. Camera-
 rius. Tr. **B.** om. reliqui sine spatio 795. IPSUS **A.** ipse reliqui
 te **B.** om. reliqui hostium **DEFZ** eccum]ILLUD **A**
 opperitur **Z** cum **A.** opperibitur **B.** operitur **CDEF** 796. SE...MAR-
 STUSEST **A:** quod ita ut feci supplevi: atque idem coni. Fleckeisenus.
 Sed mestus est **BD.** sed multus est **C.** Sed moestus est **Z.** Sed mo-
 lestus est **F** hasce se **R,** item Fleckeisenus. se hasce **BCD**
FZ. SE·HASCE **A.** Vnde profectus possis Set ést maestus sese hasce

TRANIO.

Orat ut suadeám Philolachéti,

Vt istas remittat sibi.

THEVROPIDES.

Haut hercle opínor.

Sibi quisque ruri metit. si male émpťae

Forént, nobis ístas redhibére haut licéret.

800

Lucrí quicquid ést, id domúm trahere opórtet.

Miséricordiá s[tulta haut ésse] hominem opórtet.

TRANIO.

Moráre hercle.

[THEVROPIDES.

Immó tu] facis.

aedis uendidisse 797. ora **F** phylolacheti **C** 798. ista **C**
haut **Ba**. haud **Bb** cum reliquis hercle **B**. om. libri.
Nisi aequom males vel equidem cum Fleckeiseno: nam de faciet
frustra cogitabis 799. quisquam **Z** ruri metit **B**. ruri
metuit **CD**. iure metuit **Z**. iure metiar **F** malę **C** 800. ret-
hibere **Ba**. redhiberi **Bothius** haut **Ba**. haud **Bb** cum reliquis
liceret **B**. placeret reliqui 802. 803 *via dubito quin recte*
suppleverim: nisi forte ne tu pro immo tu malueris vel esse haut
pro haut esse. Qui sic scripti sunt in CD:

Misericordias hominem oportet

Morare hercle facis subsequere fiat

itemque in **B**, nisi quod ab eo fiat abest. Prioris versus spatium
servato alterum **F** contraxit, simul Morare exhibens. Eisdem sic **Z**:

Misericordias tandem habere hominem oportet

Morare hercle facis. subsequere fiat

sic autem Camerarius:

Misericordias iam habere haud hominem oportet.

Tr. Morare hercle, cum uerba facis, subsequere.

Addit Th. fiat Gruterus. Priorem TRANIONI Bothius tribuebat
sic scriptum Misericordiam tamen hominem habere oportet, alterum
personis sic distinxit Th. Morare hercle. Tr. facis subsequere (vel
facis. subsequere). Th. fiat, nisi quod nuper Th. Moram hercle facis.

TRANIO.

Subsequere.

THEVROPIDES.

Fiat.

TRANIO.

Dó tibi ego operam. sēnex ille eccumst. én, adduxi homi-
ném tibi.

SIMO.

Sáluom te aduenisse peregre gaúdeo, Theurópides. 805

THEVROPIDES.

Dí te ament.

SIMO.

Inspícere hic aedis te hás uelle aiebát mihi.

THEVROPIDES.

Nisi tibist incómodum.

SIMO.

Immo cómodum. i intro atque inspice.

Tr. subsequere. Tr. fiat: *omnia metro nullo* 804. Tr. *Bothius*:

Tr. *Camerarius. om. libri* ego] senex *Ba* operam. Tr.

senex *Camerarius* ille eccumst. en *B*. illi cestā *C*. illic est em

D. illic est hem *B*, *sed c est h e corr.* illic est. Tr. hem *Z*. illic

est. Teur. hem *F*. hic est. hem *Guyetus* adduxi hominem tibi

post *Aldum Bothius*. tibi adduxi hominem *libri*. adduxi tibi hominem

Camerarius. hominem adduxi tibi *Guyetus* 805. Saluum *Z*

gaudeo peregre *D* gaudeo totum e corr. *B* teuropides

FZ 806. Tr.] *H. B. Tr. F* Dei *BCDF*. Dii *Z*

inspicere hic aedis te *Camerarius*. inspicere. te aedif te (*c. ras.*) *B*.

inspicerent aedif te *CD*. inspicere edif te *FZ*. inspicere te aedis

Pareus belle *BD*, belle *C* *Ceterum nescio an* hasce uelle

albat scripserit poeta: itemque hasce pro has etiam v. 811. 813. 977

807. Tr. *om. B* est incommodum *Bothius*. incommodum est

libri St.] *H. B* commodum. i intro *F*. est commodum i intro

Z. commodum. S. Intro *B*. commodum i intro *CD*

TRANIO.

'At enim mulierés

SIMO.

Cave tu ullam flócei faxis mulierem.

Quálibet perámbula aedis óppido tamquám tuas.

THEVROPIDES.

Támquam?

TRANIO.

Ah, cave tu id illi obiectes núnc in aegritúdone, 810

Te háe emisse. nón uides tu hunc uóltu uti tristíst senex?

THEVROPIDES.

Video.

TRANIO.

Ergo inridére ne uideáre et gestire ádmódum,

Nóli facere méntionem te émissee has.

THEVROPIDES.

Intéllego.

Ét bene monitum dúco et te esse humáno ingenio exístumo.

808. Et **Z** caue] au e corr. **B** ullá] á e corr. **C**. illam **F**noxoifatifaxif **B** 809. edef **FZ** opido **F** 810.TH.] H. **B**: et sic constanter usque ad finem scenae ha **Z**tu id illi **B**. tu illi **BCD**, sed cum rasura post illi **B**. ne illi **FZ**.tu illice **Fleckeisenus**. An tu illi hoc fuit? in sup. scr. **C**egrit. **BC** 811. uides tu **Guyetus**. tu uidet libri uultu **FZ**uti tristíst **B**. ut tristí est libri, sed cum rasura post ut **B**. utest tristí **Bothius**. ut tristí sit **Fleckeisenus**: quod meo sensu saltemut sit tristí esse debet 812. inridere **BBD**. irridere **Ba** cumreliquis et om. **B** 813. emisse has **B**. emisse libri, sedcum vacuo spatio post eam vocem **B**. has emisse **Guyetus**. tedemisse **Bothius** intelligo **FZ** 814. et te esse humano in-genio existumo **B**: quando ac pro et minus placet. atque se existumohumani ingenio **B** ead. m. atque se existumo humani ingenio etiam**CD**, nisi quod existumo **D**. atque existumo humani ingenii **F**. ac

Quid nunc?

SIMO.

Quin tu i intro: otioso p[er]specta aedis, ut lubet. 815

THEVROPIDES.

B[er]ne benigneque arbitror te facere.

SIMO.

Factum edepol uolo.

TRANIO.

Viden hoc ante aedis uestibulum et ambulacrum qu[od]iusmodi?

THEVROPIDES.

Luculentum edepol profecto.

TRANIO.

Ago sp[ec]ta, postes qu[od]iusmodi?

Quanta firmitate facti et quanta crassitudine.

THEVROPIDES.

N[on] uideor uidisse postis pulciores.

SIMO.

P[er] mibi

820

esse existimo humani ingenii **Z** 815. tu i intro, otiose p[er]specta
aedis ut **R**. tu. **Tr.** if intro atque otiose p[er]specta ut (*sed if m. ant.*)
B et sine **Tr.** **FZ**, spatio autem pro **Tr.** relicto **CD**. Cum **FZ**
faciens Camerarius p[er]spectas: quod servans otio pro otiose Linde-
mannus in *Milit. glor.* IV, 6, 6 816. benigneque Camerarius.
benique **BACDF**. denique **Bb**. bonique **Z** Si. Camerarius.
om. sine spatio libri Duo hic in libris versus sequuntur, de
quibus vide ad v. 845 dicta 817. **Tr.**] **S.** **B** hoc ante aedis
uestibulum **R**. uestibulum ante aedis hoc libri, nisi quod aedes **B**
ambulacrum **BbFZ**. amplacrum **BACD** cuiusmodi libri
818. profecto om. **Z** **Tr.**] **S.** **B** 819. Quanta **CDFZ**.
Quam **Ba**, Quam **Bb**. Quam sint Camerarius 820. *post postif*
personae spatium **C** pulchriores libri Si. **FZ**. om. **BCD**
sine spatio. Quos secutus Camerarius proximo v. Si. praescripsit:

Eo pretio empti fuerant olim.

TRANIO.

Audin 'fuerant' dicere?

Vix uidetur continere lácumas.

THEVROPIDES.

Quanti hosce émeras?

SIMO.

Tris minas pro istis duobus praeter uecturám dedi.

THEVROPIDES.

Hércle quin multo improbiores súnť, quam a primo crédidi.

TRANIO.

Quápropter?

THEVROPIDES.

Quia édepol ambo ab infumo tarmés secat. 825

TRANIO.

'Intempestiuós excisos crédo: id eis uitium nocet.

'Atque etiam nunc sátis boni sunt, si sunt inducti pice.

Nón enim haec pultifagus opufex ópera fecit bárbarus.

id quod Acidalius correxit 821. precio **CFZ** audin fuerant **F**. audim fuerant **Z**. Autenfuerat **Ba**, Audenfuerat **Bb**. autin fuerat **D**. aut infuerat **C** 822. lacrimas **BCD**. lachrymas **Z** hoste **Da** 823. Si. om. **B** Tris omnes duobus **Z**. diebus reliqui preter **BC** uectura **D** 824. Tr.]Ta. **FZ** quin *Pylades*. qui libri multo **FZ**, *Lambinus*. multum **BCD** 825. Tr. *Camerarius*. Si. **R**. Si. **F**. Teu. **Z** Ta. quia **FZ** ambo ab ambo ab **B**. amabo ab **Z** infumo libri tarmes secat *Scaliger Coniect. in Varr. p. 213 ed. Bip.*, item in *Festum* (v. tarmes). tramifecat **Ba**, tramifecat **Bb**. trami fecat **CD**: (an letat **C**?). terram fecant **FZ**. trames secat *Camerarius* 826. Tr. *Camerarius*. Si. **FZ**. om. **B** uicium **D** et cum spatio post eam vocem **C** 827. si sunt libri cum **A**. si sint *Camerarius* induci **Z** 828. haec om. **Z**: add. e suis codd. *Pylades* PULTUFAGIS **As**: unde fortasse pultofagus (πολτοφάγος) scribendum, de quo cogitabat *Rostius Opusc. p. 249* opifex

Viden coagmenta in fóribus?

THEVROPIDES.

Video.

TRANIO.

Spécta quam arte dórmunt.

THEVROPIDES.

Dórmunt?

TRANIO.

Illút quidem, ut conúent, uolui dicere. 830

Sátin habes?

THEVROPIDES.

Vt quidque magis contéplor, tanto mágis placet.

TRANIO.

Viden pictum, ut ludificat una córnix uolturiós duos?

THEVROPIDES.

Nón edepol uideo.

libri barbaros **C** 829. S. **B**. Ta. **FZ**. om. Camerarius
coagmenta **BCD** cum **A**. ornamenta **FZ** quam arte **BCD**
cum **A**. qua arte **FZ** dormunt **BaCD** 830. Ta.] S. **B**
conúent **BC** cum **A**. contuent **D** conuenit **FZ**. conluent
Pylades 831. H. praemittit **B** Satim **Ba** quicque Ca-
merarius. quidquid **Ba**. quicquid **BCDEFZ** cum **A** 832. S. **B**
ut ludificat una cornix uolturios **B**. ubi ludificatur cornix una uol-
turiol **BCD** et, nisi quod uult., **FZ**. Nihil nisi CORNIXUOLTURIOS
mihi apparuit in **A**: unde ut ibi ludificatur cornix uolturios emen-
dabam *Parerg.* p. 451. Sed UBILUDIFICATURUNACORNIXUOLTURIOS **As**.
ubi ludificat cornix una u. *Bothius*: *Guyetus* autem Vide ubi ludifi-
catur c. u. u. duos **As**, item **Do**. duo **Da** cum reliquis

833. Hic omissus in **BCDEFZ**, prodiit ex **A**, sed ut incer-
tissimae sint octo novemque inter VIDEO et UOLTURIOS litterarum
reliquiae, quas imitatus sum *Parerg.* l. s. s., dubitanter ad laeuam
proponens. Eas cum *Schwarzmannus* primo perueniret esse pu-
tasset, magis intenta oculorum acie conspiciere sibi visus est tum-

TRANIO.

'At ego uideo eam inter uolturiós duos:

Córnix astat: éa uolturios dños uiciissim uellicat.

Quaésó huc ad me spécta, cornicem út conspiceré póssies. 835

Iám uides?

THEVROPIDES.

Profécto nullam equidem illic cornicem intuo.

TRANIO.

'At tu istoc ad uós optuere, quóniam cornicém nequis

Cónspicari, sí uolturios fórté possis cóntui.

THEVROPIDES.

'Omníno, ut te absóluam, nullam píctam conspicio híc auem.

TRANIO.

'Age, iam mitto: ignóscó: aetate nóñ quis optuérier. 840

THEVROPIDES.

Haéc, quae possum, ea míhi profecto cúncta uehementér
placent.

NER: unde quod posui erui 834. uolturiós **FZ** duos **A**, item
De. duo **Da** cum reliquis post uicissim spatium **C** uellicat
Bb, *codd.* **Py**ladiis: idque 'alios scribere' Pius dicit. uellit **Ba**
CDZ. uelitat **F** 835. Quae **BC** possies **A**, *Camerarius*.
possit reliqui 836. uides] uidef. tibi **F** illic libri cum **A**.
illi *Bothius* cornicem intuo **Z**. CORNICUMINTUOR (sic) **A**. cor-
nicem intueor **BF**. cornicem intuef (an intuo?) **D** 837. S. **B**
istoc *Fleckeisenus*. istó **B**. isto **CD** cum **A**. istac **FZ**
ad uof **BaCDZ** cum **A**. ad hos **Bb**. ad nos **F**. aduersum Pius
obtuer **DeFZ** qm **BCD** 838. ante si spatium **C**:
item post possit uolturiós **FZ** forte] forte duos **Z**
CONTUERIET 'fortasse' **As**. Quod si verum sit, forte delendum
839. conspicio **B** 840. S. **B**. ignosco etati **FZ** optue-
rier **BC**. optuer **Da**, optuerier **Db**. obtuerier **FZ** 841. Heo
que **C**. Nec que **Z** placent **BZ**. iacent **CDF**

SIMO.

Látius demum óperaest pretium iuísse.

THEVROPIDES.

Eu: recte edepól mones

SIMO.

Eho, istum, puere, circumduce hasce aédís et concláuia.
 Nam égomet ductaré[m], nisi mi esset ád forum negótium.

THEVROPIDES.

'Apage istum circúmductorem: níl moror ductárier. 845

SIMO.

Aédís dico. uín qui te perductet?

843. Tn. **FZ** operae est pretium *Bothius*. est opere tretium **Ba**, pretium **Bb**. est operae pretium **D**. est opere precium **CFZ**
 Eu: recte *Bothius*. E. recte c. ras. **B**. Erecte **CDa**. Et recte **De**. Recte **FZ** 843. puere *Bothius*. puer *libri* hasce]nas **A**
 edis **C** 844. egomet ductarem nisi mihi esset *cum reliquis*
 (nisi quod ducturū **Z**) etiam **A** ut videtur: item **B**, sed ut et in
 egomet ultimam litteram e correctura et post ductarem vacuum
 spatium habeat. Vnde ego olim aut egomet te ductarem ni esset mi
 aut egomet ductarem te ni esset mi ^{negotium} **D**. negocium **FZ**

845—848 sic uti feci reconcinnandos putavi *Parerg. p. 474* sqq.
 Pro quibus in libris hoc loco tres versus exstant, duo autem su-
 pra post v. 816. Et hi quidem duo tales sunt:

S. Vin qui perductet? H. apage istum perductorem. non placet.

S. Quid est? H. errabo potius quam perductet quispiam:

Vbi (praeter omiasas in CD personarum notas) perducit FZ,
Quid? quid est Camerarius. Hoc autem loco positi tres versus sic
laceri sunt in B:

H. Apage istum me

Quidquid est

S. Adif dico

nihil moror ductarier.

perductet quispiam.

H. ergo intro eo igitur sine per-
 ductore. S. i licet

(ubi Adif h. e. Adi **Bb**), sic autem in **CD**:

Apage istum me

Quidquid est

Ergo intro eo igitur sine perductore illicet c. q. s.

nihil moror ductarier.

perducet quispiam adif dico.

THEVROPIDES.

Apage: nón placet.

Quicquid est, errábo potius quám perductet quispiam.

[SIMO.

Tuo ábitratu.]

THEVROPIDES.

Érgo eo igitur sine perductore.

SIMO.

'I, licet.

THEVROPIDES.

'Ibo intro igitur.

TRANIO.

Máne sis uideam, né canis.

THEVROPIDES.

Agedúm uide.

TRANIO.

Ést.

nisi quod perducet Ca. Contraxerunt FZ in hanc speciem:

Te. Apage istum a me nihil moror ductarier quicquid est.

Si. Perductet quispiam edef dico. Te. ego intro eo igitur

Sine perductore. Si. illicet? e. q. s.

nisi quod edil F. Sic autem supplevit Camerarius:

Th. Apage istum a me [perductorem]. nihil moror ductarier.

Si. Quid? quid est? [Th. errabo potius quam] perductet quispiam.

Si. Aedis dico. Th. ergo intro eo sine perductore. Si. I, licet.

*A quo ipso exemplo non videtur discrepare Am, e quo singillatim affertur PERDUCTOREM et QUICQUID et ROIGITUR. Vnde mea sententia hoc intelligitur, esse has turbas Ambrosiano antiquiores. Ceterum**Fáce quod lubet. Th. ergo intro eo igitur sciens nolui. Interrogantis esse ergo intro eo sine perductore Acidalius volebat 849. igitur.**Th. mane FZ. igitur est mane CD. igitur est Th. mane (cum spatio) B, sed est BB. igitur. Th. st, mane Gruterus mane**sis: uideam interpungitur vulgo. mane sis ut uideam solus C**uide Z. unde reliqui 850. Th. Est. Th. ubist? Th. abi hinc B.*

THEVROPIDES.

Vbist?

TRANIO.

Abi hinc dierecte. ábin hinc in malám crucem? 850

'At etiam restás: abi istinc.

SIMO.

Níl periclist: áge modo.

Tám placidast quam plácidast aqua. uise: íre intro au-
dactér licet.

Égo eo hinc ad forúm.

THEVROPIDES.

Fecisti cómmode: bene ámbula.

Est abi canis est. Tr. abi **Ba**, sed Est ubi **Bb**. Est abi canis est abi **CD**. Si. Est abi canis. Tr. est? abi **F**. est? Si. abi. Tr. canis est Abi **Z** (*primum est iungens cum praegresso uide*). Tr. Est. Tr. ubi canis est? Tr. abi *Camerarius* dierecte. abin **R**. dierecto est abin **CD**. dierecta est abin **Ba**. dierecta est abin (*h. e. dierecto abin*) **Bb**. dierecte. Si. est. Tr. abin **F**. dierecta? Tr. est. Si. abi **Z**. dierecta, abin *Camerarius*. dierecta. st. abin *Gruterus* in **BZ**. om. **CDF** rucem **C** 851. restas? abi istinc *Camerarius*. restat est abistinc **Ba**. restat abi istinc **Bb**. restat est abi istinc **CD**. restat. Si. est. Tr. abi hinc **F**. restat. Tr. est. Si. abi hinc **Z**. restas? st. abi istinc *Gruterus* Si. nihil **F**, *Camerarius*. nihil **BCDF** sine personae spatio. Tr. nihil *Pylades* pericli est libri modo **R**. om. libri. Nisi males pericli hic est. age 852. placida est libri quam placidast aqua. uise: ire **R** coll. v. 751 et Mus. phil. nov. t. VII, p. 604: (*quantquam de uise scrupulus residet*). q̄s ē aqua uise ire **Bb**: unde quam est aqua, uise. ire *primus Camerarius*. quam feta qua uis eire **C**. quam feta qua uiscire **D** (*sed f. Do*). quam feta: qua uis ire **F**. quam...a qua uis ire post rasuras **Ba**. quam foeta qua uiscere **Z**. quam foeta. Si. quando uis ire 'ex codd. ant.' *Pylades*. Pro aqua 'alibi reperire' se aquila *Acidalius* narrat, unde efficere ouicula animum induxit. De trisyllabo aqua cogitabat *Schneiderus gramm. lat. I, p. 330: contra quem dixi Musei phil. p. 599* 853. Ego eo hinc ad **Z**. EG0AD **As**. Ec ego hinc ad **CD**. Si. Eo ego hinc ad **B** et sine Si. **F**

Tranio, age canem istam a foribus aliquis abducât face,
Étsi non metuéndast.

TRANIO.

Quin tu illam aspice, ut placide accubat. 855
Nisi molestum uís uideri te átque ignauum.

THEVROPIDES.

Iam út lubet.

Séquere hac me igitur.

TRANIO.

Équidem haut usquam a pédibus apscedám tuis.

TH.] TR. FZ 854. TR. praemittunt FZ cane mltâ C.
canem hinc Camerarius aliquis B. om. libri. Intus Bothius
abducatur face DFZ. abducatur cum rasura B. abducatur face
cum spatío C. abducatur face Camerarius. Ineptit Scioppius Susp.
lect. II, 15. 855. est libri istam Z aspice C
856. uís uideri te] his aliquot puncta in B correctoris manus
adpinxit, quae quid sibi vellent non perspexi. uís uide rite C. in-
uideri te Z ignauum. TH. iam B. ignauum iam reliqui
857. Tou. praemittunt FZ me om. Camerarius hautusquam
Ba, hautusquam Bb a pedibus B. ab edibus CZ. ab edibus
DF apscedam pro absc. B Sequitur in editionibus inde
a Camerario ea scena quae est a v. 904 ad 932. De quo dictum
est in praefatione

ACTVS IV.

PHANISCVS.

PHANISCVS.

Seru qui, quom culpa carént, tamen malum
Metuónt, hi solént esse utibiles eris.

Act. IV. Scen. 1. PHANISCVS inscripti. TRANIO. THEVROPIDES. SIMO. DANISTA B. om. CDe. DANISTA. ADVERSITORES. TRANIO. TEVROPIDES. SIMO. SENEX Db. Danista. Tranio. Teuropides. Simo FZ Metra huius scenae Hermannus tractavit Elem. doctr. metr. p. 310 sqq. Quam certum est multo pluribus in locis mutilam esse, quam quibus lacunae in libris relictæ sunt. Est autem eius in B ea species quam infra posui: quacum reliquis libris, ubi discrepantiae nihil commemoro, convenit. Meae mutationes vel supplementa sunt, quae non nominatim ad alium auctorem referuntur

858 Servi qui quo^m culpa carint tamen malum metuunt

Hii solent esse eris utibiles.

860 Nam illi qui nihil metunt postquam sunt malum meriti

Stulta sibi expetunt consilia.

Exercent sese ad cursuram fugiunt. sed hii si reprehensí sunt

Fatiunt a malo peculio quod nequeunt.

865 Augent ex pau xillo deparant

Mihi in pectore consilii malam rem prius

Quam ut meum

Vt • adhuc fuit mihi corlum esse oportet

Sicerum atque ut uotem uerberare

870 Si huic imperabo probe tecum habeo.

Malum quom impluit ceteros ne impluat mihi.

Nam illi, qui nil métuont, postquám sunt malúm 860
 Proméríti, tum stúlta expetúnt sibi consília :
 Exércent sese ád cursurám, [deinde] fúgiunt.
 Illi sí sunt repréusi, faciúnt de maló
 [Sibí] peculíum, quod nequeúnt [de bonó.]

Nam ut serui uolunt esse erum ita solet.

Bonif sum improbit sunt malus fuit.

Nam nunc domi nostrae tot pessimi ujuunt.

875 Peculi sui prodigi plagigerulli ubi aduersum ut eant

Vocatur ero non eo molestus ne sis.

Scio quod properas gestis aliquo iam hercle ire uis mula foras pastum.

Bene merens hoc precium unde abstulisti foras.

880 Solus nunc eo aduersum ero ex plurimis seruis.

Hoc di^o castitij quom eris rescuerit

Mane castigabit eos bubulis exuulit

Postremo minoris pendo tergum illorum quam meum.

888 sqq. sic fere descripsi Philologi t. I, p. 303: pro quibus
 hos Hermannus:

Serui qui quom culpa caruint, tum tamen metuunt malum,

Hi solent heris utiles esse: nam illi, qui nihil

Metuunt, postquam sunt malum promeriti, stulta sibi expetunt

Consilia, exercent sese ad cursuram, fugiunt.

Vbi v. 858 quom **CF.** quó **Da**, quó^m **De**. cum **Z** carent

DeCFZ 859. Hi **FZ** solent esse sine spatio **CDFZ**. Quod
 spatium si indicio esse elapsi vocabuli putabis, acatalectum effi-
 cere sic poteris: Metuónt, hi solént suis eris esse útiles

utiles] ut e corr. **B** 860. Illi om. **Z** metuunt **CDFZ**

Eosdem autem hos versus libri in Menaechmis insertos inter
 versus 984 verba exhibent, et sic quidem **B**:

Serui qui culpam metuunt ni solent esse eris ut libiles

Nam illi qui nihil metuunt postquam malum promeritumque ei metuunt

Vbi culpa carent **CDFZ** utiles **CDFZ** priusquam **Z**.

post **F** promeritum metuunt **F**, promeritum est metuunt **Z**

*Menaechmorum codicibus qui plus fidei tribuat, tentare alia po-
 terit: qualia Hermannus p. 313, nos p. 303 proposuimus* 863, hi

FZ reprehensi **CDF**. reprehensi **Z** faciunt **CDFZ**

864. peculium *Pylades* nequeunt facere de suo *Acidalius*

Permyre Hermannus:

Sed hi si repréusi sunt, faciunt a mála

Peculi quod nequeunt * * *

Augént ex pauxillo: [thensaurum in]de páriant. 865

Mihi in pectore [id] consili[st, praecauére]

Malám rem priús quam ut meúm [tergum dóleat.]

Vt adhuc [hoc] fuit, [ita mihi] córium esse opórtet:

Sincérum atque ut [id mihi] uotém uerberári.

Si [ego] huic iam parébo, probé tectum habébo: 870

Malúm quom impluít ceteris, ne impluát mi.

Nam ut sérui uolúnt esse, itá solent [eri ésse:]

Boní sunt [bonis], improbí sunt maléficis.

Nam núnc tet domí pessumí nostrae uiuont,

Pecúli suí prodigi, plagigéruli. 875

865. ex pauxil deparant **C**. ex pauxil de parant **D**. expauxil (*in fine versus*) *nec quicquam praeterea* **Z**. ex pauxillo aurum magnum deparant **F**. ex pauxillo, thesaurum inde parant *Camerarius*: ubi paxillo *Gulielmus*, pariunt *Hermannus* 866 sqq. sic supplēvi duce *Hermanno* p. 313. *Pro quo quod vulgatur*: Mihi in pectore consilii [quod est || Lubet cauere] malam rem prius, || Quam ut meúm [tergum exsinceratum fuit], a *Camerario* est. *Ante quem Pylades*: [At illud superat adhuc] mihi in pectore consilii: || Malam rem prius [cauendam multo esse,] quam ut meum || [Tergum subiciam culcitram uibicibus.] *Sed ante Pyladem Pius* hic 'est pauxillum mihi in pectore consilii' (*sic enim correxit*) 'in codicibus integris continuari' haec scripserat: sed illud est. malam rem potius cauēbo quam ut meum corium exsinceratum cernam consilii **CD**

868. Vt adhuc cum rasura **B**. Vt adhuc reliqui oppor-
tet **Z**

869. Sincerus **CDFZ** uetem **FZ**
uerberari *Pylades*

870. ego addidit *Hermannus* tectum
CDFZ habeo **F** 871. cum **FZ** ceteros **Z**

ne]non *Camerarius* impluit **C**. impluat **DFZ** me *Her-*
mannus

873. boni sum **CDa**. boni sum **De**. boni **FZ**. Bonis
boni sunt *Camerarius*. Boni sunt bonis *Hermannus* improbi
(inpr. **D**) sunt malus fuit **CDFZ**. improbi qui malus fuit *Camera-*
rius. improbi sunt maléficis *Bothius*. *Alioqui licebat* improbis improbi
sunt

874. nostre **C** pessumi tot domi nostrae *Hermannus*
uiuunt **Z**

875. peculii **FZ** prodigii **Z**

Vbi áduorsum [ei] út eant eró [suo] uocántur:

'Nón eo: moléstus ne sis: scío quo properas: géstis aliquo:

Iam hércle [nunc] íre uis, mule, pastúm foras.'

Béne merens hóc preti inde ábstuli: abii foras.

Sólus [ego] núnc eo aduórsum ero ex plúrumis. 880

Hóc die crástini quóm erus rescúerit,

Mále castigábit eos éxuuiis búbulis.

Póstremo minóris pendo térgum illorum quám meum:

'Illi erunt bucaédae multo pótius quam ego sim réstio.

876. Vocantur **CDFZ** *Anapaesticum Hermannus descripsit:*

Vbi, aduórsum ut eant, uocitántur hero

parum vel probabiliter vel probabilem 877—881. *Horum de-*

scriptio Hermanno debetur 877. quo properat **Z** 878. iam

ercletire **D** ante rasuram. iam erede ire **C** mule 'in priscis

exemplaribus scriptum esse Pius prodiit. mula libri pastum

foras iam Pylades 879. unde abstultabi etiam **D**. unde abstult

abi **C**. unde aufcultauit **FZ**. inde exiliui 'alibi legi' scribit Pius.

inde abstuli, ita abii Camerarius: ubi ita om. Bothius 880. nunc

ego eo **F** 881. di crastini **CDF**. dii crastini **Z**. die crastini

Pylades quo merus **C**. cum herus **Z** 882. *Septenarium*

Hermannus:

Máne male concástigabit eos exuuiis búbulis

buculif **C** exuulif **CDFZ** 883. minorif pendo ter-

gum, *sed n* (in pendo) *e corr.*, **B**. minorif pen ergum **CD**. mi-

norif spero tergum **FZ**

ADVORSITOR. PHANISCVS.

ADVORSITOR.

Mane tu atque adsiſte [hic] ilico, Phanisce: respice etiam. 885

Act. IV. Scen. 2. Novam a v. 884 scenam (inſcriptam PHANISCVS Advorsitor. SERVVS alius. THEVROPIDES ſenex) Camerarius exorsus eſt perverſiſſime. Vnam scenam a v. 858 ad v. 903 continuavit Bothius. Nos novae initium fieri verſu 885 volumus et ADVORSITOR. PHANISCVS inſcribendam putavimus

Habent autem libri verba illi erunt . . . ilico a reliquorum vicinia prorsus diſcula et ſeorſum inculcata inter v. 841 et 801 (ita enim haec cohaerent in libris), ſic quidem BB:

DA. Illi erunt bucede multo potiſ quam ego ſim reſtio.

Ta. Mane tu atque adſiſte ilico

Vbi DA. et Ta. om. CD bucede D. bu cede C potiſ C adſiſte FF illico Z 885—903 iambicos ſeptenarios Hermannus (cuius ego plurimas mutationes meas feci) deſcripſit in Parergis meis p. 504 ſqq.: ego tantum v. 885—897. Ceterum multimodis corruptae et lacerae ſcenae exemplum ex BB adpoſui, eadem qua ſupra ratione uſus in reliquorum testimoniis meisque ſcripturis commemorandiſ

Phanisce etiam reſpice mihi moleſtus ne ſiſ.

Vide ut faſtidit ſimla Millis ſum libet eſſe. quid id curas?

Maneſne ilico impure paraſite?

Qui paraſitus ſum? ego enim dicam cibo perducere potereſ quouis.

890 Ferocem faciſ quia te eratſ amatuſ.

Oculi dolent quia ſumſ moleſtuſ.

Tace ſi faber qui cudere ſoleſ plumbeoſ numboſ noſ

Non poteſ tu cogere me ut tibi maledicam.

Novit eruiſ me ſuam quidem pol culcitullam oportet.

895 Siſ ſobriuiſ ſiſ male non dicaiſ tibi optemperem cum tu mihi negaſ

At tu mecum peſſimi tu aduerſuſ queſto hercle abſtine

Iam ſermonem de iſtiſ rebuſ ſatiam et pultabo ſoreſ.

Heuſ ecquiſ hic eſt maxi-mam qui hiſ iniuriam

900 Foribuſ defendat hecquiſ ecquiſ huc exit atque aperit?

Nemo hinc quidem foraiſ exit ut eſſe addecet nequam homineſ ita ſunt.

Sed eo magiſ cauto eſt opuſ Ne huc exeant qui male me mulcot.

PHANISCVS.

Mihi [tú] molestus né sies.

ADVORSITOR.

Vide símia ut fastídit.

Manésne [tu] impure ílico parasíte?

PHANISCVS.

Qui parasítus

Ego súm?

ADVORSITOR.

[Tibi] enim dicám: cibo perdúci poteris quóuis.

PHANISCVS.

Mihi súm: lubet [mihi] ésse. quid [tu] id cúras? [alia cúra.]

ADVORSITOR.

Ferócem [te] facís, quia te erús tuus [tam] amat.

PHANISCVS.

Vah, 890

Oculí dolent.

ADVORSITOR.

Quor?

Quae TRANIONIS et DANISTAE personis distribuerunt FZ: quamquam non sine multis erroribus, quos correxit Camerarius

885. phauisce] dauista **FZ** eciam respicef **C**. etiam respicif **DF**. etiam respif **Z** 886. Molestus ne sies mihi *Hermannus* fastit **Z**

887. manesne etiam codd. *Pyladis*. numcrasne 'in codicibus antiquis legi' *Pius scribit* illico **Z** 888. Sum? **SE**. tibi ego enim *Hermannus* poteref etiam **CD**. poteref **F**. potef **Z**. poteris *Camerarius*. potis es *Gruterus* quof uif **Z** 889. Huc revocavi auctore *Acidalius*, quae in libris collocata sunt post v. 886. *Vbi sic Hermannus*: Ph. Mihi súm: libet [mihi símia si súm,] ésse: quid [tu] id cúras? Milif etiam **CD**. Mihi **FZ** id etiam **C**. hic **DFZ** 890. Ferocem facit *Lambinus e suis codd.*

eratuf **CDF**. eratuf **Z**. herus tam *Camerarius*. herus tuus tam *Hermannus* amatu ha **C**. amant uaⁿ **D**. amant. **DA**. Num **F**. amat. **DA**. Num **Z** 891. occuli **D** quur **C**. cur **DFZ**

PHANISCVS.

Quia [mihi] fumús molestust.

ADVORSITOR.

Táce sis,

Fabér [nugaram] plúmbeos qui cúdere soles númmos.

PHANISCVS.

Non [pól] potes tu cógere me [ego] út tibi male dicam.
Nouít erus me.

ADVORSITOR.

Suám quidem pol cúlцитellam opórtet.

PHANISCVS.

Si sóbrius sis, mále [mihi] non dicas.

ADVORSITOR.

Tibi[ne, néquam,] 895

Optémperem, quom tú mihi nequeás [linguam ábstinere?]

ſi **CDFZ** 892. numboſ noſ] nummoſ **C.** nummoſ **DFZ**

894. Noui te ruſ me ſuam **FZ.** Vbi iſ me ſuam *codd.* Pii
culcitulla **Da.** culcit ulla **F.** culcitruſ **Z** optat **Z**
Ceterum a Camerario imprudenter omiſſa verba ſuam pol culci-
tellam oportet e duobus Vaticanis revocabat Lipſius Ant. lect. II, 9

De trochaico octonario apparet Bentleium cogitaſſe in Eun.
III, 2, 43: Nouit heruſ me. Tr. ſuam quidem pol ipſe culcitellam
oportet 895. *Inde ab hoc v. diſcedendum fuit ab Hermanni*
exemplo, quod hoc eſt:

Ph. Si sóbriuſ ſiéſ [quidem, pol tú mihi] male non dicas.

Se. Quaero hércle, Phanice, áſtine ſermónem de iſtiſ rébuſ.

Ph. Tibi obtémperem, cum tú mihi nequeás? **Se.** at mecum i aduóruſ.

Ph. Faciam ét [iam] pultabó foreſ. heuſ écquiſ, [ecquiſ] hio eſt,
Qui máxumam hiſ iniúriam foribuſ defendat? écquiſ?

Nemo hinc quidem [huc] exit foras: ut eſſe áddeceſ nequam hómineſ,
Ita ſunt: ſed eo magiſ cau' o opuſt, ne qui [illinc] male me múlceſt.

895. Si **CDFZ** non om. **Da,** add. **Db** 896. ob-
temperem **CDFZ.** temperem *Lambinuſ* nequeaſ **FZ**

PHANISCVS.

At tú, quaeso hercle, iam ábstine sermónem de istis rébus.
Mécum, pessume, ito aduorsus.

ADVORSITOR.

Fáciam et pultabó foris.

Heus, écquis hic est, máxumam qui hís iniuriam
Foribús defendat? écquis huc éxit atque aperit? 900
Nemo hinc quidem [huc] éxit foras. ésse ut addecet
Nequam hómínes, ita sunt. ěo magis caúto opust [mihi,]
Ne huc éxeat, qui mé male múlctet: [abiero huc.]

897 sq. pessimi tu etiam **CD**. pessume **FZ**. pessime, i *Camerarius*. pessime, ito *Gruterus* quęso **Z** hercle, Phanisce, abstine *Camerarius* faciam **CDFZ** pultabo fores cum spatio **C** *Turbatum sermonum ordinem rectius quam Hermannus videor verbis mecum pessume ito aduorsus post rebus transpositis emendasse: nec sine ratione ad trochaicos numeros versu 898 transitur* 899—903 e dimetris iambicis et trochaicis tripodiis catalecticis sic compositos *Parerg. p. 445 dicit*:

u — u — u — u — | — u — u —

899. maximam **CDFZ** hís iniuriam cum spatio **C**
900. haec quif haec quif **C**. hecquif hecquif **D**. ecquif ecquif **FZ**
901. esse adcet **C**. esse add& **D**. esset addecet **Z**. esse addecet **F**
903. aut mulcet **Ba**, multet **Bb**, aut multet **Ba**, mulcet **Bb**. mulcet **C Da**. multet **DcZ**. mulciet **F**

TRANIO. THEVROPIDES. PHANISCVS.
ADVORSITOR.

TRANIO.

Quid tibi uisumst mércimoni [hoc ésse]?

THEVROPIDES.

Totus gaúdeo.

TRANIO.

Núm nimio emptae tibi uidentur?

THEVROPIDES.

Númquam edepol ego mé scio 903

Vídisse usquam abiéctas aedis, nísi modo hasce.

TRANIO.

Ecquid placent?

THEVROPIDES.

Écquid placeant, mé rogas? immo hércle uero pérplacent.

Act. III. Scen. 3: quae inde a Camerario legitur post v. 857. TRANIO. PHANISCVS. THEVROPIDES **B.** om. **Cda.** TRANIO SERVVS PHANISC' THEVROPIDES SENEX **Dd.** Tranio seruuf. Teuropides senex **FZ.** Addidi ADVORSITOREM alterum 904. uisumst mercimoni hoc esse **R.** uisum est mercimonii libri, nisi quod mertimonii **C.** mertim. oni cum unius litterae rasura **Da.** uisum est hoc mercimonii *Pylades* Fuit qui proponeret Quid tibi uisum hoc mercimonist? **Th.** edepol totus gaudeo 905. empte **C** edepol ego **CDFZ.** edepol **B** scio *Pius (Scutarius?).* scito libri 906. usquam *Dousa Expl. III, 3.* umquam **BbcdZ.** umq **Ba.** nunquam **F** abiectaf **De,** Turnebus Adv. XVI, 10, *Lambinus.* ablectaf **BbcdFZ:** defensum a Scaligero in Fest. v. 'ablegmina'. ablactaf **Ba.** Post eam vocem rasuram **B** aedef libri nisi] **Il F** hacquid **Ba.** acquid **Bb.** hetquid **D.** haec quid **C** 907. Eo quid **C** placeant *Camerarius.* placent libri

TRANIO.

Quõiusmodi gynaeceum? quid pòrticum?

THEVROPIDES.

Insanum bonam.

Nón equidem ullam in público esse máiorem hac existumo.

TRANIO.

Quín ego ipse et Philolaches in público omnis pòrticus 910
Súmus commensi.

THEVROPIDES.

Quid igitur?

TRANIO.

Longe ómnium longissumast.

THEVROPIDES.

Di ímmortales, mércimoni lépidi. si hercle nunc ferat

Séx talenta mágna argenti pro ístis praesentária,

Númquam accipiam.

TRANIO.

Si hércle accipere cúpias, ego numquám sinam.

THEVROPIDES.

Béne res nostra cónlocatast ístoc mércimónio.

915

908. Quoiusmodi **F**. Cuiusmodi **BZ**. Cuiusmodo **CD** gyne-
ceum **B**. gynœcium **Z**. geneceum **F** in famum **F** 909. esse
maiores in publico *om.* **C**, *spatio relicto ante omni*
existimo **BZ**. existimo **D** 911. Summus **BaCDa** lon-
gissima **BCDZ** est libri 912. Dii **CDFZ** mércimoni
RDeFZ. mércimoni **CDA** si *Camerarius. om. libri*
913. presentaria **BC** 914. accipiam *Camerarius*. accipiem **BC**
DE. accipiet **Z**. acciperem *codd. Pyladis* si hercle *codd. Py-*
ladis. fierete **B**. si erete **C**. si erecte **D**. si recte **FZ**. si here te
Camerarius accicere **CDA** cupias *Camerarius*. cupies
libri 915. post nostra *spatium radendo ortum* **B** conloc.
pro colloc. **BD** est libri estis toc **C**: atque eodem
spectare videtur, quod ist litteras e corr. post ras. **B** habet

TRANIO.

Mé suasore atque impulsore id fáctum audacter dícto,
 Quí subegi faénore argentum áb danista ut súmeret,
 Quód isti dedimus árraboni.

THEVROPIDES.

Sérnauisti omném ratem.

Némpe octogintá debentur huíc minae?

TRANIO.

Hau nummo ámplius.

THEVROPIDES.

Hódie accipiat.

TRANIO.

'Ita enimvero: né qua causa subsiet. 920

Vél mihi denumeráto: ego illi pórró denumerávero.

THEVROPIDES.

'At enim ne quid cáptioni míhi sit, si dederím tibi.

TRANIO.

Égone te ioculó modo ausim dícto aut factó fállere?

THEVROPIDES.

Égon' abs te ausim nón cauere, ní quid committám tibi?

mentimonia **C** 916. atq **C** impulsore *pro imp.* **BC**

917. Cui **FZ**. Quia *Bothius olim* sub **Da**, sub⁹² **Db**

daniste **C** 918. arriboni **B**. araboni **Z** seruauisti **D**. seruasti
codd. Pyladis 919. Tr. praemittunt **FZ**. om. **B**, Pylades

mine **C** Tr. Pylades. Tr. **FZ**. spatium post rasuram **B**

hau nummo **CD**. haunummo **Ba**. haud nummo *codd. Pyladis*.
 ad mínimo **Bb**. at immo **FZ** 920. Tr. Pylades. om. **BFZ**

Post hunc facile suspicere unum versiculum intercidiisse

922. sit *sup. scr.* **B** m. vet., item **Z**. sed **BCDF** 923. te
 ioculo **Bb**, *codd. Pyladis*, 'nonnulla exemplaria' Pii. te ioculo

BaDFZ. celo culo **C** 924. cauere ní **BCD**. cauere ne **F**,
codd. Pyladis. caue: ne **Z**. Cf. v. 415 et Serv. in Aen. III, 686

quid committam **BCDF**, *codd. Pyladis*. quidem mittam **Z**

TRANIO.

Quid? tibi' umquam quicquam, postquam tūus sum, uer-
borū dedi? 925

THEVROPIDES.

Égo enim caui récte.

TRANIO.

* * * *

* * * eam debes grátiam atque animó meo.

THEVROPIDES.

Sát sapio, si abs té modo uno cáneo.

TRANIO.

Tecum séntio.

THEVROPIDES.

Núnc abi rus: dic me áduenisse filio.

TRANIO.

Faciam út uoles.

THEVROPIDES.

Cúrriculo iube in úrbem ueniat iám simul tecúm.

925. Quid? tibi' umquam **B**. Quia tibi "umquam **B**. Quia tibi umquam **CZ**. Quia tibi umquam **D**. Quia tibi nunquam **F**. Quia tibi nunquam *Pylades, Fleckeisenus Exerc. p. 29*. Qui tibi nunquam *Camerarius*. Quid tibi nunquam *Lambinus*. Quia tibi unquam *Bothius*

926. 927. *Duorum versuum, velut talium:*

TH. Égo enim caui récte. [TH. caue modo álios: mihi, qui tibi ádem 'Vsque seruauí, hércle] eam debes grátiam atque animó meo *reliquiae sic coaluerunt in B:*

Ego enim caui recte Eam debíť gratiam atque animo meo. Vbi recte eam debíť **CD**. recte. TH. eandem iníť **FZ**. recte. TH. eam mihi debes *Camerarius*. recte: eam mihi debeo *Acidalius* gratiam. TH. atque **FZ** *Quaquam unus tantum versus visus est in A*

castare 928. TH. *Camerarius*. H. **B**. om. **FZ**, *Acidalius*

929. Non **Ba**, Non ^{unc} **Bb** ABIRUS **A**, **FZ**. abi i ruf **B**. abi i ruf **D**. habi i ruf **C** faciáť **D** 930. CURRICULOIUBE **A**, *Bothius*. Currículo ubi iube **CFZ**. Currículo tibi iube **D**. Currículo

TRANIO.

Licet. 930

Núnc ego me illac pér posticum ad cóngerrones cónferam:
Dícam, ut hic res sint quietae atque hunc ut hinc amóuerim.

PHANISCVS.

Híc quidem neque cónuuiarum sónitust, item ut antehác fuit:
Néque tibicinám cantantem néque alium quemquam aúdio.

THEVROPIDES.

Quaé illaec res est? quíd illisce homines quaérunt apud
aedis meas? 935

Quíd uolunt? quid introspectant?

• ibi c. ras. **B** tecum. Tr. licet **F**, *Camerarius*. tecum licet
reliqui 931. Tr. praemittunt **BZ** ILLAC **A**. illa reliqui
at **BaC** 932. hic **BCDbZ**. hinc **Da** huic **F** sunt
Z quiete **CZ** hunc ut *Guyetus*. ut hunc libri *Ceterum*
hunc versum cum **A**. *Maius talem in A esse narrasset:*

Dícam ut hinc res est quaeso ar(ma ferte) manum pueri
nobis haec potius apparuerunt planissime:

DICAMUTHINCRESINTQUA \ S MOVERI

Vide Parerg. p. 443 933. Nullo intervallo continuat **A** *Novam scenam ordiuntur reliqui, sic eam inscriptam:* ADVERSITOR.
THANISCVS. THEVROPIDES SENEX **B** *et, nisi quod* TANISCVS
TEVROPIDES **Db**. om. **Cda**. Aduersitor. Daniscuf. Teuropidef se-
nex **Z**. Aduersator. Daniscuf. Teuropidef **F** *In ipsa scena*
solis **A**. et **S**. notis (h. e. ADVERSITOR et SENEX) **B** *utilitur, solis*
Da. et **Te**. (h. e. DANISCVS et TEVROPIDES) **FZ**, nullis **CD**.
Nisi quod tamen v. 947. 950. 955 Adū. (Adulescens ut videtur) pro
Ba. habet **F** 933. Pr. **R**. om. libri et versui 903 continu-
antes edd. inde a *Camerario* sonitust **R**. sonitus libri item
Bothius. iidem libri 935. illaec ref **B**. illę cref **C**. illę ref **D**.
illic ref **Z**. illic ref **F** illisce homines **R**. illis chomines **CD**.
illic homines **FZ**: item **B**, sed c e corr. post fortem rasuram
querunt **BC** meas **DcFZ**: item **FZ**, sed a e corr. post
ras. mem **Cda** 936. nolunt qui **Z**. (quid etiam codd. *Pyldis*)
Adv. **R**. Pr. *Camerarius* pultari **CDZ** hostium **DFZ**

ADVORSITOR.

Pérgam pultare óstium.

Heús, reclude: heus, Tránio, etiamne áperis?

THEVROPIDES.

Quae haec est fábulá?

ADVORSITOR.

Étiamne aperis? Cállidamati nóstro aduorsum uénimus.

THEVROPIDES.

Heús uos, pueri, quíd istic agitis? quíd istas aedis frángitis?

ADVORSITOR.

* * ita qu.d * * * * 940

* * * * * [b]onus.

* * * * quae * * *

* * * * * *

* * * * quid ais * * *

PHANISCVS.

* sed. q.. * * * * éloquar. 945

Érus hic noster pótat.

THEVROPIDES.

Erus hic uóster potat?

PHANISCVS.

'Ita loquor.

937. Heus etiam reclude **D** ETIAMNE **A** ut videtur. etiam libri, nisi quod etiam **C** que hec **C** est om. **Da**, sup. scr. **Db** 938. ADV. **R**. Ph. Camerarius Etiamne **C** calidamati **BCDF**. callidamâti **Z** aduersum **FZ** 939. edif **C** 940—945. Sex in **A** versus sequuntur, quorum prope evanida vestigia exemplo lithographo imitanda curavi Parerg. p. 447. Eis Thevropidem ludibrio habuerunt servoli 946. A. praemittit **B**, Da. **FZ** Herus et herus prorsus praeter morem etiam **BCD** after **C**. uester reliqui

THEVROPIDES.

Puere, nimium delicatū's.

PHANISCVS.

Ēi aduorsum uénimus.

THEVROPIDES.

Quoi homini?

PHANISCVS.

Ero nóstro. quaeso, quótiens dicundúmst tibi?

THEVROPIDES.

Puere, nemo hic hábitat: nam te esse árbitror puerúm probum.

PHANISCVS.

Nón hic Philolachés adulescens hábitat hisce in 'aédibus? 950

THEVROPIDES.

Hábitauit: uerum émigrauit pridem ille ex hisce aédibus.

ADVORSITOR.

Sēnex hic elleborósust certe.

947. TH. om. **B** PUERE **A**, *Acidalius*. Puer reliqui
delicatu's **R**. delicatuf **BCD**. delicatuf **FZ**. delicatus es *Pylades*.
es delicatus *Camerarius* PH. om. **BCD** sine spatio ad-
uerfum libri 948. Cui libri ero om. **Z** (hero add. iam
Pylades ex 'codd. ant.') queso **BC** dicendum est libri
949. Puere **R**. Puer libri NEMOHIC **A**. hic nemo reliqui
950. Nam **B** philolac. hef c. ras. **B** adul. pro adol. **B**
hisce in aedibus *Pylade duce Camerarius*. HISCINAEIDIBUS **A**. hif
cedibuf **B**. hifcedibuf **C**. hifceadibuf, sed c e corr., **D**. hifce edibuf
FZ 951 sic reconcinnavi *Parerg. p. 448* ex his in solo **A**
reliquitis:

•ABI•M•U•BUM...C.....N.....L...HISCEAEDIBUS

952. ADV. **R**. om. **B**. SR. *Camerarius* ELLEBOROSUSESTCERTE
post me lectum esse in **A** audio. cerebroful est certi **CD**. cerebroful
est certe **FZ**: item **BB**, sed cerebro-uf c. ras. **Ba** (cerebroful

PHANISCVS.

Érras peruorsé, pater:

Nám nisi hinc hodie émigrauit aut heri, certó scio
Híc habitare.

THEVROPIDES.

Quín sex mensis iam híc nemo habitat.

ADVORSITOR.

Sómnias.

THEVROPIDES.

Egone?

ADVORSITOR.

Tu ne.

THEVROPIDES.

Né molestus: sine me cum pueró loqui. 955

Némo habitat.

PHANISCVS.

Habitát profecto: nám heri et nudiustertius,

ante ras. ut videtur) PH.] crasa personae nota in **B**: A. add.
m. rec. erat **C** petuorfe **BACD**. peruerfe **BbFZ**

953. NINC **A**, Camerarius. hic reliqui emigraū **C**
Ceterum redit hic versus et proximi initium (hic hītare) in **Z**
post v. 1078, ubi legitur hoi 954. mensis libri ADV. **B**.
SE. Camerarius 955. TH. Egone? SE. tu ne. TH. ne molestus
Fleckeisenus Philologi II, p. 92. S. Egone tu tu ne molestus **BC**
et (nisi quod tutune) **D**. TE. Egone? || Tu tu. TE. ne molestus **Z**
et Adū. ante Tu tu addito **F**. TH. Egone? SE. tu. TH. tu ne mole-
stus Camerarius. TH. Egone? SE. tu. TH. ne tu molestus **R** Parerg.
p. 486, ubi etiam proxima tractata sunt 956. Nemo habitat.
DA. habitat **FZ**: quo hic ante DA. e codd. addidit Pylades. Nemo
habitat haec tat **CD**. Nemo habitat. A. hem ita. cum unius litterae
rasura et em e corr. **B**. PH. Nemo habitat hem? TH. ita Camera-
rius nam] PH. nam idem. iam ut videtur **A** ori **BC**

Quártus, quintus, sêxtus usque, póstquam peregre hinc
 ěius pater

'Abiit, numquam hic tríduom unum désitumst potárier.

THEVROPIDES.

Quíd ais tandem?

PHANISCVS.

Tríduom unum haut ésse intermissum híc bibi,
 Scórta duci, pérgraecari, fidicinas, tibícinas 960
 Cónduci.

THEVROPIDES.

Quis istaéc faciebat?

PHANISCVS.

Phílolaches.

THEVROPIDES.

Qui Phílolaches?

PHANISCVS.

Quoí patrem Theurópidem esse opinor.

nudustertius **CDa** 957. peregre hinc eius **R.** PEREGREILLIUS **A.**
 hinc peregre eius *reliqui* 958. Habiit **BaCD** triduum
 unum **BbDFZ** cum (**A**). triduum munum **BaC**. triduum in unum
 Gruterus DESITUMESTPOTARIER **A.** desitum esse et bibi est **CDF**
 et sine est **Z.** def.....esse et bibiff. cum forti rasura **Ba.** de-
 situm est esse et bibi **Bb** 959. ais **Bb**, codd. *Pyladis*. agit
Ba cum *reliquis* tandem **R.** om. *libri* Th. om. **BCD**
 sine spatio triduum in unum **Ba** haut esse intermissum
 hic bibi **R.** est haud intermissum hic esse et bibi *libri* 960. per-
 grecari **BC** tibicinas] ubi et nuf **C** 961. Conduci **R.** Du-
 cere *libri*. Ducier *Lamblinus* ista hec **BaD**. ista haec **C**
 faciebat **B** qui **B.** quid *reliqui* 962. Cui **Z.** cuius **As.**
 Quo is patre. **DA.** cui *Pylades* e 'codd. ant.' post patrem va-
 cuum spatium **D** THEVROPIDEM **As.** thevropidem **B** opinor.
 Th. hei mihi, occidi *Camerarius*: ubi hei hei pro hei mihi *Gruterus*.
 opinor. **S.** (*spat. c. ras.*) occidi **B.** opinor et occidi **CD.** opinor.

THEVROPIDES.

Ei mihi: óccidi,

Si haéc hic uera mémorat. pergam pórró percontárier.

Āin tu istic potáre solitum Philolachem istum, quisquis est,

Cúm ero uostro?

PHANISCVS.

Hic, ínquam.

THEVROPIDES.

Puere, praéter speciem stúltus es. 963

Vide sis ne forte ád merendam quópiam deuórteris,

'Atque ibi ne plus, quám satis fuerit, bíberis.

PHANISCVS.

Quid [ita nám? quid] est?

THEVROPIDES.

'Ita dico: ne ad álias aedis pérperam deuéneris.

TR. hei occidi **FZ** 963. hec **B** 964. istuc **BCD**. istuc
Camerarius portare **BaCD** solitum **As** philolachen
C. philolachetem **F** qui est *codd. Pytadis* 965. uostro **Bb**.
 uestro **FZ**. uestra **BaCD** hic **BbFZ**. hec **Ba**, haec **CD**
 (cum **As** ut videtur) puere (*sic*) preter speciem **B**
 966. Vñsif **Ba**. Vñsif ^{uide} **Bb**. uñsif **Z** copiam **BCD** diuor-
 teris **Z** 967. ibi ne plus quam **R**. ibi...ELIUSQUAM **A**: pro quo
 IBIMELIUSQUAM **As**. ibi melius cuiquam **BaC**. ibi melius culiquam
Da. ibi melius quam **FZ**: eodemque valet ibi melius cuiquam **Bb**.
 ibi melius ^{culo} culiquam **De**. ibi meliuscule quam *Camerarius*. ibi ne
 pluscule quam *Gutielmus Verisim. I, 1: probat Acidalius in Milit.*
p. 312 Liberis **C** Quid [ita nám? quid] est **R**. Quid est
 libri 968. ne om. **FZ** ad alias edif **BbDeFZ**. ab alias
 fedif **Ba**. ab alia fedif **C**. ab alias edif **Da** deueneris *Came-*
rarius, neueneris **B**. ne ueneris **CI Z**. ni ueneris. **D**

PHANISCVS.

Scio qua me ire opórtet, et quo uénerim, noui locum.

Philolaches hic hábitat, quolus ést pater Theurópides: 970

Qui, postquam pater ad mercatum ábiit hinc, tibícinam

Líberauit.

THEVROPIDES.

Philolachesne ergo?

PHANISCVS.

'Ita: Philematiúm quidem.

THEVROPIDES.

Quánti?

ADVORSITOR.

Trigintá talentis.

PHANISCVS.

μὰ τὸν Ἀπόλλω, sét minis.

969. PH. om. **B** quo **FZ** me ire **BbFZ**. meire
(vel meíre) **BaCD** h. e. me eire et om. **Ba**, sup. scr. **Bc**
Lócum **A**, 'membranacci codices' Pii. loqui **BDFZ**, codd. Py-
ladis. loquiquir **C**. loci *Gulielmus* 970. cuius **CDFZ**. ad cuius
B. cuius an cui in **As** sit, dubium 971. pater **BC** cum **A**,
codd. Pyladis. om. **BaFZ**, sup. scr. **Db** abilit **BbFZ**.
habít **Ba**. abít **CD**. obít **As**. abíuit *Camerarius* hinc **BCDF**.
hic **Z**, m. rec. **B**, **As** 972. PHILOLACHESNE **A**. philolaches re-
liqui philocomatiúm **F** 973. TALENTIS MATONAPOLLOSEP **A**.
talentif maton apollo sex **B**, sed ⁶sex **Bb**. talentif ma ton apollo
sex **C** et, nisi quod mo, **D**. talentif. TH. maton apollo. DA. fed **FZ**.
Graeca graece Aldus Sequitur in **As** novus versus hic: 'Li-
berauit liberauit illamce triginta minis' h. e. ut videtur:

TH. Liberauit? PH. liberauit illanc triginta minis.

*Qui vereor ne e glossematis coaluerit nec ulli usui sit. Nisi qui-
dem de tantis turbis cogitabis, ut poetam velut sic scripsisse conicias:*

Qui, postquam pater ad mercatum abít hinc, tibícinam

Líberauit. TH. liberauit? PH. ita: Philematiúm quidem

Líberauit. TH. Philolachesne ergo? PH. [ita dico: ipse Philolaches.]

TH. Quánti? AD. triginta talentis. PH. μὰ τὸν Ἀπόλλω, sét minis.

TH. Ain minis e. q. s.

THEVROPIDES.

Άin minis triginta amicam déstinasse Philolachem?

PHANISCVS.

'Aio.

THEVROPIDES.

Atque eam manu émisisse?

PHANISCVS.

'Aio.

THEVROPIDES.

Et postquam eius hinc pater 975

Sit profectus péregre, tum perpótasse adsiduo híc simul

Tũo cum domino?

PHANISCVS.

'Aio.

THEVROPIDES.

Quid? is has aédís emit próxumas?

PHANISCVS.

Nón aio.

974. mnlf *codd.* *Pytladis* destinasse Philolachem *R.* destil-
 natum philolachem *libri*, nisi quod philolachen *F.* destinatam Philo-
 lachem *Camerarius.* destinatam Philolachi *Gulielmus in Most. c. 2.*
 PHILOLACHEM apparuit etiam in *A* 975. emisisse *BbCDBZ.*
 emisse *BbF.* misisse *Da* et om. *Ba*, sup. scr. *Bc*
 eius? *B* e corr. in loco fortiter raso hulo *C.* hic *Z*
 Non recte hunc v. dimensum esse Lachmannum in *Lucr. p. 163*
 iam *Prol. Trin. p. cxc dixi* 976. peregre, tum perpotasse ad-
 siduo hic simul *R.* PEREGREPERPOTASSE • SIDUOACSIMULTIM *As*, ubi
 ego tantum *A • SIDUOAC • • • • L* in fine videram. peregre perpotasse
 assiduo reliqui, nisi quod perportasse *Da*, assiduo *Ba* 977. alio
BaCD quid? is has aedis emit *R.* quid if aedes emit hic *B*
 et, nisi quod edif, *C.* Vbi has pro hic *As.* quid if edef hic *D.* quid
 alf? edif hic *FZ* proximal *BC.* profumaf *Z* 978. agio

THEVROPIDES.

Quadráginta etiam dédit huic, quae essent pignori?

PHANISCVS.

Néque istud aio.

THEVROPIDES.

Ei, pérdis.

PHANISCVS.

Immo sũum patrem illic pérdidit.

THEVROPIDES.

Véra cantas.

PHANISCVS.

Vána uellem. pátris amicus uidelicet. 980

THEVROPIDES.

Heu,

Édepol patrem eum mérito miserum praédicas.

PHANISCVS.

Nihil hóc quidemst,

Tríginta minae, prae quam alios dápsilis sumptús facit.

BaD eciam **C**. et **Z** dedit]dedit alio quid? **C** huic
 quae essent *Camerarius*. HUICQUAESSENT **A**. huc quae est **BCD**,
 nisi quod huc **Bb**, que **C**. usque (*nihil praelerea*) **FZ** 979. istud
CDFZ. illud **B** a io c. ras. **B**. iatio **C** hei **F**
 illic ^{illic} **B**. hic **D** perdit **FZ** 980. S. Vera cantas. **A**. uana
 uellem patris sic personis distributa **B**: uni omnia *THEVROPIDI*
dant FZ. Th. Vera cantas, uana uellem. Ph. patris *Camerarius*
 981. Th. om. **FZ** (*non B*) Heu || Edepol patrem eum
 merito miserum **B**. Heu edepol patrem eum miserum *libri*, nisi quod
 Eu **BaCD**, Ei **Bb** — meum **BD**. *rius* **As** predicas **BC**
 est *libri* 982. praequam *Lambinus*. preterquam **B**. preter-
 quam **DZ**. pterqua **CF** dapfilef **FZ**. dapfillief **BaC**. dapfillief

THEVROPIDES.

Péridit patrem.

PHANISCVS.

'Vnus istic sóruos est sacérrumus,

Tránio: is uel Hérculi contérere quaestum póssiet.

Édepol ne me eius pátris nunc misere míseret: qui quom

istaéc sciet 985

'Facta ita, amburét ei misero córculum carbúnculus.

THEVROPIDES.

Sí quidem istaec uéra sunt.

PHANISCVS.

Quid mérear, quamobrem méntiar?

ADVORSITOR.

Heús uos, ecquis áperit?

PHANISCVS.

Quid istas púltas, ubi nemo íntus est?

'Alio. credo cómissatum abísse: abeamus núnc iam.

Bb. dapíllies **D** 983. Th. Perdídít patrem. Ph. unus **R.** Per-
didit patrem. unuf **libri** seruuf **F** cum **A** est sacerrumuf **F.**
ESTSACERRIMUS A. si acerrimuf **BD**, sed si **Bb.** si acerrimof **C.**
acerrimuf **Z** 984. erculi **C** conterere **BbF.** conterre **CD.**
contere **Z.** conterce **Ba** questum libri, nisi quod cestum **Bb**
possiet *Camerarius.* potest libri cum **As** 985. Tr. prae-
mittunt **FZ**, vacuum spatium **CD** (non **B**) edepol **Z**
NEMERIUSPATRISMISEREMISERET A: quo nunc addidi. me eius patrif
miseret reliqui. *Prope ad verum Fleckeisenus Philologi II, p. 100*
cum **BCDZ** istec **Z** 986. ei misero **R.** misero ei libri
Facta ita esse, ei misero amburet *Fleckeisenus* 987. Th. om.
FZ istec **Z** 988. Adv. **R. A. B.** om. **FZ** aperit **R.**
APERITHAS A. haec aperit reliqui Ph. **R. S. B.** Tr. **FZ**
ISTAS A, Camerarius. istac **B.** ista **CD.** ita **FZ** pulta subino
mo **C** INTUSEST **A, Z.** intu. st c. **ras. B.** intuf st **CD.** intuft
F 989. Ph. om. **FZ** cómissatum **BaCDa.** cómessatum

THEVROPIDES.

Puere, [se]q[uere, te obsecro,] hac me.

PHANISCVS.

* *

THEVROPIDES.

* * 990

Puere, iamne abis?

PHANISCVS.

Libertas paenulast tergó tuo:

Mihi, nisi ut erum métuam et curem, nihil est qui tergum
tegam.

B&D&. comestatum **FZ**. COMISATUM **A** abemus **B&C&D**. **DA**.
abeamus **FZ** nuntiam **B&C&D** 990. *Huius versus,*
quem om. B&C&D&FZ, nihil nisi hoc superstes est in A:

PURR...q.....HACME — — —

ubi **A**. *Maius* Puere atque hac me *legit. Quem sic*
reconcinnavi Parerg. p. 453:

TH. Puere, [se]q[uere, te obsecro,] hac me. [**PH**. tergo timeo. **TH**. ne time.]

991. **S**. praemittit **B**, **TE**. **FZ**. Continuavi **THEVROPIDI**

Puer **Z** iamne **B** **PH**. libertas **R** i. s. s. libertas libri
FAENULAST A. penula est reliqui *Non intellexit haec Bee-*
kerus Qu. p. 71 992. **A**. praemittit **B**, **DA**. **FZ** nisi ut
erum **R**. **NIS·U·IIRUM** (*A. e. NISIUTIERUM ut videtur*) **A**: sed **NISI**
UTRUM A&. nisi erum ut reliqui tegam] **TERGAM A**. teram **DA**

THEVROPIDES. SIMO.

THEVROPIDES.

Perii hércle. quid opust uérbis? ut uerba aúdio,
 Non équidem in Aegyptum hinc modo uectús fui,
 Set étiam in terras sólas orasque últimas 995
 Sum circumuectus: íta, ubi nunc sim, néscio.
 Verúm iam scibo: nam éccum, unde aedis filius
 Meus émit. quid agis tu?

SIMO.

'A foro incedó domum.

THEVROPIDES.

Numquíd processit ad forum híc hodié noui?

SIMO.

Etiam.

THEVROPIDES.

Quid tandem?

SIMO.

Vidi efferri mórtuom. 1000

Act. IV. Scen. 3. THEVROPIDES SIMO. SENES II (cum unius litterae rasura post SIMO) B et, nisi quod I pro II, Db. om. CDa. Teuropides Simo senes duo FZ 993. Perii Bb. Peri BaFZ. eri C. heri D opus est libri uerbis]uerb C uerba Camerarius. uerba B. uerbaera, C. uerberit D. om. FZ 994. Si. praemittit B egyptum B. egyptum reliqui 995. horat q...ultum. af B ultimas Bb. ultimas FZ. uultu af CDa. in ultimas De 996. circumuectus Z. circumuentus CDF. circum uentus B in C 997. scibo]i e corr. B. ibo FZ 998. agis Aldus. af libri intedo Da 999. processit Z. processit etiam codd. Pyladis hic R. om. libri. forte Pylades. tibi Camerarius. ibi Gulielmus odie Da 1000. Reiam C Tu. e corr. B mortuum hem BbFZ.

THEVROPIDES.

Hem,

Nouóm.

SIMO.

Modo uixisse aibant.

THEVROPIDES.

Vae capití tuo.

SIMO.

Quid tu ótiosus rés nouas requiritas?

THEVROPIDES.

Quia hódie adueni péregre.

SIMO.

Promisi foras:

Ad cénam ne me té uocare cénseas.

1005

THEVROPIDES.

Haut póstulo edepol.

SIMO.

Vérum cras, nisi quis prius

mortum hem **BaCD**
tales quidem in B:

1002. Duo in libris versus sequuntur,

Nouum. Si. unum uidi mortuum efferri foras.

Th. Modo eum uixisse aiebant. Th. tuae capiti tuo.

Vbi v. 1. Si. Nouum unum **FZ** 2. Th. om. **FZ** enī uixisse
C. nixisse eum **DFZ** tuae **C.** tue **D.** uae **BbF.** ut **Z**

Quorum priorem 'ex interpolatione irrepsisse' admonuit Fleck-
 isenus. Mihi seruandum esse Nouum visum est, delendum eum,
 scribendum aibant 1003. tu **Z.** tu ut reliqui ociosus libri

inquiritas **F** 1004. Si. Pylades. om. libri Si. praemittunt
FZ ne me te uocare Camerarius. ne me tue uocare **BbD.**

ne me tu euocare **F.** me me tu euocare **Z.** me ne te euocare Pyla-
 des. ne me tu te uocare Gronovius 1006. Th. Haud postulo ae-

depol. Si. uerum Aldus. Si. Haud postulo. Th. edepol uerum **B.**
 Si. Haud postulo edepol uerum **FZ** quis Camerarius. om. libri

Vocáuerit me, uél apnt te cenáuero.

THEVROPIDES.

Ne istúe quidem edepol póstulo. nisi quíd magis

Es óccupatus, óperam mihi da.

SIMO.

Máxume.

THEVROPIDES.

Minás quadraginta ácepesti, quód sciam,

1010

A Philolachete?

SIMO.

Númquam nummum, quód sciam.

THEVROPIDES.

Quid, áin tu a Traníone?

SIMO.

Multo herele íd minus.

THEVROPIDES.

Quas árraboni tibi dedit?

1007. uel om. **FZ** et ut opinor **D** apud **BbFZ**

1008. Hinc usque ad v. 1033 **B** binos versus constanter contraxit in singulos, servata tamen alterius initio littera maiuscula: de qua ratione dixi *Parerg.* p. 439 Si. **FZ** istuc **BbFZ**.

iste **BaCD** Th. nisi **FZ** 1009. da. Si. maxime *Aldus*. da maxime libri 1010. Th. om. **FZ** mnas *codd.* *Pyladis*

quadraginta *Pylades*, triginta libri accepisti? **B** quod sciam *Guyetus*. quas sciam **CD**. quas sciam **B**. quasi iam **FZ**

1011. nuquam numu **Ba** 1012. Sic **R** *Parerg.* p. 465. Qui versus hic est in **B**:

Th. Quid a traníone seruo? Si. multo Id minus item in reliquis, nisi quod multo id sine intervallo **CFZ** (non **D**), et nimis pro minus **F**. Vbi seruo. Si. multo equidem id *Pylades*, seruo meo. Si. multo id *Camerarius*. Similiter ac nos *Hermannus in Iahni Annal. n. t. XXXV, p. 194*: Th. Quid autem a Traníone? Si. multo etiam minus. *Nihil vel Bothius profecit vel Kampmannus de An praep. p. 14* 1013. Th. om. **F** arrhaboni **F**

SINO.

Quid sómnias?

THEVROPIDES.

Egone? át quidem tu, qui ístoc te sperás modo

Potésse dissimulándo infectum hoc réddere.

1015

SINO.

Quid autem?

THEVROPIDES.

Quod me absénte tecum hic filius

Negóti gessit.

SINO.

Mécum ut ille hic gésserit,

Dum tu hinc abes, negóti [quidquam?

THEVROPIDES.

* * * *

SINO.]

Quidnam? aut quó die?

THEVROPIDES.

* * * *

1020

1014. TH. Egone? SI. at quidem tu qui *B.* Egone? SI. at quidem tu. TH. qui *FZ* 1015. Potest sedis simulando *C* 1016. tecum hic *Camerarius*: hic tecum *Pylades*, hic *libri* 1017. *Negoti BC. Negotii D. Negotii FZ* ut] huc *B* 1018—1020 sic *reconcinnavi Parerg. p. 465*:

Dum tu hinc abes, negoti [quidquam? TH. ne nega,
Etsi tibi acre nunc est. SI.] quidnam? aut quo die?

TH. [Molestus ne sis: rem omnem in pauca conferam.]

Pro quibus hunc unum libri: Dum tu hinc abes negotii quidnam aut quo die. *Vbi hic Camerarius, negotii FZ*

Minús tibi octoginta argenti débeo.

SIMO.

Non míhi quidem hercle: uérum si debés, cedo.

Fidés seruandast: ne íre infitias póstules.

THEVROPIDES.

Profécto non negábo debere, ét dabo:

Tu cáue quadraginta ácepisae hinc té neges. 1025

SIMO.

Quaeso édepol, ad me huc spécta et respondé mihi.

* * * * *

1023. seruanda **C** est libri ifitias **C**. infitias reliqui
 1025. Accipisse **Z** te Lambinus. ne libri 1026. Queso
CD. Quofo **B** ad me huc specta **R**. huc me aspecta **BCDZ**.
 huc me exspecta **F**. huc me specta *Camerarius* rñde **Z**
*Post hunc versum (non ante eum de Acidalii coniectura) gravem
 lacunam esse demonstravi Parerg. p. 466 sqq. Vbi hos fere ver-
 siculos lusi, ut, quales ibi sententiae intercidisse viderentur, de-
 clararem:*

Nam quam ob rem accepisse id me argentum dicitas?

TH. Quasi uero has aedis hinc esse emptas nescias.

SI. Quas aedis aut a quo emptas dicis, te obsecro?

TH. Quas uendidisti gnato Philolachi meo.

SI. Egone ut uendiderim? quid quaeso in mentemet tibi?

TH. Frustra's nunc dissimulando. scio iam paenitet

Te has uendidisse: uerum id equidem hercle hau moror.

SI. Satin sanu's? an me ludificare postulas?

TH. Etiamne intendis? serio factum hoc negas?

SI. Nego hercle uero factum atque adeo pernego.

Quin ius iurandum tibi me polliceor dare,

Nil mi hic negoti fuisse cum gnato tuo.

TH. Qui nunc negas? quor non negabas antidhac?

Quor me inspicere has sinebas? SI. Quer ego, te obsecro,

Non sineram, quom ad me acraem mñsasces tuum,

SIMO.

Te uelle uxorem aiebat tuo gnató dare:

Ideo aédificare hoc uelle aiebat in tuis.

THEVROPIDES.

Hic aédificare uólui?

SIMO.

Sic dixit mihi.

THEVROPIDES.

Ei míhi, disperii: uócis non habeo satis.

1030

Vicine, perii, interii.

SIMO.

Numquid Tránio

Turbáuit?

THEVROPIDES.

Immo mi éxturbauit ómnia.

Meas has ut inspicuendi ueniam tibi darem?

TH. At eo ego misi, ut, quae intus essent mulieres,

Eis ne molestus essem ego aduentu meo.

SI. Longe aliut certe seruos memorabat tuus.

TH. Dic mi obsecro igitur, quid ille memorauit tibi?

SI. Tibi dicam: hic quod gynaeceum in meis aedibust,

Hinc capere exemplum uelle te dixit mihi.

TH. Quo mi autem exemplum? aut quo gynaeceum mihi?

1027. agebat **BACD** nato libri 1028. edificare **BC**:
 item v. proximo hic Camerarius Proxima sic turbata
 sunt in **Ea** (unde de **D** fieri coniectura potest):

Ideo edificare hoc uelle aiebat in tuis. TH. habeo satis

Hic edificare uolui. SI. sic dixit mihi. TH. hei mihi disperii uocis non
 Atque plane ita **FZ**, nisi quod disperii uof o nunc **F** cum **E**,
 disperii uof o (sine nunc) **Z** 1029. uoluit **B** 1030. Ei
BCD. Hei **FZ** disperi **D**. dispergi **C** 1031. Vicine
 Acidalius. Vicini libri (nisi quod Vicini **B**), Fleckeisenus Exerc.
 p. 19 perii interii **B**. peri interii **CDZ**. peri interii **F**. interii
 perii Camerarius 1032. Turbabit **BaC** mi Bothius. om.

Deludificatust mé hodie indignis modis.

SIMO.

Quid tú ais?

THEVROPIDES.

Haec res sic est, ut narró tibi:

[Dispérdidit me ille] hódie in perpetuóm modum. 1035

Nunc te óbsecro, ut me béne iuues operámque des.

SIMO.

Quid uis?

THEVROPIDES.

I mecum, te óbsecro, una núnc simul.

SIMO.

Fiát.

THEVROPIDES.

Seruorumque óperam et lora míhi cedo.

libri 1033. Sic **R** coll. v. 1035 duce Bothio. Te ludificatust mi hodie indignis **CbD** (míhi **Ca**). Te ludificatus est hodie indignis ^{modis} **dis** et in margine & me **B**, omnia m. ant., nisi quod atuf est e corr. sunt. Si. Te ludificatus est. **TE**. me hodie indignis modis **FZ**. Te ludificatus est et me hodie indignis modis *Camerarius*. *Licebat etiam* Deludificatust hodie me i. m. vel Deludificatus est me hodie i. m. vel Deludificatus me hodie i. m. 1034. **TH**. Quid tu agis? Si. hec **B** ais **Z**. agis reliqui hec **BC** sic cum *libris codd.* *Pyladis*. hic **Z** 1035. Sic **R** *Parerg.* p. 473: ubi posse etiam de delendo aut hoc versu aut 1033 cogitari dici Deludificatust me hodie **CDF**, nisi quod mi **Ca**. Deludificatus est me hodie **Z**. Deludificatust me **B**. m. ant. imperpetuum **F**. in perpetuum reliqui 1036. **TH**. praemittit **B**. Nun **BaCD** 1037. te obsecro una nunc **R**. obsecro una *libri*. hercle obsecro te una *Pylades*. hac obsecro te una *Camerarius* 1038. operam] *pro ea voce lacunam* **C** et lora míhi cedo] *pro his antea scriptum fuit haec tibi narraueró in* **D** ead. m.

SINO.

Sume.

THEVROPIDES.

Ēadem ego opera haec intus tibi narrávero,
 Quis me hódie exemplis ille ludificátus est. 1040

1039. Si. Sume. Tñ. eadem ego *Camerarius*. Si. Sume Tñ. eademque *FZ*. Sume eademque *CD*. Sume eademque *B* operam *B* intus *R*. om. libri, porro *R* *Parerg.* p. 467 hec *C* 1040. me hodie exemplis ille ludificatus *R*. me exemplis hodie eludificatus, *sed ex e corr.*, *B*. me exemplis hodie eludificatus (*cum duobus spatiis*) *C*. me exemplis hodie eludificatus *D*, *sed* me exemplis *De*. me exemplis hodie ludificatus *FZ*. me exemplis hodie ille ludificatus *Camerarius*. me exemplis hodie ludificatus *Bothius*. *Potueram etiam* hódie exemplis mé ille ludificátus *vel* hódie exemplis mé deludificátus

ACTVS V.

TRANIO.

TRANIO.

Quí homo timidus érit in rebus dúbiis, nauci nón erit.

'Atque equidem, quid id ésse dicam uérbum nauci, néscio:

* * * * *

Nám erus me postquám rus misit, filium ut suum arcésserem,

'Abii illa per ángiportum ad hórtum nostrum clánculum. 1045

'Ostium quod in ángiportust, eius patefecí foris,

Éaque eduxi omném legionem, ét maris et féminas.

*Act. V. Scen. 1. TRANIO R. TRANIO SERVVS. THEV-
SENES
ROPIDES. SIMO. LORARII B. SERVVS TRANIO. THEVROPIDES.
SIMO SENEX. LORARII D. om. C. Seruuf Tranio. Teuropides. Sime
fenef. Lorarii. Danista Z, omissis Seruuf et fenef F 1041. affert
Priscianus VI, p. 682 P. (t. I, p. 336 Kr.) hom C
timidus Ca dubiis Priscianus, Camerarius. dubil. f Ba, du-
bilitis BB, dubi f C, dubiis f DFZ nauti Z: item proximo v.
1042. equidem Z quod (sic) id . . . nescio affert Festus
p. 166 M. 1043. Lacunam signavi Parerg. p. 468 1044. post-
quam me F filium ut Bothius. ut filium libri accerferem
libri, nisi quod accerferem B 1045. Abii illa Camerarius.
Abilla BCD. Ab illo FZ agni angiporum B ante lituram
ortum FZ 1046. Hostium FZ angiporum F
est libri eius R. horti F, orti reliqui: e prava interpretatione.
Nihil vel Lambinus vel Acidalius profecerunt foris, sed ad-
verbialiter, Camerarius. foret libri 1047. foemina Z*

Póstquam ex opsidíōne in tutum edúxi manuplaris meos,
Cápio consilium, út senatum cóngerronum cónuocem.

Quóm eum conuocáui, atque illi me éx senatu ségregant. 1050

'Vbi egomet uideó rem uerti in mēo foro, quantúm potest
Fácio idem quod plúrumi alii, quíbus res timida aut túr-
bidast:

Pérguat turbare úsque ut ne quid póssit conquiészere.

Nám scio equidem nullo pacto iám esse posse clám senem

* * * * * 1055
* * * * *

Mét[uo * * * * *

Pro * * * * *

1048. opsidionem **BaCDa**, obsidione **FZ** manipularef
libri 1049. post confilium spatium **B** congerronum

Camerarius. congeronum **Bb**. congeronem **Ba** cum reliquis

1050. Quom eum conuocaui **R**. Quom conuocaui **B**. Qm̄ euocaui **CD**.

Quoniam conuocaui **F**, *codd. Pyladis*. Quoniam cum uocaui **Z**. Quem

quom uocaui *Pylades*. Quem cum conuocaui *Camerarius* **EXSE-**

NATU As. e senatu **FZ**. e senatuf **CD**. esenatuf **B** (*sed ae Bb*)

segregant **C** 1051. Hunc totum om. **B** egomet **Z**.

ego me **CDF** rem uerti *Pylades*. uerti rem **F**. uentré vel

uentrem **CD**. utum rem **Z** meo]o e corr. (*pro a?*) **C**

foro corr. e fore **C** Cf. *Rostium Opusc. p. 137 sq.* 1052. Fatio

B quid **Z** plurimi libri alii quibus *Camerarius*. ali-

quibus **BCD**. quibus **FZ** turbida est **Z**. turbidast (*sic*) **B**

1053. Pérgunt **B** ut ne quid possit *Camerarius*. ut ne quid

sit **B**. ut quid sit *reliqui* 1054. Nescio **Ba** 1055—1061.

Septem versus, omisi in BCDFFZ, scripti fuerunt in A, sed ita

nunc evanidi ut praeter mediorum trium principia MET vel AUT

— PRO — ILLI — nihil legi possit. Quorum argumentum hoc ex-

emplo significavi Parerg. p. 449:

Quibus dolis concenturiatis eum ego ludificatus sum.

Nam út erum uidi gestientem falso mercimonio,

Metuo ne ad nostrum uicinum protinam contulerit pedem,

Pro emptis aedibus, quas inhiat miser, ut pretium solueret.

'Ille * * * * * 1060
 * * * * *
 * * * * *

Sét quid hoc est, quod fóris concrepuit próxume uicíniae?
 Érus meus hic quidémst: gustare ego éius sermoném uolo.

THEVROPIDES. TRANIO. LORARII.

THEVROPIDES.

'Illico intra límen ista státe, ut quom extempló uocem,
 Cóntinuo exiliátis: manicas céleriter conéctite. 1065
 Égo illum ante aedis praéstolabor lúdificatorém meum,
 Quóius ego hodie lúdificabor córium, si uiuó, probe.

Ille ubi uendidisse se umquam eas aedis pernegauerit,
 Neque se argentum accepse, sat scio rem esse factam omnem palam,
 Quibus mendacis celarim a gnato rem disperditam.

1062. quid **BbFZ**. qui **BaCD** proxume uicíniae **R coll.**
Bacch. 305. Mil. 373. proxima uicínia **BDFZ** cum **A**. proxima
 uicína **C** 1063. Seruf **B** quidemst **A**. quidem est *reliqui*
 sermonem **BZ**. sermone **CD**. sermonef **F**

Nova scena in A fit sic inscripta: THEUROPIDES TRANIO
LORARII. Sine ullo intervallo continuant reliqui 1064. Illico
FZ cum **A**. Illico praeter morem **BCD** contra **Z** límen
 ista state ut cum **R Parerg. p. 450. LIMENIS • AST • • • • • UM A: sed**
(LIMEN)ILLICSTATE(UTCUM) As. límen astate illic ut cum *reliqui*
(nisi quod quom F), sed cum rasura post astate B. Vbi illi Aci-
dalius exemplo **BaCa** 1065. maníaf **BCD** conectite
BCDa cum **A**. connectite **DeFZ** 1066 *Tr. praemittunt*
FZ ^{ola} **PRAESTOLABOR A, item Pius. praestabor B. praestabo re-**
liqui 1067. Quoluf **B**. Cuiuf *reliqui*. cu • • • us **A** hodie ludifica-
 bor **R: HO • • • LUDIFICABOR A. hic ludificabor Ba. hic ludificabo Bb.**

TRANIO.

Rés palamst. nunc té uidere méliust, quid agas, Tránio.

THEVROPIDES.

Dócte atque astu míhi captandumst cúm illo, ubi huc aduénerit.
Nón ego illi extemplo íram ostendam: sénsim mittam lí-
neam. 1070

Dissimulabo me hórum quiequam scíre.

TRANIO.

O mortalém malum:

Alter hoc Athénis nemo dóctior dici potest.

Vérba illi non mágis dare hodie quisquam quam lapidí potest.
Adgrediar hominem: áppellabo.

THEVROPIDES.

Núnc ego huc ueniát uelim.

TRANIO.

Siquidem pol me quaéris, adsum praésens praesentí tibi. 1075

cum reliquis, codd. Pyladis 1068. *Tn. om. B* est *libri*
melius est *libri* 1069. *Tn. Pylades. om. libri* astu *Bothius*.
astute *libri* captandum est *libri*. captandust *Pylades*, omittens cum
illo illo (*A*), *Camerarius*. illoc *reliqui* 1070. extemplo íram
ostendam: sensim mittam *B*. extemplo ita mum ostendam sensim mittam
Ba, ubi mum et sensum *Bb*. extemplo ita meum ostendam sensum.
mittam *reliqui*, nisi quod exemplo *Z*, ostendam *C*. Vbi ita om. *Ca-*
merarius. EXTEMPLO •• AM • MOSTEN — in *A* apparuit 1071. *Tn.*
Pylades. om. libri mortalem *Pius*. mortale *libri* 1072. Alter
Ba 1073. Totum v. om. *Da*, in margine posuit *Db*
ILLANONMAGISDAREHODIE *A*. illi non mugí hodie *libri*. dare illi non
magis hodie *Camerarius* quásquam quam *C* lapide *D*
1074. Aggrediar *DoFZ* ille huc *libri scripti et editi omnes*.
illum (an illum huc?) *Acidalius 'veteres' antestatus* 1075. Iqui-
dem *C* queris *BC* adsum *BC*: idque 'alibi legi' *Pius*
dicit, ex 'codicibus antiquis' is sum afferens. ad^{sum} *Da*, id sum
FX, codd. *Pyladis* praesent *B*. praesent *C* praesentí *BC*

THEVROPIDES.

Euge, Tranio. quid agitur?

TRANIO.

Veniunt ruri rustici:

Philolaches iam hic aderit.

THEVROPIDES.

Edepol opportune mi aduenit.

Nóstrum ego hunc uicinum opinor éssé hominem audacem
ét malum.

TRANIO.

Quidum?

THEVROPIDES.

Quia negát nouisse uós.

TRANIO.

Negat?

THEVROPIDES.

Nec uós sibi

Númmum unquam argentei dedisse.

TRANIO.

Abi, ludis me: credo haút negat. 1080

THEVROPIDES.

Quid iam?

1076. ranio quid igitur **C** 1077. totum om. **C** adherit
B opportune mihi *Gryetus*. mihi opportune *libri*, nisi quod opur-
tune **B**, oportune **C** aduenit **Z**. adueniet **BD**. adueniet **F**.
aduenis *Douza* 1078. huc **Z**. huc **BCF**. huc **D** incinú **C**.
"incinú **D** Post hunc v. iteratur in **Z** versus 953 cum pro-
ximi initio 1079. quia *Boethius*. qui *libri* nouisse **BaC**
uer **CDA** Ta. negat. Ta. nec **F** 1090. Nummūquam
BaC. Nummūquam **Bb**. Nummūquam **Da**. Nummūquam **De** ar-
gentei **BbCD**. argentei **Ba**. argenti **FZ** Ta.] Ta. **F**
crebro **F** haud **BbFZ** nega **C** 1081. *Servatis tunc*

TRANIO.

Scio, iocáris nunc tu: nam ille quidem haut
edepól negat.

THEVROPIDES.

'Immo edepol negát profecto, néque se hasce aedis Philolachi
Véndidisse.

TRANIO.

Eho, án negavit sibi datum argentum, óbsecro?

THEVROPIDES.

Quin ius iurandúm pollicitust dáre se, si uellém, mihi,
Néque se hasce aedis uéndidisse néque sibi argentúm da-
tum. 1085

TRANIO.

* * * * *

THEVROPIDES.

Dixi ego istuc idem illi.

TRANIO.

Quid ait?

THEVROPIDES.

Séruos pollicitúst dare

v. **B**, om. reliqui locarís **Ba** nunc tu *Camerarius*. tu nunc
tu **B** haut edepol **R** *Parerg.* p. 485. haut **Ba**, haud **Bb**
1082. hasce aedis **DbFZ**. haf cedif **Cda**. haf-aedif c. *ras*.
B 1083. Vendidisse. **Tn**. eho an **F**. Vendidisse. **Tn**. eo **Z**: quo
an e 'codd. ant.' add. *Pylades*. Vendidisse. **Tn**. e ho an **B**. Vendi-
diffe. re eho **CD**, sed ⁸⁰ **re** **De** 1084. Qui **BCD** pollicitust
dare se, si **R** *Parerg.* p. 470. pollicitus est dare si si **Cda**, sed se
si **Db**. pollicitus est dare si **F**. pollicitus est dare si **Z** 1085. edif
CD datum *Pylades*. datum est **BaCda**. datum esse **BbDe**
FZ 1086. De lacuna rectissime iam *Acidalius* cogitavit
1087. **Tn**. praemittit **B** idem istuc **D** **Tn**. quid ait?
Tn. seruof **B** pollicitus est libri, nisi quod pollicitus **F**

Sũos mihi omnis quaestioni.

TRANIO.

Núgas: numquam edepól dabit.

THEVROPIDES.

Dát profecto.

TRANIO.

Quín cita illum in iús. ibo, inueniám.

THEVROPIDES.

Mane:

Éxperiar, ut opinor. certumst.

TRANIO.

'Immo mihi hominém cedo. 1090

Vél hominem iube máncupio aedis póscere.

THEVROPIDES.

Hoc primúm uolo,

Quaestioni accipere seruos.

TRANIO.

Fáciundum edepol cénseo.

1088. omnes libri questioni **BC** Tr. *Camerarius* Th.
B. om. **FZ** sine spatio 1089—1093 sic dubitanter recon-
cinnavi. Qui hi sunt in **B** (quicum reliquis, ubi nihil noto, convenit):

Tr. Dat profecto quin et illum in iussi ueniam mane

Experiar ut opinor. Th. certum est mihi hominem cedo.

Quid si igitur ego accersam homines? Tr. factum esse iam oportuit.

Vel hominem iube aedis mancipio poscere. Immo hoc primum uolo.

Th. Questioni accipere seruos. Tr. faciundum edepol censeo.

Vbi v. 1. Th. Dat profecto. Tr. quin *Camerarius* Dat] a e
corr. **C** cita pro et *Bothius* iniussi ueniã mane etiam **CD**.
iniussu ueniam mane **F**. in ius inueniam mane **Z**. in ius iube ire. Th.
iam mane *Camerarius*. in ius. Th. si ueniat. Tr. mane *Bothius*
2. Tr. Experiar **Z** opinor certum est mihi **CDFZ**, *Acida-*
lius (omnia continuans *THEVROPIDI*). opinor, certum est. Tr. mihi
Aldus hominem] huc hominem *Camerarius* 3. Hunc post

THEVROPIDES.

Quid igitur, si ego accersam homines?

TRANIO.

Factum iam esse oportuit.

Ego interim aram hanc occupabo.

THEVROPIDES.

Quid ita?

TRANIO.

Nullam rem sapis:

Né enim illi huc confugere possint, quaestioni quos dabit. 1095

Hic ergo tibi praesidebo, ne interbitat quaestio.

THEVROPIDES.

Surge.

TRANIO.

Minime.

THEVROPIDES.

Ne occupassis obsecro aram.

v. 1092 recte transposuit Acidalius

Quid] d e corr. B.

Tu. Quid FZ

igitur si Guyetus

accerfam] ce e corr. C

iam esse Camerarius

oportuit Z

4. hominem om.

Camerarius macupio aedis Bothius, in reliquis insipiens

poscere. Tu. immo FZ

poscier Dousa Eapl. III, 3. posci

Bothius

hoc om. CDFZ

5. Tu. om. reliqui

Questioni

etiam CDFZ

feruol] ultimam litteram e corr. B

fatiundum C

Ceterum parum in his Rustius profecit Opusc.

p. 252 sqq.

1094. ego superiori versui Gruterus adsuit

aram hanc B. hanc aram libri

occubabo CDa

1095. Non

B huc Saracenus. hic libri, cum ras. ante h B

questioni

libri: item proximo v.

1096. ergo B. ego libri

praesidebo

ne Saracenus. praeside bone CD.

praeside bone BF.

praesidē bone

codd. Pyladis. praesidere bone Z

interbitat B

1097. mi-

nime libri

occubassit Z. esu passit B

aram. Tu. cur? Tu.

TRANIO.

Cūr?

THEVROPIDES.

Scies:

Quia enim id maxumē uolo, ut illic istoc confugiānt. sine:
Tāto apud iudicem hūc argenti cōdēmnabo fācilis.

TRANIO.

Quōd agis, id agas. quid tu porro sérere uis negótium? 1100
Néscis quam meticolosa rés sit ire ad iúdicem.

THEVROPIDES.

Súrgedum hinc: consúlerest igitur quiddam quod tecum uolo.

TRANIO.

Sic tamen hinc consílium dedero: nímio plus sapió, sedens.
Tum consilia firmiora sūnt de diuinis locis.

THEVROPIDES.

Súrge: ne nugáre. aspicēdum cōtra me.

TRANIO.

Aspexí.

THEVROPIDES.

Vides? 1105

scies *Pylades*. arma. *Ta*. cur? *Th*. scies *B*. arma cur scies *C*. arma
cur scies *DF*, *codd.* *Pyladis*. armati cur scies *Z*. armati cur scies
'*prisca exemplaria*' *Pii* 1098 id enim *B* *solut* maxime
libri illic *R*. illi *libri* 1099. Tanto *jan e corr.* *B*
hunc *BbFZ*. hinc *BaCD* cōdēmdabo *C*. cōdēmdabo *D*.
cōdēmdabo (cum *duarum litterarum rasura*) *Ba* 1100. Quid
Ca agis *Pylades*. agas *libri* sérere uis *Bothius*. uis sérere
libri 1101. Nescis *libri*, *Priscianus IV, p. 637 (t. I, p. 164 Kr.)*
Nescis tu *Camerarius*, *errans is de meticolosa vocis prosodia*
qua *Da* meticolosa *D*. meticolosa *C* restitire *BaCda*
1102. hinc *Bothius*. huc *libri* consúlerest *R*. est consúlere
libri consúlere quiddam est quod tecum uolo hinc *affert Servius*
in *Aen. XI, 343* 1103. Sic *Pius*. Si *libri* huic *F*
sapie *Cba* 1104. Tum *B*. Tunc *reliqui*

TRANIO.

Video. huc si quis intercedat tértius, pereát fame.

THEVROPIDES.

Quidum?

TRANIO.

Quia nil quaesti sit ei: ita mali hercle ambó sumus.

THEVROPIDES.

Périi.

TRANIO.

Quid tibíst?

THEVROPIDES.

Dedisti uérba.

TRANIO.

Qui tandém?

THEVROPIDES.

Probe

Méd emunxti.

TRANIO.

Vide sis, satine récte: num muccí fluont?

1106. *inter huc et si aliquid erasum in B, quod videtur squi fuisse* intercedat **BaC** tercius **C** 1107. quia nil quaesti sit ei: ita mali **R**. quia nihil qua estis id mali **BDF** et, nisi quod quaestis id, **C**: ubi quaestis *sup. scr. m. rec.* **B**. quia nihil quaesti sit. mali **Z**. quia nihil quaesti siet, mali *Camerarius*. quia enim quaesti nil siet: mali *Bothius*. quia nihil ei quaesti sit: mali *Fleckeisenus*. Cui praestiterit quia enim nil ei quaesti sit: mali. Nisi cui transponere placeat quia enim nil sit quaesti: ita mali 1108. tibi est libri uerba. Ta. qui tandem? Th. probe *Camerarius*. uerba qui tandem probi libri, nisi quod probi **BbZ**. Vbi probe *codd. Pyladis* 1109. Med emunxti *Bothius*: Me emunxsti *Pius*. Me emunxit **BaFZ**. Me emuxit **C**. Me emunxit **D**. Me emunxisti **Bb** uide sis satine recte *Pylades*. uide sis fatin erecte **B**. uide si fatin erecte **CD**. uiden si fatin et recte **F**. uide si fatim recte **Z** num mucci

THEVROPIDES.

'Immo etiam cerebrum quoque omne e capite emunxisti
meo. 1110

Nam omnia iam male facta nostra répperi radicitus:
Nón radicitus quidem hercle, uerum etiam extradicitus.
Númquam edepol [tu haec facinora] hodie inultus designa-
ueris:

Iam ignem et sarmen tibi iubebo, cárnufex, circumdari.

TRANIO.

Né faxis: nam elixus esse quam ássus soleo suáuior. 1115

fluunt **BC.** númuca fluunt **D.** nummi huc fluunt **FZ** 1110. etiam
C. om. F omne e capite emunxisti meo **R.** omnem e capite
munxit meo **Ba.** omne e capite munxti meum **Bb.** omnem e capite
unxti meo **C.** omnem e capitem unxi mero **D** et, nisi quod unxi,
FZ. omnem e capite emunxisti meo 'ex codd. ant.' *Pylades.* emunxsti
meo 'e priscis exemplaribus' affert *Pius.* *Vix tolerabilis talis in
caesura hiatus:* omne || é capite emunxti meo 1111. iam **R.**
om. libri malefata **B** uestra vel uñ libri 1112. *Hunc*
om. Z: add. 'ex codd. ant.' iam *Pylades* uerunetiam **F**
etiam **C** extradicitus e *Frontone p. 339 Rom. 123 Nieb.* ('sub-
uertendam censeo radicitus, immo vero Plautino irato [immo irati]
uerbo extradicitus') reponi iussit *Osannus in Cic. de re publ.*
p. 229. eradicitus libri, nisi quod eradititus **Da** 1113. 1114 sic
instaurandos putavi, graviter turbatos in libris. Nam

Ta. Numquam edepol hodie inditus (an inclitus?) destinant tibi.

Ta. Iam lubeo ignem et farmen carnifex circumdari.

B. Vbi **Ta.** et **Ta. om. reliqui** edepol haec hodie *Acidalius*
inuitus reliqui: nisi in **C** potius uiuitus est. inultus *Pius*
destinauit **Z.** partim destinant partim destinauit *codd. Lambini.* de-
stinabit *man. recentiss. in B.* destinauerim *Pius.* destinauerit *Ca-*
merarius. designaueris *Acidalius, prob. Madvigius Opusc. alt. p.*
100 sq. dissignaueris *Salmasius.* declinaueris *Gronovius* tibi] mibi
Acidalius 2. Nam **F** lubo **C.** iube **DFZ, cod. academ.**
Gronovii. lubeo *Saracenus.* iubebo *Pylades.* Parum placiturum sit
Iam lubeo tibi ignem et s. c. c. farmen etiam *Gronovii cod.*
acad. carnē **CD.** carnem **FZ.** sarmenta *Pylades* 1115. faxis
nam **BbZ.** faxis sic nam **BaDE.** faxis sic unam **C** folio **Ba**

THEVROPIDES.

Éxempla edepol fáciam ego in te.

TRANIO.

Pláceo: eo exemplum éxpetis.

THEVROPIDES.

Lóquere: quouismodí reliqui, quom hínc abibam. filium?

TRANIO.

Cúm pedibus, manibús, cum digitis, aúribus, oculis, labris.

THEVROPIDES.

'Aliut te rogo.

TRANIO.

'Aliut ergo núnc ego tibi respóndeo.

Sét eccum tui gnatí sodalem huc ád nos uideo incédere, 1110

Calldamatem: illó praesente mécum agito, si quíd uoles.

CDe suauio **B**: ubi r add. m. recentiss. 1116. fatiam **B**
 in te] inter **D**. int' **C** placeo: eo **R**. quia placeo libri
 1117. quouismodi **C** ut videtur. cuiusmodi **FZ** hic **F**
 1118. Quom **B** manibusq cum **C** ante ras. dicitis **Ba**.
 dicitis **Da** oculis] o e corr. **B** 1119. ergo nunc ego **R**.
 ego nunc **BZ**. ergo nunc **CDF** respondebu **Da** 1120. eccum
 tui gnatí **FZ**. haec cum tui gnatí **B** (gnatí **Bb**). hic cum tū ignat'
C. heccum 'i gnat' **D** huc ad nos uideo **R**. uideo huc **codé**.
Pyladis. uideo huc **BCD**. uideo hic **FZ**. uideo illic **Lingius de**
hiatu p. 65 cedere **Z** 1121. Calldamatem illo **B**. Calldante
 nullo **C**. Calldā ate millo **Da**, Calldamatē millo **Dd** prefente
BF. prefente **DdZ**. pfenti **CDe** agite **CD**

CALLIDAMATES. THEVROPIDES. TRANIO.

CALLIDAMATES.

'Vbi somno meam sēpeliui omuem atque édormiui crápulam,
 Philolaches uenisse mihi [narráuit] suum peregre húc patrem,
 Quóque modo hominem ád[uenientem] séruos ludificátus sit.
 Áit se metuere in conspe[ctum sũi patris] procédere. 1125
 Nunc ego de sodálitate sólus sum oratór datus,
 Qui á patre eius cónciliarem pácem. atque eccum óptume,

Act. V. Scen. 2. CALLIDAMATES ADOLESCENS. THEVROPIDES. TRANIO **B** et, nisi quod TEVR., **F**. om. **C**. CALLIDAMATES ADOLESCENS EIDEM **Da**: quo TEVROPIDES ante EIDEM add. **Db**. Callidamatel adole. Teuropides fen Tranio. S. **Z**

1122. Ibi **D** somno meam **R**. omnium **BaCD**. omniũ (sic) **Bb** (unde facile quis Vbi somno consepeliui efficiat). somnium **F**. somnum **Z**. De somno iam Acidalius cogitabat. Nihil vitii Bentleyus in Hor. Carm. IV, 9, 29 suspicatus est omnem atque **BCD**. omnemque **FZ** edormiui Camerarius. obdormiui libri

1123. mihi narrauit suum peregre huc Kampmannus de *In praep. p. 31*: mihi suum narrauit p. h. Camerarius. mihi suum peregre huc sine lacuna libri, nisi quod huic **C**. m. s. p. h. dixit Pylades. dixit m. s. p. h. Bothius. De m. s. p. h. narrauit cave cogites 1124. Quoq **C**. Quoquo **F** Pro Quóque módo hominem vereor ne poeta Quóque modo eum hominem scripserit ad seruof cum lacuna **BCD**. ad seruof **Z**. a seruo **F**. aduenientem seruof Aldus

ludificatus sit **C**. ludificatũ sit, sed ludifica e corr., **B**. ludificatum sit **DFZ** 1125. Aut **Z** sese Camerarius conspe occedere cum lacuna **B**: conspe occedere **CD**. conspectu accedere **FZ**. conspectum illius accedere Pylades. conspectum illius procedere Camerarius: ubi occedere Scioppius *Susp. lect. 1, 3*. conspectum patris irati occedere Kampmannus l. s. s. conspectum sui patris procedere diu suppleveram cum etiam in **E**

vidi sui patris m. rec. ascriptum 1127. Qua **D** cocillarem **Ba** cocillum Bothius optimi **C**. optime reliqui

Iúbeo te saluere, et saluos quom áduenis, Theurópides,
Perégre, gaudeo. híc aput nos hódie cenes: sic face.

THEVROPIDES.

Cállidamates, dí te ament: de cóna facio grátiam. 1130

CALLIDAMATES.

Quín uenis?

TRANIO.

Promitte: ego ibo pró te, si tibi nón lubet.

THEVROPIDES.

Vérbero, etiam inrídes?

TRANIO.

Quian me pró te ire ad cenam autumo?

THEVROPIDES.

Nón enim ibis: égo ferare fáxo, ut meruisti, ín cruce[m].

CALLIDAMATES.

'Age mitte istaec: te ád me ad cenam díe uenturum.

TRANIO.

Quíd taces?

1128. saluare **CD** quom *pro* cum **F** aduenis theuropides
FZ. aduenisset theuropides **CD**. adueninisset theuropides **Ba**, adue-
ninisset theuropides **Bb** 1129. tenes **C** sic **BCD**. TE. sic
FZ face Scioppius l. s. s. tale libri, codd. Pyladis 1130. TH.
B. om. FZ Callidamates **R**. Calidamate **BD**. Calidà ate **C**.
Callidamate **FZ** dei te **BCD**. te díi **Z**. díi **F** fatio **B**
graciā **C** 1131. Totum v. TRANIONI tribui iubebat Loma-
mannus p. 49 si tibi . . . quian me pro te om. **C** si tibi
BDb. sibi **Da**. si ire **FZ** libet libri 1132. TH. om. **B**
oro
Verbo **B** irridet **FZ**. inridet **BD** quian **BaD**.
quia **Bb**. quin **FZ** ire om. **B** autumo **FZ**, codd. Py-
ladis. authumo **D**. aut humo **BaC**. aut -umo **Bb** 1133. ibi **Ba**
fenerare **C** meruistis **D** 1134. sic constituendum putavi,
qui hic est in **B**:

CA. Age-mitte ista acto ad me ad cenam. Tn. díe uentu^{tu} quid taces?

CALLIDAMATES.

Sét tu istuc quid cófugisti in áram hinc inscitissimus? 1135

TRANIO.

'Adueniens pertérruit me. lóquere nunc, quid fécerim.

Núnc utrisque disceptator éccum adest: age disputa.

THEVRÓPIDES.

Fílium corrúpisce aio té meum.

TRANIO.

Auscultá modo.

Fáteor potauisse, amicam líberasse absénte te,

Faénori argentúm sumpsisse: id ésse absumptum praé-
dico. 1140

Númquid aliut fécit, nisi quod súnmis gnati géneribus?

THEVRÓPIDES.

Hércele mihi tecúm cauendumst, nímis qui's oratór catus.

ubi ista acto etiam CD, eidemque cenam dicunt" ūqd (h. e. dicuntur umquid): talis autem in FZ:

Tr. Age mitte ista hec. et me ad coenā dic iturū. quid taceſ?
nisi quod nec pro hec F. Ca. Age mitto (voluit mitte) ista et ito
ad me ad coenam. Tr. dic uenturum, q. t. *Camerarius: ubi istaec*
ito ad coenam *Bothius olim*, ista atque, ito ad c. *idem nuper. Ca.*
Age mitte ista et ad me ad coenam dic uenturum. q. t. *Lomanus*
p. 49 1135. istic Z. istuc etiam *Pyladis codd.* cēfuiſti C
hinc R. om. libri. hanc *Pylades* inſciſiſ ſi muſ B. inſci-
tiſſimuf CDZ, *Bentleius in Hor. Epist. II, 1, 167.* incitiſſimuf cod.
Scaligeri 1137. utriſque BCDZ. utriuſque F, codd. *Pyladis*
1138. corrupiſti C Tr. *Camerarius. Ca. FZ om. B sine*
spatio 1139. Tr. *praemittit B* potauisse *Acidatius.* pecca-
uiſſe libri amiſſam D te B. om. reliqui 1140. ſum-
piſſe Id BD cum ſpatio vacuo predico B Nunc quid
Z. Numquid etiam *Pyladis codd.* aliud fecit niſi quod R. aliud
fecit niſi quod faciunt libri, niſi quod feci CD, qđ C, ſatiunt Ba.
fecit niſi quod faciunt *Bothius* ſummiſ BBF. ſum Ba. ſummi
CDZ 1142. Tr FZ om. B Hércele Pius. Erile BCD. Hérile
FZ eſt libri qui's *Giphanius apud Scioppium Susp. lect.*

CALLIDAMATES.

Sine me dum istuc iudicare. surge: ego isti adsédero.

TRANIO.

Máxume. accipito hánc [tute] ad te litem: enim istic cáptios.
Fác ego ne metuám [mihi; atque] ut tú meam timeás ui-
cem. 1145

THEVROPIDES.

Iám minoris [ómnia alia fá]cio, prae quam quibus modis
Lúdificatust mé.

TRANIO.

Bene hercle fáctum, et factum gaúdeo.
Sápere istae aetáte oportet, qui sunt capite cándido.

I, 3. quif libri. cluif 'codices reverendae fidei' Pii. cluis Scioppius. tu es Pflugius apud Scioppium. quam es Camerarius catu]a e corr. B 1143. CA. Camerarius. Tr. FZ. om. B isti BCD. istic F. istuc Z 1144. TRANIONI totum tribui: THEVROPIDI continuant libri. Priorem partem THEVROPIDI, posteriorem (ab enim) TRANIONI Camerarius dedit Maxime libri accipito BB, Pius, accipite Ba. cum reliquis hanc ad cum lacuna BD. hanc ad C. hunc ad F. huc ad Z. tute inserui istaec Bothius 1145. Tr. praemittunt BFZ metuam ut tu cum lacuna BCD, nisi quod tu^{ut} D. 'Fenestratos' hunc v. et proximum dicit Pylades. metuam ut tu F. metuam et tu Z. metuam igitur et ut tu Camerarius. Pro quo metuam mihi atque ut tu substitui 1146. Tr. B. om. FZ minoris cio pre quam quibus cum lacuna BCD (quam lacunam in B manus recens explevit verbis munere scio predem). minori scio predam. Tr. quibus F et, nisi quod predum, Z. minoris fecero praedam. Tr. quid iam quibus Pylades, et quid iam quidem 'ex codd. ant.' minoris omnia facio prae quam quibus Camerarius: quo addendum fuit alia. Transversum egit Kampmannum de reb. mil. p. 40 Bothius 1147. Ludificatust me B. Me ludificatus est libri, et pro est 'alibi' esse Pius scribit. Me ludificatust Bentleius in Andr. I, 1, 13 Tr. FZ. CAL. B 1148. ista FZ qui sunt Camerarius, quif libri candedo D. cendido C. candido BB. candido capi (sic) codd.

THEVROPIDES.

Quid ego nunc faciám, si amicus Démipho aut Philónides

* * * * * 1150

TRANIO.

Dícto iis, quo pácto tuus te séruos ludificáuerit:

'Optumas frustrátiones déderis in comoédiis.

CALLIDAMATES.

Táce parumper: sine uicissim mé loqui. auscultá.

THEVROPIDES.

Licet.

CALLIDAMATES.

'Omnium primúm sodalem mé esse scis gnató tuo.

'Is me adiit: nam illúm prodire púdet in conspectúm tuum 1155

Própter ea quae fécit, quom te scíre scit. nunc te óbsecro,

Pyladis: idque capi 'in exemplari membranaceo integrum adhuc esse' Pius scribit, quis capi capite candido 'emendans' quisque capite candidus via vereor ne cui placitum sit 1149. Demipho aut Philonides *Camerarius*. dephilo aut philomontes *libri*, nisi quod phino montes *Ba*. Diphilus aut Philonides *Bothius* 1150. *intercidisse versiculum certum esse puto* 1151. *Th. FZ. CAL. B*

his *FZ* capto *BCD* seruus *Ba* 1152. *Th. praemittit B* Optimal *FZ* frustraciones *C* in comoedif *Z.* in commodif *BCD* incommodus *F* 1153. parumper sine *DeFZ.* paruom perfine *BaC.* parum perfine *Bb.* praumper sine *Ba* uicissim me loqui *Acidalius.* me uicissim loqui *DFZ.* me uicissimio qui *C.* me uicissim lo qui *B* *Th. Z. Th. F. om. sine spatio B* lucet *BaCD* 1154. *Ca. om. B* esse *C.* esse si *B* 1155. me adiit *Guyetus.* adiit me *libri* nam] est nam *B* illum] cum *Bothius,* adiit me *serrans* me pudet *D* 1156. Propter ea quae fecit, quom te *B.* Propterea qui fecit quom te (*cum unius litterae rasura*) *Ba.* P. qui^a fecit quom te *Bb.* P. qui fecit quom te *D* et, nisi quod quo, *F.* P. qui facit quo te *C.* P. q. fecit quo te *Z.* *Vnde licebat etiam* Propterea

Stultitiae adulescētiaque eius ignoscās: tuust.

Scis solere illānc aetatem tāli ludo lūdere.

Quidquid fecit, nōbiscum una fēcit: nos deliquimus.

Faēnus, sortem sūmptumque omnem, quī amica emptast,
omnia 1160

Nōs dabimus, nos cōferemus, uōstro sumptu, nōn tuo.

THEVROPIDES.

Nōn potuit uenire orator māgis ad me inpetrābilis

Quām tu: neque illi iām sum iratus neque quicquam ei
suscēnseo.

Immo me praesēnte amato, bībito, facito quōd lubet;

Si hōc pudet, fecisse sumptum, sūplici iam habeo satis. 1165

CALLIDAMATES.

Dispudet.

quia te, quae fecit efficere 1157. Stulticie **BbC**. Stulticie **BaF**
adulescentiaque **Bothius**. adulescentiaeque **libri**, nisi quod **adol.**
CZ. Vix enim placebit adulescentiaeque ut, multo autem minus
hiatus tolerabilis que eius ignoscat **Ba**. cognoscat **C**: unde
quispiam ut ignoscas eruat tuus est **libri** 1158. illunc **Ba**.
illac **FZ** etatem **C**. etate **FZ** tales ludos **Lambinus**, in
suis **codd.** talis ludos fuisse testans 1159. Quidquid **BCa**.
Quicquid **Cb** cum reliquis nobiscum una **Camerarius**. una no-
biscum **libri** nos **Camerarius**. non vel n̄ **libri** deliquimus
Pius. delinquimus **libri** 1160. sumtumque **Ba** qui] aut
qui aut qui **Bb** amica emptast **R**: item **Fleckeisenus**. amica
est **libri**: defensum a **Scioppio Susp. lect. I, 3**. quanti amica est
Camerarius. illi amica est **Bothius** 1161. Non **F** confe-
rimus **B** 1162. Non oportuit **F** inpetrabilis pro imp. **B**,
sed r e corr. 1163. nec **D**. ne **Z**. neque etiam **Pyladis codd.**
illi iam **R**. illi **libri**. ego illi **Bothius olim**, iam illi idem nuper
sum iratus] su • • ratuf c. ras. **Ba**. • (ū • iratuf **Bb** ei **R**.
om. **libri** succēnseo **BbDc**. subcēnseo **FZ** 1164. presenti
B libet **B** 1165. putet **C** sumptum sumptum **D**
supplici iam **Acidalius**, **Heindorfius in Hor. Serm. I, 3, 79**. supplicii
libri: cui hiatus **patronus exililit Lachmannus in Lucr. p. 398**

TRANIO.

Si istam das ueniam, quid me fiet nunc iam?

THEVROPIDES.

Vérberibus, lutum, caedere péndens.

TRANIO.

Tamenetsi pudet?

THEVROPIDES.

'Interimam hercle te égo, si uiuo.

CALLIDAMATES.

Fác istam cunctam grátiam:

Tránioni iam remitte hanc uóxiám causá mea.

THEVROPIDES.

'Aliut quiduis ínpetrari pérferam a me fácilius, 1170

1166. Sic **B**. Tr. Disputetis tam ueniam quid me fiet. Tr. nuntiam **B** (nuntiam **Bb**). Tr. Disputet istam ueniam quid me fiet nunc iam **FZ** et sine Tr. **CD**. CA. Disputet i. u. Tr. quid e. q. s. *Py-lades*. Tr. Disputet dari istam ueniam. quid m. f. n. i. *Camerarius*. CA. Disputet. Tr. dat (*vel* dedit) istam ueniam. quid m. f. n. i. *Acidalius*: item, nisi quod dedit isti *praetulit*, *Lomanus* p. 49. CA. Disputet. Tr. dabo istam ueniam. Tr. quid m. f. n. i. *Bothius*

1167. Tr. om. **B** lutum caedere *Guyetus*. caedere lutum **BaC**. cedere lutum **DFZ**. caedere uisum (*an* iusum?) **Bb** pudens **F**

TRANIONIS personam inseruit *Lambinus*: continent libri

tamen etsi *Gruterus*. taminest si **Ba**. taminest si **Bb**. tam inest si

C. taminest si **D**. tamen si **F**. tam & si **Z** 1168. Tr. *Lambinus*. om. libri Interemam **Ba** hercle te *Bothius*. hercle libri. te hercle *Guyetus* ego si uiuo. CA. fac istam *Camerarius*. ego

suibo. CA. facis tam **Ba**, sed siubo **Bb**. ego siubo (*an* siubo?) facis tam **C**. ego suibo facista **D**. CA. ego iubeo fac istam **FZ**

coniunctam pro istam cunctam *Guyetus* gratiam **C** 1169. Tranioni iam remitte **R** deleto, quod e proxinis irrepsit, vocabulo. Tranioni remitte queso **BF** et, nisi quod queso, **Z**. Tranioni remitte remitte queso **CD**. Tranio remitte queso *Acidalius*: quod vereor ut recte defenderim *Parerg.* p. 466 noxam **Z**. noxiam etiam *Py-ladis* codd.

1170. Tr. om. **B** Aliud] e corr. **B** perferam a me facilius *Bothius*. a me facilius perferam libri

Quam ut non ego istum pro suis factis pessumis pessum
premam.

CALLIDAMATES.

Mitte quaeso istum.

THEVROPIDES.

[Illum ut mittam?] uiden ut astat furcifer?

CALLIDAMATES.

Tranio, si sapias, quiesce.

THEVROPIDES.

Tu quiesce hanc rem modo.

Petere: ego illum, ut sit quietus, uerberibus subegero.

TRANIO.

Nihil opus profecto.

CALLIDAMATES.

Age iam sine te exorari. 1175

THEVROPIDES.

Nolo ores.

1171. ut ego *D* ^{non} *fuf B* *possimis C. spet sum. B.*
possumis B *spessum B* 1173. Sic *R.* Mitte que sit
tum uident ut rostat furcifer *B.* Mitte que sit tume uiden ut r. f.
B. mitteq; sit tume uiden ut r. f. *C.* mitte que sit tu me uiden ut r.
f. *D.* sed que sit tu me *De.* *Tn.* mitte que sit tu me. *Tn.* uiden ut
r. f. *F et, nisi quod* uidem, *Z.* *Ca.* Mitte quaeso istunc. *Tn.* hem ui-
den ut r. f. *Camerarius.* ubi hem, se uiden ut inctat f. *Lambinus.*
Tn. Mitte quaeso sis tu me. *Tn.* uiden ut r. f. *Gruterus* 1173. Sic
B: item *Fleckeisenus.* *Ca.* Tranio quiesce, si sapias. *Tn.* tu quiesce
Camerarius. Tranio qui esse sapias *Tn.* tu qui esse *B.* Tranio
quiesce sapias tu quiesce *C.* Tranio quie esse sapias tu quiesce *D.* *Ca.*
Tranio? *Tn.* quin sapias tu. quiesce *Z:* ubi quin si sapias *Pius.* *Ca.*
Tranio quiesce. *Tn.* tu quiesce *F.* *Ca.* Tranio? *Tn.* quin tu si sapias
quiesce *Pylades* 1174. ergo *B* ut sit quietus, uerberibus
Acidalius. uerberibus ut sit quietus libri 1175. *Tn.* Nihil opus
profecto. *Ca.* age *F et, nisi quod* Nihil, *Z: personarum distribu-*
tione vera. *Ca.* Nihil opus est profecto. age *B, Camerarius.* Nihil opus
profecto age *CD* *sed Guyetus.* *tu libri* 1176. ores *BC.*

CALLIDAMATES.

Quaeso hércle.

THEVROPIDES.

Nolo inquam óres.

CALLIDAMATES.

Nequiquám neuís.

Hánc modo noxiam únám quaeso míssam fac causá mea.

TRANIO.

Quid grauaris? quási non cras iam cómmeream aliam nóxiam:
 'Ibi tu utrumque, et hóc et illut, póteris ulcisci probe.

CALLIDAMATES.

Sine te exorem.

THEVROPIDES.

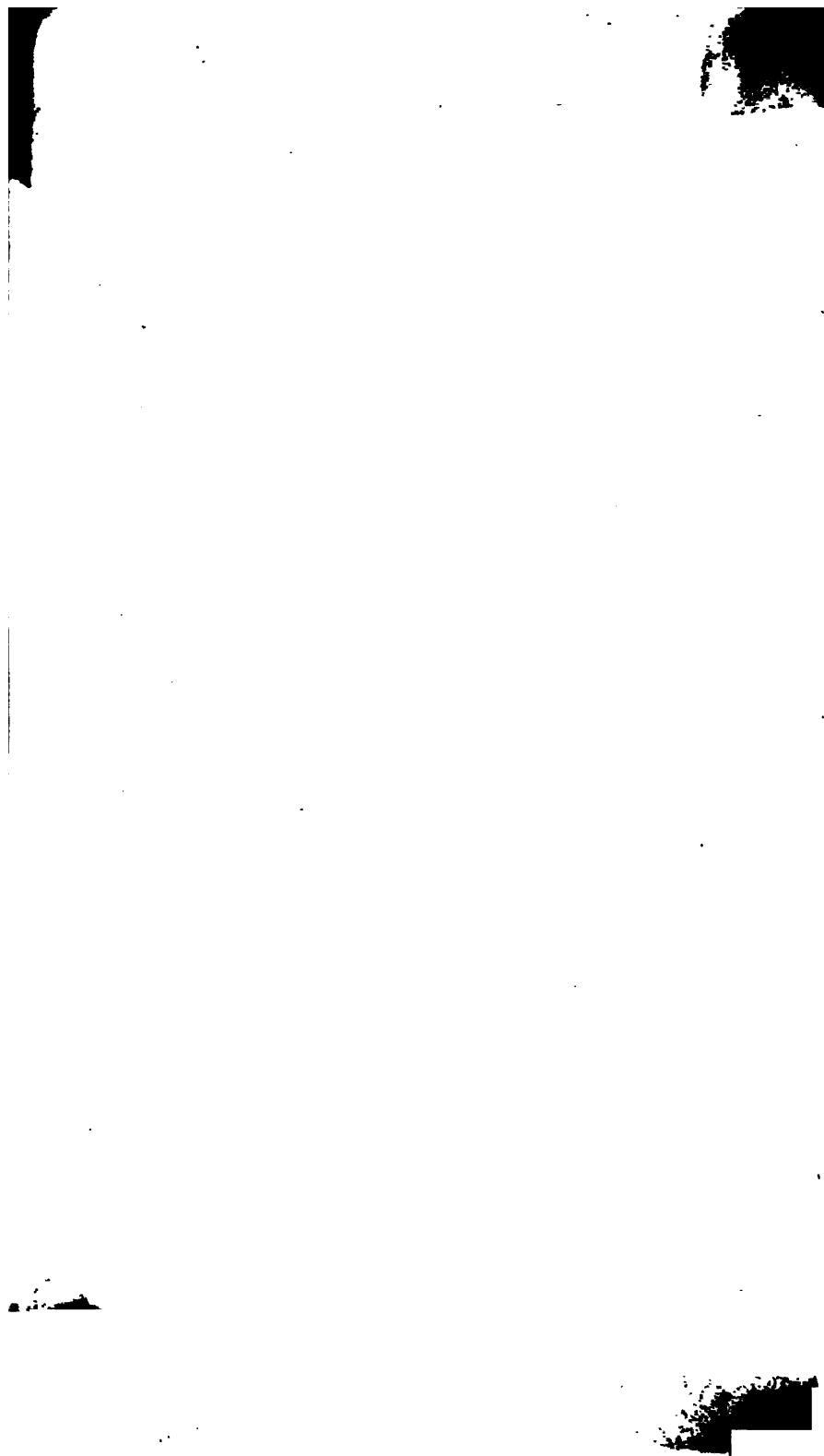
Age ábi, ábi inpune. en huic habeto grátiam. 1180

CANTOR.

Spéctatores, fábula haec est ácta: uos plausúm date.

of
 orarier *ead. m. D. om FZ* quefo *B* nunquam *FZ*. in-
 quam *etiam Pyladis codd.* oraf *BC. oraf D. oraf FZ*
 CA. *B. om. FZ sine spatio* nequiquam *R. nequicquam libri*
 uenit *FZ* 1177. Hanc *B. CA. Hanc F. CA. Nanc Z*
 noxiam unam quaeso missam fac *R.* unam noxiam unam quefo fac
BCB, codd. Pyladis: item, nisi quod hanc pro fac, FZ. unam
 noxae ueniam quaeso fac *Bothius.* missam noxiam unam quaeso fac
Lomanus p. 49 1178. Tr. *om. FZ* non cras iam *Camera-*
rius. non graf iam, *sed i e corr., B.* non gratiá *CF.* non grám *D.*
 gratiam non *Z* allam] [i aliam *FZ* noxam *Ba*
 1179. tu *R:* *item Lomanus. om. libri.* tum *Acidalius* utrumque
FZ 1180. CA. *om. FZ* ábi ábi *Bb.* ab.. c. *ras. Ba,*
 ábe ábi *CD.* hábe ábi *FZ* inpune *pro imp. B* en *R.*
 em *B.* hem *reliqui* 1181. CANTOR *om. libri* PLAVTI
 MOSTELLARIA EXPLICIT *B* et, nisi quod MOST., *CD*

BONNAE, FORMES F. P. LECHNERI.

This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.

A fine of five cents a day is incurred
by retaining it beyond the specified
time.

Please return promptly.